

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

65. aastakäik

1. märts 2022

Sisukord

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

5.–8. juuli 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Euroopa Parlament

Kolmapäev, 7. juuli 2021

2022/C 99/01	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon raudteeohutuse ja signaalimise ning Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) kasutuselevõtu hetkeolukorra hindamise kohta (2019/2191(INI))	2
2022/C 99/02	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon COVID-19 kaubanduspektide ja -mõju kohta (2020/2117(INI))	10
2022/C 99/03	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse 2020. aasta aruande kohta (2020/2124(INI))	21
2022/C 99/04	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse kontrolli kohta – 2019. aasta aruanne (2020/2245(INI))	34
2022/C 99/05	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073421/01 – 2021/2759(RSP))	45

2022/C 99/06	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 × DAS-44406-6 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073422/01 – 2021/2760(RSP))	52
2022/C 99/07	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ning geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm 1507, MIR162, MON810 ja NK603 transformatsioonidest, sisaldavaid, neist koosnevaid või valmistatud tooteid (D073423/01 – 2021/2765(RSP))	59
2022/C 99/08	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073424/01 – 2021/2761(RSP))	66
2022/C 99/09	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon ELi finantshuvide kaitset ja pettustevastast võitlust käsitleva 2019. aasta aruande kohta (2020/2246(INI))	73
2022/C 99/10	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon avamere tuuleparkide ja muude taastuvenergiasüsteemide mõju kohta kalandussektorile (2019/2158(INI))	88
2022/C 99/11	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon kodanikega peetavate dialoogide ja kodanike osalemise kohta ELi otsustusprotsessis (2020/2201(INI))	96
2022/C 99/12	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon ELi ja NATO koostöö kohta Atlandi-üleste suhete valdkonnas (2020/2257(INI))	105
2022/C 99/13	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon vana maailmajao vananemise ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimaluste ja väljakutsete kohta (2020/2008(INI))	122
Neljapäev, 8. juuli 2021		
2022/C 99/14	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon liidu eelarve kaitsmiseks kehtestatud üldise tingimuslikkuse korra kohaldamise suuniste koostamise kohta (2021/2071(INI))	146
2022/C 99/15	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohta (2021/2563(RSP))	152
2022/C 99/16	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta (2019/2196(INI))	158
2022/C 99/17	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon uue Euroopa teadusruumi kohta teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks (2021/2524(RSP))	167
2022/C 99/18	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Ahmadreza Djalali juhtumi kohta Iraanis (2021/2785(RSP))	175
2022/C 99/19	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Hongkongi ja eelkõige Apple Daily juhtumi kohta (2021/2786(RSP))	178
2022/C 99/20	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon surmanuhtluse kohta Saudi Araabias, eelkõige Mustafa Hashem al-Darwishi ja Abdullah al-Howaiti juhtumite kohta (2021/2787(RSP))	185
2022/C 99/21	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon makromajandusliku õigusraamistiku läbivaatamise kohta, et parandada selle mõju Euroopa reaalmajandusele ning otsuste tegemise läbipaistvust ja demokraatlikku vastutust (2020/2075(INI))	191

2022/C 99/22	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Nicaraguas (2021/2777(RSP)) .	204
2022/C 99/23	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon opositsiooni, eelkõige Rahvaste Demokraatliku Partei (HDP) mahasurumise kohta Türgis (2021/2788(RSP))	209
2022/C 99/24	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Antarktika merekaitsealade loomise ja Lõuna-Jäämere elurikkuse kaitsmise kohta (2021/2757(RSP))	214
2022/C 99/25	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Ungari Rahvuskogus vastu võetud õiguslikest muudatustest tingitud ELi õiguse ja LGBTIQ kodanike õiguste rikkumise kohta Ungaris (2021/2780(RSP))	218

II Teatised

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Parlament

Kolmapäev, 7. juuli 2021

2022/C 99/26	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta otsus parlamendi kodukorra muutmise kohta artiklite 99, 197, 213, 214, 222, 223, 230, 235 ja V lisa osas ning uue artikli 106a lisamise kohta (2021/2048(REG))	226
--------------	--	-----

III Ettevalmistavad aktid

Euroopa Parlament

Teisipäev, 6. juuli 2021

2022/C 99/27	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega tõhustatakse üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) väljaarendamise edendamiseks võetavaid meetmeid (10537/1/2020 – C9-0215/2021 – 2018/0138(COD))	234
--------------	---	-----

2022/C 99/28

P9_TA(2021)0319

Andmetöötlustehnoloogia laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemiseks internetis (ajutine erand direktiivist 2002/58/EÜ) ***I

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ajutise erandi kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuse osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda internetis laste seksuaalse kuritarvitamise vastu (COM(2020)0568 – C9-0288/2020 – 2020/0259(COD))

P9_TC1-COD(2020)0259

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 6. juulil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/... ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu . . . . .

235

2022/C 99/29	P9_TA(2021)0320	
	Kolmandate riikide tunnistuste tunnustamine siseveelaevanduse valdkonnas ***I	
	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/2397 kolmandate riikide tunnistuste tunnustamisega seotud üleminekumeetmete osas (COM(2021)0071 – C9-0026/2021 – 2021/0039(COD))	
	P9_TC1-COD(2021)0039	
	Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 6. juulil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/..., millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/2397 kolmandate riikide tunnistuste tunnustamisega seotud üleminekumeetmete osas . . .	236
2022/C 99/30	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2021. aasta paranduseelarve projekti nr 3/2021 kohta – 2020. aasta ülejäägi kandmine eelarvesse (09904/2021 – C9-0232/2021 – 2021/0102(BUD))	237
2022/C 99/31	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 168/2007, millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (09827/2021 – C9-0243/2021 – 2020/0112(APP))	239
2022/C 99/32	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu bussidega toimuvat rahvusvahelist reisijate juhuvedu käsitleva kokkuleppe (Interbusi kokkulepe) protokoll (mis käsitleb bussidega toimuvat rahvusvahelist sõitjate liinivedu ja eriotstarbelist liinivedu) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (11441/2020 – C9-0027/2021 – 2020/0258(NLE))	240
2022/C 99/33	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Sisejulgeolekufond (06488/1/2021 – C9-0227/2021 – 2018/0250(COD))	241
2022/C 99/34	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (06975/3/2021 – C9-0224/2021 – 2018/0210(COD))	242
2022/C 99/35	Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (06486/2/2021 – C9-0225/2021 – 2018/0248(COD)) . . .	244
Kolmapäev, 7. juuli 2021		
2022/C 99/36	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses komisjonile rakendamisolituste andmisega, et määrata kindlaks selle direktiivi teatavates sätetes kasutatud mõistete tähendus (COM(2020)0749 – C9-0002/2021 – 2020/0331(CNS))	245
2022/C 99/37	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnustatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (06115/2/2021 – C9-0214/2021 – 2018/0228(COD))	246
2022/C 99/38	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega muudetakse otsust 2003/76/EÜ, millega kehtestatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgi ning söe ja terase teadusfondi käsitleva protokoll rakendamiseks vajalikud meetmed (09399/2021 – C9-0242/2021 – 2020/0142(APP))	247

2022/C 99/39	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega muudetakse otsust 2003/77/EÜ, millega kehtestatakse likvideeritava ESTÜ varade ja pärast likvideerimise lõpetamist söe ja terase teadusfondi varade haldamise mitmeaastased finantssuunised (COM(2020)0321 – C9-0216/2020 – 2020/0143(NLE))	248
2022/C 99/40	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EÜ) nr 810/2009, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861, (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/1896 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK, et reformida viisainfosüsteemi (05950/1/2021 – C9-0198/2021 – 2018/0152A(COD))	249
2022/C 99/41	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 603/2013, (EL) 2016/794, (EL) 2018/1862, (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses tingimuste kehtestamisega juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele viisainfosüsteemi kasutamise eesmärgil (05951/1/2021 – C9-0199/2021 – 2018/0152B(COD))	250
2022/C 99/42	Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (06487/2/2021 – C9-0226/2021 – 2018/0249(COD))	251
Neljapäev, 8. juuli 2021		
2022/C 99/43	Euroopa Parlamendi 8. juulil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Raviameti suuremat rolli kriisiks valmisolekus ja kriisiohjamises ravimite ja meditsiiniseadmete valdkonnas (COM(2020)0725) – C9-0365/2020 – 2020/0321(COD))	252
2022/C 99/44	Euroopa Parlamendi 8. juulil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, milles käsitletakse Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (COM(2020)0652 – C9-0329/2020 – 2020/0300(COD))	313
2022/C 99/45	Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta otsus erikomisjonide ja uurimiskomisjoni liikmete arvu kohta (2021/2802(RSO))	362

Menetluste selgitus

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus, esimene lugemine
- ***II Seadusandlik tavamenetlus, teine lugemine
- ***III Seadusandlik tavamenetlus, kolmas lugemine

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Euroopa Parlamendi muudatused:

Uued tekstiosad on märgistatud **paksus kaldkirjas**. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või on läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul märgistatakse uus tekst **paksus kaldkirjas** ja asendatav tekst jäetakse välja või kriipsutatakse läbi.

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

5.–8. juuli 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

Kolmapäev, 7. juuli 2021

I

(Resolutsioonid, soovitusel ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0327

Raudteehutus ja signaalimine – ERTMSi kasutuselevõtu hetkeolukorra hindamine

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon raudteehutuse ja signaalimise ning Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) kasutuselevõtu hetkeolukorra hindamise kohta (2019/2191(INI))

(2022/C 99/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/797 Euroopa Liidu raudteesüsteemi koostalitluse kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL ⁽²⁾ (edaspidi „TEN-T määrus“), eriti selle artikli 47 lõiget 2,
- võttes arvesse komisjoni 5. jaanuari 2017. aasta rakendusmäärust (EL) 2017/6 Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi Euroopa arenduskava kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 3. oktoobri 2017. aasta eriaruannet „Euroopa ühine raudteeliikluse juhtimissüsteem: kas poliitiline otsus muutub ka kunagi reaalsuseks?“ ,
- võttes arvesse Euroopa rohelist kokkulepet,
- võttes arvesse komisjoni 9. detsembri 2020. aasta teatist „Säästva ja aruka liikuvuse strateegia – Euroopa transpordivaldkonna edasise arengu suunad“ (COM(2020)0789),
- võttes arvesse komisjoni 13. jaanuari 2021. aasta seitsmendat aruannet raudteeturu arengu seire kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/34/EL artikli 15 lõikele 4 (COM(2021)0005),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta otsust (EL) 2020/2228, mis käsitleb Euroopa raudteeaastat (2021) ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 9. juuni 2016. aasta resolutsiooni Euroopa raudteetööstuse konkurentsivõime kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

⁽¹⁾ ELT L 138, 26.5.2016, lk 44.

⁽²⁾ ELT L 348, 20.12.2013, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 3, 6.1.2017, lk 6.

⁽⁴⁾ ELT L 437, 28.12.2020, lk 108.

⁽⁵⁾ ELT C 86, 6.3.2018, lk 140.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni raportit (A9-0181/2021),
- A. arvestades, et Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteem (ERTMS) on automaatse rongiturvanguüsteemi Euroopa standard, mille abil rajatakse Euroopas koostalitlusvõimeline raudteesüsteem;
- B. arvestades, et komisjon ning Euroopa raudteetootjad, taristuettevõtjad ja raudteeveo-ettevõtjad on allkirjastanud Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi kasutuselevõtmiseks tehtava koostöö kohta neli vastastikuse mõistmise memorandumit, neist viimase 2016. aasta septembris;
- C. arvestades, et on astunud olulisi seadusandlikke samme, sealhulgas võeti 2016. aasta juunis vastu neljas raudteepakett, millega reguleeritakse raudtee juhtimise küsimusi ja tugevdatakse Euroopa Liidu Raudteeameti (edaspidi „amet“) rolli ERTMSi süsteemihaldurina, ning vaadati läbi rongisüsteemide ja raudteeäärsete juhtkäskude ja signaalimise allsüsteemide koostalitluse tehnilised kirjeldused (edaspidi „JKS KTK“), mis võeti vastu komisjoni määrusega (EL) 2016/919⁽⁶⁾, millega antakse õiguslik staatus Euroopa rongijuhtimissüsteemi (ETCS) arendusaluse 3 väljalaske 2 ning raudteelase globaalse mobiilsidesüsteemi (GSM-R) arendusaluse 1 tehnilistele kirjeldustele;
- D. arvestades, et 5. jaanuaril 2017 võeti vastu uus ERTMSi Euroopa arenduskava⁽⁷⁾, milles sätestatakse põhivõrgukoridorides ERTMSi kasutuselevõtu ajakava;
- E. arvestades, et ERTMSi täielik kasutuselevõtt võimaldaks suurendada praeguse raudteetaristu liiklusmahtu kuni 30 %;
- F. arvestades, et komisjon avaldas ka ERTMSi tegevuskava⁽⁸⁾, milles määratakse kindlaks meetmed ERTMSi rakendamist ja koostalitlusvõimet pärssivate takistuste kõrvaldamiseks ning mille eesmärk on 2023. aastaks ümber kujundada umbes kolmandik põhivõrgukoridoridest;
- G. arvestades, et ajavahemikul 2014–2020 toetati ELi eelarvest ERTMSi kasutuselevõttu abikõlblikes piirkondades hinnanguliselt 2,7 miljardi euroga, millest 850 miljonit eurot tuli Euroopa ühendamise rahastust⁽⁹⁾ ja 1,9 miljardit eurot Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest (Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond);
- H. arvestades, et ERTMSi kasutuselevõtmine peab hõlmama raudteeäärsete ETCSi komponentide B-klassi süsteempai-galdiste kasutusest kõrvaldamist ning veeremi ulatuslikku moderniseerimist ERTMSi rongisüsteemide koostalitlevate allsüsteemidega;
- I. arvestades, et liikmesriikidel puudub juriidiline kohustus võtta meetmeid, tagamaks et raudteeveo-ettevõtjad investeeriksid ERTMSi;
- J. arvestades, et kontrollikoda on hoiatanud, et ERTMSi põhivõrgu täieliku kasutuselevõttuga ollakse praegu tublisti ajakavast maas ja 2030. aastaks seatud tähtjaks seda lõpule ei viida, kusjuures viivituse üheks peapõhjuseks loetakse liikmesriikidevahelist koordineerimatust;
- K. arvestades, et 24. juulil 2013 Santiago de Compostelas toimunud Alvia rongiõnnetuses hukkus 80 ja sai vigastada 144 inimest;
- L. arvestades, et vastavalt ELi kulude kliimaseire metoodikale langeb uuel programmitöö perioodil ERTMSi arvele 40 % kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamiseks tehtavatest kuludest, ning arvestades, et kliimamuutuste vastastele meetmetele tuleb eraldada 30 % ühtekuuluvuspoliitika fondide ja InvestEU kulutustest, 37 % taaste- ja vastu-pidavusrahastu⁽¹⁰⁾ kulutustest ning 60 % Euroopa ühendamise rahastu kulutustest;

⁽⁶⁾ Komisjoni 27. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/919 Euroopa Liidu raudteesüsteemi juhtkäskude ja signaalimise allsüsteemide koostalitluse tehnilise kirjelduse kohta (ELT L 158, 15.6.2016, lk 1).

⁽⁷⁾ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2017/6.

⁽⁸⁾ Komisjoni talituste 14. novembri 2017. aasta töödokument pealkirjaga „*Delivering an effective and interoperable European Traffic Management System (ERTMS) – the way ahead*“ (Tõhusa ja koostalitlusvõimelise Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) kasutuselevõtmine – edasised sammud) (SWD(2017)0375).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1316/2013, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu, muudetakse määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 680/2007 ja (EÜ) nr 67/2010 (ELT L 348, 20.12.2013, lk 129).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

M. arvestades, et 20 % taaste- ja vastupidavusrahastu kulutustest peaksid olema digitaalse suunitlusega ning arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse VII lisas kehtestatud digitaalse märgistamise meetodika kohaselt on 100 % ERTMSi tehtavatest investeeringutest digitaalse iseloomuga;

1. rõhutab, et raudtee on kõige kestlikum ja energiatõhusam massilise kauba- ja reisijateveo liik, kuid hoolimata selle valdkonna niisugustest positiivsetest suundumustest nagu kauba- ja reisijateveo mahtude pidev, olgugi viimastel aastatel ebaühtlane kasv, on raudtee oma täispotentsiaalist veel kaugel;

2. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa rohelises kokkuleppes nõutakse ulatuslikku üleminekut raudteetranspordile ning et uues säästva ja aruka liikuvuse strateegias seatakse vahe-eesmärkideks kahekordistada 2030. aastaks kiirraudteeliiklus ja 2050. aastaks raudtee-kaubavedu, ning selleks vajalik raudteeveo mahtude suurendamine ei ole võimalik, kui ERTMSi kasutuselevõttu kogu ELis oluliselt ei kiirendata;

3. rõhutab, et ELi üks peamisi eesmärke raudteevaldkonna koordineerimisel on tugevdada põhivõrku ning suurendada raudteel toimuva kauba- ja reisijateveo osakaalu;

4. tuletab meelde, et ERTMS käivitati 1990. aastatel ning selle eesmärk on tagada raudteeliikluse ohutus, tugevdada riiklike raudteesüsteemide ja piiriüleste raudteevõrkude koostalitlusvõimet, vähendada signaalimisüsteemide ostu- ja hoolduskulusid ning suurendada raudteetaristu läbilaskevõimet ja raudteetranspordisüsteemi töökindlust;

5. rõhutab, et ERTMSi täielik kasutuselevõtt aitab luua ühtset Euroopa raudteepiirkonda, on hädavajalik, et muuta Euroopa raudteesektor digiajastu jaoks sobivaks, suurendab raudteetranspordi kasumlikkust, võimaldab suurendada liinide käitamistihedust ning on eeltingimus selleks, et raudtee saaks lõpuks teiste transpordiliikidega konkurentsivõimeliseks; tunneb seetõttu heameelt asjaolu üle, et uues säästva ja aruka liikuvuse strateegias kinnitatakse, et ERTMS peaks olema peamine prioriteet tõeliselt aruka ja tõhusa transpordisüsteemi loomisel, kuna see aitab saavutada selliseid eesmärke nagu piisav läbilaskevõime jaotamine ning kauba- ja reisiliikluse korraldamine;

6. rõhutab, et ERTMSist on saanud rongiliikluse juhtimise ja kommunikatsiooni ülemaailmne standard, see on kasutusele võetud peaaegu 50 maailma riigis ning loob suurepäraseid võimalused suure lisaväärtusega äritegevuse laiendamiseks ning eksperditeadmiste saamiseks ELis ja nende kasutuselevõtuks kolmandates riikides; nõuab Euroopa standarditud liikluskorraldussüsteemi loomist ning on veendunud vajaduses töötada kiiresti välja Euroopa standard, enne kui ELi sunnitakse võtma kasutusele ülemaailmset raudteeliikluse juhtimissüsteemi standardit; kutsus lisaks komisjoni üles edendama ELi kahepoolse koostöö kaudu ERTMSi kasutuselevõttu kolmandates riikides;

7. tervitab komisjoni tööd süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise struktuuri raamistiku loomisel selle tagamiseks, et raudtee võtaks täielikult omaks ERTMSi aluseks oleva digitaliseerimise, mis peaks (tänu edasisele standardimisele ja modulariseerimisele) võimaldama lihtsamat ja taskukohasemat uuendamist ja ajakohastamist, isehäälestumise (*plug and play*) põhimõtte juurutamist ning andmete modelleerimise ühtlustamist;

Juhtimine

8. tunneb heameelt neljanda raudteepaketi alusel ametile antud uutest ülesannetest ning tunnustab ameti olulist rolli ühtse kontaktpunktina, mis tagab koostalitlusvõimelise ERTMSi järjepideva arendamise, ERTMSi kasutuselevõtu vastavalt kehtivatele tehnilistele kirjeldustele ning ERTMSiga seotud Euroopa teadus- ja innovatsiooniprogrammide kooskõla ERTMSi tehniliste kirjelduste väljatöötamisega; väljendab seetõttu kahetsust ameti aastaelarve hiljutise kärpimise pärast;

9. on veendunud, et ametile tuleks anda vajalikud rahalised vahendid ja töötajad ning laiendada tema volitusi, et ta suudaks lahendada jätkuvad probleemid seoses ERTMSi kasutuselevõtu ja toimimisega (käitamiseeskirjade ja -nõuete ühtlustamine, tehniliste kirjelduste kontroll ja muutmine, tüübikinnituste ja nende kehtivusaegadega seotud menetlused, riigihankemenetlused jne), suurendada konkurentsivõimet ja vedada uute tehnoloogiate tehnilist juurutamist;

10. juhib tähelepanu ERTMSi koordinaatori rollile ERTMSiga esmajärjekorras varustatavate liinide ja koridoride kindlaksmääramisel ning seejärel ERTMSi kasutuselevõtu tagamisel kõige kulutõhusamal viisil ja tihedas koostöös liikmesriikide ja sidusrühmadega;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

11. on veendunud, et kasutuselevõtu eesmärkide täitmiseks tuleb ERTMSi koordinaatori rolli oluliselt täiustada nii vahendite kui ka rakendamise osas; tervitab seepärast võimalust tugevdada ERTMSi koordinaatorite rolli TEN-T määruse eelseisval läbivaatamisel, andes neile näiteks otsustava sõna projektide valimisel, laiendades nende järelevalvekohustusi ja seades Euroopa ühendamise rahastust toetuste saamise, eriti olulisemate piiriüleste ühenduste jaoks, sõltuvusse nende nõusolekust;

12. tunneb heameelt sellest, et ERTMSi koordinaator annab igal aastal aru Euroopa Parlamendile;

13. rõhutab, et ainuke viis praeguse segase olukorra ületamiseks, eriti piiriüleste projektide osas, on ERTMSi kasutuselevõtt kõigi liikmesriikide vahel kooskõlastatult ja ERTMSi koordinaatori juhtimisel; kutsub seetõttu komisjoni üles looma liikmesriikide, raudteetaristu-ettevõtjate ja raudteeveo-ettevõtjate vahelist ERTMSi kasutuselevõtu arutelu- ja kooskõlastusraamistikku, mida juhib ERTMSi koordinaator ja mille eesmärk oleks edendada parimate tavade vahetamist, ühtlustada riiklikke kasutuselevõtukavasid, ergutada ühismeetmeid ERTMSi kasutuselevõtuks piiriülestes transpordikoridorides, täiustada vastavuslubade andmise menetlusi ja suurendada üldiselt liikmesriikide pühendumust; tuletab meelde, et raudteetaristu-ettevõtjad peavad ühiselt tegema suuremaid pingutusi ERTMSi üheaegseks ja tehniliselt ühtlustatud paigaldamiseks ja käivitamiseks piiriülestel lõikudel;

14. on veendunud, et vaja on raudteesüsteemi digitaliseerimist reguleerivat raamistikku, milles ERTMS oleks digitaalse raudteesüsteemi arendamisel kesksel kohal; väljendab sellega seoses heameelt raudteesektori lubaduse üle võimaldada ERTMSi industrialiseerimist ning ühissetevõtte Shift2Rail panuse üle teadusuuringutesse ja innovatsiooni eesmärgiga kõrvaldada raudteesektori koostalitlusvõimet siiani segavad tehnilised takistused ning tagada üleminek integreeritumale, tõhusamale ja turvalisemale ELi raudteeturule, tagada tehniliste lahenduste nõuetekohane omavaheline ühendamise ja püüda muuta ELi raudteesüsteem kestlikumaks, digitaalseks, konkurentsivõimeliseks, usaldusväärseks ja ligitõmbavaks; toetab kindlalt selle uut jätkualgatust ehk Euroopa raudtee ühissetevõtte süsteemi sammast, mis koordineerib süsteemi arengut, uusi tehnoloogilisi arenguid, tehnoloogilisi üleminekukavasid, industrialiseerimist ja kasutuselevõttu, eelkõige ERTMSi puhul, et tagada tõhusam koostöö ja nappide ressursside parem kasutamine;

15. nõuab ameti ja ühissetevõtte S2R tegevuse paremat kooskõlastamist, et Euroopa raudteede digitaliseerimisse tehtavaid investeeringuid paremini tähtsuse järjekorda seada; toonitab sellega seoses, et ametil peaks olema tähtsam roll kui olla vaid vaatleja ühissetevõtte S2R juhatuses;

Koostalitlusvõime ja kasutuselevõtt

16. väljendab rahulolu sellega, et kõikjal, kus ERTMS kasutusele võeti, on see demonstreerinud rahuldavaid tulemusi kiiruse, läbilaskevõime ja ohutuse osas; avaldab seepärast kahetsust, et võrreldes Euroopa arenduskavas seatud eesmärkidega käitati 2020. aasta lõpus ERTMSi abil ainult ligikaudu 13 % põhivõrgukoridoridest ning enamikus koridorides jäi ERTMSi kasutuselevõtu määr vahemikku 7–28 %; märgib lisaks, et investeeringud ERTMSi ei ole põhivõrgu jaoks ega isegi põhivõrguga ühendamata isoleeritud lõikudes süstemaatiline eesmärk, hoolimata TEN-T kasutuselevõtu kavadest ja suunistest, milles selliseid investeeringuid soovitatakse; on seetõttu veendunud, et ERTMSi kasutuselevõtu takistuste ületamiseks tuleb tugevdada koridoripõhist käsitlust, eriti sellistes kõige madalama kasutusmääraga koridorides nagu Atlandi koridor, ja iseäranis Pürenee poolsaarel; palub lisaks komisjonil koostada loend põhivõrgu piiriülestest raudteeühendustest, kus ERTMSi raudteeäärset kasutuselevõttu ei ole täielikult saavutatud, ning avaldada oma järeldused, et juhtida tähelepanu ERTMSi täielikust kasutuselevõttust kõnealustel raudteeühendustel saadavale ELi lisaväärtusele;

17. on veendunud pakilises vajaduses kümnekordselt kiirendada ERTMSi kasutuselevõttu, seda nii digipöörde saavutamiseks kui ka ELi raudteesüsteemi ning selle reisijate ja töötajate ohutuse suurendamiseks; on seisukohal, et põhivõrgus tuleb ERTMS kasutusele võtta 2030. aastaks ja üldvõrgus 2040. aastaks; tuletab meelde vajadust vältida ERTMSi paigaldamisel ja käivitamisel viivitusi, mis võivad vähendada ohutust; kutsub sellega seoses komisjoni üles TEN-T suuniste, ERTMSi Euroopa arenduskavade ning juhtkäskude ja signaalimissüsteemi koostalitluse tehniliste kirjelduste läbivaatamisel säilitama ja tugevdama eesmärkide siduvust;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

18. on veendunud, et ERTMSi täispotentsiaali ärakasutamine sõltub vaieldamatult TEN-T põhivõrgu valmimisest; seepärast kutsub komisjoni üles tugevdama TEN-T määruse eelseisval läbivaatamisel põhivõrgu koordinaatorite rolli ja lisama määrusesse põhivõrgutaristu ELi poolset haldamist käsitlevad meetmed;

19. juhib tähelepanu asjaolule, et praegu kasutatakse ikka veel ligikaudu 30 erinevat riiklikku signaalimissüsteemi, eelkõige valdavalt kohaliku ja riigisisese liiklusega piirkondades, kus olemasolevate B-klassi süsteemide majanduslik eluiga ei ole veel ammendunud, ning et selline süsteemide mitmekesisus selgitab osaliselt ERTMSi kasutuselevõtu kulude killustatust ja varieeruvust; juhib tähelepanu sellele, et B-klassi süsteemid on ELi võrgustikus ERTMSi kasutuselevõtu ja raudteeliikluse piiriülese toimimise kitsaskohaks, kuna need nõuavad raudteeveo-ettevõtjate kulukamat ja raskemat ohutusloa menetlust, pärsivad oluliselt raudteetranspordi konkurentsivõimet ja ELi raudteede tehnilist ja talituslikku ühilduvust ning põhjustavad sektorile täiendavaid kulutusi, sealhulgas hoolduskulusid;

20. rõhutab, et B-klassi süsteemide kasutusest kõrvaldamine edeneb aeglaselt; kahetseb, et vaid väheste liikmesriikide ERTMSi riiklikud rakenduskavad sisaldavad B-klassi signaalimissüsteemide kasutusest kõrvaldamise kavasad ning et praegu ei ole ELi tasandil kehtestatud B-klassi süsteemide kasutusest kõrvaldamiseks ei juriidilist kohustust ega ka ajakava;

21. on veendunud, et ERTMSi tõhus ja kiire kasutuselevõtt on võimalik üksnes siduvate eesmärkide seadmisega koos raudteetaristu-ettevõtjatele karistuste määramisega juhul, kui piisav eelarve ja piisavad vahendid on tehtud kättesaadavaks, kuid kasutuselevõtu tähtjast ei peeta kinni;

22. nõuab, et komisjon koostaks B-klassi süsteemide kasutusest kõrvaldamise üldstrateegia koos kohustuslike sihteesmärkide saavutamiseks ELi tasandil õiguslikult kehtestatavate tähtaegadega; on veendunud, et selle strateegia tulemuslikkus ja selle pikaajaline mõju investeringutele sõltub kõigi sidusrühmade, sealhulgas raudteeveo-ettevõtjate ja tarnijate kaasamisest ning liikmesriikide valmisolekust täita oma TEN-T määrusest tulenevaid kohustusi;

23. kutsub lisaks komisjoni üles kehtestama õiguslikku nõuet tagada, et ERTMSi riiklikud rakenduskavad oleksid õiguslikult (nii regulatiivselt kui ka geograafiliselt) kooskõlas ELi õigusaktides sätestatud ERTMSi kasutuselevõtu siduvate eesmärkidega, selleks et 2030. aastaks saavutada selle kasutuselevõtt põhivõrgus ja 2040. aastaks üldvõrgus;

24. juhib tähelepanu sellele, et praegused riiklikud eeskirjad ja ERTMSiga seotud käitamise nõuete, näiteks tehniliste eeskirjade ühtlustamatus ning sellised tehnilised tõkked nagu eri teljegabariidid, voolupinge ja vagunite mõõtmed, mis võivad kogu raudteevõrgu ulatuses erineda, mõjutavad koostalitlusvõimet, takistavad ELi raudteevõrgu tõrgeteta toimimist ja vähendavad raudteeveo-ettevõtjate kasumlikkust;

25. rõhutab, et raudteeäärsete ja rongisiseste süsteemide ajakohastamise kulud on võrgustikust sõltuvalt väga erinevad; märgib, et seadmete elueast sõltuvalt on investeringutel pikk amortisatsiooniperiood ning see on üks peamisi tulevase investeringuid mõjutavaid kriteeriume; juhib tähelepanu raskustele seoses standardite pideva muutmise, mis seab raudteesektori jaoks ettearvamatul viisil piirid seadmete kasutuseale ja seeläbi vähendab investeerimisstiimuleid; rõhutab seepärast, kui tähtis on tehtud investeringute tulukuse jaoks õiguslik stabiilsus; palub, et komisjon 2030. aastaks koostalitluse tehnilisi kirjeldusi ajakohastades hoolikalt analüüsiks edasisi muudatusi ja tagaks ühilduvuse;

26. avaldab kahetsust, et viie aasta jooksul kuni 2019. aasta keskpaigani oli peaaegu 80 % Euroopas kasutusele võetud uuest veeremist kas erandiga hõlmatud või ERTMSi paigaldamise nõudest vabastatud; on veendunud, et üldvõrgus ERTMSi kasutuselevõtmisel ei tohiks uuele veeremile teha erandeid ega vabastada seda ERTMSi paigaldamise nõudest; nõuab sellega seoses tungivalt, et komisjon teeks selle probleemi lahendamiseks konkreetseid algatusi, kehtestaks asjakohase reguleeriva raamistiku ja ergutaks rea majanduslike stiimulitega raudtee-ettevõtjate investeringuid ERTMSi rongisisestesse seadmetesse;

27. rõhutab, et moderniseerimisprojektide loamenetluste, eriti üksnes riigisisest kasutatava veeremi tüübikinnitusmenetluste tähtjad on endiselt erinevad, kuna riiklikud ohutusasutused hindavad erinevalt teatavate muudatuste korral uute lubade andmise vajadust, mistõttu igale veeremiüksusele uue loa andmiseks võib kuluda kuni üks kuu; kutsub komisjoni üles tegema seadusandlike algatusi, sealhulgas ajakohastama kehtivaid rakendusmäärusi, tagamaks tüübikinnitusmenetlustele, eelkõige üksnes riigisiseseks kasutuseks mõeldud rongisiseste ERTMSi allsüsteemide moderniseerimisega seotud tüübikinnitusmenetlustele järgnevate loamenetluste sujuvamaks ja ühtlasemaks muutmise kiirendatud kontrollitoimingute

Kolmapäev, 7. juuli 2021

abil, et vähendada tüübikinnitussertifikaatide väljastamiseks kuluvat aega; on lisaks veendunud, et selleks, et raudteeveo-ettevõtjad ei loobuks mahukate ja ambitsioonikate rakendusprojektide elluviimisest, tuleks vastavusmenetlustega veelgi tugevdada asjaomaste tööstuslike tarnijate ja riiklike ohutusasutuste kaasamist juba varajases etapis; nõuab lisaks ameti ulatuslikumat kaasamist üksnes riigisiseks kasutamiseks ette nähtud moderniseeritud veeremi tüübikinnitusmenetlustesse;

28. nõuab nii rongisisese kui ka raudteeäärse ERTMSi kasutuselevõtu süstemaatilist käsitlemist;

29. tuletab meelde, et hiljutise üheksat põhivõrgukoridori käsitleva juhtumiuuringu kohaselt annab ERTMSi kasutuselevõtul kahetasandilise raudteeäärse üleminekustrateegiaga võrreldes paremaid majandustulemusi kahetasandiline rongisisene üleminekustrategia, mille puhul ERTMSi paigaldatakse kõigepealt veeremile;

30. märgib, et raudteeäärse paigaldamise aeglus vähendab stiimuleid ERTMSi järjepidevaks kasutuselevõtuks; on veendunud, et raudteeäärse ülemineku strateegiat, mille puhul ERTMS lisatakse varasematele süsteemidele, mis jäävad toimivaks seni, kuni kogu veerem on varustatud, tuleks samuti kiirendada, pidades eelkõige silmas raudteekaubaveokoridori määruse⁽¹⁾ peatset vastavusseviimist TEN-T suuniste läbivaatamisega, ning sellega seoses nõuab Euroopa Liidu Raudteeameti (ERA), taristuettevõtjate ja riiklike ohutusasutuste vahelist edasist koostööd, et saavutada ERTMSi raudteeäärsete versioonide täielik ühilduvus; tuletab meelde vajadust lahendada juba paigaldatud ERTMSi raudteeäärsete eri versioonide ühildamatuse küsimus ja tagada edaspidi kõigi ERTMSiga liinide ühilduvus, ning sellega seoses nõuab ameti ning taristuettevõtjate ja riiklike ohutusasutuste vahelist edasist koostööd;

31. kutsub komisjoni üles võtma raudteeühenduse indeksi koostamisel arvesse ERTMSi seadmeid;

32. rõhutab, et prototüüpide valmistamine on veeremi moderniseerimise üks peamisi kitsaskohti, kuna nende väljatöötamine on keeruline, aeganõudev ja kulukas; juhib lisaks tähelepanu praegusele ohule, et sama prototüüpiprojekti võidakse rahastada ELi eri allikatest; nõuab ELi-ülese prototüüpide arendamise platvormi loomist, et soodustada suurt mastaabisäästu, ühtlustamist ja konkurentsivõimet, ning juba rahastatud lahenduste kohta läbipaistva registri loomist;

33. toonitab, et ilma isehäälestuva tehnoloogiaga standardliidesteta nii raudteeäärsetel kui ka rongisisestel seadmetel ei suuda raudteesüsteem tutvustada ega mõista selliste ERTMSi pöördelise tähtsusega komponentide nagu rongide automaatjuhtimise, tulevase raadio-mobiilsidesüsteemi, satelliitpositsioneerimise või 3. taseme tehnoloogia eelseid; palub komisjonil arvestada asjaoluga, et GSM-R tehnoloogia, mis oli ERTMSi esmakordse käivitamise ajal tehnoloogia tippase, aegub 4G ja 5G kasutuselevõtu tõttu;

34. juhib tähelepanu vajadusele tagada võimalikult kiiresti ERTMSi ja Euroopa globaalse satelliitnavigatsioonisüsteemi (GNSS) vaheline sünergia (arvestades eriti, et GNSSi signaalide kättesaadavus sõltub väiksemaid rakendus- ja hoolduskulusid nõudvatest virtuaalsetest baliisidest), kuna see kiirendaks ERTMSi kasutuselevõttu ja suurendaks ERTMSi konkurentsivõimet väljaspool ELi; kutsub ELi raudteetööstust üles töötama välja tehnilisi lahendusi, mille abil GNSS võimaldaks ERTMSi laialdast kasutamist; palub lisaks komisjonil kaaluda eelseisval ERTMSi juhtkaskude ja signaalimise KTKde läbivaatamisel GNSSi kasutuselevõtmist, et kõrvaldada veel säilinud tehnoloogilised lüngad ja edendada innovatsiooni; kutsub ametit üles kosmose- ja raudteevaldkonna sidusrühmade teadus- ja arendusprojekte tihedalt koordineerima, toetama ja ühtlustama, et võimalikult aegsasti võtta ERTMSis kasutusele GNSSi rongide asukohaandmed; lisaks nõuab ameti ja Euroopa GNSSi Agentuuri vahelise koostöö tõhustamist, et viia GNSS järk-järgult sisse ERTMSi standarditesse;

35. toonitab praegu ERTMSi kasutuselevõtuks korraldatavate riigihangete ebatõhusust ja neil ilmnevaid raskusi; kutsub komisjoni üles tegema ametiga koostööd, et luua ühine ELi hankevorm, mis põhineks 2018. aastal sektorisiselt kokku lepitud ettepanekul, ning käsitlema seadusandlikus ettepanekus kõiki tehnilisi aspekte (nt hooldusklausleid), mis tagaksid hangete edukuse ja ühilduvuse ERTMSi uusima olemasoleva arendusalusega;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta määrus (EL) nr 913/2010, konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta EMPs kohaldatav tekst (ELT L 276, 20.10.2010, lk 22).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

36. tunnistab, et ERTMS on ELi tööstuse innovatsioonijõudluse lipulaev; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa uue tööstusstrateegia raames seadusandlikku ettepanekut ERTMSi tööstusstrateegia kohta, milles käsitletak ebapiisavat tööstusvõimsust, moderniseerimiseks vajalike tööruumide ning piisava, stabiilse ja prognoositava eelarve puudumist ja kvalifitseeritud töötajate vähesust ning mille toel tagataks praeguse projektipõhise käsitluse ümberkujundamine ERTMSi kasutuselevõtuks tööstuslikus mastaabis;

37. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama Euroopa rohelise kokkuleppe raames duaalset kutseõpet uute erialade omandamiseks, mis tekivad ERTMSi kasutuselevõttu tulenevate uute probleemidega seotud digitaliseerimise ja innovatsiooni tõttu, ning andma piisavat toetust raudteetöötajate ümber- ja täiendusõppeks, näiteks nende õpetamiseks uut signaalimissüsteemi kasutama;

Rahastamine

38. tuletab meelde, et ELi raudteevõrgu nõuetekohane toimimine sõltub nõuetekohastest investeeringutest taristusse ja veeremisse ning viimaste heast hooldusest;

39. märgib, et aastatel 2014–2020 toetati ELi eelarvest ERTMSi kasutuselevõttu abikõlblikes piirkondades hinnanguliselt 2,7 miljardi euroga, millest 850 miljonit eurot tuli Euroopa ühendamise rahastust ja 1,9 miljardit eurot Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest (Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond);

40. rõhutab, et hinnanguliselt on ERTMSi põhivõrgus kasutuselevõtuks vajalike investeeringute suurus raudteeäärsete süsteemide osas 12 miljardit eurot ja rongiseste süsteemide osas 5 miljardit eurot;

41. rõhutab, et investeeringud ERTMSi kasutuselevõttu aitavad saavutada ELi rahastamisvahendite kliima- ja digivaldkonna integreerimise eesmärke ning seetõttu tuleks neid pidada nende rahastamisvahendite rakendamisel esmatähtsaks;

42. tuletab meelde, et ELi rahalist toetust võib saada ERTMSiga seotud investeeringuteks nii raudteeäärsetesse kui ka rongisestesse süsteemidesse, kuid see võib katta vaid osa kasutuselevõtu kogukuludest, ning suurem osa kuludest jääb taristuettevõtjate ja raudteeveo-ettevõtjate kanda; on veendunud vajaduses praegusi rahastamisvahendeid täiustada, et stimuleerida ulatuslikke investeeringuid ERTMSi; seda arvestades palub komisjonil koostada kõikehõlmavad suunised, et toetada laiaulatuslikku strateegiat raudteeäärse ja rongisese ERTMSi rahastamiseks;

43. kutsub komisjoni üles määratlema meetmekomplekti, mida liikmesriigid ja Euroopa Liit võivad rakendada ERTMSi rongiseste süsteemide kasutuselevõtu suurendamiseks, tagades samas, et ettevõtetel on selleks piisavalt elujõulised, ning võttes nõuetekohaselt arvesse võrgustiku haldajate rolli võimalike teenusepakkujatena;

44. tuletab meelde kontrollikoja järeldust, et üldiselt on ELis 50 % algselt ERTMSi projektidele eraldatud TEN-T vahenditest kulukohustustest vabastatud ning selle peamised põhjused olid viivitused rakendamisel ja projektide esialgse ulatuse piiramine; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles selle probleemiga tegelema;

45. tuletab meelde, et ELi rahalistest vahenditest ei piisa kõigi eeldatavate vajaduste katmiseks, ning kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles tegema tihedat koostööd ning võtma endale poliitilisi ja planeerimis- ja rahastamiskohustusi, et muuta ERTMSi investeerimine veelgi ahvatlevamaks, ning tagama erainvestoritele õiguskindluse; märgib, et Euroopa ühendamise rahastu toetuslepingute kestust võiks pikendada, et need vastaksid paremini ERTMSi projektide tegelikule elluviimisajale;

46. rõhutab piiriüleste ühenduste jaoks vajalike seadmete rahastamise esmatähtsust; on seisukohal, et ELi ERTMSi kaasrahastamise määrad on ebapiisavad ja neid tuleks suurendada; palub sellega seoses komisjonil hinnata võimalust suurendada ERTMSi projektidele Euroopa ühendamise rahastust antava kaasrahastamise määra isegi üle 50 %, kui sellised projektid on osa ulatuslikest ERTMSi kasutuselevõtu kiirendatud laiendamise kavadest, et selle abil stimuleerida ambitsioonikaid ERTMSi strateegiaid liikmesriikides;

47. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kõigi ELi rahastamisvahendite (Euroopa ühendamise rahastu ja selle segarahastamisvahend, Ühtekuuluvusfond ja programm „InvestEU“) vahelise sünergia ja juurdepääsu taasterahastule, ning kutsub komisjoni üles õhutama liikmesriike muutma ERTMSi oma riiklike taaste- ja vastupidavuskavade üheks peamiseks prioriteediks;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

48. tuletab meelde taasterahastu ning taaste- ja vastupidavusrahastu strateegilist tähtsust ERTMSi ulatusliku kasutuselevõtu ambitsioonika kava toetamisel liikmesriikide riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades, ning palub komisjonil tagada, et ERTMSi rahastamisele omistataks riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamise etapis piisavat tähtsust;

49. rõhutab, et uutele raudteeliiniprojektidele tuleb ELi vahendeid eraldada vaid juhul, kui need hõlmavad ERTMSi seadmeid; nõuab lisaks, et amet hindaks süstemaatiliselt ELi rahastatavate projektide vastavust koostalitluse tehnilistele kirjeldustele, et ei tekiks probleeme paigaldatud ERTMSi versioonide ühilduvusega;

50. kutsub liikmesriike üles alandama 10 aastaks 75 % võrra raudtee kasutustasusid neile raudteeveo-ettevõtjatele, kes edukalt varustavad 100 % oma veduritest ERTMSi arendusalusega 3;

51. rõhutab, et ERTMSi seadmete jaoks antava ELi abi arutamise meetod, mille aluseks on kindel määr kilomeetri kohta, on sobiv lineaarsete raudteelõikude jaoks, kuid vähem sobiv linnatranspordisõlmede puhul, kus paikneb lähestikku palju raudteeäärseid objekte ja keerukaid ERTMSi seadeid; soovib kaaluda võimalust jaotada kulud rööbasteel olevate pöörangute arvu järgi;

o

o o

52. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0328

COVID-19 kaubandusaspektid ja mõju

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon COVID-19 kaubandusaspektide ja -mõju kohta (2020/2117(INI))

(2022/C 99/02)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 18. veebruari 2021. aasta teatist „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ (COM(2021)0066),
- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta valget raamatut, milles käsitletakse võrdsete võimaluste loomist välisriigi subsiidiumide osas (COM(2020)0253),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020)0456),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Komisjoni 2020. aasta kohandatud tööprogramm“ (COM(2020)0440) ja president Ursula von der Leyeni 16. septembri 2020. aasta kavatsusavaldust president David Maria Sassolile ja kantsler Angela Merkelile „Liidu olukord 2020“,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020)0098),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „VKEde strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“ (COM(2020)0103),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. märtsi 2020. aasta ühisteatist „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020)0004),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)0067),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 2. detsembri 2020. aasta ühisteatist „ELi ja USA uus üleilmsete muutuste kava“ (JOIN(2020)0022),
- võttes arvesse komisjoni talituste 26. veebruari 2018. aasta mitteametlikku dokumenti „Tagasiside ja edasised sammud ELi vabakaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide rakendamise ja täitmise tagamise parandamiseks“ ning kaubanduse ja kestliku arengu peatükke käsitlevat 15 punktist koosnevat tegevuskava,
- võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2015. aasta teatist „Kaubandus kõigile: vastutustundlikuma kaubandus- ja investeerimispoliitika poole“ (COM(2015)0497),
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
  - võttes arvesse oma 26. novembri 2020. aasta resolutsiooni ELi kaubanduspoliitika läbivaatamise kohta ⁽¹⁾, 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi ⁽²⁾, 20. mai 2021. aasta resolutsiooni Euroopa digituleviku kujundamise kohta: digitaalse ühtse turu toimimise tõkete kõrvaldamine ning tehisintellekti parem kasutamine Euroopa tarbijate huvides ⁽³⁾, 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni ELi säästva turismi strateegia väljatöötamise kohta ⁽⁴⁾, 10. märtsi 2021. aasta resolutsiooni WTO nõuetele vastava ELi süsinikdioksiidi piirimaksümehhanismi väljatöötamise kohta ⁽⁵⁾, 10. märtsi 2021. aasta resolutsiooni soovituslega komisjonile äriühingu hoolsuskohustuse ja vastutuse kohta ⁽⁶⁾, 10. veebruari 2021. aasta resolutsiooni uue ringmajanduse tegevuskava kohta ⁽⁷⁾, 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni Euroopa uue tööstusstrateegia kohta ⁽⁸⁾, 7. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni ühise kaubanduspoliitika rakendamise 2018. aasta aruande kohta ⁽⁹⁾, 16. septembri 2020. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel ⁽¹⁰⁾, 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽¹¹⁾, 12. detsembri 2017. aasta resolutsiooni digitaalkaubanduse strateegia loomise kohta ⁽¹²⁾ ning 5. juuli 2016. aasta resolutsiooni uue kaugeleavaatava ja innovaatilise tulevase kaubandus- ja investeerimisstrateegia kohta ⁽¹³⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi rahvusvahelise kaubanduse komisjoni 15. aprilli 2021. aasta arvamust, mis käsitleb raportit ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse arengukomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A9-0190/2021),
- A. arvestades, et COVID-19 on põhjustanud ülemaailmse pandeemia ning toonud kaasa enneolematu ülemaailmse tervishoiu-, majandus-, sotsiaal- ja humanitaarkriisi, mis on tekitanud rahvusvahelises kaubanduses kitsaskohti ja enneolematu ulatusega häireid, põhjustades viiruse levides kaubanduse, ülemaailmse tootmise ja tööhõive järsu vähenemise, mis omakorda vähendas välismaiste otseinvesteeringute taset ning suurendas geopoliitilisi pingeid;
- B. arvestades, et pandeemia on näidanud ELi ja ülemaailmsete tarneahelate strateegilist kaitsetust, sealhulgas kriitilise tähtsusega toorainete ning hädavajalike meditsiinikaupade, nagu isikukaitsevahendite ja ravimite toimeainete osas, ning on esile toonud vajaduse suurema vastupanuvõime ja mitmekesistamise järele ülemaailmsel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
- C. arvestades, et COVID-19 puhang on veelgi suurendanud ebavõrdsust ja kodanike muret töökohtade kadumise pärast teatavates sektorites, töö muutuva olemuse ning töötajate palkadele ja õigustele avalduva surve pärast; arvestades, et nende probleemidega tuleb tegeleda, et säiliks üldsuse toetus ülemaailmsele kaubandusele;
- D. arvestades, et COVID-19 puhang võib põhjustada ülemaailmses kliimamuutuste vastases võitluses tagasilööke, kuid poliitikasuundade väljatöötamiseks ja kliimameetmete ühtlustamiseks sise- ja välispoliitikas on vaja ülemaailmseid meetmeid ja koostööd, kuna COVID-19 põhjustatud sotsiaalse, keskkonna- ja majanduskriisiga toimetulekuks ei piisa ainuüksi vaktsiinist;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0337.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0277.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0261.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0109.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0071.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0073.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0040.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0321.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0252.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0212.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽¹²⁾ ELT C 369, 11.10.2018, lk 22.

⁽¹³⁾ ELT C 101, 16.3.2018, lk 30.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- E. arvestades, et kuigi EL on oma liidusisest kasvuhoonegaaside heidet oluliselt vähendanud, on liitu imporditavate kaupadega seotud heitkogused pidevalt kasvanud ja kahjustanud seetõttu liidu jõupingutusi oma ülemaailmse kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks;
- F. arvestades, et rahvusvaheline kaupade ja teenustega kauplemine suureneb Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangute⁽¹⁴⁾ kohaselt 2022. aastal 8,4% ning kaubanduspoliitika peab täielikult täitma oma rolli COVID-19 pandeemiast taastumises; arvestades, et kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevat komisjoni teatist tuleb täiendada jätkuva dialoogi ja läbipaistvusega koos Euroopa Parlamendiga, kellel on selle rakendamisel keskne roll, ning strateegiaga, et suurendada ELi vastupanuvõimet ja strateegilist sõltumatust, sealhulgas luues kohandatud poliitikameetmeid ja vahendeid omamaise tootmise, tegevuse lähedusse paigutamise, tarnijate mitmekesistamise ja varude soetamise valdkonnas;
- G. arvestades, et EL kui maailma suurim kaubandusblokk oma ulatusliku kaubanduslepingute võrgustikuga on maailma suurim kaubandusvaldkonnas tegutseja ning tal on ainulaadne positsioon, et teha ülemaailmset koostööd, hoogustada ELi standardite, väärtuste ja kestlikkuse raamistike rakendamist partnerriikides ning kindlustada maailmamajanduse kestlik taastumine kooskõlas Euroopa roheline kokkulepe ja Pariisi kokkuleppega;
- H. arvestades, et erimeelsused Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) ja kiireloomuline vajadus selle organisatsiooni reformimise järele on raskendanud koordineeritud jõupingutusi ülemaailmsete tarneahelate avatuna hoidmiseks ning nüüd tuleb ennekõike taastada usaldus mitmepoolsete institutsioonide kui üksuste vastu, kes suudavad globaalselt reageerida, ning seetõttu tuleb aruteludega WTO kaubanduse ja tervishoiu algatuse üle kiiresti edasi liikuda;
- I. arvestades, et on oluline, et WTO ja muude rahvusvaheliste organite, eelkõige Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO), ÜRO institutsioonide ja Maailmapanga vahel toimuks tihe koostöö kriisi igakülgselt lahendamiseks, pöörates erilist tähelepanu tervise- ja majandusmõjule arengumaades;

Õiglasel, vastupidavad ja keskkonnanahoidlikud väärtusahelad

1. rõhutab, et kaubanduspoliitika on teelahkmel; märgib, et geopoliitiline tegelikkus on muutunud, ja rõhutab, et EL peab selles uues keskkonnas alles oma koha leidma; on veendunud, et COVID-19 on suurendanud vajadust vaadata ELi kaubanduspoliitika põhjalikult läbi; rõhutab, et parlament on valmis kaubanduspoliitika läbivaatamisele aktiivselt kaasa aitama;
2. rõhutab, kui tähtsad on õiglasel, vastupidavad ja kestlikud väärtusahelad, milles austatakse inimõigusi, töötajate õigusi ja keskkonnastandardeid; tuletab meelde, et selle saavutamiseks peaks kogu tarneahelas kehtima kohustuslik hoolsuskohus; rõhutab, et rohkem tähelepanu tuleks pöörata mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate vähekindlustatud olukorrale ELis ja eriti arengumaades, kuna suurettevõtted suudavad välise šokkidega suurema tõenäosusega toime tulla; rõhutab, kui oluline on kasutada strateegilist prognoosi, et suurendada ELi ja arengumaade valmisolekut tulevasteks šokkideks ja tervisekriisideks ning neile vastupanu võimet, sealhulgas uute haigusmutatsioonide ja tulevaste pandeemiate tekkimisel, eesmärgiga töötada välja tulevikukindlad strateegiad ja vastumeetmed; juhib tähelepanu sellele, et ELi kestliku tarneahela strateegia peamine samm peaks olema nõudmine, et rahvusvaheliste tarneahelatega suures osas kokku puutuvate äriühingute suhtes kohaldataks õiguslikult siduvaid aruandlusnõudeid seoses muud kui finantsaruandlust käsitleva direktiivi⁽¹⁵⁾ eelseisva läbivaatamisega;
3. nõuab, et EL tagaks, et kaubandus toimiks ka majanduslikult ebasoodsas olukorras olevate inimeste hüvanguks; tuletab sellega seoses meelde, et erimeetmed „õiglase ja eetilise kaubanduse“ edendamiseks vastavalt komisjoni poolt strateegias „Kaubandus kõigile“ võetud kohustusele on muutunud praeguses olukorras veelgi asjakohasemaks, arvestades, et õiglase kaubanduse alt üles suunatud algatused võivad tagada, et kaubandusest saavad kasu tarneahela majanduslikult ebasoodsas olukorras olevad osalejad; rõhutab prognoositavate pikaajaliste tellimuste tähtsust ja võtab teadmiseks edukad seda laadi tellimiskeemid õiglase kaubanduse sektoris;

⁽¹⁴⁾ Rahvusvaheline Valuutafond, *World Economic Outlook: Managing Divergent Recoveries* (Maailmamajanduse arenguväljavaade: erineva taastumise haldamine), aprill 2021.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/95/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt (ELT L 330, 15.11.2014, lk 1).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

4. kutsub komisjoni üles edendama õiglase kaubanduse algatusi noori ja erasektorit hõlmavate ELi programmide kaudu, välisettevõtete üldiselt, kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide rakendamisel, ELi delegatsioonide kaudu, samuti premeerides parimaid tavasid ja hõlbustades teadmiste vahetamist ELi kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste, kodanikuühiskonna, koolide ja ülikoolide vahel, muu hulgas laiendades ELi õiglase ja eetilise kaubanduse linna auhinda koolidele ja ülikoolidele ning luues iga-aastase õiglase kaubanduse nädala, mida korraldab Brüsselis komisjon; nõuab, et komisjon annaks aru ELi ja liikmesriikide toetusest õiglase kaubanduse algatustele;

5. märgib, et ülemaailmsete väärtusahelatega kaasneb sageli asümmeetriline mõju, sealhulgas vähim arenenud riikidele, riskide ebahühtlane jaotumine ja ebaproportsionaalselt kahjulik mõju naistele; taunib asjaolu, et pandeemia ajal on selline ebahühtlane jaotumine viinud olukorrani, kus mõned Euroopa ettevõtted on madalama nõudlusega seotud kulud jätnud oma tarneahela kanda, sealhulgas arengumaades, ning tühistanud juba toodetud ja mõnel juhul isegi juba lähetatud tellimused; kutsub komisjoni üles kaasama liikmesriigid, kohalikud omavalitsused, erasektori ja kodanikuühiskonna, et saavutada tarneahelates õiglasem negatiivse mõju ja riskide jaotumine; palub, et komisjon – järgides oma lubadust suhtuda lapstööjõu kasutamisse täisleppimatusena – esitaks konkreetsed ettepanekud enne 2021. aasta lõppu, mille ÜRO on kuulutanud rahvusvaheliseks lapstööjõu kaotamise aastaks;

6. rõhutab, et turismi väärtusahel on üks Euroopa peamisi tööstusökosüsteeme; rõhutab sellega seoses, et COVID-19 kriisi põhjustatud reisi- ja tarneahela piirangute ning häirete tõttu kannatavad turismiga seotud sektorid, nagu majutus- ja toitlustussektor, samuti muud suured tööstusharud (lennundus, autotööstus, terasetööstus, laevaehtus ja merendus) kaubanduse ja majanduse kokkuvarisemise tõttu;

7. rõhutab, et on vaja tõhusaid õigusnorme, millega tagatakse Euroopa ettevõtjatele aus konkurents ja võrdsed tingimused nii siseturul kui ka kolmandate riikide turgudel, et tagada vastastikku kasulikud kaubandussuhted rahvusvaheliste partneritega ja kaitsta ühtset turgu agressiivsete investeerimisstrateegiatega, mida kasutavad ELi-välised osalejad, kes püüavad praegust kriisi ära kasutada; rõhutab sellega seoses kaubanduse kaitsemeetmete tähtsust; rõhutab, et jõustamismäärus peaks aitama kaasa eesmärgile tagada aus konkurents ja võrdsed tingimused, ning rõhutab, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükid on kaubanduspoliitika lahutamatu osa;

8. kutsub komisjoni üles viima 2021. aastal ELi kaubanduse kaitsemeetmete pakett seadusandlike ettepanekute kaudu ja mõjuhindangute toel kiiresti lõpule ning pidama seejuures esmatähtsaks sunnimeetmete vastast vahendit kui meetet, millega võideldakse välisriigi subsidiumide ja riigi osalusega ettevõtete põhjustatud moonutuste vastu, ning rahvusvaheliste hangete instrumendi üle toimivate läbirääkimiste lõpule viimist; juhib sellega seoses tähelepanu eksterritoriaalsete sanktsioonide sunnijõule ja vajadusele kaitsta rahastamisvahendite toimimist selliste sunnimeetmete eest; märgib ära avaliku sektori finantssekkumise tähtsuse COVID-19 pandeemia ajal;

9. on veendunud, et avatus peaks käima käsikäs meie strateegiliste sektorite kaitsmisega ning olema tihedalt seotud ambitsioonika ja tulevikku suunatud tööstuspoliitikaga koosõlas rohelise kokkuleppe ja digitaalstrateegiaga, mis võib suurendada ELi võimet tulla toime tulevaste šokkidega strateegilistes sektorites, hoogustada majanduse elavdamist ja tagada ELi ettevõtjate konkurentsivõime, luues kvaliteetseid töökohti ja tagades, et Euroopal on innovatiivsete kaupade tootmisel ja tulevaste teenuste puhul oluline roll;

10. on veendunud, et ELi muudetud kaubanduspoliitika põhiprioriteet peaks olema tarneahela mitmekesistamine ja vastupanuvõime; rõhutab kaubandus- ja julgeolekuühenduste ühendamisest ning nõuab välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute proportsionaalset tugevdamist ja jõustamist, millega täiendatakse ja toetatakse liikmesriikide jõupingutusi nende taustauuringute läbiviimisel Euroopa strateegiliste sektorite kaitsmiseks ning välditakse ELi-välisest osalejatest kahjuliku ja ärakasutatava majandusliku sõltuvuse tekkimist;

11. on veendunud, et EL on teatavate kriitilise tähtsusega toorainete, kaupade ja teenuste, eriti meditsiini- ja farmaatsiatoodete puhul liiga sõltuv piiratud arvul tarnijatest ning see kahjustab tema strateegilist sõltumatust ja geopoliitilisi eesmärke; rõhutab, et EL peaks sellest soovimatust sõltuvusest vabanema mitmete horisontaalsete poliitikameetmete abil, mis stimuleeriks ettevõtteid soetama varusid, suurendama tootmist, mitmekesistama hankestrateegiaid ja vajaduse korral edendama tegevuse lähedusse paigutamist ja tagasitoomist, mis võib luua uusi kaubandusvõimalusi ida- ja lõunanaabruse partneritele ning millega peab kaasama õigusnormide ühtlustamine strateegilistes sektorites;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

12. rõhutab COVID-19 kriisis ilmsiks tulnud ohtusid kriitilistele tarneahelatele ning kutsub komisjoni üles pöörama oma tulevases tööstusstrateegias erilist tähelepanu ELi tarneahelate kestlikkusele ja selgitama välja, millistele tarneahelatele võiks kasuks tulla suurem vastupanuvõime tänu tarnete mitmekesistamisele, tegevuse tagasitoomisele ja varude soetamisele; on siiski veendunud, et ettevõtted peaksid lõpuks ise otsustama, kuidas oma ülemaailmseid tarneahelaid hallata;

13. juhib tähelepanu sellele, et komisjon peaks edendama ringmajandust ülemaailmsel tasandil, ja rõhutab rolli, mis kaubanduslepingutel peaks olema ringmajanduse eesmärkide tugevdamisel, tarnete mitmekesistamisel ning elutähtsate kaupade ja teenuste osas avatud kaubandussuhete tugevdamisel, ning et tarneahelate lühendamine või muutmine ELi naabruses ja Aafrikas võib mõjuda positiivselt nende kestlikule, keskkonnanahoidlikule, kaasavale ja vastupidavale majanduskasvule ning ka ELi strateegilistele huvidel;

14. märgib, et ELi põllumajanduslike toiduainete tarneahelad toimisid pandeemia ajal edasi, kuid peab kahetsusväärseks asjaolu, et ekspordipiirangud ja kaubandustõkked tekitasid neis arvukalt häireid; märgib, et põllumajandusturu infosüsteemi (AMIS), mis ühendab peamisi põllumajandusliku toorainega kauplevaid riike eesmärgiga suurendada toiduturu läbipaistvust ja tõhustada toiduga kindlustatuseks võetavaid poliitikameetmeid, võib pidada hea tava näiteks; kutsub komisjoni üles uurima, kas seda mudelit saaks kasutada ka teistes väärtusahelates; toetab kaubanduse lihtsustamise meetmeid, mida on võetud selleks, et edendada COVID-19-le reageerimisel toiduohutusstandardeid ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid; märgib, et ÜRO Maailma Toiduprogrammi andmetel kasvas COVID-19 tõttu väikeste ja keskmiste tuludega riikides akuutse toidupuuduse ohus olevate inimeste arv 2020. aastal 265 miljonini, mida on 130 miljonit inimest rohkem kui 2019. aastal; kutsub komisjoni üles selgitama välja ja uurima koostöös ÜROga kõige asjakohasemaid meetmeid, mille abil tagada, et pandeemia ei põhjustaks arengumaades toidukriisi;

15. palub komisjonil koostada digikaubanduse strateegia, millega suurendatakse Euroopa ettevõtjate turulepääsu, tugevdatakse digitaristut, ühtlustatakse õigusraamistikke, ajakohastatakse kaubandus- ja tollivahendeid ning kaitstakse ELi kodanike õigusi, mis tulenevad isikuandmete kaitse üldmäärusest⁽¹⁶⁾;

16. palub, et komisjon hindaks põhjalikult seda, kas uue ELi andmevoogude näidisklausliga tagatakse kaubanduspartneriga tekkinud vaidluse korral eurooplaste andmekaitse ja eraelu puutumatuse õigused; rõhutab, et rahvusvahelised kaubanduslepingud ei tohi kahjustada kehtivaid ja tulevaseid meetmeid, millega kaitstakse põhiõigusi eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks kolmandate riikide asjakohaseid kohustusi arvesse nende piisavuse hindamisel, sealhulgas seoses andmete edasisaatmisega;

17. rõhutab, et COVID-19 tõttu on digirevolutsioon kiirenenud, ning tunnistab, et oluline on, et EL asuks juhtpositsioonile kestliku ja digipõhise maailmamajanduse standardite kehtestamisel ja rahvusvaheliste andmevoogude avatuna hoidmisel, et kaotada kiiresti mitmesugused kaubandustõkked ja kitsaskohad; rõhutab, et EL saab kehtestada õiglase ja vastupanuvõimelise digikaubanduse üleilmse standardi oma kahe- ja mitmepoolsetes kokkulepetes ning e-kaubandust ja investeringute soodustamist käsitlevatel mõnepoolsetel läbirääkimistel; rõhutab, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu digipeatükk võib olla eeskujuks tulevastele kaubanduslepingutele;

18. nõuab, et ELi ettevõtjatele pakutaks stiimuleid, sealhulgas riigiabi käsitlevate kohandatud õigusnormide alusel, et nad muudaksid oma väärtusahelad kestlikumaks ja lühendaksid või muudaksid oma tarneahelaid, kui see võib olla kasuks ELi majandusele, vastupanuvõimele, geopoliitilistele eesmärkidele ja/või strateegilisele autonoomiale, et tagada, et hinna sisse arvatakse täielikult ka välised sotsiaalsed, keskkonnaalased ja majanduslikud kulud kooskõlas ELi poliitikaga, nagu strateegia „Talust taldrikule“, ringmajanduse tegevuskava, elurikkuse strateegia ning ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks;

19. kutsub komisjoni üles vaatama põhjalikult läbi, kuidas ja millises ulatuses toimub kauba- ja investeringuvoogude kaudu kujunemisejärgus ja murrangulise tehnoloogia siire EList autoritaarsetesse riikidesse; kutsub komisjoni üles esildama niisuguse siirde piiramiseks uusi meetmeid, mis hõlmaksid ka tarneahelas sarnaselt meelestatud partneritega koostöö tegemist; nõuab, et alustataks pooljuhte käsitlevat dialoogi Taiwaniga;

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Elutähtsate tervisetoodete kaubanduspoliitika: COVID-19 kriisist saadud õppetunnid

20. rõhutab, et rahvusvahelise kaubanduse juhtimisel, mille puhul rahvusvahelist koostööd peetakse konkurentsist tähtsamaks, on oluline roll meditsiiniliste raviviiside ja vaktsiinide kiirel väljatöötamisel, tootmise kiirel suurendamisel, vastupidavate ülemaailmsete väärtusahelate arendamisel ja võrdse turulepääsu tagamisel kogu maailmas, ning rõhutab sellega seoses, et praegune pandeemia peaks andma hoogu tugevamale rahvusvahelisele koostööle ja ülemaailmsele valmisolekule tervisealasteks hädaolukordadeks, mis nõuab ELi ja liikmesriikide edasist ühist osalemist Euroopa tiimina; rõhutab vajadust tegeleda pandeemiatega ja zoonooside kaubandusega seotud põhjustega, nagu kaubanduse mõju biosfääri degradeerumisele;

21. kiidab ettepanekut, mille esitasid mitu valitsusjuhti pandeemia reageerimist käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks, ning nõuab, et sellesse lisataks ka tugev kaubandussammas; rõhutab, et rahvusvahelise kaubanduse raamistikuga tuleb edendada koostööd ning kehtestada nii struktuursed kui ka kiirreageerimismehhanismid, et aidata valitsustel lahendada tervisealaste hädaolukordadega seotud probleeme; rõhutab, et sellised korraldused peaksid hõlmama ühelt poolt vajaduspõhist tegelemist nõudlusega, pakkudes ühisrahastust ja tehes ülemaailmselt koordineeritud eeloste, ning teiselt poolt peaks see hõlmama pakkumispoolset strateegiat tootmisvõimsuse suurendamiseks kogu väärtusahelas; on seisukohal, et edusamme tuleb teha niisugustes valdkondades nagu oluliste tervishoiutoodete olemasolevate varude, üleilmsete tarnevõrkude, tootmisvõimsuse ja hinnakujunduse läbipaistvus, intellektuaalomandi õiguste raamistikus rahva tervise turbe eesmärgil erandite rakendamine ja väljatöötamine, oluliste teenuste ülemaailmse liikuvuse suurendamine, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) vastupanuvõime kaitsmine ja edendamine ning valdkonnaülese lähenemisviisi väljatöötamine, et võidelda negatiivse mõju vastu, mida tervisekriisid avaldavad soolisele võrdõigusskorpusele, sissetulekute võrdsusele ja vähemuste olukorrale;

22. nõuab, et 12. WTO ministrite konverentsil loodaks uus kaubandus- ja tervisekomitee, et koostada suunised selle kohta, kuidas saavad valitsused rahva tervise turvalisuse suurendamiseks rakendada rahvusvahelises kaubandusõiguses kehtivaid erandeid ja paindlikkusmeetmeid ning millised mehhanismid tuleb luua selleks, et parandada tervisealastele hädaolukordadele ülemaailmselt reageerimist ning valmistada ette kaubandussamba lisamist pandeemia reageerimist käsitleva tulevase rahvusvahelise lepingu üle peetavatesse läbirääkimistesse;

23. rõhutab, et ülemaailmsed toorainete tarneahelad ning vaktsiinide tootmine ja levitamine peavad saama kasu avatud kaubandussuhetest; toonitab, et proteksionism vaktsiinide tootmisel ja levitamisel võib takistada ülemaailmselt pandeemia vastu võitlemist; rõhutab sellega seoses, kui kahjulikku mõju avaldavad sellised ühepoolsed meetmed nagu ekspordipiirangud ja -keelud, puudulik läbipaistvus ülemaailmsete varude küsimuses ning sellest tulenevad hinnaspekulatsioonid nappide esmatarbekaupade puhul, eelkõige väikeste ja keskmiste tuludega riikides; nõuab seetõttu, et EL ergutaks WTO kaubanduse ja tervishoiu algatuse vastuvõtmist 2021. aasta lõpuks, soodustaks tugevamat ülemaailmselt koostööd ja oleks tunduvalt nõudlikum seoses meditsiiniliste toodete tarnimise, tootmise ja kulude läbipaistvusega, ülemaailmse tervishoiusüsteemi vastupidavusvõimega ning kättesaadavate ja taskukohaste meditsiiniliste toodete ja -teenustega; nõuab, et EL tagaks tulevaste eelostulepingute täieliku avalikustamise, eelkõige mis puutub järgmise põlvkonna vaktsiinidesse;

24. nõuab, et EL võtaks kohustused, mis puudutavad ärisaladust, ärisaladusena käsitletavat teavet ja tehnosiiret, ning nõuaks tarnijatelt vajalikku läbipaistvust, sealhulgas toodete kulude-tulude analüüsi;

25. on seetõttu mures selle pärast, et peamised tootjariigid, nagu USA, Ühendkuningriik, Hiina ja India, ning vähemal määral ka EL suurendasid hiljuti vaktsiinide ekspordi piiranguid, ning rõhutab, et see võib ohustada vaktsiinitootmise võimsuse kiiret suurendamist kogu maailmas, tekitada tootmisahelates häireid ja tuua kaasa vastumeetmed; nõuab tungivalt, et komisjon teeks tootjariikidega koostööd, et kõrvaldada kiiresti eksporditõkked; kinnitab taas, et ELi ekspordilubade andmise mehhanism on ajutine meede, mida tuleb kasutada üksnes viimase abinõuna ja mis peaks kujunema läbipaistvusmehhanismiks; nõuab sellistele andmetele õigeaegse ja täieliku juurdepääsu saamist; rõhutab, et suurem läbipaistvus on suurendanud ELi kodanike usaldust ELi vaktsiinide kasutuselevõtu ja COVID-19 pandeemia ohjamise vastu;

26. tunneb suurt muret COVID-19 haigust põhjustava viiruse variantide arvu suurenemise pärast; rõhutab, et vaktsiinide puuduliku tootmise ja levitamise tõttu kolmandates riikides võib tekkida rohkem uusi ja eri tüüpi variante; tunnistab, et EL on üks suurimaid vaktsiinide kolmandatesse riikidesse eksporditajaid, kuid absoluutarvudes ei ole see eksport veel ülemaailmselt pandeemia vastu võitlemiseks piisav; rõhutab, et COVAXi mehhanismi kaudu ei suudeta praegu vaktsiine kõige kaitsetumatele inimestele piisaval määral jagada; rõhutab, et vaktsiinide õigeaegne üleilmne kättesaadavus võib

Kolmapäev, 7. juuli 2021

soodustada nii maailmamajanduse kui ka ELi majanduse taastumist ja vastupanuvõimet; nõuab tungivalt, et komisjoni diplomaatia oleks vaktsiinide ja meditsiinitarvete küsimuses tõhus, et suurendada ELi usaldusväärsust ja diplomaatilist nähtavust, ning nõuab suuremaid rahvusvahelisi jõupingutusi, et kiirendada vaktsiinide tarnimist COVAXi mehhanismi;

27. rõhutab, et COVID-19 ja selle variantide vastased vaktsiinid peaks olema ülemaailmne avalik hüve ning kiiresti tuleks teha mitmepoolseid jõupingutusi, milles keskendutakse vaktsiinide võrdsele jaotamisele kogu maailmas, suurendades kiiresti ülemaailmset tootmisvõimsust ning luues tõhusaid partnerlusi ja tehnosiirdeid, sealhulgas väikeste ja keskmiste tuludega riikides; rõhutab, et saadud kogemuste põhjal on väga oluline jätkata avaliku ja erasektori partnerluse raamistike täiustamist, mille alusel toimub vaktsiinide ja muude oluliste tervisetehnoloogiate väljatöötamine ja tootmine; tunneb heameelt 8.–9. märtsil 2021 toimunud ülemaailmse COVID-19 vaktsiinitarneahela ja -tootmise tippkohtumise üle ning nõuab struktuursete platvormide loomist, et suurendada kiiresti vaktsiinide tootmist rohkemates riikides, näiteks avaliku ja erasektori partnerluse teabevõrgustiku kujul, et tuua kokku era- ja avaliku sektori osalised, et võimaldada ja suurendada partnerlusi, jälgida kitsaskohti ning määrata kindlaks meetmed, mida tuleb võtta vaktsiinide tootmise ja kasutuselevõtu toetamiseks; rõhutab jõupingutusi, mida WTO peadirektor on teinud selleks, et liikmed teeksid kaubanduse ja tervishoiu algatusi käsitleval arutelul edusamme;

28. rõhutab, et rahvusvaheline kaubanduspoliitika peab etendama selles püüdluses ennetavat rolli, hõlbustades toorainetega kauplemist, leevendades kvalifitseeritud ja kogunud töötajate puudust, lahendades tarneahelaga seotud probleeme ja vaadates tulevasteks pandeemiateks valmistudes läbi intellektuaalomandi õiguste ülemaailmse raamistiku; nõuab sellega seoses konstruktiivset dialoogi WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu kohaldamisest ajutiselt loobumise üle, tagamaks, et riike ei ähvardaks pandeemia ajal survemeetmed COVID-19-ga seotud patendiõiguse rikkumise tõttu;

29. rõhutab, et teadlased ja tööstus on teinud suuri jõupingutusi COVID-19 uute diagnoosimis- ja raviviiside ning vaktsiinide väljatöötamiseks; toonitab avaliku sektori vahendite otsustava tähtsusega rolli, kuna need võimaldavad ravimifirmadel vähendada kogu vaktsiinide väärtusahelas riske teadus- ja arendustegevuse rahastamise ja ulatusliku toetamise teel ning suuremahuliste eelostulepingutega; rõhutab ka nende tervishoiutöötajate, patsientide, COVID-19 läbipõdenute ja elanikkonna olulist panust, kes on osalenud kliinilistes uuringutes ning muus teadus- ja arendustegevuses seoses mitmesuguste raviviiside ja vaktsiinidega; on seisukohal, et mitmepoolne intellektuaalomandiõiguste õigusraamistik võib pakkuda kaitset ja stiimuleid, mis on tulevasteks pandeemiateks valmisoleku seisukohalt üliolulised, ning hindab selle rolli valitsuste, teadusasutuste ja ravimifirmade vahelise ulatusliku ja enneolematu koostöö hõlbustamisel;

30. rõhutab, kui tähtis on avatud tehnoloogia, oskusteabe ja teadusuuringute jagamine pandeemiale tõhusa reageerimise seisukohast ning farmaatsiaettevõtete täielik osalemine mitmepoolsetes algatustes, nagu C-TAP (COVID-19 tehnoloogiale juurdepääsu ühisreserv) ja hiljuti loodud WHO tehnosiirdekeskus, et kasutada ära nende täispotentsiaal;

Kaubandus ja kestlik areng

31. toetab Euroopa roheline kokkuleppe ja Euroopa digistrateegia integreerimist kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevasse teatisesse ning nõuab jõulist kaubanduspoliitikat, mis on suunatud mitmepoolsusele, vastupanuvõimele ja kestlikkusele kooskõlas ELi võetud kohustusega täita ÜRO kestliku arengu eesmärgid; nõuab selle auahne eesmärgi saavutamiseks konkreetset tegevus- ja ajakava; kutsub seetõttu komisjoni üles tegema partneritega koostööd, et ajakohastada olemasolevaid kaubandus- ja investeerimislepinguid, kasutades selleks nende läbivaatamisklausleid;

32. tunneb heameelt selle üle, et Pariisi kokkuleppe lisatakse tähtsa osana igasse tulevasesse kaubandus-, investeerimis- ja partnerluslepingusse; rõhutab, et vabakaubanduslepingute sõlmimine eeldab Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhikonventsioonide ratifitseerimist ja inimõiguste austamist; nõuab, et liit teeks lepingute läbivaatamisel ja nende üle peetavatel läbirääkimistel koostööd tulevaste ja olemasolevate kaubanduspartneritega, et ratifitseerida ja tõhusalt rakendada järele jäänud ILO konventsioone ja mitmepoolseid keskkonnalepinguid; nõuab, et igasse kaubanduslepingusse lisatakse ambitsioonikad peatükid soolise võrdõiguslikkuse, naiste mõjuvõimu suurendamise ja VKEde kohta ning ka eraldi peatükid digikaubanduse kohta;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

33. rõhutab, et COVID-19 järgne taastumine annab ainulaadse võimaluse kehtestada tegevuskava kestliku majanduskasvu edendamiseks; palub seetõttu, et komisjon kiirendaks kaubanduse ja kestliku arengu peatükke käsitleva 15 punktist koosneva tegevuskava läbivaatamist 2021. aastal, et seda saaks rakendada käimasolevatel läbirääkimistel; ootab, et läbivaatamisel käsitletak kohustuste täitmise tagamist, ning tuletab sellega seoses meelde Madalmaade ja Prantsusmaa mitteametlikku dokumenti kaubanduse, sotsiaal-majandusliku mõju ja kestliku arengu kohta⁽¹⁷⁾; teeb ettepaneku, et kaaluda tuleks vähemalt viimaseid edusamme ELi kaubanduspoliitika täitmise tagamisel, eriti võimet reageerida mis tahes partneripoolsele mittevastavusele viimase abinõuna ühepoolsete sanktsioonidega, näiteks tollimaksude või kvootide kehtestamisega teatavatele toodetele või lepingu muude osade samaaegse peatamisega;

34. kutsub nõukogu ja komisjoni üles lisama kaubanduse ja kestliku arengu peatükkidesse ning põllumajanduse peatükkidesse loomade heaolu, õiglast kaubandust ja ringmajandust käsitlevad sätted; rõhutab sellega seoses kaubandusvaldkonna juhtiva järelevalveametniku rolli ning nõuab, et kaubanduse ja kestliku arengu jõustamise järelevalve ja kontrolli alal tehtaks tihedat koostööd Euroopa Parlamendi rahvusvahelise kaubanduse komisjoniga; kutsub komisjoni üles tuginema hiljutise eksperdirühma kogemustele ja tagama, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükid sisaldaksid konkreetsete ja kontrollitavate kohustustega tegevuskava;

35. kahetseb, et tarbeelektronikat koheldakse endiselt keskkonnatoodetega võrreldes soodsamalt ning et tollimaksud ja kaubandustõkked kahjustavad kestlikku kaubandust; rõhutab, et keskkonnatoodete ja keskkonnasõbralike teenuste tollimaksude ja kaubandustõkete kaotamine tuleks kavandada kooskõlas WTO reeglitega, et see aitaks kaasa uuenduslike lahenduste leidmisele kliimakriisiga toimetulekuks ning aitaks saavutada rohelise kokkuleppe eesmärke, samuti kestliku arengu eesmärke ja kestlikku arengut kogu maailmas; nõuab, et komisjon uuriks vahendeid nende moonutustega tegelemiseks ja tegutseks rohelise kokkuleppe järgi, rakendades seda kaubanduspoliitika kõigis aspektides;

36. juhib tähelepanu sellele, et suured algkulud, mis tasuvad end ära alles aja jooksul, ning oskusteabe ja varustuse puudumine takistavad praegu arengumaid rohe- ja digiüleminekul või muudavad selle ülemineku aeglasemaks; nõuab, et komisjon kasutaks kõiki tema käsutuses olevaid kaubandusmeetmeid ja arengukoostöö poliitikasuundi, et suurendada rahalist toetust, tehnilist abi, tehnosiiret, suutlikkuse arendamist ja digiüleminekut, mis annaks arengumaadele rohkem mõjuvõimu ja võimaldaks neil saavutada kestliku vastupanuvõime ja kogu tarneahelas paremini kasutada hoolsuskohustust;

37. nõuab, et EL võtaks mitmepoolses raamistikus juhtrolli, et teha koostööd sarnaselt meelestatud riikide ja kaubanduspartneritega, eesmärgiga järgida tugevat keskkonnaalast tegevuskava, sealhulgas töötades järk-järgult välja õigusnormid, et teha lõpp turgu moonutavatele ja keskkonnakahjulikele toetustele kaubanduslepingutes ja WTOs, sealhulgas õigusnormid fossiilkütuste toetuste kohta, tuginedes olulise kahju ärahoidmise põhimõttele;

38. rõhutab, kui oluline on koostada kestlikkuse mõju eel-, vahe- ja järelhindamine, järgides konkreetset ajakava, käsitledes võimalikke riske võimalikult vara ja kui see osutub järelhindamise põhjal vajalikuks, käsitleda negatiivset mõju; kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt käimasolevatest ja lõpuleviidud kestlikkuse mõju hindamistest; rõhutab, et kestliku arengu eesmärkide, rohelise kokkuleppe ja ILO inimväärse töö tegevuskava edendamiseks kaubandus- ja investeerimislepingutes on vaja välja töötada konkreetsete eesmärkidega terviklik raamistik; rõhutab, et uusi lepinguid tuleks sõlmida alles siis, kui need eesmärgid on täidetud, ning kehtivaid lepinguid tuleks vastavalt muuta;

39. rõhutab, et läbipaistvus, dialoog ja hea suhtlus kodanike ja sidusrühmadega on keskse tähtsusega, et leida kaubanduspoliitikale toetust ja saada sellest kasu; väljendab seetõttu heameelt portaali Acces2Markets üle ja komisjoni jõupingutuste üle selle vahendi edendamisel; rõhutab, et ELi poliitilistes ja kaubanduslepingutes peavad kodanikuühiskonna ja sisenõuanderühmade (kelle rolli võiks veelgi laiendada) roll ja kohustused olema selgelt määratletud ning et finantsabi tõhusaks toimimiseks peavad sellega kaasnema suutlikkuse suurendamise meetmed; rõhutab ELi delegatsioonide potentsiaali kolmandate riikide sisenõuanderühmade töö toetamisel ning kaubanduslepingute järelevalves ja rakendamisel, pöörates erilist tähelepanu VKEd e toetamisele lepingute ja kaubanduse lihtsustamise meetmete kasutamisel; peab kahetsusväärseks sellekohase üldise struktuuri puudumist;

40. rõhutab vajadust suurema sidususe ja läbipaistvuse järele ELi kaubanduspoliitika kontrollimisel; rõhutab, et on vaja ELi kaubanduspoliitika sidusaid, selgeid, mõõdetavaid ja objektiivseid kriteeriume ning ELi kodanike kaasamist, paremat dialoogi komisjoni ja parlamendi vahel, suuremat poliitika sidusust ja kaubanduspoliitika kõigi aspektide paremat kontrollimist; rõhutab sellega seoses kestlikkuse mõju eel-, vahe- ja järelhindamise tähtsust; kutsub komisjoni üles tegema

⁽¹⁷⁾ Non-paper from the Netherlands and France on trade, social economic effects and sustainable development (Madalmaade ja Prantsusmaa mitteametlik dokument kaubanduse, sotsiaal-majandusliku mõju ja kestliku arengu kohta), millega saab tutvuda aadressil: „The Netherlands at International Organisations (permanentrepresentations.nl)“.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

oma ettepanekute kõigis etappides parlamendiga koostööd, võtma järelmeetmeid sisenõuanderühmade ettepanekute suhtes, elavdama kodanikuühiskonna dialoogi ja tegema tihedamat koostööd kodanikuühiskonnaga Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees; nõuab, et parlament korraldaks sisenõuanderühmadega korrapäraseid konsultatsioone;

Mitmepoolsus ja Euroopa geoliitiline koht maailmas

41. kutsub komisjoni üles tegema kindlaks konkreetseid ja spetsiifilisi meetmeid ning tegevuskava avatud strateegilise autonoomia kontseptsiooni rakendamiseks ning tagama, et kõik võimalused on esitatud; märgib murega, et pärast COVID-19 puhangut on geoliitiline konkurents ja pinged kasvanud;

42. tuletab meelde tugeva, mitmekesise ja vastupidava ELi kaubanduspoliitika geoliitilist tähtsust; tuletab meelde, et ELi kõrge energiasõltuvuse määr on avatud strateegilise autonoomia proovikivi, mis sunnib meid energiasüsteemi ümberkujundamist kiirendama; rõhutab, et meie avatuse aluseks peaksid olema ELi turujõud, väärtused ning koostöö, õigluse, vastastikkuse ja reeglitel põhineva kaubanduse tähtsustamine;

43. soovib tungivalt ELil püüda luua uusi ja konsolideerida olemasolevaid partnerlusi sarnaselt meeletatud partneritega; on seisukohal, et mõnepoolsed kaubanduslepingud piiratud arvu partneritega ning keskendumine strateegilistele küsimustele pakuvad paremat ja konkreetsemat võimalust avatud strateegilise autonoomia kontseptsiooni rakendamiseks ning leiaksid kodanikuühiskonna toetust;

44. rõhutab siiski, et kui koostöö ei ole võimalik, peaks EL seisma oma huvide eest autonoomsete meetmete kaudu, et kaitsta oma väärtusi ja võidelda ebaausate kaubandustavade vastu kooskõlas rahvusvahelise õigusega;

45. tunneb heameelt, et kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevas teatises kinnitati mitmepoolsust ja tehti ulatuslikke ettepanekuid vajalikuks peetavaks põhjalikuks WTO reformimiseks kõigis selle ülesannetes;

46. nõustub komisjoniga, kelle nägemuses seatakse WTO reformis rõhuasetus majanduse elavdamisele, kestlikule arengule, ebaõiglastele riiklikele toetustele ja digikaubandusele, ning nõuab tungivalt, et komisjon teeks tegevuskava, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse, inimõiguste ja töönormide eesmärkide rakendamiseks kõik endast oleneva;

47. rõhutab, kui oluline on tagada WTO kiire ühendamine teiste mitmepoolse süsteemi organisatsioonidega, nagu WHO, saavutada konsensus Genfis, tagada rahvusvaheliste organisatsioonide ühine töö ülemaailmsete probleemide lahendamisel ning viia lõpule kalandustoetuste läbirääkimised WTO 12. ministrite konverentsil;

48. rõhutab WTO kaubandus- ja kliimaalgatuse tähtsust ning kordab oma toetust keskkonnatoetuste lepingule; väljendab sellega seoses heameelt WTO uue peadirektori lähenemisviisi üle ja ootab, et komisjon toetaks teda kindlat organisatsioonile uue hoo andmiseks, et see suudaks lahendada praegu mitmepoolse kaubandussüsteemi ees seisvad probleemid;

49. rõhutab tõhusa vaidluste lahendamise mehhanismi tähtsust mitmepoolse kaubandussüsteemi stabiilsuse ja prognoositavuse tagamisel ning vajadust lahendada apellatsioonikogu praegune olukord koostöös USAga, et muuta see uuesti toimivaks ja tagada nii kaubandusvaidluste nõuetekohane lahendamine; palub, et komisjon teeks ettepaneku kaasata WTO kaubandus- ja kliimaalgatuse osana vajaduse korral vaidluste lahendamisse keskkonnaalased eksperdid;

50. rõhutab, et WTO läbirääkimisfunktsiooni taaselustamine on organisatsiooni põhjalikuma reformi puhul igal juhul olulisel kohal; märgib eelkõige, et tuleb tegeleda tööstussubsiidiumide ja riigi osalusega ettevõtete, eelkõige Hiina ettevõtete põhjustatud konkurentsimoonutustega, ning palub komisjonil esitada ettepanekud toetuste kategooriate määratlemiseks ja eristamiseks vastavalt nende panusele õiguspärase avalike eesmärkide saavutamisse;

51. rõhutab, et WTO läbirääkimisfunktsiooni taaselustamiseks peab EL tegema koostööd sarnaselt meeletatud partneritega, et leida ühine alus WTO reformimiseks selle kõige laiemas tähenduses; kinnitab veel kord, et WTO reformi sisuliseks edendamiseks on vaja sarnaselt meeletatud partnerite laiapõhjalist konsensust ja koalitsioone; kutsub komisjoni üles jätkama mõnepoolsete läbirääkimiste pidamist, mis oleks samm mitmepoolsete lepingute suunas; toetab komisjoni

Kolmapäev, 7. juuli 2021

ettepanekut alustada sarnaselt meelestatud partneritega läbirääkimisi mõnepoolse lepingu sõlmimiseks neutraalsete konkurentsitingimuste kohta; on veendunud, et ELi juhtroll ja Atlandi-ülene koostöö on WTO sisulise reformi õnnestumiseks igal juhul üliolulised;

52. nõuab, et komisjon otsiks aktiivselt lahendust ebakõlale arengutaseme ja rahvusvahelises kaubandussüsteemis võetud kohustuste taseme vahel; rõhutab, et erilist tähelepanu tuleb pöörata arenguriikidele ja nende erivajadustele seoses majanduskasvu, kestliku arengu ja WTO reformiga;

53. peab oluliseks, et järgmisel WTO ministrite konverentsil käsitletakс sanktsioonirežiimi, et vältida olukorda, kus mõne liikme poolt rahvusvaheliste kaubandusreeglite rikkumise tagajärgi tasuvad sektorid, kes ei ole reeglite rikkumises süüdi;

54. nõustub kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevas teatises tehtud ettepanekuga, et G20 peaks tugevdama koostööd ja kooskõlastama jõupingutusi CO₂-neutraalsuse poole liikumisel ja muudes rohelise kokkuleppe aspektides; rõhutab siiski, et selle lähenemisviisi tõhususe tagamiseks peavad mõned G20 liikmed oma heitkoguste vähendamise kohustusi suurendama; kutsub komisjoni üles looma tõhusat piiril kohaldatavat süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi;

55. toetab uut tulevikku suunatud Atlandi-ülest tegevuskava, mis tugineb ühistele huvidele, väärtustele ja eesmärkidele ning millega püütakse tasakaalustada majandus- ja kaubanduskoostöö arengut Vaikse ookeani piirkonnas, saavutada sisukas WTO reform ja leida ühistele probleemidele ühised lahendused;

56. tõdeb samal ajal, et mõned lahknevad huvid püsivad; kutsub komisjoni ja USA administratsiooni üles tegema uues poliitilises kontekstis tihedat koostööd, et tagada ettevõtjatele võrdsed tingimused, suurendada ELi ettevõtjate turulepääsu, jätkata vastavushindamise ja tööstustoodete tariifide kaotamise kokkulepete kaalumist, leppida kokku ambitsioonikates sotsiaal-, tehnoloogia- ja keskkonnastandardites ning tugineda üksteise kogemustele, et edendada neid standardeid tõhusamalt kogu maailmas;

57. palub tungivalt, et mõlemad pooled lahendaksid kahepoolsed kaubandusvaidlused, toetab Airbusi ja Boeingu tollimaksude peatamist ning nõuab selle küsimuse lõplikku lahendamist, et leida lahendus digimaksude teemale; nõuab tungivalt, et USA kaotaks paragrahvi 232 kohased terase ja alumiiniumi tollimaksud;

58. nõuab ühiseid jõupingutusi töötajate ja ettevõtete kaubanduspoliitika keskmesse seadmiseks, et tulla pandeemiast välja, kiirendada majanduse elavdamist ning hõlbustada vaktsiinide ja hädavajalike meditsiinivahendite kaubandust; kordab, et me peaksime tegema koostööd, et saavutada sisukas WTO reform ja seada uuesti ametisse hästi toimiv apellatsioonikogu; ergutab mõlemaid pooli täitma WTO riigihankelpepingu kohaseid kohustusi ja leidma ühistele probleemidele ühiseid lahendusi, kuid rõhutab, et EL peab vajaduse korral tegutsema autonoomselt;

59. toetab ühiteatist „ELi ja USA uus üleilmsete muutuste kava“ ning nõuab uue ELi ja USA kaubandus- ja tehnoloogianõukogu kiiret moodustamist; nõuab, et EL ja USA teeksid tihedat koostööd kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiate valdkonnas, sealhulgas seoses ühiste ekspordi- ja impordipiirangutega autoritaarsete riikide suhtes;

60. kutsub komisjoni üles seadma kaubanduse ja kliima ning seonduvad reformid Atlandi-üleste suhete keskmesse, märkides samal ajal, et USA uus valitsus on näidanud selles valdkonnas üles suurt ambitsioonikust, mis peaks põhinema ka uutel lähenemisviisidel, nagu USA, Mehhiko ja Kanada lepinguga kasutusele võetud lähenemisviisid;

61. on teadlik, kui tähtsad on ELi kaubandussuhted Hiinaga, kes oli 2020. aastal ELi suurim kaubanduspartner kaubavahetuse valdkonnas; on kindlalt veendunud, et ELi ja Hiina kaubandussuhted nõuavad tasakaalustatumat ja vastastikust lähenemisviisi; rõhutab, et ELi ja Hiina laiaulatusliku investeerimislepingu ratifitseerimise protsess saab alata alles siis, kui EL on saavutanud olulise edasiminekü sobivate ja tõhusate autonoomsete meetmete väljatöötamisel, mida kasutada turgu moonutavate tavade tõkestamiseks ja ELi strateegiliste huvide kaitseks, sealhulgas sunniviisilise töö abil valmistatud toodete keelustamine, ajakohastatud kaubanduse kaitsemeetmed ja inimõigustega seotud tõhusate sanktsioonide mehhanism;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

62. rõhutab, et laiaulatusliku investeerimislepingu ratifitseerimine on ELi ja Hiina laiemate suhete muutuva dünaamika kontekstis mõeldamatu, ning peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Hiinas on lubamatult sagenenud sanktsioonide kehtestamine Euroopa Parlamendi valitud liikmete ja Euroopa Liidu organite suhtes, kuna see õhustab veelgi usaldust ja takistab kahepoolset koostööd; rõhutab, et laiaulatusliku investeerimislepingu ratifitseerimise protsess ei alga enne, kui Hiina sanktsioonid Euroopa Parlamendi liikmete ja organite vastu on tühistatud;
63. rõhutab, et parlament kavatses lepingut hoolikalt kontrollida, sealhulgas selle sätteid kestliku arengu kohta, ning tuleb komisjonile meelde, et parlament võtab arvesse inimõiguste olukorda Hiinas, sealhulgas Hongkongis, kui tal palutakse investeerimisleping heaks kiita;
64. nõuab tungivalt, et komisjon liiguks edasi Taiwaniga sõlmitava investeerimislepinguga, kohustades sisuliseks tegevuseks kaubandus- ja investeerimissuhetes ning astudes vajalikke samme mõjuhindangu, avalike konsultatsioonide ja analüüsi läbiviimiseks enne 2021. aasta lõppu; kordab, kui oluline on kahepoolne struktureeritud dialoog, sealhulgas mitmepoolsuse ja WTO, tehnoloogia ja rahvaterviseiga seotud küsimustes, ning esmatähtis koostöö elutähtsate tarnete, näiteks pooljuhtide valdkonnas;
65. tunneb heameelt, et kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevas teatises kaasatakse tõhusal, püsival ja konstruktiivsel viisil Aafrika ning ida- ja lõunanaabrus, ning nõuab konkreetseid samme, mis süvendaksid ELi suhteid nimetatud partneritega, sealhulgas energia valdkonnas;
66. kordab, kui oluline on strateegiline ja kestlik partnerlus Kagu-Aasia ja Indiaga; kutsub komisjoni sellega seoses üles jätkama koostööd piirkonnaga ja ennetavalt edendama reeglitel põhinevaid kaubandussuhteid kõikehõlmava ja ambitsioonika India ja Vaikse ookeani strateegia loomiseks;
67. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 kriis on näidanud, kui tähtis on kaasavat ja kestlikku poliitilist lähenemisviisi edendav uus partnerlus Aafrika mandriga; toonitab sellega seoses, et tuleb tegeleda võla vähendamise ja võla kustutamise küsimusega; rõhutab, et EL peab aktiivselt toetama Aafrika-siseste väärtusahelate mitmekesistamist;
68. väljendab heameelt Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonna (AfCFTA) jõustumise üle, kuna see on vahend, mis aitab aktiivselt kaasa Aafrika piirkondlikule, majanduslikule ja poliitilisele integratsioonile ning parandab tema juurdepääsu ülemaailmsetele turgudele;
69. rõhutab, kui oluline on ELi pühendumine kaubandussuhetele Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga, sealhulgas ülemeremaade ja -territooriumidega; väljendab muret COVID-19 mõju pärast selles piirkonnas, eriti naistele;
70. nõuab, et kõik ELi institutsioonid säilitaksid prioriteedina meie kaubandus- ja arengukoostöö ning pandeemiate ja tervisealaste hädaolukordade suhtes suurema vastupanuvõime loomise; kutsub komisjoni üles jätkama sel eesmärgil struktureeritud dialoogi partneritega eelnimetatud piirkondades;

o

o o

71. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0331

Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse 2020. aasta aruanne**Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse 2020. aasta aruande kohta (2020/2124(INI))**

(2022/C 99/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikleid 15, 126, 174, 175, 177, 208, 209, 271, 308 ja 309 ning aluslepingute protokoll nr 5 Euroopa Investeerimispannga (EIP) põhikirja kohta,
- võttes arvesse kliimastrateegiat ja uut energiasektori laenupoliitikat, mille EIP võttis vastu 2019. aasta novembris,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 14. jaanuari 2020. aasta teatist „Kestliku Euroopa investeerimiskava. Euroopa roheline kokkuleppe investeerimiskava“ (COM(2020)0021),
- võttes arvesse komisjoni 14. jaanuari 2020. aasta ettepanekut võtta vastu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond (COM(2020)0022),
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse EIP 2019. aasta finantsaruannet, mis avaldati 5. mail 2020,
- võttes arvesse 7. mail 2020. aastal avaldatud EIP 2019. aasta tegevusaruannet „Roheline löim“,
- võttes arvesse EIP direktorite nõukogu 11. novembril 2020. aastal vastu võetud kliimapanga tegevuskava ja 2020. aasta novembris vastu võetud EIP uut kliimastrateegiat,
- võttes arvesse 3. septembril 2019. aastal avaldatud aruannet EIP tegevuse kohta Euroopa Liidus 2019. aastal,
- võttes arvesse 10. detsembril 2020. aastal avaldatud aruannet „Ülemaailmne haare: EIP mõju väljaspool Euroopa Liitu“ projektide kohta, mida EIP toetas 2019. aastal väljaspool Euroopa Liitu,
- võttes arvesse 5. mail 2020. aastal avaldatud EIP 2019. aasta finantsaruannet ja 7. mail 2020. aastal avaldatud statistikaaruannet,
- võttes arvesse EIP auditikomisjoni aruandeid, pettuste uurimisega seotud tegevuse aruannet ja kaebuste lahendamise mehhanismi aruannet 2019. aasta kohta,
- võttes arvesse 6. juulil 2020. aastal avaldatud EIP grupi riskijuhtimise avalikustamisaruannet 2019. aasta kohta,
- võttes arvesse EIP 7. oktoobri 2016. aasta heakskiitu Pariisi kokkuleppe ratifitseerimisele ELi poolt,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse komisjoni 13. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“ (COM(2020)0112),

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrust (EL) 2020/460, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽³⁾,
  - võttes arvesse oma 13. novembri 2020. aasta resolutsiooni kestliku Euroopa investeerimiskava kohta – kuidas rahastada rohelist kokkulepet ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 11. detsembri 2020. aasta järeldusi mitmeaastase finantsraamistiku ja Euroopa Liidu taasterahastu, COVID-19, kliimamuutuste, julgeoleku ja välissuhete kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 03/2019 „Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond: täieliku edu tagamiseks on vaja meetmeid“, mis avaldati 29. jaanuaril 2019,
  - võttes arvesse 20. jaanuaril 2021. aastal avaldatud EIP 2020. aasta tegevusaruannet „Kriisi lahendused“,
  - võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 12/2020 „Euroopa investeerimisnõustamise keskus: kuigi keskus loodi investeeringute suurendamiseks ELis, on selle mõju seni väike“, mis avaldati 12. mail 2020,
  - võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse Ombudsmani 22. juuli 2016. aasta kirja EIP presidendile huvide konflikti küsimuste kohta ja EIP presidendi 31. jaanuari 2017. aasta vastust,
  - võttes arvesse Ombudsmani otsust seoses juhtumiga 2168/2019/KR, mis käsitleb Euroopa Pangandusjärelevalve otsust kiita heaks ameti tegevdirektori taotlus saada finantsvaldkonna lobirühma tegevjuhiks,
  - võttes arvesse organisatsiooni Counter Balance 2019. aasta aruannet „Is the EIB up to the task in tackling fraud and corruption? Challenges for the EU Bank’s governance framework“ (Kas EIP suudab täita ülesannet võidelda pettuse ja korrupsiooni vastu? ELi pangajuhtimise raamistikuga seotud probleemid),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse arengukomisjoni ja eelarvekomisjoni arvamusi,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0200/2021),
- A. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 309 kohaselt ja kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga on EIP ülesanne aidata kaasa liidu eesmärkide saavutamisele, sh eri investeerimisvahenditega, nagu laenud, omakapitali, tagatised, riskijagamisrahastu ja nõustamisteenused;
- B. arvestades, et EIP põhikirja artikli 18 kohaselt peab EIP tagama, et tema vahendeid kasutatakse liidu huvides võimalikult otstarbekalt;
- C. arvestades, et EIP on avaliku sektori laene andev Euroopa Liidu asutus ja üks maailma suuremaid mitmepoolseid finantseerimisasutusi; arvestades, et seetõttu on EIP tihedas koostöös riiklike ja mitmepoolsete finantsasutustega ELi loomulik partner rahastamisvahendite kasutamisel;

⁽²⁾ ELT L 99, 31.3.2020, lk 5.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0305.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- D. arvestades, et EIP võttis pärast 2020. aastal alanud COVID-19 pandeemiast tingitud majanduslangust olulise rolli rahaliste vahendite kaasamisel majandusse, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks;
- E. arvestades, et EIP-l on oluline roll komisjoni kirjeldatud ELi kliima- ja keskkonnaprobleemide lahendamise strateegias ning igal aastal on vaja täiendavalt investeerida 350 miljardit eurot, et saavutada 2030. aasta ajakohastatud kliima- ja energiaeesmärgid;
- F. arvestades, et EIP võttis 2019. aastal kohustuse toetada Euroopa roheline kokkuleppe eesmäärke, viia kogu oma rahastamistegevus kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ja saada nn ELi kliimapangaks;
- G. arvestades, et EIP direktorite nõukogu on kiitnud heaks kliimapanga tegevuskava aastateks 2021–2025;
- H. arvestades, et EIP on alustanud oma 2011. aasta transpordilaenu poliitika läbivaatamist eesmärgiga toetada juurdepääsetavat, tõhusat, keskkonnahoidlikku ja turvalist transporti;
- I. arvestades, et VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate (keskmise suurusega äriühingud) toetamine on EIP peamine avaliku poliitika eesmärk; arvestades, et ainuüksi 2020. aastal toetas EIP grupp uute rahaliste vahenditega rohkem kui 425 000 VKEd ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjat; arvestades, et VKEde toetamine moodustas 40 % EIP sõlmitud lepingute kogumahust;
- J. arvestades, et EIP investeeringutega on võimalik toetada sotsiaalsektorit, sealhulgas tervishoidu, haridust ja elamumajandust;
- K. arvestades, et 2020. aastal kiitis EIP heaks 10,23 miljardi euro väärtuses laene projektidele väljaspool liitu, sealhulgas 2,3 miljardi euro väärtuses vähim arenenud riikides;
- L. arvestades, et Euroopa arengualase finantsstruktuuri kõrgetasemeline eksperdirühm avaldas 7. oktoobril 2019 lõpparuande, milles ta tõi välja järgmised kolm võimalust tulevase Euroopa kliima ja kestliku arengu panga ülesehitamiseks: a) ehitada see üles Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) ja EIP välisfinantseerimistegevuse põhjal; b) ühendada praeguste ELi finantseerimisasutuste välistegevus uude segaomandis olevasse finantseerimisasutusse; c) kanda kogu EIP välistegevus üle EIP tütarettevõtjasse, millel on olulised muud aktsionärid; arvestades, et nõukogu 2019. aasta detsembri järeldustes märgiti, et uurida tuleks ainult variante a ja c; arvestades, et iga võimaluse teostatavusuuringu tulemusi, mis pidid valmima 2020. aasta sügisel, ei ole ikka veel esitatud;
- M. arvestades, et EIP grupp töötab praegu selle nimel, et töötada välja vastaspoole tegevuse keskkonna- ja kestlikkuse eesmärkidega vastavusse viimise suunised;

Üldised kaalutlused

1. väljendab suurt muret COVID-19 kriisist tuleneva tõsise makromajandusliku tasakaalustamatuse ja selle mõju pärast kestlikule majanduskasvule, investeeringutele, vastupanuvõimele, tööhõivemääradele, haridusele ja sotsiaal-majanduslikule ebavõrdsusele; rõhutab, et COVID-19 pandeemiast tingitud majandus- ja sotsiaalkriis on tõsiselt pärssinud ELi majanduskasvu ning üks peamisi tagajärgi on investeeringute vähenemine, mis ei ole praegu ELi eesmärkide saavutamiseks piisav; rõhutab, et avaliku ja erasektori investeeringute vähenemine on jõudnud murettekitavale tasemele;
2. rõhutab EIP kui ELi avaliku sektori panga – ainsa rahvusvahelise finantseerimisasutuse, mis kuulub täielikult ELi liikmesriikidele ning juhindub täielikult ELi poliitikast ja standarditest – põhjapanevat rolli majanduse elavdamise toetamisel pandeemiajärgses olukorras ja investeeringute suunamisel Euroopa prioriteetide elluviimiseks;
3. rõhutab EIP olulist rolli majanduse elavdamise toetamisel lühikeses ja keskpikas perspektiivis koostöös Euroopa roheline kokkuleppe, Euroopa kliimaseaduse, Euroopa tööstusstrateegia, järgmise põlvkonna Euroopa taasterahastu, ELi pikaajalise eelarve, programmi „InvestEU“ ja muude Euroopa rahastamisvahenditega; väljendab heameelt EIP rahalise osaluse üle programmis „InvestEU“, selleks et aidata ületada investeeringute puudujääki ELis, mille algpõhjustega tuleb veel tegeleda; väljendab heameelt ka EIP keske rolli üle nõustamistoetuse pakkumisel InvestEU nõustamiskeskuses;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

4. toetab Euroopa Ülemkogu järelt, et EIP-l peaks olema liidu poliitika elluviimiseks vajalik kapital, ning EIP juhatajate nõukogule esitatud üleskutset vaadata läbi EIP kapitali adekvaatsus, pidades silmas mitmeaastases finantsraamistikus ja taasterahastus sisalduvaid vahendeid, samuti panga panust liidu püüdlustesse võidelda kliimamuutuste vastu ja digitaliseerida Euroopa majandus;
5. on seisukohal, et kapitali suurendamine on õigustatud, et võimaldada pangal pakkuda pikaajalist rahastamist, edendada kaasavat kestlikku majanduskasvu, sotsiaalset ja piirkondlikku ühtekuuluvust ning toetada olulisi reaalmajandusse tehtavaid investeeringuid, mida muidu ei oleks tehtud, säilitades samal ajal praeguse AAA reitingu, mis on panga jaoks oluline eelis;
6. märgib, et EIP on suure finantsvõimendusega asutus; kutsub EIP osanikke üles kaaluma, milline oleks optimaalne omakapitali struktuur, ning leppima kokku nii sissenõutava kapitali suurendamisest; rõhutab, et kapitali suurendamisega peaks kaasas käima suurem läbipaistvus, demokraatlik vastutus, juhtimisstruktuuri tõhusus ja keskkonnasäästlikkus;
7. kutsub sellega seoses komisjoni üles uurima võimalust olla esindatud EIP juhatajate nõukogus EIP kapitali märkimise kaudu, kasutades ELi eelarvest eraldatavaid vahendeid;
8. märgib, et vastavalt komisjoni 2030. aasta kliimaalasele eesmärgile peab EL aastatel 2021–2030 investeerima aastas 350 miljardit eurot rohkem, kui ta tegi aastatel 2011–2020; rõhutab, et selle kliimainvesteeringute puudujäägi katmiseks tuleb EIP osatähtsust veelgi suurendada; kutsub juhatajate nõukogu üles kasutama ära soodsaid laenuitingimusi, et EIP saaks suurendada võlakirjade emiteerimist ja pikendada nende tähtaegu, säilitades samal ajal oma tugeva kapitalipositsiooni;
9. tervitab Euroopa Investeeringufondi (EIF) hiljutist kapitali suurendamist ⁽⁶⁾;
10. kutsub EIPd kui ELi avalik-õiguslikku panka üles tegema ülisuuri kooskõlastatud pingutusi, et tagada tugev ja poliitikast lähtuv rahastamine kooskõlas vastavate õigusnormidega, mis tagavad majandusliku tõhususe, toetavad kestlikku majanduskasvu ega takista juurdepääsu kvaliteetsetele avalikele teenustele; kutsub EIPd üles pidama esmatähtsaks avaliku huvi projekte, mis edendavad ELi poliitilisi eesmärke ja kestlikku majanduskasvu, eelkõige projekte nii ELis kui ka väljaspool seda, mis muidu ei oleks pangalaenukõlblikud, et tegeleda enneolematute ülemaailmsete probleemidega eelseisvatel aastakümnetel, eelkõige võideldes kliimamuutuste vastu;
11. kutsub EIPd üles veelgi tugevdama oma sisemist suutlikkust ja asjatundlikkust, et tagada missioonipõhine pikaajaline pühendumine oma partnerlustes, edendada koordineerimist riiklike ja piirkondlike osalejate vahel ning arendada edasi tingimusi suurema riski võtmiseks innovatsiooni ja majanduskasvu soodustavate investeeringute puhul;
12. rõhutab, kui oluline on kõikjal ELis tehtavate investeeringute puhul EIP täiendav roll; toonitab, et strateegiaid tuleb kooskõlastada teiste Euroopa institutsioonidega ning mitmepoolsete ja riiklike arengupankadega;
13. tunnustab EIP pingutusi eesmärkide seadmisel ja julgustab EIPd tugevdama keskkonna- ja sotsiaalsete standardite rakendamist kohtadel ning parandama toetatavate projektide majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju hindamist, samuti nende täiendavust ja kestlikkust;
14. rõhutab, et EIP peab püüdma hoida ära olukorrad, kus tema tegevus tõrjub välja erainvesteeringud;
15. rõhutab, kui oluline on vältida EIP laenuandmistegevuse edasist geograafilist tasakaalustamatust, et tagada investeeringute laiem geograafiline ja valdkondlik jaotus, tegeleda piirkondlike erinevustega, eelkõige nendega, mis tulenevad pikaajalistest investeeringute puudujääkidest ja ebasoodsatest geograafilistest tingimustest, ning edendada majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist ja ühtekuuluvust;
16. tunnustab EIP poolt selles valdkonnas juba tehtud pingutusi, kuid rõhutab, et on vaja teha rohkem, kuna hiljutised aruanded näitavad projektide jätkuvalt suurt geograafilist kontsentratsiooni;

⁽⁶⁾ <https://www.eib.org/en/press/all/2021-060-capital-increase-for-eif-boosts-finance-for-covid-19-impacted-companies-and-strengthens-support-for-green-and-digital-transformation-of-the-eu-economy>.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

17. kutsub EIPd üles aitama kaasa süsteemsete puuduste kõrvaldamisele, mis takistavad teatavatel piirkondadel või riikidel EIP finantsvõimalusi täielikult ära kasutamast, muu hulgas pingutades rohkem laenugevuse laiendamiseks, pakkudes tehnilist abi ja nõustamist, eelkõige piirkondades, mis meelitavad ligi vähe investeringuid ja mis ei saanud pandeemiakriisi ajal märkimisväärset kasu riigiabi eeskirjadest erandi tegemisest riigi finantsvõimekuse või manööverdamisruumi puudumise tõttu;

Vahendite kaasamine COVID-19 pandeemiaga võitlemiseks

18. väljendab heameelt selle üle, et EIP võttis COVID-19 puhangust tingitud kriisiga võitlemiseks kiiresti kasutusele erakorralised meetmed kuni 40 miljardi euro suuruses summas laenude ja laenuvõtte ning VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate likviidsuseprobleemide leevendamise meetmete abil;

19. väljendab heameelt ka selle üle, et COVID-19 kriisile reageerimiseks loodi 25 miljardi euro suurune üleeuroopaline tagatisfond ning et sellel on positiivne mõju muu hulgas seetõttu, et VKEdele ja tervishoiusektorile antakse rahalist toetust; peab siiski kahetsusväärseks tagatisfondi aeglast kasutuselevõttu, kusjuures esimesed vahendid kiideti heaks alles 2020. aasta lõpus, kuna liikmesriigid esitasid need hilinenult ja riigiabi heakskiitmine hilines; rõhutab, et tagatisfond loodi ajutise iseloomuga fondina; teeb ettepaneku, et tagatisfond peaks jääma toimima ka pärast 2021. aastat, võttes arvesse COVID-19 kriisi pikaajalist mõju ja korduvaid liikumispäringuid paljudes liikmesriikides;

20. märgib, et tagatisfondist finantsvahendajatele tagatud toetuse suhtes tuleks kohaldada mitut hindamiskriteeriumi, nagu keskkonna-, sotsiaal- ja äriühingu üldjuhtimise poliitika;

21. kutsub EIPd üles kaaluma täiendavate stiimulite pakkumist juba heaks kiidetud projektidele ja krediidiiniidele, et alustada projektidega võimalikult kiiresti ja tagada vahendite kiire kasutuselevõtmine;

22. väljendab heameelt 6 miljardi euro suuruse investeerimisinstrumendi loomise üle, millega toetatakse tervishoiusektori, nimelt meditsiinitaristu, teadusuuringute ja vaktsiinide väljatöötamise rahastamist; palub EIP-l seada riiklike tervishoiusüsteemide tugevdamine prioriteediks;

23. märgib, et seoses COVID-19 puhangule reageerimisega ja 30. septembri 2020. aasta seisuga on EIP heaks kiitnud 84 tehingut ELis kogusummas 23,5 miljardit eurot; märgib ka, et 88 % heakskiidetud tehingutest tehti VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ning tervishoiusektoriga; rõhutab VKEde toetamise tähtsust, kuna COVID-19 pandeemia mõju on nende ettevõtjate jaoks eriti raske;

24. väljendab heameelt selle üle, et vastusena COVID-19 pandeemiale pakuti väljaspool ELi asuvate riikide aitamiseks välja kuni 5,2 miljardi euro suurune sihtotstarbelise rahastamise algatus;

25. tervitab EIP osalemist COVAXis, kuna pank investeeris 400 miljonit eurot COVAXi turuga seotud eelkohustusse;

26. rõhutab, et COVID-19 nakkuse järjestikuseid ja ettearvamatuid laineid arvestades tuleb neid vahendeid veelgi tugevdada, jõustada ja laiendada; palub EIP-l olla valmis olemasolevate vahendite laiendamiseks ja vajaduse korral uute toetavate finantsalgatuste käivitamiseks;

ELi kliimapangaks saamine

27. tervitab asjaolu, et 2020. aastal oli 40 % EIP laenudest seotud keskkonna ja kliimaga;

28. tervitab asjaolu, et EIP on maailma suurim roheliste võlakirjade emitent, kes on kaasanud 12 aastaga kliimateadlikkusvõlakirjade ning kestlikkusteadlikkuse võlakirjadega 34,6 miljardit eurot; kutsub EIPd üles jätkama ja laiendama roheliste võlakirjade emiteerimist, et suurendada selle turu likviidsust, ning jätkama osalemist ELi roheliste võlakirjade standardi väljatöötamises;

29. tervitab uut kliimarisiki hindamise süsteemi, mis loodi otsese laenuandmise füüsilise kliimarisiki hindamiseks, ja soovib EIP-l esitada oma tegevuskavades ühtlustatud sõelumismeetodid, kasutades vajaduse korral taksonoomiamäärust⁽⁷⁾;

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

30. tervitab EIP võetud kohustust toetada komisjoni kestliku rahastamise tegevuskava, eelkõige viies selle koostööl ELi taksonoomiaga kliimameetmete ja keskkonnakestliku rahastamise jälgimiseks ning võttes projektide hindamisel aluseks olulise kahju ärahoidmise kriteeriumid;

31. kutsub EIPd üles täitma oma kohustust viia kõik tehingud võimalikult kiiresti koostööl Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ning ajakavaga, mis on koostööl ELi eesmärgiga saavutada kliimaneutraalsus hiljemalt 2050. aastaks; rõhutab, et täiustatud alternatiivsete ja säästvate kütuste väljaarendamine eeldab märkimisväärseid investeeringuid, et ületada praegune tipp tehnoloogia; palub EIP-l koostada ja sõlmida suure heitega sektorite jaoks rohepöörde lepingud, et tagada nende ärimudelite koostööl kliimaneutraalsuse eesmärkidega;

32. tunnistab, et EL ja selle liikmesriigid peavad suunama kapitalivood ümber kliimamuutustega kohanemisele ja nende leevendamisele, et muuta meie majandus, ettevõtted ja ühiskond kliima- ja keskkonnavapustustele ning -riskidele vastupidavamaks;

33. väljendab heameelt selle üle, et EIP direktorite nõukogu võttis vastu EIP kliimapanga ambitsioonika tegevuskava aastateks 2021–2025, ning eelkõige selle üle, et sellele on lisatud CO₂ heite maksustamismehhanism, mis annab olulise raamistiku üleminekuks ja Euroopa rohelise kokkuleppe täitmiseks ning on otsustav samm EIP muutmisel ELi kliimapangaks, kestlike investeeringute edendamisel ja keskkonna kaitsmisel järgmisel kriitilisel aastakümnel;

34. tervitab EIP juhtrolli kliimaküsimustes ja otsust suurendada 2025. aastaks EIP rahastamist kliimameetmete ja keskkonnasäästlikkuse, sealhulgas taastuvenergia valdkonnas ligikaudu 30 %-lt vähemalt 50 %-le;

35. märgib, et tegevuskavas nähakse ette üleminekuperioodi kehtestamine 2022. aasta lõpuni, mis põhjustab viivitusi Pariisi kokkuleppe eesmärkidega vastavusse viimisel; kutsub EIPd üles püüdlema käimasolevates hindamismenetlustes Pariisi kokkuleppe maksimaalse järgimise poole ja püüdma jõuda täieliku järgimiseni hiljemalt 2023. aastal;

36. märgib, et EIP struktureerib tegevuskava elluviimisega seotud edasise töö kümne uue tegevuskava ümber, mis tuginevad EIP 2015. aasta kliimastrateegia rakendamise esimesele viiele aastale; nõuab sellega seoses, et Euroopa Parlamenti teavitataks korrapäraselt ja täielikult tegevuskava elluviimisest;

37. kutsub EIPd üles võtma ELi kliimapangana oma investeerimisstrateegias ja tegevuskava elluviimisel arvesse asjaomaste sidusrühmade, kohalike omavalitsuste, ametiühingute ja valitsusväliste organisatsioonide panust;

38. tunneb heameelt, et EIP töötab välja bioloogilise mitmekesisuse riskihindamise ning võttis vastu hüdroenergia arendamist käsitlevad keskkonna-, kliima- ja sotsiaalsuunised; tuletab meelde, et bioloogilise mitmekesisuse kaitse on ELi kestlikkuse alus, millel on kriitiline mõju Euroopa majandus-, tervishoiu- ja toidutingimustele; palub EIP-l lisada oma rahastamisvahenditesse bioloogilise mitmekesisuse kaitse elemendid, et vältida kahjulikku mõju bioloogilisele mitmekesisusele;

39. tunnistab raskuskohti ja edusamme, mida looduskapitali rahastamisvahendi rakendamisel on saavutatud; kutsub EIPd üles kaaluma toetuskomponendi pakkumist looduskapitali rahastamisvahendi raames, et toetada kohalike projektide esialgset laiendamist ja hõlbustada tulu teenimist; on veendunud, et looduskapitali rahastamisvahendi hindamine tuleks lisada EIP laiemasse hindamisse selle kohta, kuidas toetada ökosüsteemi ja bioloogilise mitmekesisuse taastamist ELis;

40. tervitab kliimapanga tegevuskavas EIP poolt võetud kohustust keskenduda toetuse andmisel säästvatele loomakasvatusele ja piimandusele ning eelkõige loomade heaoluga tegelemisele;

41. kutsub EIP gruppi üles kasutama uusi tehinguid kestlikkust toetava ELi kemikaalistrateegia eesmärkide toetamiseks, kuna need hoogustaksid ohutuks ja keskkonnasäästlikuks kavandatud kemikaalide, materjalide ja toodete innovatsiooni, mürgivabadel materjalitsüklitel põhinevat ringmajanduse tegevuskava ning eelseisvat vee, õhu ja pinnase nullsaaste tegevuskava;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

42. tervitab EIP transpordilaenupoliitika eelseisvat läbivaatamist ja EIP võetud kohustust lõpetada 2022. aasta lõpuks lennujaamade laiendamise toetamine; rõhutab, kui oluline on viia EIP transpordiportfell ja transpordilaenupoliitika võimalikult kiiresti kooskõlla Pariisi kokkuleppega;

43. kutsub üles võtma kiiresti vastu uus transpordi rahastamise strateegiat, mille eesmärk on vähendada ELi transpordisektori CO₂ heidet hiljemalt 2050. aastaks ning edendada kättesaadavate, tõhusate, keskkonnahoidlike ja ohutute transpordivahendite kasutamist; rõhutab sellega seoses, et EIP peaks jätkama osalemist innovatsiooni ja keskkonnahoidliku tehnoloogia rahastamises lennunduse valdkonnas; nõuab sellega seoses, et uues transpordipoliitikas võetaks arvesse ka ELi piirkondade geograafilisi iseärasusi, nagu saared, sisemaapiirkonnad ja äärepoolseimad piirkonnad;

44. kutsub EIPd üles suurendama toetust vähese CO₂ heitega transpordile (nagu jalgrattasõit ja ühistransport) üleminekuks, eelkõige alateenindatud kogukondades ja paikkondades;

45. toonitab EIP olulist rolli õiglase ülemineku mehhanismi eesmärkide saavutamisel ning palub sellele teemale rohkem pühenduda ja võtta konkreetseid meetmeid, nimelt struktuuriprogrammi laenude ja programmi „InvestEU“ kaudu ning avaliku sektori laenurahastu rahastamispartnerina; kutsub EIPd üles kasutama oma rolli avaliku sektori laenurahastu rahastamispartnerina võimalusena tugevdada suutlikkust rahastada väiksemaid projekte ja kogukonna juhitud algatusi ning luua partnerlusi kohalike omavalitsuste ja muude avaliku sektori asutustega, et kedagi ei jäetaks majandusliku ülemineku protsessis kõrvale;

46. rõhutab, et liikmesriikide ja piirkondade lähtepunktid on erinevad; märgib, et üleminek süsinikuneutraalsele majandusele peab olema kaasav ja õiglane ega tohi kedagi kõrvale jätta; rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata nende kodanike ja töötajate kaitsele, keda üleminek kõige rohkem mõjutab; soovib EIP-l teha liikmesriikidega ennetavat koostööd, et toetada piirkondi, kus töökohad sõltuvad suurel määral suure heitega tööstusharudest;

47. rõõmustab EIP uue energialaenupoliitika ja võetud kohustuse üle lõpetada 2021. aasta lõpuks fossiilkütustesse investeerimine; palub EIP-l hinnata 2021. aastal suure CO₂ heitega projektidesse tehtud investeeringute vastavust ajakohastatud 2030. aasta kliimaeesmärkidele; nõuab, et EIP rakendaks energiatõhususe põhimõtet ja lisaks energiaostuvõimetuse vastu võitlemise eesmärgi kõigisse energialaenulepingutesse;

48. tervitab arukate hoonete aruka rahastamise algatust, mis hõlbustab energiatõhususe projektidesse investeerimist; nõuab, et suurendataks investeeringuid eluasemetesse, millega edendatakse energiatõhusust ja võideldakse energiaostuvõimetuse vastu, ning täiendavaid investeeringuid sotsiaalelamutesse ja taskukohastesse eluasemetesse, et aidata kaasa ka renoveerimislaine strateegiale;

Toetus innovatsioonile, VKEdele, tööstusele ja digiüleminekule

49. on seisukohal, et minevikus tehtud vigu ei tohiks korrata ning tõhusad investeeringud innovatsiooni, taristusse, haridusse ja oskustesse on olulised elemendid majandus- ja sotsiaalkriisist taastumiseks, kestliku ja kaasava majanduskasvu tagamiseks ning kvaliteetsete töökohtade ja pikaajalise konkurentsivõime loomiseks; rõhutab ka, et ettearvatavatest reeglitest, võrdsetest tingimustest ja haldustõhususest koosnev regulatiivne keskkond aitab samuti kaasa erainvesteeringute kaasamisele;

50. tunneb heameelt asjaolu üle, et 2020. aastal toetas EIP innovatsiooni ja oskusi 14,43 miljardi euroga; kutsub EIPd üles innovatsiooni ja oskusi veelgi rohkem toetama;

51. rõhutab, et EIP-l on oluline roll programmi „InvestEU“ edukuses pandeemiajärgse taastumise ajal; rõhutab, et EIP jääb ka edaspidi peamiseks investeerimispartneriks programmi „InvestEU“ elluviimisel;

52. loodab, et uus programm „InvestEU“ võimaldab EIP-l võtta reaalmajanduse projektides ja eelkõige VKEde toetamisel täiendavaid riske, sealhulgas kapitalitoetuse kaudu;

53. tuletab meelde, et VKEd on Euroopa majanduse selgroog, moodustades 99 % kõigist ELi ettevõtetest ja andes tööd ligikaudu 100 miljonile inimesele; väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP rahastas 2020. aastal VKEsid ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid, investeerides kokku 30,56 miljardit eurot ja toetades 425 000 ettevõtet;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

54. kordab, et mikroettevõtjate, VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate toetamine peab jääma EIP peamiseks eesmärgiks, mida tuleks praeguse majanduskriisi ajal veelgi tugevdada, eelkõige selleks, et aidata neid rahastamisel, rahvusvahelistumisel, süsinikuheite vähendamisel ja juurdepääsul info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite; rõhutab, et VKEdele on sageli piiratud haldusressursid ja seega peaksid nad saama kasu kergesti kättesaadavatest rahastamiskanalitest; väljendab heameelt pingutuste üle pakkuda VKEdele veebipõhist abi ja nõustamist juurdepääsul EIP laenudele ning nõuab selle nõustamissuutlikkuse laiendamist;
55. kutsub EIP-d üles rohkem pingutama, et ehitada läbipaistval, usaldusväärsel, koostalitlival ja kaasaval viisil andmepõhine ühiskond, pöörates eelkõige tähelepanu VKEde kohandamisele, et suurendada nende konkurentsivõimet;
56. rõhutab sellega seoses, et Euroopa VKEd on digitehnoloogia kasutuselevõttus maha jäänud, kusjuures ainult 66 % ELi tootmisettevõtetest on võtnud kasutusele vähemalt ühe digitehnoloogia;
57. rõhutab vajadust suurendada laenuandmist naiste juhitavatele VKEdele, et edendada sooliselt võrdsemat taastumist;
58. palub EIP-l võtta kasutusele piisav taristutoetus, et tagada kiirem internetiühendus kõigile ELi piirkondadele ja ületada praegune digilõhe, ning nõuab samuti, et EIP jätkaks digioskuste edendamise toetamist, eelkõige kohanemist ja ümberkvalifitseerumist vajavate majandussektorite töötajate puhul;
59. märgib, et COVID-19 puhang paljastas ELi tarneahelate nõrkuse ja IT-võrkude ebapiisavuse; kutsub EIP-d üles viima oma investeerimisstrateegia vastavusse, et aidata tagada siseturu väärtusahelate suurem vastupanuvõime ja tugevdada Euroopa tööstussektorit, eelkõige strateegilistes valdkondades;
60. kutsub EIP-d üles aitama kaasa innovatsiooni ökosüsteemide ja teadmispõhise majanduse loomisele ja seda rahastama kogu ELis ning edendama asukohapõhist tööstuse ümberkujundamist, kus ülikoolid, ettevõtted, VKEd ja idufirmad saavad arendada pikaajalisi partnerlusi ühise heaolu nimel ning mis võivad anda olulise panuse rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisse ja majanduse digitaliseerimisse;
61. toonitab, et EIP peab pöörama suurt tähelepanu projektidele, mis on suunatud noortele, eelkõige idufirmadele, ning projektidele, mis on suunatud üha olulisemaks muutuva noorte töötuse probleemi lahendamisele ja ebakindlatel töökohtadel olevatele noortele;

Sotsiaaltaristuse ja heaolusse investeerimine

62. märgib, et praegune COVID-19 kriis on pannud liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemid enneolematu surve alla; kutsub EIP-d üles tegema koostööd komisjoni ja liikmesriikidega, et suurendada investeringuid sotsiaalsektorisse;
63. tunnistab, et COVID-19 kriisil on olnud ebaproportsionaalne mõju teatavatele ühiskonna liikmetele; nõuab tungival, et EIP abistaks liikmesriike projektides, mis käsitlevad ebavõrdsust, sealhulgas soolist ebavõrdsust, ja marginaliseeritud kogukondi mõjutavaid projekte;
64. tervitab EIP võetud kohustust investeerida sotsiaalsektorisse, edendades seeläbi heaolu, juurdepääsu haridusele, tervishoiule ja eluasemele ning kaasaegses teadmispõhises majanduses vajalike oskuste omandamist;
65. kutsub EIP-d üles toetama liikmesriikides projekte, millega rakendatakse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, kestliku arengu eesmärgi ja sotsiaalreformi, mis on kindlaks määratud Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitusetes;
66. märgib, et COVID-19 pandeemia on avaldanud märkimisväärset negatiivset mõju laste haridusele ja heaolule kogu maailmas, kus miljonitel lastel puudub liikumispiirangute tõttu endiselt juurdepääs haridusele, millega kaasnevad taandarengu oht ja võimalik elukestev mõju; tunneb heameelt EIP investeringute üle haridusse, sest haridusvaldkonna investeringud aitavad võidelda vaesuse ja ebavõrdsuse vastu, hoogustada majanduskasvu ja parandada soolist võrdõiguslikkust; kutsub EIP-d üles suurendama investeringuid haridusse, et aidata leevendada COVID-19 kriisi ränka mõju haridussüsteemidele kogu maailmas;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Arengu ja kestlikkuse toetamine väljaspool ELi

67. väljendab heameelt tõsiasi üle, et EIP on maailma suurim mitmepoolne laenuandja, mille eesmärk on toetada ELi väliskoostööd ja arengupoliitikat; märgib, et EIP on tegutsenud väljaspool ELi rohkem kui 50 aastat ja andnud alates 2020. aasta lõpust 150,1 miljardi euro väärtuses laene 150 eri riigis, millest 10,23 miljardit eurot allkirjastati 2020. aastal;

68. kutsub EIPd üles peatama pooleliolev laenuandmine, hindama hoolikalt oma tulevaste tehingute mõju võlale ning väljendama üldsuse toetust mitmepoolse võlgade restruktureerimise mehhanismi loomisele, et käsitleda nii kriisi mõju kui ka 2030. aasta tegevuskava rahastamisvajadusi, võttes arvesse, et kõik EIP aktsionärid on kiitnud heaks G20 riikide võetud kohustuse peatada COVID-19 puhanguga seotud võlakriisi tõttu 77 riigi võlamaksed;

69. rõhutab vajadust viia kolmandates riikides tehtavad EIP investeeringud täielikult vastavusse ELi välistegevuse ja kestliku arengu prioriteetidega;

70. tunnustab, et EIP suurendab veelgi oma toetust keskkonnahoidlikele investeeringutele väljaspool ELi; nõuab, et EIP kohaldaks samu standardeid ja kriteeriume projektide hindamiseks nii liidus kui ka väljaspool liitu, sealhulgas hiljuti kliimapanga tegevuskavas kokku lepitud standardeid ja kriteeriume;

71. on sellega seoses seisukohal, et EIP peaks tõhustama ELi-väliste projektide järelevalvet ja aruandlust, parandama nende majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju analüüsi ning suurendama tulemuste mõõtmise raamistiku tõhusust, tugevdades samal ajal inimõigustega seotud hoolsuskohustust projektide puhul kolmandates riikides;

72. on seisukohal, et kaaluda tuleks ka kohandatud näitajaid, et mõõta ebavõrdsuse vähendamist, maksutulude loomist vastuvõtvates riikides ning mõju soolisele tasakaalule ja tõrjutud rühmadele;

73. märgib, et erasektori investeeringud on kestliku arengu eesmärkide rahastamispuudujäägi kaotamiseks hädavajalikud; tuleb meelde EIP olulist rolli erainvesteeringute riskide vähendamisel, eelkõige ebakindlates oludes; on siiski mures, et ELi arengufonde kasutatakse erainvesteeringute riskide vähendamiseks, kuna puuduvad tõendid selle kohta, et sellise rahastamisviisiga suudetakse saavutada täiendavus ja täita arengueesmärgid, nagu märgiti hiljuti EFSD lõplikus läbivaatamises ja Euroopa Kontrollikoja arvamuses (nr 7/2020); rõhutab, et rahastajad peavad eelkõige vähim arenenud riikide puhul seadma vaikumisi prioriteediks toetustel põhineva rahastamise ning mitte soosima toetuste asemel segarahastamist, tagatise või laene, kuna see ei täida kestliku arengu eesmäärke ning selline rahastamine võib suurendada riikide laenukoormust;

74. väljendab heameelt Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Parlamendi vahel saavutatud kokkuleppe üle määruse suhtes, millega luuakse naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument; võtab eelkõige teadmiseks EIP rolli Euroopa Kestliku Arengu Fondi kontekstis;

75. rõhutab, et kliimamuutused on oluline väljakutse säästva arengu saavutamisel, kuna need võivad halvendada elutingimusi ja suurendada vaesust; nõuab seetõttu, et EIP seaks esikohale investeeringud projektidesse, mis aitavad kolmandatel riikidel täita ÜRO kestliku arengu eesmäärke ning tagavad kodanikele sotsiaalse ja keskkonnamõju õigluse, toiduga kindlustatuse, avalike teenuste pakkumise ning õiglased majanduslikud võimalused; hindab seda, et EIP suurendab veelgi oma toetust keskkonnahoidlikele investeeringutele väljaspool ELi, mis aitab rõhutada ELi rolli ülemaailmse liidrina kliima- ja keskkonnasäästlikkuse valdkonnas;

76. kutsub EIPd üles suurendama välislaenu andmise volitust täites oma osalust vähem arenenud riikides ja konfliktiolukorras olevates riikides, tõhustama koostööd ELi delegatsioonidega ja suurendama kohalolekut kohapeal, nii et lisapersonal keskendub arenguküsimustele;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Valitsemistava, vastutuse, läbipaistvuse ja usaldusvääruse tagamine

77. kordab oma nõudmist sõlmida institutsioonidevaheline kokkulepe EIP ja Euroopa Parlamendi vahel, et parandada juurdepääsu EIP dokumentidele ja andmetele ning suurendada demokraatlikku vastutust, sealhulgas suutlikkust esitada EIP-le kirjalikult vastatavoid küsimusi, ning täpsustada Euroopa Parlamendi ja selle liikmete õigusi seoses juurdepääsuga dokumentidele ja andmetele ning kuulamiste ja majandusdialoogide korraldamisega;

78. teeb vahepeal ühtlasi ettepaneku võtta kasutusele viivitamatult kohaldatav protokoll ajutise koostöömemorandumi sõlmimiseks EIP ja Euroopa Parlamendi vahel, et parandada institutsioonidevahelist dialoogi ning suurendada EIP läbipaistvust ja vastutust;

79. kutsub EIPd üles suurendama aruandlust Euroopa Parlamendile oma otsuste, saavutatud edusammude ja laenutegevuse mõju kohta, eelkõige korrapäraste struktureeritud dialoogide kaudu, ning kohaldama samu aruandlust ja aruandekohustust käsitlevaid sätteid, mis on sätestatud EFSI määruses⁽⁸⁾;

80. kutsub EIPd üles teabevahetuse valdkonnas rohkem pingutama; peab väga oluliseks, et EIP suhtleks ELi kodanikega, et paremini selgitada oma poliitika eesmärgid ja näidata oma panust kodanike igapäevaellu;

81. väljendab heameelt selle üle, et EIP algatas 2020. aasta detsembris oma läbipaistvuspoliitika läbivaatamise avaliku arutelu; märgib siiski, et praegune ettepanek ei vasta Euroopa Parlamendi ja kodanikuühiskonna organisatsioonide nõudmistele tõhustada EIP läbipaistvuspoliitikat kooskõlas teiste finantsasutuste parimate tavade ja standarditega;

82. kutsub EIPd üles avaldama õigeaegselt rohkem teavet kogu oma rahastamistegevuse kohta kooskõlas rahvusvaheliste parimate tavadega, sealhulgas keskkonna- ja sotsiaalhinnangutega, et teha need kättesaadavaks võimalikele abisaajatele, mõjutatud rühmadele ja kohalikele kodanikuühiskonna organisatsioonidele;

83. kordab oma üleskutset EIP-le tegutseda avalikustamise eelduse alusel; nõuab eelkõige halduskomitee koosolekute päevakordade ja protokollide õigeaegset avaldamist ning tunneb heameelt direktorite nõukogu koosoleku päevakorra ja protokollide avaldamise üle; rõhutab, et tulevane läbipaistvuspoliitika peaks tugevdama kõigi EIP tehingute läbipaistvusnõudeid ja eeldama, et projektiarendajad teeksid keskkonnamõju hindamised avalikult kättesaadavaks, lisades kõigi EIP klientidega sõlmitavatesse konkreetsetesse lepingutingimustesse ranged, kuid siiski proportsionaalsed läbipaistvuskohustused;

84. kordab oma nõudmist avalikustada EIP finantstehinguid käsitleva EIP põhikirja artikli 19 kohase menetluse raames komisjoni esitatud arvamused, et hinnata tehingute vastavust asjakohastele ELi õigusaktidele ja ELi poliitikale; kutsub komisjoni ja EIPd üles jõudma kokkuleppele, et tagada selliste arvamuste ja nende aluseks olevate põhjenduste täielik läbipaistvus;

85. märgib, et EIP endise asepresidendi nimetamine Iberdrola direktorite nõukogu liikmeks tekitas tõsist muret seoses huvide konflikti ohuga, hoolimata asjaolust, et sellest teatati nõuetekohaselt ette ja see on kooskõlas EIP halduskomitee endiste liikmete suhtes kohaldatavate sätetega; märgib ka, et siduvas arvamuses, mille EIP eetika- ja vastavuskomitee enne kõnealust ametisse nimetamist esitas, ei tõstatatud ühtegi vastuväidet, ning palub esitada selle arvamuse kohta täiendavad selgitused; märgib, et selline avalikus sektoris töötamise järgne töösuhe peaaegu ilma eelneva ooteajata ohustab EIP mainet ja sõltumatust; tuletab meelde, et Euroopa Ombudsman leidis, et Euroopa Pangandusjärelevalve otsuse puhul mitte keelata oma tegevusdirektoril saada finantssektori lobirühma tegevjuhiks oli tegemist avaldusomavoliga ning et töökohavahetuse keelamine oleks olnud vajalik ja proportsionaalne meede; palub EIP-l hinnata, kas huvide konflikti käsitlevaid eeskirju ja tavasid on vaja veelgi parandada;

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) 2015/1017, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa investeerimisnõustamise keskust ja Euroopa investeerimisprojektide portaali ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 – Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (ELT L 169, 1.7.2015, lk 1).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

86. väljendab muret selle pärast, et kaheksa EIP asepresidenti teevad lisaks valdkondlike kohustuste täitmisele ka järelevalvet oma koduriigi projektiettepanekute ja muude riigipõhiste kohustuste üle; peab kahetsusväärseks, et EIP ei reageerinud parlamendi nõudmisele lisada halduskomitee käitumisjuhendisse säte, mis välistab komitee liikmete võimaluse teostada järelevalvet laenude andmise või projektide rakendamise üle oma koduriigis;

87. tervitab EIP sisekontrolli ja pettustevastase poliitika läbivaatamist ning EIP kavatsust viia poliitika grupi tasandile, kohaldades seda nii EIP kui ka EIFi suhtes; nõuab tungivalt, et EIP kohaldaks selle läbivaatamise suhtes ambitsioonikat ja laiaulatuslikku lähenemisi viisi ning tegeleks oma hoolsuskohustuse ja sisekontrolli mehhanismides esinevate puudustega ning tugevdaks oma pettuse- ja korrupsioonivastast poliitikat kooskõlas Euroopa Parlamendi korduvate nõudmistega;

88. rõhutab, kui oluline on, et EIP pettustevastasel uurimisasutusel oleks tugev pädevus, piisavad vahendid ja sõltumatus; palub EIP-l töhustada koostööd Euroopa Ombudsmanni, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuriga, kui see on asjakohane, ning teavitada kriminaalasjadest riiklikke ametiasutusi; nõuab tungivalt, et EIP tugevdaks kaebuste lahendamise büroo ja pettuste uurimise osakonna sõltumatust ja tõhusust;

89. tuletab meelde, et komisjon palus EIP-l jagada rohkem teavet selliste lepingutingimuste tõhusa kohaldamise kohta, mis võimaldavad EIP-l rahastamise peatada või tühistada ⁽⁹⁾, ning loodab, et Euroopa Parlamendil saab olema sellele teabele täielik juurdepääs;

90. tervitab EIP grupi soolise võrdõiguslikkuse strateegia ja soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava rakendamisel tehtud edusamme; võtab teadmiseks 2019. aasta mitmekesisuse ja kaasamise eduaruande; märgib, et naised moodustavad EIP töötajatest 51,4 %;

91. avaldab kahetsust, et juhtivatel ja kõrgematel ametikohtadel ei ole naised ikka veel piisavalt esindatud; on veendunud, et tegevuskava teise etapi rakendamisel 2021. aastal tuleb selles osas rohkem ära teha, ning kutsub seetõttu EIPd üles veelgi ergutama naiste osalemist ja edendama aktiivselt sooliselt tasakaalustatud esindatust juhtivatel ametikohtadel; kutsub EIPd üles veelgi tõhustama mitmekesisuse ja kaasamise kõigi vormide edendamist oma organisatsioonis ning seadma ambitsioonikaid eesmärgi;

92. nõuab tungivalt, et EIP koguks võimaluse korral sooliselt eristatud andmeid ning töötaks välja vahendid ja meetodika EIP projektide ja tehingute soolise analüüsi ja soolise mõju hindamise läbiviimiseks nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool seda ning konsulteeriks sel eesmärgil sõltumatute ekspertidega;

93. väljendab tõsist muret väidetava ahistamise ja EIP töökeskkonda puudutavate väidete pärast; tunnistab, et EIP on viimasel ajal pingutanud nende ja muude asjakohaste personaliküsimustega tegelemiseks; nõuab tungivalt, et EIP tagaks igasuguse ahistamise suhtes nulltolerantsi poliitika tõhusa rakendamise, sealhulgas ennetus- ja kaitsemeetmed ning nõuetekohased ja usaldusväärsed kaebuste esitamise ja ohvrite toetamise mehhanismid; nõuab tungivalt, et EIP juhtkond osaleks tõeliselt dialoogis töötajate esindajatega, et käsitleda nende muresid;

94. väljendab heameelt tõsiasja üle, et EIP vaatab läbi oma keskkonna- ja sotsiaalstandardid, ning nõuab nende küsimuste üle laiaulatuslikku ja kaasavat avalikku arutelu; rõhutab, et EIP-l on võimalik lisada muid poliitilisi prioriteete käsitlevaid norme; kutsub EIPd üles võtma võimalike investeeringute negatiivse mõju hindamisel arvesse sotsiaalseid kaalutlusi;

95. kordab, et kestlikkus, nagu see on määratletud ELi õiguses ⁽¹⁰⁾, on lai mõiste ja investeeringud on kestlikud ainult siis, kui nende puhul võetakse arvesse olulise kahju ärahoidmise põhimõtet seoses sotsiaalse või keskkonnanalase kestlikkuse eesmärkidega; väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP võttis kohustuse viia oma kliimameetmete ja keskkonناسäästlikkuse eesmärkide seire meetodika täielikult kooskõlla ELi taksonoomiaga kindlaks määratud raamistikuga, lisades kõikidesse tehingutesse ka kahju ärahoidmise põhimõtte ⁽¹¹⁾;

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta otsuse nr 466/2014/EL (millega antakse Euroopa Investeeringupangale ELi tagatis liiduvälise investeerimisprojektide toetamiseks sõlmitud finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks) (SWD(2019)0333) hindamise kommenteeritud kokkuvõte, 13. september 2019.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määruse (EL) 2019/2088 (mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris) (ELT L 317, 9.12.2019, lk 1), artikkel 2.

⁽¹¹⁾ EIP kliimapanga tegevuskava, lk 55.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

96. kutsub EIPd üles seda võimalust kasutama ja oma inimõiguste poliitikat tugevdama; ootab eelkõige inimõigustealaste hoolsuskohustuste tugevdamist ja inimõiguste mõõtme suuremat esiletõstmist projekti planeerimisel, eelkõige kolmandate riikide projektide puhul;

97. eeldab, et EIP teeb põhjalikku järelevalvet, milles võetakse täielikult arvesse asjaomaste osapoolte ja sidusrühmade väljendatud muresid, eelkõige neid, mis on seotud inimõiguste rikkumisega;

98. rõhutab, et EIP investeerimisobjektiks olevad äriühingud peaksid järgima hea valitsemistava põhimõtteid, sealhulgas maksuküsimustes; väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP ei tee uusi ega pikendatud tehinguid üksustega, mis asuvad või on asutatud jurisdiktsioonides, mis on kantud maksustamise ning rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse eesmärgil koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loendisse, ning et iga üksikjuhtumi puhul viiakse läbi riskihindamine, kui lepingupartnerid on asutatud või asuvad jurisdiktsioonides, mis on üldiselt koostööd tegevad, kuid ei ole veel hea maksuhaldustava puudusi lahendanud (jurisdiktsioonid, mis on loetletud koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide ELi loetelu II lisas);

99. rõhutab, et vaja on ulatuslikku kontrolli tagamiseks, et vastaspooled ei saa kasu muudest õiguslikest seostest selliste jurisdiktsioonidega; kutsub EIPd üles jõustama ennetusmeetmeid ja tegema korrapäraseid hindamisi koostööd mittetegevate maksujurisdiktsioonide kasutamise ning partnerite kahjulike maksutavade kohta;

100. julgustab EIP gruppi ajakohatama tulevikus koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide poliitikat, võttes aluseks edasised arengud hea maksuhaldustava suunas ELis või rahvusvahelisel tasandil; tuletab meelde, et poliitikaga nähakse ette üldine keeld alustada tehinguid lepingupartneritega, kes on asutatud või asuvad koostööd mittetegevates jurisdiktsioonides, välja arvatud rangetel tingimustel;

101. võtab teadmiseks EIP 2020. aasta detsembri rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse raamistik; tunneb muret selle pärast, et esitatud raamistik ei ole üksikasjalik konkreetsete menetluste osas, mille abil viia panga tegevus kooskõlla ELi õigusega, nimelt kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ja eriti tugevdatud hoolsusmeetmete osas;

102. kordab Euroopa Parlamendi varasemat muret seoses kontrolli puudumisega finantsvahendajate hallatavate rahaliste vahendite üle ning selle üle, et lõplike vahendite saajate ja rahandusliikudega kriteeriumide täitmist on raske jälgida;

103. väljendab heameelt tõsiasi üle, et EIP töötab parajasti välja vastavussuuniseid laenuvõtjatele; kutsub EIPd üles töötama välja ambitsioonikat tegevuskava „vastaspoolte vastavusse viimise raamistiku“ jaoks ning tagama, et suunistes nähakse ette suurem läbipaistvus ja rangem hoolsuskohustus oma partnerite suhtes ning nende õigus maksta EIP toetatud vahendeid välja rangetel tingimustel, mis hõlmavad eetilisi, aususe, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid kriteeriume; kordab, et see raamistik peaks hõlmama ka tulevase nõudeid kõigile finantsvahendajatele ja äriklientidele kehtestada võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2025. aastaks tulevikku suunatud CO₂ heite vähendamise kava, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppega, kasutades teaduspõhiseid heite sihttasemeid, ilma et see piiraks EIP suutlikkust pakkuda tehnilist abi selliste CO₂ heite vähendamise kavade koostamisel;

104. palub EIP-l avaldada tundlikku äriteavet säilitades korrapärasemat, põhjalikumalt ja ulatuslikumat teavet EIP vahendite finantsvõimenduse eest vastutavate finantsvahendajate kohta (198) ning lisada lepingusse sätteid, mis käsitlevad kõnealustelt asutustelt laenuvõtmise kohta kohustusliku teabe saamist;

105. rõhutab, et EIP peaks tugevdama ja täielikult ära kasutama lepingutingimusi, mis võimaldavad tal peatada väljamaksed, või muid leevendusmeetmeid, et kaitsta oma tehingute usaldusväärset ja mainet juhul, kui projektid ei vasta keskkonna-, sotsiaalsetele, inimõiguste, maksu- ja läbipaistvusstandarditele;

106. nõuab ranget välistamispoliitikat, et jätta EIP ahistamisest välja üksused, kes on seotud pettuse, korruptsiooni, rahapesu või muude väärtedega;

107. tervitab Euroopa Kontrollikoja tööd seoses EIP hallatavate liidu eelarvevahenditega ning kutsub institutsioone üles leppima kokku kontrollikoja auditeerimisõiguste suurendamises ELi aluslepingute piires;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

108. võtab teadmiseks Euroopa Kontrollikoja kriitika eriaruandes nr 12/2020 „Euroopa investeerimisnõustamise keskus. Kuigi keskus loodi investeeringute suurendamiseks ELis, on selle mõju seni väike“ ning palub EIP-l teha edasise töö jaoks vajalikud järeldused;

109. kutsub Euroopa Kontrollikoda üles koostama eriaruannet koos soovitustega EIP tegevuse tulemuslikkuse kohta ning selle koostöla kohta ELi poliitika ja eesmärkidega;

110. võtab teadmiseks Euroopa Kontrollikoja eriaruande nr 3/2019 „Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond: täieliku edu tagamiseks on vaja meetmeid“, eelkõige selles esitatud tähelepanekud vajaduse kohta võrreldavate tulemusnäitajate ja järelevalvenäitajate järele kõigi ELi rahastamisvahendite ja eelarveliste tagatiste puhul; kutsub komisjoni üles tagama nõuetekohased järelmeetmed koostöös EIP kui programmi „InvestEU“ olulise elluviijaga;

o

o o

111. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Investeerimispangale ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0332

Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse kontrolli 2019. aasta aruanne

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse kontrolli kohta – 2019. aasta aruanne (2020/2245(INI))

(2022/C 99/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Investeerimispannga (EIP) grupi 2019. aasta tegevusaruannet,
- võttes arvesse EIP grupi 2019. aasta finantsaruannet ja EIP grupi 2019. aasta statistikaaruannet,
- võttes arvesse EIP grupi 2019. aasta kestlikkuse aruannet ja sellele lisatud EIP grupi CO₂ jalajälje aruannet,
- võttes arvesse aruannet EIP grupi läbipaistvuspoliitika rakendamise kohta 2019. aastal,
- võttes arvesse EIP kaebuste lahendamise mehhanismi 2019. aasta aruannet,
- võttes arvesse 2019. aasta aruannet EIP tegevuse kohta Aafrikas, Kariibi mere piirkonnas, Vaikse ookeani piirkonnas ja ülemeremaades ja -territooriumidel,
- võttes arvesse auditikomisjoni aastaaruannet 2019. aasta kohta,
- võttes arvesse EIP aruannet „Investment Report 2019/2020: accelerating Europe's transformation“ (Investeerimisaruanne 2019/2020: Euroopa muutumise kiirendamine),
- võttes arvesse EIP grupi 2019. aasta ühingujuhtimise aruannet,
- võttes arvesse 2019. aasta pettuste uurimisega seotud tegevuse aruannet,
- võttes arvesse EIP grupi 2019. aasta tegevuskava,
- võttes arvesse 2019. aasta EFSI aruannet Euroopa Investeerimispanngalt Euroopa Parlamendile ja Nõukogule,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 29. jaanuari 2019. aasta eriaruannet nr 03/2019 „Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond: täieliku edu tagamiseks on vaja meetmeid“⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 12. mai 2020. aasta eriaruannet nr 12/2020 „Euroopa investeerimisnõustamise keskus – Kuigi keskus loodi investeeringute suurendamiseks ELis, on selle mõju seni väike“,
- võttes arvesse Euroopa investeerimisnõustamise keskuse 2019. aasta aruannet,
- võttes arvesse komisjoni hinnangut Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta otsusele nr 466/2014/EL, millega antakse Euroopa Investeerimispanngale ELi tagatis liiduväliste investeerimisprojektide toetamiseks sõlmitud finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks (SWD(2019)0333) ja selle kommenteeritud kokkuvõtet (SWD(2019)0334), mis avaldati 13. septembril 2019,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 3 ja 9,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 15, 126, 174, 175, 208, 209, 271, 308 ja 309, sellele lisatud protokoll nr 5 Euroopa Investeerimispannga põhikirja kohta ning protokoll nr 28 majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta,

⁽¹⁾ <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=49051>.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Investeerimispannga kodukorda,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2015. aasta määrust (EL) 2015/1017, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa investeerimise nõustamise keskust ja Euroopa investeerimisprojektide portaali ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 – Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (²),
  - võttes arvesse komisjoni 28. mai 2019. aasta aruannet Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi tagatisfondi haldamise kohta 2018. aastal (COM(2019)0244),
  - võttes arvesse 2016. aasta septembris saavutatud kolmepoolset kokkulepet Euroopa Komisjoni, Euroopa Kontrollikoja ja Euroopa Investeerimispannga vahel,
  - võttes arvesse oma 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Investeerimispannga finantstegevuse kontrolli kohta – 2018. aasta aruanne (³),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0215/2021),
- A. arvestades, et EIP on aluslepingu kohaselt kohustatud aitama sihtotstarbeliste investeerimisvahendite, nt laenude, omakapitali, tagatiste, riskijagamisrahastute ja nõustamisteenustega kaasa ELi integratsioonile, majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele ning piirkondlikule arengule;
- B. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 309 kohaselt on EIP peamine eesmärk aidata kaasa siseturu tasakaalustatud ja kindlale arengule liidu huvides, hõlbustades vähemarenenud piirkondade arendamise projektide ja selliste mitmele liikmesriigile ühist huvi pakkuvate projektide rahastamist, mis on sellise ulatusega või sellist laadi, et neid ei saa täielikult rahastada üksikutes liikmesriikides kättesaadavate vahenditega;
- C. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 309 ja protokollis 28 kohaselt on EIP grupp kohustatud aitama kaasa ELi integratsioonile ja piirkondlikule arengule;
- D. arvestades, et alates finantskriisist on ELis aset leidnud ulatuslik alainvesteering, ehkki samal ajal on majanduse ja ühiskonna rohe- ja digipöörde nõude tõttu olnud investeeringute järele tungiv vajadus;
- E. arvestades, et EIP võttis 2019. aasta novembris vastu uue energialaenu poliitika ja 2020. aasta detsembris kliimapannga tegevuskava;
- F. arvestades, et EIP-lt oodatakse, et ta mängiks Euroopa rohelise kokkuleppe rahastamisel (kestliku Euroopa investeerimiskava kaudu) kesksel rollil;
- G. arvestades, et EIP peaks toetama õiglast rohepöört õiglase ülemineku mehhanismi kaudu;
- H. arvestades, et avaliku poliitika eesmärgid, nagu territoriaalne ja sotsiaalne ühtekuuluvus, säästev areng ning võitlus (noorte) töötuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, peaksid olema panga põhitähelepanu all ja tema eesmärgid ülesandes aidata kaasa siseturu tasakaalustatud ja kindlale arengule;
- I. arvestades, et aastatel 2014–2019 andis pank Ühtekuuluvusfondist rahastatavatele piirkondadele üle 100 miljardi euro;
- J. arvestades, et EIP kaalub võimalust saada esimeseks mitmepoolseks arengupangaks, et järgida Pariisi kokkulepet, ning nõukogu on juba palunud, et EIP ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank esitaksid tulevasteks aruteludeks vastavad kavad;

(²) ELT L 169, 1.7.2015, lk 1.

(³) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0191.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- K. arvestades, et EIP hoolsuskohustus ja lepingutingimused peavad nõuetekohaselt hõlmama ka kaitsemeetmeid pettuste (sh maksupettuste ja rahapesu) vastu ning terrorismi rahastamise ja korrupsiooni vastu;
- L. arvestades, et EIP-l on oluline roll väljaspool ELi tema välislaenu tegevuse kaudu maailma suurima mitmepoolse finantseerimisasutusena;
- M. arvestades, et EIP-l on keskne roll ELi jõupingutustes tagada kestliku arengu tegevuskava elluviimine;

EIP rahastamistegevuse peamised saavutused 2019. aastal

- märgib, et 2019. aastal sõlmis pank laenulepinguid kokku 63,3 miljardi euro eest (millest 61,9 miljardit eurot oli panga enda vahenditest), mis on kooskõlas 2019. aasta tegevuskavas seatud eesmärgiga (63 miljardit eurot +/-10 %) ja oluliselt suurem 2018. aasta mahtudest (55,6 miljardit eurot, millest 54,3 miljardit eurot oli panga oma vahenditest); märgib, et 2019. aastal ulatusid väljamaksed kokku 48,1 miljardi euroni (millest 47,5 miljardit eurot oli panga enda vahenditest) võrreldes 52,6 miljardi euroga 2018. aastal (millest 51,8 miljardit eurot oli panga oma vahenditest); märgib, et EIP finantstulemused olid head ning netoülejäak oli 2019. aastal 2,4 miljardit eurot võrreldes 2,3 miljardi euroga 2018. aastal;
- võtab teadmiseks, et langenud väärtusega laenude osakaal kogu laenuportfellis oli 2019. aasta lõpus 0,4 % (2018. aasta lõpus 0,3 %), hoolimata panga hiljutisest otsusest hakata liikuma suurema riskiga laenu tehingute suunas;
- märgib rahuloluga, et 2019. aastal täitis EIP oma iga-aastase eesmärgi saavutada ühtekuuluvusega seotud laenude osakaal vähemalt 30 % kõigist uutest tehingutest ELis, ühinemiselsetes riikides ja EFTA riikides; märgib, et 2019. aastal eraldas EL 16,13 miljardit eurot projektidele Ühtekuuluvusfondist rahastatavates ELi piirkondades; rõhutab, kui oluline on jätkata piirkondliku arengu ning ELi sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse eesmärkide toetamist, nagu on sätestatud aluslepingute protokollis nr 28;
- märgib, et EIP tegevuskava 2019. aastaks sisaldas viiteid Ühendkuningriigi väljaastumisele EList ja EIP rolli mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2021–2027 puudutanud arutelude tulemustele; toetab keskendumist suurema riskiga nn eritegevuste äriiliniile, sealhulgas EFSI ja nõustamisteenustega seotud projektidele koos 2019. aastal eeldatud 530 uue ülesandega, et toetada investeringuid 35 miljardi euro ulatuses;
- kiidab heaks EIP grupi uue omakapitali strateegia, mille eesmärgiks on paremini lahendada investeerimislünki aktsiaturul; kutsub EIPd üles rakendama soovitud uuringust „The EIB and the new EU missions framework“ (EIP ja uute ELi missioonide raamistik), et edendada suuremate riskide võtmist, arendades sobivaid kannatlikke, pikaajalisi, suurema riskiga finantsinstrumente, mille aluseks on olemasolevad riskijagamise mehhanismid (näiteks EFSI, InnovFin);
- väljendab heameelt uue kliimarisiki hindamise süsteemi vastuvõtmise üle 2019. aastal, et pakkuda süstemaatilist otsese laenuandmise füüsilise kliimarisiki hindamist, võimaldades EIP-l ja selle klientidel mõista, kuidas kliimamuutused võivad mõjutada rahastatud projekti, ja teha kindlaks parandusmeetmed;
- väljendab heameelt, et 2019. aasta märtsis võeti vastu uus maksupoliitika, millesse inkorporeeriti meetmed maksustamise vältimise tõkestamiseks maksuterviklikkuse hoolsuskontrollide ja maksustamise vältimise tõkestamise vahendite kaudu; märgib, et EIP ei saa investeerida riikidesse, mis on välja toodud ELi keelatud jurisdiktsioonide mustas nimekirjas ning et nõudeid mittejärgivate jurisdiktsioonide suhtes rakendatakse nn tugevdatud kontrolli, kordab, et tugevdatud maksualast hoolsuskohustust tuleks kohaldada alati, kui klientide, projekti läbiviijate või vahendajate ettevõtte struktuuris esineb maksuparadiise;
- palub, et EIP kasutaks maksualase hoolsuskohustuse täitmise käigus riskitundlike projektide puhul täiel määral ära oma maksustamise vältimise tõkestamise vahendeid ning vajaduse korral kohaldaks ümberpaigutamise nõudeid; võtab teadmiseks EIP grupi läbivaadatud rahapesuvastase võitluse ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku ning kutsub EIPd üles ajakohastama oma poliitikat, võttes arvesse viendat rahapesuvastast direktiivi, mis jõustus 2020. aasta jaanuaris, ja tegema koostööd asjaomaste asutustega, et tagada piisavad karistused õigusnormide rikkumise eest ja ranged standardid finantsvahendajatele;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

9. märgib, et 2019. aastal registreeriti EIP kaebuste lahendamise mehhanismi abil 84 uut juhtumit, käsitleti 173 juhtumit ja lõpetati 113 juhtumit; kutsub EIPd üles jätkama oma pingutusi, et võimaldada kodanikuühiskonnal teatada murekohtadest, millega tegeletakse mõjusalt ja sõltumatul viisil; rõhutab, kui oluline on jälgida, kuidas kaebuste lahendamise mehhanismi soovitusi rakendatakse; kutsub EIPd üles käsitlema kaebuste lahendamise mehhanismi järeltõrjet konkreetsete meetmetega;

10. väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP rakendab oma välistamispoliitikat ja on kohustunud seda rangelt kohaldama, kasutades kaalutusõigusel põhinevaid välistamismenetlusi ja vaidluste lahendamise kokkuleppeid; palub EIP-l anda aru rahastatud tegevusi mõjutavatest keelatud tegevusviisidest või muudest kuritarvitustest tulenenud maksete peatamise/katkestamise ja/või laenude tagasivõtmise või nende ennetähtaegse tagasimaksmise nõudmise otsuste arvu ja ulatuse kohta; kutsub EIPd üles andma aru väidetavate väärtegade poolt mõjutatud rahalise toetuse olemuse kohta ja selliste juhtumite geograafilise jaotuse kohta, kui seda on õiguslikult võimalik teha;

11. väljendab heameelt EIP grupi uuendatud teabe üle COVID-19 kohta EIP 2019. aasta finantsaruandes, mis heidab valgust 2020. aastal liidu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ning keskmise turukapitalisatsiooniga sektorite toetamiseks vastu võetud hädaolukordadele reageerimise pakatile, mis sisaldab likviidsusliine ja tagatisskeeme pankadele ja varaga tagatud väärtepaberite ostuprogramme ning milles kaalutakse VKEdele rahalise toetuse andmisele keskenduva üleeuroopalise tagatistfondi loomist; märgib rahuloluga, et EIP grupp on laiendanud oma panust väljapoole ELi, keskendudes investeringutele tervishoiu- ja erasektoris; nõuab tungivalt, et EIP nõuaks, et ettevõtjad, keda toetatakse üleeuroopalisest tagatistfondist või muudest rahastamisprogrammidest, mis on kehtestatud COVID-19 kriisiga toimetulekuks, aitaksid saavutada 2030. aasta eesmärke, mille komisjon on välja pakkunud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas, ning järgiksid sotsiaalseid ja keskkonnatingimusi, sealhulgas võtaksid vastu CO₂ heite vähendamise kavade, et suurendada nende vastupanuvõimet, ning hoiduksid dividendide väljamaksmisest, kõrgema juhtkonna preemiade maksmisest ja aktsiate tagasiostudest;

12. väljendab sellega seoses heameelt InvestEU fondi VKEde komponendi üle; rõhutab vajadust keskenduda pikaajalisele rahastamisele, eelkõige selliste projektide toetamise teel, mida muul viisil ei rahastataks, eriti innovaatiliste idufirmade ja VKEde puhul; rõhutab, et EIP rahastamistegevus ei asenda siiski liikmesriikide kestlikku eelarvepoliitikat; kutsub EIPd üles suurendama investeringuid murrangulistesse innovatsioonidesse, eelkõige rohepöörde jaoks, et toetada Euroopa ettevõtteid;

13. kutsub EIPd üles suurendama rahastamist tehnoloogilise üleminekuga tegelemiseks, toetama tööturu praeguste ja tulevastele vajadustele kohandatud oskuste arendamist, edendama veelgi investeringuid töötajate ja ettevõtjate digioskustesse, digitaristusse ja digiüleminekuga seotud suutlikkuse suurendamisse, pakkuma rahalisi vahendeid pikaajalisteks teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ning VKEdele, toetama sotsiaalmajandust ning suurendama sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, täites eelkõige praegused puudujäägid sotsiaalelamutesse ja taristusse tehtavates investeringutes;

14. märgib, et liikmesriikidel on erinev majanduslik olukord ja suutlikkus, ning rõhutab, kui oluline on tagada õiglane üleminek, et aidata kõige enam mõjutatud piirkondadel ja riikidel peatsete muutustega kohaneda, nii et kedagi ei jäetaks kõrvale; rõhutab vajadust toetada ennetavalt valdkondi, kus töökohad sõltuvad praegu suure heitega tööstusharudest, ning teha märkimisväärsed investeringuid koolitusse ja alternatiivsetesse majandusvõimalustesse, et tagada kvaliteetsed töökohad ja seeläbi ka sujuv üleminek; on seisukohal, et järjepidevus ja koordineerimine teiste ELi rahastamisvahenditega on siin äärmiselt oluline;

15. tuletab meelde soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava, mis kiideti heaks kavatsusega suunata EIP soolise võrdõiguslikkuse strateegia rakendamist ja integreerida soolise võrdõiguslikkuse edendamine EIP ärimudelisse; kutsub EIPd üles andma aru tegevuskava esimeses etapis tehtud edusammudest, sellistest eesmärkidest nagu hoolsuskohustuse raamistiku läbivaatamine, et käsitleda EIP investeringute mõju ja riske naiste õigustele, EIP investeringutest saadava kasu võrdse kättesaadavuse tagamine ning investeerimine naiste osalusse majanduses ja tööturul;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

EFSI toimimine ja tulemuslikkus

16. tuletab meelde, et EFSI-l on EIPst eraldiseisev juhtimisstruktuur ja tema investeerimistoimingud toimuvad kahes teemavaldkonnas, st EIP hallatavas taristu- ja innovatsioonikomponendis ning Euroopa Investeerimisfondi (EIF) hallatavas VKEde komponendis;

17. võtab teadmiseks Euroopa investeerimisinõustamise keskuse 2019. aasta aruandes esitatud tulemused; tunnustab Euroopa investeerimisinõustamise keskuse positiivset mõju; nõuab EIP sisese finants- ja nõustamisvõimekuse edasist tugevdamist, et tagada pikaajaline pühendumine ELi missioonide – nagu vähktõvevastane võitlus, kliimamuutustega kohanemine, õiglase ülemineku tagamine piirkondades, mida rohelise kokkuleppe muutused kõige rohkem mõjutavad, meie ookeanide kaitse, rohelisemates linnades elamine ning mulla seisundi ja toidu tagamine – rakendamisele ja pikaajalisele rahastamisele; väljendab heameelt asjaolu üle, et järelmeetmena kontrollikoja soovitustele tutvustas EIP 2019. aasta juulis oma uuringut „Study in response to ECA Recommendation 5: improving the geographical spread of EFSI supported investment“ (Uuring vastuseks kontrollikoja 5. soovitusele: parandada EFSI toetatud investeeringute geograafilist hajutatust); võtab teadmiseks selle analüüsi järeldused, mis näitavad, et EIP ja komisjon teevad märkimisväärseid jõupingutusi EFSI investeeringute tasakaalustatuma geograafilise jaotuse soodustamiseks, et aidata kaasa kestlikule pikaajalisele majanduslikule lähenemisele kogu liidus;

18. kutsub EIPd üles tasakaalustama oma rahastamise geograafilist jaotust vastavalt EIP rollile territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tagamisel; nõuab, et EIP tegeleks puudustega, mis takistavad teatavaid piirkondi või liikmesriike tema rahastamisvahendeid täielikult ära kasutamast;

19. nõuab, et enne projektide heakskiitmist tugevdataks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tehnilist abi ja finantsteadmisi, eelkõige väikese investeerimissuutlikkusega piirkondades, et parandada juurdepääsetavust; nõuab tihedamat koostööd riiklike tugipankadega;

EIP roll Euroopa rohelise kokkuleppe rahastamisel

20. tuletab meelde, et 2019. aasta novembris otsustas EIP direktorite nõukogu kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe aluseks oleva poliitilise ambitsiooniga suurendada EIP grupi kliima ja keskkonnaga seotud kohustusi eesmärgiga muuta EIP kui „ELi pank, mis toetab kliimat“ ümber „ELi kliimapangaks“ ja lubas järk-järgult suurendada kliimameetmete ja keskkonnakestlikkusele suunatud rahastamise osakaalu, et see moodustaks 2025. aastal 50 % EIP toimingutest, ja viia alates 2020. aasta lõpust kogu rahastamistegevus kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; väljendab heameelt kliimaalase tegevuskava vastuvõtmise üle; kutsub EIPd üles hindama enne 2020. aasta novembrit käigus olnud projektide kooskõla 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgiga, tagades samal ajal talitluspidevuse, võttes arvesse kuni 2022. aasta lõpuni ette nähtud üleminekupeioodi;

21. väljendab heameelt selle üle, et EIP kasutab osana üldisest lähenemisest süsiniku varikulude pidevat suurendamist selleks, et tagada EIP toimingute kooskõla 1,5 °C eesmärgiga, tagades samal ajal õiglase ülemineku süsinikuneutraalsele majandusele nii, et mitte kedagi kõrvale ei jäeta;

22. märgib, et kliimaprobleemi ei saa lahendada ilma tööstuse toetuseta ning et laiaulatuslikke muutusi on võimalik saavutada ainult siis, kui võetakse arvesse tööstuse vajadusi ja antakse vajalikud stiimulid uuenduslike kliimalahenduste jaoks;

23. märgib, et EIP kestlikkuse aruande kohaselt oli EIP portfelli koguheit 2019. aastal hinnanguliselt 3,9 miljonit CO₂ ekvivalenttonni, mis on 2018. aasta 2,2 miljoni CO₂ ekvivalenttonniga võrreldes suurenenud; märgib, et üldine vähendatud või välditud heitkogus samast rahastamisest oli 2019. aastal hinnanguliselt 3,1 miljonit CO₂ ekvivalenttonni, võrreldes 3,5 miljoni CO₂ ekvivalenttonniga 2018. aastal; kutsub EIPd üles suurendama oma pingutusi koguheit vähendamiseks; kutsub EIPd üles süstemaatiliselt avaldama kasvuhoonegaaside (KHG) jalajälje arvutusi kõigi projektide puhul, mille suhtes kohaldatakse süsiniku jalajälje mõõtmist, et suurendada läbipaistvust;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

24. väljendab heameelt energialaenupoliitika üle, milles EIP direktorite nõukogu leppis kokku 2019. aasta novembris, ja eriti otsuse üle lõpetada fossiilkütustel põhinevate energiaprojektide rahastamine; märgib siiski, et neljandas ühishuviprojektide loetelus sisalduvaid gaasitaristu projekte ja 14. novembri 2019. aasta seisuga juba hindamisel olevaid gaasiprojekte ei jäeta EIP rahastamisest välja kuni 2021. aasta lõpuni; rõhutab, et neid projekte võiks rahastada seni, kuni need aitavad täita EIP ülesannet hõlbustada õiglast üleminekut ja tasakaalustatud arengut ELis; märgib, et 2019. aastal rahastas EIP 685 miljoni euro ulatuses maagaasi edastamist ja jaotamist; kutsub EIPd üles hindama ja käsitlema CO₂-mahukatatest varadest sõltuvusega seotud võimalikke riske;

25. tuletab EIP-le meelde parlamendi üleskutset selgitada, kuidas viiakse Trans-Anatoolia maagaasi torujuhe ja Aadria mere torujuhe 2020. aasta lõpuks kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; märgib, et nende projektide suhtes viib Euroopa Ombudsman läbi uurimise⁽⁴⁾ seoses EIP suutmatusega tagada mõlema projekti nõuetekohane kliimamõju hindamine; nõuab tungivalt, et EIP tegeleks mis tahes puudustega keskkonnamõju hindamises ja võtaks prioriteediks negatiivsete keskkonna-, kliima- ja sotsiaalmõjudega tegelemise;

26. märgib, et kehtiva energialaenupoliitika kohaselt on gaasikütell töötavad elektrijaamad ja gaasivõrkude projektid, mida kavandatakse vähese CO₂ heitega gaasi transpordiks, rahastamiskõlblik nn usaldusväärse kava, sh EIP rahastamislepingus sisalduva heitkoguste trajektoori korral; kutsub EIPd üles tagama, et nende usaldusväärseteks loetavate kavade kriteeriumid on kooskõlas tema mandaadiga aidata kaasa õiglasele üleminekule, et vältida riski, et toetatakse gaasiprojekte, mis ei ole kooskõlas kliimaeesmärkidega; märgib, et EIP teeb 2022. aasta alguses energialaenupoliitika vahetõendamise;

27. märgib, et 2019. aastal toetas EIP mitmeid hüdroenergiaga seotud projekte; kiidab heaks EIP keskkonna-, kliima- ja sotsiaalsuunised hüdroenergia arendamiseks; väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP ajakohastab praegu oma nõudeid vahendatud laenude aruandluse kohta nii, et selles võetak arvesse vastaspoolte vastavust Pariisi kokkuleppele ja ELi kestliku rahanduse taksonoomiale, ning vaatab läbi oma keskkonnavalase ja sotsiaalse kestlikkuse raamistiku; rõhutab, et need uued nõuded peaksid suurendama finantsvahendajaid kaasavate EIP tehingute läbipaistvust, et teha kindlaks hüdroenergiaga seotud tehingute potentsiaalne negatiivne mõju keskkonnale või inimõigustele nii ELis kui väljaspool liitu ning seda ja vältida, tagades samal ajal VKEdel juurdepääsu rahastusele;

28. tuletab meelde, et EIP grupil on kehtiv keskkonnavalane ja sotsiaalne raamistik, kiidab heaks selle, et EIP esitab aruandeid keskkonna-, sotsiaalse ja majandusliku mõju kohta ning teeb keskkonna- ja sotsiaalmõju sõelumisprotsessi eel- ja järelhindamisi; väljendab oma muret seoses riskiga, et EIP ja EIF rahastavad finantsvahendajate kaudu rohke CO₂-heittega tegevusi; kutsub EIP gruppi üles tegema rohkem järelevalvet siduvate keskkonna-, sotsiaal-, juhtimis- ja õiglase maksustamise kriteeriumide järgimise üle osana tulevastest vastaspoolte vastavussuunistest, sealhulgas piiratud tegevuste loendite üle ja nõude üle, et klientidel peavad olema selged ja siduvad CO₂-heite vähendamise kavad vastavalt Pariisi kliimakokkuleppele;

29. rõhutab, et põllumajandustootjate, eriti noorte põllumajandustootjate ja uute turuletulijate finantsvajadused on märkimisväärsed ning et põllumajandustootjate ja selle sektori ettevõtete rahastamisaotlusi saadab harvemini edu; nõuab, et EIP töötaks välja rahastamisalgatused, millega parandada rahastuse kättesaadavust põllumajandussektori jaoks;

30. märgib EIP grupi kasvavat osalemist põllumajandussektoris; rõhutab, et EIP-poolne rahastus peab toetama maakogukondi ja põllumajandussektori üleminekut kooskõlas Euroopa poliitiliste eesmärkidega, sealhulgas rohkem loomade heaolu silmas pidades, ning et EIP ei tohiks kaasa aidata sellisele loomkoormuse suurendamisele, mis ületab maa taluvusvõimet;

⁽⁴⁾ Taotluse esitasid keskkonnavaldkonna vabariiklikud CEE Bankwatch Network, Counter Balance, Re:Common ja Friends of the Earth Europe.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

31. märgib, et 2019. aastal liidusiseselt transpordile eraldatud rahastus oli suurem kui 2018. aastal (9 325 miljonit eurot võrreldes 8 237 miljoni euroga 2018. aastal) ning et teede ja kiirteede rahastamise vähenemist tasakaalustas raudteede ja lennutranspordi rahastamise kasv; rõhutab, kui oluline on vastusena uuele Euroopa rohelepele viia transpordilaenude poliitika ja EIP transpordiportfell kooskõlla kliimapanga tegevuskavaga, eelkõige transpordisektori dekarboniseerimisega 2050. aastaks, aga ka komisjoni tulevase säästva ja aruka liikuvuse strateegiaga, ning ELi transpordipoliitika muude valdkondadega, tagades samal ajal õiglase ülemineku ning tasakaalustatud sotsiaalse ja territoriaalse arengu; väljendab heameelt EIP võetud kohustuse üle mitte rahastada lennujaamade praeguse läbilaskevõime suurendamist ega fossiilkütuste transpordiks ja ladustamiseks ette nähtud sadamataristuid; nõuab, et EIP poliitika oleks mitte sõltuda suure CO₂-heitega varadest ja toetada linnades ja linnadevahelises kauba- kui reisijatranspordis üleminekut süsinikdioksiidiheitevabale liikuvusele, nagu raudteetransport, ohutu rattasõit ja puhas ühistransport, eriti alakaetud piirkondades ja paikkondades, ning taastuenergia põhineva elektrifitseerimise taristutele;

32. väljendab heameelt EIP juhtiva rolli üle roheliste võlakirjade turul 2019. aastal, mil EIP emiteeris 4,1 miljardit eurot kliimateadlikkusvõlakirjades ning kestlikkusteadlikkuse võlakirjades; rõhutab, läbipaistva ja usaldusväärse dokumentatsiooni ning kliimateadlikkus- ja kestlikkusteadlikkuse võlakirjade aluseks olevate tulude jälgimise olulisust, et tagada kooskõla kestliku rahanduse taksonoomia ja tulevase ELi roheliste võlakirjade standardiga;

33. kiidab heaks EIP keskkonnavalase ja sotsiaalse raamistiku peatse läbivaatamise ning kliima-, keskkonna- ja sotsiaalriskide juhtimise tööriistade väljaarendamise, et hinnata füüsilisi, üleminekust tingitud ja süsteemseid riske; kutsub EIPd üles tagama, et see on 2021. aasta lõpuks valmis; väljendab heameelt EIP lubaduse üle võtta aluseks olulise kahju ärahoidmise põhimõtte kriteeriumid määrusest (EL) 2020/852⁽³⁾ ja seada rangemaid standardeid, kui need on õigustatud;

EIP tegevus väljaspool ELi

34. tõdeb, et kõige olulisem EIP tehinguid väljaspool Euroopa Liitu määrav volitus on välislaenude andmise volitus, mille alusel olid EIP tehingud aastatel 2014–2020 tagatud spetsiaalse tagatisfondiga, mille lagi on 32,3 miljardit eurot ning mis on tegevuse õiguslik alus ja annab EIP-le tagatise rahastamistegevuse kahjude vastu 68 toetuskõlblikus riigis väljaspool Euroopa Liitu; märgib, et komisjon on teinud ettepaneku, et välislaenude andmise volitus ei jätkuks selle praeguses vormis; võtab teadmiseks, et loodi Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ (EFSD+) tagatis, mis võimaldab EIP-le anda uued volitused;

35. väljendab heameelt kogu 2019. aasta jooksul EIP-lt saadud toetuse üle, et sõnastada õiglase ülemineku mehhanism, mille kaudu aidatakse territooriume ja piirkondi, mida üleminek kliimanetraalsele majandusele kõige rohkem mõjutab, eelkõige neid, kellel on kõige raskem ülemineku kuludega toime tulla; rõhutab, et järgnevatel aastatel mehhanismi rakendades on EIP-l tähtis roll tagada, et ükski piirkond ei jääks kõrvale;

36. märgib, et liidu arengupoliitikat rakendatakse uue naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi kaudu, mille üks olulistest rakendajatest on EIP; väljendab muret selle üle, et ELi arengufonde kasutatakse erainvesteeringute riskide vähendamiseks, kuna puuduvad tõendid selle kohta, et sellega suudetakse saavutada täiendavus ja täita arengueesmärgid, nagu märgiti hiljuti EFSD lõpparuandes ja Euroopa Kontrollikoja 11. septembri 2020. aasta arvamuses nr 7/2020; rõhutab, et rahastajad peavad vaikumisi eelistama toetuspõhist finantseerimist, eriti vähim arenenud riikide puhul, et vältida nende võlakooormuse suurenemist;

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

37. kordab, et eeldatavalt panustab EIP välistegevus ELi poliitilistesse eesmärkidesse ning toetab arengumaade, eriti kõige ebasoodsamas olukorras olevate maade kestlikku majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnavalast arengut ning liidu poolt heaks kiidetud eesmärkide järgimist; nendib, et ELi arenguabi rahastamissüsteemi kesksed teemad on vaesuse kaotamine, riigi oma ressursside kasutuselevõtmine ja inimõigused; tuletab meelde, et sidusrühmade kaasamine on kestliku ja kaasava arengu nurgakivi;

38. märgib, et EIP on kohustatud järgima ELi põhiõiguste hartat; rõhutab, et inimõiguste põhimõtted on projekti tasandil lõimitud EIP hoolsuskohustuse korda ja normidesse, sealhulgas võimaldades väljamaksete peatamist inimõiguste või keskkonna- ja sotsiaalsete normide tõsiste rikkumiste korral; märgib, et kaebuste lahendamise mehhanismi tugevdati 2018. aasta lõpus; palub EIP-l tagada, et tema kaebuste lahendamise mehhanismi kasutamine oleks lihtne, kiire ja tulemuslik, selleks et avastada ja heastada võimalikud inimõiguste rikkumised EIPga seotud projektides; palub EIP-l sellest parlamendile ja juhatajate nõukogule aru anda;

39. kutsub EIPd üles täielikult toetama ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist oma tegevuse kaudu konkreetsete volituste raames, mille on kindlaks määranud Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlament;

EIP juhtimine, läbipaistvus ja vastutus

40. kordab, kui oluline on eetika, usaldusväärsus, läbipaistvus ja vastutus EIP grupi kogu tegevuses ja poliitikas;

41. väljendab muret selle üle, et finantsvahendajate, nt kommertspankade ja investeerimisfondide kaudu toimuvad EIP tehingud ei ole läbipaistvad; rõhutab vajadust hinnata vahendatud laenude majanduslikku ja sotsiaalset mõju, avalikustades teabe lõplike teotusesaajate kohta; nõuab, et EIP kehtestaks finantsvahendajatele ja lõplikele vahendite saajatele standardse aruandluskohustuse, austades vajaduse korral konfidentsiaalsusleppeid finantsvahendaja ja lõpliku vahendite saaja vahel, kuid luues tugeva struktuuri andmete ja teabe kogumiseks;

42. väljendab sügavat muret EIP vastu esitatud süüdistuste pärast ahistamise ja seksuaalse ahistamise kohta töökohal, ahistamise toimepanijate karistamatuse, töötajate rahulolematuse, kõrgemate ametnike värbamismenetluste puudulikkuse ja toimiva töötajate juhtimises osalemise puudumise pärast; kutsub EIPd üles tagama, et kõiki väidetavaid ahistamisjuhtumeid uuritakse sõltumatult ning et varasemate ja käimasolevate uurimiste tulemused ja kohaldatud sanktsioonid on läbipaistvad, et taastada usaldus ja luua vastutuskultuur; palub EIP-l avaldada 2010.–2021. aasta töötajate rahulolu uuringute tulemused; nõuab EIP kõrgemate, juhtivate, kutsealaste ja administratiivsete ametikohtade värbamismenetluste läbipaistvuse ja kvaliteedi sõltumatut hindamist; palub EIP-l esitada tegevuskava juhtkonna ja töötajate vahelise usalduse taastamiseks ning töötajate otsustusprotsessis osalemise suurendamiseks;

43. väljendab muret teadete üle, et mitu endist asepresidenti on asunud tööle EIPga seotud üksustes ilma ooteaega järgimata; taunib asjaolu, et selline tegevus ei ole EIP käitumisjuhendis rangelt reguleeritud ega keelatud; avaldab kahetsust, et käimasolevat töösuhtejärgsete reeglite läbivaatamist ei ole veel lõpule viidud, ja rõhutab, et rakendada tuleks rangemaid norme; kutsub EIPd üles viima oma töösuhtejärgse poliitika kooskõlla komisjoni ja teiste institutsioonide omadega;

44. väljendab muret selle üle, et asepresidentide vastutusvaldkond hõlmab jätkuvalt teiste riikide seas ka nende oma päritoluriiki, mis võib tekitada huvide konflikti; kutsub EIPd üles tegutsema vastavalt parlamendi nõudele lisada halduskomitee käitumisjuhendisse säte, mis välistab selle, et halduskomitee liikmed vastutavad laenamise või projektide rakendamise eest oma koduriikides;

45. kiidab heaks EIP 6. veebruari 2019. aasta otsuse, mis kehtestab sisereeglid seoses isikuandmete töötlemisega peainspeksiooni pettuste uurimise osakonnas ja vastavuskontrolli juhi büroos; rõhutab, et äriühinguõigusele vastavuse eesmärgil tuleb eraldada piisavalt vahendeid ametiväliste tegevuste, huvide konfliktide, hangete ja kingituste kontrollimiseks ja järelevalveks;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

46. peab kahetsusväärseks, et ikka veel ei ole kõrgema juhtkonna tasandil ja EIP grupi juhtorganites mitmekesisust ja soolist tasakaalu, samuti on naiste osakaal tugifunktsioonides väga suur; märgib, et pank seadis eesmärgiks suurendada 2021. aastaks naisjuhtide osakaalu 33 %-ni, naiste osakaalu kõrgema juhtkonna tasandil 40 %-ni ning naiste osakaalu tegevjuhtkonna tasandil 50 %-ni; nõuab tungivalt, et EIP suurendaks pingutusi, et edendada soolist tasakaalu kõigi tasandite töötajate seas; nõuab tungivalt, et EIP ergutaks liikmesriike võtma asepresidendikandidaate esitades arvesse ka mitmekesisust ja soolist tasakaalu; kutsub EIPd üles tagama, et tema töötajate seas oleks kõigi liikmesriikide kodanikud nõuetekohaselt esindatud, võttes samas arvesse töötajate pädevust ja väärtuslikkust; kutsub EIPd üles avaldama keskastme ja kõrgemate juhtivate ametikohtade töötajate soolise ja rahvusliku jaotuse;

47. peab kahetsusväärseks, et EIP ei avalikusta jätkuvalt täielikult oma klientide puhul tegelikult kasusaavate omanike andmeid; rõhutab, et mõningatel juhtudel ei edasta promootorid või finantsvahendajad seotud ettevõtjate andmeid; rõhutab, et rahastuse saajate ja nende kasusaavate omanike andmete avaldamine on kooskõlas olemasoleva õigusraamistikuga; tuletab siiski meelde, et liikmesriikidel on erandjuhtudel võimalik näha ette erandid tegelikult kasusaavaid omanikke käsitleva teabe avaldamisele registreeritud kaudu ja sellisele teabele juurdepääsule; palub EIP-l kasutada olemasolevaid meetmeid ja rakendada viienda rahapesuvastase direktiiviga edendatavaid standardeid, et sellised andmed kättesaadavaks muuta; kutsub pank üles uurima, milliseid meetmeid oleks võimalik võtta juhul, kui mõni jurisdiktsioon keeldub õigustamatult sellist teavet avaldamast; kordab, et EIFi vastavuskontroll ja EIP vastavuskontrolli juhi büroo peavad tegema koostööd, et luua järjepidevus EIP grupi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitika kujundamises ja rakendamises;

48. kutsub EIPd üles avaldama oma veebisaidil oma klientidega seoses tegelike kasusaajate andmed, et suurendada tehingute nähtavust ning aidata ennetada korrupsiooni ja huvide konflikti juhtumeid;

49. palub EIP-l seada otseste ja kaudsete laenude andmise tingimuseks maksu- ja raamatupidamisandmete avaldamise riikide kaupa ning tegelikke kasusaajaid käsitlevate andmete avaldamise rahastamistevõimega seotud toetusesaajate ja finantsvahendajate poolt;

50. soovib kooskõlas oma varasemate nõudmistega, et EIP viiks lõpule EIP grupi pettustevastase poliitika läbivaatamise, mida alustati 2019. aastal; kiidab heaks intensiivse dialoogi EIP ja Euroopa Pettustevastase Ameti vahel selle poliitika uuendamise teemal; kutsub EIPd toetuma Euroopa Pettustevastasele Ametile, mille rolli tugevdati komisjoni uue, 2019. aasta aprillis vastu võetud pettustevastase strateegiaga; jääb arvamusele, et Euroopa Prokuratuuri volituste hulka peaks kuuluma EIP rahastamist ohustavate kriminaalsete tegevuste eest vastutusele võtmine;

51. kordab, et investeringute mõju hindamisse on oluline kaasata asjaomased riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud sidusrühmad, sealhulgas kliimaekspertid, ametiühingud, kodanikuühiskonna osapooled, ettevõtjate esindajad, VKEd ja akadeemilised ringkonnad, sealhulgas läbipaistva teabevahetuse kaudu, ning rõhutab samuti, et tähtis on hinnata nende inimeste vajadusi ja ootusi, keda vastav projekt mõjutab; rõhutab, et konsultatsioonid peavad kaasama kõiki huvitatud kogukondi, olema ligipääsetavad vähekaitsitud rühmadele, kohandatud sidusrühmade vajadustele ja jätkuma kogu projekti elutsükli jooksul; nõuab vastavuse põhimõtte ning kõigilt mõjutatud kogukondadelt (lisaks põlisrahvale) vaba, eelneva ja informeeritud nõusoleku saamise põhimõtte järgimist investeringute puhul, mis on seotud maa ja loodusvaradega; palub EIP-l anda aru eelmainitud põhimõtete rakendamise kohta; väljendab heameelt selle üle, et pank konsulteeris sidusrühmadega teatavate poliitikavaldkondade puhul, nagu on sätestatud EIP grupi läbipaistvuspoliitika artiklites 7.10 ja 7.11;

52. kutsub EIPd üles võtma arvesse kõiki suuremahulistest taristuprojektidest tulenevaid keskkonnanariske ning rahastama ainult projekte, millel on tõendatud lisaväärtus nii kohaliku elanikkonna jaoks kui ka keskkonnaalastes, sotsiaalsetes ja majanduslikes aspektides; rõhutab, kui oluline on sellega seoses teha ranget järelevalvet võimaliku korrupsiooni- ja pettuseohu vältimiseks ning viia läbi rahastatavate projektide hoolikas eel- ja järelhindamine;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

53. tuletab meelde, et Euroopa Kontrollikoja auditeerimisvolitused EIP suhtes on määratud kindlaks ELi toimimise lepingu artikli 287 lõikes 3; tuletab meelde, et kontrollikoda on pädev auditeerima EIP tegevust liidu kulude ja tulude haldamisel; tuletab meelde, et auditikomisjon on pädev auditeerima EIP aktsiakapitali vastavalt EIP põhikirja protokoll nr 5 artiklile 12; juhib tähelepanu asjaolule, et seetõttu ei saa kontrollikoda anda EIP grupi tehingute ja liidu eelarve seoste kohta täielikku ülevaadet; tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 308 lõige 3 võimaldab nõukogul muuta EIP põhikirja protokoll liitsa otsusega ilma aluslepingu täieliku läbivaatamiseta; rõhutab, et liidu tagatised ja muud EIP hallatavad rahastamisvahendid on uue mitmeaastase finantsraamistiku alusel suurema tähtsusega; kutsub seetõttu nõukogu üles muutma protokoll nr 5 artiklit 12, et anda kontrollikoja roll EIP aktsiakapitali auditeerimisel; märgib, et praegune komisjoni, EIP ja kontrollikoja vaheline kolmepoolne kokkulepe liidu eelarvest rahastatavate või tagatud tehingute auditite kohta aegus 2020. aastal; kutsub komisjoni, kontrollikoda ja EIPd üles suurendama tegevusvolitusi käsitleva kolmepoolse kokkuleppe uuendamise käigus kontrollikoja rolli ja veelgi tugevdama tema auditeerimisvolitusi EIP tegevuse suhtes;

54. kutsub EIP gruppi ja komisjoni üles alustama menetlust, et vaadata läbi finants- ja haldusraamistiku lepingu 2014. aasta maist pärinevad sätted, mis näevad ette EIP grupi vastutada olevaid tsentraalselt hallatavaid ELi instrumente reguleerivad normid;

55. palub EIP-l koos komisjoniga analüüsida, mil viisil koordineerida varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteemi ning EIP välistamispoliitikat, et saavutada koostoime ja et kontrollitaks kõiki EIP tehinguid ja liidu finantshuve ohustavaid kriitilisi olukordi;

56. võtab teadmiseks EIP grupi rikkumisest teatamise poliitika, mis võeti vastu 2019. aasta märtsis, ning võtab teadmiseks, et see on vastavuses üldiste põhimõtete ja standarditega, mis sisalduvad hiljem jõustunud direktiivis (EL) 2019/1937⁽⁶⁾; avaldab kahetsust, et see poliitika kehtib ainult asutusesisese rikkumisest teatamise korral; eeldab, et EIP rikkumisest teatajate kaitsmise poliitika on ambitsioonikas ja seab kõrged sihid; soovib tungivalt, et EIP hõlmaks selles nii asutusesiseseid kui ka -väliseid rikkumisest teatajaid ning näeks ette selged ja hästi määratletud menetlused, tähtajad ja suunised, et tagada rikkumisest teatajatele parim tugi ja kaitsta neid võimaliku kättemaksu eest;

57. kutsub EIPd üles tõhustama oma kommunikatsioonistrateegiat; on veendunud, et EIP kui maailma suurima rahastaja ja mitmepoolse laenuvõtja puhul väga oluline, et ta edastaks teavet oma ülesannete ja staatuse kohta selgelt ja asjakohaselt ning et ta kõnetaks laia publikut;

58. võtab teadmiseks, et EIP uurimisosakonnale teatatud kahtluste arv kasvas 2019. aastal jätkuvalt, kui teatati 228 uuest kahtlusest (2018. aastal 184), neist 69 % pärines oma töötajatelt ja 30 % välistelt allikatelt, sealhulgas projektidega seotud ja kodanikuühiskonna osapooltelt ning meediast; märgib, et 59 % uurimistest käsitlevad pettusi, järgnevad korrupsioon (15 %) ja pakkumismahhinatsioonid (6 %) ning et enam kui kolmandik uuritud kahtlustustest on seotud transpordisektoriga;

59. võtab teadmiseks, et 2019. aastal leidis 220 lõpetatud juhtumist 40 ehk 18 % tõendamist ja need kas suunati edasi pädevatele asutustele või anti EIP grupi üksustele asjakohased soovitusel; võtab samuti teadmiseks, et 62 % edasi suunatud juhtumitest (25 suunamist 40st) suunati Euroopa Pettustevastasele Ametile; palub EIP-l anda aru võetud meetmete tulemustest, sealhulgas sissenõutud summadest rahaliste nõuete puhul;

60. kutsub EIPd üles ennetavalt läbipaistvust suurendama, muutes mittekonfidentsiaalsed dokumendid kasutajasõbralikus andmebaasis aegsasti avalikult kättesaadavaks; kordab oma üleskutset EIP-le, et ta tegutseks konfidentsiaalsuse eelduse asemel avalikustamise eelduse alusel;

61. kutsub EIP gruppi üles paremini täitma oma aruandekohustust; nõuab, et EIP grupp ja Euroopa Parlament sõlmiksid vastastikuse mõistmise memorandumid, et Euroopa Parlamendil oleks panga aruandluskohustuse tugevdamise eesmärgil parem ligipääs EIP dokumentidele ja teabele, mis on seotud strateegiliste suundumuste ja rahastamispoliitikaga; soovib

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937, liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

pidada kord kvartalis dialoogi parlamendi asjaomaste komisjonidega, et osaleda EIP investeerimisstrateegias ja tagada piisav järelevalve; rõhutab, kui oluline on, et parlament saaks teha suuremat kontrolli EIP direktorite nõukogu otsuste suhtes; nõuab, et komisjon jagaks paremini teavet, et tema EIP direktorite nõukogus võetud seisukohad oleksid parlamendi jaoks läbipaistvamad; kordab oma nõudmist avaldada EIP põhikirja finantstehinguid käsitleva artikli 19 kohase menetluse raames komisjoni esitatud arvamused, et hinnata tehingute vastavust asjakohastele ELi õigusaktidele ja ELi poliitikale; kutsub komisjoni ja EIPd üles jõudma kokkuleppele, et tagada selliste arvamuste ja nende aluseks olevate põhjenduste täielik läbipaistvus nii palju kui see õiguslikult võimalik on;

62. nõuab halduskomitee ja direktorite nõukogu koosolekute täielike päevakordade ja protokollide õigeaegset avaldamist; rõhutab, et tulevane läbipaistvuspoliitika peaks tugedama kõigi EIP tehingute läbipaistvusnõudeid ja eeldama, et projektiarendajad teeksid keskkonnamõju hindamised ja seotud dokumendid avalikult kättesaadavaks, lisades kõigi EIP klientidega sõlmitavate lepingute asjaomastesse tingimustesse ranged läbipaistvuskohustused; palub EIP-l avaldada korrapärasemalt põhjalikumalt ja ulatuslikumat teavet EIP vahendite finantsvõimenduse eest vastutavate finantsvahendajate kohta ning lisada lepingutesse tingimused, et need institutsioonid peavad oma laenutegevuse alase teabe avaldama;

Parlamendi soovitude põhjal võetavad järelmeetmed

63. palub EIP-l jätkata aruandlust Euroopa Parlamendi varasemates iga-aastastes resolutsioonides antud soovitude põhjal võetud meetmete seisu kohta, eriti seoses järgneva:

- a) EIP investeerimisstrateegia (majanduslik, keskkonnavalne ja sotsiaalne) mõju ning saavutatud tulemused, et aidata kaasa siseturu tasakaalustatud ja stabiilsele arengule liidu huvides;
- b) huvide konflikti ennetamise tõhustamiseks vastu võetud meetmed;
- c) meetmed, millega parandada läbipaistvust pärast klientide usaldusväärsusega seotud hoolsuskohustuse täitmist, et ennetada maksustamise vältimist, pettust ja korruptsiooni;
- d) käesoleva resolutsiooni üleskutsete ja nõudmiste alusel võetud järelmeetmed;

o

o o

64. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning palub nõukogul ja EIP direktorite nõukogul parlamendi esitatud seisukohtade üle arutelu korraldada.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0333

Geneetiliselt muundatud sojauba DAS81419-2

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073421/01 – 2021/2759(RSP))

(2022/C 99/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid (D073421/01,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,
- võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletust, mille tulemusena arvamust ei esitatud,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) ⁽²⁾ artikleid 11 ja 13,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 26. oktoobril 2016. aastal vastu võetud ja 5. detsembril 2016. aastal avaldatud arvamust ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽³⁾ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb geneetiliselt muundatud putukatele resistentse sojauba DAS-81419-2 turulelaskmist toidu ja söödana kasutamiseks, importimiseks ja töötlemiseks määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-NL-2013-116), EFSA Journal 2016, kd 14(12), lk 4642, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4642>

⁽⁴⁾ Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks võttis parlament üheksandal ametiajal vastu järgmised resolutsioonid:

- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

-
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).
  - Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

- A. arvestades, et 9. veebruaril 2012 esitas Dow Agro Sciences Ltd vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 Madalmaade pädevale asutusele taotluse geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 (edaspidi „geneetiliselt muundatud sojauba“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmiseks (edaspidi „taotlus“); arvestades, et taotlus hõlmas ka geneetiliselt muundatud sojauba sisaldavate või sellest koosnevate toodete turule laskmist kasutamiseks muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid mitte viljelemiseks;
- B. arvestades, et EFSA võttis 26. oktoobril 2016 selle taotluse kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 5. detsembril 2016;
- C. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba on aretatud nii, et see toodab kahte sünteetiliselt saadud Bt-toksiini, Cry1F ja Cry1Ac, mis annavad resistentsuse teatavate liblikaliste liikide suhtes, ning on resistentne herbitsiid glufosinaadi suhtes⁽⁶⁾;

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliefekti puudulik hindamine

- D. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama täiendavaid herbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu⁽⁷⁾; arvestades, et seetõttu tuleb eeldada, et geneetiliselt muundatud sojauba puutub kokku nii suuremate kui ka korduvate glufosinaadiannustega, mistõttu võib saagis esineda nende ainete jääke suuremates kogustes;
- E. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud 1B-kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009⁽⁸⁾ sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaadi liidus kasutamiseks heakskiitmise tähtaeg lõppes 31. juulil 2018⁽⁹⁾;
- F. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu ei ole seda GModele loa andmise menetluse käigus tehtud;
- G. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandusmeetodeid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, metaboliitide tekke ja koosmõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid arvesse võtnud;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

- H. arvestades, et geneetiliselt muundatud organismidele loa andmiseks tehakse toksikoloogilisi teste isoleeritud Bt-toksiinidega; arvestades, et isoleeritud valkudega tehtud toksikoloogilisi teste ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi

⁽⁶⁾ EFSA arvamus, lk 1.

⁽⁷⁾ Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete põllukultuurid, umbrohud ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), *Environmental Management*, jaanuar 2016, kd 57(1), lk 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> ja Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ („Geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju pestitsiidikasutusele USAs – esimesed 16 aastat“), *Environmental Sciences Europe*, 28. september 2012, kd 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

Kolmapäev, 7. juuli 2021

inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendanud mitmed teadusuuringud, nende hulgas üks 30 aastat tagasi Monsanto jaoks tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda ⁽¹⁰⁾;

- I. arvestades, et EFSA riskihindamistel ei ole seda toimet kunagi arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-toksiine sisaldavate taimede puhul, mis on liitu importimiseks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et ei saa välistada proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastasmõjust tingitud suurema toksilisusega seotud ohtu inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta;
- J. arvestades, et mitmetes uuringutes on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused ⁽¹¹⁾, mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;
- K. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide ning Bt-toksiinide võimaliku koostoime hindamist ei peeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikrobioomi ja see võib näiteks kombinatsiooniga Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust ⁽¹²⁾;

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

- L. arvestades, et kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul esitasid liikmesriikide pädevad asutused EFSA-le oma märkused ⁽¹³⁾; arvestades, et kriitilised märkused hõlmavad tagasisidet selle kohta, et kahjurite ja haigustega seotud surve kohta esitatud andmed ei ole geneetiliselt muundatud soja ja keskkonna vahelise ökoloogilise koostoime üksikasjalikuks analüüsiks piisavad, et taotleja viitab keskkonnaga kokkupuute viisina üksnes geneetiliselt muundatud soja olulisele tahtmatule kaole peale- ja mahalaadimisel ning et muid viise, kuidas soja töötlemisel või kasutamisel tekkivad jäätmed (nt sõnnik, geneetiliselt muundatud sojaoga toidetud loomade väljaheidet) keskkonnaga kokku puutuvad, ei ole eraldi hinnatud, et kavandatud seirekavas ei käsitleta inimeste ja loomade tervise üldist jälgimist puudutavaid asjakohaseid küsimusi ning kava ei saa pidada küllalt üksikasjalikuks;

Ebademokraatlik otsustusprotsess

- M. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;
- N. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamusega, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;
- O. arvestades, et Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (3 resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba 18 korral väljendanud vastuseisu GMOde

⁽¹⁰⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis* insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, lk 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹¹⁾ Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis* Cry-toksiinide mõjust imetajatel), *Journal of Applied Toxicology*, mai 2016, kd 36(5), lk 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽¹²⁾ Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/ immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetava kirjanduse ülevaade), *EFSA Supporting Publications*, jaanuar 2019, kd 16(1), lk 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

⁽¹³⁾ Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud soja kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: <https://open.efsa.europa.eu/>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

turule laskmisele; arvestades, et ühegi asjaomase GMO lubamist ei toetatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatusprintsipi eiramine loamenetluses ja riskihindamisega seotud teaduslikud kahtlused;

- P. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;
- Q. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta⁽¹⁴⁾;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

- R. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;
- S. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel peitsiididel tervisele laastav mõju⁽¹⁵⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine⁽¹⁶⁾; arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaõli impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;
- T. arvestades, et üks bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peapõhjuseid on metsaraadamine; arvestades, et maakasutusest ja peamiselt raadamisest tingitud maakasutuse muutusest põhjustatud heitkogused on fossiilkütuste põletamise järel tähtsuselt teine kliimamuutuste põhjustaja⁽¹⁷⁾; arvestades, et Pariisi kliimakokkulepe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel vastu võetud ülemaailmne bioloogilise mitmekesisuse strateegiline kava aastateks 2011–2020 ning Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid edendavad metsade säästvat majandamist ning nende kaitset ja taastamist⁽¹⁸⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu 15. eesmärk hõlmab eesmärgi peatada 2020. aastaks metsaraadamine⁽¹⁹⁾; arvestades, et metsadel on palju eri funktsioone, mis toetavad enamiku ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist⁽²⁰⁾;

⁽¹⁴⁾ Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

⁽¹⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁶⁾ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, COM(2019)0352, lk 1.

⁽¹⁸⁾ Sama, lk 2.

⁽¹⁹⁾ Vt eesmärki 15.2: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁽²⁰⁾ Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“, COM(2019)0352, lk 2.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- U. arvestades, et soja tootmine on üks Lõuna-Ameerikas Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco piirkonnas toimuva metsaraadamise peapõhjuseid; arvestades, et Brasiilias on 97 % ja Argentiinas 100 % kasvatatavast sojast geneetiliselt muundatud soja⁽²¹⁾; arvestades, et valdavalt osa geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridest, mida on lubatud Brasiilias ja Argentiinas kasvatada, on lubatud ka liitu importida; arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoa kasvatamine on Argentiinas ja Brasiilias juba lubatud⁽²²⁾;
- V. arvestades, et hiljutises eelretsenseeritud teadusuuringus leiti, et liidu süsinikujalajälgi on Brasiiliast imporditud soja tõttu suurim maailmas – 13,8 % suurem kui suurimal soja importijal Hiinal, kuna ELi puhul on metsaraadamisest tingitud heitkoguste osakaal suurem⁽²³⁾; arvestades, et ühes teises hiljutises uuringus leiti, et ligikaudu viiendik Brasiilia Amazonase ja Cerrado piirkonnast peamiselt loomasöödaks liitu eksporditavast sojast võib olla seotud ebaseadusliku raadamisega⁽²⁴⁾;
1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamislubadusi;
  2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002⁽²⁵⁾ sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamise ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;
  3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;
  4. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust⁽²⁶⁾; väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon jätkab geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridele impordilubade andmist⁽²⁷⁾, hoolimata parlamendi ja enamiku liikmesriikide vastuseisust;
  5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;
  6. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad põhimõtet mitte tekitada kahju⁽²⁸⁾;

⁽²¹⁾ International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (põllumajanduse biotehnoloogia rakenduste omandamise rahvusvaheline talitus (ISAAA)), „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ („Kaubanduslike biotehnoloogiliste / geneetiliselt muundatud põllukultuuride üleilmne staatus 2017. aastal. Biotehnoloogiliste põllukultuuride kasutus kasvab hüppeliselt tänu 22 aastaga kogunenud majanduslikule kasule“), ISAAA Brief nr 53 (2017), lk 16 ja 21, <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>

⁽²²⁾ https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?Even_tID=339&Event=DAS81419

⁽²³⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E.K.J., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports“. (Põllumajanduslike toorainete ruumilised jalajäljed. Brasiilia sojaekspordist tingitud CO2 heite kaardistamine), *Global Environmental Change*, kd 62, mai 2020, 102067, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>

⁽²⁴⁾ Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., „The rotten apples of Brazil's agribusiness“ (Brasiilia põllumajandustööstuse mädad õunad), *Science*, 17. juuli 2020, kd 369, nr 6501, lk 246–248, <https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246>.

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

⁽²⁶⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²⁷⁾ https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

⁽²⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 102.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

7. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011⁽²⁹⁾, ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;
8. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, mis eeldab geneetiliselt muundatud põllukultuuride lisaherbitsiididega pihustamise jääkide, herbitsiidide lagunemisproduktide ja mis tahes kombineeritud mõju täielikku hindamist;
9. kordab oma üleskutset, et komisjon lõimiks herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede riskihindamise täielikult lisaherbitsiidide kasutamise ja nende jääkide riskihindamisega, olenemata sellest, kas geneetiliselt muundatud taime tahetakse liidus kasvatada või toidu ja söödana kasutamiseks liitu importida;
10. kordab üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;
11. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada seadusandlik ettepanek meetmete kohta, millega vältida või minimeerida raadamisega või metsade seisundi halvenemisega seotud toodete laskmist ELi turule; seni, arvestades kiireloomulist vajadust piirata Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco metsade raadamist ning asjaolu, et liidu nõudlus geneetiliselt muundatud soja järele põhjustab selles piirkonnas metsade raadamist, kutsub komisjoni üles viivitamata peatama Brasiilias ja Argentinas kasvatatud geneetiliselt muundatud soja impordi, kasutades vajaduse korral määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 53, kuni on kehtestatud tulemuslikud õiguslikult siduvad mehhanismid, mis aitavad vältida raadamise ja sellega seotud inimõiguste rikkumistega seotud toodete liidu turule laskmist;
12. kordab oma nõuet, et rakendataks Euroopa taimse valgu tootmise ja sellega varustamise strateegiakava⁽³⁰⁾, mis võimaldaks liidul vähendada sõltuvust geneetiliselt muundatud sojaubade impordist ning luua lühemaid toiduahelaid ja piirkondlikke turge;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽²⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.

⁽³⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 64.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0334

Geneetiliselt muundatud sojauba DAS81419-2 × DAS-44406-6

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 × DAS-44406-6 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073422/01 – 2021/2760(RSP))

(2022/C 99/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 × DAS-444066-6 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid (D073422/01,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,
- võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletust, mille tulemusena arvamust ei esitatud,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) ⁽²⁾ artikleid 11 ja 13,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 15. oktoobril 2020. aastal vastu võetud ja 20. novembril 2020. aastal avaldatud arvamust ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽³⁾ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik aramus geneetiliselt muundatud putuka- ja herbitsiidikindlale sojaole DAS-81419-2 × DAS-44406-6 loa andmise kohta toidu ja söödana kasutamiseks, importimiseks ja töötlemiseks, mis on esitatud kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (taotlus EFSA GMO-NL-2016-132), *EFSA Journal* 2020, kd 18(11), lk 6302, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2020.6302>

⁽⁴⁾ Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks võttis parlament üheksandal ametiajal vastu järgmised resolutsioonid:

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØ)G-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

-
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioon MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).
  - Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et 2. märtsil 2016 esitas Dow Agro Sciences Ltd vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 Madalmaade pädevale asutusele taotluse; arvestades, et taotlus hõlmas geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 x DAS-44406-6 (edaspidi „geneetiliselt muundatud sojauba“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmist; arvestades, et taotlus hõlmas ka geneetiliselt muundatud sojauba sisaldavate või sellest koosnevate toodete turule laskmist kasutamiseks muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid mitte viljelemiseks;
- B. arvestades, et EFSA võttis 15. oktoobril 2020 selle taotluse kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 20. novembril 2020;
- C. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba on aretatud nii, et see oleks resistentne kolme herbitsiidide rühma (glüfosaadi, 2,4-diklorofenoksüaadikhape (2,4-D) ja muude sellega seotud fenoksüherbitsiidide (AAD-12) ja glufosinaadi) suhtes, samuti resistentne liblikaliste kahjurite suhtes Bt-toksiinide, Cry1F ja Cry1Ac ekspressiooni kaudu ⁽⁶⁾;

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliiefekti puudulik hindamine

- D. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama nn täiendavaid herbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu ⁽⁷⁾; arvestades, et seetõttu tuleb eeldada, et geneetiliselt muundatud sojauba puutub kokku nii suuremate kui ka korduvate glufosinaadi, glüfosaadi ja 2-4 D annustega, mistõttu võib saagis esineda nende ainete jääke suuremates kogustes;
- E. arvestades, et glüfosaadi kantserogeensuse suhtes on endiselt küsimusi; arvestades, et EFSA järeldas 2015. aasta novembris, et glüfosaat ei ole tõenäoliselt kantserogeenne, ja Euroopa Kemikaaliamet järeldas 2017. aasta märtsis, et selle klassifitseerimata jätmine oli õigustatud; arvestades, et Rahvusvaheline Vähiuuringute Keskus (Maailma Terviseorganisatsiooni vähiuuringutele spetsialiseerunud keskus) klassifitseeris seevastu 2015. aastal glüfosaadi inimeste jaoks tõenäoliselt kantserogeenseks aineks;
- F. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud 1B-kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009 ⁽⁸⁾ sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaadi liidus kasutamiseks heakskiitmise tähtaeg lõppes 31. juulil 2018 ⁽⁹⁾;
- G. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni (edaspidi „EFSA GMO-komisjon“) pädevusse kuuluvaks ning seetõttu ei ole seda GMOdele loa andmise menetluse käigus tehtud; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise ⁽¹⁰⁾;

⁽⁶⁾ EFSA arvamuse, lk 1.

⁽⁷⁾ Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete põllukultuurid, umbrohud ja herbitsiidid. Ülevaade ja mõju), *Environmental Management*, jaanuar 2016, kd 57(1), lk 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> ja Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ (Geneetiliselt muudetud põllukultuuride mõju pestitsiidikasutusele USA-s – esimesed 16 aastat), *Environmental Sciences Europe*, 28. september 2012, kd 24(1), <https://en.europe.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

⁽¹⁰⁾ Glüfosaadi puhul on see tõepoolest nii, nagu on kirjas EFSA hinnangus glüfosaadijääkide kehtivate maksimaalsete piirnormide kohta vastavalt määruse (EÜ) nr 396/2005 artiklile 12 (*EFSA Journal* 2018, 16(5):5263, lk 12), <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- H. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandusmeetodeid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, metaboliitide tekke ja koosmõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid arvesse võtnud;
- I. arvestades, et seetõttu ei saa järeldada, nagu oleks mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud sojaõa tarbimine inimeste ja loomade tervisele ohutu;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

- J. arvestades, et geneetiliselt muundatud organismidele loa andmiseks tehakse toksikoloogilisi teste isoleeritud Bt-toksiinidega; arvestades, et isoleeritud valkudega tehtud toksikoloogilisi teste ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaõas leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekudedes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagunemist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendanud mitmed teadusuuringud, sealhulgas 30 aastat tagasi Monsanto jaoks tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda⁽¹¹⁾;
- K. arvestades, et EFSA riskihindamistel ei ole seda toimet kunagi arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-toksiine sisaldavate taimede puhul, mis on liitu importimiseks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et ei saa välistada proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastasmõjust tingitud suurema toksilisusega seotud ohtu inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta;
- L. arvestades, et mitmetes uuringutes on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega põhjustab kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnedel Bt-toksiinidel võivad olla adjuvandi omadused⁽¹²⁾, mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;
- M. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide ning Bt-toksiinide võimaliku koostoime hindamist ei peeta EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikrobioomi ja see võib näiteks kombinatsioonis Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust⁽¹³⁾;

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

- N. arvestades, et kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul esitasid liikmesriikide pädevad asutused EFSA-le oma märkused⁽¹⁴⁾; arvestades, et kriitilised märkused hõlmasid muu hulgas seda, et praegu kättesaadavad vahendid geenide horisontaalse ülekande jälgimiseks looduskeskkonnas ei ole piisavad, et hõlmata haruldasi juhtumeid, ning et taotleja eirab võimalust geneetilise varieeruvuse tekkimiseks muteerunud pat-, eps- ja cry-geeni variantide või nende fragmentide ülekandmise kaudu, et esitatud andmed, mis tõendavad geneetiliselt muundatud sojaõa ohutust inimestele ja loomadele selle sisulise samaväärsuse tõttu tavapärase sojaõaga, ei ole veenvad, ning et cry-toksiinide keskkonnoahutuses veendumiseks tuleb nende kombineeritud keskkonnamõju täiendavalt uurida;

⁽¹¹⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis* insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, lk 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹²⁾ Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis* Cry-toksiinide ohutusest ja bioloogilisest mõjust imetajatel), *Journal of Applied Toxicology*, mai 2016, 36(5), lk 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽¹³⁾ Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetava kirjanduse ülevaade), *EFSA Supporting Publications*, jaanuar 2019, kd 16(1), lk 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

⁽¹⁴⁾ Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud sojaõa kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: <http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Ebademokraatlik otsustusprotsess

- O. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;
- P. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;
- Q. arvestades, et Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (3 resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba 18 korral väljendanud vastuseisu GMOde turule laskmisele; arvestades, et ühegi asjaomase GMO lubamist ei toetatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatuspõhimõtte eiramine loamenetluses ja riskihindamisega seotud teaduslikud kahtlused;
- R. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;
- S. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta⁽¹⁵⁾;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

- T. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ning on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnealuse küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;
- U. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju⁽¹⁶⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine⁽¹⁷⁾; arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoa impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

⁽¹⁵⁾ Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

⁽¹⁶⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁷⁾ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- V. arvestades, et üks bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peapõhjuseid on metsaraadamine; arvestades, et maakasutusest ja peamiselt raadamisest tingitud maakasutuse muutusest põhjustatud heitkogused on fossiilkütuste põletamise järel tähtsusele teine kliimamuutuste põhjustaja⁽¹⁸⁾; arvestades, et Pariisi kliimakokkulepe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel vastu võetud ülemaailmne bioloogilise mitmekesisuse strateegiline kava aastateks 2011–2020 ning Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid edendavad metsade säästvat majandamist ning nende kaitset ja taastamist⁽¹⁹⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu 15. eesmärk hõlmab eesmärki peatada 2020. aastaks metsaraadamine⁽²⁰⁾; arvestades, et metsadel on palju eri funktsioone, mis toetavad enamiku ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist⁽²¹⁾;
- W. arvestades, et soja tootmine on üks Lõuna-Ameerikas Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco piirkonnas toimuva metsaraadamise peapõhjuseid; arvestades, et Brasiilias on 97 % ja Argentiinas 100 % kasvatatavast sojast geneetiliselt muundatud soja⁽²²⁾; arvestades, et valdavat osa geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridest, mida on lubatud Brasiilias ja Argentiinas kasvatada, on lubatud ka liitu importida; arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoa kasvatamine on Argentiinas ja Brasiilias juba lubatud⁽²³⁾;
- X. arvestades, et hiljutises eelretsenseeritud teadusuuringus leiti, et liidu süsinikjalajälgi on Brasiiliast imporditud soja tõttu suurim maailmas – 13,8 % suurem kui suurimal soja importijal Hiinal, kuna ELi puhul on metsaraadamisest tingitud heitkoguste osakaal suurem⁽²⁴⁾; arvestades, et ühes teises hiljutises uuringus leiti, et ligikaudu viiendik Brasiilia Amazonase ja Cerrado piirkonnast peamiselt loomasöödaks liitu eksporditavast sojast võib olla seotud ebaseadusliku raadamisega⁽²⁵⁾;
1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamislubadusi;
  2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002⁽²⁶⁾ sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu, keskkonna ja tarbijate huvide kindla kaitse tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamise ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;
  3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;
  4. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust⁽²⁷⁾; väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon jätkab geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridele impordilubade andmist⁽²⁸⁾, hoolimata parlamendi ja enamiku liikmesriikide vastuseisust;

⁽¹⁸⁾ Euroopa Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352), lk 1.

⁽¹⁹⁾ Sama, lk 2.

⁽²⁰⁾ Vt eesmärki 15.2: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁽²¹⁾ Euroopa Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352), lk 2.

⁽²²⁾ International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (põllumajanduse biotehnoloogia rakenduste omandamise rahvusvaheline talitus (ISAAA)), „Global status of GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ (Kaubanduslike biotehnoloogiliste / geneetiliselt muundatud põllukultuuride üleilmne staatus 2017. aastal. Biotehnoloogiliste põllukultuuride kasutus kasvab hüppeliselt tänu 22 aastaga kogunenud majanduslikule kasule), ISAAA Brief nr 53 (2017), lk 16 ja 21, <https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>

⁽²³⁾ <https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?EventID=416&Event=DAS81419%20x%20DA4406>

⁽²⁴⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports“. (Põllumajanduslike toorainete ruumilised jalajäljed. Brasiilia sojaekspordist tingitud CO2 heite kaardistamine) *Global Environmental Change*, kd 62, mai 2020, 102067, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>

⁽²⁵⁾ Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., „The rotten apples of Brazil's agribusiness“ (Brasiilia põllumajandustööstuse mädad õunad), *Science*, 17. juuli 2020, kd 369, nr 6501, lk 246–248, <https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246>.

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toiduainete õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

⁽²⁷⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²⁸⁾ https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

Kolmapäev, 7. juuli 2021

5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;
6. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad põhimõtet mitte tekitada kahju⁽²⁹⁾;
7. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011⁽³⁰⁾, ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;
8. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, mis eeldab geneetiliselt muundatud põllukultuuride lisaherbitsiididega pihustamise jääkide, herbitsiidide lagunemisproduktide ja mis tahes kombineeritud mõju täielikku hindamist;
9. kordab oma üleskutset, et komisjon lõimiks herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede riskihindamise täielikult lisaherbitsiidide kasutamise ja nende jääkide riskihindamisega, olenemata sellest, kas geneetiliselt muundatud taime tahetakse liidus kasvatada või toidu ja söödana kasutamiseks liitu importida;
10. kordab üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;
11. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada seadusandlik ettepanek meetmete kohta, millega vältida või minimeerida raadamisega või metsade seisundi halvenemisega seotud toodete laskmist ELi turule; seni, arvestades kiireloomulist vajadust piirata Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco metsade raadamist ning asjaolu, et liidu nõudlus geneetiliselt muundatud soja järele põhjustab selles piirkonnas metsade raadamist, kutsub komisjoni üles viivitamata peatama Brasiilias ja Argentinas kasvatatud geneetiliselt muundatud soja impordi, kasutades vajaduse korral määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 53, kuni on kehtestatud tõhusad õiguslikult siduvad mehhanismid, mis aitavad vältida raadamise ja sellega seotud inimõiguste rikkumistega seotud toodete liidu turule laskmist;
12. kordab oma nõuet, et rakendataks Euroopa taimse valgu tootmise ja sellega varustamise strateegiakava⁽³¹⁾, mis võimaldaks liidul vähendada sõltuvust geneetiliselt muundatud sojaoa impordist ning luua lühemaid toiduahelaid ja piirkondlikke turge;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽²⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 102.

⁽³⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.

⁽³¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 64.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0335

Geneetiliselt muundatud mais 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ning geneetiliselt muundatud mais, milles on kombineeritud kaks või kolm 1507, MIR162, MON810 ja NK603 transformatsioonidest

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ning geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm 1507, MIR162, MON810 ja NK603 transformatsioonidest, sisaldavaid, neist koosnevaid või valmistatud tooteid (D073423/01 – 2021/2765(RSP))

(2022/C 99/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ning geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm 1507, MIR162, MON810 ja NK603 transformatsioonidest, sisaldavaid, neist koosnevaid või valmistatud tooteid (D073423/01,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta⁽¹⁾, eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,
- võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes)⁽²⁾ artikleid 11 ja 13,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 25. novembril 2020. aastal vastu võetud ja 13. jaanuaril 2021. aastal avaldatud arvamust⁽³⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽³⁾ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON 810 × NK603 ja alakombinatsioonide hindamist toiduks ja söödaks kasutamise puhul vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (taotlus EFSA-GMO-NL-2015-127), EFSA Journal 2021; 19(1):6348, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2021.6348>

⁽⁴⁾ Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks sellele on parlament üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:

- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

-
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).
  - Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- A. arvestades, et 8. detsembril 2015 esitas Pioneer Overseas Corporation (edaspidi „taotleja“) vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 taotluse geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 (edaspidi „mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud mais“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmiseks; arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turule laskmist, mis sisaldavad mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud maisi või koosnevad sellest ning mis on ette nähtud kasutamiseks muul viisil kui toiduks ja söödaks, kuid mitte viljelemiseks;
- B. arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turule laskmist, mis sisaldavad mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud maisi koostiseks olevate transformatsioonide kümmet alakombinatsiooni, koosnevad nendest või on nendest toodetud; arvestades, et mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud maisi kuuele alakombinatsioonile on juba luba antud; arvestades, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu hõlmab ülejäänud nelja alakombinatsiooni;
- C. arvestades, et EFSA võttis 25. novembril 2020 vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 13. jaanuaril 2021;
- D. arvestades, et mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud mais on saadud nelja geneetiliselt muundatud maisi ristamisel, see on vastupidav glufosinaati ja glüfosaati sisaldavate herbitsiidide suhtes ning toodab kolme insektsiidset valku („Bt-“ või „Cry-“valke): Cry1F, Cry1Ab ja Vip3Aa20, mis on toksilised teatavatele liblikalistest kahjuritele⁽⁶⁾;
- E. arvestades, et taotleja ei esitanud katseandmeid komisjoni rakendusotsuse eelnõus käsitletud nelja alakombinatsiooni kohta;

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliefekti puudulik hindamine

- F. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama täiendavaid herbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu⁽⁷⁾; arvestades, et sellest tulenevalt tuleb eeldada, et mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud mais puutub kokku nii glufosinaadi ja glüfosaadi suuremate kui ka korduvalt kasutatavate, mistõttu võib saagis esineda nende ainete jääke suuremates kogustes;
- G. arvestades, et glüfosaadi kantserogeensuse suhtes on endiselt küsimusi; arvestades, et EFSA järeldas 2015. aasta novembris, et glüfosaat ei ole tõenäoliselt kantserogeenne, ja Euroopa Kemikaaliamet järeldas 2017. aasta märtsis, et selle klassifitseerimata jätmine oli õigustatud; arvestades, et Rahvusvaheline Vähiuuringukeskus, mis on Maailma Terviseorganisatsiooni vähiuuringutele spetsialiseerunud keskus, klassifitseeris seevastu 2015. aastal glüfosaadi inimeste jaoks tõenäoliselt kantserogeenseks aineks;
- H. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud kategooria 1B reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009⁽⁸⁾ sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaat oli liidus kasutamiseks heaks kiidetud ajavahemikuks, mis lõppes 31. juulil 2018⁽⁹⁾;
- I. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOdele loa andmise menetluse raames ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud

⁽⁶⁾ EFSA arvamus, lk 11, tabel 4.

⁽⁷⁾ Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ („Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsed põllukultuurid, umbrohi ja taimemürgid: ülevaade ja mõju“), Environmental Management, jaanuar 2016, 57 (1), lk 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> ja Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ („Geneetiliselt muudetud põllukultuuride mõju pestitsiidikasutusele USA-s – esimesed 16 aastat“), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, köide 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

Kolmapäev, 7. juuli 2021

taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise⁽¹⁰⁾;

- J. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandustavasid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, eriliste metaboliitide tekke ja kombineeritud mõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid arvesse võtnud;
- K. arvestades, et seetõttu ei saa järeldada, et mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud maisi või selle alakombinatsioonide tarbimine on inimeste ja loomade tervisele ohutu;

Jääkide piirnormide ja nendega seotud kontrolli puudumine

- L. arvestades, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 396/2005⁽¹¹⁾, mille eesmärk on tagada tarbijakaitse kõrge tase, tuleks kolmandates riikides toodetud toidu ja sööda kohta kehtestada eriomased jääkide piirnormid, kui pestitsiidide kasutamise tulemuseks on liidu põllumajandustavadest tulenevaga võrreldes erinev jääkide tase; arvestades, et nii on see imporditud herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna nende kasvatamisel kasutatakse rohkem herbitsiide kui geneetiliselt muundamata põllukultuuride puhul;
- M. arvestades aga, et vastavalt glüfosaadijääkide kehtivate piirnormide läbivaatamisele, mille EFSA tegi 2018. aastal, ei olnud kättesaadavad andmed piisavad, et tuletada glüfosaadi jääkide piirnormid ja riskihindamise väärtused geneetiliselt muundatud maisi jaoks, millel on EPSPSi muudatus⁽¹²⁾; arvestades, et mitmekordselt transformeeritud geneetiliselt muundatud maisil on EPSPSi muudatus⁽¹³⁾;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

- N. arvestades, et geneetiliselt muundatud organismidele loa andmiseks tehakse toksikoloogilisi katseid isoleeritud Bt-toksiinidega; arvestades, et toksikoloogilisi katseid, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendatud mitme teadusuuringuga, nende hulgas 30 aastat tagasi Monsanto kohta tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda⁽¹⁴⁾;
- O. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei ole seda toimet kunagi arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest mõjust tuleneva suurema toksilisusega seotud riske inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta, ei saa välistada;
- P. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused⁽¹⁵⁾, mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;

⁽¹⁰⁾ Glüfosaadi puhul on see on tõepoolest nii, nagu on kirjjas EFSA glüfosaadijääkide kehtivate piirnormide läbivaatamises vastavalt määruse (EÜ) nr 396/2005 artiklile 12, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, lk 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1). Vt põhjendust 26.

⁽¹²⁾ „Reasoned opinion on the review of the existing maximum residue levels for glyphosate according to Article 12 of Regulation (EC) No 396/2005“ (Põhjendatud arvamus glüfosaadijääkide kehtivate piirnormide läbivaatamise kohta kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 artikliga 12), EFSA Journal 2018; 16(5):5263, lk 4. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5263>

⁽¹³⁾ EFSA arvamus, lk 12.

⁽¹⁴⁾ MacIntosh, S. C., Kishore, G. M., Perlak, F. J., Marrone, P. G., Stone, T. B., Sims, S. R., Fuchs, R. L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis*'e insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 38, lk 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹⁵⁾ Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*'e Cry-toksiinide mõju kohta imetajates), Journal of Applied Toxicology, mai 2016, 36(5), lk 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Q. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide võimaliku koostoime hindamist Bt-toksiinidega ei peeta EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikrobioomi ja see võib näiteks kombinatsioonis Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust⁽¹⁶⁾;

Bt-kultuurid: mõju muudele kui sihtorganismidele ja suurem resistentsus

R. arvestades, et erinevalt insektitsiidide kasutusest, kui kokkupuude toimub pihustamise ajal ja piiratud aja jooksul pärast seda, toob geneetiliselt muundatud Bt-kultuuride kasutamine kaasa sihtorganismide ja muude kui sihtorganismide pideva kokkupuude Bt-toksiinidega;

S. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada ja mõju muudele kui sihtorganismidele ei saa välistada⁽¹⁷⁾, kuna teadete kohaselt on järjest rohkem muid kui sihtorganisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates⁽¹⁸⁾ on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele mõjuulatusest välja jäävatele liikidele; arvestades, et Bt-kultuuride impordi tõttu võib hulk muid kui sihtorganisme liidus Bt-toksiinidega kokku puutuda mahavalgumise, jäätmete ja sõnniku kaudu; arvestades, et riskihindamise käigus ei hinnatud mõju muudele kui sihtorganismidele;

T. arvestades, et riskihindamisel ei võetud arvesse sihtrühma kahjurite resistentsuse teket Bt-toksiinide vastu, mis toob tõenäoliselt kaasa keskkonnale vähem ohutute pestitsiidide või suuremate annuste kasutamise ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride kohta rohkemate taotluste esitamise viljelemisriigis; arvestades, et Ameerika Ühendriikide keskkonnakaitseamet kavatab järgmise kolme kuni viie aasta jooksul lõpetada paljude Bt-maisi hübriidide ja mõnede Bt-puuvilla sortide kasutamise, kuna putukate resistentsus nende põllukultuuride suhtes on suurenenud⁽¹⁹⁾;

U. arvestades, et kuigi väidetavalt vähendab Bt-põllukultuuride kasutamine insektitsiidide kasutamist, jõuti Ühendriikides tehtud uuringus⁽²⁰⁾ järeldusele, et „mitmed analüüsid Bt-põllukultuuride mõju kohta pestitsiidide kasutamise harjumustele ei paista olevat arvestanud seemnete puhtimisega ja võivad seetõttu olla ülehinnanud Bt-kultuuridest tingitud insektitsiidide kasutuse (eriti puhitud alal) vähenemist“;

V. arvestades, et liit on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaline ning sellest nähtub selgelt, et nii eksport- kui ka importriikidel on bioloogilise mitmekesisusega seotud rahvusvahelised kohustused;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

W. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ja on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnesoleva küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

⁽¹⁶⁾ Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetav kirjandusülevaade), EFSA Supporting Publications, jaanuar 2019, 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

⁽¹⁷⁾ Vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M. „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis* e Cry-toksiinide spetsiifilisus ja kombineeritud mõju GMOde keskkonnamiski hindamise kontekstis), *Frontiers in Environmental Science* 2015, 3:71, <https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071>

⁽¹⁸⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Böhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidid Bt-kultuurid. EFSA riskihindamise lähenemine geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikult aspektist ebaõnnestunud), *RAGES* 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_reportInsecticidal%20Bt%20plants.pdf

⁽¹⁹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²⁰⁾ Douglas, M. R., Tooker, J. F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“ (Seemnete puhtimise ulatuslik kasutuselevõtt on kiiresti suurendanud neonicotinoide sisaldavate putukamürkide ja ennetava kahjuritõrje kasutamist põllukultuuride kasvatamisel USAs), *Environmental Science and Technology* 2015, 49, 8, lk 5088–5097, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- X. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju ⁽²¹⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine ⁽²²⁾; arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

Ebademokraatlik otsustamine

- Y. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalise toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;
- Z. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamusest, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;
- AA. arvestades, et Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (3 resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba 18 korral väljendanud vastuseisu GMOde turule laskmisele; arvestades, et ühegi asjaomase GMO lubamist ei toetatud liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamusega; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatuspõhimõtte mittejärgimine loamenetluses ja riskihindamisega seotud teaduslikud kahtlused;
- AB. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnustab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;
- AC. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ⁽²³⁾;
1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisevolitusi;
  2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ⁽²⁴⁾ sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamise ja tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;
  3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

⁽²¹⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²²⁾ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁽²³⁾ Määruse (EL) nr 182/2011 (artikli 6 lõike 3) kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamust.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

4. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust⁽²⁵⁾; väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon on sellest ajast saadik jätkuvalt andnud lube GMOde liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvalt vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;
5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;
6. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, kusjuures selleks tuleb täielikult hinnata geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääke, herbitsiidide lagunemisprodukte ja mis tahes kombineeritud mõju, sealhulgas geneetiliselt muundatud taime enda mõjuga;
7. kordab üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;
8. kutsub EFSA-t üles uurima märkimisväärseid erinevusi algsete Bt-toksiinide ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride sünteetilistes transgeenides leiduvate Bt-toksiinide vahel ning laiendama oma riskihindamist, et võtta täielikult arvesse kõiki Bt-toksiinide, geneetiliselt muundatud taimede ja nende osade, täiendavate herbitsiididega pritsimise jääkainete ning keskkonna vahelisi kokkupuuteid ja nende kombineeritud mõju, samuti mõju tervisele ja toiduohutusele;
9. kutsub EFSA-t üles enam mitte aktsepteerima toksilisuse uuringuid, mis põhinevad isoleeritud valkudel, mis tõenäoliselt erinevad struktuuri ja bioloogilise mõju poolest taime enda poolt toodetud valkudest, ja nõudma, et kõik katsed tehtaks geneetiliselt muundatud taime koega;
10. kutsub EFSA-t üles nõudma andmeid geneetiliselt muundatud taimedest saadud toidu ja sööda tarbimise mõju kohta soolestiku mikrobioomile;
11. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad kahju mittetekitamise põhimõtet⁽²⁶⁾;
12. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011⁽²⁷⁾, ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽²⁵⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 102.

⁽²⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0336

Geneetiliselt muundatud mais Bt 11 (SYN-BTØ11-1)

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073424/01 – 2021/2761(RSP))

(2022/C 99/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D073424/01,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 11 lõiget 3 ja artikli 23 lõiget 3,
- võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) ⁽²⁾ artikleid 11 ja 13,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 25. novembril 2020. aastal vastu võetud ja 13. jaanuaril 2021. aastal avaldatud arvamust ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

⁽³⁾ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb hinnangut geneetiliselt muundatud maisi Bt11 kasutusloa pikendamiseks määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO RX-016), EFSA Journal 2021; 19(1):6347, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5522>

⁽⁴⁾ Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks sellele on parlament üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).

— Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

-
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioon MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).
  - Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).
  - Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHTØH2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).
  - Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).
  - Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).
  - Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIRØ98 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et 24. septembril 2018 esitas Syngenta Crop Protection NV/SA komisjonile vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 11 ja 23 taotluse selliste toodete turule laskmise loa pikendamiseks, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud maisi Bt11 (edaspidi „geneetiliselt muundatud mais“) või koosnevad sellest ning mis on ette nähtud kasutamiseks muul viisil kui toiduks ja söödaks, kuid mitte viljelemiseks;
- B. arvestades, et 25. novembril 2020 võttis EFSA geneetiliselt muundatud maisi loa pikendamise kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 13. jaanuaril 2021; arvestades, et 28. jaanuaril 2009 võttis EFSA geneetiliselt muundatud maisile esialgse loa andmise kohta vastu pooldava arvamuse, mis avaldati 17. veebruaril 2009⁽⁶⁾;
- C. arvestades, et geneetiliselt muundatud mais on vastupidav glufosinaati sisaldavate herbitsiidide suhtes ning toodab insektsiidset valku – Bt-toksiini Cry1Ab, mis on toksiline teatavatele liblikalistest kahjuritele⁽⁷⁾;

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliefekti puudulik hindamine

- D. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama täiendavaid herbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu⁽⁸⁾; arvestades, et sellest tulenevalt tuleb eeldada, et geneetiliselt muundatud mais puutub kokku nii suuremate kui ka korduvate glufosinaadiannustega, mistõttu võib saagis esineda nende ainete jääke suuremates kogustes;
- E. arvestades, et glufosinaat on klassifitseeritud kategooria 1B reproduktiivtoksiliseks aineks ning seetõttu kehtivad selle suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2009⁽⁹⁾ sätestatud piirkriteeriumid; arvestades, et glufosinaat oli liidus kasutamiseks heaks kiidetud ajavahemikuks, mis lõppes 31. juulil 2018⁽¹⁰⁾;
- F. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOdele loa andmise menetluse raames ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim täiendavaid herbitsiide lagundab, ja lagunemisproduktide (edaspidi „metaboliidid“) koostist ja seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise;
- G. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandustavasid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, eriliste metaboliitide tekke ja kombineeritud mõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid arvesse võtnud;

⁽⁶⁾ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni arvamus Syngenta esitatud taotluse (viide EFSA-GMO-RX-Bt11) kohta, milles käsitletakse putukate suhtes resistentset geneetiliselt muundatud maisist Bt11 toodetud olemasolevate toodete loa pikendamist vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003, EFSA Journal 2009; 7(2):977, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/977>

⁽⁷⁾ EFSA 2009. aasta arvamus, lk 2.

⁽⁸⁾ Vt nt Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsed põllukultuurid, umbrohud ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> ja Benbrook, C. M. „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ („Geneetiliselt muudetud põllukultuuride mõju pestitsiidikasutusele USAs – esimesed 16 aastat“), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, köide 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

- H. arvestades, et geneetiliselt muundatud organismidele loa andmiseks tehakse toksikoloogilisi katseid isoleeritud Bt-toksiinidega; arvestades, et toksikoloogilisi katseid, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendatud mitme teadusuuringuga, nende hulgas 30 aastat tagasi Monsanto kohta tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda⁽¹¹⁾;
- I. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei võeta seda toimet arvesse, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest mõjust tuleneva suurema toksilisusega seotud riske inimestele ja loomadele, kes tarbivad Bt-toksiine sisaldavat toitu ja sööta, ei saa välistada;
- J. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused⁽¹²⁾, mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;
- K. arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide võimaliku koostoime hindamist Bt-toksiinidega ei peeta EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei tehta; arvestades, et see on problemaatiline, sest glufosinaadi pihustamise jäägid häirivad teadaolevalt mikroobioomi ja see võib näiteks kombinatsioonis Bt-toksiinidega suurendada immuunvastust⁽¹³⁾;

Bt-kultuurid: mõju muudele kui sihtorganismidele ja suurem resistentsus

- L. arvestades, et erinevalt insektitsiidide kasutusest, kui kokkupuude toimub pihustamise ajal ja piiratud aja jooksul pärast seda, toob geneetiliselt muundatud Bt-kultuuride kasutamine kaasa sihtorganismide ja muude kui sihtorganismide pideva kokkupuute Bt-toksiinidega;
- M. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada ja mõju muudele kui sihtorganismidele ei saa välistada⁽¹⁴⁾, kuna teadete kohaselt on järjest rohkem muid kui sihtorganisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates⁽¹⁵⁾ on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele mõjuulatusest välja jäävatele liikidele; arvestades, et Bt-kultuuride impordi tõttu võib hulk muid kui sihtorganisme liidus Bt-toksiinidega kokku puutuda mahavalgumise, jäätmete ja sõnniku kaudu; arvestades, et riskihindamise käigus ei hinnatud mõju muudele kui sihtorganismidele;
- N. arvestades, et riskihindamisel ei võetud arvesse sihtrühma kahjurite resistentsuse teket Bt-toksiinide vastu, mis toob tõenäoliselt kaasa keskkonnale vähem ohutute pestitsiidide või suuremate annuste kasutamise ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride kohta rohkemate taotluste esitamise viljelemisriigis; arvestades, et Ameerika Ühendriikide keskkonnakaitseamet kavatseb järgmise kolme kuni viie aasta jooksul lõpetada paljude Bt-maisi hübriidide ja mõnede Bt-puuvilla sortide kasutamise, kuna putukate resistentsus nende põllukultuuride suhtes on suurenenud⁽¹⁶⁾;

⁽¹¹⁾ MacIntosh, S. C., Kishore, G. M., Perlak, F. J., Marrone, P. G., Stone, T. B., Sims, S. R., Fuchs, R. L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis*’e insektitsiidse toime suurendamine seriini-proteaasi inhibiitorite poolt), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, lk 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹²⁾ Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaate *Bacillus thuringiensis*’e Cry-toksiinide mõju kohta imetajates), *Journal of Applied Toxicology*, mai 2016, 36(5), lk 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽¹³⁾ Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“ (Valkude adjuvantsuse/immunogeensuse hindamist toetav kirjandusülevaade), EFSA Supporting Publications, jaanuar 2019, 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

⁽¹⁴⁾ Vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M., „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis*’e Cry-toksiinide spetsiifilisus ja kombineeritud mõju GMOde keskkonnariski hindamise kontekstis), *Frontiers in Environmental Science* 2015, 3:71, <https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071>

⁽¹⁵⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bohn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA’s risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidsed Bt-kultuurid. EFSA riskihindamise lähenemine geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikult aspektist ebaõnnestunud), RAGES 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

⁽¹⁶⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- O. arvestades, et kuigi väidetavalt vähendab Bt-põllukultuuride kasutamine insektitsiidide kasutamist, jõuti Ühendriikides tehtud uuringus⁽¹⁷⁾ järeldusele, et „mitmed analüüsid Bt-põllukultuuride mõju kohta pestitsiidide kasutamise harjumustele ei paista olevat arvestanud seemnete puhtimisega ja võivad seetõttu olla ülehinnanud Bt-kultuuridest tingitud insektitsiidide kasutuse (eriti puhitud alal) vähenemist“;
- P. arvestades, et liit on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaline ning sellest nähtub selgelt, et nii eksport- kui ka importriikidel on bioloogilise mitmekesisusega seotud rahvusvahelised kohustused;

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

- Q. arvestades, et kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul esitasid liikmesriikide pädevad asutused EFSA-le palju märkusi⁽¹⁸⁾; arvestades, et need märkused sisaldavad kriitikat taotleja tehtud kirjandusotsingu kohta, väiteid, et geneetiliselt muundatud maisi seirearuannetes loa kehtivusaja kohta on olulisi puudusi, ning soovitusi, et väliuuringutest saadud andmed glufosinaadijääkide, sealhulgas asjaomaste metaboliitide sisalduse kohta taimses materjalis toetaksid toidu-, sööda- ja keskkonnaohutuse hindamist; arvestades, et üks pädev asutus nõudis, et hinnataks geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju bioloogilisele mitmekesisusele tootja- ja ekspordiriikides, sealhulgas seda, kuidas selle põllukultuuri import mõjutab põllukultuuride valikut liidus, ning tõstatas ka eetilise küsimuse, kas liitu tuleks lubada importida kaupa, mille kasvatamine eeldab ettevõtja kokkupuudet glufosinaadiga, mis on reproduktiivtoksiline ja ei ole liidus enam lubatud;

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

- R. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ega sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ja on nõutud, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnesoleva küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et need õiguspärased tegurid peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;
- S. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju⁽¹⁹⁾; arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.9 abil soovitakse 2030. aastaks oluliselt vähendada selliste surmade ja haiguste arvu, mille on põhjustanud ohtlikud kemikaalid ning õhu, vee ja pinnase reostus ja saastumine⁽²⁰⁾; arvestades, et geneetiliselt muundatud maisi impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on töödeldud herbitsiidiga, mis on reproduktiivtoksiline ja mida ei ole enam lubatud liidus kasutada, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet asjaomase herbitsiidiga; arvestades, et töötajate suurema kokkupuute oht on eriti murettekitav herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

Ebademokraatlik otsustamine

- T. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 17. mail 2021 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab, et liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei toetanud loa andmist;
- U. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud hääleteenamusest, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;

⁽¹⁷⁾ Douglas, M. R., Tooker, J. F., „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“ (Seemnete puhtimise ulatuslik kasutuselevõtt on kiiresti suurendanud neonicotinoide sisaldavate putukamürkide ja ennetava kahjuritõrje kasutamist põllukultuuride kasvatamisel USAs), *Environmental Science and Technology* 2015, 49, 8, lk 5088–5097, <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>

⁽¹⁸⁾ Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud maisi kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: <http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?>

⁽¹⁹⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁰⁾ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- V. arvestades, et Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (3 resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament juba 18 korral väljendanud vastuseisu GMOde turule laskmisele; arvestades, et ühegi asjaomase GMO lubamist ei toetatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid lubade andmist ei toeta, on muu hulgas ettevaatuspõhimõtte mittejärgimine loamenetluses ja riskihindamisega seotud teaduslikud kahtlused;
- W. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;
- X. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ⁽²¹⁾;
1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisolulisi;
  2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ⁽²²⁾ sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;
  3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;
  4. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust ⁽²³⁾; väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon on sellest ajast saadik jätkuvalt andnud lube GMOde liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;
  5. kutsub komisjoni üles liikuma kestlikkuse kriteeriumide väljatöötamisel võimalikult kiiresti edasi, kaasates täiel määral Euroopa Parlamendi; palub, et komisjon annaks teada, kuidas ja millise aja jooksul seda tehakse;
  6. kutsub komisjoni taas üles mitte lubama herbitsiiditolerantseid geneetiliselt muundatud põllukultuure enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, kusjuures selleks tuleb täielikult hinnata geneetiliselt muundatud põllukultuuride täiendavate herbitsiididega pihustamise jääke, herbitsiidide lagunemisprodukte ja mis tahes kombineeritud mõju, sealhulgas geneetiliselt muundatud taime enda mõjuga;
  7. kordab üleskutset komisjonile mitte anda toidu või söödana kasutamiseks importimise luba geneetiliselt muundatud taimedele, mis on muudetud tolerantseks mõne herbitsiidi toimeaine suhtes, mille kasutamine ei ole liidus lubatud;
  8. kutsub EFSA-t üles uurima märkimisväärseid erinevusi algsete Bt-toksiinide ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride sünteetilistes transgeenides leiduvate Bt-toksiinide vahel ning laiendama oma riskihindamist, et võtta täielikult arvesse kõiki Bt-toksiinide, geneetiliselt muundatud taimede ja nende osade, täiendavate herbitsiididega pritsimise jääkainete ning keskkonna vahelisi kokkupuuteid ja nende kombineeritud mõju, samuti mõju tervisele ja toiduohutusele;

⁽²¹⁾ Määruse (EL) nr 182/2011 (artikli 6 lõike 3) kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

⁽²³⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

Kolmapäev, 7. juuli 2021

9. kutsub EFSA-t üles enam mitte aktsepteerima toksilisuse uuringuid, mis põhinevad isoleeritud valkudel, mis tõenäoliselt erinevad struktuuri ja bioloogilise mõju poolest taime enda poolt toodetud valkudest, ja nõudma, et kõik katsed tehtaks geneetiliselt muundatud taime koega;

10. kutsub EFSA-t üles nõudma andmeid geneetilistelt muundatud taimedest saadud toidu ja sööda tarbimise mõju kohta soolestiku mikrobiomile;

11. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad kahju mittetekitamise põhimõtet ⁽²⁴⁾;

12. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011 ⁽²⁵⁾, ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;

13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽²⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005, punkt 102.

⁽²⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0337

ELi finantshuvide kaitse – pettustevastane võitlus – 2019. aasta aruanne**Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon ELi finantshuvide kaitset ja pettustevastast võitlust käsitleva 2019. aasta aruande kohta (2020/2246(INI))**

(2022/C 99/09)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 310 lõiget 6 ja artikli 325 lõiget 5,
- võttes arvesse oma resolutsioone komisjoni ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) varasemate aastaaruannete kohta,
- võttes arvesse komisjoni 3. september 2020. aasta 31. aastaaruannet Euroopa Liidu finantshuvide kaitse ja pettustevastase võitluse kohta (2019)(COM(2020)0363) ja selle juurde kuuluvaid komisjoni talituste töödokumente (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 ja SWD(2020)0160),
- võttes arvesse OLAFi 2019. aasta aruannet ja OLAFi järelevalvekomitee 2019. aasta tegevusaruannet,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja aastaaruannet eelarveaasta 2019 eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 ⁽²⁾ (OLAFi määrus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2223, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 883/2013 seoses Euroopa Prokuratuuriga tehtava koostöö ja Euroopa Pettustevastase Ameti juurdluste tulemuslikkusega ⁽³⁾,
- võttes arvesse Üldkohtu (esimene koda) 26. juuni 2019. aasta otsust kohtuasjas T-617/17 Vialto Consulting Kft. vs. Euroopa Komisjon ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Üldkohtu (kuues koda) 6. juuni 2019. aasta otsust kohtuasjas John Dalli vs. Euroopa Komisjon ⁽⁵⁾ ja Euroopa Kohtu (esimene koda) 25. veebruari 2021. aasta otsust kohtuasjas John Dalli vs. Euroopa Komisjon,
- võttes arvesse Üldkohtu 13. mai 2020. aasta otsust kohtuasjas T-290/18 Agmin Italy SpA vs. Euroopa Komisjon ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 10. jaanuari 2019. aasta eriaruannet nr 01/2019 „Võitlus ühendusesisese käibemaksupettusega: vajadus tegutseda“,

⁽¹⁾ ELT C 377, 9.11.2020, lk 13.⁽²⁾ ELT L 248, 18.9.2013, lk 1.⁽³⁾ ELT L 437, 28.12.2020, lk 49.⁽⁴⁾ ELT C 295, 2.9.2019, lk 24.⁽⁵⁾ ELT C 255, 29.7.2019, lk 31.⁽⁶⁾ ELT C 215, 29.6.2020, lk 29.⁽⁷⁾ ELT L 305, 26.11.2019, lk 17.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 16. mai 2019. aasta eriaruannet nr 06/2019 „ELi ühtekuuluvuspoliitika kulutustega seotud pettuste vastu võitlemine: korraldusasutused peavad tõhustama avastamist, reageerimist ja koordineerimist“,
  - võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 9. oktoobri 2018. aasta ülevaadet „ELi asutuste auditi lühikokkuvõte: Euroopa Kontrollikoja 2017. aasta aruanded“,
  - võttes arvesse komisjoni koostatud 10. septembri 2020. aasta eksperdiaruannet „Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2020 Final Report“ (Uuring ja aruanded käibemaksu alalaekumise kohta ELi 28 liikmesriigis: 2020. aasta lõpparuanne),
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil ⁽⁸⁾ (finantshuve kaitse direktiiv),
  - võttes arvesse nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrust (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel ⁽⁹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta otsust (EL) 2019/1798, millega nimetatakse ametisse Euroopa Prokuratuuri Euroopa peaprokurör ⁽¹⁰⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 14. detsembri 2020. aasta teatist Euroopa Liitu käsitleva läbivaatamise kohta ÜRO korrupsioonivastaste konventsiooni rakendamise läbivaatamise mehhanismi kohaselt (COM(2020)0793),
  - võttes arvesse oma 14. veebruari 2017. aasta resolutsiooni rikkumisest teatajate rolli kohta ELi finantshuve kaitsmisel ⁽¹¹⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom ⁽¹²⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽¹³⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 29. aprilli 2019. aasta teatist „Komisjoni pettustevastase võitluse strateegia: tõhustatud meetmed ELi eelarve kaitsmiseks“ (COM(2019)0196),
  - võttes arvesse programmi Herakles III jätkuvat rakendamist,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/785, millega luuakse liidu pettustevastase võitluse programm ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 250/2014 ⁽¹⁴⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 14. aprilli 2021. aasta teatist ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) kohta (COM(2021)0170),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0209/2021),
- A. arvestades, et liikmesriikidel ja komisjonil on *de jure* ühine vastutus ja nad peavad tegema tihedat koostööd, et kaitsta liidu finantshuve ning võidelda pettuste ja korrupsiooni vastu; arvestades, et liikmesriikide ametiasutused haldasid *de facto* ligikaudu 74 % ELi kuludest ja kogusid seoses ELi 2019. aasta eelarvega liidu traditsioonilisi omavahendeid;
- B. arvestades, et kuigi komisjon peaks jagatud eelarve täitmise raames täitma oma vastavaid kohustusi seoses järelevalve, kontrolli ja auditeerimisega, on ta võimeline jälgima ainult ligikaudu 10 % kõigist kuludest;

⁽⁸⁾ ELT L 198, 28.7.2017, lk 29.

⁽⁹⁾ ELT L 283, 31.10.2017, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT L 274, 28.10.2019, lk 1.

⁽¹¹⁾ ELT C 252, 18.7.2018, lk 56.

⁽¹²⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽¹⁴⁾ ELT L 172, 17.5.2021, lk 110.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- C. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 310 lõikes 6 on sätestatud, et „[L]iit ja liikmesriigid võitlevad pettuste ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu kooskõlas artikliga 325“; arvestades, et vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 325 lõikele 2 võtavad liikmesriigid „liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu samu meetmeid, mida nad kasutavad omaenda finantshuve kahjustavate pettuste vastu“; arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 325 lõike 3 kohaselt „kooskõlastavad liikmesriigid oma meetmeid, mille eesmärk on kaitsta liidu finantshuve pettuste eest“ ja selleks „organiseerivad nad koos komisjoniga tiheda ja regulaarse koostöö pädevate asutuste vahel“; arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 lõike 4 kohaselt tuleb Euroopa Kontrollikojaga konsulteerida kõigi meetmete asjus, mida seadusandja võtab vastu liidu finantshuve kahjustavate pettuste ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks;
- D. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 kohaselt on korruptsioon eriti ohtlik piiriülese mõõtmega kuritegu;
- E. arvestades, et liikmesriikide õigus- ja haldussüsteemide mitmekesisust tuleb piisavalt käsitleda, et luua ELis ühtlustatum haldus- ja aruandlussüsteem ning tulemuslikult ennetada õigusnormide rikkumist ning saavutada pettuste ja korruptsiooniga võitlemisel märgatavamaid ja paremaid tulemusi;
- F. arvestades, et käibemaks on liikmesriikide eelarve jaoks oluline tuluallikas, ning arvestades, et käibemaksupõhised omavahendid moodustasid 2019. aastal ELi eelarve kogutulust 11,97 %;
- G. arvestades, et süstemaatilised, institutsionaliseeritud ja kõrgetasemelised korruptsioonijuhtumid ning tahtlikud katsed nõrgendada kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi ning teatavate liikmesriikide rahanduse järelevalve ja kontrolli eest vastutavate institutsioonide sõltumatust kahjustavad tõsiselt liidu finantshuve, ohustades samas demokraatiat, põhiõigusi ja õigusriiki; tuletab meelde korruptsiooni kahjulikku mõju ELi kodanike usaldusele institutsioonide vastu;
- H. arvestades, et Euroopa Kontrollikoja andmetel ei ole komisjoni arusaam pettuste ulatusest, laadist ja põhjustest piisav ning rikkumisjuhtumite haldamise süsteemis ei ole teatatud kõigist võimalikest pettustest;
- I. arvestades, et korruptsioon mõjutab erineval tasemel kõiki liikmesriike ja mitte üksnes ei koorma ELi majandust, vaid kahjustab ka demokraatiat ja õigusriiki kogu Euroopas;

Üldine taust

- väljendab heameelt komisjoni ELi finantshuvide kaitset ja pettustevastast võitlust käsitleva 31. aastaaruande (finantshuvide kaitse aruanne) üle, milles rõhutatakse 2019. aasta saavutusi seoses pettuste ja õigusnormide rikkumiste vastast võitlust käsitleva institutsioonilise raamistiku konsolideerimisega ELi tasandil, nimelt võtsid aasta lõpuks 18 liikmesriiki siseriiklikku õigusesse üle finantshuvide kaitse direktiiviga ette nähtud meetmed ja veel neli liikmesriiki tegi seda 2020. aasta juuniks; kutsub kõiki ülejäänud liikmesriike üles võtma kõiki vajalikke meetmeid ning tagama võimalikult kiiresti direktiivi täieliku ja nõuetekohase ülevõtmise; palub komisjonil jälgida hoolikalt kõigis liikmesriikides toimuvat ülevõtmisprotsessi ning kasutada juhul, kui liikmesriigid seda ei tee, oma eesõigusi rikkumismenetluse algatamiseks;
- peab kahetsusväärseks tõsiasi, et komisjon pidi saatma 3. detsembril 2020 Iirimaa ja Rumeeniale põhjendatud arvamuse, kuna need ei olnud finantshuvide kaitse direktiivi siseriiklikusse õigusesse üle võtnud; märgib, et Rumeenia võttis finantshuvide kaitse direktiivi siseriiklikusse õigusesse üle 15. detsembril 2020;
- rõhutab, et õigusriigi väärtuste austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise, sealhulgas ELi rahaliste vahendite tõhusa ja tulemusliku eraldamise ja haldamise ning korruptsiooni- ja väärhaldusevastase võitluse eeltingimus; väljendab suurt heameelt selle üle, et võeti vastu määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

4. väljendab rahulolu asjaolu üle, et komisjon on viivitamatult alustanud tööd selge metoodika väljatöötamise ja võimalike juhtumite analüüsimisega; võtab teadmiseks, et komisjon on mitu korda selgelt kinnitanud, et täidab oma rolli aluslepingute täitmise järelevalvajana ja kohaldab määrust (EL, Euratom) 2020/2092 põhjendamatu viivitusega alates selle jõustumisest, nii et 2021. aasta esimesel poolel ei jää vajaliku ettevalmistustöö ajal tähelepanuta ükski juhtum; tuletab meelde määrust (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldatakse kõikide kulukohustuste ja maksete suhtes alates 1. jaanuarist 2021 ja samal ajal antakse lõplikele toetusesaajatele ja vahendite saajatele tagatised;

Avastatud pettused ja muud õigusnormide rikkumised

5. märgib, et 2019. aastal teatatud pettuste ja muude õigusnormide rikkumiste koguarv oli 11 726 juhtumit (2 % vähem juhtumeid kui 2018. aastal), mille väärtus oli ligikaudu 1,6 miljardit eurot, mis on 34 % vähem kui 2018. aastal; märgib sellega seoses, et igal aastal hinnatakse ja ajakohastatakse pidevalt andmeid juhtumite arvu ja vastava väärtuse kohta ning neid tuleks pikaajalises perspektiivis arvesse võtta;

6. märgib, et pettustena teatatud avastatud õigusnormide rikkumiste arv näitab liikmesriikide ja ELi asutuste avastamistaset ja suutlikkust teha kindlaks võimalikud pettused, kuid see ei näita otseselt liidu eelarvet või konkreetset liikmesriiki mõjutavate pettuste määra; märgib, et selgusetuks jääb, kui paljudest pettusejuhtumitest aasta jooksul ei teatata; tuletab meelde, et 2019. aastal avaldas Euroopa Kontrollikoda kaks eriaruannet, milles ta tõi esile komisjoni puudujäägid seoses tähelepanekutega pettuste ulatuse, laadi ja põhjuste kohta ning tuvastas puudusi komisjoni strateegilises lähenemisviisis pettuseriskide juhtimisele, kutsudes komisjoni üles võtma nende probleemide lahendamiseks ennetavaid meetmeid; kutsub seetõttu komisjoni üles töötama välja metoodika, et parandada usaldusväarsust ja anda pettuste ulatusele ELis täpsem hinnang; märgib, et õigusnormide rikkumiste avastamine ja neist teatamine tähendab, et liidu finantshuvide kaitsmiseks on võetud parandusmeetmeid ja vajaduse korral on alustatud kriminaalmenetlus;

7. märgib, et 2019. aastal teatatud pettuste arv (939 juhtumit ehk 8 % kõigist juhtumitest) ja nendega seotud rahasummad (ligikaudu 461,4 miljonit eurot ehk 28 % rikkumistest tulenevatest summadest) vähenesid 2018. aastaga võrreldes märkimisväärselt; märgib, et 2019. aastal oli teatatud pettusejuhtumite arv 40 % väiksem kui 2015. aastal ja 25 % väiksem ajavahemiku 2015–2019 viie aasta keskmisest; märgib, et 2019. aastal moodustasid kuludega seotud pettustena teatatud 514 õigusnormide rikkumist 2019. aasta maksetest 0,3 % ja tuludega seotud pettustena teatatud 425 õigusnormide rikkumist 0,3 % 2019. aastal kogutud traditsiooniliste omavahendite brutosummast;

8. võtab arvesse asjaolu, et 2019. aastal registreeritud muude õigusnormide rikkumiste arv (10 787 juhtumit) püsis 2018. aastaga võrreldes stabiilsena, samas vähenesid asjaomased rahalised summad 8 % ehk ligikaudu 1,2 miljardi euroni; märgib, et 2019. aastal moodustasid kuludega seotud muude õigusnormide rikkumisena teatatud 6 550 juhtumist 2019. aasta maksetest 0,5 % ja tuludega seotud muude õigusnormide rikkumistena teatatud 4 237 juhtumist 1,5 % 2019. aastal kogutud traditsiooniliste omavahendite brutosummast;

9. rõhutab, et avastatud pettuste ja muude õigusnormide rikkumiste arvu muutus näitab hetkeseisu, mida tuleks käsitleda muude oluliste tegurite kontekstis; rõhutab, et teatatud pettuste ja muude õigusnormide rikkumiste koguarvu vähenemine võib viidata kas soodsale arengule ehk pettuste üldisele vähenemisele või ebasoodsale arengule ehk pettuste avastamise taseme langusele;

10. tõstab esile asjaolu, et avastatud pettusejuhtumid puudutasid valdavalt üksikuid liimesriike, mis lubab oletada erinevat lähenemisviisi ELi eelarve kaitsmisele kriminaalõiguse vahenditega; rõhutab ja peab kahetsusväärseks tõsiasja, et liikmesriikides puuduvad eriseadused võitluseks maffialaadse organiseeritud kuritegevusega, mille osakaal kasvab piiriüleses tegevuses ja piiriüleses sektorites, mis mõjutavad ELi finantshuve; palub komisjonil tegelda selliste liikmesriikide vahel esinevate erinevustega ja arutada uute ühtlustamismeetmete võtmist;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

11. tuletab meelde, et andmete õigsuse ja võrreldavuse ning aruandlustehnoloogia puudujärgid, samuti liikmesriikide digitaliseerimise erinev tase, mõjutavad endiselt suuresti komisjonile rikkumisjuhtumite haldamise süsteemis ja omavahendite süsteemis kättesaadava teabe kvaliteeti ja usaldusväärset; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ELi vahendite väärkasutamine, pettus ja omastamine tulevad enamasti ilmsiks juhuslike leidudena komisjoni ja kontrollikoja valimipõhiste auditite või OLAFi juurdluste käigus; peab muret tekitavaks asjaolu, et kontrollikoda on korduvalt sedastanud, et mõne liikmesriigi ametiasutuste töös on liiga palju vigu, mistõttu see ei ole usaldusväärne; rõhutab, et need puudujärgid mõjutavad liikmesriikide poolt komisjonile avastatud pettuste ja muude õigusnormide rikkumiste arvu kohta esitatud andmete kvaliteeti; märgib, et 2019. aastal ei teatanud liikmesriigid⁽¹⁵⁾ ühestki pettusejuhtumist; väljendab erilist muret tõsiasja pärast, et teatavate liikmesriikide asutustel ei ole piisavalt töötajaid ega piisavat pädevust ning siseauditeid ei tehta;

12. rõhutab, COVID-19 kriis on toonud kaasa senisest suurema riskid ELi eelarve täitmisel; märgib murega, et kaks liikmesriiki teatasid enam kui pooltest pettusejuhtumitest ja mõned liikmesriigid ei teata korrapäraselt ühestki pettusejuhtumist; palub komisjonil pöörata nendele juhtumitele erilist tähelepanu, tehes järelevalvet ja võttes meetmeid, et tagada ELi eelarve täielik kaitse, ning viim läbi pistelisi kohapealseid kontrollid, eriti erakorralistes kriisiolukordades; jagab komisjoni seisukohta, et pettuste ja õigusnormide rikkumisega võitlemine on äärmiselt olulised kriisi ajal⁽¹⁶⁾;

13. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon teeksid tihedamat koostööd teabe vahetamisel, andmete kogumise parandamisel ja kontrollide tõhususe suurendamisel; palub liikmesriikidel selleks avaldada lõplike vahendite saajaid käsitlevad andmed ühesuguses masinloetavas vormingus ning tagada koostalitlus komisjoni kontrollivahenditega; nõuab tungivalt, et komisjon analüüsiks põhjalikult selle põhjuseid ja võimalikke struktuurseid probleeme, mis põhjustavad püsivaid süsteemseid puudusi mõne riigi ametiasutuste töö usaldusväärsuses, ning pööraks erilist tähelepanu võimalikele erinevustele riikide süsteemides; kutsub komisjoni üles esitama riikide ametiasutustele selged riigipõhised soovitusel; palub komisjonil alustada struktureeritud dialoogi riikide ametiasutuste ja kontrollikojadega, et jätkata tööd suutlikkuse suurendamiseks ja parimate tavade vahetamiseks eesmärgiga parandada riikide ametiasutuste töö usaldusväärsust, samuti palub hoida Euroopa Parlamendi kursis tehtud edusammudega; palub komisjonil anda lisatoetust Eurofisci võrgustikus tehtava koostöö parandamiseks;

14. kordab sellega seoses oma üleskutset komisjonile luua ühtne süsteem liikmesriikidelt võrreldavate andmete kogumiseks õigusnormide rikkumiste ja pettusejuhtumite kohta, et ühtlustada aruandlusprotsessi ning tagada esitatud andmete kvaliteet ja võrreldavus;

Tulud – omavahenditega seotud pettus

15. märgib, et 2019. aastal teatati tuludega seotud pettustena 425 õigusnormide rikkumisest, mis on 21 % vähem kui viie aasta keskmine (541 õigusnormide rikkumist aastas perioodil 2015–2019); märgib lisaks, et 2019. aastal prognoositud ja kindlaksmääratud traditsiooniliste omavahendite mõjutatud summa (80 miljonit eurot) oli 19 % väiksem kui viie aasta keskmine 98 miljonit eurot; märgib, et pettustevastase võitluse talituste korraldatud kontroll oli pettuste avastamise kõige edukam meetod;

16. märgib, et 2019. aastal oli avastatud ja teatatud muude õigusnormide rikkumiste arv 4 237, mis on viie aasta keskmisest 6 % väiksem, ning 2019. aastal oli mõjutatud traditsiooniliste omavahendite hinnanguline ja kindlaksmääratud summa 397 miljonit eurot, mis on viie aasta keskmisest 3 % väiksem; märgib lisaks, et muude õigusnormide rikkumised avastati eelkõige vabastusjärgsete kontrollide käigus;

17. rõhutab, et praegune olukord on tõsine, võttes arvesse pettusi, mida pannakse toime käibemaksu tasumata jätmisega, eeskätt nn karussellpettusega; palub kõigil liikmesriikidel osaleda kõigis Eurofisci tegevusvaldkondades, et hõlbustada teabevahetust ning aidata võidelda pettuse vastu;

⁽¹⁵⁾ Küpros, Luksemburg ja Malta.

⁽¹⁶⁾ Finantshuveid kaitse aruande 10. peatüki punkt 2, lk 31.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

18. võtab 2020. aasta käibemaksulõhe lõpparuande põhjal teadmiseks, et 2018. aastal vähenes ELi käibemaksulõhe 140 miljardi euroni ja see võib 2019. aastal langeda alla 130 miljardi euroni; on siiski mures, et käibemaksulõhe võib 2020. aastal ulatuda 164 miljardi euroni; ja palub komisjonil põhjalikku selgitust selle kohta, kas suurenemine võis olla kuidagi seotud COVID-19 pandeemiaga;

19. peab väga muret tekitavaks käibemaksupettuse suure mõju pärast ELi eelarvele ja liikmesriikide eelarvetele; peab väga oluliseks tõhustada võitlust suurima käibemaksupettuse – varifirmadega seotud ühendusesisese pettuse – vastu, mille hinnanguline aastane summa on 40–60 miljardit eurot; kutsub komisjoni üles hindama erinevate võimalike lahenduste tugevaid ja nõrku külgi, et võidelda varifirmadega seotud ühendusesiseste pettuste vastu, eelkõige võttes kasutusele teadlaste väljatöötatud reaalajas toimiva digitaalse tehingupõhise aruandlussüsteemi (TX++) või kombineerides lõpliku käibemaksusüsteemi digitaalse ja reaalajas toimuva tehingupõhise aruandlusega;

20. märgib, et 2019. aastal teatasid liikmesriigid 16 tuludega seotud pettustevastases meetmest; kaheksa neist olid seotud tollipettuse, viis maksupettuse ja kolm nende kahe kombinatsiooniga; märgib, et komisjon alustas 2019. aastal hindamisprotsessi, et teha kindlaks, kui palju on tollipettuste ennetamisel olnud kasu nõukogu määrusest (EÜ) nr 515/97⁽¹⁷⁾;

21. märgib, et komisjon viis aastatel 2017–2019 läbi tolliväärtuse kontrollistrateegia kohapealseid kontrole kõigis liikmesriikides ja leidis, et liidu finantshuvid ei ole tõhusalt kaitstud, mis tõi kaasa traditsiooniliste omavahendite märkimisväärse vähenemise ELi eelarves; märgib, et OLAF on esitanud juurdluse aruandeid koos soovitusetega kuuele liikmesriigile, kes ei ole täielikult rakendanud vajalikke meetmeid, et võidelda järjepidevalt alahindamisega seotud pettuste vastu; palub komisjonil anda Euroopa Parlamendile aru liikmesriikidest, kes võiksid olla teistele eeskujuks heade tavade rakendamisel, samuti liikmesriikidest, kellel esineb veel suuri probleeme;

22. märgib, et 2019. aastal, nagu ka 2018. ja 2017. aastal, olid päikesepaneelid kaup, millega pandi rahalises mõttes toime kõige rohkem pettusi ja õigusnormide rikkumisi; palub komisjonil tunnistada sellised süsteemseteks ja nõuab tungivalt, et nõukogu ja liikmesriigid võtaksid sellega seoses jõuliselt meetmeid;

23. märgib, et OLAFi alahindamise pettuste uurimise ning omavahendite haldamise raames komisjonis läbi viidud juurdluste tulemusena on tõsiseid kahtlusi seoses traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud) summade õigsusega, mille Ühendkuningriik on liidu eelarvesse üle kandnud Hiinast Ühendkuningriigi kaudu imporditud tekstiilide ja jalatsite eest; suhtub väga kriitiliselt asjaolusse, et Ühendkuningriik keeldub endiselt tegemast ELi eelarve jaoks kättesaadavaks ajavahemikul 2011–2017 kaotatud traditsioonilisi omavahendeid summas 2,679 miljardit eurot (bruto); väljendab heameelt selle üle, et 2019. aasta märtsis pöördus komisjon impordi väärtuse tegelikust väiksemana näitamist käsitleva rikkumisjuhtumiga Ühendkuningriigi vastu Euroopa Liidu Kohtusse; palub komisjonil anda aru mis tahes arengust selles valdkonnas;

24. väljendab sügavat muret mittekvantifitseeritava reservatsiooni pärast, mille komisjoni eelarve peadirektoraat säilitas 2019. aasta kohta, väites, et alahindamisega seotud pettus liikus osaliselt teistesse liikmesriikidesse, mõjutades traditsiooniliste omavahendite kogumist, aga seda ei ole veel lõplikult kvantifitseeritud; märgib, et komisjon on kontrollinud alahindamist kõigis liikmesriikides, samuti kontrollinud, kuidas liikmesriigid on korraldanud alahindamise probleemide lahendamist, eriti seoses Hiinast pärit tekstiili ja jalatsitega; märgib, et ELi imporditud kaupade alahindamine on ja jääb ohuks tulude seisukohast ning kujutab suurt probleemi, mis tuleb lahendada lähiaastatel; märgib, et komisjon võtab järelmeetmeid ja paneb liikmesriikidele võimaliku kaotuse eest rahalise vastutuse; väljendab muret selle pärast, et esialgsete arvutuste kohaselt moodustasid traditsiooniliste omavahendite kaod 2019. aastal 1% kõigist selle aasta traditsioonilistest omavahenditest; palub komisjonil viivitamata teavitada parlamenti oma kontrollide tulemustest ja tagajärgedest ning kvantifitseerimisarvutustest, kui need on lõpule viidud;

⁽¹⁷⁾ Nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusametuste vastastikusest abist ning haldusametuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

25. kordab, et pettuste avastamiseks on kõige tõhusam eri tuvastusmeetodite (tollivormistuskontrollid, vabastusjärgsed kontrollid, pettusevastaste talituste kontrollid jm) kombinatsioon ja iga meetodi tõhusus sõltub asjaomasest liikmesriigist, riigi haldusastutuste töö koordineerimise tõhususest ja liikmesriikide asjaomaste talituste suutlikkusest omavahel teavet vahetada; palub komisjonil teavitada nõukogu liikmesriikidest, kes võiksid olla teistele eeskujuks heade tavade rakendamisel, samuti liikmesriikidest, kellel esineb veel märkimisväärseid parandamist vajavaid probleeme;

26. märgib, et viimase viie aasta jooksul on traditsiooniliste omavahendite aastane sissenõudmismäär olnud 52–66 % ning 2019. aastal teatatud juhtumite sissenõudmismäär on praegu ligikaudu 57 %; märgib, et liikmesriikidevahelised sissenõudmise erinevused võivad tuleneda sellistest teguritest nagu pettuse või muu õigusnormide rikkumise liik või seotud võlgniku liik; märgib, et 2020. aasta märtsi seisuga oli kõigi aastatel 1989–2019 üldine sissenõudmismäär 61 %; kordab oma üleskutset, et komisjon annaks igal aastal aru ELi omavahendite summast, mis on OLAFi antud soovitude järgimise tulemusel sisse nõutud, ning teavitaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni veel sisse nõudmata summadest;

Kuludega seotud pettused

27. märgib, et pettusena teatatud kuludega seotud õigusnormide rikkumiste arv oli 2019. aastal 514, mille summa on kokku 381,4 miljonit eurot (0,3 % 2019. aasta maksetest);

28. märgib, et muude teatatud kuludega seotud õigusnormide rikkumiste arv oli 2019. aastal 6550, mis moodustab 2019. aasta maksetest 0,5 %;

29. märgib, et ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) puhul oli õigusnormide rikkumiste avastamine koondunud vähestesse liikmesriikidesse, eelkõige pettusejuhtumite puhul, mis viitab sellele, et eri lähenemisviisid kriminaalõiguse vahendite kasutamisele ELi eelarve kaitsmiseks või pettusekahtlusega seotud aruandlustavad võivad olla olulised tegurid, mis põhjustavad liikmesriikidevahelisi erinevusi; märgib, et 2019. aastal olid kogusummad suhteliselt stabiilsed, kuid otsetoetustega seotud summad suurenesid, samas kui maaelu arenguga seotud summad vähenesid; märgib eelkõige, et otsetoetuste valdkonnas oli enamik avastatud juhtumeid seotud võltsitud dokumentide või abitaotluste kasutamisega, samas kui maaelu arengu valdkonnas olid paljud avastatud juhtumid seotud rakendamisega; peab muret tekitavaks, et kunstlike tingimuste loomine rahalise toetuse saamiseks on otsetoetustega seotud pettuste levinud liik, mis näitab, et see on muutunud pettuste puhul töömeetodiks, mis tekitab eetika ja usaldusväärseuse probleeme; märgib, et pettusejuhtumite arv maaelu arengu valdkonnas vähenes märkimisväärselt, sest programmitöö perioodiga 2007–2013 seotud avastamiste arv vähenes kooskõlas programmitöö tsükliga ja programmitöö perioodiga 2014–2020 seotud avastamine algas aeglaselt, ning et maaelu arengu valdkonnas avastati endiselt rohkem pettusi ja muude õigusnormide rikkumisi kui otsetoetuste puhul; juhib siiski tähelepanu sellele, et turumeetmete puhul oli avastatud pettuste määr kõige kõrgem – 0,87 %, mis on rohkem kui neli korda suurem maaelu arengu pettuste avastamise määrast, ning arvestades, et muude õigusnormide rikkumiste puhul oli pettuste avastamise määr peaaegu kaks korda suurem kui maaelu arengu puhul; märgib lisaks, et kontrollikoja 2017. aasta aruande⁽¹⁸⁾ kohaselt mõjutab kulude väljamaksmise viis veariski ning eelkõige piirdusid vead peamiselt kulude hüvitamisega, samas oli toetusõigusel põhinevate maksete veamäär alla 2 % olulisuse piirmäära;

30. kordab oma nõudmist kehtestada ÜPP esimesest ja teisest sambast ning ühtekuuluvusfondidest antavate toetuste puhul füüsilistele isikutele toetussumma ülempiir; on seisukohal, et füüsilistele isikutele kehtestatud toetussumma ülempiiri on palju raskem eirata; tuletab meelde, et toetusesaajad võivad juriidilistele isikutele kehtestatud ülempiiri kohaldamisest hoidumiseks oma ettevõtteid kunstlikult osadeks jagada või luua täiendavaid ettevõtteid, mis võivad kõik saada maksimumtoetust; väljendab heameelt kavatsuse üle lugeda ÜPP kontekstis ühte kontserni kuuluvad ettevõtteid üheks toetusesaajaks; ei pea neid jõupingutusi siiski piisavaks, sest läbipaistmatute ja väga keeruliste äriühingustruktuuride tõttu, mis hõlmavad sageli ka mitmes liikmesriigis ja/või kolmandas riigis asuvaid üksusi, on väga raske tagada, et kõik samasse

⁽¹⁸⁾ Euroopa Kontrollikoda, ELi 2017. aasta auditi lühikokkuvõte: Euroopa Kontrollikoja 2017. aasta aruanded“, lk 11.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

kontserni kuuluvad ettevõtted tuvastatakse ja neid käsitletakse ka tegelikult ühe toetusesaajana, ning see annab võimaluse piirangutest mööda minna; kutsub komisjoni üles lisama oma ettepanekusse finantsmääruse läbivaatamise kohta⁽¹⁹⁾ ettepanekud kehtestada ÜPP ja ühtekuuluvusfondide puhul füüsilistele isikutele piirmäärad;

31. kordab oma muret, et ÜPP toetused soodustavad jätkuvalt maa koondumist kuritegelike ja oligarhiliste struktuuride kätte; kordab komisjonile esitatud tungivat üleskutset luua kaebuste esitamise mehhanism, mis annaks põllumajandus- tootjatele ja VKEdele, kes puutuvad kokku maa hõivamise, riigi ametiasutuste raskete üleastumiste, ebaseadusliku või erapooliku kohtlemisega hangetes või toetuste jagamisel ning organiseeritud kuritegevuse või kuritegelike või oligarhiliste struktuuride poolse survestamise või hirmutamise või muu põhiõiguste raskete rikkumisega, võimaluse esitada kaebus otse komisjonile; peab kiiduväärseks, et juba on tehtud ettepanek selline kaebuste esitamise mehhanism uue ÜPP määrusega luua;

32. märgib, et ühtekuuluvuspoliitika andmete analüüsimine on keerukas ja programmitöö perioodil 2007–2013 on erinevaid etappe; märgib, et teatatud summad olid 2018. aasta erakorralisest aastast oluliselt väiksemad, kuid ühtekuuluvusfondide puhul on need keskmiselt tõusutendentsis; rõhutab õigusasutustega tehtava koostöö tähtsust ja toonitab vajadust pöörata rohkem tähelepanu nii pettuste kui ka muude õigusnormide rikkumistega seotud summade ootamatule vähenemisele, ja jätta välja pettustega seotud summad erandjuhtudel programmitöö perioodil 2014–2020 kõigi fondide puhul, eriti seoses Euroopa Regionaalarengu Fondiga; rõhutab, et komisjonil, OLAFil ja Euroopa Prokuratuuril tuleb kiiremas korras põhjalikult uurida, ega liikmesriikide aruandlustavade erisused seoses kalduvusega avastada suurte summadega seotud pettusi ole kuidagi seotud võimalike huvirühmade huvide konfliktidega liikmesriikides või isegi kriminaalse tegevusega;

33. on väga mures meedias ilmunud teadete pärast, mille kohaselt ELi kaasrahastatud taristuinvesteeringute otstarvet muudeti pärast nõutava kolme või viie aasta möödumist; peab kahetsusväärseks selle otstarbemuutusega väidetavalt seotud pettust ja isiklikku rikastumist; kahetseb, et komisjon ei ole suutnud viimaste kahtluste hajutamiseks esitada lisateavet; peab tervitatavaks komisjoni kavatsust uurida nõuetekohaselt neid väiteid ja palub komisjonil teavitada parlamenti selle tulemustest; kutsub lisaks komisjoni üles analüüsima, millistel liikmesriikidel on tõsiseid probleeme ELi kaasrahastatud taristuprojektide otstarbe muutmisega;

34. leiab, et seadusega nõutav kolme- kuni viieaastane minimaalne aeg on märkimisväärset kaasrahastamist ja selliste projektide pikaajalisust arvestades liiga lühike; kahetseb, et kaasseadusandjad ei otsustanud ühissätete määruse⁽²⁰⁾ läbivaatamise käigus kehtestada pikemaid kestvusnõudeid; märgib, et taristuinvesteeringute kestvust ja varajast otstarbe muutmist käsitlevates liikmesriikide õigusnormides on märkimisväärseid erinevusi;

35. palub komisjonil põhjalikult analüüsida riikide õigusnorme, milles käsitletakse kaasrahastatud investeeringute eraldiste kestvusnõudeid ja varajast otstarbe muutmist nii taristu kui ka seadmete osas, pöörates erilist tähelepanu sellele, kas riikide normid on ELi miinimumnõuetest rangemad; palub komisjonil Euroopa Parlamendile oma leidudest aru anda;

36. kordab ühise põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika läbipaistvusnõudeid, mis kohustavad liikmesriikide vastutavaid asutusi pidama avalikult kättesaadavat lõplike toetusesaajate nimekirja; kutsub liikmesriike üles avaldama selliseid andmeid ühtses masinloetavas vormingus ja tagama teabe koostalitlusvõime; nõuab, et komisjon koguks ja koondaks andmeid ning avaldaks iga liikmesriigi kohta iga fondi suurimate toetusesaajate nimekirjad;

37. märgib, et 2019. aastal tuvastatud pettusejuhtumite hulgas mõjutasid tervishoiutaristuga seotud meetmeid riigihanke-eeskirjade rikkumised ning kõige sagedasemad tuvastatud probleemid olid seotud tõendavate dokumentidega: 15 liikmesriiki teatasid eeskirjade eiramisest tervishoiutaristuga seotud meetmete puhul ja neist seitse tuvastasid ka pettuse; märgib, et asjaolu, et teised liikmesriigid ei teatanud eeskirjade eiramistest selles valdkonnas, ei ole märk sellest, et nad ei ole

⁽¹⁹⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽²⁰⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

selliste riskidega kokku puutunud, ning palub komisjonil, OLAFil ja Euroopa Prokuratuuril tagada, et pettused, eriti need, mis on seotud COVID-19 pandeemia vastu võitlemisega, ei jääks lahendamata;

38. väljendab muret seoses kontrollikoja ja komisjoni sagedaste raportitega riigihangete jätkuvate puuduste kohta mitmes liikmesriigis; kutsub komisjoni üles viima oluliste puudustega liikmesriikides läbi põhjaliku analüüsi nende põhjuste kohta ning täpselt kindlaks tegema, mil määral on need tingitud vormilistest vigadest või süsteemsetest pettustest ja korruptsioonist; on arvamisel, et väiksemaid vormilisi vigu tuleb käsitleda teisiti ja et komisjon peaks rohkem keskenduma tõsisematele küsimustele, nagu hankekriteeriumide tahtlik manipuleerimine, et soodustada teatavate või üksikute pakkujate valimist, korruptsioon seoses pakkujate valimisega, huvide konfliktid ja muud pettuslikud kuritarvitused;

39. juhib tähelepanu kuluarvestuse täieliku läbipaistvuse suurele tähtsusele, eriti seoses taristutöödega, mida rahastatakse otse ELi fondidest või rahastamisvahenditest; palub komisjonil tagada ELi kodanikele täieliku juurdepääsu kaasrahastatud projekte puudutavale teabele;

40. rõhutab vajadust täieliku läbipaistvuse järele taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi raames tehtavate ülekannete ja antavate laenude arvestuses ning kutsub komisjoni üles tagama Euroopa Parlamendile täieliku juurdepääsu teabele;

41. kutsub komisjoni üles tõhustama oma pettuste ennetamise ja avastamise alast tööd, tagamaks, et ELi raha jõuab ka edaspidi kavandatud toetusesaajateni ning toob kodanike elule tõhusat ja mõõdetavat kasu;

Digitaliseerimine kui ELi finantshuvide kaitsmise vahend

42. rõhutab, et aruandluse, järelevalve ja auditeerimise suurema digiteerimise, koostalitlusvõime ja ühtlustamisega on ELis hiljaks jäädud, kuid see on möödapääsmatu, arvestades kuritarvituste, pettuste, omastamise, huvide konfliktide, topeltrahastamise ja muude süsteemsete probleemide piiriülest olemust; väljendab lisaks muret vahendajate hallatavate rahastamisvahendite kontrollimise ning toetusesaajate registrijärgse asukoha kontrollimisel ilmnenud puuduste pärast; kordab vajadust seada otseste ja kaudsete rahaliste vahendite väljamaksmise eeltingimuseks toetusesaajate ja finantsvahendajate tegelikku omandiõigust käsitlevate andmete avalikustamine;

43. peab kahetsusväärseks asjaolu, et kehtivatele eeskirjadele vastav teabe puudumine äriühingute ja kontsernide omandistruktuuride ja tegelike tulusaajate kohta suurendab oluliselt rahaliste vahendite praeguse jaotuse läbipaistmatust ning takistab eeskirjade eiramiste tõhusamat avastamist; rõhutab veel kord, kui olulised on põhjalikud, usaldusväärsed ja võrreldavad andmed ELi kulutuste tõhusaks, tulemuslikuks ja õigeaegseks kontrollimiseks ning Euroopa maksumaksjate raha kaitsmiseks;

44. kordab oma tungivat üleskutset komisjonile esitada finantsmääruses ettepanek õigusliku aluse kohta koostalitlusvõimelise digitaalse aruandlus- ja järelevalvesüsteemi loomiseks, et võimaldada liikmesriikide ametiasutuste õigeaegset, ühtset ja standarditud aruandlust eelarve jagatud täitmise valdkonnas; julgustab kavandatud aruandlus- ja järelevalvesüsteemi ühe elemendina kasutama kohustuslikus korras olemasolevaid andmekaeve- ja riskihindamisvahendeid, nagu Arachne; rõhutab, et selline koostalitlusvõimeline aruandlus- ja järelevalvesüsteem võimaldaks mitte ainult varem ja tõhusamalt avastada väärkasutust, pettust, omastamist, huvide konflikte, topeltrahastamist ja muid süsteemseid probleeme, vaid annaks ka põhjaliku ülevaate sellest, kuidas ELi vahendeid tegelikult jaotatakse, ning võimalikust tahtmatust koondumisest mõne oligarhilise või isegi kriminaalse lõppkasusaaja kätte;

45. tuletab meelde, et see süsteem ei tohiks põhjustada riigiasutuste liigset koormamist bürokraatiaga ega tekitada andmeummikuid; kutsub komisjoni üles määrama kindlaks, millised näitajad ja andmed on auditeerimise ja kontrolli jaoks ning kavandatud programmitöö eesmärkide saavutamiseks tõeliselt asjakohased, vajalikud ja proportsionaalsed, ning vähendama näitajate ja vahe-eesmärkide arvu, mida on vaja süsteemi sisestada;

46. märgib, et finantsmääruse artikliga 135 loodud varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteem peaks tagama ebausaldusväärsetele isikutele või üksustele tõhusad karistused, jättes nad ELi eelarvest rahastatavatest lepingute sõlmimise ja hankemenetlustest välja ning määrates neile rahalised karistused; peab kahetsusväärseks asjaolu, et andmebaasis on loetletud vaid väga vähesed ettevõtjad – 2021. aasta maikuu seisuga oli neid kuus; palub komisjonil kriteeriumid läbi vaadata, et vähendada keerukust ja muuta varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteem kohaldatavamaks ka praktikas;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

47. palub komisjonil oma ettepanekus finantsmääruse läbivaatamise kohta kaaluda varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi laiendamist, et kohaldada seda vahenditele, mida hallatakse jagatud eelarve täitmise korras, järgides proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon tagaksid olemasolevate, Euroopa tasandi ja liikmesriikide andmebaaside ja andmekaevevahendite suurema koostalitlusvõime; märgib, et Euroopa Andmekaitseinspektori arvates sellise koostalitlusvõime loomine üldisi andmekaitseprobleeme ei tekita, kui selleks on olemas selge õiguslik alus;

48. väljendab heameelt kehtivate e-hankeid käsitlevate eeskirjade üle, milles on sätestatud, et hanke võimalused tuleb avaldada andmebaasis *Tenders Electronic Daily* (TED), hankedokumendid peavad olema elektrooniliselt kättesaadavad TEDi teadetes sisalduvate hüperlinkide kaudu, ettevõtjad peavad esitama pakkumused elektrooniliselt ning hankijad peavad aktsepteerima elektroonilisi arveid;

49. märgib, et riigihangete valdkonnas toimub üleminek digitehnoloogiale; väljendab heameelt protsessi üle, mille käigus vaadatakse riigihanked läbi digitehnoloogiat silmas pidades; on arvamusel, et see reform peaks minema kaugemale lihtsalt elektroonilistele vahenditele üleminekust ning hõlmama erinevaid lepingu sõlmimise eelnevaid ja järgnevaid etappe; rõhutab, et reformid peaksid võimaldama ka andmepõhiste lähenemisviiside integreerimist hankeprotsessi eri etappidesse; kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu raamlepingutele, mis sõlmitakse riigihankemenetluste kaudu, kuna sellega seotud pettused ja korruptsioon kujutavad endast suurt ohtu liidu finantshuvidel;

50. märgib, et avalike teenuste üha suurem digitaliseeritus ja rangemad läbipaistvuseeskirjad tähendavad, et ELi rahanduse kohta on üha rohkem elektroonilisel kujul kättesaadavat teavet; märgib lisaks, et praegune andmetöötlusvõimsus ja tarkvara võimaldavad suure hulga keerukate andmete töötlemist suhteliselt lühikese aja jooksul, mis loob uusi võimalusi pettuste avastamiseks, kasutades selleks spetsiaalseid andmeanalüüsi tehnikaid, nagu suurandmed, andmekaeve ja tehisintellektitehnoloogiad avatud andmete valdkonnas; on veendunud, et avatud andmete rohkus annab võimaluse toetada usaldusväärsete nn mainesüsteemide loomist, mis võivad aidata ära hoida kuritegevust; palub komisjonil viia läbi süsteemne analüüs, et uurida, kuidas kasutatakse uusi tehnoloogiaid pettuste avastamise ja ennetamise valdkonnas, hinnata nende piiranguid ning töötada välja ettepanekud, kuidas nende kasutamist parandada;

Komisjoni uus pettustevastase võitluse strateegia

51. väljendab heameelt seoses komisjoni uue pettustevastase strateegia vastuvõtmisega 29. aprillil 2019; väljendab heameelt täisleppimatus poliitika üle pettuste suhtes; väljendab heameelt selle üle, et taastatakse komisjonipoolne järelevalve pettuste üle, andes OLAFi tugevama nõuandva ja järelevalverolli; tuletab meelde, et strateegias nähakse ette siduv tegevuskava ainult komisjoni talitustele ja rakendusametitele, hoolimata asjaolust, et suurem osa vastutusest lasub liikmesriikidel; nõuab ühtset lähenemisviisi, mis peaks hõlmama ka liikmesriike;

52. kutsub komisjoni üles kaaluma oma uue pettustevastase võitluse strateegia läbivaatamist, et täielikult kajastada Euroopa Prokuratuuri tegutsemahakkamist ja selle rolli pettustevastases võitluses;

53. rõhutab, kui oluline on, et kõik liikmesriigid seaksid prioriteediks riiklike pettustevastaste strateegiate väljatöötamise ja kehtestamise, võttes muu hulgas arvesse COVID-19 kriisist tulenevaid uusi probleeme ning taaste- ja vastupidavuskavasid; väljendab suurt muret selle pärast, et 2018. aasta järelmeetmete aruande kohaselt teatasid ainult 10 liikmesriiki riikliku pettustevastase strateegia vastuvõtmisest või ajakohastamisest ning edastasid selle OLAFi, samas kui 17 liikmesriiki ei ole seda ikka veel vastu võtnud⁽²¹⁾ ja ainult neli neist kaaluvad uue strateegia vastuvõtmist või ettevalmistamist⁽²²⁾; palub liikmesriikidel, kes ei ole veel riiklikku pettustevastase võitluse strateegiat vastu võtnud, seda teha ilma põhjendamatu viivitusega; kutsub komisjoni üles hindama vastu võetud riiklike pettustevastaste strateegiaid, uurima, miks liikmesriigid on nende vastuvõtmisel maha jäänud, ning ergutama ülejäänud liikmesriike nende vastuvõtmisega kiirustama;

Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)

54. väljendab heameelt, et 2019. aastal alustati läbirääkimisi OLAFi määruse läbivaatamise üle seoses koostööga Euroopa Prokuratuuriga ja OLAFi juurdluste tulemuslikkusega; väljendab heameelt muudetud määruse ((EL, Euratom) 2020/2223) jõustumise üle 2021. aasta jaanuaris, mis tugevdab märkimisväärselt OLAFi rolli ja sillutab teed

⁽²¹⁾ Belgia, Taani, Saksamaa, Eesti, Iirimaa, Hispaania, Horvaatia, Küpros, Luksemburg, Leedu, Madalmaad, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Soome ja Rootsi.

⁽²²⁾ Belgia, Hispaania, Madalmaad ja Rumeenia.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

sujuvale koostööle Euroopa Prokuratuuriga; märgib, et uued eeskirjad sisaldavad nende kahe ameti üksteist täiendavate rollide selget määratlust, selgeid eeskirju juhtumitest teatamise kohta ning parandavad OLAFi võimalusi ise juurdlusi läbi viia; märgib, et uus õigusraamistik muudab OLAFi tõhusamaks, ühtlustades kohapealsete kontrollide ja inspekteerimiste eeskirju, võimaldades OLAFil pääseda pangakontode andmetele ligi riiklike pädevate asutuste kaudu, tugevdades eeskirju, mis reguleerivad pettustevastaste koordineerimistalutuste tööd liikmesriikides, ning pakkudes OLAFi juurdlustega seotud isikutele paremaid tagatise vastutava töötaja loomise kaudu;

55. on seisukohal, et OLAFi suuremad volitused, Euroopa Prokuratuuri käivitamine ja kogu ELi pettustevastase võitluse struktuuri töö koordineerimine petturite tuvastamiseks, uurimiseks ja nende vastutusele võtmiseks on suur samm edasi ELi finantshuvide kaitsmisel; väljendab sellega seoses heameelt, et on kokku lepitud Euroopa Prokuratuuri, Eurojusti ja Europoli vaheline töökord, millega kehtestatakse koostööeeskirjad ja ELi asutuste koostöö Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastases võitluses;

56. kordab oma hinnangut OLAFi juurdluste tähtsusele ja OLAFi rollile ELi finantshuvide kaitsmiseks ja pettuste vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste koordineerimisel;

57. tuletab meelde, et OLAFit ei loodud mitte ainult sisejuurdluste jaoks, vaid ka liikmesriikide toetamiseks välisjuurdlustes; rõhutab, et tulenevalt Euroopa Prokuratuuri loomisest jääb OLAF ainsaks asutuseks, mis vastutab ELi finantshuvide kaitsmise eest neis ELi liikmesriikides, kes otsustasid Euroopa Prokuratuuriga mitte ühineda; tuletab meelde, et kuigi subsidiaarsuse põhimõte ei võimalda OLAFil algatada juurdlusi, kui liikmesriikidel on paremad tegutsemisvõimalused, ei takista see OLAFit analüüsima korduvaid juhtumeid, suundumusi ja mustreid ning seda, kuidas OLAFi suutlikkus neid nähtusi avastada on toonud kaasa tõhustatud koostöö ja edukad meetmed;

58. on kindlalt veendunud, et OLAFit tuleb tugevdada eelarvevahendite ja töötajatega, et ta oleks täielikult võimeline täitma oma ennetus- ja uurimisülesandeid, eelkõige liikmesriikides, kes ei osale Euroopa Prokuratuuri töös; toonitab, kui tähtis on tagada, et OLAF jääks Euroopa Prokuratuurile tugevaks ja täielikult toimivaks partneriks; rõhutab, et edaspidine koostöö OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri vahel peaks põhinema tihedal koostööl, tõhusal teabevahetusel ja vastastikusel täiendavusel, vältides samas dubleerimist ja vastuolulisi pädevusi;

59. kordab, et OLAFi ülesanne on aidata välja töötada ja arendada meetodeid pettuse, korruptsiooni ja liidu finantshuve kahjustava muu ebaseadusliku tegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks; tuletab meelde, et OLAFi volituste üks põhielemente on edendada ja koordineerida tegevuskogemuste ja parimate menetlustavade jagamist liikmesriikidega ja liikmesriikide vahel liidu finantshuvide kaitse valdkonnas; peab seetõttu kahetsusväärseks, et finantshuvide kaitse aruandes ei ole sõnaselgelt esitatud hinnangut OLAFi uurimistulemuste kohta, mis puudutavad kulusid; kutsub OLAFit üles andma liikmesriikidele ja komisjonile konkreetseid suuniseid ja nõu, tuginedes oma uurimiskogemuse analüüsile;

60. võtab teadmiseks 2019. aastal allkirjastatud OLAFi ja Euroopa Kontrollikoja vahelise teabevahetuse ja koostöö halduskokkuleppe ning väljendab heameelt kontrollikoja ja OLAFi vahelise struktureerituma koostöö üle;

61. väljendab heameelt OLAFi ja kaasseadusandjate vahel tihedas koostöös komisjoni talitustega saavutatud kokkuleppe üle lisada liidu finantshuvide kaitset käsitlevad standardsätted kõikidesse 2020. aasta järgseid rahastamisprogramme käsitlevatesse õigusaktidesse, mis on valdkondade kaupa ühtlustatud;

Euroopa Prokuratuur

62. väljendab heameelt Laura Codruța Kövesi nimetamise üle Euroopa peaprokuröriks 2019. aastal ja Euroopa Prokuratuuri tegevuse alustamise üle 1. juunil 2021; peab kahetsusväärseks asjaolu, et Euroopa Prokuratuuri tegevuse alustamise kuupäeva tuli mitu korda edasi lükata, kuna nappis rahalisi vahendeid ja inimressursse ning Euroopa prokuröride ja delegaatprokuröride ametisse nimetamisel mõnes liikmesriigis esinesid tõsised viivitused; palub komisjonil suurendada Euroopa Prokuratuuri rahalisi ja personaliressursse, et oleks võimalik lahendada probleemid, mis tekivad seoses erakordselt ulatusliku taastefondi kulutustega;

63. märgib, et Euroopa delegaatprokuröride ametisse nimetamise menetlus käivitati 2019. aastal ja viidi lõpule 2020. aastal, kui 28. septembril 2020 andis Euroopa Kohtu ees ametivande 22 prokuröri; peab kahetsusväärseks Euroopa delegaatprokuröride nimetamata jätmist eelkõige Sloveenias, kus ametisse nimetamise protsess tühistati, samuti asjaolu, et

Kolmapäev, 7. juuli 2021

paljudes teistes liikmesriikides esineb märkimisväärsed viivitusi; märgib, et peaprokurör Kövesi on sügavalt mures Sloveenia „ilmselge lojaalse koostöö puudumise“ pärast seoses viivitustega delegaatprokuröride ametissenimetamisel; nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks rangelt liikmesriike, kes ei ole veel nimetanud oma Euroopa delegaatprokuröre või ei ole kohandanud oma siseriiklike õigusakte Euroopa Prokuratuuri töölerakendamiseks, peatades vajaduse korral nende rahastamise finantsmääruse artikli 63 lõigete 2 ja 8 ning valdkondlike eeskirjade alusel ja/või algatades rikkumismenetluste; märgib lisaks, et 2019. aasta lõpuks oli 18 liikmesriiki teatanud komisjonile, et nad on finantshuvide kaitse direktiivi oma siseriiklikku õigusesse üle võtnud; kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva, et motiveerida kõiki liikmesriike Euroopa Prokuratuuriga ühinema, ning nõuab tungivalt, et need viis liikmesriiki, kes ei ole veel ühinenud, teeksid seda põhjendamatu viivitusega;

64. tuletab meelde, et vastavalt nõukogu rakendusotsusele (EL) 2018/1696 hindab Euroopa prokuröride ametisse nimetamise valikukomisjoni kandidaate ja annab nõukogule pingerea, mida too peab arvesse võtma, kuid mis rakendusotsuse põhjal ei ole siduva iseloomuga; tuletab meelde, et Belgia, Bulgaaria ja Portugali esitatud kandidaatide puhul ei järginud nõukogu valikukomisjoni eelistusjärjekorda; tuletab meelde, et 27. juulil 2020 tegid Austria, Eesti, Luksemburg ja Madalmaad avalduse, milles kinnitati, et „tuleb vältida konkurentsi riiklike valikukomisjonide pingeridade ja Euroopa valikukomisjoni pingeridade vahel, millega kaasneks risk kahjustada ametisse nimetamise menetluse Euroopa komponenti“;

65. rõhutab murelikult, et Malta ei ole suutnud nimetada kolme sobivat kandidaati Euroopa prokuröride kolleegiumi, põhjustades nii viivitusi kolleegiumi moodustamisel; väljendab lisaks erilist muret meediakajastuste pärast, mille kohaselt Portugali valitsus andis nõukogule väärteavet selle kandidaadi ametinimetuse ja kogemuste kohta, kes oli Euroopa valikukomisjoni pingereas teisel kohal ja nimetati lõpuks Euroopa prokuröriks Portugalist; väljendab samuti muret asjaolu pärast, et üks edututest Belgia kandidaatidest esitas Euroopa Kohtule kaebuse valikumenetluse kohta; peab kahetsusväärseks asjaolu, et need küsimused heitsid varju Euroopa prokuröride kolleegiumi moodustamisele, ning kutsub asjaomaseid liikmesriike üles esitama Euroopa Parlamendile kogu vajaliku teabe ja dokumentatsiooni, et hinnata täielikult valikuprotsessi õiguspärasust;

66. tuletab meelde, et Euroopa prokurörid ja delegaatprokurörid peavad olema sõltumatud ning igasugune kahtlus, et riigi valitsus sekkub mõne kandidaadi kasuks vastupidiselt Euroopa valikukomisjoni soovitusel, avaldaks tõsist ja negatiivset mõju Euroopa Prokuratuuri kui institutsiooni mainele, usaldusväärsusele ja sõltumatusele;

Korruptsioonivastane võitlus

67. väljendab heameelt direktiivi (EL) 2019/1937 (rikkumisest teatamise direktiiv) vastuvõtmise üle, märkides samas, et selle ülevõtmise tähtaeg on 17. detsember 2021; kutsub komisjoni üles liikmesriike tähelepanelikult jälgima ja abistama, tagades direktiivi täieliku, korrektse ja õigeaegse ülevõtmise, ning alustama liikmesriikide poolse rakendamise hindamist kohe pärast selle tähtaja möödumist;

68. rõhutab sõltumatu meedia ja uurivate ajakirjanike tähtsust ning kordab vajadust neid kaitsta; kutsub komisjoni üles pakkuma tugevat õiguskaitset, mis sarnaneks rikkumisest teatajatele pakutavaga, ning töötama välja ulatuslikud meetmed sõltumatu uuriva ajakirjanduse kaitsmiseks ja rahastamiseks, sealhulgas kiirreageerimismehhanismi hätta sattunud ajakirjanikele ja tõhusad õigusaktid võitluseks üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide esitamise tavade vastu;

69. rõhutab, kui olulised on edusammud seoses komisjoni seadusandlike ja poliitiliste algatustega korruptsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning liikmesriikide õigusraamistike korrapärane järelevalve ja hindamine hiljuti koostatud õigusriigi olukorda käsitleva aruande alusel; tuletab siiski meelde, kuigi peab endiselt kahetsusväärseks, et komisjon ei pea enam vajalikuks avaldada eraldi korruptsioonivastast aruannet, et hiljuti koostatud õigusriigi olukorda käsitlev aruanne on äärmiselt kirjeldava iseloomuga; kutsub komisjoni üles neid aruandeid täiendama, andes soovitusi olukordade kohta, kus on tuvastatud puudusi;

70. väljendab tõsist muret 2020. aasta õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes toodud järelduste pärast, milles on rõhutatud muret korruptsioonijuhtumite, sealhulgas kõrgema tasandi korruptsioonijuhtumite uurimise, nende eest süüdistuse esitamise ja nende kohta otsuse tegemise tõhususe pärast mitmes liikmesriigis, näiteks Bulgaarias, Horvaatias, Tšehhis, Ungaris, Maltal ja Slovakkias; rõhutab, et kõrgemal tasandil esineva korruptsiooni vastu tuleb süstemaatilisel võideldal järjepidevate ja resolootsete meetmetega, et algatada kriminaaluurimisi ja mõista kohut kõrgeid ametnikke või nende vahetat ringi hõlmavates korruptsioonijuhtumites, kui tegemist on tõsiste süüdistustega;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

71. rõhutab, et kriminaalõiguse jõustamise eest vastutavad institutsioonid peavad oma ülesannete täitmiseks töötama tõhusalt ja erapooletult ning nad peaksid olema varustatud piisavate rahaliste vahendite, inimressursside, tehnilise võimekuse ja eriteadmistega;
72. juhib tähelepanu sellele, et pettuste ja korruptsiooni vahelised sidemed ELis võivad kahjustada ELi eelarvet; palub komisjonil kaaluda Euroopa Liidus korruptsioonivastaste asutuste võrgustiku loomist;
73. väljendab heameelt liidu rolli üle vaatlejana riikide korruptsioonivastases ühenduses (GRECO), korrates oma soovitusi, et EL peaks saama GRECO liikmeks; toetab täielikult 2019. aasta detsembris vastu võetud Stockholmi deklaratsiooni, milles kutsutakse Euroopa poliitikakujundajaid üles korruptsioonivastast võitlust tugevdama;
74. märgib, et ELi GRECO täisliikmeks saamise asjakohane õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 83 koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 218; märgib, et ELi täielik liikmesus GRECOs nõuaks Euroopa Nõukogu ministrite komitee kutsed ning Euroopa Nõukogu ja ELi vahelise lepingu sõlmimist liikmeks saamise korra kohta; märgib, et kohaldatav otsustusmenetlus on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 218 rahvusvaheliste lepingute sõlmimise kohta, mille kohaselt nõukogu peaks komisjoni soovitusel volitama komisjoni pidama Euroopa Nõukoguga läbirääkimisi GRECO liikmeks saamise korra üle ja taotlema Euroopa Parlamendi nõusolekut, pärast mida võib nõukogu võtta vastu lõpliku otsuse lepingu sõlmimiseks;
75. märgib, et ELi täieliku liikmesuse korral GRECOs võib see riikide ühendus jälgida ja hinnata ELi institutsioone; rõhutab, et GRECO hindamissüsteemis tuleks arvesse võtta ELi kui liidu, mis põhineb liikmesriikide poolt antud pädevuse põhimõttel, selle institutsioonide ja ELi õiguse eripära; rõhutab, et ELi õigused ja kohustused GRECOs ning tema liikmesuse praktiline kord eraldiseisva juriidilise isikuna kõigi oma liikmesriikide kõrval tuleks lepingus liikmesuse korra kohta eelnevalt täpselt kindlaks määrata;
76. märgib, et liikmesriigid teatasid 2019. aastal kaheksast seadusandlikust, korralduslikust ja halduslikust meetmest läbipaistvuse suurendamise, korruptsioonivastase võitluse ja riigihangetes huvide konfliktide ennetamise valdkonnas;
77. kordab oma üleskutset komisjonile luua ELi institutsioonide jaoks sisemise korruptsiooni hindamise mehhanism;
78. väljendab muret seoses Tšehhi peaprokuröriga, kes viitab oma hiljutise tagasiastumise põhjustena justiitsministri pidevale survele; palub komisjonil uurida Tšehhi kohtusüsteemi nõrku kohti ja hoolikalt uurida, kas on ka muid Tšehhi valitsuse liikmetega seotud juhtumeid, mille käsitlemine on tulenevalt võimalikust survest või põhjendamatust sekkumisest tühistatud või ennetähtaegselt lõpetatud; kutsub komisjoni üles viima sellise analüüsi läbi ka kõigi teiste liikmesriikide puhul ning hoidma Euroopa Parlamenti oma leidude ja järeldustega kursis;

Soovitused

79. kordab oma üleskutset komisjonile luua digitaalne ja koostoimiv ühtne süsteem liikmesriikidelt võrreldavate andmete kogumiseks õigusnormide rikkumiste ja pettusejuhtumite kohta, et ühtlustada aruandlusprotsessi ning tagada esitatud andmete kvaliteet ja võrreldavus; rõhutab, kui oluline on määratlusi ühtlustada, et saada kogu ELi kohta võrreldavat teavet;
80. kutsub komisjoni üles tagama rikkumisjuhtumite haldamise süsteemis liikmesriikide esitatud andmete täieliku läbipaistvuse ja kvaliteedi; nõuab tungivalt, et liikmesriigid esitaksid õigeaegselt täielikud andmed; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles siduma rikkumisjuhtumite haldamise süsteemi varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteemiga (EDES) ja Arachnega ning võimaldama juurdepääsu sellele süsteemile kõigile liikmesriikidele ja komisjonile;
81. peab vajalikuks tihedamat koostööd liikmesriikide vahel teabevahetuse valdkonnas, et parandada andmete kogumist ning kontrollide tõhusust;
82. rõhutab, et varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteemil kui ELi „mustal nimekirjal“ on tohtu potentsiaal hoiatada inimeste ja ettevõtete eest, kes kuritarvitavad ELi rahalisi vahendeid; võtab lisaks teadmiseks Üldkohtu 13. mai 2020. aasta otsuse kohtuasjas T-290/18 (Agmin Italy SpA vs. komisjon), milles Euroopa Kohus kinnitas toimikonna ja

Kolmapäev, 7. juuli 2021

eelarvehendite käsutajate vastavate rollide kehtivust ning leidis, et toimkonna juhitud ärakuulamismenetluses oli täielikult austatud asjaomase üksuse õigust olla ära kuulatud; kutsub komisjoni üles lisama oma ettepanekusse finantsmääruse läbivaatamise kohta varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi laiendamise eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatele vahenditele; palub komisjonil varustada see süsteem vajalike rahaliste ja inimressurssidega, nii et see saaks töötada täistööajaga;

83. taunib asjaolu, et ÜPP ja ühtekuuluvusfondide jaoks on rohkem kui 290 järelevalve- ja aruandlussüsteemi, mis muudab võimatuks nende fondide lõplike toetusesaajate kontrollimise ning pettuste ja korrupsiooni tõhusa ennetamise ja uurimise; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma olukorra parandamiseks ühtlustatud või ühtse aruandlussüsteemi, mis sisaldaks õigeaegselt esitatud täpseid andmeid;

84. tuletab meelde, et korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse, sh maffialaadse organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses on vaja intensiivsemat ja tõhusamat reageerimist ning koordineerimist nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, pöörates erilist tähelepanu rahvusvahelistele ja piiriülestele aspektidele, et võidelda petturite pideva kohanemisvõimega uute tehnoloogiate ja stsenaariumidega; rõhutab, et seda on võimalik saavutada tehisintellekti vahendite, andmekaeve ja muude asjakohaste digivahendite kasutamise, järgides samas isikuandmete kaitse nõudeid;

85. rõhutab ELi ja liikmesriikide pettustevastaste institutsioonide ja asutuste erilist tähtsust seoses ELi vahendite lisandumisega taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi kaudu; tuletab meelde, kui oluline on toetada ja tugevdada koostööd ELi institutsioonide, Euroopa Prokuratuuri, OLAFi, ELi ametite (eelkõige Europoli ja Eurojusti) ning liikmesriikide ametiasutuste vahel, et tõhusamalt avastada pettusi ja korrupsiooni ning nendega võidelda, tagades samal ajal, et rollid omavahel ei kattuks, ja edendades teabevahetust; tuletab meelde vajadust tagada tulevastes eelarvetes Euroopa Prokuratuurile, OLAFile ja asjaomastele ELi ametitele rohkem ja sobivamaid vahendeid; kordab oma nõudmist, et Euroopa Prokuratuur saaks kasutada 2021. aasta eelarves ette nähtud rahalisi vahendeid täiendavate töötajate värbamiseks, võttes eelkõige arvesse töökoormuse suurenemist, mis tuleneb ELi uue pikaajalise eelarve, programmi Next Generation EU ja muude kulupõhiste projektide vastuvõtmisest;

86. rõhutab, kui oluline on struktureeritud teabevahetus pädevate asutuste vahel kahte või enam liikmesriiki puudutavate tehingute raamatupidamisdokumentide ristkontrolliks, et vältida struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud piiriüleseid pettusi; kordab oma nõudmist, et komisjon lisaks tööprogrammi seadusandliku ettepaneku horisontaalse määruse kohta, mis käsitleb vastastikust haldusabi ELi kulutuste valdkonnas; rõhutab, et see teabevahetus peaks toimuma digitaalselt ning koostalitlusvõimeliste või jagatud IT-süsteemide ja -vahendite kaudu, et hõlbustada õigeaegsemat ja tõhusamat koostööd;

87. peab kahetsusväärseks asjaolu, et riskianalüüsi tegemisel kasutas Arachne süsteemi vaid 13 liikmesriiki; kordab selle vahendi ning IT-süsteemide ja andmebaaside koostalitlusvõime olulisust riskianalüüsi ja pettuste avastamise eesmärgil; kordab oma üleskutset komisjonile ja eelkõige liikmesriikidele nõukogus lähendada oma seisukohti parlamendi omadele seoses Arachne kasutamise kohustuslikuks muutmisega; kutsub liikmesriike üles tagama, et süsteemi varustataks õigeaegselt esitatud usaldusväärsete andmetega; on arvamusel, et komisjonil, kontrollikojal, Euroopa Prokuratuuril ja OLAFil peab olema juurdepääs nendele andmetele;

88. märgib, et 16 liikmesriiki on tugevdanud riskianalüüsi, et avastada pettusi ja õigusnormide rikkumisi IT-vahendite abil; kutsub komisjoni üles hõlbustama heade tavade vahetamist nende riikide ja ilma vastavate kogemusteta liikmesriikide vahel;

89. märgib murelikult, et finantshuvide kaitse aruandes ei ole esitatud teavet huvide konflikti juhtumite analüüsi kohta, hoolimata 2018. aastal finantsmääruses vastu võetud uue sätte asjakohasusest ning selle nähtuse üldtuntud tähtsusest ja mõjust; kutsub komisjoni üles kõrvaldama selle lünga oma järgmises finantshuvide kaitse aruandes ning pöörama rohkem tähelepanu riigihangetega seotud pettustele;

90. rõhutab, et selleks, et võidelda korrupsiooniga tulemuslikult ja kaitsta ELi finantshuve, peaks komisjon võtma vastu tervikliku, sidusa ja süstemaatilise lähenemisviisi, töötades välja paremad eeskirjad läbipaistvuse, vastuolude ja huvide konfliktide, sisekontrollimehhanismide, ebaseadusliku lobitöö ja pöördukse efekti stsenaariumide kohta, mis võivad kahjustada institutsioonide ja huvide esindajate vahelisi suhteid;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

91. kutsub komisjoni üles uurima uusi võimalusi finantshuve kaitse aruande jagamiseks ja analüüsimiseks koos muude teabeallikate ja aastaaruannetega, nagu õigusriigi olukorda käsitlev aruanne, sealhulgas tõhustatud dialoogi kaudu Europol, Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuri vahel, et aidata tuvastada pettuste ja muude õigusnormide rikkumiste suundumusi, avastada puudusi ja saada kasulikke õppetunde, et tõhustada kõigi sidusrühmade pettusekindluse tagamise meetmete võtmist;

92. väljendab heameelt OLAFi poolt 2019. aastal korraldatud ürituste üle, mis olid pühendatud konkreetselt kolmandate riikide toetamisele; soovib tungivalt komisjonil, OLAFil ja kõigil teistel ELi institutsioonidel ja organitel, kelle ülesanne on kaitsta liidu finantshuve, teha aktiivset koostööd kandidaatriikide, potentsiaalsete kandidaatriikide ja idapartnerluse riikide partnerasutustega, edendades meetmeid võimalike pettusejuhtumite tõhusaks käsitlemiseks; palub komisjonil töötada välja spetsiifilised ja regulaarsed mehhanismid nendes riikides ELi vahenditega toimepandavate pettuste tulemuslikuks tõkestamiseks ja ärahoidmiseks;

93. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Euroopa Parlamendil tuleb korduvalt esitada mitmeid soovitusi, saamata komisjonilt selget vastust; märgib kahetsusega, et mõne tähelepaneku ja soovitusi puhul ei ole komisjon võtnud mingeid konkreetseid meetmeid; palub komisjonil esitada Euroopa Parlamendile selge seletus iga kord, kui ta otsustab mõnda soovitusi mitte järgida;

o

o o

94. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0338

Avamere tuuleparkide ja muude taastuenergiasisüsteemide mõju kalandussektorile

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon avamere tuuleparkide ja muude taastuenergiasisüsteemide mõju kohta kalandussektorile (2019/2158(INI))

(2022/C 99/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse ELi elurikkuse strateegiat aastani 2030, mis esitati komisjoni 20. mai 2020. aasta teatistes pealkirjaga „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 2020. aasta mai soovitusi avamere tuuleparkide ja kalanduse positiivse vastastikuse mõju saavutamiseks,
- võttes arvesse komisjoni 2020. aasta sinise majanduse aruannet, mis avaldati 11. juunil 2020,
- võttes arvesse komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatist „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ (COM(2020)0562),
- võttes arvesse komisjoni 19. novembri 2020. aasta teatist „ELi strateegia avamere taastuenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ (COM(2020)0741),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiivi 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereruumi planeerimise raamistik ⁽²⁾ (edaspidi „Mereruumi planeerimise raamistiku direktiiv“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015 Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava 2030. aastaks seatud kestliku arengu eesmärkide kontekstis ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse OSPARi andme- ja teabehaldussüsteemi kaardistamisteenuseid „EMODnet Human Activities Vessels Density Mapping – Service, 2019“ ja „Offshore Renewable Energy Developments – 2018“,
- võttes arvesse Põhjamere nõuandekomisjoni 28. detsembri 2020. aasta nõuannet avamere tuuleparkide arendamise ja kalanduse vastastikuse mõju kohta,
- võttes arvesse oma esimesel lugemisel 24. juunil 2021. aastal vastu võetud seisukohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vastuvõtmise kohta, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrusi (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.

⁽²⁾ ELT L 257, 28.8.2014, lk 135.

⁽³⁾ ELT L 328, 21.12.2018, lk 82.

⁽⁴⁾ ELT C 458, 19.12.2018, lk 9.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0309.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse kalanduskomisjoni (PECH) tellitud uuringut avamere tuuleenergia ja muude mere taastuenergiaallikate kasutamise mõju kohta Euroopa kalandusele, mis avaldati 12. novembril 2020. aastal,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamust,
  - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A9-0184/2021),
- A. arvestades, et EL püüab saavutada kliimaneutraalsuse hiljemalt 2050. aastaks kooskõlas rohelise kokkuleppe eesmärkidega; arvestades, et komisjon on teinud ettepaneku vähendada 2030. aastaks kasvuhooonegaaside heidet 55 % võrra, samas kui parlament on nõudnud kasvuhooonegaaside heite vähendamist 2030. aastaks 60 % võrra; arvestades, et avamere taastuenergia on üks võimalus, mida liikmesriigid saavad selle eesmärgi saavutamiseks kasutada; arvestades, et sellel peaks olema keskne roll nende eesmärkide saavutamisel integreeritud lähenemisviisi kaudu, milles võetakse arvesse kestlikkuse kolme sammast;
- B. arvestades, et aluslepingute kohaselt vastutab EL varustuskindluse tagamise eest ning liikmesriigid vastutavad oma energiavarustuse struktuuri ja energiaallikate valiku kindlaksmääramise eest, järgides samal ajal ELi 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärke;
- C. arvestades, et komisjoni hinnangul kaetakse 2050. aastal 30 % ELi elektrinõudlusest avamere tuuleenergia abil, mis vastab eesmärgile saavutada EL-27s avamere tuuleenergia tootmisvõimsuse tõus praeguselt 12 GW-lt 300 GW-ni 2050. aastal; arvestades, et komisjoni hinnangul jõuab nõudlus 2050. aastaks 40 GW-ni ookeanienergia võimsusest;
- D. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 194 kohaselt peab liidu energiapoliitika tagama energiaturu toimimise ja energiaga varustamise kindluse ning edendama energia tõhusat kasutamist ja säästmist, taastuvate energiaallikate väljaarendamist ning energiavõrkude sidumist; arvestades, et liikmesriikide energiaallikate jaotuse määramine on riikide pädevuses ja seetõttu on energiaallikate jaotus väga mitmekesine;
- E. arvestades, et Põhjamerelt (Põhjameri, Läänemeri ja Atlandi ookeani kirdeosa) pärineb üle 85 % kogu avamere tuuleenergia tootmisvõimsusest EL-27 vetes;
- F. arvestades, et liikmesriikide ja Euroopa merepiirkondade geograafilised omadused on ELis väga erinevad; arvestades, et avamere tuuleparkide ja muude taastuenergiastüsteemide arendamine on praegu koondunud Põhjamerre ja Läänemerre, kus tingimused on soodsamad; arvestades, et edaspidi on avamere taastuenergiarajatiste loomise või nende mahu või võimsuse suurendamise võimalused või soovitavus igas vesikonnas ja liikmesriigis samuti väga erinevad;
- G. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingus lepiti kokku, et ELi kalalaevadel on jätkuvalt vastastikune juurdepääs Ühendkuningriigi vetele ja seega kasutavad nad ka edaspidi ühiselt Euroopa mereala, kus on praegu 110 avamere tuuleparki, milles on üle 5 000 tuulegeneraatori;
- H. arvestades, et tuuleenergia tarnimine võib muutuvate ilmastikutingimuste tõttu olla ebakorrapärane ja ebastabiilne;
- I. arvestades, et tuuleenergia salvestamise võimalused on endiselt väga piiratud;
- J. arvestades, et muudel avamere taastuenergiastel energiaallikatel, nagu loodete tehnoloogia ja soojusel põhinev tehnoloogia, fotoelektrilised ujurajatised ja vetikate kasutamine biokütuste tootmiseks, on komisjoni avamere taastuenergia strateegias oluline roll, kuigi praegu ei ole suuremahulisi rajatise kasutusel; arvestades, et need võivad aidata saavutada kliimaneutraalsust ja tugevdada Euroopa juhtpositsiooni ning luua uusi töökohti; arvestades, et on vaja jätkata teadusuuringuid ja innovatsiooni, kuna muud avamere taastuvad energiaallikad võivad olla paljulubavad ja mõnes valdkonnas asjakohasemad ning avaldada kalapüügil, kalavarudele ja merekeskkonnale vähem mõju;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- K. arvestades, et avamere tuulegeneraatorite keskmine olelusring on 25–30 aastat; arvestades, et siiani on kasutusest kõrvaldatud väga vähe generaatoreid ja ringlussevõtt on endiselt väga keeruline, ringlusse võetakse 85–90 % osadeks lahti võetud tuulegeneraatorist; arvestades, et ringmajandusel ja olelusringipõhisel lähenemisviisil põhinev pikaajaline visioon on vajalik, et hinnata projekti lõpus mõju muule tegevusele, nagu kalapüük, ning kohalikele kogukondadele ja ökosüsteemidele; arvestades, et ökodisain konkreetsete materjalide kasutamise ja taristu kavandamise kaudu võib edendada kohaliku elurikkuse arengut; arvestades, et ringlussevõtu meetodeid või taristu säilitamist tehisrahudena tuleb hinnata projekti väljatöötamise varases etapis;
- L. arvestades, et kõige kulutasuvam ja ruumisäästlikum viis 2050. aasta avamere suutlikkuse eesmärgi saavutamiseks oleks sama mereruumi mitmekordne kasutamine eri sektorites, kaaludes kaasneva kasu lähenemisviisi, mille kohaselt iga tegevus saab kasu teisest tegevusest, kuna tegevusalade kooseksisteerimine võib olla keskkonna ja sotsiaal-majandusliku kasu mõttes positiivne;
- M. arvestades, et mereruumi eri kasutusviiside vahel on kasvav konkurents, mis toob sageli kaasa ilmse ajaloolise, kultuurilise, sotsiaalse ja majandusliku väärtusega tegevuse, näiteks kalapüügi, ajaloolise kasutuse tähelepanuta jätmise;
- N. arvestades, et mereala ruumilise planeerimise direktiivis on sätestatud, et liikmesriigid peavad võtma arvesse selliste tegevusalade ja kasutusviiside koostoimet nagu vesiviljelus, kalapüük ning taastuvenergia tootmise rajatist ja infrastruktuurid, samuti merekaablid, edendama sobivate tegevuste kooseksisteerimist ning kohaldama ökosüsteemi-põhist lähenemisviisi;
- O. arvestades, et mereala ruumiliste planeeringutega peaksid liikmesriigid püüdma toetada mereliste energeetikasektorite, merevedude ning kalandus- ja vesiviljelussektori säästvat arengut ning kaitsta, säilitada ja parandada keskkonda, sealhulgas suurendada selle vastupanuvõimet kliimamuutuse mõjudele; arvestades, et sellega seoses tuleks erilist tähelepanu pöörata kalanduse ja vesiviljeluse huvidele ning neid ei tohiks kõrvale jätta, kui liikmesriigid jätkavad oma tööd ja muudavad riiklikke mereala ruumilisi planeeringuid;
- P. arvestades, et komisjoni ettepanekus ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia kohta märgitakse, et „EL seab esikohale lahendused, mis on seotud näiteks ookeanienergia, avamere tuuleparkide (mis võimaldavad ka kalavarudel taastuda) [...] kasutusele võtmisega“, samal ajal kui sisepoliitika peadirektoraadi hiljutisest uuringust⁽⁶⁾ selgub, et „avamere taastuvenergia rajatistest tulenevat võimalikku kasu kalandusele ei mõisteta veel hästi ja empiirilisi tõendeid veel pole“;
- Q. arvestades, et komisjon kutsus oma teatises „ELi strateegia avamere taastuvenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ ametiasutusi üles kavandama avamere taastuvenergia kasutuselevõttu pikas perspektiivis ja varases etapis, hinnates selle keskkonnaalast, sotsiaalset ja majanduslikku kestlikkust, tagades kooseksisteerimise muu tegevusega, nagu kalandus ja vesiviljelus, ning tagades, et üldsus aktsepteerib kavandatu kasutuselevõttu;
- R. arvestades, et kalandusel on SKP-le suhteliselt väike mõju; arvestades, et see on paljudes liikmesriikides kalapüügiga tegelevate kogukondade jaoks äärmiselt oluline;
- S. arvestades, et umbes 80 % kõigist ELi kalalaevadest on väikelaevad, millest suurem osa on põlvkondadepikkuse ajalooga pereettevõtted, mis tegutsevad peamiselt rannikuvetes;
- T. arvestades, et praeguste ja tulevaste avamere taastuvenergia arenduste kumuleerumisel on suurim mõju põhjalähedaste liikide ja koorikloomade püügiga tegelevatele kalalaevadele;
- U. arvestades, et avamere energiakasutus nõuab keskkonnakaitse ning kalanduse ja muu majandustegevuse kestliku arengu tagamist, kuid eeldab ühist planeerimist ja kumulatiivse mõju, sealhulgas sotsiaal-majanduslike mõjude põhjalikku hindamist;

⁽⁶⁾ Uuring „Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries“ (Avamere tuuleenergia ja muude mere taastuvenergiaallikate kasutamise mõju Euroopa kalandusele), Euroopa Parlamendi sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond B – struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika, 12. november 2020.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- V. arvestades, et on vaja täiendavaid teadusuuringuid, mis käsitlevad avamere tuuleparkide ja muude avamere taastuenergiastuustemide mõju merekeskkonnale ja kalavarudele;
- W. arvestades, et Euroopa Parlament nõuab, et liidu 2030. aasta kliimaeesmärk peab olema vähendada kogu majandust hõlmavaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aastaga võrreldes 60 %;
- X. arvestades, et vaja on uurida ELi avamere tuuleenergia ressursse ja edendada mere taastuenergia projekte viisil, mis on kooskõlas mereruumi muude kasutusviisidega, eelkõige kalandusega, püüdes samal ajal saavutada koostoimet ja kaitstes elurikkust;
- Y. arvestades, et kalapüügitavade seire ja empiiriline analüüs enne ja pärast avamere tuulepargi ehitamist ning selle ajal on oluline, et saavutada parem arusaam koeksisteerimisest;
- Z. arvestades, et avamere taastuenergiaseadmete alused võivad ligi meelitada mereelustikku ja neil võib olla tehisrahu efekt;
- AA. arvestades, et Rahvusvaheline Hüdrograafiaorganisatsioon (IHO) soovib riskide vähendamiseks vältida kalapüüki vähemalt 0,25 meremiili (463 meetri) kaugusel merekaabli mõlemast küljest;
1. toonitab vajadust vältida avamere tuulegeneraatorite võimalikku pikaajalist negatiivset mõju teatavatele ökosüsteemidele, kalavarudele ja elurikkusele ning sellest tulenevalt kalandusele tervikuna; rõhutab, et nende arendamisel on vaja olulusringipõhist lähenemisi, alates ehitamisest kuni käitamise ja dekomisjoneerimiseni, ning rõhutab seetõttu, kui olulised on põhjalikud ja üksikasjalikud uuringud, et hinnata olemasolevate avamere tuulegeneraatorite mõju;
  2. rõhutab, et avamere taastuenergiat tuleks võtta kasutusele viisil, mis loob võimalusi muuks tegevuseks, mis toovad paralleelselt keskkonnaalast, sotsiaalset ja majanduslikku kasu, tagades seega kasu ka kaluritele ja kohalikele kogukondadele;
  3. hoiatab, et avamere taastuenergia on säästev ainult siis, kui sellel ei ole negatiivset mõju keskkonnale ning majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, eriti kalandusest sõltuvates piirkondades;
  4. on mures selle pärast, et puuduvad teadusuuringud avamere tuulegeneraatorite dekomisjoneerimise ja dekomisjoneerimise keskkonnamõju kohta;
  5. kinnitab, et liikmesriigi pädevusse jääb otsustamine riikliku energiaallikate jaotuse ja tehnoloogia üle;
  6. rõhutab, et taastuenergia ja energiatõhusus on heitevaba majanduse saavutamise peamised edasiviivad jõud; rõhutab, et 2030. aasta taastuenergia eesmärgi täitmiseks tuleb vastavalt suurendada avamere taastuenergia taristu võimsust ja tootmist;
  7. toonitab taastuvesiniku, sealhulgas tuule- ja päikeseenergia olulist potentsiaali liidu kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisel;
  8. rõhutab, et ujuvaid tuuleparke on võimalik arendada süvamerealadel, mis laiendab tuuleenergia arendamise teostatavuse tsooni, vähendades samal ajal selle nähtavust kaldalt; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles toetama sellise säästva ujuva avamere tuuleenergia tehnoloogia kasutuselevõttu ja turustamist, mis vähendab veelgi mõju kalandusele;
  9. rõhutab, et avamere tuuleparkide ulatusliku kasutuselevõtu riske tuleb minimeerida, sest see võib kahjustada merebasseini füüsilist toimimist, eelkõige merehoovusi ja õhuvoolu, mis võib aidata kaasa vertikaalselt kihistunud veesamba segunemisele ja sellest tulenevalt mõjutada toitainete ringlust, lainete tekkimist, loodete amplituudi ja merepõhja setete ärakannet, ja et sellist mõju tuleb tähelepanelikult jälgida, samal ajal kui pöörlevate labade tekitatav infraheli võib kalu ja mereimetajaid avamere tuuleparkidest eemale peletada ning merekaablitest tulenevatel elektromagnetväljadel ja rammimisest tuleneval veealusel müral võib olla tõsine negatiivne mõju koorikloomadele ja mereelustikule; rõhutab sellega seoses vajadust edasiarendamise ja uurimise järele, kuidas neid negatiivseid mõjusid vältida ja leevendada;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

10. märgib, kui oluline on avamere tegevuse kavandamis-, käitamis- ja dekomisjoneerimisetappides rakendada parimaid tavasid ökosüsteemidele tekitatava kahju minimeerimiseks ja leevendamiseks;
11. on seisukohal, et mere taastuenergia tootmisüksuste paigaldamine peab olema lisatud iga riigi arengustrateegiasse ja energiasõltumatusesse ning neile vastama, olles samal ajal kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega;
12. toonitab, kui oluline on võtta arvesse nende piirkondade morfoloogilisi ja geograafilisi iseärasusi, kus tuleb luua avamere tuuleparke;
13. on seisukohal, et avamere taastuenergia tootmise taristu rajamise otsused peaksid põhinema parimatel teaduslikel hinnangutel sellega seotud mõju kohta ning kaasama kõik sidusrühmad, eelkõige seotud kalurikogukonnad ja nende organisatsioonid, täis ehitatavate alade kasutamisse;
14. rõhutab vajadust uurida võimalikke mõjusid, näiteks avamere taastuenergiasüsteemide tehisrahu mõju mereelustikule ja kalandusele, mis võib piirduda käitamisetapiga, ning seda, kuidas saab dekomisjoneerida nii, et sellest saadav kasu ei pruugi olla ajutine; toonitab, et kui avamere tuulepargid kasutusest kõrvaldatakse, tuleb need alad jätta seisundisse, mis võimaldab kalapüüki, kui see oli lubatud enne ehitamist või käitamisetapis, ning mis kaitseb ja austab keskkonda;
15. osutab vajadusele võtta avamere tuuleparkide kasutamisel arvesse merepõhja omadusi, et mitte ehitada taristut sinna, kus see võiks kohaliku elupaika ja ökosüsteemi muuta;
16. teeb ettepaneku hinnata avamere tuuleparkide kombineerimist merekaitsealadega ja integreerimist nendesse, võttes arvesse selgelt kindlaks määratud elupaikade ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse eesmäärke, sealhulgas kalavarudega seotud eesmäärke; rõhutab, et nendes merekaitsealades tuleks luua korralduskomiteed, et saavutada tegevusalade parem koosseksiteerimine, ning et merekaitsealade eest vastutav asjaomane pädev asutus peab selle heaks kiitma;
17. rõhutab, et avamere tuulepargid tuleks võimaluse korral paigutada piirkondadesse, kus kalapüük ei ole lubatud, et minimeerida negatiivset mõju kalatööstusele;
18. märgib, et avamere tuuleparkidel võib olla mõju kalandusele, muutes kaubanduslikul eesmärgil püütud mereliikide ruumilist jaotust ja arvukust, samuti nende sulgemise tõttu ohutusega seotud põhjustel või muutes püügitegevust või -meetodit, näiteks aktiivsest passiivseks;
19. nõuab dialoogi ja koostöö alustamist kaluritega protsessi varases etapis; rõhutab vajadust võtta arvesse kohalikke ökosüsteeme ja kohaliku kogukonna eripära; toonitab, et kaluritele tuleb maksta nõuetekohast hüvitist, kui avamere tuuleparkide asutamine mõjutab nende tegevust;
20. võtab teadmiseks asjaolu, et komisjoni teatise elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 märgitakse, et „EL seab esikohale lahendused, mis on seotud näiteks ookeanienergia, avamere tuuleparkide (mis võimaldavad ka kalavarudel taastuda) ... kasutusele võtmisega“, ning et kaalutakse võimalust kombineerida avamere tuuleparke ja kaitsealasid;
21. rõhutab, et avamere tuuleparkide keskkonna-, sotsiaalne ja majanduslik mõju sõltub kohaspetsiifilistest tingimustest, ökosüsteemidest ja inimtegevusest, ning et sidusrühmade koostöö avamere tuuleparkide kavandamisel, rakendamisel ja majandamisel on ühist huvi pakkuvate küsimuste lahendamisel keskse tähtsusega;
22. märgib, et väikesemahulise, rannapüügi ja rannalähedase kalapüügi sektorile võib langeda nende avamere taastuenergia tootmisüksuste paigaldamise mõju suurim osa, arvestades nende suhtelist lähedust rannikule;
23. rõhutab, et ümberpaiknemine mõjutaks eelkõige väikesemahulise kalapüügi ja rannapüügi ettevõtteid, kuna neil ei pruugi olla võimalik liikuda kaugematesse püügipiirkondadesse ega muuta püügiviisi, eriti juhul, kui avamere tuulepargid asuvad territoriaalvetes (12 meremiili kaugusel rannikust); nõuab viimase võimalusena asjakohast hüvitamist;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

24. rõhutab vajadust lihtsustada kindlustuse kättesaadavust kalalaevadele, mis tegutsevad avamere tuuleparkidega piirkondades või sõidavad neist läbi, kuna praegu on see väga problemaatiline kalalaevade kindlustuspoliiside pakutava ebapiisava hüvitamistaseme tõttu;
25. juhib tähelepanu sellele, et mis tahes piirangud juurdepääsul traditsioonilistele püügipiirkondadele mõjutavad otseselt ELi rannikuäärsete liikmesriikide kalurite elatusvahendeid ja sõltuvaid töökohti kaldal; rõhutab seetõttu, et vajaduse korral tuleks viimase abinõuna maksta asjakohast hüvitist; juhib lisaks tähelepanu sellele, et juurdepääsupiirangud võivad kahjustada vastutustundlikku ja kestlikku toiduga kindlustatust;
26. kutsub liikmesriike üles määrama kooskõlas mereala ruumilise planeerimise sätetega kohalike kalurite spetsiifilised ajaloolised ja traditsioonilised püügipiirkonnad piirkondadeks, mis peavad olema avamere taastuenergiaallikatest priid;
27. rõhutab, et avamere taastuvate energiaallikate ja kalanduse kattuvuse analüüs näitab, et ruumilise konflikti potentsiaal teatavates Euroopa merepiirkondades suureneb lähiaastatel järsult; rõhutab sellega seoses, et vaja on varajast ruumilist planeerimist, mis hõlmaks kõiki asjaomaseid sidusrühmi nii seoses avamere tuuleparkide paigutamise kui ka üldplaaniga; nõuab tõhusat osalemist, dialoogide ja võrgustike loomist varajases etapis, et vähendada ja vältida konflikte;
28. rõhutab, et praegu on mõned näited (aktiivse või passiivse) kalapüügi alasest koostööst avamere tuuleparkidega piirkondades; rõhutab, et avamere tuuleparkide ühine kavandamine, et kombineerida neid muude kasutusviisidega, võib vähendada võimalikku mõju kalandusele, tugevdada suhteid mitmesuguste asjaomaste sektorite vahel ja võimaldada nendevahelist kasulikku koostööd;
29. tunnistab võimalusi vesiviljelus- ja vetikakasvatuseks ning passiivseks kalapüügiks avamere tuuleparkide piirkondades; rõhutab siiski, et nende ökoloogilise mõju ja majandusliku potentsiaali hindamiseks on vaja rohkem teadusuuringuid;
30. on mures tõsiasja pärast, et olenemata kalapüügi keeldudest ja piirangutest, isegi kui juurdepääs on lubatud, väldivad kalurid avamere tuuleparkide piirkonnas kalapüüki juhuslike kahjustuste, võrkude rebenemise ja püügivahendite kaotsimineku ohu tõttu ning et seetõttu on hirm võimaliku vastutuse ees üks kooseksisteerimist takistavatest murekohtadest;
31. rõhutab, et äärepoolseimate piirkondade ja saarte energiaallikate jaotus sõltub suurel määral fossiilkütuste impordist, olenemata nende kohalikest iseärasustest, mis soodustavad taastuvate energiaallikate arengut; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu ja eraldama spetsiaalseid rahalisi vahendeid avamere taastuenergia arendamiseks nendel territooriumidel, et vähendada sõltuvust fossiilkütustest;
32. tunnistab ujuvate avamere tuulegeneraatorite potentsiaali, mis loovad võimalusi rajatisteks sügava veega piirkondades ning asuvad rannajoonest kaugemal, millel on väiksem visuaalne mõju ja väiksem ruumiline kattuvus püügipiirkondadega;
33. rõhutab, et avamere tuulegeneraatorite dekomisjoneerimine ei tohi avaldada püsivat keskkonnamõju ega ohustada kalalaevu merepõhjaluse taristu jäänuste tõttu; juhib lisaks tähelepanu sellele, et ringlussevõtu meetodeid tuleks edasi arendada, et keskkonnamõju vähendada; on seisukohal, et on oluline tagada, et avamere tuuleparke ehitataks ainult juhul, kui avamere tuulegeneraatorite olemusringi protsessides kasutatakse integreeritud lähenemisviisi, mis tähendab, et algusest peale on selge, kuidas avamere tuulegeneraatoreid saab kestlikult projekteerida, ehitada, kasutada, dekomisjoneerida ja ringlusse võtta; rõhutab samuti, et dekomisjoneerimise strateegiad, mis näevad ette rajatiste alternatiivset tulevast kasutust või kõrvaldamist, tuleb algusest peale integreerida projekteerimis- ja paigalduskavadesse ning et ringmajanduse põhimõtete järgimiseks tuleb arvestada pikaajalise kestliku mõjuga;
34. nõuab tungivalt sellise rahvusvahelise standardi loomist, milles määratakse kindlaks, kuidas generaatoreid dekomisjoneerida, ning milles antakse põhjalik ülevaade dekomisjoneerimise reeglitest ja normidest, järgides samal ajal ringmajanduse põhimõtteid;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

35. rõhutab, et tuleks kehtestada rahastamiskord, et katta pikaajalised riskid, mis tulenevad avamerel mahajäetud taristust, mis võidakse kõrvaldada, et kalapüügiga saaks ohutult jätkata;
36. rõhutab, et mis tahes merepõhjaaluse taristu suhtes, mis on maha jäetud, tuleks kohaldada asjakohast järelevalvet;
37. toonitab, et hiljutistes empiirilistes uuringutes ei ole avamere taastuenergia majanduslikku, sotsiaal-majanduslikku ja sotsiaal-kultuurilist mõju kalandusele hinnatud; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon viiks lisaks keskkonnamõju uurimisele läbi lisauuringuid, et hinnata avamere taastuvatesse energiaallikatesse investeerimise võimalikku majanduslikku ja sotsiaalset mõju kalandusele ning teha kindlaks sobivad viisid nende negatiivsete mõjude ületamiseks;
38. rõhutab, et vaja on standardseid seireprogramme ja püügikoormuse andmete ühtlustamist, et võimaldada avamere taastuenergia kasutamise laiendamise seotud kumulatiivse ökoloogilise ja sotsiaal-majandusliku ning keskkonnamõju hindamist, ning et parandada tuleb andmete ühilduvust ja võrreldavust;
39. teeb ettepaneku, et liikmesriigid suurendaksid koordineerimist avamere tuuleparkide alaste uuringute valdkonnas, et hõlbustada uurimistulemuste ja -andmete kogumist ja vahetamist ning parimate tavade vahetamist; tuletab meelde, et avamere tuuleenergia on üks kõige arenenumaid tehnoloogiaid, kuid et teised taastuenergiasüsteemid võivad olla paljulubavad ja teatavatel juhtudel asjakohasemad mõnes piirkonnas, kus toimub kalandustegevus, ning avaldada seega majanduslikele, sotsiaalsetele ja keskkonnaalastele aspektidele vähem kahjulikku mõju; toonitab sellega seoses teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute suurendamise tähtsust;
40. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama piiriülest koostööd mereala ruumilisel planeerimisel, sealhulgas Ühendkuningriigi kui Euroopa suurima avamere tuuleenergia tootjaga, et leida lahendusi ühistele probleemidele, integreerida elektriühendusi ja õppida parimatest tavadest;
41. märgib, et mereala ruumilisel planeerimisel peab olema keskne roll, eristades iga merepiirkonda selle omaduste alusel, ning et selles tuleb rohkem rõhku panna ühiskasutusvõimaluste ja avamere tuuleparkide mitmeotstarbelise kasutamise saavutamise hindamisele, mis on ülimalt oluline, et saavutada säästva kalanduse, vesiviljeluse ja avamereenergia sektoris mõlemale poolele kasulik olukord, ning kaasata kalandus otsustusprotsessidesse tõhusalt osalema, vastandina liiga ebamäärastele mõistetele „konsulteerimine“ ja „vaatlejad“, täites varem võetud kohustusi ja lahendades kasutusel ilmnunud vastuolusid;
42. kutsub liikmesriike kui mereala ruumilise planeerimise pädevaid asutusi seoses nende jätkuva töö ja riiklike mereala ruumiliste planeeringute hilisema läbivaatamisega üles võtma arvesse vajadust tagada, et välditakse avamere tuulegeneraatorite negatiivset mõju kalandusele ja et need paigutataks seetõttu püügipiirkondadest eemale;
43. edendab ökosüsteemil põhineva lähenemisviisi kohaldamist mereala ruumilises planeerimises, et luua süsteemipõhine raamistik mereökosüsteemide mõistmiseks ja haldamiseks ning nende koostoimeks sotsiaal-majandusliku tegevusega;
44. toonitab, kui olulised on kogukonna energiatootmissüsteemid, mis võimaldavad rannikukogukondadel ja kooperatiividel, sealhulgas kaluritel, toota ise elektrit ja reinvesteerida tulu kogukonda;
45. rõhutab, et avamere tuuleparke tuleks ehitada üksnes juhul, kui on tagatud, et sellel puudub negatiivne keskkonna- ja ökoloogiline ning majanduslik, sotsiaal-majanduslik ja sotsiaal-kultuuriline mõju kaluritele ja vesiviljelejatele kooskõlas sinise majanduse ja Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkidega;
46. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel arvesse avamere taastuenergia mõju mereökosüsteemile ja kalandusele;
47. nõuab tungivalt, et liikmesriigid jätkaksid tööd ka muude taastuenergia liikide arendamiseks ja kasutamiseks;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

48. palub komisjonil viia läbi mõju hindamise, et uurida avamere tuuleparkide rajatiste ehitamise eeldatavaid majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid tagajärgi seal, kus on tõenäoline nende rajatiste sattumine konflikti nii kalandussektoriga kui ka mereelustiku kestlikkusega;
49. rõhutab, et avamere keskkonnas ja majanduses tegutsevate sektorite vaheline koostöö on ka õiglase ülemineku tõukejõud; kutsus komisjoni üles hindama algatusi, mis stimuleerivad kohalikku majandust ja majandustegevust avamerel ning leidma sektoritevahelise sünergia, mis võib olla tulevikukindla majanduse taastumise alus;
50. toonitab, et juba on näiteid kalandussektori ja avamere tuuleenergia sektori kooseksisteerimisest ning et neid kogemusi tuleks kasutada parimate võimalike tavade leidmiseks ja jagamiseks kogu meretaristu olemusringi jooksul;
51. rõhutab, et sidusrühmadel peaks olema õigus mereruumi planeerimises osaleda ja selles kaasa rääkida;
52. rõhutab, et varajane, õiglane, tulemuslik ja jätkuv konsulteerimine sidusrühmadega ja nende – eelkõige kalurite ja vesiviljelejate – osalemine, läbipaistvate suuniste loomine ja kompensatsiooni maksmine võiksid leevendada konfliktipotentsiaali ning luua kalandusele ja avamere taastuenergiale võrdsed võimalused;
53. nõuab, et EL edendaks ja toetaks avamere tuuleparke oma välistegevuses, eelkõige kolmandate riikidega, kus juurdepääs energiale on endiselt ebahühtlane ja piiratud, kooskõlas rohelise kokkuleppe eesmärkidega;
54. rõhutab, et kui otsused tuleb teha enne, kui vajalikud andmed või teave on teatavaks saanud, tuleks kohaldada ELi toimimise lepingu artikli 191 lõike 2 kohast ettevaatusprintsipi;
55. märgib, et ELi tasandil võib olla vaja lisameetmeid, sealhulgas õigusakte, arvestades, et tõendid osutavad sellele, et liikmesriikide mereala ruumiline planeerimine ei taga kalurite ja muude sidusrühmade õiglast kaasamist ning vajaduse korral kalandusettevõtjate hüvitamist;
56. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid, et mereala ruumilised planeeringud kindlustaksid kalandusettevõtjate õiglase kaasamise ja nende tegevuse kestliku jätkumise ning kajastaksid õiglaselt kalurite, merikarpide ja vähiliste korjajate ja vesiviljelejate õigustatud huve;
57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0345

Kodanikega peetavad dialoogid ja kodanike osalemine ELi otsustusprotsessis

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon kodanikega peetavate dialoogide ja kodanike osalemise kohta ELi otsustusprotsessis (2020/2201(INI))

(2022/C 99/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 10 lõiget 3,
  - võttes arvesse ELi lepingu artiklit 11,
  - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa Parlamendi seisukohta Euroopa tuleviku konverentsi kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa Parlamendi seisukohta Euroopa tuleviku konverentsi kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse petitsioonikomisjoni arvamust, mis on esitatud muudatusettepanekutena,
  - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamusi,
  - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A9-0213/2021),
- A. arvestades, et 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimiste tulemused andsid positiivse signaali, et Euroopa kodanikud tunnevad üha suuremat huvi ELi tasandil toimuvate muutuste vastu ja usuvad, et ELi õigusaktid mõjutavad nende igapäevaelu; arvestades, et 2019. aastal oli üldine valimisaktiivsus 50,6 %, mis on suurim pärast 1994. aastat ja märkimisväärne kasv võrreldes 2014. aastaga, mil valimisaktiivsus oli 42,6 %; arvestades, et kuigi valimisaktiivsus kasvas 2019. aastal kõigis elanikkonnarühmades, oli kasv kõige suurem nooremate valijate seas, eriti alla 25-aastaste ja 25–39-aastaste hulgas; arvestades, et hoolimata üldisest valimisaktiivsuse tõusust esineb liikmesriikide vahel endiselt suuri erinevusi;
- B. arvestades, et Eurobaromeetri 2020. aasta juunikuu kiiruuringus kodanikuaktiivsuse kohta ⁽³⁾ oli 55 % vastajatest seisukohal, et mõjusaim viis kodanike häält ELi tasandi otsustajatele kuuldavaks teha on Euroopa Parlamendi valimistel osalemine; arvestades, et kuigi eesmärk on demokraatia toimimist ELis pidevalt parandada, näitavad mitmed Eurobaromeetri uuringud, et suur osa kodanikest ei ole rahul viisiga, kuidas demokraatia toimib; arvestades, et sellist suhtumist on leitud nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil; arvestades, et märkimisväärne osa ELi kodanikest ei tunne, et neid kuulda võetakse, ning ELi jääb nende jaoks kaugeks;
- C. arvestades, et ELi lepingu artiklid 10 ja 11 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklid 20, 21, 24, 227 ja 228 on aluseks kodanike osalemisele ELi poliitika ja õigusaktide kujundamises;
- D. arvestades, et ELi lepingu artikli 10 lõikes 3 on sätestatud, et igal kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias ning et otsused tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik;
- E. arvestades, et ELi lepingu artikli 11 lõigetes 1 ja 2 nõutakse, et institutsioonid annaksid kodanikele ja esindusühendustele sobival viisil võimaluse teha teatavaks ja vahetada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades ning et nad peaksid esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0010.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0153.

⁽³⁾ Eurobaromeetri kiiruuring FL4023.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- F. arvestades, et 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe⁽⁴⁾ punktis 19 rõhutatakse, et avalikkuse ja sidusrühmadega konsulteerimine on asjatundliku otsustusprotsessi ja õigusloome kvaliteedi parandamise lahutamatu osa;
- G. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 165 lõige 2 volitab ELi soodustama noorsoovahetust ja juhendajate vahetust sotsiaalhariduse alal ja ergutama noori osalema Euroopa demokraatias;
- H. arvestades, et ELi kodanikud võivad oma aluslepingutest, sealhulgas põhiõiguste hartast tulenevate õiguste jõustamiseks esitada hagi otse Euroopa Liidu Kohtule ainult teatavatel tingimustel; arvestades, et Euroopa Parlamendi liikmete demokraatlikud valimised on ELi kodanike põhiline alt üles lähenemisviisi kasutatav vahend, ning samas tuleks tugevdada muid vahendeid, milleks on Euroopa kodanikualgatus, Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebused ja Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonid, mis on parlamentarismi oluline täiendus;
- I. arvestades, et seni on tehtud kuus edukat Euroopa kodanikualgatus, viimati algatused „Minority Safepack“ (vähemuste turvapakett) ja „Lõpp puurijastule!“; arvestades, et 2020. aasta jaanuaris jõustus määrus (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuses kohta⁽⁵⁾, mis hõlbustab kodanikel kutsuda komisjoni üles esitama seadusandlikke ettepanekuid oma pädevusse kuuluvates valdkondades, milles liidul on õigus meetmeid võtta; arvestades, et „Minority Safepack“ oli esimene Euroopa kodanikualgatus, mida läbivaadatud Euroopa kodanikualgatuses määruse alusel Euroopa Parlamendis arutati, ning parlament toetas seda 2020. aasta detsembris ülekaalukalt 76 %-ga antud häältest; arvestades, et Euroopa kodanikualgatusete mõju on siiski väike, osaliselt seetõttu, et komisjon ei ole võtnud järelmeetmeid;
- J. arvestades, et Euroopa Ombudsmani soovitus ei ole õiguslikult siduvad, kuid tema järelduste järgimise määr on püsivalt kõrge;
- K. arvestades, et ELi kodanikel ja igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus esitada Euroopa Parlamendile petitsioone ELi toimimise lepingu artiklite 24 ja 227 alusel, kui küsimus puudutab neid otseselt ja kuulub mõnda ELi tegevusvaldkonda;
- L. arvestades, et komisjoni korraldatud veebipõhised avalikud konsultatsioonid on peamiselt suunatud konkreetsele sihtrühmale, nende kohta ei levitata laialdaselt teavet ja need kestavad mõnikord liiga lühikest aega, mis tähendab, et need ei jõua märkimisväärse osani elanikkonnast; arvestades, et Euroopa Kontrollikoda soovitas komisjoni 2019. aasta konsultatsioonipoliitika põhjalikul läbivaatamisel komisjonil parandada suurema osalemisaktiivsuse saavutamiseks kodanike teavitamise viisi;
- M. arvestades, et komisjoni korraldatud dialoogid kodanikega on pigem viis anda kodanikele teavet kui kaasata neid arutellu selle üle, mis on nende nägemus ja mida nad sooviksid ELis muuta, ning need ei sisalda tagasisidemehhanismi, mille kaudu kodanikke nende osaluse tulemustest teavitada;
- N. arvestades, et olemasolevate osalusvahendite, nagu Euroopa kodanikualgatus, avalike konsultatsioonide ja kodanikega peetavate dialoogide toimimine ei paku kodanikele ELi otsustusprotsessi mõjutamiseks piisavaid vahendeid; arvestades, et see on suuresti tingitud tulemuslike järelemeetmete puudumisest institutsioonide tasandi otsustusprotsessis;
- O. arvestades, et enamik osalemise vormidest leiab üksikisikute seas harva kasutust; arvestades, et üksikisikud ei ole olemasolevatest osalusvahenditest enamasti teadlikud ning seetõttu on nad nende kaudu kogutud seisukohtades ja andmetes allaesindatud; arvestades, et kodanike osalus ei asenda organiseeritud kodanikuühiskonda;
- P. arvestades, et praegused osalusvahendid ei võimalda kodanike osalemise potentsiaali maksimaalselt ära kasutada ega aita seetõttu piisavalt kaasa ELi demokraatliku legitiimsuse tugevdamisele ja kodanike suuremale isevastutusele teel sellise ELi suunas, mis kajastab kodanike vajadusi ja nägemusi;
- Q. arvestades, et olemasolevate osalusvahendite ümberkujundamine, tingimusel et pööratakse erilist tähelepanu kõige vähem esindatud ühiskonnarühmadele, eelkõige noortele, ning Euroopa avaliku sfääri edasiarendamine võib aidata tugevdada ELi demokraatlikku legitiimsust;

(4) Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuses kohta (ELT L 130, 17.5.2019, lk 55).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- R. arvestades, et kodanike osalemise ja läbipaistvuse parandamine ELi tasandil on keskse tähtsusega, et tuua liit kodanikele lähemale ja suurendada kodanike usaldust ELi institutsioonide vastu ning saavutada tõeline mitmetasandiline demokraatia; arvestades, et läbipaistvuse puudumine pärsib avalikku arutelu mis tahes õigusakti üle; arvestades, et kõigil sidusrühmadel ei ole võrdset juurdepääsu ELi institutsioonidele ega teabele nende töö kohta; arvestades, et komisjon peaks pidama kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega avatud, läbipaistvat ja korrapäraselt dialoogi; arvestades, et EL peaks tagama, et kodanikuühiskond saab avalikus arutelus aktiivselt osaleda ning suudab mõjutada poliitika- ja otsustusprotsesse;
- S. arvestades, et kodanike osaluse võimaldamiseks on vaja tugevdada kodanikuhariduse Euroopa mõõdet ja parandada kodanike arusaamist EList;
- T. arvestades, et vajadus Euroopa kodanikuhariduse kursuste järele kasvab kõigis liikmesriikides; arvestades, et seetõttu tuleks tunnustada kodanikuühiskonna organisatsioonide tööd kodanikuhariduse ja -õppe alal ning soodustada terviklikku lähenemiskiisi kodanikuharidusele, sealhulgas nii formaalsele haridusele ja formaalõppele kui ka mitteformaalsele haridusele ja õppimisele;
- U. arvestades, et praegused kodanike osalust käsitlevad edukad projektid, nagu „European HomeParliaments“ ja ELi noortedialoog on näidanud, et kodanikud sooviksid olla ELi otsustusprotsessidesse korrapäraselt kaasatud;
- V. arvestades, et nõukogu on endiselt kinnine institutsioon, mida kinnitab Euroopa Ombudsmani uurimine OI/2/2017/TE nõukogu vähese läbipaistvuse kohta seoses üldsuse juurdepääsuga tema seadusandlikele dokumentidele ja otsustusprotsessile;
- W. arvestades, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon määratleb avatud valitsemist kui „valitsemiskultuuri, mis põhineb uuenduslikul ja kestlikul avalikul poliitikal ja tavadel, juhindudes läbipaistvuse, vastutuse ja osaluse põhimõtetest, mis edendavad demokraatiat ja kaasavat majanduskasvu“;
- X. arvestades, et 2018. aastal liikmesriikide korraldatud kodanikega konsulteerimine Euroopa tuleviku teemal on osutunud kodanikega ELi küsimustes suhtlemise mõjusaks vahendiks; arvestades, et kuna protsessis puudusid konkreetsed järelemeetmed ja järjepidevus, andsid osalemise saavutamiseks tehtud üldlused vastuolulisi tulemusi;
- Y. arvestades, et Euroopa tuleviku konverents peaks võimalikult suurel määral üldsust kaasama ning võib anda kodanikega suhtlemise kohta väärtuslikke kogemusi, et mõista, mida nad tegelikult ELilt ja institutsioonide tööst ootavad;
1. rõhutab, et on vaja kaaluda, kuidas EL saaks kodanikega liidu esindusdemokraatia üldpõhimõtete alusel tulemuslikumalt suhelda; on veendunud, et kodanikel peaks olema ELi otsustusprotsessis suurem sõnaõigus, nii et liit kajastaks paremini kodanike seisukohti ning oleks vastupidavam, demokraatlikum ja tõhusam; on seetõttu veendunud, et aluslepingu muutmist ei tohiks välistada, kuigi see ei tohiks olla omaette eesmärk, ning et Euroopa tuleviku konverents peaks pakkuma võimaluse alustada kodanikega neil kesketel teemadel konstruktiivset dialoogi;
  2. on veendunud, et kodanike otsese kaasamisega osalusmehhanismide kaudu saab tugevdada liidu mis tahes reformi, mille eesmärk on muuta see sotsiaalsemaks, õiglasemaks, sidusamaks, ühtsemaks, sihipärasemaks, võimekamaks, suveräänsemaks ja vastutustundlikumaks;
  3. rõhutab, et valitseb pinge kahe visiooni vahel, millest ühes nähakse ELi liikmesriikide kesksena, teises aga institutsioonide kesksena – seda probleemi on võimalik lahendada, töötades välja kodanikekeskse Euroopa Liidu käsituse ja vahendid;
  4. rõhutab, et olemasolevatel osalusvahenditel on mitmeid puudusi, mistõttu neid tuleks täiustada ning arendada tuleks ka uusi, et muuta osalemine kodanikele juurdepääsetavamaks, kaasavamaks, sisukamaks ja mõjusamaks; on seisukohal, et selleks, et hõlbustada üldsuse osalemist laiemates poliitilistes aruteludes ja anda kodanikele võimalus mõjutada poliitilisi tulemusi olemasolevate mehhanismide koostoiu kaudu, on hädavajalik, et kodanike kaasamine toimuks viisil, mis vastab nende ootustele; on veendunud, et see alt üles suunatud osaluse suurendamine peaks ELis esindusdemokraatiat täiendama;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

5. juhib tähelepanu Euroopa kodanikualgatuse tähtsusele ainsa ELi tasandi osalusvahendina, mille kaudu on võimalik algatada õigusaktide koostamist; nõuab, et algatusele antavat vastust tugedataks parlamendi resolutsiooni vastuvõtmisega iga eduka Euroopa kodanikualgatuse kohta; märgib, et komisjon peab täielikult täitma oma juriidilist kohustust esitada piisavad põhjendused selle kohta, miks ta Euroopa kodanikualgatusega seoses meetmeid võttis või ei võtnud, ning usub, et see vastus peab olema terviklikum, et tagada kodanikele täpne ülevaade sellest, mida Euroopa kodanikualgatusega tegelemisest või selle käivitamisest võiks oodata; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei võta edukate Euroopa kodanikualgatuste suhtes seadusandlike meetmete kaudu järelmeetmeid; on seisukohal, et vastavalt määruse (EL) 2019/788 artiklile 15 võib parlament kooskõlas kodukorra artikliga 222 võtta vastu otsuse esitada järelmeetmena Euroopa kodanikualgatusel põhinev seadusandlik algatusraport juhul, kui komisjon pole ette nähtud ajavahemiku jooksul oma kavatsusi avaldanud või on teatises öelnud, et ei kavatse võtta meetmeid sellise Euroopa kodanikualgatuse suhtes, mis vastab menetlusnõuetele ja on kooskõlas aluslepingutega, eelkõige ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu põhiväärtustega; nõuab tungivalt, et pärast seda, kui parlament on seadusandliku algatusraporti vastu võtnud, kohustuks komisjon esitada asjakohase seadusandliku ettepaneku; teeb sellega seoses ettepaneku muuta praegust Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelist raamkokkulepet; palub muuta Euroopa kodanikualgatuse määrust, et motiveerida komisjoni esitama seadusandlikku ettepanekut, kui esitatud Euroopa kodanikualgatus vastab asjaomastele nõuetele;
6. juhib tähelepanu sellele, et pärast Euroopa Kontrollikoja aruannet⁽⁶⁾, milles tunnustati komisjoni avalike konsultatsioonide tõhusust, ning võttes arvesse kodanike rahuldavat arvamust, peaks komisjon parandama oma avalike konsultatsioonide protsessi, et edendada kodanike suuremat osalust ning paremini jälgida ja hinnata nende panust;
7. juhib tähelepanu sellele, et kodanikega peetavate dialoogide praegust kontseptsiooni ja tava tuleks tugevdada ja ajakohastada;
8. rõhutab kasu, mida toob kodanike ja kodanikuühiskonna kaasamine Euroopa avaliku sfääri arendamisse ja ELi esindusinstituutide ja demokraatlike protsesside kaudu saavutatud demokraatliku legitiimsuse täiendamisse;
9. rõhutab, et mitte kõik sidusrühmad, eelkõige kodanikud ja kodanikuühiskonna rühmad, ei ole võrdselt poliitiliselt aktiivsed, häälekad või mõjukad; on seetõttu veendunud, et ELi osalusdemokraatia nõuab organiseerumata kodanike toetamist ning nende juurdepääsu edendamist valimis- ja osalusvõimalustele nii ELi kanalites kui ka väljaspool neid;
10. on seisukohal, et kodanike usaldus ELi institutsioonide vastu on demokraatia, hea valitsemistava ja tulemusliku poliitikakujundamise jaoks määrava tähtsusega; usub, et ELi institutsioonid peavad püüdlema võimalikult kõrgete läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväärse standardite poole; rõhutab, et kodanike juurdepääs kõigile Euroopa institutsioonide dokumentidele on osalusdemokraatia alus; kutsub eelkõige nõukogu üles suurendama oma otsustusprotsessi ja dokumentidele juurdepääsu läbipaistvust;
11. rõhutab uute tehnoloogiavahendite potentsiaali, mis võivad pakkuda uusi viise kodanikega suhtlemiseks, et tagada tõhus alt üles lähenemisviisi ja parandada kodanike suutlikkust institutsioonidelt vastutust nõuda;
12. rõhutab, et avatud valitsemine, mis ühendab endas suurema läbipaistvuse ja vastutuse meetmed ning osalusvahendid, aitab suuresti vähendada demokraatia defitsiiti, mis tuleneb sellest, et ELi kodanikud tajuvad oma võimetust ELi otsustusprotsessis osaleda;
13. tunneb heameelt eetikaorgani kui iseseisva asutuse kavandatava loomise üle, et suurendada ELi institutsioonide läbipaistvust;
14. juhib tähelepanu uuele kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmile, mis peaks eeldatavasti suurendama selliste tegevuste nähtavust ja mõju, mis aitavad kaasa kodanikega peetavale dialoogile ja kaasatusele osalusdemokraatias; rõhutab, kui võrd oluline on tagada järjepidevus ja suurendada vahendeid selle programmi kodanike tegevussuuna jaoks, sealhulgas sõpruslinnade liikumine ja ajaloolise mälu seotud tegevused; väljendab rahulolu, et selle

⁽⁶⁾ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 14/2019 „Avaldage arvamust!“ (september 2019)

Kolmapäev, 7. juuli 2021

programmi raames rakendatakse Euroopa väärtuste edendamisele suunatud tegevusi, nagu näiteks teadlikkuse suurendamine ühise Euroopa ajaloo kohta; nõuab kodanikuühiskonnaga dialoogi pidamise rühma kiiret loomist uue programmi raames;

15. peab oluliseks edendada eri riikide kodanike vahelisi vahetusi Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, eelkõige linnade ja piirkondade võrgustike kaudu ning piirkondadevahelise dialoogi hõlbustamise kaudu; kutsub komisjoni üles tagama selleks piisavad rahalised vahendid kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi kodanike kaasatuse ja osalemise tegevussuuna kaudu;

16. rõhutab, et parem teave kodanike murede kohta aitab ELi institutsioonidel olla tähelepanelikud ja neile muredele reageerida, tagades piisavad kanalid kodanikeni jõudmiseks ja nende seisukohtade kogumiseks ning tagades asjakohased järelmeetmed järgnevas otsustusprotsessis; nõuab osalusmehhanismide parandamist, et kodanike osalus saaks ELi otsustusprotsessi sisuliselt mõjutada;

17. rõhutab vajadust kaasata noori eelkõige poliitilise arutellu Euroopa tuleviku üle, samuti kaasata neid järjepidevalt osalusmehhanismidesse ja kodanikega korrapäraselt peetavatesse dialoogidesse, kuna tänased otsused määravad nende tuleviku; rõhutab vajadust leida uued kaugside- ja suhtlusvahendid, mis on kohandatud noorte huvidele;

18. kiidab komisjoni korraldatud lastele suunatud konsultatsioone ja toetab ELi laste osalusplatvormi loomist tulevikus; väljendab heameelt noorte kaasamise üle Euroopa tuleviku konverentsi digiplatvormile ja kodanike paneelaruteludesse; nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid looksid viise, kuidas tagada tulevikus laste ja noorte sarnane kaasatus struktuursel alusel ja piisavate tagasisidemehhanismidega;

19. nõuab noorte ja noorteorganisatsioonide tegelikku kaasamist ürituste ja programmide kavandamisse, rakendamisse ja hindamisse; kiidab ELi noortedialoogi raames tehtud pingutusi kaasata noori ja noorteorganisatsioone poliitika kujundamisse ja otsustusprotsessi; kutsub ELi institutsioone üles võtma käegakatsutavaid meetmeid, tuginedes ELi noortedialoogi tulemustele;

20. rõhutab vajadust teha koostööd haridusasutuste ja kodanikuharidusorganisatsioonidega, et tagada Euroopa kodanikuaktiivsuse lisamine õppekavva kogu ELis; kutsub komisjoni üles pakkuma toetust haridusprogrammide täiendamiseks kõikides liikmesriikides, eelkõige toetades Euroopa ja ülemaailmse kodanikuhariduse ühisõppekava väljatöötamist, soodustades paremat arusaamist ELi olemasolevatest institutsioonidest ning liikmesriikide ajaloost ja kultuurist, ning ergutades objektiivset ja kriitilist arutelu Euroopa Liidu eeliste üle; soovib lisada õppekavadesse ELi toimimist ja ajalugu käsitlevad moodulid ning kutsub komisjoni üles esitama selliste moodulite koostamise suuniseid;

21. tuletab meelde ELi haridusministrite 17. märtsil 2015 vastu võetud deklaratsiooni kodanikuaktiivsuse ning vabaduse, sallivuse ja mittediskrimineerimise ühiste väärtuste edendamise kohta hariduse kaudu, milles nad kutsusid üles tugevdama meetmeid hariduse valdkonnas Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et kaitsta meie pluralistlikku ühiskonda;

22. kutsub komisjoni üles käivitama keskkoolide, kutsekoolide ja muude haridusasutuste õpilastele ELi toimimise ja ajaloo teemal iga-aastast olümpiaadi European Union Olympiad eesmärgiga suurendada huvi ELi asjade vastu, nendes osalemist ja nende üle peetavat arutelu; rõhutab, et programmi „Erasmus+“ tuleks kasutada ka Euroopa kodanikuhariduse edendamiseks, eelkõige üliõpilaste ja noorte seas; kordab, et komisjonil on vaja paremini toetada ELi teemade käsitlemist ning uurimisprogramme Euroopas ja mujal;

23. on veendunud, et noorte osalemise tagamine on kodanikega peetavaid dialooge hõlmavate algatuste pikaajalise mõju oluline osa; rõhutab seetõttu, kuivõrd oluline on igas ELi õppetegevuses noortele keskenduda, ja soovib edendada noorte kaasamisvahendeid, pöörates erilist tähelepanu sotsiaalmeediale, mobiilirakendustele ja -mängudele, viktoriinidele ja muudele noortesõbralikele formaatidele; pooldab heade tavade näidetena vastastikusel õppel põhinevaid haridusprogramme, nagu Euroopa Noorteparlament ja ELi noortedialoog;

24. rõhutab akadeemiliste ringkondade, teadlaste ja ülikoolide rolli kodanike oskusteabe suurendamisel ELi osalusmehhanismide kohta, et suurendada nende osalust ELi otsustusprotsessis;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

25. toonitab, et tõhus kodanikega peetav dialoog ja kodanike aktiivne osalemine on tugevalt seotud kodanikuhariduse Euroopa mõõtmega; rõhutab seetõttu vajadust tugevdada kodanikuhariduse Euroopa mõõdet, et võimaldada kodanike osalemist ja suutlikkust tegutseda informeeritud kodanikena ning osaleda täiel määral ühiskondlikus elus nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil, tuginedes poliitiliste, õiguslike, sotsiaalsete ja majanduslike kontseptsioonide ja struktuuride mõistmisele, ülemaailmsetele arengutele ning kestlikkusele; kutsub komisjoni üles töötama välja tervikliku Euroopa strateegia, et suurendada ELis kodanikupädevust ja töötada välja toetavad meetmed, mille eesmärk on tagada kõigile ELis elavatele inimestele võrdne juurdepääs kodanikuharidusele, nii et nad saaksid kasutada oma poliitilisi õigusi;

26. teeb ettepaneku luua Euroopa kodanikuhariduse võrgustik, et pakkuda välja platvorm parimate tavade ja teadmiste vahetamiseks kodanikuhariduse Euroopa mõõtte tugevdamise meetodite kohta; rõhutab vajadust kodanikuhariduse uute mudelite ja vahendite järele;

27. rõhutab meedia rolli kodanike arvamuste kujundamisel ELi poliitika ja ELi enda kohta; rõhutab vajadust säilitada kogu Euroopas sõltumatu ja mitmekesine meediamaastik, kuid usub, et veelgi enam tuleks pingutada, et võidelda meedias levitatava desinformatsiooni ja valeandmeid sisaldava kajastuste vastu, eelkõige faktipõhiste üleeuroopaliste meediaprojektide suurema toetamise kaudu;

28. rõhutab, et kodanikel on õigus saada usaldusväärset, sõltumatut ja faktidel põhinevat teavet Euroopa Liidu, selle poliitika ja otsustusprotsesside kohta; tunnistab vajadust luua mitmekesine juurdepääs neutraalsele, sõltumatule ja informatiivsele ühisele Euroopa uudistekeskusele, mis on kättesaadav kõigis ELi ametlikes keeltes, ning arendada ennetavat teabevahetust ELi kodanikega; tuletab samuti meelde olemasolevate meediakanalite väärtuslikkust; peab vajalikuks konkreetselt tegeleda väär- ja desinformatsiooni levikuga, eelkõige kriiside ajal, kui kõige rohkem on vaja faktidel põhinevat, usaldusväärset ja õigel ajal esitatavat teavet; rõhutab, et meedia sõltumatus on selliste protsesside korral ülioluline; nõuab digiplatvormidel rakendamise jaoks ülalt alla tagasiside andmist, faktikontrolli ja mõõdukust seoses väär- ja desinformatsiooniga, mis samal ajal austavad kodanikuõigusi ja väljendusvabadust; peab seetõttu hädavajalikuks tugevdada ajakirjanike koolitamist sõltumatu ja kriitilise mõtlemise edendamiseks;

29. tunneb heameelt Euroopa demokraatia tegevuskava eesmärgi üle parandada kodanike osalemist demokraatlikes süsteemides teadlike otsuste tegemise kaudu; rõhutab vajadust tagada programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames noorte osalus ja ebasoodsas olukorras olevate inimeste kodanikuaktiivsus; pooldab Euroopa demokraatia tegevuskava raames välja kuulutatud meetmeid meediavabaduse, väljendusvabaduse ja kvaliteetse ajakirjanduse tugevdamiseks; ootab komisjoni ettepanekuid praktiliste ja tõhusate vahendite kohta, et paremini tagada ajakirjanike turvalisus, keda liiga sageli ähvardatakse ja põhjendamatult hirmutatakse, piirates seeläbi kodanike õigust teabele; on mures konkreetsete ettepanekute puudumise pärast kunstivabaduse ning keelatud ja kohtulikule vastutusele võetud kunstnikele kaitse tagamiseks ning kutsub komisjoni üles seda valdkonda Euroopa demokraatia tegevuskava raames edasi arendama;

30. tunnustab kõikide ELi kodanike õigust taotleda ja saada ELi institutsioonidelt teavet ühes ELi ametlikest keeltest; juhib tähelepanu sellele, et reaalne dialoog ning ELi kodanike aktiivne ja teadlik osalemine ELi otsustusprotsessis on võimalik ainult siis, kui puudub keelebarjäär, ning kutsub seetõttu komisjoni üles tegema palju suuremaid jõupingutusi, et võimaldada teabevahetust kodanikega kõikides ELi ametlikes keeltes; märgib, et kaasatuse, teadlikkuse ja nähtavuse tugevdamiseks on vaja parandada veebisisu kättesaadavust; soovib, et kõik ELi veebisaidid peaksid olema kasutajasõbralikud ja kättesaadavad kõikides ELi ametlikes keeltes;

31. tuletab meelde, et Euroopa poliitikameetmeid ja õigusakte rakendavad enamasti kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning neil on lihtsam jõuda kodanikeni ja täita olulist rolli ELi puudutavate teadmiste suurendamisel, kuna omavalitsused on kodanikele kõige lähemal asuv valitsemistasand; rõhutab, et esimene samm võiks olla Euroopa institutsioonide kontaktasutuste eraldatavate vahendite suurendamine ja nende territoriaalse võrgustiku väljaehitamine kogu Euroopas;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

32. peab tervitatavaks Regioonide Komitee 14. oktoobri 2020. aasta arvamust teema kohta „Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused pidevas dialoogis kodanikega“⁽⁷⁾; nõuab, et lisaks kogu ELi hõlmavatele kodanike osalemise vahenditele loodaks mitmetasandiliste valitsuste võrgustik, mis toimiks Euroopa institutsioonide ja kodanike vahelise sideahelana;
33. kordab vajadust kaasata kodanikud täielikult ELi otsuste tegemisse, et suurendada ELi legitiimsust ja üldsuse usaldust institutsioonide töö vastu; rõhutab seetõttu alaliste osalusmehhanismide tähtsust, mis veelgi hõlbustaksid ja soodustaksid kodanike osavõttu ELi otsustusprotsessist väljaspool hääletamist ning muudes olemasolevates kanalites ja vahendites; toetab teadlikkuse suurendamist nende mehhanismide kohta, et maksimeerida nende mõju ja tulemuslikkust; toonitab vajadust selliste mehhanismide järele Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, samuti vajadust piisava horisontaalse ja vertikaalse koordineerimise järele eri tasandi institutsioonide vahel;
34. toob esile asjaolu, et korrapärased osalusprotsessid kodanikega võivad teenida erinevaid eesmärke, näiteks iga-aastaste poliitiliste või seadusandlike prioriteetide mõjutamine, teatud küsimustes konkreetsete ettepanekute väljatöötamine, institutsiooniliste küsimuste arutamine või otsustamine teatavate avaliku sektori vahendite kasutamise üle; rõhutab siiski, et kuigi kodanike osalus osutub mõnes valdkonnas kasulikuks, on oluline, et kodanikel oleks selge arusaam kaasatuse tulemustest, sealhulgas olemuslikest piirangutest koos asjakohaste ja läbipaistvate järelemeetmetega;
35. märgib, et kodanike osalusmehhanismid hõlmavad paljusid üksteist täiendavaid vahendeid, nagu kodanikekogud, kodanikualgatused, avalikud konsultatsioonid, kodanikega peetavad dialoogid, osaluspõhine eelarvestamine, referendumid jne;
36. tuletab meelde, et kodanike osalusmehhanismide eesmärk peaks olema anda üksikisikutele võimalus väljendada oma ideid ja muresid; rõhutab asjaolu, et dialoogid peavad põhinema osalusel ja olema kaasavad, avatud, kaalutletud, riikidevahelised, läbipaistvad, erapooletud, vastutustundlikud, tõhusad, nähtavad ja huvitavad;
37. rõhutab, et võimalikult paljude inimesteni jõudmiseks tuleb kasutada kaasavat lähenemiskiisi; rõhutab asjaolu, et osalejate valimine peaks tagama elanikkonna tasakaalustatud esindatuse, kasutades selleks asjakohaseid kommunikatsioonimehhanisme, et jõuda mitmekesise üldsuseni, nii et sotsiaalne ja territoriaalne mitmekesisus oleks täielikult kajastatud; rõhutab, et kõigil kodanikel, sealhulgas nendel, kes elavad ebasoodsates piirkondades ja pääsevad ELi käsitlevale teabele halvemini ligi, peaks olema võrdne juurdepääs osalusmehhanismidele; nõuab osalusmehhanismide laiendamist kõigile, sealhulgas ELis elavatele kolmandate riikide kodanikele ning teises liikmesriigis või kolmandas riigis elavatele ELi kodanikele, kellele tuleks pakkuda nende vajadustele kohandatud alternatiivseid mehhanisme;
38. rõhutab, et kodanikel peab olema osalemismehhanismidele juurdepääs kõigis liidu ametlikes keeltes; tuletab meelde, et keelebarjääride tõttu jäävad Euroopa institutsioonid kodanike jaoks kaugeks ja see takistab Euroopas tõeliselt kaasava demokraatia arengut;
39. rõhutab, kui oluline on anda puuetega inimestele täielik juurdepääs kõigile eri vahenditele, mida EL kodanikele pakub, eelkõige süstemaatilise suulise ja kirjaliku tõlke kaudu viipekeelde ja kergesti loetavasse keelde;
40. rõhutab, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel, sotsiaalpartneritel ja muudel huvirühmadel peaks olema osalusvahendites oluline roll; on seisukohal, et nende osalemist toetavad nõuetekohased meetodid on üliolulised; rõhutab asjaolu, et selliste vahendite edu tagamiseks tuleb kaasata Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee;
41. rõhutab, et selleks, et mistahes osalusprotsessid oleksid tõhusad, tuleb nende eesmärkide, reeglite ja ajakava kohta algusest peale teavet anda; rõhutab, et kodanike kaasamist käsitlev teabevahetus peab rõhutama iga mehhanismi praktilist rolli, sest vastasel korral ei suudeta ootusi täita, mis omakorda vähendab osalemist ja legitiimsust;
42. rõhutab, et järjepidevalt peetavate kodanikudialoogide puhul on vaja tasakaalu ühtse formaadi ja erinevate riiklike tavade vahel, et pakkuda kodanikele Euroopa raamistikku, mis võtab arvesse erinevaid riigi tasandi arutelutraditsioone;
43. rõhutab, et digitehnoloogia peaks täiendama vahetu osalemise vahendeid ja seda tuleks kasutada eelkõige selleks, et innustada osalema elanikerühmi, kellel on raskusi traditsioonilistes osalusvahendites osalemisega;

⁽⁷⁾ ELT C 440, 18.12.2020, lk 49.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

44. palub komisjonil ja liikmesriikidel töötada välja kättesaadavad, uuenduslikud ja kaasavad vahendid kodanike osalemiseks ja nendega dialoogide pidamiseks, kasutades tulemuslikumalt digitehnoloogiat, et võimaldada kõigil kodanikel (näiteks noorematel ja vanematel inimestel, puuetega inimestel, liikuvatel ELi kodanikel, maal või vähem asustatud piirkonnas elavatel inimestel) aktiivselt osaleda ELi otsustusprotsessis, tuginedes õppetundidele, kuidas COVID-19 pandeemia toimis digivahendite kasutuselevõtmise kiirendajana; juhib tähelepanu lisaväärtusele, mida annab bürokraatia- vaba ja terviklik veebisait, mis annab kodanikele teavet kõigi Euroopa osalusalgatuste kohta; rõhutab sotsiaalmeedia olulist rolli, eriti laste jaoks; rõhutab, et selliste uuenduslike vahendite eesmärk peaks olema esindusdemokraatia toetamine ning et kõigil tasanditel tuleks tagada läbipaistvus;

45. nõuab faktikontrolli ja mõõdukust seoses desinformatsiooniga sellistel veebiplatvormidel, mida kasutatakse kodanikega suhtlemiseks;

46. tuletab meelde, et enne mis tahes osalusprotsessi alustamist peavad ELi institutsioonid vastavalt oma pädevusele ja seadusandlikele menetlustele võtma endale kohustuse võtta osalusprotsessi tulemustest lähtuvalt järelmeetmeid, kuna kodanike pettumuse põhjuseks on sageli järelmeetmete puudumine; rõhutab, et kodanikel peaks olema selge arusaam enda kaasamisest ja dialoogi struktuuridest, et ootused vastaksid tegelikkusele, kuna vastasel juhul on oht, et kodanikud jäetakse ilma õigustest; rõhutab, et iga uue osalusvahendiga peaks kaasnema tugev teavituskampaania, mis hõlmab kõrgetasemelist poliitilist tegevust ELi ja riiklikul tasandil, sarnaselt eduka valimiskampaaniaga 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimistel;

47. rõhutab, et ELi institutsioonid peavad kogu osalusprotsessi vältel andma osalejatele aktiivselt suuniseid; rõhutab, et selle protsessi lõpus peab selle tulemus olema selgelt määratletud, et sellele saaks kohustuslikult reageerida; teeb ettepaneku, et osalejatele tuleks sellise tegevuse lõpus anda iga ettepaneku või soovitusel kohta selges keeles koostatud kirjalikku tagasisidet, milles institutsioonid selgitaksid oma kavatsust seda ettepanekut või soovitusel rakendada, või põhjendada oma otsust seda mitte teha; tunnustab, et selleks et osalusmehhanismid võiksid anda suurema panuse kvaliteetsesse demokraatiasse ning see omakorda peremehetundes ja Euroopa identiteeti, on vaja ületada teatavad raskused ja komistuskivid;

48. toonitab, et selleks, et võtta kodanike panust tulemuslikult arvesse, on vaja luua kodanikega peetavate dialoogide jaoks järelmeetmete raamistik; teeb ettepaneku, et osa järelmeetmetest võiks olla tulemuste koondamine algatusraportitesse ja avalikesse kuulamistesse ning kodanike, sh kõige alaesindatute ühiskonnarühmade, nagu noorte kaasamine nende etappide kaudu;

49. on veendunud, et kodanike osalemise protsessid peavad olema võimalikult läbipaistvad; märgib, et läbipaistvus ja andmete avalikkus suurendavad usaldust avalike institutsioonide ja seega nende legitiimsuse vastu; rõhutab, et ELi institutsioonide demokraatliku legitiimsuse edendamine üldsuse kaasamise kaudu nõuab sügavat arusaamist ELi otsustusprotsessist; nõuab ELi tasandi avatud valitsemise standardi loomist, mis võiks olla aluseks teistele valitsusasanditele;

50. teeb ettepaneku, et komisjoni veebisait „Avaldage arvamust!“ peaks muutuma ühtseks vahendiks, mille kaudu pääseb ligi kõigile ELi tasandi osalusvahenditele; märgib, et COVID-19 pandeemia on julgustanud kasutama digitaalmeediat ja veebipõhiseid konverentsisüsteeme, ning näeb seetõttu täiendavaid võimalusi, mida digiteerimine pakub kodanike osalemiseks; juhib tähelepanu asjaolule, et see on aidanud kodanikel osaleda otsuste tegemisel kiiremini, ulatuslikumalt ja kaasavamal moel; on veendunud, et EL peaks edendama uusi ja uuenduslikke kodanike osalemise viise, mis võimaldavad kasutada digitehnoloogia vahendeid, mis hõlbustavad mitmekeelset dialoogi kodanikega; kutsub komisjoni üles kasutama kodanike osalemiseks täiendavaid digitaalseid võimalusi, sealhulgas kasutades õppematerjale, varasemaid näiteid ja teavet asjakohaste õigusaktide kohta kõigis ELi ametlikes keeltes; on veendunud, et tuleks ette näha sätted pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega inimeste jaoks;

51. soovib, et protsessi ja selle ELi institutsioonide poolt võetavate järelmeetmete jälgimiseks tuleks luua sõltumatu kodanikuühiskonna ning akadeemiliste ja sotsiaalpartnerite foorum;

52. soovib hõlbustada vabatahtlikul osalemisel põhineva sõltumatu kodanikuühiskonna organisatsioonide võrgustiku loomist, et koondada eri demokraatiaalgatused, sealhulgas eri piirkondades, et hõlbustada teabe jagamist ja teadmussiiret ning tagada parimate tavade kasutamine; on veendunud, et see suurendab kodanike teadlikkust ELi otsustusmenetlustest ning tagab kodanikele rohkem võimalusi poliitikakujuandmist mõjutada;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

53. peab tervitatavaks Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee presidentide ettepanekut luua institutsioonidevaheline töörihm kodanike osalemise kohta ELi otsustusprotsessides;
54. lubab teha koostööd teiste ELi institutsioonide ja sidusrühmadega, et tugevdada täiendavaid kodanike kaasamise kanaleid, sealhulgas kodanike dialoogide laiendamist ja alalise kodanike osalusmehhanismi loomine koos ametlikult siduva järeelmeetmete protsessiga;
55. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekut institutsioonidevahelise kokkuleppe saavutamiseks ühiskondliku dialoogi kohta vastavalt ELi lepingu artiklile 2, milles on kehtestatud, et institutsioonid peavad pidama avatud, läbipaistvat ja regulaarset dialoogi esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga;
56. rõhutab, kui oluline on edendada kodanikuaktiivsust ja aktiivset osalust kooskõlastatud ja sidusal viisil kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil; leiab sellest tulenevalt, et tuleb tugevdada Euroopa Komisjoni esinduste ja Euroopa Parlamendi büroode rolli, tegevust ja sõltumatust liikmesriikides, et hõlbustada kodanikuaktiivsust ja kodanikega peetavat vahetut dialoogi, võimaldada sellele juurdepääsu ning teabe levitamist ja teadlikkuse suurendamist Euroopa Liidu ja selle poliitika kohta kodanike digitaalset ja füüsilist osalust võimaldavate teabevahendite laialdase ja hästi koordineeritud kasutuse kaudu;
57. juhib tähelepanu algatusele „New European Bauhaus“ kui hiljutisele uuendusele, mille eesmärk on julgustada ja hõlbustada kodanike osalemist; rõhutab, et algatus toob kokku kodanikud, eksperdid, ettevõtjad ja institutsioonid ning hõlbustab vestlusi, et muuta tuleviku eluruumid taskukohasemaks ja juurdepääsetavamaks;
58. teeb ettepaneku võtta kasutusele kodanike osalemismehhanismid katseprojektide osas, sealhulgas nn kaasav eelarvestamine, et võimaldada kaasata kodanikke liidu eelarve kulude poole kujundamisse, ja rahvahanked, et võimaldada kaasata kodanikke koos ELi otsustajatega poliitikakujundamisse;
59. rõhutab vajadust hõlbustada kodanike osalemist, mida ELi institutsioonid piisavalt toetaksid, ELi struktuurireformide asjus, kujundades ümber konvendimeetodi, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 48; teeb ettepaneku arutada seda Euroopa tuleviku teemalisel konverentsil;
60. tunneb heameelt Euroopa tulevikku käsitleva konverentsi üle ja usub, et see on suurepärane võimalus pidada kodanikega otse sisukat dialoogi Euroopa tuleviku üle ja vastata nende nõudmistele;
61. rõhutab, kui oluline on kodanikuühiskonna organisatsioonide tasakaalustatud osalemine koos institutsiooniliste esindajatega Euroopa tulevikku käsitleval konverentsil; rõhutab vajadust võtta konverentsi tulemuste suhtes jõulisi järeelmeetmeid, hoides kodanikke kursis sellest tuleneva otsustusprotsessi eri etappidega, mis tagab, et dialoog kodanikega on sisukas ja jätkub pärast Euroopa tulevikku käsitleva konverentsi ametlikku lõppu;
62. rõhutab, et Euroopa tuleviku teemalise konverentsi raames korraldatud kodanike foorumeid tuleks kasutada katseprojektina nende tulevaseks võimalikuks institutsionaliseerimiseks kui alalist kodanike osalusmehhanismi olulistest aruteludes;
63. eeldab, et Euroopa tulevikku käsitlev konverents annab olulise panuse kodanike ELi poliitikakujundamises osalemise edasisse arengusse ja sillutab teed uue alalise kodanike osalusmehhanismi loomisele;
64. on seisukohal, et Euroopa tuleviku teemaline konverents annab võimaluse arutada võimalikke mehhanisme kodanike aktiivseks osalemiseks konsultatsiooniprotsessis, et mõjutada komisjoni iga-aastast tööprogrammi ja kõnet olukorrast Euroopa Liidus; märgib, et selline mehhanism võiks toimida igal aastal, saades alguse iga aasta esimestel kuudel koos riigisiseste ja piirkondlike kodanike foorumitega, mis peaksid valmistama ette prioriteetid aruteludeks Euroopa kodanike rahvusvahelisel foorumil, mis võiks toimuda Euroopa päeval; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa kodanike foorumil paika pandavad prioriteetid tuleks esitada ELi institutsioonidele, et neid saaks kasutada konsultatsioonimehhanismis, mille lõpptulemuseks on komisjoni iga-aastase tööprogrammi koostamine;
65. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0346

ELi ja NATO koostöö Atlandi-üleste suhete valdkonnas**Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon ELi ja NATO koostöö kohta Atlandi-üleste suhete valdkonnas (2020/2257(INI))**

(2022/C 99/12)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),
- võttes arvesse Põhja-Atlandi lepingut,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) V jaotist ning eriti selle artikleid 21 ja 42,
- võttes arvesse oma 13. juuni 2018. aasta resolutsiooni ELi ja NATO suhete kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 11. detsembri 2018. aasta resolutsiooni sõjaväelise liikuvuse kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2019. aasta resolutsiooni keskmaa-tuumajõudude piiramise lepingu tuleviku ja mõju kohta Euroopa Liidule ⁽³⁾,
- võttes arvesse Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) peasekretäri 2. augusti 2019. aasta avaldust keskmaa-tuumajõudude piiramise lepingu kohta,
- võttes arvesse oma 26. novembri 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, ja direktiivi 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist korda, seoses liidu raamistikus elluviidava kaitsetegevusega ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva aastaaruande kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva aastaaruande kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. novembri 2016. aasta järeldusi ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa“ kohta,
- võttes arvesse nõukogu 8. juuni 2017. aasta otsust (EL) 2017/971, millega kehtestatakse ELi täitevvolitusteta sõjaliste ÜJKP missioonide plaanimise ja juhtimise kord ning muudetakse otsust 2010/96/ÜVJP Somaalia julgeolekujõudude väljaõppe toetamiseks läbi viidava Euroopa Liidu sõjalise missiooni kohta, otsust 2013/34/ÜVJP, mis käsitleb Mali relvajõudude väljaõppe toetamiseks läbiviidavat Euroopa Liidu sõjalist missiooni (EUTM Mali), ja otsust (ÜVJP) 2016/601 Euroopa Liidu ÜJKP sõjalise väljaõppemissiooni kohta Kesk-Aafrika Vabariigis (EUTM RCA) ⁽⁸⁾, millega luuakse sõjaliste missioonide plaanimise ja juhtimise teenistus (MPCC),
- võttes arvesse kaitsepaketti, mille komisjon esitas 7. juunil 2017. aastal aruteludokumendis Euroopa kaitse tuleviku kohta (COM(2017)0315),

⁽¹⁾ ELT C 28, 27.1.2020, lk 49.

⁽²⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 22.

⁽³⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 149.

⁽⁴⁾ ELT C 232, 16.6.2021, lk 71.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0009.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0008.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0102.

⁽⁸⁾ ELT L 146, 9.6.2017, lk 133.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 13. ja 14. detsembri 2018. aasta järeldusi julgeoleku ja kaitse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 17. juuni 2020. aasta järeldusi julgeoleku ja kaitse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 5. novembri 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/1639, millega kehtestatakse üldtingimused, mille alusel lubatakse erandkorras kutsuda PESCO üksikprojektides osalema kolmandaid riike⁽⁹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 16. novembri 2020. aasta järeldusi dünaamilisemale, vastupanu- ja konkurentsivõimelisemale Euroopa tööstusele üleminekut edendava taastamise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 20. novembri 2020. aasta järeldusi alalise struktureeritud koostöö (PESCO) 2020. aasta strateegilise läbivaatamise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 6. mai 2021. aasta otsust USA, Kanada ja Norra osalemise heakskiitmise kohta sõjaväelist liikuvust käsitlevas PESCO projektis,
- võttes arvesse nõukogu 16. aprilli 2021. aasta järeldusi India ja Vaikse ookeani piirkonnas tehtavat koostööd käsitleva ELi strateegia kohta,
- võttes arvesse Ameerika Ühendriikide otsust ühineda uuesti Pariisi kokkuleppega,
- võttes arvesse 15. juunil 2021. aastal toimunud ELi ja USA tippkohtumisel vastu võetud ühisavaldust,
- võttes arvesse 15. juunil 2021 toimunud ELi ja Kanada tippkohtumisel vastu võetud ühisavaldust,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse 6. novembri 2020. aasta ettepanekut kliimamuutuste ja kaitse tegevuskava kohta,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 2. detsembri 2020. aasta ühisteatist „ELi ja USA uus üleilmsete muutuste kava“ (JOIN(2020)0022),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri 2020. aasta järeldusi ELi ja USA suhete kohta,
- võttes arvesse nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsust, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 16. detsembri 2020. aasta ühisteatist „ELi küberturvalisuse strateegia digikümneni jaoks“ (JOIN(2020)0018),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 7. juuni 2017. aasta ühisteatist „Vastupanuvõime strateegiline käsitlus ELi välistegevuses“ (JOIN(2017)0021),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu liikmete 26. veebruari 2021. aasta avaldust julgeoleku ja kaitse kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu läbirääkijate vahel 10. detsembril 2020. aastal sõlmitud kokkulepet Euroopa Kaitsefondi kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel 18. detsembril 2020. aastal sõlmitud poliitilist kokkulepet naabruspoliitika, arengu ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi kohta järgmisel mitmeaastase finantsraamistiku perioodil (2021–2027),
- võttes arvesse ELi ja NATO vahel 14. märtsil 2003. aastal sõlmitud salastatud teabe kaitse lepingut,

⁽⁹⁾ ELT L 371, 6.11.2020, lk 3.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse ühisdeklaratsiooni ELi ja NATO koostöö kohta, mille 8. juulil 2016 allkirjastasid Varssavis Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni president ja NATO peasekretär,
- võttes arvesse 74 ühist ettepanekut Varssavi ühisdeklaratsiooni rakendamiseks, mille ELi nõukogu ja NATO nõukogu kiitsid heaks 6. detsembril 2016. aastal ja 5. detsembril 2017. aastal,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni presidendi ja NATO peasekretäri 10. juulil 2018. aastal Brüsselis alla kirjutatud ühisdeklaratsiooni ELi ja NATO koostöö kohta ning 11. ja 12. juulil 2018. aastal Brüsselis Põhja-Atlandi Nõukogu kohtumisel osalenud riigipeade ja valitsusjuhtide Brüsseli tippkohtumise deklaratsiooni,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja NATO peasekretäri viit eduaruannet ühissetpanekute rakendamise kohta, mis esitati ühiselt 2017. aasta juunis ja detsembris, ning 2018., 2019. ja 2020. aasta juunis,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärke, eeskätt eesmärki nr 16: toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada kestlik areng,
- võttes arvesse tuumarelva leviku tõkestamise lepingu VI artiklis sätestatud tuumadesarmeerimiskohustust tuumarelva omavatele riikidele,
- võttes arvesse Walesis toimunud Põhja-Atlandi Nõukogu kohtumisel osalenud riigipeade ja valitsusjuhtide 5. septembril 2014. aastal avaldatud Walesi tippkohtumise deklaratsiooni,
- võttes arvesse 14. juunil 2021 Brüsselis toimunud Põhja-Atlandi Nõukogu kohtumisel osalenud riigipeade ja valitsusjuhtide Brüsseli tippkohtumise kommünikeed,
- võttes arvesse G7 juhtide 13. juuni 2021. aasta kommünikeed „Meie ühine tegevuskava ülemaailmseks tegevuseks parema taastumise nimel“,
- võttes arvesse 16. juunil 2021. aastal Genfis toimunud USA ja Venemaa tippkohtumist,
- võttes arvesse ÜRO desarmeerimiskava „Meie ühise tuleviku kindlustamine“,
- võttes arvesse aruannet „NATO 2030: United for a New Era“ (NATO 2030: ühinenud uue ajastu nimel), mille avaldas 25. novembril 2020. aastal NATO peasekretäri nimetatud analüüsirühm, mille tööd juhtisid Thomas de Mazière ja Wess Mitchell,
- võttes arvesse NATO 2030 noorte liidrite rühma 4. veebruari 2021. aasta aruannet „NATO 2030: Embrace the change, guard the values“ (Võtkem muutused omaks, kaitskem väärtusi),
- võttes arvesse NATO peasekretäri 15. detsembri 2020. aasta visiiti Euroopa Komisjoni volinike kolleegiumisse,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja osalemist NATO kaitseministrite kohtumisel 17. ja 18. veebruaril 2021. aastal ning NATO välisministrite kohtumisel 23. ja 24. märtsil 2021. aastal,
- võttes arvesse komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri 14. septembri 2016. aasta kõnet olukorrast Euroopa Liidus,
- võttes arvesse NATO ja ELi poliitiliste liidrite 19. veebruari 2021. aasta avaldusi Müncheni erakorralisel julgeolekukonverentsil „Beyond Westlessness“,
- võttes arvesse ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) parlamentidevahelise konverentsi 3. märtsi 2021. aasta istungjärgul toimunud arvamustevahetust,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 12. septembri 2019. aasta ülevaadet nr 09/2019 Euroopa kaitse kohta,

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse arvamustevahetust NATO peasekretäriga 15. märtsil 2021. aastal toimunud väliskomisjoni, julgeoleku ja kaitse allkomisjoni ning NATO parlamentaarse assambleega suhtlemiseks mõeldud delegatsiooni ühiskohtumisel,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0192/2021),
- A. arvestades, et Euroopa ja Atlandi-ülene solidaarsus ja partnerlus on Atlandi-ülese partnerluse varasema, praeguse ja tulevase julgeoleku alus; arvestades, et nii NATO kui ka EL on oma olemuselt erinevad, kuid arenevad ühes ja samas ebakindlas geopoliitilises kontekstis;
- B. arvestades, et nii EL kui ka NATO on alustanud analüüsiprotsesse, et kohaneda enneolematute üleilmsete julgeolekumuutustega; arvestades, et 2020. aasta juunis leppisid ELi liidrid kokku algatada protsess, mille eesmärk on määrata kindlaks strateegiline kompass; arvestades, et NATO liidrid otsustasid oma hiljutisel tippkohtumisel 14. juunil 2021 alustada tööd järgmise strateegilise kontseptsiooniga, mis kinnitatakse nende järgmisel tippkohtumisel 2022. aastal;
- C. arvestades, et 2020. aasta novembris koostasid ELi liikmesriikide luureteenistused ühises koostöös ELi esimese ulatusliku kõikehõlmava salastatud analüüsi kõigi ohtude ja probleemide kohta, millega EL silmitsi seisab või lähitulevikus kokku võib puutuda; arvestades, et 2021. aasta novembris peaks komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja esitama strateegilise kompassi kavandi, mida liikmesriigid seejärel arutavad ja mis kavatakse vastu võtta 2022. aasta märtsis; arvestades, et strateegilise kompassi eesmärk on hõlbustada Euroopa ühise julgeoleku- ja kaitsekultuuri tekkimist;
- D. arvestades, et Euroopa Liit tunnustab selgelt NATO rolli oma liikmesriikide jaoks Euroopa ning Euroopa kodanike kaitsel (ELi lepingu artikli 42 lõige 7); arvestades, et NATO-l on esmavastutus kollektiivkaitse valdkonnas (Washingtoni lepingu artikkel 5); arvestades, et suutlikkuse seisukohast jääb NATO kõigi liitlasjõudude tehnilise ja inimressurssidega seotud koostalitlusvõime ning varustuspoliitika sidususe oluliseks tagajaks; arvestades, et Põhja-Atlandi lepingu artiklis 5 ja ELi lepingu artikli 42 lõikes 7 sisalduv kollektiivse enesekaitse kohustus tagab solidaarsuse liitlasriikide vahel ja liikmesriikide vahel;
- E. arvestades, et ELi, NATO Euroopa liikmete, USA ja Kanada ühised väärtused, ühine ajalugu ja erisuhe on Atlandi-ülese liidu nurgakivi; arvestades, et EL ja NATO jagavad ühiseid julgeolekuprobleeme, ühiseid kaitsehuve ja ühte ja sama üha keerukamaks muutuvat julgeolekukeskkonda;
- F. arvestades, et 2016. aasta ühisdeklaratsiooni järel käivitati ELi ja NATO koostööprotsess, mille keskmes oli 74 ühissetepanekut meetmete võtmiseks hübriidohtudega võitlemise, operatiivkoostöö, sealhulgas merel ja rändeküsimustes, küberturvalisuse ja -kaitse, kaitsevõime, kaitsetööstuse ja teadusuuringute, õppuste ning ida- ja lõunapoolsete partnerite suutlikkuse suurendamise jõupingutuste toetamise valdkonnas;
- G. arvestades, et Euroopa julgeolek ja kaitse oleneb eurooplaste poliitilisest tahtest ning tsiviil- ja sõjalisest võimekusest täita oma kohustusi strateegilises raamistikus, mis on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt nõrgenenud; arvestades, et NATOt ei tuleks käsitleda üksnes kui ühe minevikuprojekti jätkamist, vaid kui visiooni maailma julgeoleku ja stabiilsuse tulevikust, mis peab oma poliitilist strateegiat pidevalt kohandama uute probleemidega, säilitama poliitilise solidaarsuse ja ühtekuuluvuse ning jääma usaldusväärseks, tehniliselt uuenduslikuks organisatsiooniks;
- H. arvestades, et ELi ja NATO suhete ainsaks õiguslikuks raamistikuks on endiselt 2003. aastal kokkulepitud raamistik, mis piirdub NATO ühiste planeerimisstruktuuride, vahendite ja võimekuse jagamisega ELiga, kui see on seotud ELi ÜJKP sõjaliste operatsioonide planeerimisega ja korraldamisega vastavalt kokkuleppele „Berliin-pluss“;
- I. arvestades, et peasekretär Jens Stoltenberg ütles 10. novembril 2020. aastal, et tuumarelvade kontrolli ja desarmeerimist on tarvis kiiremas korras jätkata, ning et NATO liitlased kinnitasid 15. detsembril 2020. aastal endale võetud kohustust säilitada ja tugevdada relvastuskontrolli, desarmeerimist ja massihävitusrelvade leviku tõkestamist;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- J. arvestades, et EL ja selle liikmesriigid on eelkõige alates 2016. aasta ELi üldise strateegia avaldamisest järginud poliitikat, mis võimaldab liidul olla aktiivsem ja mõjukam rahu ja julgeoleku edendaja maailmas, ning on sellest tulenevalt tihendanud oma koostööd julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas; arvestades, et oluliste verstapostide hulka kuuluvad Euroopa Kaitsefondi ja selle eelkäijaprogrammide asutamine, alalise struktureeritud koostöö (PESCO) käivitamine ja kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine (CARD) ning Euroopa rahutagamisrahastu kokkulepe;
- K. arvestades, et kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine annab ELile vahendi, et veelgi ühtlustada liikmesriikide jõupingutusi kaitsevõime arendamisel ja määrata kindlaks täiendavad koostöövaldkonnad;
- L. arvestades, et ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames on kolmel mandril toimuvale kuuetele sõjalisele ja 11 tsiviilmissioonile ning operatsioonile praegu siirdatud 5 000 ELi sõjaväelist ja tsiviiltöötajat; arvestades, et nende missioonidega on edukalt pakutud tuge, aidatud suurendada suutlikkust ja korraldatud koolitusi eesmärgiga tagada rahu, julgeolek ja stabiilsus konfliktsetes ja konfliktijärgsetes piirkondades; arvestades, et Euroopa suutlikkus oleneb suuresti ELi suutlikkusest tegutseda usutavalt välistegevuses;
- M. arvestades, et viimastel kuudel on aset leidnud enneolematult tihe ELi ja NATO läbikäimine kõige kõrgemal tasemel, näiteks NATO peasekretäri esimene arutelu ELi volinike kolleegiumiga 2020. aasta detsembris ning NATO peasekretäri osalemine Euroopa Ülemkogul 2021. aasta veebruaris;
- N. arvestades, et NATO kehtestab oma kaitseplaneerimisprotsessi abil iga nelja aasta tagant oma eesmärkide taseme, määrates kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt kindlaks relvajõudude, varustuse ja võimekuse reservi, mis liitlastel peaks olema olemas, et toetada kõiki NATO missioone ning suuta reageerida võimalikele ohtudele ja probleemidele;
- O. arvestades, et Ameerika Ühendriigid kutsusid juba ammu ELi ja selle liikmesriike üles suurendama oma jõupingutusi seoses julgeolekuse ja kaitse tegevate investeeringutega, mis on oluline panus koormuse jagamisse alliansis;
- P. arvestades, et COVID-19 pandeemia avaldab märkimisväärset mõju rahvusvahelistele suhetele ja riikide eelarvetele ning on veelgi süvendanud üleilmseid pingeid ja julgeolekuprobleeme, nagu vägede vastutustundetu ja agressiivne paigutamine; arvestades, et eelkõige Hiina ja Venemaa on püüdnud pandeemiat kasutada oma strateegiliste huvide edendamiseks; arvestades, et EL ja NATO on alates pandeemia algusest teinud tihedat koostööd, tegeledes selliste küsimustega, nagu meditsiinitehnika ja personali jaotamine, kodanike repatrieerimine, küber- ja hübriidohud ning võitlus desinformatsiooni ja vaenuliku propaganda vastu;
- Q. arvestades, et komisjon rõhutas kaitse tegevuskava esitades, et tööstuse liigse tootmisvõimsuse, killustatuse ja ebatõhususe kulud Euroopa sõjalise võimekuse tootmisele on 25–100 miljardit eurot aastas, mis kaetakse liikmesriikide riigikaitse eelarvetest;
- R. arvestades, et demokraatiad peavad praegustele probleemidele asjakohaselt reageerima; arvestades, et mitmed NATO ja ELi liikmesriigid seisavad silmitsi demokraatiat ohustavate siseprobleemidega; arvestades, et ülemaailmselt näivad autoritaarsed režiimid, nagu Venemaa ja Hiina, olevat tugevdanud oma mõjuvõimu ja järgivad agressiivset tegevuskava;
- S. arvestades, et NATO tugevdatud kohalolek alliansi idapiiril koos nelja rahvusvahelise lahingurühmaga Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas toimub vastavalt USA, Ühendkuningriigi, Kanada ja Saksamaa juhtimisel,
- T. arvestades, et NATO katsetas edukalt oma õhuruumi kiirreageerimise algatust, võimaldamaks meditsiinitarvete kiiret transporti COVID-19 pandeemia ajal;

70 aastat Atlandi-üleseid suhteid NATO vahendusel

1. on veendunud, et Euroopa Liidul ja NATO-l on julgeoleku ja kaitse valdkonnas kokkulangevad huvid; tunnustab ELi-NATO tihendatud koostööd, mis on toimunud alates 2016. aasta Varssavi ühisdeklaratsiooni allkirjastamisest ja mida kinnitati 2018. aasta Brüsseli ühisdeklaratsiooniga, ning rõhutab, et ELi ja NATO tugevdatud strateegiline partnerlus on ülimalt oluline Euroopat ja selle naabrust puudutavate julgeolekualaste probleemidega tegelemiseks; tunnustab alliansi

Kolmapäev, 7. juuli 2021

saavutusi ja rõhutab selle jätkuvat asjakohasust; rõhutab, et selleks, et jääda usaldusväärseks ja kestlikuks osalejaks kollektiivse julgeoleku ja rahu tagamisel maailmas, peab NATO suurendama oma jõupingutusi, et kohaneda ohtude muutuva olemuse ja suurenenud tasemega; tuletab meelde, et nende ELi liikmesriikide jaoks, kes kuuluvad ka NATOsse, on NATO kollektiivse kaitse nurgakiviks; nõuab, et ELi süvendaks Atlandi-ülest sidet ja olulist partnerlust NATOga;

2. kinnitab veel kord oma varasemat pühendumust ELi eesmärkidele julgeoleku ja kaitse valdkonnas ning juhib uuesti tähelepanu ELi püüdlustele täita ülemaailmse rahu ja julgeoleku tagaja rolli; rõhutab asjaolu, et NATO kujutab endiselt oma liikmete ja kogu Atlandi-ülese kogukonna julgeoleku ja ühiskaitse tagamise alustala ning on asendamatu foorum liitlastevaheliste konsultatsioonide pidamiseks ja julgeolekuga seotud otsuste tegemiseks; kinnitab veel kord oma toetust Atlandi-ülesele koostööle, partnerlusele ja sõprusele, mis on viimase 70 aasta jooksul aidanud kaasa Euroopa edule ning olnud alates Teise maailmasõja lõpust stabiilsuse ja julgeoleku aluseks;

3. rõhutab, et ELi ja NATO partnerlus ning Atlandi-ülene koostöö tervikuna põhinevad ühisel ajalool ning demokraatia põhiväärtuste, vabaduse, inimõiguste austamise, õigusrüügi, rahu ja rahvusvahelise koostöö edendamise ning reeglite põhineva rahvusvahelise korra ühisel toetamisel; rõhutab, et NATO on midagi enam kui vaid sõjaline liit ja kujutab endast ühiste demokraatlike väärtuste sümbolit;

4. toonitab, et NATO on hinnatud partner ka nendele ELi liikmesriikidele, kes ei ole selle alliansi liikmed; tunnustab asjaolu, et NATO teeb koostööd mõnede NATOsse mittekuuluvate liikmesriikidega, muu hulgas oma programmi „Partnerlus rahu nimel“ ja partnerluse koostalitlusvõime algatuse kaudu; tuletab meelde, et ELi ja NATO koostöö ei tohi olla takistuseks NATOsse mittekuuluvate ELi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikale; tuletab meelde, et NATO koostöö NATOsse mittekuuluvate ELi liikmesriikidega on ELi ja NATO koostöö lahutamatu osa; väljendab heameelt NATOsse mittekuuluvate ELi liikmesriikide kaasamise üle alliansi algatusesse, austades samal ajal riikide neutraalsuse poliitikat ja võttes arvesse asjakohaseid põhiseaduslikke raamistikke, kolmandate riikide kaasamist ja ELi eesmarke; rõhutab, et neil kahel organisatsioonil on selgelt erinev iseloom ning et kumbki peaks tegema koostööd, austades täielikult teise organisatsiooni sõltumatust ja otsustusmenetlusi, tuginedes vastastikkuse ja kaasatuse põhimõtetele, ilma et see piiraks ühegi liikmesriigi julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära; tuletab meelde mõlema organisatsiooni erinevat olemust ja rolli, kuna EL on tsiviilorganisatsioon, millel on sõjalised vahendid ELi lepingu artikli 43 lõike 1 kohasteks piirkonnavälisteks operatsioonideks (Petersbergi ülesanded), ning NATO on sõjaline ja poliitiline allianss, mis vastutab oma liikmete kollektiivse territoriaalse kaitse korraldamise eest;

5. rõhutab, et Atlandi-ülene kogukond seisab silmitsi paljude esilekerkivate ohtudega, süsteemse konkurentsiga ja enneolematute ühiste probleemidega meie demokraatlikele ühiskondadele, õigusrüügil ja põhivabaduste austamisele, mis mõjutavad otseselt või kaudselt liikmesriikide ja nende kodanike julgeolekut, alates tavapära ohtudest, ebatõhusast relvastuskontrollist ja massihävitusrelvade levikust, tuumarelvade ohu vähendamise puudumisest, ebastabiilsusest lõuna- ja idanaabruses, kliimamuutustest, pandeemiast ja terrorismist kuni hübriidohtude, desinformatsiooni, küberrünnakute, kujanemisejärgus ja murranguliste tehnoloogiate pahatahtliku kasutamise, ebatavalise rände ja muutuva ülemaailmse võimutasakaaluni; rõhutab, et arvestades sellest tulenevat väljakutset rahvusvahelisele reeglite põhinevale korrale, aitab tugevam ELi ja NATO koostöö kaasa tõhusale ülemaailmsele juhtimisele ja mitmepoolsusele;

6. rõhutab, et Atlandi-ülene kogukond saab neid raskusi edukalt ületada üksnes süvendades veelgi koostööd ja tõstes partnerluse uuele tasemele; rõhutab asjaolu, et nii ELil kui ka NATO-l on ainulaadseid võimeid ja tugevusi; on seetõttu seisukohal, et jõupingutuste ja tõhustatud koostöö vastastikune täiendavus on Atlandi-ülese julgeoleku säilitamiseks äärmiselt oluline; rõhutab, et ühiste probleemide paremaks lahendamiseks peavad ELi ja NATO partnerluse prioriteetidid olema poliitilise ühtekuuluvuse ja ühtsuse säilitamine ning poliitilise konsulteerimise tugevdamine;

7. on kindel, et Atlandi-ülene kogukond on võimeline uute probleemidega mitte ainult kohanema, vaid ka toime tulema; avaldab tänu arvukatele ELi, NATO ja liikmesriikide töötajatele, kes teevad suurepäraselt tööd meie kodanike kaitseks;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

8. väljendab lugupidamist kõigi Atlandi-ülese liidu sõjaväelaste suhtes, kes on teenistuses langenud või haavata saanud, samuti neile, kes on praegu teenistuses;

Atlandi-ülese ning ELi-NATO koostöö tõhustamine

9. kiidab heaks NATO 14. juuni 2021. aasta tippkohtumisel saadetud tugeva signaali Atlandi-ülese ühtsuse ja koostöö kohta, mis näitas, et liit on jätkuvalt eluliselt tähtis ning võimeline kohanema praeguste ja uute väljakutsetega; on veendunud, et ELi ja NATO koostööd käsitlevad järeldused peaksid kajastuma ka NATO järgmise strateegilise kontseptsiooniga tehtavas töös; väljendab heameelt seoses sõltumatu eksperdirühma nimetamisega NATO peasekretäri poolt ja tunnustab eelkõige rühma soovitusi ELi ja NATO tihedamaks koostööks; toetab komisjoni presidendi ning komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 2020. aasta detsembris tehtud ettepanekuid ELi ja USA vahelise julgeoleku- ja kaitsealase dialoogi pidamiseks; väljendab heameelt president Bideni administratsiooni selgelt väljendatud kavatsuse üle teha ELi ja NATO partneritega koostööd kõigis valdkondades;

10. väljendab tõsist heameelt 15. juunil 2021. aastal toimunud ELi ja USA tippkohtumise üle ning väljendab vankumatut toetust NATO ja ELi tugevale koostööle; tervitab ELi ja USA ühist tunnustust panusele, mida ELi julgeoleku- ja kaitsealased võivad anda nii Euroopa kui ka Atlandi-ülesesse julgeolekusse, ning väljendab heameelt ettepaneku üle käivitada ELi ja USA vahel julgeoleku- ja kaitsealane eridialoog; rõhutab nii Euroopasse paigutatud USA vägede julgeolekualase kohaloleku olulist tähtsust Euroopa julgeoleku seisukohalt kui ka USA täielikku toetust Atlandi-ülesele koostööle; rõhutab, et tugev ELi ja USA partnerlus on ELi ja NATO eduka koostöö põhielement; rõhutab, et Atlandi-ülene partnerlus saab kasu prognoositavast välispoliitika kujundamisest ja mitmepoolsest kaasamisest; on seisukohal, et USA administratsiooni vahetumine pakub võimaluse kinnitada ühiseid väärtusi, nagu demokraatia, õigusriik, mitmepoolsus, rahu ja jõukus, ning tihendada rahvusvahelist koostööd ühiste ohtude vastu võitlemisel, mh kasutades võimaluse korral ühiseid sanktsioone;

11. jagab täielikult hiljutise NATO tippkohtumise lõppkommünikees väljendatud seisukohta, et NATO ja ELi käimasolevad strateegilised protsessid pakuvad ainulaadset võimalust veelgi intensiivistada meie konsultatsioone ja koostööd, et suurendada meie kodanike julgeolekut ning edendada rahu ja stabiilsust Euroopa-Atlandi piirkonnas ja mujal; kordab seetõttu oma seisukohta, et käimasolev ja tulevane töö, mida tehakse paralleelselt nii ELi strateegilise kompassi kui ka hiljuti esitatud NATO strateegilise kontseptsiooniga, on ainulaadne võimalus määrata kindlaks selged prioriteedid ja selgitada välja uusi sünergiaid Atlandi-ülese sideme tugevdamiseks ning ELi ja NATO koostöö edendamiseks; kutsub kõiki kaasatud osalejaid kasutama seda võimalust, et seostada need protsessid nii poliitilisel kui ka tehnilisel tasandil; rõhutab asjaolu, et mõlemad protsessid peaksid tagama sidususe ja tegema kindlaks ühised piirkondlikud ja ülemaailmsed ohud ning vajalikud edasised sammud nende ohtudega tegelemiseks; väljendab oma seisukohta, et ELi strateegilise kompassiga tuleks panna alus ELi panusele NATO järgmisele strateegilisele kontseptsioonile; on veendunud, et nendes eri protsessides tuleks eraldi rõhutada kummagi organisatsiooni lisaväärtust, aidata kindlaks määrata ülesannete parem jaotus, kui see on asjakohane, ning selgitada pideva dialoogi ja tiheda koostöö abil välja, kas konkreetses valdkonnas peaks vastastikku tugevdaval viisil juhtpositsioonile asuma EL või NATO;

12. eeldab, et strateegilise kompassi järgimine süvendaks ELi solidaarsust ja aitaks liikuda ühise strateegiakultuuri suunas liikmesriikide seas; väljendab heameelt 2020. aasta novembris koostatud esimese ühise ohuanalüüsi üle ja nõuab, et astutaks samme ka kokkulepitud ühise ohuhinnangu suunas; on seisukohal, et ELi integreeritud lähenemist võiks ajakohastada, võttes arvesse strateegilise kompassi raames teostatud ohuanalüüsi tulemusi; on veendunud, et strateegilise kompassi koostamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta ELi vahetus naabruses asuvate riikide, eelkõige idapartnerluse riikide ja Lääne-Balkani riikide julgeolekumõõdet, kuna Euroopa julgeolekukeskkonda ja Euroopa vastupanuvõimet ei ole võimalik saavutada ilma kõigi ELi naaberriikide pikaajalise julgeoleku ja vastupanuvõimeta;

13. rõhutab, et Põhja-Atlandi lepingu artikkel 5, samuti ELi lepingu artikli 42 lõige 7 ja ELi toimimise lepingu artikkel 222 on vastavate organisatsioonide liikmetele olulised vahendid kriisilukorras solidaarsuse tagamiseks; tuletab meelde, et Põhja-Atlandi lepingu artiklile 5 tugineti pärast 2001. aasta septembri terrorirünnakuid New Yorgis ja Washingtonis, et väljendada solidaarsust USAga, ja ELi lepingu artikli 42 lõikele 7 pärast 2015. aasta novembri Pariisi terrorirünnakuid, et väljendada solidaarsust Prantsusmaaga; ergutab strateegilise kontseptsiooni läbivaatamise ja strateegilise

Kolmapäev, 7. juuli 2021

kompassi koostamise käigus arutama küsimust, milline on ELi lepingu artikli 42 lõike 7 ja Põhja-Atlandi lepingu artikli 5 vaheline suhe, millest ühes sätestatakse ELi ja teises NATO ühemõtteline pühendumine solidaarsusele ja julgeolekule, võttes samas arvesse, et mõlema organisatsiooni iseseisvat otsustusprotsessi tuleks täielikult austada;

14. väljendab heameelt ELi ja NATO koostöö positiivse sõnastuse üle NATO tippkohtumise lõppkommünikees 14. juunil 2021; usub siiski, et ELi ja NATO koostöö edendamiseks ja tõelise strateegilise partnerluse saavutamiseks on vaja tunduvalt rohkem pingutada; rõhutab, et EL on NATO partner ning et ELi ja NATO koostöö on mõlemat poolt vastastikku tugevdav ning tugineb kokkulepitud põhialustele läbipaistvuse, vastastikkuse, kaasatuse ning mõlema organisatsiooni otsustusprotsessi sõltumatuse osas; rõhutab, et sidusa, vastastikku täiendava ja koostalitlusvõimelise kaitsevõime arendamine on oluline Euroopa-Atlandi piirkonna julgeoleku suurendamiseks kooskõlas ühtse jõudude põhimõttega; kordab, et Euroopa tegutsemisvõime (nii partnerluses kui ka iseseisvalt) on oluline vastastikkuse täiendavuse ja NATO põhiülesannete täitmisele kaasaaitamise, samuti konfliktide ennetamise tõhustamise ja seega kogu Euroopa julgeoleku jaoks;

15. on arvamusel, et edasine ELi ja NATO koostöö peaks tuginema kogemustele ja õppetundidele, mis on saadud nii ELi unikaalsetest eksperditeadmistest tsiviilkriisiohje ja suutlikkuse suurendamise valdkonnas, eelkõige tsiviilmissioonide plaanimise ja juhtimise teenistusest (CPCC), kui ka sõjalise kriisiohje alastest eksperditeadmistest, s.o sõjaliste missioonide plaanimise ja juhtimise teenistusest (MPCC), samuti kogemustest, mis on saadud 37 sõjalise operatsiooni käivitamisest kohapeal alates 2003. aastast ning sõjaliste osalejate abistamisest partnerriikides algatuse „Suutlikkuse suurendamine julgeoleku ja arengu toetamiseks“ ja Aafrika rahutagamisrahastu vahendusel, mis on integreeritud Euroopa rahu- tagamisrahastusse;

16. väljendab heameelt selge sõnastuse üle, millega 14. juuni 2021. aasta NATO tippkohtumise kommünikees käsitletakse vastupanuvõime olulisust; rõhutab, et nii EL kui ka NATO peaksid tugevdama oma koostööd ja koordineerima seda tõhusamalt vastupanuvõime põhivaldkonnas, ning rõhutab ELi soovi töötada välja sisukas lähenemisviis, kuidas tugevdada vastupanuvõime erinevaid tsiviil- ja sõjalisi aspekte, muu hulgas elutähtsa taristu, näiteks transpordi-, energia- ja IT-sektori kaitsmise valdkonnas, ning ELi kui desinformatsiooni ja libauudiste vastu võitleva olulise osaleja rolli;

17. väljendab heameelt seoses nõukogu 6. mai 2021. aasta positiivse otsusega millega anti Madalmaade sõjaväelise liikuvuse projekti koordinaatorile luba kutsuda USA, Kanada ja Norra nende vastavate taotluste alusel osalema sõjaväelist liikuvust käsitlevas PESCO projektis, rõhutab, et selline osalemine tähistaks olulist sammu ELi ja NATO vastavate võimete arendamise nimel tehtavate jõupingutuste suurema sidususe suunas ning kujutaks endast konkreetset näidet taaselustatud Atlandi-ülese partnerluse kohta; tuletab meelde, et kolmandate riikide erakorraline osalemine PESCO projektides, tingimusel et see ei kahjusta ELi ÜJKP edendamise eesmärki ning et need riigid vastavad kokkulepitud poliitilistele, sisulistele ja õiguslikele tingimustele, võib olla liidu strateegilistes huvides, eriti kui nad pakuvad tehnilist oskusteavet või täiendavat suutlikkust; on seisukohal, et see kehtib eelkõige selliste strateegiliste partnerite puhul nagu NATO liitlased, Lääne-Balkani riigid ja idapartnerluse partnerriigid; tuletab meelde oma seisukohta, et kolmandate riikide osalemine võib olla vaid erakorraline, otsustatakse iga üksikjuhtumi puhul eraldi ja toimub ELi liikmesriikide kutsel, ning rõhutab, et selline osalemine peaks andma lisaväärtust ja aitama kaasa ÜJKP tugevdamisele; tuletab samuti meelde, et kolmandate riikide osalemisel tuleb järgida asjakohaseid eeskirju, mis on sätestatud otsuses (ÜVJP) 2020/1639;

18. rõhutab, kui oluline on Atlandi-ülene koostöö mitmesugustes rahvusvahelistes küsimustes, nagu kliimamuutused, pandeemiale reageerimine, kujunemisjärgus murrangulised tehnoloogiad, tehisintellekt, küberturvalisus, võitlus terrorismi, sealhulgas džihadistliku ja riigi toetatud terrorismi vastu, energeetika, meresõidu turvalisus ja vastupanuvõime ning avakosmos;

19. tunnustab olulist koostööd ELi ja NATO vahel Lääne-Balkani riikides, näiteks ELi õigusriigimissiooni Kosovos (EULEX) ja Kosovo rahuvalvejõudude (KFOR) vahel; avaldab tunnustust operatsioonile EUFOR Althea, mille peakorter asub NATOga sõlmitud Berliin-pluss kokkulepete alusel NATO Euroopa vägede kõrgemas peakorteris (SHAPE) ja mis on nende kokkulepete alusel aidanud kaasa ohutu ja turvalise keskkonna loomisele Bosnias ja Hertsegoviinas alates ülesande ülevõtmiselt rahvusvahelistelt stabiliseerimisjõududelt (SFOR) 2004. aastal; märgib, et nende missioonide ja operatsioonide käigus saadud kogemused ja õppetunnid aitavad tagada, et kogu praegune ja tulevane ELi ja NATO koostöö kindlustab kannatanud piirkondades rahu, julgeoleku ja stabiilsuse, toetades ja koolitades kohalikke partnereid ning suurendades nende

Kolmapäev, 7. juuli 2021

suutlikkust; märgib olulist rolli, mida on etendanud integratsioon NATOga Lääne-Balkani riikides, muutes need riigid stabiilseks, mis oli tähtis nende ELiga ühinemise väljavaate ja järkjärgulise ELiga integreerumise seisukohast; on veendunud, et EL ja NATO peaksid rohkem toetama Lääne-Balkani riike, et võidelda pahatahtliku välissekkumisega riikidest nagu Venemaa, Hiina, Türgi ja Saudi Araabia, samuti sekkumisega radikaalsete rühmituste ja valitsusväliste osalejate poolt; tunnustab asjaolu, et kolm ELiga ühinemise protsessis olevat Lääne-Balkani riiki – Albaania, Montenegro ja Põhja-Makedoonia – on saanud NATO liitlasriikideks;

20. kutsub nii ELi liikmesriike kui ka NATO liitlasriike üles kasutama kõiki võimalusi sõjalise ja julgeolekualase koostöö tugevdamiseks kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega ning ida- ja lõunapoolsete naaberriikidega, kuna sellela ei saa tagada piirkonna turvalisust ja stabiilsust; tuletab meelde olulist rolli, mida EL võib etendada NATO avatud uste poliitika toetamisel, säilitades tiheda poliitilise ja operatiivse koostöö oma taotlejariikidega, s.o Bosnia ja Hercegovina, Ukraina ja Gruusia; rõhutab NATO eri partnerriikide olulist panust Euroopa ja Atlandi piirkonna julgeolekusse; nõuab ELi ja NATO vahel tungivalt tihedamat kooskõlastamist ja tõhusat tööjaotust kolmandate riikidega tehtavas koostöös, mille puhul pööratakse erilist tähelepanu NATO täiustatud võimalustega partneri (EoP) staatusega riikidele; kordab oma toetust nii ELi kui ka NATO laienemisele;

ELi ja NATO ees seisvad ohud ja väljakutsed

21. väljendab äärmiselt suurt muret sellepärast, et Venemaa järgib president Vladimir Putini juhtimisel jätkuvalt revisionistlikku, militaristlikku ja agressiivset poliitikat; väljendab heameelt selle üle, et hiljutistel NATO ning ELi ja USA tippkohtumistel kasutati selget sõnastust Venemaa kohta, ning tunneb heameelt ELi ja USA kõrgetasemelise dialoogi alustamise üle Venemaa teemal; rõhutab, et nii NATO-l kui ka ELil on vaja järjepidevat ja ennetavat strateegiat ning nad peavad seaduslikult, kiiresti ja ühtselt reageerima Venemaa tavapärasele ja hübriidagressioonidele ja -provokatsioonidele; kordab oma varasemat hukkamõistu Krimmi ebaseaduslikule ja õigusvastasele annekteerimisele Venemaa poolt 2014. aastal; mõistab hukka asjaolu, et Venemaa kasutab jätkuvalt küberrünnakuid, desinformatsioonikampaaniaid, libauudiseid, atentaate ja mürgirünnakuid opositsiooniliikmete vastu; nõuab, et EL ja NATO tugevdaksid ja laiendaksid oma praegust tegevust võitluses Ukraina, Gruusia ja Moldova vastu suunatud Venemaa otseste ja kaudsete agressioonide ja aktsioonide vastu, samuti Venemaa jätkuvate jõuliste aktsioonide vastu Läänemere ja Musta mere piirkonnas, Aasovi merel, Vahemere idaosas ja Kaug-Põhjas; tuletab meelde Venemaa naaberriikide rahvusvaheliste piiride ja territoriaalse terviklikkuse austamise tähtsust; tuletab meelde, et Atlandi-ülesed partnerid peavad koordineerima oma kahetasandilist heidutusest ja dialoogist koosnevat lähenemisviisi Venemaa suhtes, säilitades korrapärased kontaktid relvastuskontrolli, sõjalise läbipaistvuse ja muude julgeolekuga seotud küsimuste valdkonnas;

22. mõistab hukka Venemaa hiljutised sanktsioonid Euroopa kõrgete ametnike ja teiste ELi kodanike, sealhulgas Euroopa Parlamendi presidendi vastu, ning peab kahetsusväärseks president Vladimir Putini ilmselget vastuseisu dialoogile, samuti mitme olulise rahvusvahelise kohustuse ning inimõiguste ja põhivabaduste jätkuvat rikkumist, ning käsitleb Venemaa jätkuvat agressiivset tegevust ja suurenenud sõjalist enesekehtestamist kui ohtu rahvusvahelisele julgeolekule ja stabiilsusele; väljendab muret viimasel ajal toimunud Venemaa ulatusliku sõjalise tegevuse pärast Ukrainas ja selle ümbruses; väljendab sellega seoses vankumatut toetust Ukraina suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele ning nõuab Ukraina sõjalise võimekuse ja vastupanuvõime tugevdamist;

23. tunnistab, et Hiina kasvavale mõjuvõimule, enesekehtestamisele ning sõjalisele, tehnoloogilisele ja poliitilisele esiletõusule tuleb reageerida koordineeritud Atlandi-ülese strateegia abil; väljendab sellega seoses heameelt jõulise keelekasutuse üle hiljutistel NATO, ELi ja USA tippkohtumistel; väljendab tõsist muret Hiina Kommunistliku Partei ametivõimude poliitika pärast, mis puudutab muu hulgas demokraatia mahasurumist Hongkongis, usu- ja kultuurivähemuste, eriti uiguuride diskrimineerivat kohtlemist Xinjiangis, Taiwani vastu suunatud ähvardusi või agressiivset poliitikat ja tegevust Lõuna-Hiina merel; juhib lisaks tähelepanu asjaolule, et Hiina kui autoritaarne režiim on hakanud Atlandi-ülese partnerlusega süsteemselt konkureerima, õnnestades reeglil põhinevat rahvusvahelist korda, mida on ehitatud palju aastakümneid, ja püüab seda omakorda ümber kujundada vastavalt Hiina Kommunistliku Partei väärtustele ja huvidele; tuletab meelde Hiina suurenenud kohalolekut rahvusvahelisel areenil ja Euroopas, kasutades selleks oma uue siidtee algatust, investeeringuid elutähtsasse taristusse Euroopas, tegevust küberruumis, Arktika piirkondades ja Aafrikas, dokumenteeritud vargusi intellektuaalomandi valdkonnas ning oma ballistiliste rakettide varude suurendamist; nõuab Hiina

Kolmapäev, 7. juuli 2021

tegevuse tähelepanelikku jälgimist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas, eriti seoses digitaalse siiditee algatusega, et vältida sõltuvust Hiina ettevõtete kontrollitavast taristust, mille puhul on oht, et Hiina mõjutab ühepoolset info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rahvusvaheliste normide väljatöötamist; kutsub ELi ja NATOt üles suurendama koordineerimist kriitilise tähtsusega digitaristu ja telekommunikatsioonivõrkude kindlustamiseks välisriikide omavolilise manipuleerimise eest, kõrvaldades järk-järgult kasutusest seadmed, mida toodavad mittedemokraatlike riikide, näiteks Hiina ettevõtted;

24. julgustab ELi ja NATOt alustama strateegilist dialoogi, et töötada Hiina suhtes välja ühise ja kooskõlastatud lähenemisviisi, tuginedes mõlema organisatsiooni tugevatele külgedele ja suutlikkusele, et saavutada ühiselt kokku lepitud strateegilistel eesmärkidel põhinev võimalikult suur lisaväärtus;

25. väljendab tõsist muret seoses sellega, et Atlandi-ülese partnerluse autoritaarsed vastased ja konkurendid ei kasuta meie ühiskondade ja demokraatlike riikide õõnestamiseks mitte ainult sõjalisi, vaid ka poliitilisi, majanduslikke, tehnoloogilisi ja sotsiaalseid vahendeid; osutab hübridohtude, küberrünnete, välissekkumiste, valimistesse sekkumise ja desinformatsioonikampaaniate põhjustatud märkimisväärsetele julgeoleku- ja majandusprobleemidele, mis kujutavad endast rünnakut demokraatia olemuse vastu; mõistab hukka hiljuti sagenenud küberründed ning riiklike ja valitsusväliste osalejate spionaaži ELi liikmesriikide ja NATO liitlaste vastu COVID-19 pandeemia kontekstis, sealhulgas tervishoiusektori vastu; rõhutab asjaolu, et selleks, et suurendada avalikkuse teadlikkust Atlandi-ülestest julgeolekuprobleemidest, peavad kõik Euroopa püüdlused vastupanuvõime valdkonnas sisaldama ka selget avalikkuse teavitamise strateegiat, mis on meie kaitsetegevuse toetamise alus; on seisukohal, et EL ja NATO peaksid püüdma ühiste uute ohtude vastu võitlemiseks kokku leppida kõikehõlmavas lähenemisviisis ja seda rakendada, et võtta julgemaid, kooskõlastatud, proportsionaalseid meetmeid ja kasutada asjakohaseid konfliktide ennetamise ja kriisiohjemehhanisme;

26. rõhutab, et NATO on jätkuvalt ainulaadne kaitsekoostöö foorum ELi ja selle endise liikmesriigi Ühendkuningriigi vahel; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi vahel kõikehõlmavat, kaasavat ja strateegilist julgeoleku- ja kaitsepartnerlust; nõuab, et NATO ja EL suurendaksid rahvusvahelisel tasandil ühiseid meetmeid demokraatia kaitsmiseks, sealhulgas tugevdades mitmepoolseid organisatsioone, et kaitsta reeglitel põhinevat mitmepoolset korda suurenevate autoritaarsete jõudude eest; nõuab aktiivset tihedamate sidemete loomist sarnase mõtteviisiga demokraatiatega kogu maailmas; usub, et tõhustatud partnerlused selliste riikidega nagu Jaapan, Austraalia ja India, kes koos USAga moodustavad neljapoolse julgeolekudialoogi, samuti Lõuna-Korea ja Uus-Meremaaga ning tihedam koostöö Taiwaniga, aitaks lisaks üldise julgeoleku suurendamisele kaasa üleilmsete normide ja reeglite tõhusamale rakendamisele, nagu on sätestatud mitmepoolsete foorumite, nt ÜRO poolt; ergutab lisaks ELi ja NATO koostööd Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni riikidega selles kontekstis;

27. ergutab ELi, NATOt ja ÜROd uurima veelgi võimalusi tihedamaks koostööks kriisiohjamisel, humanitaartegevuses, rahuvalves ja partnerite suutlikkuse suurendamisel, eriti ühistes operatsioonipiirkondades; nõuab kaasavama keskkonna loomist naiste osalemise suurendamisega kolme põhiülesande täitmisel ning kogu nende poliitilises ja sõjalises struktuuris; nõuab tungivalt, et EL ja NATO teeksid koostööd ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 (naiste, rahu ja julgeoleku kohta) süstemaatilisema rakendamise ning ühise haridus- ja koolitustegevuse arendamise nimel;

28. rõhutab vajadust järjekindla, selge, sidusa ja kooskõlastatud ELi-NATO lähenemisviisi järele lõunanaabrusele, mis käsitleks nii traditsioonilisi ohte, nagu terrorism, kui ka Venemaa ja Hiina kasvavat agressiivset kohalolekut; osutab varasemale koostööle NATO operatsiooni Ocean Shield ja ELi mereväe operatsiooni Atalanta vahel piraatlusega võitlemisel ja Adeni lahel ohutu läbipääsu tagamisel;

29. nõuab koostööd ja koordineerimist ELi operatsiooni EUNAVFOR MED IRINI ja NATO operatsiooni Sea Guardian vahel Vahemerele; rõhutab, et mõlemad operatsioonid panustavad Vahemere julgeolekusse ja stabiilsusesse;

30. on mures kasvavate pingete pärast India ja Vaikse ookeani piirkonnas, mis ohustavad piirkondlikku ja ülemaailmset stabiilsust, ning nõuab tihedamat koostööd piirkonna sarnaselt meelestatud partneritega, mis peaks hõlmama korrapäraselt poliitilist dialoogi ja konsulteerimist, teabevahetust ning koolituste ja õppuste koordineerimist;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

31. nõuab ELi ja NATO vahelist kindlat pühendumust ja kooskõlastatust viimase kahe aastakümne jooksul Afganistanis tehtud edusammude toetamisel, pidades silmas missiooni Resolute Support väljaviimist Afganistanist, mis peaks toimuma korrakohaselt ja koordineeritult; julgustab ja toetab Afganistani-siseste rahuläbirääkimiste jätkamist, nõudes, et protsess säilitaks Afganistani elanike alates 2001. aastast saavutatud poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid saavutusi, eelkõige naiste, laste ja vähemuste õiguste kaitsmist, ning tugineks neile;

32. toetab ELi, ÜRO ja NATO vahelist paremat koordineerimist Iraagis, muu hulgas ELi nõuandemissiooni (EUAM) kaudu Iraagis ja NATO Iraagi missiooni (NMI) kaudu, mis mõlemad aitavad riiki stabiliseerida;

33. ergutab ELi ja NATO dialoogi ja koostööd partnerriikidega Ladina-Ameerikas ning Kariibi mere piirkonnas; märgib, et Colombia on ainus NATO partnerriik Ladina-Ameerikas ja rõhutab, et on oluline tugevdada partnerlussuhteid ka piirkonna teiste riikidega;

34. tunnistab, et vaenulike riiklike ja valitsusväliste osalejate hübriid- ja küberründed seavad kahtluse alla riikidevahelise konflikti, spionaaži ja sabotaaži traditsioonilise määratluse; nõuab, et EL arendaks edasi oma vahendeid olulise tähtsusega taristu kaitsmiseks hübriidrünnete eest; tunneb heameelt Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) kaitse- ja julgeolekusektori säästva energia konsultatsioonifoorumi raames tehtud töö üle, et parandada elutähtsate taristute kaitset ELis; rõhutab, et nii EL kui ka NATO peaksid veelgi tugevdama oma suutlikkust hübriid- ja küberrünnete, sealhulgas nende oma institutsioonide vastu toime pandavate hübriid- ja küberrünnete, ennetamiseks, ärahoidmiseks ning neile reageerimiseks; väljendab heameelt asjaolu üle, et NATO 2021. aasta tippkohtumise kommünikees selgitatakse, et Põhja-Atlandi Nõukogu võib hübriidsõja korral tugineda artiklile 5, nagu ta saab teha relvastatud rünnaku korral; nõuab suuremat koostööd ja küberkaitse koolitusi; soovib luua ühise küberohtude teabekeskuse ning ühise ELi ja NATO küberturvalisuse rakkerühma, et määratleda ja leppida kokku ühine reageerimine küberohtudele; nõuab sellega seoses Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti ja NATO Küberkaitsekoostöö Keskuse vahelist tihedat koordineerimist; nõuab ELi ja NATO paremat koordineerimist seoses ühismeetmete rakendamisega pahatahtlike küberintsidentide suhtes;

35. tunnustab Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskuse (Hybrid COE), ELi institutsioonide ja ametite infoturbeintsidentidega tegeleva rühma (CERT-EU) ja NATO küberturbeintsidentidele reageerimise üksuse (NCIRC) tööd ning peab seda heaks ELi ja NATO koostöö näiteks; on veendunud, et ühist reageerimist küberohtudele võiks arendada Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskus, sealhulgas ühiste kursuste ja koolituste kaudu; on veendunud, et on vaja rohkem samme, näiteks jõupingutusi tsiviil- ja sõjaliste komponentide vahelise koostoime parandamiseks, ühise vastupidavuse suurendamiseks ja seeläbi tulevaste hübriidohutõrje vältimiseks; juhib lisaks tähelepanu ELi ja NATO potentsiaalile ülemaailmsete kübervaldkonna normide kujundamisel, mis põhinevad meie ühistel väärtustel; on seisukohal, et EL ja NATO peaksid kooskõlastama oma seisukohad rahvusvahelise relvastuskontrolli kava väljatöötamisel sõjalise rakendusega kujunemisyrgus ja murranguliste tehnoloogiate keskse tähtsusega valdkondades;

36. kutsub ELi ja NATOt üles suurendama ühiseid jõupingutusi, et saavutada ja säilitada ülemaailmne tehnoloogiline juhtpositsioon sõjalises võimekuses, sealhulgas teaduse eesliinitehnoloogiatel, kvantarvutitel ja tehisintellektil põhinevate teadusprojektide ühise rahastamise kaudu, edendades seeläbi demokraatlikele väärtustele tugineva tippasemel sõjalise võimekuse arendamist; rõhutab tsiviilalase suunitlusega idufirmade ja VKEde rolli tänapäevases innovatsioonis kujunemisyrgus tehnoloogiate valdkonnas; rõhutab, et kujunemisyrgus tehnoloogiad pakuvad samuti võimalusi meie kaitsepositsiooni tugevdamiseks; rõhutab lisaks, et koostalitlusvõime, ühised tehnoloogilised standardid ja ühised investeringud tippasemel tehnoloogiasse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni on keskse tähtsusega, et EL ja NATO jätkaksid oma püüdlusi kaitsta meie kodanikke parimal võimalikul viisil; rõhutab, et põhiõigusi austava ja avalikku huvi toetava tehisintellekti arendamiseks on vaja tugevdada ELi tehisintellekti raamistikku, mis hõlmab avaliku ja erasektori ning kodanikuühiskonna sidusrühmi; soovib, et algatused, nagu EDIDP, PESCO ja Euroopa Kaitsefond hõlbustaksid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) kaasamist, edendades jõupingutusi, mis toetavad inkubaatoreid ja kapitali investeerimist; julgustab töötama välja ühiseid ELi tehisintellekti alaseid võimekusi, et ületada tehnilised lahknevused, tagamaks, et kõrvale ei jääks riigid, kellel puudub asjakohane tehnoloogia, selle valdkonna eksperditeadmised või suutlikkus rakendada tehisintellekti süsteeme oma kaitseministeeriumides;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

37. võtab teadmiseks tehnoloogia arengu, sealhulgas digiülemineku kiiruse ja tehisintellekti suurenenud potentsiaali ning kutsub ELi liikmesriike ja NATO liitlasi üles püüdlema tihedama koostöö poole, et nad säilitaksid seoses nende oluliste suundumustega tehnoloogilise eelise, tagaksid oma IT-süsteemide koostalitlusvõime ja püüaksid ühiselt välja töötada nende uute tehnoloogiate jaoks ühised eetikanormid ja neid kogu maailmas edendada; nõuab, et EL ja NATO võtaksid juhtpositsiooni ülemaailmsetes jõupingutustes luua kõikehõlmav õigusraamistik, mis käsitleb teatava autonoomiaga relvade arendamist ja eetilist kasutamist; julgustab ELi ja NATO liitlasi osalema aktiivselt rahvusvahelistel läbirääkimistel õiguslikult siduva vahendi üle, millega keelustataks autonoomsed surmavad relvasüsteemid, mille üle puudub tegelik inimkontroll; rõhutab, et ELi ja NATO koostöö on ülioluline, et võidelda vastaste, näiteks Hiina ja Venemaa, püüdluste vastu saavutada tehnoloogiline üleolek ja tehnoloogia pahatahtliku kasutamise vastu;

38. tunnistab kliimamuutustest tingitud enneolematut probleemi, mis mõjutab ohtu ja kriisi mitmekordistava tegurina üleilmset rahu, heaolu, turvalisust, sealhulgas inimeste turvalisust, ja stabiilsust; nõuab ELi ja NATO dialoogi ja meetmete tõhustamist, et võidelda kliimamuutuste ja nende mitmekülgete tagajärgede vastu rahvusvahelisele julgeolekule; tuletab meelde, et ELil on rohkem pädevusi ja vahendeid, mis võimaldavad tal igakülgselt reageerida kliimamuutustest ja bioloogilise mitmekesisuse järsust vähenemisest tulenevatele probleemidele; rõhutab, et nii EL kui ka NATO peaksid investeerima keskkonnasäästlikesse tehnoloogiatesse, et parandada sõjalist tõhusust, minimeerides samal ajal keskkonnavalajälge ja vältides ökosüsteemide edasist kahjustamist;

39. tunnistab, et kosmos on kriitilise tähtsusega valdkond ja uued tehnoloogiad võimaldavad kiiresti seda kasutada ühe kaitsevaldkonnana; tunnistab, et see loob võimalusi ELi ja NATO koostööle, kuid tekitab ka probleeme Atlandi-ülesele julgeolekule; tunnistab, et NATO kosmosevõimekus sõltub tema liikmesriikide kosmosepõhistest vahenditest, rõhutades samas vajadust tõhustada olemasolevate ELi programmide, nagu Galileo ja Copernicuse põhist koostööd; on veendunud, et ELi ja NATO vaheline kosmosealane koostöö võib aidata kaasa kosmoseohutuse standardite ja parimate tavade edendamisele kogu rahvusvahelises kogukonnas, tagades vastastikuse kasu side, navigatsiooni ja luure valdkonnas; rõhutab, et EL ja NATO peaksid püüdma ennetada kosmose relvastamist; märgib kosmosejulgeoleku ja satelliitide kasvavat tähtsust, rõhutab, kui oluline on Euroopa Liidu Satelliidikeskus ning palub sellel analüüsida ELi ja liikmesriikide satelliitide ohutust ja/või nõrku kohti kosmosejätmete, küberrünnete ja otsese raketirünnaku suhtes ning esitada selle kohta aruanne;

40. tunnistab Kaug-Põhja ja Arktika piirkondade kasvavat strateegilist tähtsust ning nende poliitilist, majanduslikku, keskkonna- ja julgeolekumõõdet ning tunnistab ELi ja NATO vahelise koordineerimise tähtsust Arktikas; rõhutab, et Arktika peab jääma rahumeelse koostöö alaks ning nõuab usaldust suurendavaid meetmeid, et vältida piirkonnas samme sõjalise kohaloleku suurendamise suunas; märgib, et Arktika Nõukogule on tehtud ülesandeks edendada konstruktiivset dialoogi ja kestlikku arengut; tuletab meelde ELi taotlust saada Arktika Nõukogus vaatleja staatus, tuletab meelde, et EL ajakohastab praegu oma Arktika-poliitikat, ning kordab oma nõudmist tõhustada kõigis ühist huvi pakkuvates küsimustes koostööd kõigi Arktika partneritega nii kahepoolselt kui ka piirkondlikult, sealhulgas Arktika Nõukogu, Barentsi Euro-Arktika Nõukogu ja põhjamõõdte partnerluste raames; rõhutab, kui oluline on tagada laevaliikluse vabadus Kaug-Põhjas; tuletab meelde Arktika piirkonna koostöö parlamentaarset mõõdet, muu hulgas Arktika piirkonna parlamendiliikmete alalise komisjoni kaudu, milles osaleb ka Euroopa Parlament;

41. tunnustab ELi ja NATO tihedat koostööd COVID-19 pandeemia ajal; rõhutab NATO liitlaste ja ELi liikmesriikide relvajõudude olulist rolli COVID-19 pandeemia ajal ja peab kiiduväärseks militaartuge tsiviilabioperatsioonides, eelkõige välihaiglate paigutamisel, patsientide transportimisel ning varustuse koaletoimetamisel ja levitamisel; ergutab ELi ja NATO algatusi, mille eesmärk on hõlbustada sõjaliste logistiliste võimete piiriülest kasutamist selliste hädaolukordade lahendamiseks, et võimaldada suuremat kooskõlastatust, sünergiat, solidaarsust ja tuge; rõhutab vajadust suurendada ELi ja NATO valmisolekut keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumarünnakute suhtes; on veendunud, et ELi ja NATO ühised jõupingutused COVID-19 kriisiga toimetulemiseks panustavad otseselt meie ühiskondade vastupidavuse parandamisse; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on välja toonud probleemid, mida suurt kahju tekitavad hädaolukorrad, eelkõige mittetraditsioonilised hädaolukorrad, nagu pandeemiad ja loodusõnnetused, meie praegusele vastupanuvõimele põhjustavad; märgib murega, et COVID-19 kriisil on olnud negatiivne mõju mitte ainult rahvatervisele ja majandusele, vaid

Kolmapäev, 7. juuli 2021

ka julgeolekule, andes hoogu geopoliitilisele rivaalitsemisele ja suurendades ebakindlust, näiteks seoses tarneahelate järjepidevusega, millel on püsivad tagajärjed Euroopa ja rahvusvahelisele julgeolekule ja stabiilsusele; nõuab ELi ja NATO koostöö tugevdamist mittetraditsiooniliste hädaolukordade paremaks käsitlemiseks, mis peaks hõlmama COVID-19 pandeemiast saadud õppetunde, korrapäraseid õppusi eesmärgiga valmistada liitlasi paremini ette looduslike ja inimtekkeliste kataastroofide ennetamiseks ja nende paremaks ohjamiseks, ning hädaolukorra varustuse ja vajalike vahendite varude arendamist;

Aeg on täita ELi kaitsealased eesmärgid

42. on veendunud, et liikmesriigid peavad suurendama oma jõupingutusi, et täita ELi eesmärgid ja parandada ELi suutlikkust tegutseda võimekama, kasutuselevõetavamana, koostalitlusvõimelisema ja kestlikuma sõjaliste ja tsiviilvõimete ja -jõudude kogumi toel, mis annaks ELile suutlikkuse aidata õiglasemal ja otsustavamal viisil kaasa Atlandi-ülese julgeoleku tagamisele, võimaldades sellel liikuda edasi strateegilise sõltumatus suunas ja luues edasised eeldused Euroopa kaitsekoostöö liidu järkjärguliseks loomiseks vastavalt ELi lepingu artiklile 42, kui Euroopa Ülemkogu peaks seda ühehäälselt otsustama; rõhutab, et strateegiline sõltumatus tugevdab Atlandi-ülest julgeolekut ega tähenda mingil juhul meetmete ja ressursside dubleerimist ega NATOst eraldumist või NATO nõrgendamist, vaid peaks tegelikult täiendama NATO jõupingutusi ja võimekust ning olema nendega koostalitlusvõimeline; rõhutab samal ajal, et ELi strateegiline sõltumatus ei hõlma mitte ainult tugevat ja sõltumatut Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisel ja tööstuslikul baasil (EDTIB) põhineva kaitsevõime arendamist, vaid ka institutsioonilist suutlikkust, mis võimaldab ELil tegutseda võimaluse korral koos partneritega, eelkõige NATOga, ja vajadusel sõltumatult; on veendunud, et need suuremad Euroopa võimekuse arendamisel tehtavad jõupingutused võimaldavad ELil võtta suurema vastutuse Euroopa julgeoleku, sealhulgas Euroopa naabruse, ja ülemaailmse stabiilsuse eest ning edendada paremini ELi ja NATO ühiseid huve ja väärtusi; rõhutab, et strateegiliselt sõltumatu Euroopa Liit toimib Atlandi-ülest partnerlust veelgi rohkem toetava sambana ning võimaldab tõhusamalt ja tulemuslikumalt tegeleda mitme ülemaailmse probleemiga, millega tuleb praegu ja lähitulevikus silmitsi seista;

43. on probleemide enneolematu taseme tõttu veendunud, et ELi eesmärgid alalises struktureeritud koostöös (PESCO) ja võimearenduses peavad hõlmama ühtse koguspektri väekogumit; tuleb meelde, et ELi kaitsealased investeeringud on investeeringud Atlandi-ülesesse kogukonda tervikuna, mis viib õiglasema koormuse jagamiseni Atlandi-üleste NATO partnerite vahel; rõhutab vajadust edendada kaitsevõime arendamist, et reageerida asjakohaselt ühistele ohtudele; on veendunud, et ELi liikmesriigid, eriti ELi ja NATO 21 ühist liiget, peavad tegutsema sidusalt ning peaksid kaaluma võimete arendamisega seotud selge Euroopa ambitsiooni kindlaks määramist, eelkõige suurendades oma investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, jätmata kõrvale Atlandi-ülest partnerlust; kutsub ELi ja NATO 21 ühist liiget üles kohaldama ühtsete jõudude põhimõtet, nähes ELis ja NATO planeerimise eesmärgil ette sama potentsiaalselt kättesaadava võimete kogumi; julgustab mõlema organisatsiooni liikmeid tegema suuremaid jõupingutusi parema sidususe saavutamiseks NATO kaitseplaneerimise ja ELi võimearenduse algatuste, eelkõige suure võimete arendamise eesmärkide, ELi võimearendusplaani ja ELi kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise vahel kohtades, kus kohustused kattuvad, et vältida tarbetut dubleerimist ja uutele ohtudele paremini reageerida; rõhutab Euroopa Kaitseagentuuri olulist rolli ELi võimearendusplaani koostamisel; rõhutab, et igasugune ELi eesmärkide läbivaatamine peab ühtlasi peegelduma ELi peaeesmärkides ja suure mõjuga võimete arendamise eesmärkides; rõhutab, et selline läbivaatamine on hädavajalik, et sellistest algatustest nagu PESCO täit kasu saada; on lisaks veendunud, et EL peab parandama seoseid võimete planeerimise ning sellealase teadus- ja arendustegevuse vahel;

44. on veendunud, et NATO Euroopa liitlased, keda võimaluse korral toetavad NATOsse mittekuuluvad Euroopa partnerid, peaksid püüdma tagada koormuse ja vastutuse asjakohase jagamise, et anda piisav panus NATO kaitseplaneerimisse, võttes arvesse eurooplaste tähtsust ja rolli alliansis; on veendunud, et sellega suurendataks samal ajal Euroopa suutlikkust ennast kaitsta ja selle tulemusel suureneks ühtlasi Euroopa operatiivsuutlikkus;

45. rõhutab, et Atlandi-ülene partnerlus saab olla edukas ainult siis, kui kõik liikmesriigid täidavad oma kohustusi, sh kaitseinvesteeringute lubadusi, ja toetavad üksteist vastastikku; rõhutab 2014. aasta septembris Walesis toimunud NATO tippkohtumisel kinnitatud 2 % eesmärki, mille on täitnud mõned NATO Euroopa liitlased, ning toonitab, et selle eesmärgi saavutamine on ühtlasi investeering Euroopa julgeolekusse ja stabiilsusesse, tagades valmiduse seista silmitsi uute üleilmsete

Kolmapäev, 7. juuli 2021

probleemidega; tuleb samuti meelde kohustust kulutada 20% iga-aastasest kaitse-eelarvest olulisele teadus- ja arendustegevuse valdkonnale; rõhutab, et uued ohud, nagu küber- ja hübriidohud, lisanduvad olemasolevatele julgeolekuprobleemidele ning nõuavad seetõttu täiendavaid ressursse; rõhutab asjaolu, et nagu pandeemia on näidanud, ei saa julgeolekut mõõta kõigest SKPst kulutatud protsendi alusel ning et alliansi ühise kaitse parandamiseks tehtud panuste hindamisel tuleks arvesse võtta veel mitmeid teisi elemente; nõuab, et kaitsekulutusi ei vähendataks absoluutarvudes majanduslike probleemide tõttu, millega ELi ja NATO liikmed COVID-19 pandeemia tõttu silmitsi seisavad;

46. rõhutab, et Euroopa peaks nii palju kui võimalik tegelema nende strateegiliste probleemidega terviklikul ja sidusal viisil ELi integreeritud lähenemise kaudu, mida tuleks pidevalt parandada paremate koordineerimismehhanismide ja juhtimisstruktuuride abil, samuti võttes arvesse uusi ohte ja probleeme, ning peaks seejärel kaaluma, milliseid võimeid on võimalik koos arendada, mis lõppkokkuvõttes teeniks ELi liikmesriikide panust NATO kollektiivsesse kaitsesse ning samas suurendaks nende võimete koostalitusvõimet;

47. kordab oma toetust kaitsepaketi direktiivide tõhusale rakendamisele seoses kaitse- ja julgeolekuvaldkonna vastavate hangetega ning kaitsesektori toodete üleandmisega; rõhutab, et nende direktiivide täielik rakendamine oleks oluline samm Euroopa kaitsekoostöö liidu suunas, muutes ELi kaitsepoliitika sidusamaks ja edendades Euroopa kaitsetööstuse arengut; on veendunud, et nende rakendamine on tõhus viis ELi kaitsetoodete siseturu jätkuva killustatusega võitlemiseks, mis viib endiselt tarbetu dubleerimiseni ja ebatõhususte mitmekordistamiseni liikmesriikide kaitsekulutustes; rõhutab tugeva, konkurentsivõimelise ja uuendusliku Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) tähtsust koos ELi kaitsevarustuse turu tekkimisega, mis järgib täielikult siseturu eeskirju, ning ELi ühist seisukohta relvaekspordi kohta; on seisukohal, et see suurendaks Euroopa julgeolekut ja varustaks mõlema organisatsiooni liikmeid paremini; nõuab edasisi jõupingutusi täielikult toimiva ühise kaitseturu tagamiseks; rõhutab Euroopa Kaitsefondi tähtsust riiklike ressursside koondamisel ühiseks teadus-, arendus-, soetamis-, hanke-, haldamis- ja koolitustegevuseks ning nõuab projektide rahastamise strateegilist pikaajalist suunitlust; nõuab suuremat koostööd Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ja juhtivate erasektori osalejate vahel selliste kahese kasutusega kujunemisjärgus tehnoloogiate arendamisel nagu tehisintellekt, tagades samal ajal koostööteiste osalejatega (kodanikuühiskonna liikmed, teadlased jne); rõhutab Euroopa Kaitseagentuuri ja NATO vahelise koostöö olulisust ning tunnustab ELi kaitsetööstuse koostöö väärtust Atlandi-ülese kaitsevaldkonna tehnoloogia- ja tööstusalase koostöö raames; tuleb meelde pikaajalist eesmärki rajada tugev Atlandi-ülene koostöö kaitse- ja tööstussektoris, et hõlbustada Atlandi-ülest tehnoloogilist ja tööstuslikku arengut, tegeledes muu hulgas küsimustega, mis on seotud tarnekindluse, intellektuaalomandi õigustele ühise lähenemise, välismaiste otseinvesteeringute ja vastastikuse juurdepääsuga kaitseturule; kutsub komisjoni üles tegema NATOga aktiivselt koostööd, et hõlbustada Atlandi-ülest tehnoloogilist ja tööstuslikku arengut; tuleb meelde, et Euroopa kaitsealased algatused täiendavad NATO algatusi ja nende eesmärk on julgustada liikmesriikide kaasamist kaitsesektorisse; ergutab Euroopa Kaitseagentuuri ja NATO rahvusvahelist personali tegema tihedat koostööd;

48. rõhutab selliste Euroopa ühisprojektide olulisust, nagu tuleviku õhuvõitlussüsteem (Future Air Combat System (FCAS)), täielikult rahvusvahelist õigust järgiv Eurodrone ja peamine maapealne lahingusüsteem (Main Ground Combat System (MGCS)), ning nõuab edasisi eesmärke ja konkreetseid projekte;

49. tervitab ELi ja USA hiljuti toimunud tippkohtumisel ELi ja USA võetud kohustust teha tööd halduskokkuleppe sõlmimiseks Euroopa Kaitseagentuuri ja USA vahel; nõuab, et sarnase kokkuleppe sõlmimise kaasataks teised ELi mittekuuluvad NATO liitlased, eriti need, kellega EL on alustanud liitumisläbirääkimisi, võttes samal ajal arvesse kõiki vajalikke kaitsemeetmeid ELi ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvide kaitsmiseks, et süvendada Atlandi-ülest kaitsekoostööd, tagades, et kasutatav sõjatehnoloogia on tehnilisel tasandil täielikult koostalitusvõimeline;

50. tunneb heameelt uue strateegilise relvastuse vähendamise lepingu pikendamise üle, mis annab mõlemale allakirjutanule lisa-aega jätkata läbirääkimisi, et leppida kokku uue relvastuskontrolli vahendi küsimuses; nõuab, et EL ja NATO püüdeksid teiste riikide, eriti Hiina, kaasamise poole; tuleb meelde vajadust suurendada koostööd ja

Kolmapäev, 7. juuli 2021

investeeringuid olulises õhu- ja raketitõrje valdkonnas; väljendab sügavat muret keskmää-tuumajõudude piiramise lepingu aegumise pärast, mis on tekitanud uue julgeolekuriski eelkõige Euroopa riikidele; nõuab Euroopa julgeolekuprobleemide tunnistamist ja nõuetekohast käsitlemist; peab kahetsusväärseks hiljutisi avatud taeva lepingust taganemisi;

51. kinnitab veel kord, et toetab täielikult ELi ja selle liikmesriikide tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga võetud kohustust, sest see on tuumarelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise korra nurgakivi; rõhutab vajadust võtta tõhusaid meetmeid tuumadesarmeerimise suunas; kordab oma varasemat avaldust, et tuumarelvadest ja nende levikust vabas maailmas tugeneb rahvusvaheline rahu ja julgeolek; nõuab tungivalt, et EL ja NATO püüdleksid ambitsioonika tegevuskava poole, et säilitada tõhus rahvusvaheline relvastuskontrolli, desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise kord kui üleilmse, Atlandi-ülese ja Euroopa julgeoleku nurgakivi, ja tugevdada seda, ning tuletab meelde vajadust edendada poliitikat, mille eesmärk on jätkata tuumaarsenalide vähendamist ja seada piirangud ülehelikiirusega raketite kasutamisele; väljendab muret Iraani uraanirikastamise programmiga seonduvate praeguste arengusuundumuste ja algatuste pärast; kordab oma jätkuvat toetust ühisele laiaulatuslikule tegevuskavale kui parimale võimalikule vahendile, et saada kinnitust tuumaenergia eranditult rahumeelse kasutamise kohta Iraanis; väljendab heameelt läbirääkimiste taasalustamise üle ja kutsub kõiki osalisi üles hakkama taas täies ulatuses oma kohustusi täitma;

52. nõuab, et EL ja selle institutsioonid arendaksid nn integreeritud lähenemisviisi rajatud alusele tuginedes kogu oma poliitikakujundamisel välja nii ühise julgeoleku- ja kaitsekultuuri, mis austab liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripärasid, kui ka strateegilise lähenemisviisi, mis peaks kehtima eelkõige otsuste puhul kaubanduse, tarneahela juhtimise, investeeringute taustauuringu, arengukoostöö, taristute, liikuvuse ja digitehnoloogia valdkonnas; rõhutab sellega seoses strateegilise kompassi olulist rolli; rõhutab, et sellistes valdkondades nagu hübriid- ja küberohud ning desinformatsioonikampaaniatega võitlemine on ELi institutsioonid heal positsioonil ühise reageerimise korraldamiseks; peab sellega seoses kiiduväärseks 2020. aasta detsembris avaldatud julgeolekuliidu paketti ja usub, et see on hea esimene samm, millele peaks kiiresti järgnema edasine tegevus; võtab teadmiseks küberturvalisuse 2. direktiivi käsitleva ettepaneku;

53. rõhutab sõjaväelise liikuvuse tähtsust vägede kiire liikumise tagamisel ELis ja sellest väljaspool, mis on oluline tõhusa ja ennetava kaitse jaoks; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid jõupingutusi sõjalise liikuvuse menetluslike tõkete vähendamiseks; tunneb heameelt ELi asendamatu rolli üle seoses sõjaväelise liikuvuse suurendamisega ning nõuab kõnealuse projekti rakendamiseks tehtavate jõupingutuste märkimisväärset suurendamist, eelkõige PESCO kaudu, kuid ka julgustades liikmesriike stimuleerima oma tööstusbaase esitama konkurentsivõimelisi projekte, mis vastavad ELi kaasrahastamise tingimustele; nõuab ELi poolt suuremat koostööd erinevate kaasatud osalejate vahel; rõhutab, et sõjaväelise liikuvuse toimimiseks on vajalik kogu valitsemissektorit hõlmav lähenemine, mis hõlmab ELi institutsioone, liikmesriike ja NATOt; nõuab, et kaalutaks tegevuskava, mis keskendub ELi ja NATO ühistele huvidele sõjalises liikuvuses, suurendades ambitsioone sellistes valdkondades nagu digitaliseerimine, transporditaristu ja -süsteemide kübervastupanuvõime ja võimalus kasutada tehisintellekti lahendusi sõjaväelise liikuvuse tarbeks; usub, et see projekt näitab ELi ja NATO koostöö lisaväärtust ning annab tunnistust sellest, kuidas ELi vahendite ja pädevustega saab NATO kollektiivsesse kaitsete panustada; tunneb heameelt asjaolu üle, et ELi fondidest on eraldatud märkimisväärsed summad kaitsealastele koostööprojektidele, sõltumata algsete eesmärkide mitte täitmisest; tuletab meelde, et 38 praegusest 46st PESCO projektist vastavad NATO kaitseplaneerimise prioriteetidele ning tunneb heameelt kolmandate riikide võimaliku osalemise üle sellistes projektides kooskõlas asjaomase nõukogu otsuse sätetega;

Liikudes ambitsioonika partnerluse suunas

54. toetab täielikult hiljutises NATO kommunikatsioonis esitatud avaldust, et Euroopa Liit on jätkuvalt NATO ainulaadne ja oluline partner; kordab sellega seoses, et ELi ja NATO suhted tuleb partnerluse täieliku potentsiaali saavutamiseks viia tõeliselt strateegilisele tasandile, tuginedes juba tehtud enneolematutele edusammudele, mille üldine eesmärk on luua tõeline organisatsioonidevaheline suhtlus; nõuab, et korraldataks korrapäraseid erikohtumisi, kus osaleksid kõik NATO ning ELi riigipead ja valitsusjuhid, et säilitada usaldus ja arusaamine kõige kõrgemal tasandil, ning avaldab oma pikaajalise nägemuse ELi ja NATO partnerlusnõukogu loomiseks; ergutab lisaks arutelu ELi kaitseministrite alalise nõukogu loomise üle, mis peaks olema tihedalt seotud NATO kaitseministrite kohtumistega; rõhutab sellega seoses kaasavuse põhimõtte tähtsust;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

55. rõhutab kaasavuse põhimõtte tähtsust ja julgustab rohkemate mitteametlike ühiskoosolekute pidamist, samuti ELi ja NATO institutsioonide juhtide ühisavalduste ja -teatiste tegemist ja avaldamist; kordab oma varasemaid nõudmisi, et EL ja NATO korraldaksid regulaarseid ja ambitsioonikamaid ühisõppusi, tuginedes olemasolevale koordineeritud paralleelõppuste (PACE) tavale, tagades kõigi liikmesriikide ja liitlaste osalemise, mis suurendaks ELi ja NATO vastastikust arusaamist ja tõhustaks veelgi töötajatevahelist koostööd; ergutab tulevastel õppustel suuremale salastamata ja salastatud andmete kaasaval ja mittediskrimineerival viisil vahetamisele esimese sammuna teabevahetuseks reaalses kriisiolukorras;

56. kutsub kõiki liikmeid üles töötama Küprose ja NATO vahelise julgeolekulepingu sõlmimise nimel;

57. tunnustab 74 ühise tegevusettepaneku osas tehtud edusamme; on siiski veendunud, et täieliku rakendamise tagamiseks on vaja rohkem poliitilist tuge; nõuab lisaks juhtprojektide esitamist, näiteks kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiate ning õhus tankimise valdkonnas, mida kavandatakse näiteks sõjaväelise liikuvuse valdkonna projektide põhjal, et suurendada isevastutust ning muuta koostöö konkreetsemaks ja tulemustele orienteeritumaks;

58. rõhutab, et EL ja NATO peavad koordineerima oma jõupingutusi võitluses terrorismi vastu, parandades praeguseid tavaseid luureandmete jagamisel liikmesriikide ja NATO liitlaste vahel, pannes eriti rõhku parema ühise olukorrateadlikkuse saavutamisele põhivaldkondades, sealhulgas seoses kaitstud alade tekkimise, terroristide poolt kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiate kasutamise ning hübriidtaktikaga;

59. tunnustab, et institutsioonilisi piiranguid silmas pidades toimub ELi ja NATO koostöö suures osas mitteametlikul ja tehnilisel töötajate tasandil, pärssides kohati kõigi liikmesriikide ja liitlaste aktiivset osalemist; peab neid piiranguid Atlandi-ülese ja ka Euroopa julgeoleku jaoks nõrgaks kohaks, muu hulgas ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioonide teostamiseks NATO struktuuridele ligipääsu võimaliku blokeerimise tõttu; on veendunud, et selline olukord ei ole jätkusuutlik, ja nõuab seetõttu tungival, et kõik sidusrühmad teeksid heas usus koostööd, et leida lahendus, mis muudaks koostöö kõigil tasanditel ametlikumaks ja prognoositavamaks, et luua tõeline ja usaldusväärne organisatsioonidevaheline suhtlus; tunneb heameelt arutelu üle tulevase ELi sõjalise juhtimise võimete osas, mis peavad olema koostalitlusvõimelised ja NATOga ühilduma, et tagada ühtsete jõudude võimalikult tõhus operatiivsuutlikkus;

60. rõhutab vajadust tugevdada liitlaste ühtsust, solidaarsust ja sidusust; tunnustab tõsiseid vaidlusi Vahemere idaosa liitlaste vahel; tunneb heameelt NATO pingeleevenduse mehhanismi kehtestamise üle; tuletab meelde oma muret seoses Venemaa raketisüsteemi S-400 omandamisega Türgi poolt; rõhutab edasiste dialoogil ja vastastikusel austusel põhinevate usalduse suurendamise meetmete olulisust; on sügavalt mures Türgi käitumise pärast, kuna tegemist on strateegiliselt tähtsa naaberriigi ja NATO liitlasega; kutsub Türgit üles vältima edaspidist provokatiivset ja destabiliseerivat tegevust ning julgustab riiki järgima välis-, julgeoleku- ja sisepoliitikat, mis on kooskõlas ELi kandidaatriigi ja NATO liitlase kohustuste ja ootustega;

61. tuletab meelde, et nii EL kui ka NATO tuginevad demokraatlikele põhimõtetele; tuletab meelde, et Põhja-Atlandi leping on otseselt seotud ÜRO põhikirjaga; kutsub NATOt üles nõudma oma liikmetelt kõigi ÜRO põhikirja artiklite täielikku järgimist; rõhutab, et Atlandi-ülene partnerlus ei vaja mitte ainult tugevat sõjaväge, vaid ka tugevaid ja vastupidavaid ühiskondi; toonitab vastastikku tugevdavat seost reeglitel põhineva rahvusvahelise korra austamisele tuginevate jõuliste demokraatlike aluste ja tugeva Atlandi-ülese partnerluse vahel, mis suudavad vaid üheskoos tagada demokraatlike riikide pikaajalise; toetab Joe Bideni administratsiooni esitatud ideed korraldada ülemaailmne demokraatlike riikide tippkohtumine; nõuab suuremaid jõupingutusi selle nimel, et võtta arvesse noorema põlvkonna kõrgeleulisi eesmärke ja võimaldada noorte tõhusat osalust demokraatlikes protsessides ning esitleda noortele selgelt meie ühiskondade strateegilisi proovikive, et tagada nende kaasamine kõnealustesse kriitilistesse küsimustesse ja meie ühiste jõupingutuste aktiivne toetus;

62. tuletab meelde, et Eurobaromeetri korraldatud uuringutes on Euroopa kodanikud kirjeldanud prioriteetsena ELi tugevamat rolli julgeoleku ja kaitse valdkonnas; soovib, et ELi ja NATO koostööd ning julgeoleku ja kaitse küsimusi käsitletak laiemalt eelseisval Euroopa tuleviku konverentsil, et inimeste hääl kuuldavaks teha;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

63. rõhutab ennetava, tõhusa ja läbipaistva suhtluse tähtsust nii ELis kui ka väljaspool seda ning nõuab veelgi tihedamat koostööd nii NATO kui ka ELi vastavate töötajate vahel strateegilise kommunikatsiooni valdkonnas, eelkõige seoses desinformatsiooni, välissekkumise ja küberrünnete vastase võitlusega strateegiliselt olulistes piirkondades, nagu Lääne-Balkan ja idapartnerluse riigid; nõuab paremat teabevahetust hübriidrünnete tuvastamisel, et reageerimisvalmidust suurendada; rõhutab aga asjaolu, et nii EL kui ka NATO peavad säilitama oma vastava sõltumatu suutlikkuse; toetab ideed luua strateegiliselt olulistes piirkondades kõneldavate võõrkeelte õppimiseks sõltumatud tippkeskused;

64. rõhutab parlamentaarse diplomaatia tähtsust ja kordab oma varasemaid üleskutteid tugevdada NATO parlamentaarse assamblee rolli; soovib NATO parlamentaarse assamblee alalisel komiteel muuta Euroopa Parlamendi delegatsiooni staatuse NATO parlamentaarses assamblees täieõigusliku osalise staatuseks, rõhutades sellega ELi ja NATO koostöö tähtsust; nõuab Euroopa Parlamendi väliskomisjoni ja Ameerika Ühendriikide esindajatekoja väliskomisjoni ühiskohtumist, et arutada Atlandi-ülesele partnerlusele avalduvaid ühiseid julgeolekuohte ning seda, kuidas ELi ja NATO tõhustatud koostöö võiks aidata nendega toime tulla;

65. väljendab heameelt NATO peasekretäri esmakordse osalemise üle volinike kolleegiumi kohtumisel 15. detsembril 2020, mis saatis välja jõulise sõnumi vastastikuse pühendumise kohta NATO ja ELi partnerluse tugevdamisele; tunnustab NATO peasekretäri Jens Stoltenbergi tema juhtimise ja otsustavuse eest ELi ja NATO suhete edendamisel, mis vastab ELi juhtide kehtestatud eesmärkidele ja prioriteetidele;

o

o o

66. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, NATO peasekretärile, Euroopa Kaitseagentuurile, ELi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning NATO liikmesriikidele ja NATO parlamentaarsele assambleele.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0347

Vana maailmajao vananemine ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimalused ja väljakutsed

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon vana maailmajao vananemise ning 2020. aasta järgse vananemispoliitikaga seotud võimaluste ja väljakutsete kohta (2020/2008(INI))

(2022/C 99/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 6, 153, 156 ja 174,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „põhiõiguste harta“), eriti selle artikleid 21, 23, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 34 ja 35,
- võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu otsust, milles kinnitatakse, et vanuse alusel mittediskrimineerimine põhimõtte on osa ELi õiguse üldpõhimõttest kui võrdse kohtlemise erijuhtum (¹),
- võttes arvesse nõukogu 7. juuni 2010. aasta järeldusi aktiivsena vananemise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 9. septembri 2020. aasta järeldusi eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse 8.–12. aprillil 2002. aastal toimunud teisel ÜRO ülemaailmsel vananemisküsimusi käsitleval assambleel vastu võetud poliitilist deklaratiooni ja Madridi rahvusvahelist vananemisalast tegevuskava,
- võttes arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni vananemise teemalisel neljandal ministrite konverentsil Lissabonis 22. septembril 2017. aastal vastu võetud deklaratiooni „A Sustainable Society for all Ages: Realizing the potential of living longer“ (Kõigi vanuserühmade jaoks kestlik ühiskond: pikema eluea potentsiaali realiseerimine),
- võttes arvesse ÜRO sõltumatu eksperdi aruannet koroonaviirushaiguse (COVID-19) mõju kohta eakate kõigi inimõiguste kasutamisele, mida tutvustati 21. juulil 2020 ÜRO Peaassamblee 72. istungjärgul,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2011. aasta otsust nr 940/2011/EL aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) kohta (²), ja komisjoni sama küsimust käsitlevat 6. septembri 2010. aasta teatist (COM(2010)0462),
- võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitusi „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ (³),
- võttes arvesse nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusi võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (⁴),

(¹) 22. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-144/04: Werner Mangold vs. Rüdiger Helm, ECLI:EU:C:2005:709.

(²) ELT L 246, 23.9.2011, lk 5.

(³) ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

(⁴) ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse oma 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni naiste rolli kohta vananevas ühiskonnas ⁽⁵⁾ ja 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 11. novembri 2010. aasta resolutsiooni demograafiliste probleemide ja põlvkondadevahelise solidaarsuse kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni vaesuse sooliste aspektide kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2016. aasta resolutsiooni töö- ja eraelu tasakaalu soodustavate tingimuste loomise kohta tööturul ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse oma 14. juuni 2017. aasta resolutsiooni vajaduse kohta koostada ELi strateegia soolise pensionilõhe kaotamiseks ja ärahoidmiseks ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2017. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutuselevõtmise kohta piirkondades, et tegeleda demograafiliste muutustega ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 28. märtsil 2019. aastal esimesel lugemisel vastu võetud seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel ⁽¹³⁾, millega kehtestatakse põhimõte, et kedagi ei tohi töö saamisel ja kutsealale pääsemisel usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerida,
- võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2008. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest (COM(2008)0426) ja Euroopa Parlamendi 2. aprilli 2009. aasta seisukohta selle ettepaneku kohta ⁽¹⁴⁾;
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2006. aasta teatist „Euroopa demograafiline tulevik – kuidas teha väljakutsest võimalus“ (COM(2006)0571),
- võttes arvesse komisjoni 15. detsembri 2006. aasta aruannet pealkirjaga „Euroopa majandus – vananemise mõju avaliku sektori kulutustele: pensioni-, tervishoiu-, pikaajalise hoolduse, haridus- ja töötuseraldiste prognoos Euroopa Liidu 25 liikmesriigis (2004–2050)“,
- võttes arvesse komisjoni ja sotsiaalkaitsekomitee 7. oktoobri 2014. aasta aruannet tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogule pealkirjaga „Pikaajalise hoolduse vajadust arvestav piisav sotsiaalkaitse vananevas ühiskonnas“,
- võttes arvesse komisjoni 26. aprilli 2017. aasta teatist „Algatus lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks“ (COM(2017)0252),
- võttes arvesse komisjoni 24. november 2017. aasta aruannet „The 2018 Ageing Report: Underlying Assumptions & Projection Methodologies“ (2018. aasta rahvastiku vananemise aruanne. Lähte-eeldused ja prognoosimismetoodika),

⁽⁵⁾ ELT C 308 E, 20.10.2011, lk 49.

⁽⁶⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 80.

⁽⁷⁾ ELT C 74 E, 13.3.2012, lk 19.

⁽⁸⁾ ELT C 76, 28.2.2018, lk 93.

⁽⁹⁾ ELT C 204, 13.6.2018, lk 76.

⁽¹⁰⁾ ELT C 331, 18.9.2018, lk 60.

⁽¹¹⁾ ELT C 356, 4.10.2018, lk 10.

⁽¹²⁾ ELT C 108, 26.3.2021, lk 965.

⁽¹³⁾ EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

⁽¹⁴⁾ ELT C 137 E, 27.5.2010, lk 68.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- võttes arvesse komisjoni 25. mai 2018. aasta aruannet pealkirjaga „The 2018 Ageing Report: Economic & Budgetary Projections for the 28 EU Member States (2016–2070)“ (2018. aasta rahvastiku vananemise aruanne. Majandus- ja eelarveprognoosid Euroopa Liidu 28 liikmesriigis (2016–2070)),
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2020. aasta aruannet demograafiliste muutuste mõju kohta (COM(2020)0241),
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 1. aprilli 2002. aasta aruannet „Active Ageing: A Policy Framework“ (Aktiivsena vananemise poliitikaraamistik),
- võttes arvesse WHO 1. oktoobri 2007. aasta aruannet „Global Age-Friendly Cities: A Guide“ (Eakatesõbralikud linnad kõikjal maailmas. Juhend),
- võttes arvesse WHO 30. septembri 2015. aasta aruannet vananemise ja tervise kohta,
- võttes arvesse WHO vananemise ja tervise ülemaailmset strateegiat ja tegevuskava 2016–2020 ning ÜRO otsust kuulutada aastad 2021–2030 tervislikult vananemise kümnendiks,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 16. detsembri 1991. aasta resolutsiooniga 46/91 vastu võetud ÜRO põhimõtteid eakate isikute kohta,
- võttes arvesse ülemaailmset vananemisindeksit 2015 (Global AgeWatch Index 2015),
- võttes arvesse ÜRO 2019. aasta aruannet maailma rahvastiku vananemise kohta,
- võttes arvesse asjaolu, et aktiivsena vananemine on üks strateegia „Euroopa 2020“ põhielemente,
- võttes arvesse jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalselt õiglust ja vastupanuvõimet toetavat Euroopa oskuste tegevuskava,
- võttes arvesse Ühendkuningriigi 2010. aasta võrdõiguslikkuse seadust, millega muudetakse ebaseaduslikuks inimeste diskrimineerimine soovahetuse, seksuaalse sättumuse ja soo alusel,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL⁽¹⁵⁾ (töö-ja eraelu tasakaalustamise direktiiv),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust,
- võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust, mis on esitatud muudatusettepanekutena,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A9-0194/2021),

Üldised märkused

- A. arvestades, et Euroopa elanikkonna vananemine on demograafiline nähtus, mida iseloomustab nii vähenev sündimus kui ka suurem ning keskmise eeldatava eluea pikenemine;
- B. arvestades, et ELi rahvaarv väheneb; arvestades, et kui 1960. aastal moodustasid ELi elanikud 13,5 % maailma rahvastikust, siis 2018. aastal oli nende osakaal 6,9 % ning 2070. aastal on see eeldatavalt umbes 4 %⁽¹⁶⁾; arvestades, et see kahanemine seondub muu hulgas sündimuse vähenemisega ELis võrreldes teiste maailma piirkondadega, ning tulemuseks on rahvastiku vananemine, mis mõjutab vanuselist jaotust ja eri vanusegruppide suhtelist osakaalu ning

⁽¹⁵⁾ ELT L 188, 12.7.2019, lk 79.

⁽¹⁶⁾ COM(2020)0241.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- demograafilise püramiidi kuju muutumist senisele vastupidiseks; arvestades, et demograafiline üleminek on universaalne nähtus ja ELi vähenev osa maailma rahvastikust peegeldab selle ülemaailmse protsessi teistega võrreldes varasemat algust⁽¹⁷⁾; arvestades, et vanemaealiste inimeste aktiivset osalemist ühiskonnas ei tohiks alahinnata; arvestades, et üle 20 % 65–74-aastastest ja umbes 15 % inimestest vanuses 75+ osaleb ametlikus ja/või mitteametlikus vabatahtlikus tegevuses⁽¹⁸⁾;
- C. arvestades, et praegune demograafiline olukord mõjutab tõsiselt ELi sotsiaalsel, majanduslikul ja territoriaalsel ühtekuuluvust; arvestades, et ELile on oluline integreerida demograafilised küsimused kõigisse oma tegevuspoliitika; arvestades, et tööeline elanikkond (15–64-aastased inimesed) väheneb eeldatavasti oluliselt – 333 miljonilt 2016. aastal 292 miljonile 2070. aastal; arvestades, et prognooside kohaselt moodustavad 2100. aastaks 80+ vanuses inimesed 14,6 % elanikkonnast⁽¹⁹⁾;
- D. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks ELi põhiväärtusi, mida tunnustatakse aluslepingutes ja põhiõiguste hartas ning mida EL on kohustunud kogu oma tegevuses järgima;
- E. arvestades, et pikaajaline on märkimisväärne kollektiivne saavutus, mida toetavad suured edusammud majanduslikus ja sotsiaalses arengus ja tervishoius, mis on oluliselt parandanud elukvaliteeti ja aidanud pikendada meeste ja naiste keskmist eluiga 10 aasta võrra viimase 50 aasta jooksul; arvestades, et aastateks 2016–2070 prognoositakse eeldatava eluea pikenemist meestel 78,3 aastalt 86,1 aastale ja naistel 83,7 aastalt 90,3 aastale; arvestades, et keskmise eeldatava eluea pikenemist tuleb igas olukorras lugeda tsivilisatsiooni arengu teguriks ja mitte kunagi piiranguks; arvestades, et 2018. aastal oli tervena elatud aastate hinnanguline arv naistel 64,2 aastat ja meestel 63,7 aastat⁽²⁰⁾; arvestades, et eeldatava eluea ja tervena elatud aastate vaheline erinevus on murettekitav ja selle küsimusega tuleks kiiremas korras tegeleda;
- F. arvestades, et pikem ja tervislikum elu on väärtuslik nii üksikisikute kui ka ühiskondade jaoks, ning see loob uusi võimalusi vanemaealiste inimeste kaasamiseks ja osalemiseks majandus- ja ühiskonnaelus; arvestades, et sotsiaalne kaasamine vanemas eas parandab omakorda inimeste tervist ja heaolu; arvestades, et on olemas seos pikaajalise ja sotsiaalse staatuse vahel; arvestades, et osalemine erinevates ühiskondlikes tegevustes, näiteks vabatahtlikus tegevuses, sportimises või huvitegevuses, ning regulaarne suhtlemine pere või sõpradega mõjutab tihti peale vanurite üldist tervise seisundit ja kaitseb neid üksinduse eest;
- G. arvestades, et ELi elanikkonna loomulik iive on alates 2012. aastast olnud negatiivne – nii registreeriti 2019. aastal 4,7 miljonit surma ja ainult 4,2 miljonit sündi; arvestades, et sündimuskordaja ELis väheneb ja 2018. aastal langes see 1,55-ni; arvestades, et see on seotud mitmesuguste teguritega, sealhulgas parema tervise ja kõrgema haridustaseme-ga⁽²¹⁾, aga ka üldise sotsiaal-majandusliku olukorraga, sealhulgas ebakindluse ja sissetulekute devalveerumisega, mis mõjutab kõiki elanikerühmi ja eriti noori, eeskätt nende elukvaliteeti, töö- ja eraelu tasakaalu ning etteplaneerimist; arvestades, et keskpikas ja pikas perspektiivis võivad demograafilised muutused avaldada mõju ELi majanduslikule ja sotsiaalsele kestlikkusele; arvestades, et kvaliteetsete avalike teenuste kättesaadavus on elukvaliteeti otsustavalt mõjutav tegur; arvestades, et demograafiliste muutuste majanduslik ja sotsiaalne mõju viitab vajadusele tugevdada sotsiaalkindlustus- ja tervishoiusüsteeme;
- H. arvestades, et mõned uuringud viitavad võimalusele, et sündimuskordajat mõjutavad positiivselt meetmed, mis toetavad paremaid töövõimalusi, inimväärseid töö- ja elamistingimusi, paindlikku töökorraldust, korralikke peretoetusi ja rahalist toetust emadele, isa- ja vanemapuhkust, kvaliteetselt lastehoidu varasest east alates ning hoolduskohustuste võrdsemat jagamist meeste ja naiste vahel;

⁽¹⁷⁾ ÜRO, „Changing population age structures and sustainable development: a concise report“ (Rahvastiku vanuselise struktuuri muutumine ja kestlik areng: kokkuvõtlik aruanne), 2017.

⁽¹⁸⁾ Eurostat (2020), „Ageing Europe – statistics on social life and opinions“ (Vananev Euroopa – sotsiaalelu ja arvamuste statistika), andmed 2020. aasta juuli seisuga.

⁽¹⁹⁾ Eurostat, „Population structure and ageing“ (Rahvastiku struktuur ja vananemine), andmed 2020. aasta augusti seisuga.

⁽²⁰⁾ Komisjoni aruandele demograafiliste muutuste mõju kohta lisatud komisjoni talituste 17. juuni 2020. aasta töödokument (SWD (2020)0109), lk 7.

⁽²¹⁾ ÜRO, „Changing population age structures and sustainable development: a concise report“ (Rahvastiku vanuselise struktuuri muutmine ja kestlik areng: kokkuvõtlik aruanne), 2017, lk 11.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- I. arvestades, et osalise tööajaga töötamise määr on naistel kõrgem (31,3 %) kui meestel (8,7 %) ja see mõjutab ka vanemaid naisi (näitaja on vastavalt 49,8 % vanemate meeste ja 64,1 % vanemate naiste puhul); arvestades, et ELi 28 liikmesriigis oli 2018. aastal tavapärase töötundide arv 65–74-aastastel meestel keskmiselt 30,3 tundi nädalas ja samaealistel naistel 24,1 tundi nädalas, ning arvestades, et meeste tööelu kestuseks loetakse keskmiselt 38,6 aastat, samas kui naiste puhul on see 33,7 aastat ⁽²²⁾;
- J. arvestades, et soolise tööhõivelõhe kõrvaldamise tingimuseks on põhiliste sotsiaalõiguste tagamine ja peamiste sotsiaalteenuste osutamine;
- K. arvestades, et 55–64-aastaste naiste tööhõive määr on madalam kui meestel (naistel 52,4 %, meestel 65,4 %) ning nad on suure tõenäosusega koduste mitteametlike hooldusteenuste pakkujad ⁽²³⁾;
- L. arvestades, et beebibuumi põlvkonna pensioniikka jõudmisega väheneb ELis aastatel 2005–2030 tööealiste (15–64-aastaste) inimeste arv 20,8 miljoni võrra, mis suurendab liikmesriikide tervishoiu- ja pensionisüsteemide koormust; arvestades, et 2100. aastaks peaks sõltuvusmäär jõudma 57 %-ni, mis on ligi kaks korda suurem kui 2019. aastal (31 %);
- M. arvestades, et mediaanvanus ELi 28 liikmesriigis on tõusnud 38,3 aastalt 2001. aastal 43,1 aastale 2018. aastal ⁽²⁴⁾; arvestades, et 2018. aastal oli 19 % ELi kodanikest 65-aastased või vanemad, ning arvestades, et ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil poliitiliste otsuste tegemisel tuleks nende vajadusi arvesse võtta;
- N. arvestades, et eluga käivad kaasas muutused, näiteks võib kaotada elukaaslase, sõbrad või sugulased, tervis võib halveneda ning harjumused, tööelu ja rahaline seis muutuda; arvestades, et sotsiaalne tõrjutus ja sotsiaalne eraldatus mõjutavad eriti vanemaealisi; arvestades, et ELis kogeb sotsiaalset eraldatust üha enam täiskasvanuid (75 miljonit inimest ehk 18 % elanikkonnast); arvestades, et sotsiaalse eraldatuse risk on kõige suurem vanemaealiste seas, samas kui üksindustunne on kõige levinum 26–45-aastaste vanuserühmas ⁽²⁵⁾;
- O. arvestades, et üle 50 % alla 65-aastastest hooldajatest ühendab hoolduskohustused töötamisega; arvestades, et nagu komisjon on märkinud, on hoolduskohustused üks peamisi põhjusi, miks naised suhteliselt vähem tööturul osalevad, ja seda seetõttu, et nad vähendavad oma tööaega või loobuvad üldse palgatööst, mis tähendab Euroopa jaoks 370 miljardi euro suurust kahju aastas; arvestades, et hinnangute kohaselt teevad ELis 80 % kogu hooldustööst mitteametlikud hooldajad, kellest enamik (75 %) on naised, mis viitab soolisele ebavõrdsusele hoolduse valdkonnas ja mõjutab tugevalt ka soolist pensionilõhet; arvestades, et mitteametlike hooldajate osutatav hooldus on ametliku töölepingu puudumise korral eriti problemaatiline, kuna see jätab nad tööturult välja ja võtab neilt võimaluse oma tegevust seadustada; arvestades, et sedalaadi olukorral on kahesugune negatiivse mõju, kus ühelt poolt on need mitteametlikud hooldajad (enamasti naised) reeglina madala palgaga, neil puudub sotsiaalkaitse, nad ei maksa sotsiaalmakseid ja ei saa seetõttu tööea lõppedes üldse pensioni või saavad ainult miinimumpensioni, ja teiselt poolt on selline olukord kahjulik riigile ja selle asjaomastele institutsioonidele, kes jäävad ilma tööandjate ja töötajate makstavatest sotsiaalmaksetest ja maksudest;
- P. arvestades, et puuetega inimesed või etnilisse, rassilisse, keelelisse, seksuaalsesse või muusse vähemusse kuuluvad igas vanuses inimesed on varjanud või varjavad osaliselt oma identiteeti hülgamise või väärkohtlemise hirmu või riski tõttu; arvestades, et puuetega või erineva rassilise, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste iseärasuste, keele või seksuaalse sättumusega vanemaealised puutuvad rohkem kokku diskrimineerimise, häbistamise ja nende nõusolekut eiravate menetlustega ning on suuremas sotsiaalse tõrjutuse ohus;

⁽²²⁾ Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

⁽²³⁾ Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

⁽²⁴⁾ Euroopa parlamendi uuringuteenistus, „Demographic outlook of the European Union“ (Euroopa Liidu demograafiline perspektiiv), märts 2020, lk 3.

⁽²⁵⁾ ELi teaduskeskus: Euroopa Komisjoni teaduse ja teadmiste talitus, „How lonely are Europeans?“ (Kui üksildased on eurooplased?), 12. juuni 2019.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- Q. arvestades, et COVID-19 kriis mõjutab oluliselt ka demograafiat; arvestades, et paljud vanemaelised on surnud ja nagu mõned uuringud näitavad, on koroonaviirus avaldanud märkimisväärset mõju ELi rahvastikusuundumustele, näiteks eeldatava eluea alanemise ja pereplaneerimise vähenemise näol;
- R. arvestades, et meie vananemispoliitika väljatöötamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta sooliste erinevuste mõju tervisele ja sotsiaal-kultuuriliste teguritega seotud tervisealast ebavõrdsust; arvestades, et teatavad vanusega seotud haigused ja seisundid, näiteks depressioon või südame-veresoonkonna haigused mõjutavad naisi ja mehi erinevalt; arvestades, et teatavad haigused ja seisundid, näiteks Alzheimeri tõbi või dementsus, rinnavähk, uriinipidamatus, osteoporoos ja osteoartriit mõjutavad naisi rohkem kui mehi; arvestades, et selliste seisundite levimus meie vananevas ühiskonnas suureneb;
- S. arvestades, et demograafilised muutused mõjutavad riike ja piirkondi erinevalt, nende mõju on suurem juba niigi mahajäänud piirkondades, ning see süvendab senist territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust veelgi; arvestades, et maapiirkondi, kaugeid ja äärepoolsemaid piirkondi, sealhulgas saari, mõjutab rahvastikukadu kõige enam, kusjuures nendest piirkondadest lahkuvad peamiselt noored ja naised, mille tulemusena suureneb seal elavate eakate osakaal, ja see võib suurendada sotsiaalse eraldatuse ohtu; arvestades, et mõnes piirkonnas on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse oht maaelanikkonnale vähem tõenäoline kui linnaelanikele ⁽²⁶⁾;
- T. arvestades, et eakate (80-aastased ja vanemad) arv kasvab ELis aastatel 2010–2030 57,1 % võrra ⁽²⁷⁾ ja see mõjutab oluliselt sotsiaalkindlustussüsteeme;
- U. arvestades, et COVID-19 kriisist tulenevad liikumispiirangud ja majanduslangus on ebaproportsionaalsel määral mõjutanud naisi hoolduskohustuste ebavõrdse jagamise, valdkondliku spetsialiseerumise ja suurenenud perevägivalda tõttu;
- V. arvestades, et aastatel 2000–2015 kasvas üle 60-aastaste arv linnades 68 % ja maapiirkondades 25 % võrra;
- W. arvestades, et Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrgustiku prognoosi kohaselt kasvab Euroopa linnastute elanikkond 2050. aastaks 24,1 miljoni inimese võrra ning moodustab ligi poole kogu ELi elanikkonnast, samas kui maapiirkondade elanikkond väheneb 7,9 miljoni inimese võrra;
- X. arvestades, et vanematel naistel on tavaliselt vanemate meestega võrreldes suuremad raskused juurdepääsul sellistele põhikaupade ja -teenustele nagu tervishoiuteenused, pikaajaline hooldus ja inimväärne eluase, ning et seda põhjustavad mitmed tegurid, näiteks sooline palga- ja pensionilõhe, naiste pikem eluiga ja üksi elavate vanemate naiste suurem osakaal ⁽²⁸⁾;
- Y. arvestades, et tõenäoliselt on eakate juurdepääs internetile rohkem piiratud ning nende teadmised ja teadlikkus olemasolevatest ja kujunemisjärgus tehnoloogiatest väiksemad; arvestades, et põhilisi digioskusi omab vaid 35 % 55–74-aastastest inimestest, võrreldes 82 %-ga 16–24-aastaste osas ⁽²⁹⁾, ning seetõttu on eakad tõrjutuse, sealhulgas digitaalse tõrjutuse suhtes kaitsetumad; arvestades, et eakate sotsiaalset ja digitaalset tõrjutust on süvendanud liikumispiirangud ja sotsiaalsed meetmed, mida liikmesriigid on COVID-19 pandeemia tõttu võtnud; arvestades, et tõketeta ja kasutajasõbralikud tehnoloogiad võivad aidata neid probleeme lahendada; arvestades, et 2020. aastal käsitles nõukogu seda probleemi ning avaldas oma järeldused eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul;

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi uuringuteenistus, Demographic outlook of the European Union (Euroopa Liidu demograafiline perspektiiv), märts 2020, lk 16.

⁽²⁷⁾ Eurostati baasstsenaarium.

⁽²⁸⁾ Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019.

⁽²⁹⁾ Euroopa Komisjon, Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeks (DESI) 2020, lk 52.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- Z. arvestades, et kiire rahvastikukao ja vananemise tõttu vähenes aastatel 1998–2018 mõnede ELi piirkondade rahvaarv kuni 15 %; arvestades, et kiired demograafilised muutused toovad kaasa ebaproportsionaalselt suured kohanemiskulud; arvestades, et peaaegu kaht kolmandikku kiiresti kahaneva elanikkonnaga piirkondadest iseloomustab madal SKP elaniku kohta ⁽³⁰⁾; arvestades, et rahvastiku vananemine toob kaasa tööealise elanikkonna kahanemise ning võib põhjustada omavalitsuste ja külade hääbumise kogu ELis; arvestades, et omavalitsuste ja külade liitmise või nende teiste omavalitsuste või linnadega liitmise otsused võivad samuti tuua kaasa omavalitsuste ja külade lõpliku kadumise;
- AA. arvestades, et igasugune demograafiliste võimaluste ja probleemidega tegelev poliitika peab lähtuma kaasavast, õigustel ja tõenditel põhinevast inimkesksest käsitlusest, toetama võrdõiguslikkuse (eriti soolise võrdõiguslikkuse) ja mittediskrimineerimise põhimõtteid ning kaitsma naiste õigusi, sealhulgas nende seksuaal- ja reproduktiivõigusi ning majanduslikke õigusi; arvestades, et demograafiliste probleemide lahendamisel ei tohi mingil juhul kahjustada üksikisiku reproduktiivset sõltumatust; arvestades, et seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenuste ning kaupade kättesaadavus on füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu jaoks hädavajalik;
- AB. arvestades, et mõnes liikmesriigis kaldutakse demograafilisi muutusi kasutama seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning seonduvate õiguste vähendamiseks, aidates sellega kaasa isikuvabaduste piiramisele; arvestades, et kõik demograafilisi muutusi käsitlevad poliitikameetmed peavad põhinema õigustel, olema inimkesksed, kohandatud ja tõendus põhised ning toetama seksuaal- ja reproduktiivõigusi;
- AC. arvestades, et liidu tegevuspoliitika ja meetmed vananemispoliitika ja demograafiliste muutuste valdkonnas peavad olema igati kooskõlas ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga aastateks 2020–2025; arvestades, et demograafilised probleemid on tihedalt seotud soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega, mis peaks kajastuma asjakohastes poliitilistes lahendustes;
- AD. arvestades, et ajakasutuse statistika näitab kogu Euroopas hooldustöö sooliselt ebavõrdset jagunemist; arvestades, et kuigi hoolekande- ja sotsiaalteenuste ulatus ning naiste mitmesuguse aktiivsuse määrad riigiti tunduvalt erinevad, langeb naistele ebaproportsionaalselt suur osa hoolduskoormusest ning see mõjutab tugevasti nende tegevust tööturul ja viljakusega seotud valikuid;
- AE. arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kõrges vanuses inimestele, vajaduse korral aidata neid, kes enam ise toime ei tule ja mitte jätta neid eraldatuse seisundisse;
- AF. arvestades, et vaesusriskiga üle 65-aastaste ja vanemate pensionäride osakaal ELis on alates 2013. aastast järk-järgult tõusnud;
- AG. arvestades, et eakad inimesed panustavad ühiskonda ja on seda teinud ka COVID-19 pandeemia ajal, nii töötajate, hooldajate kui ka vabatahtlikena; arvestades, et näiteks paljud eakad meditsiinitöötajad on pensionipõlvest tagasi pöördunud, et aidata kaasa pandeemia ohjeldamisele; arvestades, et mitteametlikud hooldajad, kes on enamasti naised, on suurendanud pingutusi, et hüvitada pandeemia ajal vähenenud haridus-, lastehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust;
- AH. arvestades, et vananev elanikkond võib olla maapiirkondade kohalike traditsioonide, toidu ja eluviiside alaste teadmiste allikas, mida omakorda saab kasutada kohaliku turismi ja ettevõtluse arendamiseks;
- AI. arvestades, et peagi valmivas maapiirkondade pikaajalises visioonis antakse ülevaade ELi strateegiast, mille eesmärk on vähendada demograafiliste muutuste mõju meie sotsiaal-majanduslikule olukorrale;

⁽³⁰⁾ SWD(2020)0109, lk 42.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- AJ. arvestades, et uue põlvkonna pealekasv on üks ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) 2020. aasta järgseid erieesmärke; arvestades, et teadmussiire ja põlvkondadevaheline õpe on otsustava tähtsusega põlvkondadevahelise koostöö ja solidaarsuse suurendamisel ning vähendab seeläbi põlvkondadevahelist lõhet;

Tervishoid ja hooldus

- AK. arvestades, et tervishoius tehnoloogia kasutamisest tulenevaid eetilisi riske tuleks alati nõuetekohaselt arvesse võtta;

- AL. arvestades, et WHO määratleb tervena vananemist kui protsessi, mille puhul areneb ja säilib funktsionaalne võimekus, mis võimaldab heaolu vanemas eas; arvestades, et on olemas seos tajutava tervise ja sissetuleku vahel; arvestades, et 2017. aastal pidas vähem kui kolmandik (32,4%) esimesse sissetulekukvintiili (madalaima sissetulekuga 20% elanikkonnast) kuuluvatest eakatest oma tervist heaks või väga heaks, samal ajal kui 20% kõrgeima sissetulekuga elanikkonna eakate seas oli see näitaja 54,7%⁽³¹⁾; arvestades, et Euroopa terviseküsitlusuuringu tulemused näitavad, et enamikul eakatest esines kroonilisi haigusi või kaebusi ning ainult iga üheksas väitis, et tal selliseid probleeme ei ole, ning arvestades, et paljud puuded tekivad või avalduvad alles vanemas eas; arvestades, et peaaegu pooled ELi eakatest (65-aastased ja vanemad) teatasid, et neil on raskusi vähemalt ühe isikliku või koduse tegevusega⁽³²⁾; arvestades, et umbes veerand ELi elanikkonnast koges 2018. aastal terviseprobleemidest tingitud kestvaid piiranguid⁽³³⁾; arvestades, et umbes 15%-l 60-aastastest ja vanematest täiskasvanutest esineb psüühikahäireid;

- AM. arvestades, et enamikus arenenud riikides loetakse eakateks 65-aastaseid ja vanemaid inimesi; arvestades, et vanuserühm 65+ on väga erilmeline, selles leidub suuri erinevusi tervisliku seisundi, elustiili, staatuse ning sotsiaalsete ja elutingimuste osas; arvestades, et seetõttu tuleks üldistustest hoiduda; arvestades, et kui andmete kogumisel seada vanuse ülempiiriks 65 aastat, ei kajasta saadud andmed sageli eakate tegelikku ühiskondlikku ja majandustegevust ning jäävad ebatäpseks ja mittetäielikuks; arvestades, et sageli välistatakse eakad statistikast ja andmete kogumisest, kuna üle 65-aastaste isikute kohta tavaliselt statistikat ei koguta; arvestades, et see ei ole enam piisav, kuna kõrgema vanuseni jõudva elanikkonna osakaal kasvab;

- AN. arvestades, et enamikus Euroopa riikides on sooline hariduslõhe naistele soodne, kuid samas kaotavad naised emaduse tõttu tööturuvõimalusi, meestele aga tuleb isadus kasuks nii kõrgema tööhõivemäära kui ka kõrgema palga näol; arvestades, et on oluline näidata naiste raskusi emaduse kokkusobitamisel ametialase karjääri arenguga, kui neil vähenevad võimalused nii emaduseks kui ka ametialase karjääri arendamiseks; arvestades, et karjääri ja emaduse ühitamise katsed lõpevad tavaliselt sellega, et naised lükkavad emakssaamist edasi, vähendavad võimalikku laste arvu või jäävad hoopis lastetuks; arvestades, et kõik need tegurid viivad sündimuskordaja allapoole rahvastiku taastootmiseks vajalikku taset ja elanikkond vananeb;

- AO. arvestades, et vananemisega suureneb teiste abist sõltuvate või ravi ja pikaajalist hooldust vajavate inimeste arv; arvestades, et selliseid teenuseid vajajate arv on suurem 80-aastaste ja vanemate inimeste hulgas; arvestades, et vananemine süvendab sõltuvust, aga seda mõjutavad ka muud, näiteks sotsiaal-majanduslikud ja keskkonnategurid, haridustase, inimestevahelised suhted ja isiklik heaolu; arvestades, et hooldus- ja tugivajadused ning sobivad viisid autonoomia ja sõltumatuse tagamiseks on erinevad; arvestades, et ülekaalukalt suurimat osa eakatest ülalpeetavatest hooldavad mitteametlikult ja enamasti tasuta naised, kes on ise vähemalt 60-aastased;

⁽³¹⁾ Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019, lk 53.

⁽³²⁾ Eurostat, „Disability statistics – elderly needs for assistance and assistance“ (Puuete statistika – eakate abivajadused), andmed 2019. aasta juuni seisuga.

⁽³³⁾ Eurostat, „Functional and activity limitations statistics“ (Funktsionaalsete ja tegevuspiirangute statistika), andmed 2020. aasta detsembri seisuga.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- AP. arvestades, et demograafilised muutused seavad mitteametlikud ja ka ametlikud hooldussüsteemid surve alla ja olukorda raskendab veelgi ametlike hooldustöötajate puudus; arvestades, et Eurofoundi uuringud näitavad vajadust tagada kergemate pikaajalise hoolduse vajadustega inimestele juurdepääs kodu- või ühiskondlikule hooldusele, seda nii mitteametlike hooldajate toetamiseks ja hooldajate elukvaliteedi parandamiseks kui ka tekkivate vajaduste kiireks märkamiseks ja rahuldamiseks;
- AQ. arvestades, et ELis puudub ühtne ülalpeetavuse määratlus; arvestades, et kõrgem vanus ei tähenda tingimata ülalpeetavust;
- AR. arvestades, et osa eakatest ei saa aktiivsena vananemise meetmetest ja poliitikast kasu mitmesuguste tegurite tõttu, nagu elukoht, tervislik seisund, motivatsiooni puudumine ning regulaarse füüsilise, vaimse, kultuurilise või sotsiaalse tegevuse ja vaba aja veetmise harjumuste või võimaluste puudumine; arvestades, et lisaks võib eakatel olla raske pääseda spordi- kultuuri- ja taastusravikeskustesse ning nad peavad leppima rahaliste piirangutega või nende isiklikule psühhofüüsilisele seisundile kohandatud tegevuse puudumise või ebapiisavusega; arvestades, et tõhusal aktiivsena vananemise strateegial võib olla positiivne mõju eakatele inimestele, ühiskonnale ja majandusele tervikuna;
- AS. arvestades, et naistele ja meestele tervena vananemiseks ja iseseisvaks toimetulekuks tingimuste loomine vanaduse kui eluetapi tervikliku käsitluse abil, samuti eluruumide ja kohaliku keskkonna kohandamisega viisil, mis võimaldab vanematel inimestel võimalikult kaua elada oma kodus ja koduümbruses, toob nii süsteemset kui ka individuaalset kasu;
- AT. arvestades, et hoolduse ja toetuse eesmärk peaks olema eakate inimeste autonoomia, sõltumatuse ja heaolu säilitamine; arvestades, et linnaplaneerimisel ja hooldeasutustelt kogukonnapõhiste teenuste ülemineku soodustamisel on keskse tähtsusega idee vananemisest oma kogukonnas eakatesõbralikus keskkonnas; arvestades, et lisaks on autonoomia ja sõltumatuse säilitamisel tähtsad sellised tingimused nagu eakatesõbralik keskkond ning teenuste, sealhulgas kvaliteetse eluaseme ja kogukonnapõhise hoolduse taskukohasus ja kättesaadavus; arvestades, et demograafilised muutused nõuavad tervisealaste erivajaduste rahuldamist ning tugiteenuste ja -rajatiste pakkumist;
- AU. arvestades, et levima on hakanud ebastandardised töövormid ja kuigi need võimaldavad hoolduskohustuste täitmisel paindlikkust, ei vasta need alati töötavate inimeste vajadustele, ning arvestades, et hoolduskava korraldamise võimatus raskendab naistel töö ja emaduse ühitamist;
- AV. arvestades, et terviseriskide, vigastuste ja krooniliste haiguste kuhjumine eluea jooksul suurendab puueteriski; arvestades, et eakad pöörduvad sagedamini üld- ja eriarstide poole, kuid mõnes liikmesriigis teatavad nad ka meditsiiniteenuste halvemast kättesaadavusest võrreldes kogu elanikkonnaga üldiselt, mille põhjuseks on muu hulgas meditsiiniteenuste hind, suured vahemaad ja pikad järjekorrad⁽³⁴⁾; arvestades, et investeringud hooldusmajandusse on esmatähtsad inimväärse elu tagamiseks kõigile, kes vajavad hooldust ja hooldajaid; arvestades, et vanematesse vanuserühmadesse kuuluvad inimesed on õrnamad ja seetõttu tabavad neid kergemini haigused ning eri haiguste, sealhulgas COVID-19 põhjustatud tüsistused ja surm; arvestades, et COVID-19 kriis on näidanud vajadust tugevamate tervishoiusüsteemide ja suurema intensiivravi võimekuse järele; arvestades, et seetõttu tuleks hooldusasutustes kiiremas korras tagada ravi ja isikukaitsevahendite kättesaadavus;
- AW. arvestades, et COVID-19 pandeemia on näidanud, et kättesaadavate ja kvaliteetsete avalike teenuste ja hooldusteenuste olemasolu vastab mõjusalt elanikkonnale, sealhulgas eakate inimeste vajadustele, kes on pandeemia ajal mitmel puhul kogunud ja kogevad jätkuvalt vanuselist diskrimineerimist juurdepääsul meditsiini- ja hooldusteenustele, sealhulgas üldisi takistusi ravi saamisel; arvestades, et COVID-19 pandeemia demonstreeris taas korralike eluruumide, kvaliteetsete hooldusrajatiste ning piisavate hooldus- ja tugiteenuste puudumist; arvestades, et ELis on kõige kõrgemad

⁽³⁴⁾ Eurostat, „Ageing Europe: Looking at the lives of older people in the EU“ (Vananev Euroopa: vaade eakate elule ELis), 2019, lk 70.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

COVID-19 nakatumis- ja suremusmäärad seotud hooldekodude, eakate ja puuetega inimeste majutusteenuste ja muude sotsiaalteenustega⁽³⁵⁾; arvestades, et paljud eakad inimesed on pandeemia ajal surnud seetõttu, et paljud intensiivraviüksused olid ülekoormatud; arvestades, et mõnel juhul oli intensiivravi võimaldamist käsitleva otsuse üks peamisi kriteeriume patsiendi vanus; arvestades, et paljudel eakatel on olnud takistatud juurdepääs muule kui COVID-19 ravile, ja üldse on hooldusteenuseid pandeemia ajal vähendatud või täielikult peatatud;

- AX. arvestades, et ELi elanikkonna vananemine toob soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas uusi väljakutseid, kuna naised on endiselt peamised (nii tasustatud kui ka tasustamata) hooldustöö tegijad⁽³⁶⁾; arvestades, et koroonaviiruse kriis on seda olukorda veelgi teravdanud;
- AY. arvestades, et eakad taluvad halvemini ekstreemseid ilmastikunähtusi, näiteks korduvaid kuumalaineid;

Õigus väärilt vananeda

- AZ. arvestades, et väerika elu tagamine tähendab töötajate õigust õigeaegselt pensionile jääda, mis võimaldab neil nautida pensioniiga tervena ja sõltumatusena; arvestades, et õigus vanaduspensionile peab olema seotud tööajaga ja see ei tohi sõltuda keskmise eeldatava eluea muutustest ega muudest põhjustest, mida kasutatakse töötajate survestamiseks; arvestades, et pensionile jäämise aeg peaks põhinema sissetulekul, mis võimaldab inimväärseid elamistingimusi, sealhulgas tervisekaitset, enda kultuurilist rikastamist ja uute oskuste omandamist, nii et pensionärid saaksid olla täielikult kaasatud oma elukoha sotsiaalsesse keskkonda;
- BA. arvestades, et väärilt elamist, eriti eakate jaoks, ei saa eraldada õigusest kättesaadavale eluasemele sanitaarsetes ja mugavates tingimustes, mis võimaldaks neil vananeda sotsiaalse ja perekondliku kaitse all; arvestades, et paljudes kinnisvaraspekulatsioonidega seotud olukordades on eakad esimestena välja tõstetud, mis on suurendanud nende sotsiaalset eraldatust ja funktsionaalset sõltuvust;
- BB. arvestades, et naised ja eriti üksikemad on suuremas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus, mis tuleneb muu hulgas jätkuvast soolise tööhõive probleemist, palga- ja pensionilõhest, sagedasematest tööelu katkestustest pere- ja hoolduskohustuste tõttu ja sagedasemast osajätisest⁽³⁷⁾, teinekord ka ebakindlastest ja ajutistest töösuhetest⁽³⁸⁾; arvestades, et need tegurid raskendavad paljudel naistel raha säästmist hilisemaks eluks ja muudavad nad eriti kaitsetuks eakate vaesuse suhtes;
- BC. arvestades, et Eurostati andmetel saavad naised kõigis ELi liikmesriikides meestest madalamat pensioni; arvestades, et 65-aastased ja vanemad naised saavad ELis pensioni, mis on keskmiselt 30 % madalam kui meestel;
- BD. arvestades, et Eurobaromeetri 2019. aasta uuring näitab, et ELis tunneb 40 % inimestest end vanuse alusel diskrimineerituna; arvestades, et vanussurvet esineb eri tasanditel ja see avaldub eri vormides, sealhulgas individuaalsetes lähenemisviisides ja enesetajus ning põlvkondadevahelistes suhetes; arvestades, et on tõestatud, et vanussurve halvendab tervist ja alandab eeldatavat eluiga, takistab täielikku osalemist ühiskondlikus, kultuuri- ja

⁽³⁵⁾ Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus jt., „High impact of COVID-19 in long-term care facilities, suggestion for monitoring in the EU/EEA“ (COVID-19 suur mõju pikaajalise hoolduse asutustele, soovitus seireks ELis/EMPis), Eurosurveillance, kd. 25, v.-a. 22, 4. juuni 2020.

⁽³⁶⁾ Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Ageing societies, migration and climate change bring new challenges for gender equality“ (Vananevad ühiskonnad, ränne ja kliimamuutused toovad soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas esile uusi probleeme), 10. detsember 2019.

⁽³⁷⁾ 2018. aastal töötas ELi 27 liikmesriigis osalise tööajaga 30,5 % naistest ja 9,2 % meestest (Eurostati tööjõu-uuring).

⁽³⁸⁾ Tähtjaliste töölepingute osakaal 15–64-aastaste töötajate hulgas ei ole viimastel aastatel muutunud. 2018. aastal moodustasid need 12,1 % kogu tööhõivest. Naiste seas on see näitaja pisut kõrgem (13,1 %) kui meeste seas (11,2 %) (Eurostat).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

tsiviilelus ning võib piirata eakate juurdepääsu teenustele või aktiivset osalemist nii riiklikul kui ka ELi tööturul ja töökohal pakutavates teenustes, põhjustades marginaliseerumist ja sotsiaalset tõrjutust; arvestades, et viimase Euroopa töötingimuste uuringu kohaselt oli vanuseline diskrimineerimine kõige levinum töökohal diskrimineerimise vorm; arvestades, et muud eakate nimetatud diskrimineerimise vormid hõlmasid näiteks finantstoodete ja -teenuste kättesaadavust, tervishoidu, haridust, koolitust ja vaba aja veetmist⁽³⁹⁾; arvestades, et aktiivsena vananemise, põlvkondadevahelise solidaarsuse suurendamise ja eakamate töötajate kogemuste ärakasutamise jaoks on väga tähtis vanuselise diskrimineerimise ja vanuseliste stereotüüpide edukas kõrvaldamine, sealhulgas tööturul; arvestades, et selles osas on oluline ka kaupade ja teenuste võrdne kättesaadavus;

- BE. arvestades, et WHO sõnul on aktiivsena vananemine tervise-, osalemis- ja turvalisusvõimaluste optimeerimise protsess vananemisel kogetava elukvaliteedi parandamiseks, mis võimaldab inimestel kogu elu kestel realiseerida oma heaolu potentsiaali ja osaleda ühiskonnas vastavalt oma vajadustele, soovidele ja võimetele, ning pakub neile seejuures piisavat kaitset, turvalisust ja hooldust, kui nad abi vajavad;
- BF. arvestades, et EL ja mitmed liikmesriigid osalevad aktiivselt aruteludes eakate õigusi kaitsvate uute rahvusvaheliste õigusaktide teemal; arvestades, et selliseid rahvusvahelisi arutelusid tuleks aktiivselt toetada ja julgustada; arvestades, et direktiiviga 2000/78/EÜ luuakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel, kuid see ei käsitle diskrimineerimist muudes ühiskonnaelu valdkondades ega mitmekordset diskrimineerimist;
- BG. arvestades, et mõnikord langevad eakad vägivalda, väärkohtlemise ja muude murettekitavate tegevuste (pettused ja ebaausad äritavad, õigusvõimest ja ise oma asjade ajamise võimalustest ilmajätmine) ohvriks; arvestades, et eakate vastaste kuritarvituste kui nähtuse kohta tuleks koguda rohkem andmeid ning uurida selle esinemissagedust ja tõkestamise viise; arvestades, et vaja on põhjalikumaid eakate väärkohtlemist kajastavaid andmeid;
- BH. arvestades, et EL rahastab eakate vastaste kuritegude tõkestamise valdkonnas selliseid katseprojekte nagu EuROPeAN, MILCEA ja WeDO;
- BI. arvestades, et kaugetes ja maapiirkondades elavatel eakatel inimestel võivad olla suuremad vanusega seotud riskid, sealhulgas vaesus, kehvem juurdepääs kvaliteetsele tervishoiule ja teenustele, nõrgem sotsiaalne tugi, vähem võimalusi sotsiaalseks suhtlemiseks ja ühistransporditeenuste puudumine;

Tööhõive ja aktiivsena vananemine

- BJ. arvestades, et 2012. aasta Eurobaromeetri uuringu kohaselt ei toetanud 60 % ELi elanikest seadusjärgse pensioniea tõstmist ja 61 % oli arvamusel, et kõigil peaks olema võimalik jätkata tööd ka pärast seadusjärgsesse pensioniikka jõudmist; arvestades, et sõltuvalt oma rahalistest vajadustest eelistaksid ligi pooled töötajad vanuses 50+ töötada vähem tunde, samas kui oluline osa pensionäridest eelistaks töötada vähemalt mõned tunnid nädalas⁽⁴⁰⁾; arvestades, et pensionieas töötamine on seotud töökoha poliitikaga, mis toetab tööalast konkurentsivõimet ja töötajate pikemaajalist töötamist, kui nad seda soovivad; arvestades, et mittetöötavate eakate palkamise määrad on siiski äärmiselt madalad ja eakatel inimestel on suur oht pikaajaliselt töötuks jääda; arvestades, et 55–64 aasta vanuste inimeste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määr on ELi keskmisest kõrgem; arvestades, et 56 % ELi inimestest on mures, et nende sissetulek vanaduses ei ole piisav⁽⁴¹⁾; arvestades, et vananedes väheneb uue töö leidmise tõenäosus, seda osalt struktuuriliste takistuste, sealhulgas vanuselise diskrimineerimise tõttu⁽⁴²⁾; arvestades, et andmed näitavad pensionil olevate, kuid

⁽³⁹⁾ Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti bülletàänid koroonaviiruse pandeemia mõju kohta põhiõigustele ELis: bülletàän nr 3, juuni 2020 (vanemaealised) ja bülletàän nr 6, 30. november 2020 (sotsiaalõigused).

⁽⁴⁰⁾ Eurofoundi 19. mai 2021. aasta artikkel pealkirjaga „Pensionilejäämine“.

⁽⁴¹⁾ Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 79.

⁽⁴²⁾ Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 77.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

- omal soovil jätkuvalt töötavate inimeste suuremat eluga rahulolu, võrreldes pensionäridega keskmiselt ⁽⁴³⁾; arvestades, et elu eesmärgi tajumine tavaliselt kahaneb pärast 50. eluaastat, kuid on endiselt palju tugevam nendel inimestel, kes pärast pensionile jäämist jätkuvalt töötavad või tegelevad lapsehoolduse või pikaajalise hooldusega ⁽⁴⁴⁾; arvestades, et eakate töötuse vähendamine on ELis endiselt väga oluline;
- BK. arvestades, et sobivad töö- ja tööhõivetingimused, sealhulgas parem töötervishoid ja -ohutus ning töö- ja eraelu parem tasakaalustatus, eakohane töökeskkond, väiksem töömaht ja sõltumatus tööaja valikul võivad aidata ja julgustada paljusid eakaid tööturule jääma, kui nad seda soovivad;
- BL. arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata füüsiliselt ja psühholoogiliselt väga nõudlikku tööd tegevate töötajate vajadustele; arvestades, et seda probleemi saab lahendada tööohutuse ja -tervishoiu strateegiate, töö- ja eraelu tasakaalu toetavate poliitikameetmete, töö- või väljaspool seda pakutavate haridus- ja koolitusvõimaluste kättesaadavuse ja kasutamise, põlvkondadevahelise töökohavahetuse toetamise ja järkjärgulise pensionile jäämise võimaluse kaudu, ning see on kasulik nii üksikisikutele kui ka ühiskonnale tervikuna;
- BM. arvestades, et eakam ja vähemate tööealistega EL võib seada surve alla riikide eelarved ning sotsiaalkindlustus- ja tervishoiusüsteemid; arvestades, et 2070. aastaks prognoositakse vananemisega seotud kogukulude ⁽⁴⁵⁾ suuruseks 26,7 % SKPst ⁽⁴⁶⁾; arvestades, et komisjoni tellimusel 2018. aastal tehtud hõbedast majandust (50-aastased ja vanemad inimesed) käsitleva uuringu kohaselt on selle majanduse panus SKPsse 2025. aastaks kuni 6,4 triljonit eurot ja selles töötab 88 miljonit inimest; arvestades, et see oleks 32 % ELi SKPst ja 38 % ELi tööhõivest ⁽⁴⁷⁾;
- BN. arvestades, et elutsükli põhise perspektiivi edendamine ja tööandjate teadlikkuse suurendamine eakohase töökeskkonna tähtsusest on aktiivsena vananemise jaoks väga oluline; arvestades, et noorte ja eakate töötuse vähendamine on paljudes piirkondades endiselt peamine väljakutse; arvestades, et EL ja liikmesriigid ei ole veel suutnud tööturuprobleemidele nõuetekohaselt reageerida; arvestades, et on vaja kohandada eakate töötajate oskusi, keda majanduse ümberkorraldamine eriti ohustab, ja jätkuvalt toetada eakate liikuvust tööturul ning eriti nende uuesti tööle asumist;
- BO. arvestades, et tihtipeale ei soovi tööandjad pakkuda eakatele töötajatele piisavat koolitust; arvestades, et elukestev õpe soodustab aktiivsena vananemist ning võimaldab inimestel töötada ja täiel määral ühiskonnaelus osaleda; arvestades, et Euroopa Parlament on vastu võtnud resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm „Erasmus+“;
- BP. arvestades, et kvaliteetse tööhõive tagamine, mis hõlmab inimväärset palka, tööohutust ja – tervishoidu ja töö- ja eraelu head tasakaalustamist kogu töötajate karjääri kestel, on kestliku tööelu ning pärast pensionile jäämist aktiivsena ja tervena vananemise eeltingimus; arvestades, et see tähendab lisaks kutsealaste riskide esinemissageduse vähendamisele ka töötajate tervislike harjumuste edendamist ja toetamist ning tegelemist selliste riskidega nagu psühhosotsiaalsed häired ja luu- ja lihaskonna vaevused; arvestades, et vanemate töötajate tervist ja töövõimet ei määra mitte nende vanus, vaid rida selliseid tihedalt seotud tegureid nagu individuaalne elustiil ja kokkupuude ohtudega

⁽⁴³⁾ Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 15.

⁽⁴⁴⁾ Eurofound, Euroopa elukvaliteedi uuring 2016, lk 26.

⁽⁴⁵⁾ Rahvastiku vananemise aruande (2018) kohaselt lähtutakse vananemise kogukulude arvutamisel avaliku sektori kulutustest pensionidele, tervishoiule, pikaajalisele hooldusele, haridusele ja töötushüvitistele.

⁽⁴⁶⁾ Komisjoni 25. mai 2018. aasta institutsioonidevaheline dokument pealkirjaga „The 2018 Ageing Report: Economic & Budgetary Projections for the 28 EU Member States (2016–2070)“ (Rahvastiku vananemise aruanne (2018). Majandus- ja eelarveprognoosid Euroopa Liidu 28 liikmesriigis (2016–2070)).

⁽⁴⁷⁾ Komisjoni 12. aprilli 2018. aasta aruanne hõbedase majanduse kohta.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

töökohal⁽⁴⁸⁾; arvestades, et kvaliteetsed ning ohutud ja tervislikud töökohad pole olulised mitte ainult töötajate heaolu, vaid ka ettevõtete konkurentsivõime ja hoolekandesüsteemide kestlikkuse jaoks;

- BQ. arvestades, et demograafiliste muutuste mõju tööturul on toonud esile ettevõtete juhtimise ja töömeetodite edasise täiustamise olulisuse ning digitaalsete lahenduste, näiteks kaugtöö tähtsuse, eriti COVID-19 pandeemia kontekstis, kuna need pakuvad arvukaid võimalusi töötajate, sealhulgas pensionieale lähenevate töötajate töötingimuste parandamiseks ja loovad kaasavama töökeskkonna, eriti puuetega inimeste jaoks ning töö ja eraelu paremaks tasakaalustamiseks;
- BR. arvestades, et kõrge töötuse määraga piirkondi iseloomustab kõrgem vananemise määr ja rahvastiku kahanemine;
- BS. arvestades, et 2019. aastal oli 55–64-aastaste vanuserühma kuuluvate töötajate osakaal 59,1 % ELi töötajaskonnast⁽⁴⁹⁾; arvestades, et 2016. aastal oli umbes kolmandik põllumajanduslike pereettevõtete juhtidest 65-aastased või vanemad ja enamused (57 %) olid vähemalt 55-aastased või vanemad; arvestades, et ainult iga kümnes põllumajandusettevõtte juht oli alla 40-aastane;

Demograafiliste probleemide lahendamine ELi vahendite toel

- BT. arvestades, et aktiivsena vananemise strateegiaid edendavad programmid, projektid ja meetmed peaksid kajastuma kõigis poliitikavaldkondades, ning arvestades, et liikmesriigid peaksid demograafiliste probleemide lahendamiseks kasutama kõiki selliseid kättesaadavaid ELi vahendeid nagu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Euroopa ühendamise rahastu; arvestades, et ELi vahendid hõlbustavad elutähtsa taristu tagamist;
- BU. arvestades, et sellised algatused nagu auhind „Access City“ soodustavad avalike ruumide kohandamist eakate ja piiratud liikumisvõimega inimeste vajadustega ja suurendavad nende sõltumatust; arvestades, et lisaks nende elukvaliteedi parandamisele ning sotsiaalse kaasatuse ja põhiõiguste võrdse kasutamise tagamisele võivad sellised algatused avaldada ka positiivset majanduslikku mõju;
- BV. arvestades et alates 2010. aastast on ühe inimesega leibkondade arv kasvanud 19 % võrra; arvestades, et 2019. aastal elas ELis vanuses 65+ naistest üksi 40 %, mis on üksi elavate meeste osakaalust üle kahe korra rohkem⁽⁵⁰⁾; arvestades, et paljudes liikmesriikides on noorte, vallaliste, eakate, samuti puuetega, krooniliste haiguste ja funktsionaalsete piirangutega inimeste eluasemetingimused sageli puudulikud kas juurdepääsuraskuste, madalate kvaliteedinõuete või kõrgete elamis- ja eluasemekulude tõttu; arvestades, et eluruumid peaksid olema taskukohased, juurdepääsetavad, ohutud ja mugavad, ja seda mitte ainult eakate jaoks; arvestades, et kui eakad ei ole oma kodu omanikud, on võimalus, et nad seda renoveerivad, väiksem;
- BW. arvestades, et inimõigused on universaalsed, võõrandamatud, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud ning kuuluvad kõigile inimestele ja kõigile põlvkondadele ilma igasuguse diskrimineerimiseta; arvestades, et eakad, sealhulgas puuetega inimesed on ühiskonna jaoks väärtuslikud ja peaksid seetõttu ühiskonnaelus täiel määral osalema ning elama oma elu nii väärikalt ja sõltumatult kui võimalik; arvestades, et ELi majanduse taastumist peab suunama põlvkondadevaheline solidaarsus ning püüd luua õiglasem, kaasavam ja vastupanuvõimelisem ühiskond, kus kedagi ei jäeta kõrvale;
- BX. arvestades, et kõik liikmesriigid ja EL on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised ja on seega juriidiliselt kohustatud tagama üksikisikute sõltumatuse, mittediskrimineerimise, täieliku ja mõjusa ühiskonnaelus osalemise ning võrdsed võimalused ja juurdepääsetavuse; arvestades, et Euroopa Liidus on üle 80 miljoni puuetega inimese, kellest

⁽⁴⁸⁾ Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Ameti 4. oktoobri 2016. aasta aruanne „The ageing workforce: Implications for occupational safety and health – A research review“ (Vananev töötajaskond ning selle mõju tööohutusele ja -tervishoiule. Teaduslik ülevaade).

⁽⁴⁹⁾ Eurostat, „Eakate töötajate tööhõive määr, vanuserühm 55–64“, vaadatud 2. juunil 2021.

⁽⁵⁰⁾ COM(2020)0241, lk 10.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

enamik on naised ja tütarlapsed, ning arvestades, et enamik puudeid tekib vanusega; arvestades, et eakad puuetega inimesed on suuremas vaesuse ja diskrimineerimise ohus⁽⁵¹⁾; arvestades, et vananemispoliitika peab tagama puuetega inimeste kaitse ja sotsiaalse kaasamise ning nende juurdepääsu tööturule ja teenustele; arvestades, et liikuvusel on sõltumatuna elamise edendamisel keskne tähtsus; arvestades, et kriitiline tähtsus on täielikult ligipääsetava uksest ukseni transpordiühenduse tagamisel;

BY. arvestades, et neurodegeneratiivsed haigused, nagu Alzheimeri tõbi ja muud dementsuse vormid, jäävad enamikus Euroopa riikides sageli diagnoosimata; arvestades, et on selgeid viiteid sellele, et praegune 9 miljoni suurune kinnitatud dementsusjuhtumite arv kahekordistub 2050. aastaks⁽⁵²⁾; arvestades, et dementsus on Euroopa Liidus peamine eakate sõltuvuse ja puude põhjus, mis mõjutab praegu umbes 10 miljonit inimest, ning et aastaks 2030 prognoositakse selle levimuse kahekordistumist;

BZ. arvestades, et ÜPP on endiselt peamine vahend maamajanduse ja töökohtade loomise toetamiseks maapiirkondades;

CA. arvestades, et meie toiduga kindlustatus sõltub sellest, kui edukalt toimub põllumajanduses uue põlvkonna pealekasv;

Eakate diskrimineerimise vastane võitlus

1. rõhutab, et eakamate väärtustamine ja nende diskrimineerimise vastu võitlemine on võimalik ainult sotsiaalse, kultuurilise ja majandusliku kaasatuse poliitika kaudu, mis keskendub õiglase pensioni tagamisele, mis tagab hea elukvaliteedi; rõhutab seepärast avalike sotsiaalkindlustussüsteemide tähtsust, mis on jaotatavad ja põhinevad põlvkondadevahelisel panustaval solidaarsusel ning pakuvad kõigile sõltumata nende enda panusest (mis on eriti oluline näiteks naistele, kes on oma karjääri ajal olnud hooldajad) inimväärset elukvaliteeti, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuseta;

2. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama jõupingutusi, et võidelda eakamate inimeste, eelkõige naiste diskrimineerimise kõigi vormide vastu, eelkõige tööhõive, finantstoodete ja -teenuste kättesaadavuse, tervishoiu, eluaseme, sõltumata edendamise, hariduse, koolituse ja vaba aja veetmise valdkonnas; kutsub ühtlasi komisjoni ja liikmesriike üles edendama positiivset arusaama vanusest ühiskonnas ja vanemate inimeste sotsiaalsest kaasatusest, stimuleerides asjakohaste meetmete abil eakatega arvestavat keskkonda ELis, ning toetama heade tavade vahetamist kõigil valitsemistasanditel ja tugevdama oma toetust ELi hõbedasele majandusele; kutsub komisjoni üles kasutama direktiivi 2000/78/EÜ rakendusaruannet 20 aasta pärast selle jõustumist, et kavandada vanuselise diskrimineerimise vastase raamistiku tugevdamist tööhõives ja kutsealal;

3. rõhutab soolise võrdõiglikkuse, soolõime ja vähemuste õiguste kaitse tähtsust demograafiliste probleemide lahendamisel;

4. peab praegust soolist pensionilõhet kahetsusväärseks ja palub liikmesriikidel välja pakkuda konkreetseid meetmeid selle kaotamiseks, muu hulgas soolise palgalõhe vähendamise ja naiste tööhõivemäära suurendamise teel, võttes kasutusele töö- ja eraelu tasakaalustamise meetmed, võideldes ebakindla ja mitteametliku töö vastu ning tagades kõigile miinimumsissetuleku;

5. rõhutab, et seadusliku pensioniea pikendamine ei ole piisav vahend praeguse majandusliku ja sotsiaalse kriisi ohjamiseks ja lahendamiseks, kuna see võib veelgi halvendada eakamate töötajate põhiõigusi;

6. rõhutab, et maapiirkondades on naistele rohkemate võimaluste pakkumiseks oluline järgmises mitmeaastases finantsraamistikus säilitada selleks ette nähtud olemasolev alaprogramm; palub eelkõige toetada naispõlluharijaid maale juurdepääsu, sisseseade toetuse ja sotsiaalkindlustuse tagamise meetmete abil;

⁽⁵¹⁾ COM(2020)0241, lk 22.

⁽⁵²⁾ Organisatsiooni Alzheimer Europe 17. veebruari 2020. aasta aruanne „Dementia in Europe Yearbook 2019: Estimating the prevalence of dementia in Europe“ (Dementsus Euroopas. Aastaraamat 2019. Dementsuse levimuse hindamine Euroopas).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

7. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kuulutama välja põlvkondadevahelise solidaarsuse ja aktiivsena vananemise aasta, võttes eeskujuks Euroopa põlvkondadevahelise solidaarsuse päeva ning aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) eesmärgid ja mõtted, et suurendada teadlikkust eakamate inimeste probleemidest ja edendada nende leevendamise strateegiaid, samuti kummutada stereotüüpe ja eelarvamusi, tugevdada põlvkondadevahelisi sidemeid ja solidaarsust, võidelda sotsiaalse tõrjutusega ja käsitleda seksuaaltervise küsimusi; rõhutab selle algatuse tähtsust mitte ainult demograafiliste muutuste, vaid ka koroonaviiruse pandeemia kontekstis, mis on kõige rängemalt tabanud vanemaid inimesi ja nende hooldajaid; kutsub samuti liikmesriike üles demograafiliste probleemide lahendamisel nõu pidama teaduseksperptide ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega; kutsub komisjoni ja nõukogu üles kiiresti rakendama nõukogu järeltulevate eakate inimõiguste, osaluse ja heaolu kohta digiajastul, sealhulgas looma tööeluajajärgse osalemise ja vabatahtliku töö digitaalse platvormi ning edendama põlvkondadevahelist suhtlust ja sidemeid;

8. tuletab meelde, et soolisest palgalõhest tulenev sooline pensionilõhe on 37 % ning tuleneb kogu naiste tööea jooksul kogutud ebavõrdsusest ja tööturult puudumise perioodidest, mis on naistele peale sunnitud mitmekordse ebavõrdsuse ja diskrimineerimise mitmesuguste vormidega; rõhutab vajadust selle lõhega demograafilisi muutusi arvesse võttes kiiresti tegelda, arvestades, et selle mõju tunnevad vanemad naised teravalt veel pikka aega;

9. väljendab heameelt komisjoni 27. jaanuari 2021. aasta rohelise raamatu „Elanikkonna vananemine. Põlvkondadevahelise solidaarsuse ja vastutuse edendamine“ (COM(2021)0050) üle; kutsub komisjoni üles koostama demograafilisi muutusi ja põlvkondadevahelist solidaarsust käsitleva ELi tegevuskava, võttes arvesse üksikute vanuserühmade olukorra mitmekesisust ja keerukust, aga ka liikmesriikide erisusi; rõhutab, et selline kava peaks olema sotsiaalselt kaasav ning selle eesmärk peaks olema võimaldada inimväärset, aktiivset ja tervena vananemist ning see tuleks välja töötada kooskõlas WHO tervena vananemise aastakümnega ja kaasama kõigi põlvkondade esindajaid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama kestliku arengu eesmärkide rakendamisel erilist tähelepanu eakate olukorrale; kordab oma üleskutset liikmesriikidele võtta viivitamata vastu esildatud nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, mis on hädavajalik võitlemiseks igasuguse diskrimineerimise vastu ühiskonnaelu kõigis valdkondades, samuti mitmekordse diskrimineerimise vastu;

10. tuletab meelde, et demograafilised muutused on nähtus, mis ei puuduta ainult eakaid inimesi maapiirkondades, vaid tegelikult kõiki põlvkondi, sõltumata nende elukohast; rõhutab seepärast elutsükli põhineva lähenemisviisi tähtsust seonduvates poliitikameetmetes, mis hõlmavad kõiki piirkondi, sealhulgas linnapiirkondi;

11. on arvamusel, et maapiirkondade pikaajalises käsituses tuleb erilist tähelepanu pöörata eakate maakogukondade tegevusse aktiivse kaasamise programmidele;

12. rõhutab vajadust tõhusamalt uurida ja ennetada eakate vastu suunatud vägivalda;

13. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ratifitseerima ja rakendama Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja toetamise konventsiooni;

Eakate inimeste tervishoid ja pikaajaline hooldus

14. rõhutab, et eakaid naisi mõjutavad kõrged pikaajalise hoolduse kulud rohkem, kuna naiste keskmine eluiga on pikem, samas kui nende tervis on elukaare lõpus halvem, suurendades nende vajadust pikaajalise hoolduse ja abi järele; tuletab ühtlasi meelde, et naised moodustavad enamiku mitteametlikest hooldajatest ning see jätab eelkõige eakatele tööelastele naistele vähem võimalusi tööturule pääsemiseks ja pensioniõiguste omandamiseks;

15. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama hooldusvajadusega isikutele inimväärse elu, rõhutab, et edendada tuleb hooldusvajadusega isikute individuaalse kvaliteetse toetamise strateegiaid; rõhutab, et arvesse tuleks võtta eri haigustega, sealhulgas neurodegeneratiivsete haigustega (nt Alzheimeri tõbi ja dementsus) inimeste erivajadusi alates diagnoosimisest kuni ravi ja pikaajalise hoolduseni;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

16. juhib tähelepanu paindlike töövormide tähtsusele, millega võimaldatakse naistel ja meestel ühitada töö- ja pereelu, ning vajadusele korraldada teadlikkust suurendavaid kampaaniaid majapidamistöõde ning hoolduse ja põetamise võrdse jagamise kohta, teha suuremaid investeeringuid hooldusteenuste taristusse ning võtta kasutusele võrdse kestusega, mitteülekantav ja tasustatud ema- ja isapuhkus, et saavutada edusamme tasustatud ja tasustamata töö võrdsemas jaotumises naiste ja meeste vahel;
17. rõhutab vajadust võidelda soolise segmenteerumise vastu tööturul, eriti tulevikku suunatud ja kõrgepalgaliste karjääride puhul sellistes valdkondades nagu teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja digitaalsektor; rõhutab elukestva hariduse tähtsust nendes valdkondades, sealhulgas eakamate naiste puhul, et suurendada nende jätkuvat osalemist tööturul;
18. kutsub liikmesriike üles tagama võrdse juurdepääsu tervishoiu- ja hooldusteenustele, sealhulgas kodus, samuti hooldekodus toimuvale või kogukonnapõhisele pikaajalisele hooldusravile ja palliatiivsele ravile ilma igasuguse diskrimineerimiseta;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaitsma ja edendama seksuaal- ja reproduktiivõigusi ning tagama üldise juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuteenustele ja -kaupadele;
20. kutsub komisjoni üles kasutama tõenditel ja inimõigustel põhinevat lähenemisviisi, et lahendada ELis demograafilisi probleeme, tagades kõigile ELi elanikele täielikult seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvad õigused; mõistab hukka kõik katsed vähendada demograafilisi muutusi, et õõnestada soolist võrdõiguslikkust ning seksuaal- ja reproduktiivtervist ja seonduvaid õigusi, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles kaitsma sellega seoses liidu väärtusi;
21. rõhutab, et ülioluline on kaitsta täielikult eakate õigust hooldusele ja toetusele, võimaldades neile juurdepääsu taskukohastele, kvaliteetsetele ja terviklikele hooldus- ja tugiteenustele, mis on kohandatud individuaalsetele vajadustele, ning edendades heaolu, autonoomiat, iseseisvust ja kogukonda kaasatust ilma mis tahes vormis diskrimineerimiseta; rõhutab, et piisavalt rahastatud sotsiaalkaitseüsteemidel on keskne roll hoolduse taskukohaseks ja tegelikult kättesaadavaks muutmisel;
22. kutsub komisjoni üles esitama Euroopa hooldelepe ja Euroopa hooldajate programmi, mille eesmärk on üleminek hooldusmajandusele koos asjakohaste investeeringute ja ELi tasandi õigusaktidega, lähtudes terviklikust lähenemisviisist kõigile hooldusvajadustele ja -teenustele ning kehtestades kvaliteedijuhised kõigiks eluetappideks, sealhulgas lastele, eakatele ja pikaajaliste vajadustega inimestele, eesmärgiga kindlaks teha mitteametliku hoolduse liigid ja neid tunnustada ning tagada hooldajatele muu hulgas rahaline tugi, sobivad puhkused ja taskukohased teenused;
23. nõuab, et naiste suurema tööhõivemäära edendamiseks võetaks vajalikke meetmeid, näiteks taskukohased hooldus- ja lapsehoiuteenused, piisava kestusega vanemapuhkused ning tööaja ja töökoha paindlikkus ka meestele; juhib tähelepanu sellele, et OECD prognooside kohaselt kasvaks meeste ja naiste võrdse osalemise määra korral SKP elaniku kohta 2030. aastaks 12,4 %;
24. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles järgima lähenemisviisi „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“, hinnates poliitikavalikute mõju tervisele kõigis asjaomastes valdkondades;
25. tuletab meelde, et kõrgem sündimus eeldab rohkem töövõimalusi, stabiilset tööhõivet ja eluaset, inimväärseid töö- ja elutingimusi, paindlikku töökorraldust, soodsat peretoetust ja tasulist vanemapuhkust mõlemale vanemale, kvaliteetset lapsehoitu esimestest eluaastatest peale ja võrdset tasustamata hooldus- ja koduste kohustuste jaotust meeste ja naiste vahel; rõhutab, et demograafiliste muutuste ja eeldatava eluea pikenemise valguses on esmatahtis tagada naiste täielik osalemine tööturul ilma karjääripauside, -katkestuste või osalisele tööajale ja ajutisele tööle siirdumiseta, kuna see vähendab vanemaealiste naiste vaesusriski; nõuab seetõttu tungivalt, et liikmesriigid võtaksid töö- ja eraelu tasakaalu direktiivi kiiresti ja täielikult üle ning asuksid seda rakendama, ning kutsub liikmesriike üles direktiivis sätestatud miinimumnõuetest enamat tegema;
26. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles uurima täiendavalt kasutajasõbraliku, turvalise ja kättesaadava digitaaltehnoloogia, näiteks kaughoolduse ja -meditsiini kasutamise võimalusi, eriti väheneva rahvaarvuga ja kaugemates piirkondades; rõhutab, et nende tehnoloogiate kasutamine peaks olema täielikus kooskõlas kehtiva andmekaitseraamistikuga, samas kui tervishoiu valdkonnas tehnoloogia kasutamisega seotud eetilisi küsimusi tuleks alati nõuetekohaselt arvesse võtta; kutsub liikmesriike üles looma algkoolide ja lasteaedade lähedusse eakate päevakeskusi, mis soodustaks põlvkondadevaheliste sidemete loomist;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

27. leiab, et igapäev peaks olema õigus valida endale kvaliteetseid ning talle ja tema perekonnale sobivaid hooldusteenuseid; leiab, et hooldusteenuste arendamisel tuleks arvesse võtta kõiki kasutajarühmi ja nende erisusi, samuti eelistusi vajalike hooldusteenuste valikul, mis võivad olla väga erinevad; märgib, et hooldusteenused tuleks välja töötada nii, et tõhustada järjepidevat hooldust, ennetavat tervishoidu, taastusravi ja iseseisvat elu;

28. nõuab õigusraamistiku kehtestamist, millega tagatakse kvaliteetsed hooldusteenused ning kaughoolduse ja telemeditsiini võimalused, andes hooldustöötajatele õiguslikud tagatised ja sätestades koolituseks vajalikud nõuded, et tagada kõigile ELi kodanikele vanusest sõltumatult hooldusteenus ja esmatasandi arstiabi kõigis geograafilistes piirkondades;

29. julgustab liikmesriike toetama paindlikke, piisavaid ja kohandatud hooldusmudeleid ning rõhutab, et tööealiste eakamate inimeste aktiivse ja tervena vananemine, heaolu ja tööalane konkurentsivõime on sotsiaalkindlustus- ja hooldussüsteemide jätkusuutlikkuse tagamisel esmatähtsad; kutsub liikmesriike üles toetama eakatele sobiva elukeskkonna ning kodu-, pere- ja kogukonnapõhiste hoolduslahenduste arendamist, sealhulgas dementsuse all kannatavatele inimestele, arendama tugiteenuste ja meditsiinivarustuse avalikku võrgustikku, edendama liikuvust, iseseisvat elu, sotsiaalset kaasatust ja autonoomiat ning hõlbustama kodanikuühiskonna ja sotsiaalmajanduse algatusi nendes küsimustes;

30. kutsub liikmesriike üles tunnustama paremini mitteametliku hoolduse väärtust, parandama sotsiaalkaitset ja mitteametlike hooldajate toetamise eri vorme, pakkuma mitteametlikele hooldajatele professionaalset tuge, koolitust ja vastastikust nõustamist ning nägema tihedas koostöös sotsiaalpartneritega ette eakate, eriti ajutist hooldust ja päevahoiuteenuseid vajavate eakate eest hoolitsevatele pereliikmetele tugiteenused, sealhulgas paindliku töökorralduse; soovib liikmesriikidel kehtestada sihtotstarbelisi strateegiaid mitteametlike hooldajate abistamiseks, nende panuse tunnustamiseks eakate hooldamisel ning esitada ettepanekuid piisavate abiteenuste kohta; rõhutab, et mitteametliku hoolduse pakkumine peaks olema üks valikuvõimalusi ja edendada tuleks ametlikke hooldusteenuseid;

31. julgustab liikmesriike arendama vabatahtlikku tegevust ja abi eakatele inimestele, kuna sellel on kriisiolukordades eriline roll, mida oli näha COVID-19 pandeemia ajal;

32. kutsub liikmesriike üles võitlema naiste vaesuse vastu, eriti hilisemas eas, sest sellel on ebasoodne mõju nii naiste sotsiaalkindlustusele kui ka ELi SKP tasemele, ning tagama, et töötajatel oleks piisav sotsiaalkaitse;

33. kutsub liikmesriike üles tagama juurdepääsu rehabilitatsiooni- ja taasintegreerimisteenustele, et toetada eakamate töötajate naasmist tööturule pärast tervisega seotud karjäärikatkestusi, kui nad seda soovivad, kuna aktiivsena vananemine on tervise seisukohast otsustava tähtsusega;

34. rõhutab, et vaesuse feminiseerumine on tingitud mitmest tegurist, sealhulgas soolisest ebavõrdsusest karjääri edenemisel, asjaolust, et naised töötavad sageli mittestandardsete lepingutega, elukaaslast abistavate füüsilisest isikust töötajate sotsiaalkindlustusstaatus puudumisest ja üksikemade leibkondades valitsevast vaesusest;

35. rõhutab, et COVID-19 puhang on näidanud, kui vajalikud on liikmesriikide tugevad, kaasavad ja kriisikindlad tervishoiusüsteemid; kutsub liikmesriike üles tagama tervishoiu- ja hooldusteenuste valdkonnas piisaval arvul spetsialistide olemasolu ning tagama geriaatrilise abi kättesaadavuse kogu ELis; kutsub liikmesriike üles tagama meditsiini- ja hooldustöödele nõuetekohased töö- ja tööhõivetingimused, et tagada pakutava hoolduse kvaliteet; nõuab stiimulite loomist eakate hooldaja elukutse omandamiseks;

Sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus

36. kutsub liikmesriike üles tagama eakatele inimväärse elatustaseme ning kutsub neid sellega seoses üles jagama häid tavasid, eriti seoses miinimumpensioni kehtestamisega;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

37. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja soovitud vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohu vähendamiseks vanemas eas, keskendudes eelkõige soolisele pensionilõhele, eakatele puuetega inimestele, eakatele sisseerandajatele, eakatele romadele, eakatele etnilistesse, rassilistesse, keelelistesse või seksuaalvähemustesse ja muudesse rühmadesse kuuluvatele inimestele, keda mõjutavad ebaproportsionaalselt vaesus ja sotsiaalne tõrjutus; julgustab sotsiaalkaitsekomiteed analüüsima senisest rohkem nende rühmade olukorda, kes elavad suures vaesuses ja sotsiaalses tõrjutuses;

Aktiivsena vananemine

38. rõhutab, et eakohaste elukestva õppe võimaluste loomine ja rakendamine on sotsiaalse ja majandusliku jätkusuutlikkuse ning isikliku heaolu suurendamise seisukohast eluliselt tähtis ja asendamatu tegevus; kutsub liikmesriike üles investeerima oskustesse ja haridusse ning arendama formaalse, mitteformaalse ja informaalset hariduse, koolituse ja elukestva õppe projekte, samuti võimalusi eakamate inimeste paremaks integreerimiseks, sealhulgas veebihariduse abil, sõltumata sellest, kas nad on veel tööturul või juba pensionil;

39. rõhutab sellega seoses vajadust parandada eakate digioskusi, mis võivad aidata neil osaleda mitte ainult veebiõppes, vaid parandada ka juurdepääsu tervishoiule ja muudele digiteenustele; nõuab juurdepääsetavaid ja tasukohaseid eakate vajadustele vastavaid digioskuste arendamise programme; kutsub komisjoni üles võtma eakatele inimestele suunatud erimeetmeid; kutsub ühtlasi komisjoni ja liikmesriike üles toetama oskuste täiendamise ja ümberõppe algatusi, eelkõige riskirühmadele, et aidata inimestel leida kvaliteetne töökoht ja vastata tööturu vajadustele, võidelda digilõhega ning tagada, et need inimesed kohaneksid tõhusalt ja saaksid kasutada uuenduslikke juhtimis- ja töömeetodeid ning digilahendusi, nagu kaugtöö;

40. kutsub liikmesriike üles kasutama ESF+ ja ERFi vahendeid kvaliteetsete töökohtade loomise toetamiseks, töö- ja eraelu parema tasakaalu edendamiseks ning tööjõuvõimaluste pakkumiseks piirkondades, kus elanike arv väheneb, pöörates erilist tähelepanu naiste tööturul osalemise parandamisele; rõhutab nõustamisteenuste, elukestva õppe ning igas vanuses töötajate ümber- ja täiendõppeprogrammide tähtsust;

41. kutsub liikmesriike ja Euroopa riiklike tööturuasutuste võrgustikku üles arendama tavade vahetamist vanemate töötajate tööturule integreerimise kohta;

42. peab tervitatavaks komisjoni pühendumust kõigile töötajatele inimväärse töötasu tagamisele kas seadusega ette nähtud miinimumpalga või kollektiivlääbirääkimiste abil;

43. rõhutab, et demograafiliste muutustega toimetulekul tuleks järgida õigustel põhinevat lähenemisviisi, edendada ja luua eri põlvkonnast inimeste omavahelise konkurentsi asemel võrdseid võimalusi, dialoogi ja solidaarsust;

44. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi nõuetekohase rakendamise ning toetama piirkondlikke ja kohalikke algatusi ja projekte, mille eesmärk on leida meeste ja naistele parem tasakaal töö- ja eraelu vahel;

45. peab tervitatavaks komisjoni ettepanekut käivitada digivabatahtlike programm⁽⁵³⁾, mille raames saavad kvalifitseeritud noored ja kogunud eakad jagada oma digioskusi traditsiooniliste ettevõtetega; ergutab liikmesriike arendama põlvkondadevaheliseks teadmiste edasiandmiseks vabatahtlikku tegevust ja mentorlust, et vähendada sotsiaalset tõrjutust ning võimaldada oskuste ja kogemuste vahetamist, soodustada nooremate ja vanemate töötajate oskuste täiendamist ja hoida Euroopa pärandi osana alles traditsioonilised tööoskused;

46. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ületama digilõhe ning uurima lisavõimalusi tööeas vanemaealiste, eelkõige kodus viibima sunnitud inimeste sotsiaalseks kaasamiseks ja tööturule integreerimiseks, kasutades selleks internetti, muud infotehnoloogiat ja tehisintellekti kultuuri-, meelelahutus-, haridus-, töö-, suhtlus- ja meditsiinilistel eesmärkidel, sealhulgas

⁽⁵³⁾ Komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatis „VKEd strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“ (COM(2020)0103).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

turvaline kaughoodus ja telemeditsiin, ning tagades isikuandmete kaitse kõrgeima taseme, tunnistades samas otsese isikliku kontakti ning inimväärse- ja -keskse lähenemiskiisi tähtsust; nõuab eelkõige strateegiaid, millega arendatakse pikaajalises hoolduse tingimustes digioskusi, ühendatust ja seadmetele juurdepääsu;

47. märgib, et maapiirkondades ja äärealadel on ühendatuse ja teenuste kättesaadavuse parandamine ülioluline, et vähendada nende piirkondade rahvastikukadu ning sealse vanema elanikkonna sotsiaalset ja digitaalset tõrjutust; kutsub seetõttu liikmesriike üles tunnustama maapiirkondade ja äärealade tähtsust kogu nende mitmekesisuses ning arendama nende potentsiaali, stimuleerides investeeeringuid kohalikku majandusse, edendades ettevõtlust ja parandades nende taristut;

48. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike võitluses vaesusega, mis eelkõige mõjutab üksikemasid ning on kriisi tagajärjel veelgi suurenenud, tuues kaasa sügavama sotsiaalse tõrjutuse;

49. rõhutab pidevalt areneva digitehnoloogia suurt mõju inimeste igapäevaelule ja tõstab seepärast esile vajaduse kiire lairibaühenduse ning elutähtsate ja ajakohaste tehnoloogiliste seadmete järele koolides, haiglates ja kõigis muudes asjakohastes avalike teenuste võimalustes, sealhulgas tõhusas e-valitsemises; on seisukohal, et elukestva õppe loodud võimalused koos digitaliseerimisega on hädavajalikud, et pakkuda maapiirkondades ja äärealadel vananevale elanikkonnale mitmesuguseid võimalusi, sealhulgas lississetulekut; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles toetama haridus- ja koolitusprogramme, mis aitavad vananeval elanikkonnal arendada oskusi ja omandada teadmisi sellistes valdkondades nagu e-kaubandus, veebiturundus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia; kutsub liikmesriike üles tagama, et kõigil leibkondadel oleks juurdepääs lairibaühendusele ja digiseadmetele, ning edendama digioskuste omandamist, eriti vähekaitsitud rühmade hulgas;

50. on seisukohal, et ELi roheline ja digitaalne üleminek peaks kasutama ära vananevate maakogukondade täieliku potentsiaali; tuletab sellega seoses meelde lairibaühenduse ja põhiteenuste kättesaadavuse tagamise tähtsust maapiirkondades, e-oskuste kasutuselevõttu ja uusi lähenemiskiise kestlikule arengule, nagu arukate külade kontseptsioon ja toidusüsteemi jätkusuutlik ümberkujundamine;

51. rõhutab, et põllumajanduse arengu, digitaliseerimise ja spetsialiseerumise tulemusel vajavad nii sektoris juba tegutsevad kui ka tegevust alustavad inimesed asjakohasel tasemel digitaalset, tehnilist ja majanduslikku koolitust, ning nõuab vahetuskavade, arutelude, veebikoolituste ja e-õppe edendamist;

52. kutsub liikmesriike üles võtma arvesse eakate töötajate konkreetset olukorda tööturul selliste meetmete abil nagu individuaalne väljaõpe ja optimeeritud tööaeg;

53. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike struktuurifondide suuremas kasutuses investeeeringute tegemiseks avalikesse lapsehoiuteenustesse ning eakate ja kõrvalabi vajavate inimeste hooldamisse;

54. kutsub liikmesriike üles toetama eakate organisatsioonide toimimist ja arengut ning muid sotsiaalse kaasalöömise vorme;

55. kutsub komisjoni ja sotsiaalkaitsekomiteed üles süvenema järgmises pensionide piisavuse aruandes mitte-standardsetesse tööturusuundumustesse, analüüsides põhjalikult pensionide soolist lõhet kõigis selle aspektides ja pensionisüsteemi kõigis kolmes sambas; kutsub komisjoni üles hindama ka miinimumpensionide piisavust, mis on eriti oluline vanadusvaesuse vältimiseks;

56. rõhutab, et tärkav hõbedane majandus võib kujuneda üheks peamiseks majanduse tõukejõuks, eriti maapiirkondades, ning pakkuda võimalusi tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse sektoritele, et tagada kvaliteetne hooldus tõhusamal moel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma ELi ja riiklikes strateegiates arvesse hõbedase majanduse potentsiaali ning jõulisemalt seda edendama, sealhulgas eakamatele mõeldud turismi ja kultuurivahetust;

57. tuletab meelde, et äärepoolseimatel piirkondadel on rahvastikukaole eelsoodumus ja need vajavad seetõttu erimeetmeid, et leevendada sageli ebasoodsaid demograafilisi muutusi; kutsub liikmesriike üles kasutama nendes piirkondades esinevate probleemide lahendamiseks ennetavalt olemasolevaid struktuuri- ja investeeerimisfondide vahendeid;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

58. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaasama eakamate inimeste huve esindavaid ja kaitsvaid organisatsioone, kui tehakse neid inimesi mõjutavaid otsuseid;

59. rõhutab, et kaugtöö võib äärealadel pakkuda arvukalt võimalusi kui üks parimaid vahendeid digitehnoloogiate kasutamiseks, et säilitada maapiirkondade ja äärealade rahvaarvu ning tuua samas kasu kohalikele kogukondadele ja majandusele; kutsub komisjoni üles esitama ELi kaugtöö kava, et töötada välja õigusraamistik, millega sätestatakse kogu ELis selged miinimumstandardid ja kaugtöö tingimused;

60. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles peavoolustama eakate puuetega inimeste õigusi kõigis puuete ja vananemisega seotud poliitikameetmetes ja programmides, tagades täieliku vastavuse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile;

Erimeetmed ja uuringud

61. kutsub liikmesriike üles kasutama ELi vahendeid ja erainvesteeringuid koos riiklike ja kohalike investeeringutega, et tagada taskukohane, piisav, ohutu ja juurdepääsetav eluase ning kohandada hooneid eakate, kaitsetute ja ebasoodsas olukorras inimeste vajadustele; rõhutab, et hoonetel peaksid olema juurdepääsu hõlbustavad rajatised; rõhutab, et turvaline eluase on selline eluase, kus on vähendatud ohuvõimalusi ja kus ohule on lihtsam reageerida; tuletab meelde, et juurdepääsetavate eluasemetega peaks kaasnema nõuetekohane taristu;

62. rõhutab piirkondlike ja kohalike ametiasutuste asendamatu rolli maapiirkondades ja äärealadel üha süvenevate demograafiliste probleemide mõistlikul ja jätkusuutlikul lahendamisel;

63. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama vananemist käsitleva tõhusa poliitika parimaid tavasid;

64. kutsub liikmesriike üles edendama algatusi, et tugevdada põlvkondadevahelisi sidemeid ning toetada oma kodust tervisel või rahalistel põhjustel lahkuma sunnitud eakaid inimesi oma vajadustele vastava taskukohase eluaseme leidmisel;

65. kutsub liikmesriike üles võtma soolist mõõdet arvesse pensionisüsteemide reformimisel ja pensioniea kohandamisel, arvestades töömallide puhul naiste ja meeste erinevusi ning vanemate naiste suuremat diskrimineerimisohtu tööturul;

66. kutsub liikmesriike üles ennetama ja heastama vanemate naiste vastu suunatud vägivalda osana riigi reageerimisest COVID-19-le, sealhulgas abitelefoni ja tugiteenuste abil, pöörates erilist tähelepanu hooldusasutustele;

67. palub komisjonil ja liikmesriikidel luua naistevastase vägivalda vastu võitlemiseks tõhusad programmid, mis hõlmaksid vanuse mõõdet, et ennetada füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist ja majanduslikku väärkohtlemist, mille all võivad kannatada vanemad inimesed, kellest enamik on naised; teeb ettepaneku korraldada statistilisi uuringuid eakate inimeste vastu suunatud vägivalda suurenemise kohta, et juhtida tähelepanu sellele tõsisele probleemile – millest eakad ei ole enamasti võimelised teada andma, kuna nad võtavad halba kohtlemist vanaduse ja oma iseseisvusetuse loomuliku osana – ning et võidelda tõhusamalt ja suurema pühendumusega vanemate inimeste väärkohtlemise vastu;

68. rõhutab tõsiasja, et kaitstud ja toetatud elamine võib soodustada hooldusteenuste deinstitutionaliseerimist; palub liikmesriikidel uurida võimalusi edendada teenindusega, toetatud ja mitme põlvkonna eluasemete loomist, samuti eluaseme kohandamist kvaliteedikriteeriumide alusel;

69. julgustab liikmesriike korraldama eakatele liiklusohutusealaseid teavitus- ja hariduskampaaniaid ning tegevusi, mis näitaksid füsioloogiliste muutuste ja psühhomotoorsete oskuste vähenemise mõju maanteel liikumise võimele, et parandada seeläbi kõigi liiklejate ohutust;

70. julgustab liikmesriike suurendama Euroopa Sotsiaalfondist+ (ESF+), Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja õiglase ülemineku fondist tehtavaid kulutusi vanemate töötajate koolitamiseks ja ümberõppeks ning avalikele teenustele võrdse juurdepääsu tagamiseks, pöörates erilist tähelepanu ettevõtete ergutamisele eakamate inimeste töölevõtmiseks ning avaliku taristu, sealhulgas transporditaristu, ja avaliku ruumi kohandamisele eakate inimeste vajadustele; kutsub liikmesriike edendama struktuurifondide abil investeeringute tegemist maapiirkondade avalikesse teenustesse, mis meelitaks noorem

Kolmapäev, 7. juuli 2021

põlvkonda ja suurendaks neis piirkondades elavate vanemate inimeste heaolu; nõuab Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahendite suuremat kasutamist selleks, et võidelda eakate eraldatuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu maapiirkondades ja halvemate tingimustega piirkondades, pöörates erilist tähelepanu rahvastikukao ohus aladele; kutsub liikmesriike kasutama selleks programmi Next Generation EU pakutavaid võimalusi;

71. rõhutab piisavate, usaldusväärsete ja võrreldavate andmete tähtsust demograafiliste probleemide lahendamiseks mõeldud poliitika ja meetmete alusena; palub komisjonil vaadata läbi ELi statistikaraamistik, tõstes andmete kogumisel vanuse ülempiiri, tagades hoolekandeesutustes elavate isikute andmete kaasamise ning nähes ette kogutud andmete esitamise soo ja vanuse järgi, järgides täielikult eraelu puutumatus ja põhiõiguste standardeid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koguma rohkem andmeid ja suurendama toetust tervena vananemise, vanadusega seotud haiguste ning vanemate inimeste elutingimuste uurimise arendamisele;

72. väljendab heameelt Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava üle ja nõuab sambas esitatud põhimõtete kiiret ja tõhusat rakendamist; palub komisjonil eakamate inimeste ELi õigusloomeprotsessis esindatuse parandamiseks ja tugevdamiseks ning olemasoleva ELi noorteparlamendi eeskujul kaaluda ELi õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi raames rahastamist sellise algatuse jaoks;

73. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles keskenduma oma tegevuses eakate inimeste tervena elatud aastate pikendamisele; rõhutab sellega seoses elukestva terviseedenduse ja -hariduse, haiguste ennetamise ja korrapärase tervisekontrolli programmide tähtsust ning vajadust teha uusi algatusi, nagu parem haiguste ennetamise poliitika ja tõhusamad tervishoiuprogrammid, et soodustada tervena vananemist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles aktiivselt osalema WHO tervena vananemise kümnendis, koostades ELis tervena vananemise kavad, mis hõlmavad juurdepääsu tervishoiu- ja hooldusteenustele, samuti tervise edendamise ja ennetustöö kavasid; kutsub komisjoni üles koostama programmi „Euroopa horisont“ raames kõrgete eesmärkidega füüsilise ja vaimse tervise uurimiskava; julgustab liikmesriike kaaluma sel eesmärgil mitmeaastase finantsraamistik ja programmi Next Generation EU vahendite kasutamist;

74. kutsub liikmesriike üles ergutama põlvkondadevahelist dialoogi, edendades muu hulgas noorte vabatahtlikku tööd eakate inimestega, ning toetama ja rahastama eri põlvkondade keskusi, kuna need võivad olla otsustava tähtsusega vanuselise diskrimineerimise vastu võitlemisel ja eakate sotsiaalse kaasatuse tagamisel; julgustab liikmesriike looma koolide ja lasteaedade lähedusse eakate kogukondlikke hooldekeskusi ning vabatahtliku tegevuse ja elukestva õppe võimalusi, ning edendama põlvkondadevahelisi sidemeid, soodustades nende teenuste omavahelist sidumist; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon edendaksid programme, projekte ja meetmeid, millega edendatakse eakate sotsiaalset, kultuurilist ja poliitilist osalemist;

75. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama ja toetama kaasavat tööturgu ja ühiskondi, mis võimaldavad võrdset osalemist ning kõigi inimeste oskuste ja ande kasutamist; kutsub liikmesriike üles töötama välja tööalase konkurentsivõime ja karjääri juhtimise strateegiad, et valmistuda toimetulekuks vananeva tööjõu ja muutlikumate tööturgudega, pidades silmas tööturgude sagedasi ja põhjalikke muutusi; rõhutab, et sellised strateegiad peaksid sisaldama hariduse, koolituse ja elukestva õppe edendamist igas vanuses inimestele, tervislikke töökohti, kus pakutakse mõistlikke võimalusi terviseprobleemide või puuetega töötajatele töö- ja eraelu paremaks ühitamiseks, samuti põlvkondadevahelise teadmiste vahetuse edendamist töökohal; kutsub mitmekesisuse hartade ELi platvormi üles pöörama rohkem tähelepanu vanuse, puute ja võimete mitmekesisuse edendamisele töökohtadel; kutsub komisjoni üles rõhutama uues töötervishoiu ja tööohutuse raamstrateegias psühhosotsiaalseid ja füüsilisi, vanusega seotud riske nii naiste kui ka meeste puhul; rõhutab, et töötervishoid ja tööohutus on otsustava tähtsusega;

76. kutsub komisjoni ja liikmesriike hõlbustama 60-aastaste ja vanemate inimeste, eelkõige naiste juurdepääsu tööle, kuna see suurendaks nende eluaegset sissetulekut, ning võtma eakate jaoks, kes on endiselt terved ja võimelised täitma oma kohustusi, kasutusele osaja ja madala riskitasemega kutsealaseid tegevusi; rõhutab tasustatud töövõimaluste loomise

Kolmapäev, 7. juuli 2021

tähtsust inimestele, kes on juba seadusjärgsesse pensioniikka jõudnud ja soovivad jääda või hakata aktiivseks, mitte ainult lisisissetuleku saamise, vaid ka sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise vahendina; soovib ühtlasi stimuleerida vabatahtlikku tegevust ja mentorlust teadmiste edasiandmiseks ühelt põlvkonnalt teisele; rõhutab, et sellised meetmed ja tegevused ei tohi toimuda noorte töötajate ega pikaajaliste töötute arvelt;

77. kutsub komisjoni üles võtma vastu ELi hooldajate strateegia; rõhutab, et investeerimine hooldusteenustesse on hädavajalik, kuna see ei suurenda mitte ainult naiste tööhõivemäära, pakkudes varem mitteametlikele hooldajatele töövõimalusi ametlikus majanduses ja edendades naiste töö- ja eraelu tasakaalu, vaid parandab ka eakate inimeste elutingimusi investeringute abil pikaajalistesse hoolekandevõimalustesse, vaimse tervise parandamise ja isolatsiooni vastu võitlemise ning eakate naiste vastu suunatud vägivalda ennetamise ja tõkestamise meetmetesse ning inimeste tervisesse ja haridusse, tagamaks et nad säilitavad vananedes aktiivsuse ja hea tervise; kutsub liikmesriike üles võtma vastu eakate hooldussüsteemide kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse näitajate kogumi ning eakate hooldusteenuste ühise kvaliteediraamistik; rõhutab, et oluline on tagada eakate hoolduse jäämine riikide pädevusse;

78. kutsub liikmesriike üles pöörama rohkem tähelepanu eakatele inimestele, kes on eriti tundlikud viirusnakkuste, sealhulgas COVID-19 suhtes; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võitlema isoleerituse, hooletussejätmise ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, mida eakad kogevad COVID-19 pandeemia ajal, edendades teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, viies läbi teadusuuringuid, hõlbustades arvamuste vahetust ning kombineerides ELi struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid; kutsub ühtlasi komisjoni ja liikmesriike tagama patsiendiõiguste kohaldamise piiriüleses tervishoius ning ohutute ja taskukohaste ravimite kättesaadavuse; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on esile toonud vajaduse ELi suurema solidaarsuse järele; kutsub komisjoni üles kavandama ja vastu võtma ELi eakate õiguste harta ELi põhiõiguste harta artikli 25 alusel;

79. tunnustab ühtekuuluvuspoliitika ja ÜPP olulist rolli demograafiliste probleemidega maapiirkondades ja äärealadel elavate naiste tööalase konkurentsivõime ja kaasatuse edendamiseks ja suurendamiseks; kutsub liikmesriike sel eesmärgil paremini kasutama olemasolevaid rahalisi vahendeid;

80. kutsub liikmesriike üles kasutama demograafiliste muutuste vastu võitlemiseks REACT-EU vahendeid ⁽⁵⁴⁾;

81. rõhutab, et uued tehnoloogiad ja uuenduslikud meetodid võivad osutada kasulikeks üldhuviteenuste kulude vähendamiseks, säilitades samas elatustaseme ja teenuste kvaliteedi kaugetes ja hõredalt asustatud piirkondades; julgustab liikmesriike ning asjaomaseid piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi investeerima ebatraditsioonilistesse ja uuenduslikesse meetmetesse, mille eesmärk on osutada elanikele hädavajalikke teenuseid ja luua sobiv keskkond inimeste tagasitoomiseks ja rahvastiku vähenemise peatamiseks;

82. kutsub liikmesriike üles tõhustama parimate tavade vahetamist asjakohase rahvastikupoliitika ja algatuste loomise kohta, et kasutada ära Euroopa elanikkonna vananemisest tulenevaid võimalusi ja lahendada sellega seonduvaid probleeme;

83. tuletab meelde põllumajandusliku perettevõtluse eripära, mille puhul on põllumajanduslik tegevus põimitud pereeluga ning vanemaalised põllumajandustootjad jäävad aktiivseks ka pärast pensioniiga;

84. tunnustab eakate inimeste, sealhulgas põllumajandustootjate potentsiaali saada maapiirkondades sotsiaalsel innovatsioonil, kaasavatel maakogukondadel ja tervislikumal elukeskkonnal põhineva elujõulise hõbedase majanduse liikumapanevaks jõuks; kutsub komisjoni üles maapiirkondade ja aktiivsena vananemise pikaajalise käsituse koostamisel seda potentsiaali hoolikalt uurima;

85. kutsub avalik-õiguslikke asutusi üles toetama erikaitseüsteemi loomist, mis arvestaks põllumajandustöötajate töötuse eripäraga, kuna põllumajanduslik tootmine on oma hooajalisuse tõttu väga ajutist laadi; juhib tähelepanu sellele, et nii oleks võimalik anda põllumajanduses töötada soovivatele inimestele suurema kindlustunde;

⁽⁵⁴⁾ COM(2020)0241, lk 20.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

86. juhib tähelepanu sellele, et tööjõu vananemine ning uue põlvkonna piiratud pealekasv puudutab põllumajandussektorit teravamalt kui teisi sektoreid; usub, et selle vastu aitaks uue põlvkonna pealekasvu võimaldav uute ametite loomine, mille puhul on tagatud põllumajandussektori ametite atraktiivsus ja kasumlikkus;

87. märgib, et vaid 11 % kõigist Euroopa Liidu põllumajandusettevõtetest kuuluvad alla 40-aastastele põllumajandustootjatele⁽³⁵⁾; kutsub liikmesriike üles kõrvaldama kõik tõkked, mis takistavad noorte põllumajandustootjate sisenemist põllumajandussektorisse, sealhulgas põllumaa kättesaadavusega seotud raskused; kutsub ühtlasi liikmesriike üles edendama uusi põlvkondadevahelise koostöö viise, nagu partnerlus, ühine põllumajandus, pikaajaline rentimine ja muud kokkulepped, mis võiksid lahendada vähese põllumaa probleemi ja ergutada noori hakkama põllumajandustootjaks;

88. kordab, et põllumajanduses on mõningad uue põlvkonna pealekasvu takistused seotud maale juurdepääsu ja põllumajandusettevõtete ühelt põlvkonnalt teisele üleandmisega; tuletab meelde, et eakamad põllumajandustootjad, kes seisavad silmitsi madalate pensionide, saamata jäänud tuluga (sh ÜPP maksed) ja maapiirkondades pärast pensionile jäämist tekkiva sotsiaalse tõrjutuse riskiga, jäävad enamasti aktiivseks ja hoiavad oma põllumajandusettevõtteid kauem; rõhutab sellega seoses vajadust kohandatud poliitikavahendite järele, et tagada maapiirkondades eakate põllumajandustootjate ettevõtete sujuv üleandmine ja aktiivsena vananemine;

89. märgib, et paljudes liikmesriikides ei taga riiklikud pensionisüsteemid pensionile jäänud põllumajandustootjatele piisavat sissetulekut; peab kahetsusväärseks asjaolu, et selle olukorra lahendamiseks on sageli ainus viis põllumajandusliku tegevuse jätkamine pärast ametlikku pensioniiga, mis pidurdab uue põlvkonna pealekasvu; rõhutab, et ÜPP toetus ei ole mõeldud pensionisüsteemi asendamiseks;

90. teadvustab eriti piirkonniti kasvavat vajadust põllumajanduses kõrgelt kvalifitseeritud noorte spetsialistide järele ja juhib tähelepanu vajadusele võtta kõiki meetmeid selleks, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada eakate inimeste teadmiste edasiandmist nooremale põlvkonnale;

91. on veendunud, et põllumajandustootjate partnerlus vanema ja noorema põlvkonna vahel on otsustava tähtsusega põlvkondadevahelise solidaarsuse, teadmussiirde ja vastastikuse õppimise süvendamisel, mis on eriti oluline põllumajanduses uute tehnoloogiate ja digitaalsete oskuste kasutuselevõtuks;

92. võtab teadmiseks, et valdav osa Euroopa põllumajandusettevõtete tööjõust on endiselt ettevõtjate pereliikmed, kuid märgib, et selliste töötajate osakaal on aastaid stabiilselt vähenenud ning lähitulevikus on oodata selle edasist vähenemist; rõhutab, et teatavates ELi piirkondades aset leidev maapiirkondadest lahkumise pidurdamatu protsess toob nendele piirkondadele kaasa majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme, millega tegelemiseks on vaja laiahaardelisemat ja paremini kooskõlastatud poliitikat;

93. rõhutab, et tähtis on toetada maapiirkondi nende mitmekesisuses ning soodustada selleks investeeringuid projektidesse, mis toetavad kohalikku majandust, sealhulgas paremat transpordi kättesaadavust ja digitaalset ühendatust; peab oluliseks meelde tuletada, et maamajanduse püsijäämine sõltub otseselt põllumajandussektori tööhõive säilitamisest; usub lisaks, et uute põllumajandustehnoloogiate ja innovatsiooni tähtsuse mõistmine ning nende juurutamine on kõikidele põllumajandustootjatele probleemiks, mida ei tohiks alahinnata; toonitab sellest johtuvalt elukestva kutseõppe, nõustamisteenuste ning teadmiste vahetamise tähtsust nii ÜPP raames kui ka laiemalt;

94. leiab, et naiste juurdepääsu põllumajandustootmisele tuleks hõlbustada asjakohaste avalike teenuste abil, mis võimaldaksid neil töötada põllumajanduses senisest suuremas ulatuses;

95. märgib, et elanikkonna vananemine, eriti põllumajandus- ja maapiirkondades, on vältimatu suundumus, mida tuleb majandus- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel arvesse võtta; on seisukohal, et vananeva elanikkonna probleem nõuab mitmemõõtmelist käsitlust, ning rõhutab poliitikavaldkondade ja toetusvahendite vahelise laiema vastastikuse täiendatavuse ja sünergia edendamise tähtsust; tuletab meelde, et vanematele inimestele eakohase keskkonna loomiseks on kindlasti vaja piisavaid ressursse ja teenuseid;

⁽³⁵⁾ Eurostat, „Farmers and the agricultural labour force – statistics“ (Põllumajandustootjad ja põllumajanduslik tööjõud – statistika), 2018. aasta novembri andmed.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

96. rõhutab, et ebavõrdsus maa kättesaadavuse, otsetoetuste ja toetuse osas nii ELi riikides kui ka nende vahel on mõned neist probleemidest, mis tuleb lahendada, et peatada piirkondlik taandareng ning julgustada pensioniikka jõudnud inimesi põllumajandustootmisest loobuma ja noori põllumajandustootmisega alustama;

97. kutsub liikmesriike üles võtma oma strateegiakavade väljatöötamisel arvesse eakate (üle 65-aastaste) inimeste osakaalu maapiirkondades ja kaaluma selliste meetmete kehtestamist, mis hõlmaksid maapiirkondade eakaid või oleksid neile suunatud, näiteks paindlikum lähenemine tingimustele, mida kohaldatakse selle vanuserühma tegelikul ja aktiivsel osalemisel antud piirkonna majanduselus;

98. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 pandeemiast tuleneva olukorra tõttu tuleb panustada elavatesse ja dünaamilistesse maapiirkondadesse, kõrvaldades selleks bürokraatia ning investeerides maapiirkondades taristusse ja kvaliteetsetesse teenustesse, et pidurdada põllumajanduses toimuvat vanemisprotsessi ja toetada naiste rolli põllumajandusettevõtete omanikuna;

99. märgib, et tõhus liikuvussüsteem on piirkondliku majandusarengu, territoriaalse ühtekuuluvuse ja piirkondliku potentsiaali arendamise üks eeldusi; rõhutab, et seetõttu on vaja eraldada transpordiühenduste arendamiseks ja hooldamiseks vajalikud vahendid, mis võiks julgustada vanemat põlvkonda olema põllumajanduses kauem tegev ja meelitada piirkonnakeskuste noori maale tööle;

100. rõhutab ÜPP rolli ja tähtsust uue põlvkonna pealekasvu soodustamisel põllumajandussektoris; kutsub liikmesriike üles soosima oma strateegiakavades meetmeid noorte põllumajandustootjate arvu suurendamiseks ning edendama sidusust muude riiklikul ja ELi tasandil kättesaadavate vahenditega;

101. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka kohaliku maamajanduse taastamisel ja hoidmisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;

102. märgib valitsusväliste organisatsioonide pakutavate teenuste, eriti vanematele inimestele suunatud teenuste tähtsust; nõuab valitsusväliste organisatsioonide tegevuse rahastamise tugevdamist maapiirkondades.

o

o o

103. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0348

Suuniste koostamine üldise tingimuslikkuse korra kohaldamiseks liidu eelarve kaitse eesmärgil

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon liidu eelarve kaitsmiseks kehtestatud üldise tingimuslikkuse korra kohaldamise suuniste koostamise kohta (2021/2071(INI))

(2022/C 99/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽¹⁾ (edaspidi „määrus“),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikleid 2 ja 7,
  - võttes arvesse oma 10. juuni 2021. aasta resolutsiooni õigusriigi olukorra kohta Euroopa Liidus ja tingimuslikkuse korra määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027), institutsioonidevahelise kokkuleppe, Euroopa Liidu taasterahastu ja õigusriigi toimimist käsitleva määruse kohta ⁽³⁾,
  - võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise ja õigusriigi tingimuslikkuse korra kohta ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist „2020. aasta aruanne õigusriigi kohta. Õigusriigi olukord Euroopa Liidus“ (COM(2020)0580),
  - võttes arvesse komisjoni 20. detsembri 2017. aasta põhjendatud ettepanekut nõukogu otsuse kohta, millega järeldatakse ilmselt ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet, ja mis esitati vastavalt ELi lepingu artikli 7 lõikele 1 (COM(2017)0835),
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁵⁾ (edaspidi „finantsmäärus“),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 58 kohaseid eelarvekomisjoni ja eelarvekontrollikomisjoni ühisarutelusid,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni kirja,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni ja eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0226/2021),
- A. arvestades, et määruses sätestatud tingimuslikkuse kord oli osa üldisest poliitilisest kokkuleppest mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027, taasterahastu „NextGenerationEU“ ja omavahendite otsuse kohta ⁽⁶⁾ ning selle kohaldamisega ei tohiks viivitada, eelkõige eespool nimetatud vahendite kohaldamise asjus;

⁽¹⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0287.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0360.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0103.

⁽⁵⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽⁶⁾ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

Neljapäev, 8. juuli 2021

- B. arvestades, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja taasterahastu eelarvete maht on ELi ajaloos enneolematu ning nende eesmärk on toetada ELi majanduslikku ja sotsiaalset taastumist pärast COVID-19 pandeemiat ning seetõttu on rohkem kui kunagi varem tarvis õigeaegset ja nõuetekohast usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaldamist ning ELi finantshuve kaitset;
- C. arvestades, et määruse kohaselt on õigusriigi austamine usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimise oluline tingimus;
- D. arvestades, et määrus jõustus 1. jaanuaril 2021 ja on olnud alates sellest kuupäevast tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kõikide maksete suhtes, mis on tehtud pärast määruse jõustumist;
- E. arvestades, et komisjon on otsustanud järgida Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri 2020. aasta mittesiduvaid järeldusi ja on teatanud, et ta koostab suunised määruse kohaldamiseks;
- F. arvestades, et Euroopa Parlament nõudis oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsioonis määruse kohaldamise kohta, et komisjon võtaks suunised vastu hiljemalt 1. juuniks 2021 ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga;
- G. arvestades, et teemat „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek“ arutatakse Euroopa tulevikku käsitleval konverentsil, mis võimaldab põhjalikult analüüsida liidu vahendeid ELi väärtuste, sealhulgas õigusriigi rikkumiste jälgimiseks, ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks;
1. peab kahetsusväärseks komisjoni kavatsust koostada määruse kohaldamiseks suunised; kordab uuesti oma seisukohta, et määruse tekst on selge ja selle kohaldamiseks ei ole vaja täiendavat tõlgendamist ning et kaaseadusandjad ei ole komisjonile sellekohaseid volitusi andnud; võtab teadmiseks suuniste eelnõu teksti, mida komisjon on Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega jaganud;
  2. rõhutab, et suunised ei ole õiguslikult siduvad; märgib pettumusega, et komisjon kaldub kõrvale oma tavapärasest tavast koostada suunised õigusakti kohaldamiseks ainult juhul, kui õigusakti tegelik rakendamine teatava aja jooksul näitab vajadust suuniste järele; rõhutab, et suuniste väljatöötamise protsess ei tohi mingil juhul põhjustada täiendavaid viivitusi määruse kohaldamisel;
  3. tuletab meelde, et suunised ei saa määruse teksti muuta, laiendada ega kitsendada; rõhutab, et lisaväärtuse andmiseks tuleb suunistes selgitada, kuidas määruse õigusnorme praktikas kohaldatakse, ning seetõttu kirjeldada õigeaegselt komisjoni kohaldatavat menetlust, määratlusi ja meetoodikat;
  4. peab äärmiselt kahetsusväärseks asjaolu, et komisjon ei pidanud kinni tähtajast, mille Euroopa Parlament seadis määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks 1. juuniks 2021, sealhulgas suuniste väljatöötamise osas; väljendab heameelt asjaolu üle, et 23. juunil 2021 kutsus Euroopa Parlamendi president komisjoni üles võtma Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 265 alusel meetmeid, et täita oma kohustusi ning tagada määruse täielik ja viivitamatu kohaldamine;
  5. on veendunud, et komisjon ei ole määruse jõustumisele järgnenud aega tõhusalt ära kasutanud; nõuab tungivalt, et komisjon väldiks määruse kohaldamisel mis tahes viivitusi ning uuriks liikmesriikides kiiresti ja põhjalikult kõiki potentsiaalseid õigusriigi põhimõtete rikkumisi, mis piisavalt vahetult mõjutavad või võivad tõsiselt mõjutada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuve kaitset; kordab, et mõnes liikmesriigis valitsev olukord nõuab määruse kohast viivitamatut uurimist ja määruse artikli 6 lõike 1 kohase menetluse algatamist juba praegu, milleks neile liikmesriikidele tuleb saata kirjalik teatis ja teavitada sellest Euroopa Parlamenti;
  6. tuletab meelde, et komisjoni poliitilistes suunistes (2019–2024) on öeldud: „peame oma põhiväärtusi kompromissitult kaitsma“ ning et kogu liidu meetmepaketi kasutamine ELi tasandil peab olema tagatud; tuletab meelde, et vastavalt ELi lepingu artikli 17 lõikele 3 ja ELi toimimise lepingu artiklile 245 on komisjon täiesti sõltumatu ja selle liikmed ei taotle ega võta vastu juhiseid üheltki valitsuselt; tuletab meelde, et ELi lepingu artikli 17 lõike 8 kohaselt vastutab komisjon Euroopa Parlamendi ees;

Neljapäev, 8. juuli 2021

7. nõuab, et komisjon annaks parlamendile korrapäraselt ja ennetavalt vähemalt kaks korda aastas aru uutest ja käimasolevatest uurimise all olevatest juhtumitest, alustades esimestest juhtumitest nii kiiresti kui võimalik;
8. kohustub hoolikalt kontrollima määruse rakendamist alati, kui tekib kahtlus, et määruse kohaldamisalasse kuuluvates liikmesriikides võib toimuda õigusriigi põhimõtete rikkumine; püüab korraldada regulaarseid koosolekuid, et jälgida, kuidas määrust juhtivates komisjonides raportöride juhtimisel rakendatakse; kutsub komisjoni üles reageerima juhtivate komisjonide kontrollile õigeaegselt ning edastama põhjalikku teavet;

Õigusriigi põhimõtete rikkumised

9. rõhutab, et määrust kohaldatakse nii õigusriigi põhimõtete üksikute rikkumiste kui ka süsteemsete rikkumiste suhtes, mis on laialt levinud või avaliku sektori asutuste korduvate tavade või tegevusetuse või selliste asutuste võetud üldiste meetmete tagajärg;
10. palub komisjonil suunistes selgitada, et liikmesriigis toimunud õigusriigi rikkumised, mis tulenevad enne 1. jaanuari 2021 tehtud otsustest või toimunud sündmustest, kuuluvad määruse kohaldamisalasse, kui nende mõju veel kestab;
11. juhib erilist tähelepanu määruse artiklis 3 sätestatud näitlikule õigusriigi põhimõtete rikkumiste loetelule; nõuab tungivalt, et komisjon uuriks selles loetelus sisalduvate rikkumiste võimalikke juhtumeid liikmesriikides, juhtides tähelepanu sellele, et asjakohased võivad olla ka muud avaliku sektori asutuste tavad või tegematajätmised; märgib, et komisjoni õigusriigi olukorda käsitlev 2020. aasta aruanne viitabki juba sellele, et rikkumisi, mis võivad nõuda määruse kohaldamist, võib olla mitmes liikmesriigis;
12. juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide üksuste käitumisviisid, mis tingivad määruse artiklis 4 sätestatud tingimuslikkuse korra kohaldamise, ei välista seda, et asjakohased võivad olla ka muud olukorrad või selliste ametiasutuste käitumine, kes on olulised liidu eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise või liidu finantshuvide kaitsmise seisukohalt;
13. rõhutab, kui tähtis on koostöö ELi institutsioonide, liikmesriikide, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuri vahel; tuletab meelde, et ebaefektiivne või mitteõigeaegne koostöö Euroopa Prokuratuuri ja OLAFiga võib anda põhjuse määrusest tulenevate meetmete võtmiseks; rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri puhul tähendab tulemuslik ja õigeaegne koostöö lisaks riiklike ametiasutuste kohustusele aktiivselt abistada ja toetada Euroopa Prokuratuuri kriminaaluurimisi ning süüdistuste esitamist ka riigi valitsuse kohustust tagada, et tema Euroopa delegaatprokurörid määratakse ametisse õigeaegselt ja erapooletult; on arvamisel, et kui OLAFi soovitude põhjal jäetakse järelemeetmed süstemaatiliselt võtmata, siis on see määruse tähenduses tegevusetus;
14. tuletab meelde, et õigusriigi põhimõtete rikkumiste tuvastamine nõuab komisjonilt objektiivset, erapooletut, õiglast ja põhjalikku hindamist, milles tuleks võtta arvesse asjakohast teavet, mis pärineb kättesaadavatest allikatest ja tunnustatud asutustelt, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu ja asjakohaste riiklike ja rahvusvaheliste kohtute, näiteks Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid, kontrollikoja aruandeid, komisjoni aastaaruandeid õigusriigi olukorra kohta ja ELi õigusemõistmise tulemustabelit, asjakohasel juhul OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri aruandeid ning järeldusi ja soovitusi asjakohastelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja võrgustikelt, sealhulgas sellistelt Euroopa Nõukogu organitelt nagu Euroopa Nõukogu riikide korrupsioonivastane ühendus (GRECO) ja Veneetsia komisjon (eelkõige selle õigusriigi kontrollnimekirja), ning Euroopa ülemkohtute ja kohtute nõukogude võrgustikelt; kutsub komisjoni üles esitama teavet selle kohta, kuidas ta seda teavet juhtumite koostamisel kogub, analüüsib ja hindab;
15. on eelkõige seisukohal, et komisjoni iga-aastane õigusriigi olukorda käsitlev aruanne kui õigusriigi põhimõtete rikkumiste objektiivne, erapooletu, õiglane ja kvalitatiivne hinnang on komisjoni jaoks määrusest lähtuva hinnangu andmisel ülioluline teabeallikas; palub komisjonil lisada oma iga-aastasessse õigusriigi olukorda käsitlevasse aruandesse osa, mis käsitleb juhtumeid, kus õigusriigi rikkumine liikmesriigis võib piisavalt vahetult mõjutada või tõsiselt mõjutada liidu

Neljapäev, 8. juuli 2021

eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset, ning täpsustada suunistes, kuidas aastaaruannet määrusest lähtuvas komisjoni hindamises süstemaatiliselt kasutatakse;

16. palub komisjonil kehtestada selge, täpne ja arusaadav süsteem kaebuste esitamiseks, sh tähtajad, mille jooksul komisjon kaebustele vastab; rõhutab, et kodanikuühiskond, sh sõltumatud valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikud, ning faktipõhine uuriv ajakirjandus ja meedia on kohalikul ja riiklikul tasandil õigusriigi võimalike rikkumiste tuvastamisel kõige olulisemal kohal ning tuleks seetõttu kaasata nendest teatamise; tuletab meelde, et määrust tuleb kohaldada viisil, mis tagab liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kooskõlas direktiivis (EL) 2019/1937 ⁽⁷⁾ sätestatud põhimõtetega;

17. tuletab meelde, et määruse kohaseid meetmeid võetakse juhul, kui liikmesriigis esineb õigusriigi põhimõtete rikkumisi, mis piisavalt vahetult mõjutavad või võivad mõjutada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset; rõhutab, et see eeldab komisjonilt terviklikku, ennetavat ja riskipõhist käsitust, et kaitsta liidu kulutusi isegi enne, kui maksed tehakse;

18. tuletab meelde, et määruse kohaldamisala hõlmab vastavalt finantsmäärusele kõigi valitsusüksuste, sh liikmesriikide selliste organisatsioonide tegevust, mis on asutatud avalik-õigusliku asutusena või eraõigusliku juriidilise isikuna, mis osutab avalikku teenust; juhib tähelepanu sellele, et mis tahes muudatused liikmesriigis avalikku teenust osutava üksuse juhtimisviisis ei vabastada seda üksust määruse täitmise kohustusest;

Liidu eelarve kaitsmine

19. rõhutab selget seost õigusriigi austamise ja liidu eelarve tõhusa täitmise vahel kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega, milleks on säästlikkus, tõhusus ja mõjus, nagu on sätestatud finantsmääruses; tuletab meelde, et määruse artikli 5 kohaselt kontrollib komisjon, kas kohaldatavat õigust on järgitud, ning võtab vajaduse korral kõik asjakohased meetmed liidu eelarve kaitsmiseks;

20. tuletab meelde, et õigusriik on määruses selgelt määratletud ja seda tuleb mõista seoses teiste liidu väärtustega, sealhulgas põhiõiguste ja diskrimineerimiskeeluga; on arvamusel, et demokraatia ja põhiõiguste pidev rikkumine, sealhulgas riigi poolt toetatav vähemuste diskrimineerimine ning rünnakud meediavabaduse ning ühinemis- ja kogunemisvabaduse vastu, mõjutab projekte, mida liikmesriigid otsustavad liidu vahenditest rahastada, ning võib seetõttu avaldada piisavalt vahetut mõju liidu finantshuvide kaitsele; kutsub komisjoni üles võtma seda oma suunistes arvesse;

21. tuletab meelde, et määruse kohased meetmed on vajalikud eelkõige juhtudel, kuid mitte ainult, kui muud finantsmääruses, ühissätete määruses ja muudes valdkondlikes õigusaktides sätestatud menetlused ei võimalda liidu eelarvet kaitsta tulemuslikumalt; rõhutab, et see ei tähenda, et määrust tuleb pidada viimaseks abinõuks, vaid pigem, et komisjon võib kasutada liidu finantshuvide kaitsmiseks mitmesuguseid menetlusi (sealhulgas määrust), mis valitakse iga juhtumi puhul eraldi ja mida kasutatakse vajaduse korral paralleelselt, sõltuvalt nende tõhususest ja tulemuslikkusest; palub komisjonil kehtestada töömeetodid ning menetlus- ja tehnilised standardid, mida ta kohaldatavate vahendite valimisel kasutab;

22. juhib tähelepanu asjaolule, et määrus hõlmab kõiki liidu rahalisi vahendeid ja seda kohaldatakse nii süsteemsete rikkumiste kui ka liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset ähvardava tõsise ohu juhtumite korral, mida võib olla raske käsitleda muude liidu menetlustega, mida kohaldatakse üksnes konkreetsete rahastamisprogrammide suhtes ja mis on seotud juba ilmnunud mõjuga eelarvele; rõhutab, et määrus on ELi ainus õigusakt, mis seob õigusriigi järgimise ELi eelarvega; on seetõttu seisukohal, et selle ainulaadseid sätteid tuleks täielikult kohaldada, et tagada lisaks ELi rahanduse kaitsele ka õigusriigi kaitse;

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

Neljapäev, 8. juuli 2021

23. rõhutab, et süsteemsetel rikkumistel, näiteks neil, mis mõjutavad kohtusüsteemi toimimist, kohtunike sõltumatust ja kohtuvõimu või avaliku sektori asutuste neutraalsust ning eelkõige nende avaliku sektori asutuste nõuetekohast toimimist, mis on volitatud ennetama korrupsiooni, pettusi, maksudest kõrvalehoidmist ja huvide konflikti ning nende vastu võitlema, või mis rikuvad kaitse taseme säilitamise põhimõtet⁽⁸⁾, on üldiselt piisavalt vahetu mõju liidu vahendite nõuetekohasele haldamisele, kulutamisele ja kontrollile; palub komisjonil selgitada meetmete kindlaksmääramise kriteeriume, kui tegemist on süsteemsete rikkumistega;

Meetmete vastuvõtmine

24. tuletab meelde, et määruse artiklites 6 ja 7 on sätestatud määruse kohaste meetmete vastuvõtmiseks ja lõpetamiseks kõik sammud ja täpne ajakava; rõhutab, et meetmete vastuvõtmise ja lõpetamise menetluse puhul järgitakse objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtet ning see viiakse läbi erapooletult ja tõenditele tuginedes;

25. märgib, et määruse artikli 6 lõikes 4 on sätestatud, et komisjon võib paluda hindamise jaoks lisateavet nii enne kui ka pärast kirjaliku teate saatmist; rõhutab, et enne kirjaliku teate saatmist peaksid sellised taotlused jääma erandlikeks ja ühekordseteks, et mitte ohustada määruses sätestatud meetmete vastuvõtmise täpset ajakava;

26. tuletab meelde, et nõukogu peab tegutsema komisjoni ettepaneku alusel ja võtma määruse kohased meetmed vastu ühe kuu jooksul, mida võib erandjuhtudel maksimaalselt veel kahe kuu võrra pikendada; on seisukohal, et komisjon peaks tagama nende tähtaegade täieliku järgimise, et teha otsus õigeaegselt; kutsub komisjoni üles esitama teavet selle kohta, kuidas ta tagab eelarve tingimuslikkuse ühtlustatud käsituse ja ühtse kohaldamise kõigis oma peadirektoraahtides;

27. on veendunud, et läbipaistvus on liikmesriikide ja kodanike usalduse suurendamiseks tingimuslikkuse mehhanismi vastu ülioluline; rõhutab, et õigusriigi põhimõtete üksikute või süsteemsete rikkumiste hindamine nõuab liikmesriikide erapooletut, õiglast ja objektiivset kohtlemist, sealhulgas erapooletuid ja tõenditel põhinevaid uurimisi; juhib tähelepanu sellele, et seetõttu tuleks määruses sätestatud menetluse iga etapp viia läbi täiesti läbipaistvalt; kutsub komisjoni üles kehtestama läbipaistvusreegleid ja -põhimõtteid, mida ta tingimuslikkuse mehhanismi käivitamisel kohaldab;

28. tuletab meelde, et määruse alusel võetud meetmed peaksid olema proportsionaalsed, võttes arvesse tegelikku või potentsiaalset mõju liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele või liidu finantshuvidele, samuti õigusriigi põhimõtete rikkumiste laadi, kestust, raskusastet ja ulatust; on seisukohal, et üldiselt on nii, et mida tõsisem on mõju, seda tõsisem on ka rikkumine;

Lõplike vahendite saajate ja toetusesaajate kaitse

29. tuletab meelde, et määruse kohaselt on väga oluline, et lõplike vahendite saajate ja toetusesaajate õigustatud huvid oleksid nõuetekohaselt kaitstud;

30. tuletab meelde, et kui meetmete vastuvõtmise otsuses ei ole sätestatud teisiti, ei mõjuta käesoleva määruse alusel asjakohaste meetmete kehtestamine liikmesriikide kohustusi, mis neil on seaduslike lõplike vahendite saajate või toetusesaajate ees, sealhulgas kohustust teha makseid;

31. rõhutab, et selliste juhtumite puhul nagu tõsine korrupsioon, onupjapoliitika, süsteemne pettus, ebaseaduslikud sidemed erakondadega ja huvide konfliktid, eelkõige finantsmääruses sätestatud varajase avastamise ja kõrvalejätamise süsteemis avastatud või OLAFi või Euroopa Prokuratuuri poolt uurimise all olevate juhtumite puhul, peaks komisjon juhtumipõhiselt hoolikalt hindama, kas lõplikele vahendite saajatele ja toetusesaajatele tehtavaid makseid tuleks jätkata või mitte;

32. kutsub komisjoni üles rakendama määruse artikli 5 lõiget 4 ja looma kiiresti veebisaidi või internetiportaali, mis sisaldab lõplike vahendite saajate või toetusesaajate jaoks teavet ja suuniseid ning annab neile piisavad võimalused komisjoni teavitamiseks mis tahes juhtumitest, mil on rikutud õiguslikku kohustust jätkata maksete tegemist pärast seda, kui on võetud vastu käesoleva määruse kohased meetmed, nt lihtne, hõlpsalt kasutatav ja struktureeritud vorm kaebuse esitamiseks; kutsub komisjoni üles täpsustama, kuidas ta rakendab kaebuste esitamise mehhanismi, mis on taotlejate, saajate ja toetusesaajate jaoks tõhus ja tulemuslik;

⁽⁸⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. aprill 2021, Republika vs. Il Prim Ministru, C-896/19, EU:C:2021:311, punktid 59–64.

Neljapäev, 8. juuli 2021

33. rõhutab, et jagatud eelarve täitmise korral ei tohi määruse alusel võetavad meetmed toetusesaajate õigustatud nõuete põhjal tehtavate maksete kättesaadavust mõjutada; tuletab meelde ka seda, et liikmesriigid, keda need meetmed puudutavad, peavad andma regulaarselt komisjonile aru selle kohta, kas nende kohustused lõplike vahendite saajate või toetusesaajate ees on täidetud;

34. kutsub komisjoni üles analüüsima kogu tema käsutuses olevat teavet, kasutades digitaalseid jälgimisvahendeid, ja tegema kõik endast oleneva tagamaks, et kõik õiguspärased summad valitsusasutustelt või liikmesriikidelt ka tegelikult lõplikele vahendite saajatele või toetusesaajatele välja makstakse, mis võib hõlmata finantskorrektsioonide tegemist, millega vähendatakse liidu toetust programmidele kooskõlas kohaldatavate valdkondlike ja finantsreeglitega;

35. palub komisjonil lisada parlamendi ettepanekud suuniste lõplikku versiooni;

o

o o

36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0349

Kogu maailmas rakendatav inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim (ELi Magnitski akt)

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohta (2021/2563(RSP))

(2022/C 99/15)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 2. veebruari 2012. aasta soovitud nõukogule kooskõlastatud poliitika väljatöötamise kohta seoses režiimidega, mille juhtide isiklike ja majandushuvidega seotud ELis toimuva tegevuse suhtes kohaldatakse ELi piiravaid meetmeid ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles nõutakse kogu ELi hõlmavat mehhanismi sihipäraste sanktsioonide kehtestamiseks inimõiguste raskete rikkumistega seotud isikute suhtes, sealhulgas oma 4. septembri 2008. aasta resolutsiooni hinnangu andmise kohta ELi sanktsioonidele osana ELi tegevusest ja poliitikast inimõiguste valdkonnas ⁽³⁾, oma 11. märtsi 2014. aasta resolutsiooni piinamise kaotamise kohta maailmas ⁽⁴⁾ ja oma 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva 2020. aasta aruande kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni inimõigusi ja demokraatiat maailmas ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas käsitleva 2019. aasta aruande kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2017. aasta resolutsiooni korrupsiooni ja inimõiguste kohta kolmandates riikides ⁽⁷⁾ ning 5. juuli 2016. aasta resolutsiooni inimkaubanduse vastase võitluse kohta ELi välissuhetes ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse kõiki oma resolutsioone inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte rikkumise juhtumite kohta (nn kiireloomulised resolutsioonid) vastavalt kodukorra artiklile 144,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) V jaotise 2. peatükki sanktsioonide kehtestamise kohta ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames,
- võttes arvesse ELi lepingu artiklit 21 liidu rahvusvahelise tegevuse põhimõtete, sealhulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamise kohta,
- võttes arvesse ELi lepingu artikli 31 lõiget 2, mis sisaldab erisätteid ÜVJP kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 215 sätteid sanktsioonide kehtestamise kohta kolmandate riikide ja üksikisikute, rühmituste ja mitteriiklike üksuste suhtes,
- võttes arvesse Lissaboni lepingu deklaratsiooni nr 25, milles käsitletakse vajadust tagada nõuetekohased menetlusõigused füüsilistele isikutele ja üksustele, keda puudutavad ELi piiravad meetmed või ELi terrorismivastased meetmed,
- võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 19. oktoobri 2020. aasta ühissetpanekut võtta vastu määrus inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravate meetmete kohta (JOIN(2020)0020),

⁽¹⁾ ELT C 239 E, 20.8.2013, lk 11.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 108.

⁽³⁾ ELT C 295 E, 4.12.2009, lk 49.

⁽⁴⁾ ELT C 378, 9.11.2017, lk 52.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0012.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0014.

⁽⁷⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 82.

⁽⁸⁾ ELT C 101, 16.3.2018, lk 47.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse nõukogu 7. detsembri 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/1999 ⁽⁹⁾ ja nõukogu määrust (EL) 2020/1998 ⁽¹⁰⁾, mis käsitlevad inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid,
  - võttes arvesse nõukogu 2. märtsi 2021. aasta rakendusmäärust (EL) 2021/371 ⁽¹¹⁾ ja 22. märtsi 2021. aasta rakendusmäärust (EL) 2021/478 ⁽¹²⁾, millega rakendatakse määrust (EL) 2020/1998, mis käsitleb inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil ⁽¹³⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrust (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel ⁽¹⁴⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 18. novembri 2020. aasta järeldusi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2020–2024) kohta,
  - võttes arvesse 2012. aastal vastu võetud ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilist raamistikku,
  - võttes arvesse komisjoni 17. detsembri 2020. aasta suunist nõukogu määruse (EL) 2020/1998 teatavate sätete rakendamise kohta (C(2020)9432),
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja ÜRO muid inimõigustealaseid lepinguid ja dokumente,
  - võttes arvesse ÜRO korrupsioonivastast konventsiooni ning 2.–4. juunil 2021 toimunud ÜRO Peaassamblee erakorralise istungjärgu poliitilist deklaratsiooni korrupsiooni ennetamise ja selle vastu võitlemise ning rahvusvahelise koostöö tugevdamise probleemide ja meetmete kohta,
  - võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning selle juurde kuuluvaid protokolle,
  - võttes arvesse oma 26. aprillil 2018 avaldatud uuringut inimõiguste raskete rikkumiste korral üksikisikute suhtes rakendatavate sihivastaste sanktsioonide ning nende mõju, suundumuste ja väljavaadete kohta ELi tasandil,
  - võttes arvesse Hispaania ülemkohtu kriminaalkollegiumi 26. novembri 2020. aasta otsust, mis käsitleb nõukogu 13. novembri 2017. aasta otsust (ÜVJP) 2017/2074 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Venezuelas ⁽¹⁵⁾,
  - võttes arvesse komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale esitatud küsimusi kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohta (O-000047/2021 – B9-0028/2021 ja O-000048/2021 – B9-0029/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse väliskomisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et ELi lepingu artiklis 21 on sätestatud, et liidu tegevus tugineb sellistele põhimõtetele nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimväärikuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine;
- B. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 215 kohaselt kehtestab EL sanktsioonid kas ELi enda meetmetena (s. t autonoomsed sanktsioonid) ja/või ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamiseks juhtudel, kui ELi mittekuuluvad riigid, füüsilised või juriidilised isikud, rühmad või mitteriiklikud üksused ei austa rahvusvahelist õigust või inimõigusi või rakendavad poliitikat või meetmeid, mis ei ole kooskõlas õigusriigi või demokraatlike põhimõtetega;

⁽⁹⁾ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 13.

⁽¹⁰⁾ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 1.

⁽¹¹⁾ ELT L 71 I, 2.3.2021, lk 1.

⁽¹²⁾ ELT L 99 I, 22.3.2021, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT L 198, 28.7.2017, lk 29.

⁽¹⁴⁾ ELT L 283, 31.10.2017, lk 1.

⁽¹⁵⁾ ELT L 295, 14.11.2017, lk 60.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- C. arvestades, et komisjoni 19. jaanuari 2021. aasta teatises „Euroopa majandus- ja finantsüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“ (COM(2021)0032) on esitatud meetmed ELi sanktsioonide mõjususe parandamiseks, millega tagatakse, et neist ei hiilita mööda ja neid ei kahjustata, ning nähakse ette sanktsioonidealase teavevahetuse andmekogu loomine ja tegevuskava koostamine üleminekuks ELi sanktsioonide süstemaatilise mittejärgimise avastamiselt rikkumismenetluste algatamisele Euroopa Liidu Kohtus;
- D. arvestades, et Madalmaade valitsus algatas 2018. aasta novembris ELi liikmesriikide arutelu inimõiguste rikkujate vastase sihipärase sanktsioonirežiimi üle ELi tasandil; arvestades, et nõukogu võttis 7. detsembril 2020 vastu otsuse ja määruse, millega kehtestatakse kogu maailmas rakendatav inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament taunib süstemaatiliselt inimõiguste rikkumise juhtumeid;
- F. arvestades, et väga sageli nõutakse Euroopa Parlamendi resolutsioonides, et ELi institutsioonid kiidaksid heaks sanktsioonid, sealhulgas individuaalsed sanktsioonid isikute vastu, keda kahtlustatakse inimsusevastaste kuritegude toimepanemises või rasketes inimõiguste rikkumistes;
- G. arvestades, et korruptsioon võib avaldada laastavat mõju inimõiguste olukorrale ning kahjustab sageli institutsioonide toimimist ja legitiimsust ning õigusriiki; arvestades, et Euroopa Parlament on nõudnud, et inimõiguste raskete rikkumistega seotud kuritarvitusi ja süsteemset korruptsiooni võetaks arvesse ka kogu maailmas rakendatavas inimõiguste rikkujate vastases ELi sanktsioonirežiimis;
- H. arvestades, et USA, Kanada ja Ühendkuningriik on heaks kiitnud samalaadsed sanktsioonirežiimid; arvestades, et sarnase hoiakuga riikide koostöö, kes jagavad selliseid väärtusi nagu põhiõigused, demokraatia ja õigusriik, aitab muuta sihipärase sanktsioonide kohaldamise koordineeritumaks ja seega tulemuslikumaks; arvestades, et 26. aprillil 2021 võttis Ühendkuningriigi valitsus kasutusele ülemaailmse korruptsioonivastaste sanktsioonide režiimi;
1. väljendab rahulolu kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi vastuvõtmise üle, kuna see režiim on oluline täiendus ELi inimõiguste ja välispoliitika vahenditele ja tugevdab liidu rolli ülemaailmse inimõiguste kaitsjana, võimaldades tal võtta piiravaid meetmeid juriidiliste ja füüsiliste isikute suhtes, kes on osalised rasketes inimõiguste rikkumistes kogu maailmas; rõhutab, et uus režiim peab olema osa laiemast, sidusast ja selgelt määratletud strateegiast, milles võetakse arvesse ELi välispoliitika eesmärke; rõhutab, et strateegias tuleks püüda kindlaks määrata ka konkreetsed eesmärkidega seotud kriteeriumid ning täpsustada, kuidas võivad sanktsioonid aidata neid kriteeriume täita; peab aga kahetsusväärseks, et nõukogu on otsustanud kohaldada uue režiimi vastuvõtmisel kvalifitseeritud hääletenamusega hääletamise asemel ühehäälset, ning kordab oma nõudmist kasutada kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kohaldamisalasse kuuluvate sanktsioonide heakskiitmiseks kvalifitseeritud hääletenamusega hääletamist;
2. tunnustab režiimi kohaldamisala määratlust ja selle juurde kuuluvat konkreetsete raskete inimõigusrikkumiste loetelu, mis hõlmab ka seksuaalse ja soolise vägivallaga seotud rikkumisi, ning palub komisjonil esitada seadusandliku ettepaneku, et muuta ELi sanktsioonirežiimi kohta kehtivaid õigusakte, laiendades nende kohaldamisala korruptsioonitegudele; kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles tegutsema paindlikult, et kohandada režiimi kohaldamist vastavalt tekkivatele probleemidele ja inimõigusi ohustavatele asjaoludele ning riigivõimu või erakorraliste volituste kuritarvitamisele, ka seoses COVID-19 tingitud piirangute või inimõiguste kaitsjate vastase vägivallaga; rõhutab, et ELi sanktsioonid on suunatud inimõiguste rikkujate vastu ja nende eesmärk ei ole mõjutada inimõiguste kasutamist inimeste poolt;
3. väljendab rahulolu teate üle, et komisjon võtab 2021. aastal vaatluse alla võtted, millega sanktsioonidest mööda hiilitakse ja neid kahjustatakse, ning vaatab läbi liikmesriikide praegused aruandluskohustused sanktsioonide rakendamise ja täitmise tagamise suhtes; kutsub komisjoni ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles võtma läbivaatamise tulemusi arvesse, et esitada nendele vastavalt seadusandlike muudatuste ja rakendamissuuniste ettepanekuid;

Neljapäev, 8. juuli 2021

4. rõhutab, kui oluline on tagada, et sanktsioonirežiim oleks samavõrra suunatud ka inimõiguste rikkujate majanduslike ja rahaliste toetajate vastu; nõuab, et juhul kui korruptsioonitegusid ei võeta kehtiva sanktsioonirežiimi läbivaatamise kavva, tugineksid EL ja selle liikmesriigid Ühendkuningriigi seadusandlikule ettepanekule ülemaailmsete korruptsioonivastaste sanktsioonide kohta või USA ülemaailmsele Magnitski aktile või Kanada seadusele korruptiivsete välisametnike ohvritele õigluse tagamise kohta (Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials Act) või muudele samalaadsetele režiimidele ning võtaksid vastu ELi korruptsioonivastase sanktsioonirežiimi, et sellega täiendada kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi;
5. tunnustab USA 2016. aasta ülemaailmset Magnitski akti ja selle eeskuju teiste rahvusvaheliste toimijate, sealhulgas ELi innustamisel inimõiguste kaitsmise püüetes;
6. tunnustab esimesi sanktsioonirežiimi kohaseid rakendusotsuseid, mis tõendavad ELi valmidust uut ambitsioonikat vahendit tulemuslikult kasutada; kutsub nõukogu üles seda vahendit täiel määral kasutama, et selle mõju tugevdada;
7. on veendunud uue režiimi mõjususes, sealhulgas selle hoiatavas mõjus; on kindlalt seisukohal, et režiimi õiguspärasuse tagamiseks on tingimata vaja järgida kohtuliku kontrolli ja selle rakendamise nõuetekohase kontrollimise kõige kõrgemaid võimalikke standardeid; rõhutab, et nimekirjad tuleb regulaarselt läbi vaadata ning vajalikud on selgelt määratletud ja läbipaistvad kriteeriumid ja meetodika sanktsioonide objektiks olevate isikute või üksuste nimekirja kandmiseks ja sealt väljaarvamiseks, samuti asjakohased õiguslikud menetlused, mille abil saab nimekirja kandmise vaidlustada, et tagada põhjalik kohtulik kontroll ja õigus õiguskaitsele;
8. mõistab hukka vastusanktsioonid, mis on kehtestatud ELile, selle institutsioonidele või parlamendiliikmetele, organitele või kodanikele üksnes selle eest, et nad edendavad ja kaitsevad kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kaudu inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete järgimist; tuletab meelde, et nende vastumeetmetega püütakse takistada ELi kasutamast ülemaailmseid inimõiguste kaitsmise meetmeid, mis on kooskõlas liidu aluslepingutest tulenevate kohustustega; toonitab, et EL peab kolmandate riikide vastumeetmetele viivitamata, jõuliselt ja kooskõlastatult reageerima ning tagama, et selliste riikidega sõlmitud kahepoolsed lepingud ei kahjustaks kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi ega ELi välispoliitika üldist usaldusväarsust;
9. rõhutab, et kõik ELi liikmesriigid peavad sanktsioonide kohaldamist ja järgimist tõlgendama ühtmoodi järjepidevalt ja viivitamata; nõuab, et komisjon kui aluslepingute täitmise järelevalvaja tagaks, et ELi sanktsioonide rikkumise eest liikmesriikide tasandil määratavad karistused oleksid mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad; on seisukohal, et juhul kui olukorras, kus pidevalt inimõigusi rikutakse, ei rakendata asjakohaseid meetmeid, nõrgendab see ELi inimõiguste strateegiat, sanktsioonipoliitikat ja usaldusväarsust; on veendunud, et sanktsioonide rangema täitmise tagamiseks on vajalik tsentraliseeritud järelevalvemehhanism nende rakendamise ja järgimise üle; väljendab rahulolu teatega, et komisjon teeb ettepaneku luua sanktsioonide andmekogu ja koostada tegevuskava (mis sisaldab ka kriteeriume ja ajakava), et minna ELi sanktsioonide süstemaatilise eiramise tuvastamiselt üle rikkumismenetlustele Euroopa Liidu Kohtus;
10. rõhutab, et liikmesriigid peavad tagama, et nende territooriumil registreeritud ametiasutused, äriühingud ja muud toimijad täidaksid täielikult nõukogu otsuseid piiravate meetmete kohta; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles suurendama koostööd ja teabevahetust ning nõuab tugevamat ELi järelevalve- ja jõustamismehhanismi; kutsub nõukogu üles regulaarselt ajakohastama sanktsioonide nimekirju sinna kantud ettevõtete osas, kuna nimekirjas olevad ettevõtted püüavad sanktsioonide vältimiseks kasutada õiguslikke lünki ja otsivad muid loominguilisi lahendusi;
11. on veendunud, et piiravate meetmete ja eriti varade külmutamise nõude rikkumine kujutab endast liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust; nõuab direktiivi (EL) 2017/1371 ja nõukogu määruse (EL) 2017/1939 läbivaatamise ajakohasuse hindamist, et teha Euroopa Prokuratuurile ülesandeks uurida kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kohaselt vastu võetud piiravate meetmete rikkujate ja nende kaasosaliste kuritegusid, esitada nende toimepanijatele süüdistused ning tuua nad kohtu ette;

Neljapäev, 8. juuli 2021

12. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendil ei ole selles protsessis institutsioonilist rolli; nõuab Euroopa Parlamendile parlamentaarse järelevalve õiguse andmist kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi üle ning suuremat rolli raskete inimõigusrikkumiste asjus ettepanekute tegemisel, et suurendada ELi sanktsioonirežiimi legitimiisust, ning nõuab spetsiaalse parlamentaarse töörühma loomist, et kontrollida sanktsioonirežiimi rakendamist; nõuab, et Euroopa välisteenistus ja komisjon jagaksid süsteemselt ja institutsionaliseeritud teavet Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega ning annaksid neile aru;

13. nõuab läbipaistvat ja kaasavat protsessi kodanikuühiskonna jõudude panuse hõlbustamiseks, sealhulgas ELi tasandi nõuandekomitee loomist ja korrapäraseid kohtumisi kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõiguslaste ja uurivate ajakirjanikega, et jälgida sanktsioonirežiimi olukorda ja parandada selle rakendamist; palub Euroopa välisteenistusel avaldada suunised protsessis osalemise kohta ning rõhutab, et teabe andjatele, nagu inimõiguslased ja inimõigusorganisatsioonid, tuleb tagada konfidentsiaalsus ja tunnistajakaitse mehhanism;

14. rõhutab, et sihipärase sanktsioonide eesmärk peab olema saavutada mõjusaid ja püsivaid tulemusi; palub komisjonil, Euroopa välisteenistusel ja liikmesriikidel anda piisavalt vahendeid ja eksperditeadmisi, et järgida kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi ja regulaarselt jälgida selle mõju, ning hoolikalt jälgida isikute nimekirja kandmist ja sealt väljaarvamist; rõhutab vajadust pühendada rohkem tähelepanu ja vahendeid üldsuse teavitamisele nimekirja kandmisest nii ELis kui ka asjaomastes riikides, sealhulgas vastavasisuliste dokumentide tõlkimisega sanktsioonide alla kuuluvate isikute või üksuste kohalikku keelde;

15. tuletab meelde, et ELi sanktsioonirežiimide rakendamiseks on vaja ühtset ja sidusat strateegiat, ning palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel tagada sidusus kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi ja ELi välispoliitika eri valdkondade, eelkõige inimõiguste ja demokraatia toetamise poliitika ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ja ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) vahel; nõuab lisaks ELi sanktsioonirežiimide ning rahvusvahelise kriminaalõiguse, rahvusvahelise humanitaarõiguse ja õigusriigi ja põhivabadustega seotud ELi poliitika kooskõlastamist;

16. kordab, kui oluline on, et kogu maailmas rakendatav inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim oleks kooskõlas ELi riigipõhiste ja horisontaalsete piiravate meetmete, valdkondlike meetmete ja relvaembargodega ning sanktsioone käsitlevate kehtivate rahvusvaheliste raamistikega, eelkõige seoses ÜRO Julgeolekunõukoguga, ning täiendaks neid meetmeid;

17. nõuab, et EL looks koos USAga Atlandi-ülese liidu demokraatia kaitsmiseks kogu maailmas ja pakuks välja demokraatia kaitsevahendite komplekti, mis sisaldaks ühismeetmeid sanktsioonide ja rahapesuvastase poliitika kohta, ning millega tagataks, et ELi sanktsioonipoliitika oleks seotud ELi ja rahvusvaheliste uurimiste ja paljude muude rahvusvaheliste õigusvahenditega, nagu rahvusvahelised kohtud ja ELi õiguskeskuse algatus;

18. on veendunud eelistes, mida kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi rakendamisel annab koostöö ja kooskõlastamine partnerite ja sarnaseid seisukohti jagavate riikidega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tuginema sanktsioonide kehtestamisel ELi ja USA tihedale koostööle ja strateegilistele suhetele, mis põhinevad ühisel ajalool ja ühistel demokraatlikel väärtustel, ning nõuab, et sihipäraseid sanktsioone arutataks regulaarselt, eelkõige Atlandi-ülese seadusandjate dialoogi raames; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tegema koostööd selliste väliste õigusasutustega nagu Rahvusvaheline Kriminaalkohus, Euroopa Inimõiguste Kohus, Ameerika Inimõiguste Kohus, Aafrika inimõiguste ja rahvaste õiguste kohus ja muud ajutised kohtud, ÜRO toetatud kohtud ja muud organid, sealhulgas ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo ning rahvusvahelised järelevalveorganid, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon, NATO ja Euroopa Nõukogu – eesmärgiga saada tõendeid sanktsioonide kehtestamiseks kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi alusel ja tõkestada raskeid inimõigusrikkumisi; nõuab, et EL edendaks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi ratifitseerimist kõigis maailma riikides;

19. kordab, et karistamatuse vastu võitlemisel peaksid ELi ja liikmesriikide pingutused olema eelkõige suunatud inimõiguste ränkade rikkumiste ja jõhkrate massirikete toimepanijate kriminaalvastutusele võtmisele riigi või rahvusvahelise tasandi kohtus; kordab sellega seoses universaalse kohtualluvuse põhimõtte tähtsust ja väljendab rahulolu viimasel ajal mitmes liikmesriigis selle põhimõtte alusel toimunud kohtumenetluste üle;

Neljapäev, 8. juuli 2021

20. peab väga oluliseks, et ELi kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid, viies end üldiselt vastavusse ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, võtaksid järgida ka kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi;
  21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.
-

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0350

Schengeni ala toimimist käsitlev aastaaruanne

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta (2019/2196(INI))

(2022/C 99/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 77 lõiget 2, kus on sätestatud, et liit moodustab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala, mis „tagab isikutele piirikontrolli puudumise sisepiiridel“,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artikli 21 lõiget 1 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 45, millega tagatakse kodanike õigus liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda ja elada,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 18 ja harta artikli 21 lõiget 2, millega keelatakse diskrimineerimine kodakondsuse alusel,
- võttes arvesse harta artikleid 18 ja 19 varjupaigaõiguse ning kaitse kohta tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral,
- võttes arvesse pidevalt arenevat Schengeni *acquis*'d, mida on edasi arendatud alates Schengeni lepingu allkirjastamisest 14. juunil 1985 ja mis hõlmab praegu arvukalt ELi õigusakte sise- ja välispiiride haldamise, viisapoliitika, tagasisaatmisepoliitika, politseikoostöö ja andmekaitse valdkonnas, samuti õigusakte, millega loodi kaks liidu ametit (Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex) ja Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)), finantsprogramm (välispiiride ja viisade rahastamisvahend) ning neli suuremahulist IT-süsteemi (Schengeni infosüsteem, viisainfosüsteem, Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)) ja juhitakse neid, sealhulgas nende koostalitlusvõimet,
- võttes arvesse õigusakte, mis on vastu võetud pärast viimast Schengeni ala toimimist käsitlevat aastaaruannet eesmärgiga seda pidevate katsumuste taustal tugevdada, täpsemalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1860 Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ⁽¹⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1861 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006) ⁽²⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1862 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL) ⁽³⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrust (EL) 2019/817 (millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/0140, (EL) 2018/1726 ja (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK) ⁽⁴⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrust (EL) 2019/818 (millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskooostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816) ⁽⁵⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1240 (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226) ⁽⁶⁾, Euroopa

⁽¹⁾ ELT L 312, 7.12.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 312, 7.12.2018, lk 14.

⁽³⁾ ELT L 312, 7.12.2018, lk 56.

⁽⁴⁾ ELT L 135, 22.5.2019, lk 27.

⁽⁵⁾ ELT L 135, 22.5.2019, lk 85.

⁽⁶⁾ ELT L 236, 19.9.2018, lk 1.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1241, millega muudetakse määrust (EL) 2016/794 Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) loomise eesmärgil⁽⁷⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrust (EL) 2020/493 (mis käsitleb süsteemi „Võltsitud ja ehtsad dokumendid veebis“ (FADO) ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu ühismeede 98/700/JSK)⁽⁸⁾, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrust (EL) 2019/1896 (mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvälvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624)⁽⁹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1155 (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri)⁽¹⁰⁾,

- võttes arvesse käimasolevat seadusandlikku tööd Schengeni piirieskirjade läbivaatamiseks seoses piirikontrolli ajutisele taaskehtestamisele sisepiiridel kohaldatavate õigusnormidega, viisainfosüsteemi reformimisega, Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi õigusraamistiku valmimisega, tagasisaatmisdirektiivi uuestisõnastamisega, piirihalduse ja viisade rahastamisvahendiga aastateks 2021–2027 ning uue ettepanekuga võtta vastu määrus, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel (COM(2020)0612),
- võttes arvesse mitmesuguseid Euroopa Ülemkogu järeldusi, nõukogu soovitusi ning komisjoni teatise, suuniseid ja tegevuskavasid Schengeni ala sise- ja välispiiridel valitseva olukorra tegelemiseks seoses COVID-19 pandeemiaga, näiteks komisjoni 16. märtsi 2020. aasta teatist „COVID-19: Suunised tervise kaitseks ning kaupade ja esmatahtsate teenuste kättesaadavuse tagamiseks ette nähtud piirihaldusmeetmete kohta“⁽¹¹⁾ ning komisjoni 30. märtsi 2020. aasta teatist „COVID-19: Juhised ELi suunatud mittehädavajalike reiside ajutise piirangu rakendamise, ELi kodanike repatrieerimise puhul transiidikorra hõlbustamise ja viisapoliitikale avalduva mõju kohta“ (C(2020)2050) ja selle järgnevaid pikendusi, nagu 8. aprilli 2020. aasta dokument (COM(2020)0148), Euroopa Komisjoni presidendi ja Euroopa Ülemkogu eesistuja esitatud ühtset Euroopa tegevuskava COVID-19 leviku tõkestamiseks võetud meetmete lõpetamise suunas ja nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel⁽¹²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 22. oktoobri 2019. aasta teatist, milles käsitletakse Schengeni *acquis'* täieliku kohaldamise kontrollimist Horvaatia puhul (COM(2019)0497),
- võttes arvesse komisjoni 23. septembri 2020. aasta teatist „Uus rände- ja varjupaigalepe“ (COM(2020)0609),
- võttes arvesse oma 30. mai 2018. aasta resolutsiooni Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta⁽¹³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 25. novembri 2020. aasta aruannet nõukogule ja Euroopa Parlamendile Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi toimimise kohta vastavalt nõukogu määruse (EL) nr 1053/2013 artiklile 22 (COM(2020)0779),
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni olukorra kohta Schengeni alal pärast COVID-19 puhangut⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 11. detsembri 2018. aasta resolutsiooni Schengeni *acquis'* sätete täieliku kohaldamise kohta Bulgaarias ja Rumeenias ning kontrolli kaotamise kohta sisepiiridel nii maal, merel kui ka õhuruumis⁽¹⁵⁾,

⁽⁷⁾ ELT L 236, 19.9.2018, lk 72.

⁽⁸⁾ ELT L 107, 6.4.2020, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT L 295, 14.11.2019, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT L 188, 12.7.2019, lk 25.

⁽¹¹⁾ ELT C 86 I, 16.3.2020, lk 1.

⁽¹²⁾ ELT L 337, 14.10.2020, lk 3.

⁽¹³⁾ ELT C 76, 9.3.2020, lk 106.

⁽¹⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0175.

⁽¹⁵⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 18.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 8. detsembri 2020. aasta aruannet „Migration: fundamental rights issues at land borders“ (Ränne: põhiõigustega seotud probleemid maismaapiiridel),
  - võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni tagasisaatmisdirektiivi rakendamise kohta ⁽¹⁶⁾,
  - võttes arvesse oma 13. novembri 2020. aasta resolutsiooni COVID-19 leviku tõkestamise meetmete mõju kohta demokraatialle, õigusriigile ja põhiõigustele ⁽¹⁷⁾,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni Frontexi kontrolli tööühma loomist ja selle käimasolevat tööd,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni Schengeni kontrolli tööühma ettevalmistavat tööd käesoleva resolutsiooni koostamisel,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0183/2021),
- A. arvestades, et Schengeni ala kehtiv korraldus on ainulaadne ja üks Euroopa Liidu suurimaid saavutusi, mis on rohkem kui 25 aastat võimaldanud isikute vaba liikumist Schengeni alal ilma piirikontrollita sisepiiridel; arvestades, et see on saanud võimalikuks tänu mitmesugustele kompensatsioonimeetmetele, nagu teabevahetuse tõhustamine Schengeni infosüsteemi (SIS) loomise kaudu ja hindamismehhanismi loomine, et kontrollida Schengeni *acquis'* rakendamist liikmesriikides ja edendada vastastikust usaldust Schengeni ala toimimise vastu; arvestades, et vastastikune usaldus nõuab ka solidaarsust, julgeoleku-, õiguslast ja politseikoostööd kriminaalasjades, ELi välispiiri ühist kaitsmist, ühist arusaama ja ühist poliitikat viisa- ja andmekaitseküsimustes;
- B. arvestades, et täielikult toimiv Schengeni ala ja selle tulevane laienemine Schengeni kandidaatriikide hõlmamiseks on jätkuvalt keskse tähtsusega edasise poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse integratsiooni jaoks, ühtekuuluvuse edendamiseks ning riikide- ja piirkondadevaheliste lõhede kaotamiseks ja liikumisvabaduse põhimõtte kaitsmise eeltingimus; arvestades, et Schengeni ala tulevik peab olema killustamata;
- C. arvestades, et piirikontrolli kaotamine sisepiiridel on üks oluline praktiline aspekt, mida kodanikud samastavad Euroopa ideega, ning on siseturu toimimiseks äärmiselt oluline; arvestades, et Schengeni ala on ohus, pidades eelkõige silmas sisepiiridel tehtava piirikontrolli üha suurevat kasutamist liikmesriikides, eriti viimastel aastatel;
- D. arvestades, et vastuseks COVID-19 pandeemiale on enamik liikmesriike, sealhulgas Schengeni lepinguga ühinenud riigid, taaskehtestanud piirikontrolli sisepiiridel või sulgenud oma piirid kas osaliselt või täielikult või teatud liiki reisijatele, sealhulgas ELi kodanikele ja nende pereliikmetele ning asjaomase riigi või mõne teise liikmesriigi territooriumil elavatele kolmandate riikide kodanikele; arvestades, et eelkõige pandeemia alguses seadis Schengeni koostöö kontseptsiooni kahtluse alla tulemusliku koordineerimise puudumine sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise ja kaotamise kohta liikmesriikide vahel ja komisjoniga;
- E. arvestades, et alates 2015. aastast on liikmesriigid taaskehtestanud piirikontrolli sisepiiridel kokku 268 korral, mis kujutab endast märkimisväärset kasvu võrreldes ajavahemikuga 2006–2014, mil piirikontroll sisepiiridel taaskehtestati vaid 35 korral ⁽¹⁸⁾;

⁽¹⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0362.

⁽¹⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0307.

⁽¹⁸⁾ Olukord 19. mai 2021. aasta seisuga, https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_en

Neljapäev, 8. juuli 2021

- F. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt väljendanud muret paljude nende sisepiiridel tehtavate piirikontrollide vajalikkuse ja proportsionaalsuse pärast;
- G. arvestades, et vastastikune usaldus ja tihe koostöö liikmesriikide vahel on olulised elemendid, millele Schengeni ala rajaneb;
- H. arvestades, et viimastel aastatel on vastu võetud olulised ELi õigusaktid, mille eesmärk on parandada piirikontrolli tulemuslikkust ja tõhusust välispiiril ning aidata kaasa kõrge turvalisuse taseme saavutamisele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal; arvestades, et nimetatud vahendid hõlmavad ELi infosüsteemide uut struktuuri ja nende koostalitlusvõimet;
- I. arvestades, et jätkuvalt teatatakse väidetest vägivalda kohta rändajate, sealhulgas rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute vastu ja tagasilükkamiste kohta ELi välispiiril; arvestades, et Euroopa Parlament, OLAF, Frontex ja Euroopa Ombudsman on alustanud nende väidete uurimist; arvestades, et liidul ei ole veel tulemuslikku mehhanismi põhiõiguste järgimise järelevalveks oma välispiiril;
- J. arvestades, et 2017. aastal leiti Ühendkuningriigis Schengeni infosüsteemi valdkonnas Schengeni *acquis'* kohaldamise hindamise käigus tõsiseid puudusi;
- K. arvestades, et Schengeni hindamismehhanismi esimene hindamistsüklil on näidanud vajadust hindamistest tulenevate soovitude parema ja kiirema rakendamise järele ning vajadust asjakohase reformi järele, eelkõige seoses sellega, kuidas mehhanism hindab põhiõiguste järgimist;
- L. arvestades, et Frontexi iga-aastastes nõrkade kohtade hindamistes uuritakse liikmesriikide võimet tulla toime välispiiril ähvardavate ohtude ja probleemidega ja soovitatakse vähese kaitstuse leevendamiseks konkreetseid parandusmeetmeid ning seega täiendavad need Schengeni hindamismehhanismi kohaseid hindamisi;
- M. arvestades, et Schengeni *acquis'* täielikku kohaldamist seoses piirikontrolli kaotamisega sisepiiridel ei ole Bulgaaria ja Rumeenia osas veel saavutatud, kuigi Euroopa Parlamendi nõudis seda juba oma 8. juuni 2011. aasta resolutsioonis;
- N. arvestades, et komisjon märkis oma 22. oktoobri 2019. aasta teatises Schengeni *acquis'* täieliku kohaldamise kontrollimise kohta, et Horvaatia on võtnud vajalikud meetmed, et tagada Schengeni õigusnormide täielikuks kohaldamiseks vajalikud tingimused;

Schengeni ala toimimine

1. on seisukohal, et COVID-19 pandeemia on Schengeni koostöö põhikontseptsiooni – piirikontrollide puudumise tagamise sisepiiridel ja liikumisvabaduse tagamise – veelgi keerulisemaks muutnud; kordab seda silmas pidades oma muret praeguse olukorra pärast seoses piirikontrolliga sisepiiridel mõnes liikmesriigis ning tuleb seetõttu meelde – toetades samas täielikult COVID-19 leviku piiramiseks kehtestatud rahvatervise meetmeid –, et mis tahes sellised meetmed pandeemia vastu võitlemiseks, mis piiravad põhiõigusi ja -vabadusi, peaksid alati järgima seadust nii tões kui ka vaimus;
2. tuleb meelde, et kehtiva ELi õiguse kohaselt võib piirikontrolli sisepiiridel taaskehtestada tingimusel, et see on vajalik, proportsionaalne, ajutine ja viimase abinõuna võetav meede; kordab sellega seoses oma seisukohta, et paljud alates 2015. aastast toimunud piirikontrolli pikendamistest sisepiiridel ei ole piisavalt põhjendatud ega ole kooskõlas nende laiendamist, vajalikkust või proportsionaalsust käsitlevate õigusnormidega ning on seetõttu ebaseaduslikud;
3. tunnistab, et Euroopa Komisjon on üritanud koordineerida Euroopa ühist reageeringut; taunib siiski asjaolu, et liikmesriigid jätkavad piirikontrolli kehtestamist sisepiiridel, seda sageli koordineerimatult, kaalumata eelnevalt piisavalt Euroopa ühist huvi säilitada Schengeni ala ilma piirikontrollita sisepiiridel; kordab, et kehtestatud kontrollidel on olnud negatiivne mõju kaupade, kapitali, teenuste ja inimeste vabale liikumisele liidus; rõhutab sellega seoses piiriüleste töötajate eriti rasket olukorda;

Neljapäev, 8. juuli 2021

4. tuletab meelde, et vaatamata oluliste puuduste avastamisele Schengeni *acquis'* rakendamisel on komisjon olnud rikkumismenetluste algatamise suhtes aeglane või lausa vastumeelne; kordab oma üleskutset komisjonile teostada asjakohast kontrolli Schengeni *acquis'* kohaldamise üle, hinnata, kas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid on järgitud, ning kasutada vajaduse korral rikkumismenetlusi; rõhutab tungivat vajadust suurendada vastastikust usaldust ja koostööd Schengeni riikide vahel ning tagada Schengeni ala asjakohane juhtimine;
5. kordab vajadust selle järele, et liikmesriigid järgiksid aluslepingutes ja hartas sätestatud õigust ning rakendaksid piirimeetmeid seaduslikul ja mittediskrimineerival moel; peab ülioluliseks korrapäraselt poliitilist ja avalikku arutelu Schengeni ala toimimise üle;
6. märgib, et parlamendi praeguse ametiaja jooksul ei ole seni tehtud edusamme Schengeni piirieskirjade läbivaatamisel, mille osas nõukogu blokeerib endiselt institutsioonidevahelisi läbirääkimisi; väljendab heameelt komisjoni teate üle, et ta kavatses esitada uued ettepanekud Schengeni ala juhtimise kohta; väljendab pettumust selle üle, et komisjon ei täida jätkuvalt oma aruandekohustust parlamendi ees, jättes esitamata aastaaruande sisepiirikontrollita ala toimimise kohta (Schengeni piirieskirjade artikkel 33) ja Schengeni hindamismehhanismi artikli 22 kohase iga-aastase põhjaliku aruande, takistades sellega kontrolli ja konstruktiivset poliitilist arutelu;
7. nõuab tungivalt, et nõukogu täidaks pärast mitmeid parlamendipoolseid nõudmisi Schengeni *acquis'* sätete täielikuks kohaldamiseks Bulgaarias ja Rumeenias omale võetud kohustuse ja võtaks viivitamata vastu otsuse kontrolli kaotamise kohta sisepiiridel nii maal, merel kui ka õhuruumis ning võimaldaks nii nendel liikmesriikidel õigustatult ühineda sisepiirikontrollita vaba liikumise alaga; on valmis pärast nõukoguga konsulteerimist vastavalt ühinemisakti artiklile 4 väljendama oma arvamust Schengeni *acquis'* sätete täieliku kohaldamise kohta Horvaatias; on seisukohal, et solidaarsus ja vastutus kehtivad kõigi jaoks ning et Schengeni ala tulevik peab olema killustamata;
8. peab hädavajalikuks, et ELi viisapoliitika oleks tõhus, kasutajasõbralik ja turvaline ning väljendab sellega seoses heameelt komisjoni kavatsuse üle viisamenetlus 2025. aastaks digiteerida; on seisukohal, et pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike integreerimine liikmesriikides on majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamise põhielement, ning nõuab seetõttu, et kaalutaks pikaajaliste viisade ja elamislubade väljastamise miinimumnormide ühtlustamist;
9. kordab oma üleskutset liikmesriikidele tagada tagasisaatmisdirektiivi⁽¹⁹⁾ nõuetekohane rakendamine kõigis selle aspektides ning kutsub komisjoni üles jälgima selle rakendamist;
10. julgustab liikmesriike tugevdama teabevahetust ja arendama edasi vastastikust piiriülest politseikoostööd, näiteks ühiste uurimisrühmade suurema kasutamise kaudu;
11. väljendab heameelt asjaolu üle, et mitmed eelmises aastaaruandes⁽²⁰⁾ nõutud meetmed on vahepeal rakendatud (Schengeni infosüsteemi õigusraamistiku läbivaatamine ja Eurosur reform); märgib siiski, et enamik sõnastatud soovitusi jäävad endiselt kehtima;
12. tõstab esile, et tulemuslikult toimiv välispiir on Schengeni ala elujõulisuse jaoks hädavajalik; märgib murega, et Schengeni hindamisaruanded ja nõrkade kohtade hindamised osutavad endiselt puudustele ja vajakajäämistele välispiiri kaitsmisel ja haldamisel; kutsub liikmesriike üles rakendama neile nõukogu ja Frontexi poolt tehtud soovitusi puuduste ja vajakajäämistele kõrvaldamiseks, eelkõige neid, mis on seotud põhiõiguste järgimisega piirihaldustegevuse puhul; rõhutab hiljuti vastu võetud seadusandlike meetmete tähtsust;
13. on mures praeguste reisipiirangute mõju pärast pagulaste ja rahvusvahelist kaitset taotlevate inimeste õigustele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et selliste meetmete vastuvõtmine oleks täielikult kooskõlas Schengeni piirieskirjade artiklites 3 ja 4 ning hartas sätestatud nõuetega;

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

⁽²⁰⁾ ELT C 76, 9.3.2020, lk 106.

Neljapäev, 8. juuli 2021

14. väljendab sügavat muret korduvate väidete pärast Frontexi osalemise kohta tagasitõrjumises ja väidetavate võimalike põhiõiguste rikkumiste kohta ameti tegevusega seoses ning on seisukohal, et sisemisi teavitamismehhanisme ning Frontexi tegevuse parlamentaarset ja avalikku kontrolli tuleb tugevdada ja tulemuslikult rakendada; rõhutab, et Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artikliga 46 antakse Frontexi tegevusdirektorile korraldus peatada tegevus, see lõpetada või seda mitte alustada, kui rikutakse selle tegevuse läbiviimise tingimusi, sealhulgas põhiõiguste järgimist;

15. väljendab sellega seoses oma täielikku toetust kodanikuvalvade, justiits- ja siseasjade komisjoni Frontexi kontrolli töörühma loomisele ja käimasolevale tööle, mille eesmärk on hinnata Frontexi tegevuse ja korralduse toimimise kõiki aspekte, Frontexi tugevdatud rolli ja vahendeid integreeritud piirihalduseks ning ELi õigustiku õiget kohaldamist, sealhulgas põhiõiguste austamist;

16. väljendab sügavat muret surmajuhtumite suure arvu pärast Vahemerel; tuletab meelde, et abi andmine merel hätta sattunud isikutele on nii ELi kui ka rahvusvahelise õiguse kohane juriidiline kohustus ning et otsingu- ja päästetööd on Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse kohaselt Euroopa integreeritud piirihalduse lahutamatu osa; kutsub Frontexit üles märkimisväärselt täiendada oma merel toimuva operatiivtegevuse kohta kättesaadavat teavet, sealhulgas Euroopa Parlamendile korrapäraselt ja asjakohaselt aru andes, näiteks seoses koostööga Tripolis asuva merepääste koordinatsioonikeskuse ja Liibüa rannikuvalvega;

17. on sügavalt mures jätkuvate ja tõsiste teadete pärast vägivalda ja tagasitõrjumise kohta välispiiril, sealhulgas ühest liikmesriigist teise ja seejärel ELi mittekuuluvasse riiki; kordab, et liikmesriigid on kohustatud ära hoidma loata piiriületusi, ja tuletab meelde, et see kohustus ei piira rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute õigusi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama ja viima ellu tulemuslikke, sõltumatuid ja viivitamatuid uurimisi seoses kõigi väidetega tagasitõrjumise ja väärkohtlemiste kohta piiridel ning tagama, et puudused kõrvaldatakse otsekohe;

18. märgib, et puuduvad piisavad järelevalvemehhanismid, mis tagaks põhiõiguste ja õigusriigi järgimise välispiiri haldamisel, ning on seisukohal, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile (FRA) tuleb selleks anda suurem operatiivroll, sealhulgas Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi kaudu; kutsub liikmesriike üles tagama, et riiklikud järelevalveasutused oleksid asutatud ja toimivad ning suutelised oma ülesandeid täitma ja et neil oleks selleks olemas piisavad vahendid, asjakohased volitused ja kõrge sõltumatuse tase; ergutab liikmesriike koostöös Frontexi, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja asjaomaste valitsusväliste organisatsioonidega pidevalt investeerima piirivalveasutuste töötajate korrektsesse ametialasesse käitumisse, sealhulgas varjupaiga- ja pagulasõiguse alasesse koolitusse;

19. avaldab sügavat kahetsust, et uue Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse põhiõigusi käsitlevate sätete rakendamises on olnud viivitusi, näiteks seoses määruses sätestatud kohustusega värvata 40 põhiõiguste vaatlejat 5. detsembriks 2020; väljendab heameelt teadete avaldamise üle vabade ametikohtade kohta ja nõuab, et käimasolevad värbamismenetlused viidaks läbi võimalikult kiiresti; rõhutab, et kõik tööle võetud vaatlejad peavad suutma täita oma ülesandeid, nagu on ette nähtud Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse artiklis 110, ning seega tuleb nad tööle võtta oma kohustuste täitmiseks asjakohase taseme töötajatena; nõuab lisaks ameti kaebuste lahendamise mehhanismi sõltumatuse suurendamist seeläbi, et kaasatakse põhiõiguste ameti ja riiklike inimõiguste institutsioonide eksperte;

Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism

20. väljendab seisukohta, et Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism on Schengeni ala juhtimist märkimisväärselt parandanud ja aidanud kaasa selle toimimise tagamisele vastastikuse usalduse ja kollektiivse vastutuse suurendamise kaudu; rõhutab siiski hindamismehhanismi *sui generis* olemust ELi õiguses ja tuletab meelde, et lõppkokkuvõttes vastutab asutamislepingute ja institutsioonide poolt nende alusel vastu võetud meetmete kohaldamise tagamise eest siiski komisjon;

Neljapäev, 8. juuli 2021

21. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism läbi vaadata; tuletab meelde selle õigusliku aluse üle peetud arutelusid Schengeni ala juhtimist käsitleva paketi läbiraakimistel 2012. aastal ja nõuab, et parlament kaasataks nõukoguga võrdsetel alustel mehhanismi reformimisse, eelistatult kasutades seadusandlikku tavamenetlust või siis kasutades sama meetodit, millega võeti vastu nõukogu määrus (EL) nr 1053/2013⁽²¹⁾, millega kehtestati Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism;

22. rõhutab, kui oluline on iga reformi puhul kehtestada menetluse kõigi etappide jaoks selged tähtajad, sealhulgas liikmesriikides soovitude rakendamise jaoks, Schengeni hindamise töörühma eksperdirühmas komisjoni ettepanekute hindamise jaoks ning tegevuskavade esitamise jaoks; kordab ka, kui tähtis on suurendada mitmeaastase ja iga-aastase planeerimise pändlikkust ning tugevdada komisjoni rolli, eriti juhul, kui liikmesriigid arvamust ei esita ja vaja on tõeliselt etteaatamata kontrollkäike; on seisukohal, et Schengeni hindamiste käigus tuleb põhiõigusi järjepidevalt hinnata; on seisukohal, et reformi põhielemendid peaksid olema parlamendi järelevalveroll ja selle protsessi läbipaistvuse parandamine;

23. kutsub komisjoni üles eraldama piisavalt vahendeid Schengeni süsteemi igakülgse hindamise tagamiseks, sealhulgas suurendades kohapealsete kontrollkäikude arvu liikmesriikidesse; juhib tähelepanu sellele, et hoolimata sellest, et komisjon võttis ajavahemikul 2015–2019 vastu 198 hindamisaruannet, on suletud ainult 45 Schengeni hindamist; kutsub liikmesriike üles kiirendama hindamistulemuste ja nõukogu soovitude rakendamist; märgib, et esimene Schengeni hindamistsükkel kestis viis aastat; on seisukohal, et hindamise ja soovitude vastuvõtmise protsessi, mis kestab keskmiselt 32 nädalat, tuleks lühendada, ning kutsub nõukogu üles eelkõige kiirendama komisjoni esitatud soovitude vastuvõtmist;

24. kutsub nõukogu üles pidama ministrite tasandil korrapäraseid arutelusid Schengeni ala nõuetekohase toimimise üle, sealhulgas arutelusid olukordades, kus hindamisaruannetes on ilmnunud tõsiseid puudusi, kandes seega Schengeni hindamisprotsessiga talle antud poliitilist rolli; kutsub lisaks komisjoni ja nõukogu üles hoidma ära kõike, mis võiks ohustada selle mehhanismi eesmärki, nimelt määratlemist, kas kõik eeltingimused piirikontrolli lõpetamiseks sisepiiridel kandidaatriigiga on täidetud, ning vastavuse tagamist Schengeni *acquis*'ga nende liikmesriikide poolt, kus see on täielikult kehtestatud;

25. on seisukohal, et tulevane Schengeni hindamismehhanism peab sisaldama hinnangut Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevusele, arvestades ameti suurenevat rolli välispiiri haldamises ja tagasisaatmisoperatsioonides; on lisaks seisukohal, et Schengeni hindamismehhanism peaks veelgi tugevdama oma koostoimet Euroopa piiri- ja rannikuvalve nõrkade kohtade hindamisega; kordab, et dubleerimist tuleb vältida ja Schengeni hindajatel peaks olema juurdepääs nõrkade kohtade hindamise tulemustele;

26. tuletab meelde, et põhiõigused kujutavad endast muu hulgas kõikehõlmavat aspekti integreeritud piirihalduse rakendamisel; tuletab ka meelde, et Schengeni *acquis*'d tuleb rakendada kooskõlas hartaga; rõhutab seetõttu, et Schengeni hindamistes tuleb samuti analüüsida, kas välispiiril austatakse põhiõigusi, sealhulgas piirilt tagasisaatmise keeldu, õigust inimväärikuse austamisele, mittediskrimineerimise põhimõtet ja õigust taotleda rahvusvahelist kaitset; on seisukohal, et tulevase mehhanismiga tuleks ette näha, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti eksperdid oleksid välispiiri haldamise ja piirilt tagasisaatmise hindamiseks tehtavate kohapealsete kontrollkäikude eest vastutava meeskonna ametlikud liikmed; on seisukohal, et kõigil asjaomastel justiits- ja siseküsimustega tegelevatel asutustel peaks olema võimalik osaleda;

27. on seisukohal, et tõsiste puuduste avastamise korral on vaja palju kiiremaid järelmeetmeid, et need puudused viivitamata kõrvaldada; usub, et läbivaadatud mehhanismi tuleks lisada mõiste „tõsine puudus“ määratlus ja kiirendatud menetlus selliste puuduste korral; on seisukohal, et praegustele mittesiduvatele parimate tavade kataloogidele peaks andma ELi õiguse alusel käsiraamatutena ametliku staatuse, et suurendada läbipaistvust ja võimaldada hinnangute võrdlemist objektiivsete kriteeriumide alusel;

⁽²¹⁾ Nõukogu 7. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1053/2013, millega kehtestatakse hindamis- ja järelevalvemehhanism Schengeni *acquis*' kohaldamise kontrollimiseks ja tunnistatakse kehtetuks täitevkomitee 16. septembri 1998. aasta otsus, millega luuakse Schengeni hindamis- ja rakendamiskomitee (ELT L 295, 6.11.2013, lk 27).

Neljapäev, 8. juuli 2021

28. väljendab peetumust selle üle, et komisjon ei ole veel esitanud määruse (EL) nr 1053/2013 artiklis 20 osutatud aastaaruannet, vaatamata parlamendi ja nõukogu arvukatele üleskutsetele seda teha;

29. rõhutab, et hea valitsemistava ja läbipaistvuse edendamiseks peaksid liidu institutsioonid tegema oma tööd võimalikult avalikult; on seisukohal, et komisjon peaks tegema oma veebisaidil avalikult kättesaadavaks teabe kõigis liikmesriikides toimuvate hindamisprotsesside kohta ja selle kohta, kuidas liikmesriigid nõukogu soovitusi täidavad; on lisaks seisukohal, et komisjon peaks pakkuma juurdepääsuõigust omavatele osalejatele, eelkõige Euroopa Parlamendi liikmetele, sobiva platvormi turvaliseks ja krüpteeritud juurdepääsuks Schengeni hindamisdokumentides sisalduvale salastatud teabele, et hõlbustada parlamendiliikmetel oma demokraatlike kontrolli- ja järelevalveülesannete täitmist;

30. märgib, et komisjon külastas Horvaatiat seoses välispiiriga uuesti 2020. aasta novembris ning kinnitas taas, et Schengeni *acquis'* kohaldamiseks vajalikud tingimused on täidetud; kutsus Horvaatiat üles jätkama käimasolevate meetmete rakendamist ja kõrvaldama kõik tuvastatud puudused, eelkõige seoses töötajate koolitamisega, nende piisava värbamise ja maismaapiiri valvamisega suutlikkusega; nõuab põhjalikku põhiõiguste austamise hindamist, kuna valitsusvälised organisatsioonid ja meedia on korduvalt teatanud piiriametnike poolsetest kuritarvitamistest, vägivaldast ja piirilt tagasisaatmistest; väljendab heameelt sõltumatu mehhanismi loomise üle, mille abil teha järelevalvet politseiametnike tegevuse üle ebaseaduslike rändajate ja rahvusvahelise kaitse taotlejate suhtes; kutsus komisjoni üles jätkama kõigis liikmesriikides piirihaldusoperatsioonide vastavuse hindamist põhiõiguste nõuetele ning võtma inimõiguste rikkumise korral vajalikke meetmeid;

31. juhib tähelepanu komisjoni tuvastatud korduvatele puudustele ja parandamist vajavatele valdkondadele Schengeni süsteemis: asjakohase Schengeni *acquis'* puudulik või mitte nõuetele vastav ülevõtmine, rakendamine ja kohaldamine; ebapiisav töötajate arv ning puudulik kvalifikatsioon ja/või väljaõpe; Schengeni *acquis'* ebaühtlasest rakendamisest tulenevad lahknevad ja ebajärjepidevad riigisisised tavad; killustatud haldusstruktuurid koos eri asutuste vahelise ebapiisava koordineerimisega ja integreerimisega ning praktilised, tehnoloogilised ja regulatiivsed takistused koostööle Schengeni alal; tuletab meelde, et need probleemid on olulised takistused Schengeni ala nõuetekohasele toimimisele, ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid pööraksid neile lõpuks asjakohast tähelepanu;

Suuremahuliste infosüsteemide kasutamine justiits- ja siseasjade valdkonnas

32. võtab teadmiseks uute suuremahuliste IT-süsteemide väljatöötamisel tehtud edusammud ja süsteemide koostalitlusvõime; kutsus liikmesriike, komisjoni ja asjaomaseid ameteid üles järgima rakendamise planeeritud ajakava, milles nähakse 2023. aasta lõpuks ette uute IT-süsteemide rakendamine, olemasolevate süsteemide reformide lõpuleviimine ja nende süsteemide koostalitlusvõime; märgib lisaks, et nende süsteemide rakendamiseks on vaja stabiilset õigusraamistikku; tuletab meelde, et nende süsteemide kasutamine mõjutab samuti nende isikute õigust eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, kelle andmeid neis süsteemides säilitatakse, ning rõhutab vajadust võtta kogu rakendamise jooksul kaitsemeetmeid, mida nõutakse nende süsteemide loomist käsitlevates õigusaktides;

33. tuletab meelde eu-LISA otsustavat rolli uute IT-süsteemide loomisel; rõhutab lisaks riiklike komponentide tähtsust nimetatud süsteemide üldises ülesehituses ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid nende õigeaegseks rakendamiseks vajalikud rahalised ja inimressursid;

34. väljendab heameelt saavutatud poliitilise kokkuleppe üle viisainfosüsteemi (VIS) reformi kohta, eelkõige selge ja õiguslikult siduva tähtaja kehtestamise üle tegevuse alustamiseks;

35. juhib tähelepanu sellele, et riiklikest kannetest täiendava teabe taotlemise (SIRENE) büroode tegevus on oluliselt suurenenud, ning kordab oma üleskutset liikmesriikidele tugevdada SIRENE büroode kasutuses olevaid vahendeid, tagades neile ülesannete täitmiseks piisavad rahalised ja inimressursid;

36. tunnustab Teadusuuringute Ühiskeskuse tehtud Schengeni infosüsteemis sisalduvate sõrmejälgede, peopesajälgede, näokujutiste ja DNA kasutamise uuringuid;

Neljapäev, 8. juuli 2021

37. on seisukohal, et komisjon ja nõukogu on pärast 2017. aasta hindamisel tõsiste puuduste avastamist Ühendkuningriigis Schengeni infosüsteemi kasutamisel oma kohustused olulisel määral täitmata jätnud; tuletab meelde Schengeni kontrolli tööühma nõudmist Ühendkuningriik viivitamata süsteemist kõrvaldada, nagu on väljendatud 15. juunil 2020 komisjonile ja nõukogu eesistujariigile saadetud kirjades; märgib, et Ühendkuningriigil kui ELi mittekuuluvale riigil ei ole enam juurdepääsu Schengeni infosüsteemile; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi jätkuva julgeolekukoostöö hoolikat jälgimist kuuekuulise andmeedastusperioodi ajal, mis lepiti kokku ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingus;

Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastane strateegiline poliitikatsükkel

38. tunneb heameelt Frontexi esitatud Euroopa integreeritud piirihalduse strateegilise riskianalüüsi kui uue poliitikatsükli esimese sammu üle;

Schengeni tulevik

39. märgib, et viimaste aastate mitmesugused kriisid, nagu praegune pandeemia, ning suures osas kooskõlastamata ja mõnikord ühepoolsed meetmed, mida liikmesriigid on võtnud, on vähendanud liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust ja seadnud Schengeni ala ohtu; on veendunud, et sellele vastavalt tuleb suurendada pingutusi terviklike lahenduste leidmiseks ja et need meetmed tuleks nõuetekohaselt ühtlustada; tunneb sellega seoses heameelt komisjoni kavatsuse üle võtta vastu Schengeni tulevikku käsitlev strateegia ning kiidab heaks ka Schengeni foorumi loomise, mis peaks võimaldama korraldada parlamendi ja nõukoguga kõrgetasemelisi poliitilisi arutelusid Schengeni ala olukorra ja tuleviku üle;

40. on seisukohal, et Schengeni piirieskirjad, eriti piirikontrolli sisepiiridel käsitlevad sätted, ei ole enam eesmärgipärased ning neid tuleks viivitamata sisuliselt reformida, et tugevdada vastastikust usaldust ja solidaarsust ning tagada Schengeni ala terviklikkus ja täielik taastumine; märgib sellega seoses, et vaja on selgemaid norme rahvatervisega seotud hädaolukordade kohta; rõhutab, et kuigi piirikontrolli taaskestamine sisepiiridel jääb iga üksiku liikmesriigi otsustada, tuleks seda alati rakendada ainult viimase abinõuna, piiratud aja jooksul ning tuvastatud tõsist ohtu arvestades vajalikul ja proportsionaalsel määral, pöörates erilist tähelepanu mõjule, mida see avaldab liikumisvabaduse õigusele ja mittediskrimineerimise põhimõttele ning piirialadele, eristades samal ajal erinevaid õiguslikke aluseid; usub, et iga juhtumi korral, kui liikmesriik otsustab piirikontrolli pikendada, tuleks kohaldada täiendavaid kaitse ja järelevalvemeetmeid ning et sellised meetmed tuleks igal juhul tühistada niipea, kui nende aluseks olevad põhjused enam asjakohased ei ole;

41. on seisukohal, et kriisiolukordade korral tuleks ette näha struktureeritud ja läbipaistev konsulteerimismehhanism, et määrata kindlaks leevendavad või alternatiivsed meetmed kontrollidele sisepiiridel ning siduvad ja kohaldatavad ühtsed normid välispiiril;

42. kutsub parlamendi administratsiooni üles looma spetsiaalse Schengeni ala juhtimise tugiüksuse, et võimaldada parlamendil Schengeni *acquis*ga seoses nõuetekohaselt oma demokraatliku kontrolli ja järelevalve ülesandeid täita;

o

o o

43. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0353

Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks**Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon uue Euroopa teadusruumi kohta teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks (2021/2524(RSP))**

(2022/C 99/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust uue Euroopa teadusruumi kohta teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks (O-000031/2021 – B9-0026/2021),
  - võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist uue Euroopa teadusruumi kohta teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks (COM(2020)0628),
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 1. detsembri 2020. aasta kohtumise järeldusi,
  - võttes arvesse Euroopa teadusruumi eduaruannet perioodi 2016–2018 kohta,
  - võttes arvesse Euroopa innovatsioonitegevuse 23. juuni 2020. aasta tulemustabelit,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 6. oktoobri 2020. aasta otsust kohtuasjas C-66/18 ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2005. aasta soovitus Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhendi kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et Euroopa teadusruumi loomise lõpuleviimine teadlaste vaba liikumise ning teaduslike teadmiste ja tehnoloogia vaba liikumise saavutamiseks on Euroopa Liidu üks peamisi prioriteete;
- B. arvestades, et Euroopa teadusruumi puhul nähti ette kaotada teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna riikide pingutuste killustatus, vähendades selleks õigus- ja haldusraamistike vahelisi erinevusi;
- C. arvestades, et Euroopa teadusruumi abil on loodud olulised mehhanismid teadlaste vaba liikumise ning teadmiste tehnoloogiate ja innovatsiooni vahetamise tagamiseks; arvestades ka seda, et Euroopa teadusruum on väljakujunenud ja tuntud raamistik, mis ergutab piiriülest ühist teadus- ja innovatsioonitegevust liikmesriikide teadlaste ja Euroopa teadusruumi keskuste vahel;
- D. arvestades, et teadusuuringud peavad tuginema teadusuuringute usaldusväarsuse aluspõhimõtetele ning teaduste ja humanitaarteaduste akadeemiate Euroopa föderatsiooni (ALLEA) välja töötatud Euroopa käitumisjuhendit teadusuuringute usaldusväarsuse kohta tuleks teadusringkondades pidada võrdlusaluseks; arvestades, et sõltumatus ja objektiivsus on teaduse vastu usalduse loomise ja säilitamise põhielemendid;
- E. arvestades, et teadusuuringute ja innovatsiooni kiirendamine Euroopa Liidus ning avaliku ja erasektori teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse vahelise koostöö parandamine liikmesriikides, pidades silmas uute tehnoloogialahenduste varajast turuleviimist ja kasutuselevõttu ühiskonnas ning olemasolevate lahenduste parandamist, on meie kliimaeesmärkide saavutamiseks, digiülemineku elluviimiseks ja Euroopa majanduse taastamiseks ülioluline; arvestades, et kvaliteetsete töökohtade loomine annab ELile majanduslikke võimalusi; arvestades, et alusuuringutesse investeerimine tähendab tulevikku investeerimist, ning arvestades, et selliste teadusuuringute rahastamine ei tohiks olla lahutamatu seotud majandusliku tasuvusega; arvestades, et suured teaduslikud läbimurded on tulnud avaliku sektori vahenditest rahastatud teadusuuringutest;

⁽¹⁾ Kohtuotsus, 6. oktoober 2020, Euroopa Komisjon vs. Ungari, C-66/18, EU:C:2020:792.

⁽²⁾ ELT L 75, 22.3.2005, lk 67.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- F. arvestades, et üldreeglina tuleks teadusuuringute ja innovatsiooni puhul järgida tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet; arvestades, et oluline on siiski rõhutada, et tehnoloogiliste valikute puhul tuleb järgida kehtivat poliitikaraamistikku;
- G. arvestades, et teadusuuringud ja innovatsioon on väga olulised, et võimaldada Euroopal taastuda, toetada ja kiirendada digi- ja rohepöõret sotsiaalselt vastutustundlikul viisil, suurendada liidu kestlikkust ja konkurentsivõimet ning tugevdada liidu vastupanuvõimet;
- H. arvestades, et COVID-19 kriis on negatiivselt mõjutanud paljusid noori teadlasi, kelle töötingimused on halvenenud ja kelle juurdepääs laboratooriumidele ja muudele olulistele rajatistele on vähenenud ning kellel on seetõttu vähem võimalusi oma projekte lõpule viia ja omandada karjääri edendamiseks vajalik kvalifikatsioon;
- I. arvestades, et Euroopa Liidu kõrgharidussektori juhtivatel ametikohtadel on naisi vaid 24 %; arvestades, et naised on doktorantide seas mitmel teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) erialal endiselt allaesindatud, sealhulgas IKT ja inseneriteaduse valdkonnas, aga ka tootmise ja ehituse valdkonnas;
- J. arvestades, et teadusuuringute ja innovatsioonialast suutlikkust, mida on viimase kümne aasta jooksul loodud vähemtulemuslikes riikides, võiks eelkõige aidata suurendada käsitlus, mis pöörab muude ELi rahastamisprogrammide ja ELi poliitika suuremat tähelepanu; arvestades, et see eeldaks vahendite koondamist tegevuste toetamiseks, mis edendavad inimkapitali arengut ning uuenduslike tehnoloogiate ja uute ärimudelite kasutuselevõttu, samuti taristu hooldust ja arendamist; arvestades, et aruka spetsialiseerumise prioriteetide kohaste struktuurifondi investeeringute sihipärane kombineerimine raamprogrammist toetatavate tippaseme teadusuuringute ja innovatsiooni algatustega võib märkimisväärselt parandada teatavate piirkondade tulemuslikkust ja tugevdada Euroopa teadusruumi tervikuna; arvestades, et sellega seoses on samuti oluline rõhutada vajadust optimeerida ja paremini koordineerida teadustaristute kasutamist ELi tasandil;
- K. arvestades, et komisjoni kaasav lähenemisviisi, et viia Euroopa teadusruum kooskõlla Euroopa haridusruumi ja Euroopa tööstuspoliitikaga ning edendada nende vastastikku sõltuvate poliitikate koostoimet, peaks looma Euroopa teadusruumis, Euroopa haridusruumis või tööstuspoliitikas pigem sünergia kui suurendama keerukust;
- L. arvestades, et Euroopa teadusruum peaks andma panuse paljudesse ELi strateegiasse ja rahvusvahelistesse kohustustesse, nagu VKEde ja digistrateegiad, Euroopa roheline kokkulepe ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;
- M. arvestades, et avatus maailmale ja rahvusvaheline koostöö on edukate ELi teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks hädavajalik; arvestades, et raamprogrammiga assotsieerunud riigid on Euroopa teadusruumi lahutamatu osa ja aitavad selle eesmärkide saavutamisele kaasa juba praegu; arvestades, et Euroopa naabruses asuvad riigid väärivad erilist tähelepanu; arvestades, et kõik naabruses asuvad ida- ja lõunapoolsed riigid peaksid saama kasu teadusvahetusest ja -koostööst ELi liikmesriikidega;
- N. arvestades, et Euroopa teadusruumi loomist ei ole võimalik lõpule viia, ilma et liidus oleks tagatud akadeemiline vabadus ning ilma, et austataks Euroopa Liidu põhiõiguste harta sätteid akadeemilise vabaduse, kõrgharidusasutuste asutamise vabaduse ja ettevõtlusvabaduse kohta; arvestades, et Euroopa Liidu Kohtu hinnangul ei hõlma akadeemiline vabadus mitte ainult individuaalset mõõdet, kuivõrd see on seotud väljendusvabadusega ja konkreetselt teadusuuringute valdkonna kommunikatsiooni-, teadusuuringute ja tulemuste levitamise vabadusega, vaid ka akadeemiliste asutuste autonoomias kajastuvat institutsioonilist ja organisatsioonilist mõõdet;

Eesmärgid

1. peab tervitatavaks komisjoni teatist „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“, milles sätestatakse strateegilised eesmärgid ja meetmed, mida tuleb rakendada tihedas koostöös liikmesriikidega, et seada prioriteediks teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna investeeringud ja reformid, saavutada eesmärgiks seatud kulutuste tase 3 % SKPst, parandada teadlaste juurdepääsu tippasemele kogu ELis ning võimaldada teadusuuringute tulemuste jõudmist teadusringkonna, ühiskonna ja reaalmajanduseni, tagades samas, et avaliku sektori rahastatud teadusuuringud ja innovatsioon aitavad tõeliselt kaasa ühiskonna heaolule;

Neljapäev, 8. juuli 2021

2. kutsub liikmesriike üles võtma vastu Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti, mis sisaldab järgmisi kohustusi, mis tuleb saavutada 2030. aastaks: suurendada avaliku sektori kulutusi teadusuuringutele ja innovatsioonile kogu ELis kooskõlastatud viisil praeguselt keskmiselt 0,81 %-lt SKPst 1,25 %-le; suurendada ühiste programmide ja Euroopa partnerluste teadusuuringute ja innovatsiooni riiklikku avaliku sektori rahastamist 5 %-ni praeguselt tasemelt, mis on veidi alla 1 %, ning leppida ühiselt kokku Euroopa teadusruumi tegevuse prioriteetsetes valdkondades (horisontaalsed ja temaatilised);
3. rõhutab tugevat seost teadusuuringute ja innovatsiooni ning ettevõtluse vahel, mis loob võimalusi uute nn üksisarvikute, idufirmade ja VKEde asutamiseks; tuletab meelde, kui oluline on luua digitaalne ökosüsteem, mis aitaks peamiselt Euroopa teadusruumi innovatsioonikeskuste kaudu kaasa tehnoloogilisele innovatsioonile ja VKEde kasvule;
4. tunnustab ülikoolide ja akadeemiliste asutuste keskset rolli elujõuliste teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide loomisel; toonitab üliõpilaste kui järgmise põlvkonna novaatorite keskset rolli nendes ökosüsteemides;
5. rõhutab, et Euroopa teadusruumi kontekstis ei piirdu mõisted „teadusuuringud“ ja „innovatsioon“ üksnes tehnoloogilise innovatsiooniga, vaid need on valdkondadevaheliste teemadena integreeritud sotsiaal- ja humanitaarteaduste kõikidesse aspektidesse ning täielikult igasse üldeesmärki;
6. on veendunud, et Euroopa teadusruumi läbivaatamine peaks hõlmama horisontaalset lähenemisviisi teadusasutuste, sealhulgas ülikoolide vahelise koostöö tugevdamiseks; nõuab suuremat eelarvetoetust ülikoolide liitudele ning tugiraamistiku loomist, mis võimaldab liitudel paindlikult areneda; on ka veendunud, et ülikoolide koostöö ei tohiks piirduda üksnes liitudega, vaid ülikoolidele peaksid olema kättesaadavad ka muud rahastamiskavad koostöö tegemiseks ka väljaspool liite;
7. rõhutab, kui oluline on luua sünergia kõrgharidusasutuste, teadusasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kui tõeliste partnerite vahel teadusuuringute ja innovatsiooni kontekstis, samuti tööstusliitudega, mis võimendaks täielikult ülikoolide kahetist rolli; kordab sellega seoses vajadust luua teadlastele soodsad tingimused ja võimalused, kasutades selleks kvaliteetset teadustaristut; kutsub komisjoni üles tagama nende partnerluste kaasav ülesehitus, mis põhineb läbipaistvusel, sidusrühmade tasakaalustatud esindatusel ja pideval avatusel, ning pakkuma sellistele erinevatele sidusrühmadele osalemiseks piisavaid võimalusi;
8. rõhutab, et kõik rahastamisaotlused peavad olema läbipaistvad ja aegsasti teatavaks tehtud; toonitab ka, et tööstustehnoloogia ühistes tegevuskavades tuleks paremini arvesse võtta alt üles suunatud sisendit ja kaasavat osalemist ning mitte pidada sisendi peamiseks allikaks üksnes tööstust, vaid arvestada ka kõige uuemat tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni sisendit ning samuti tarbijaorganisatsioonide ja sotsiaalpartnerite panust;
9. palub liikmesriikidel kujundada uus Euroopa teadusruumi ümber konkreetseteks poliitika- ja rahastamismeetmeteks, mille eesmärk on aidata kaasa rohe- ja digiüleminekule, ambitsioonika Euroopa rohelise kokkuleppe ja tööstusstrateegia rakendamisele ja vastupanuvõimelisele taastumisele ning täita rahuldamata meditsiinilisi vajadusi; toonitab, kui olulised on piisavad seosed innovatsiooni ja tööstusökosüsteemide ning nende osaliste vahel (sealhulgas akadeemilised ringkonnad, tööstus, avalik sektor eri tasanditel, üldsus ja kodanikuühiskond kogu ELis), et tagada teadusuuringute tulemuste kiirem rakendamine majanduses ja ühiskonnas; rõhutab sellega seoses VKEde olulist rolli innovatsiooni ja tehnoloogia arendamisega tegelemisel ning traditsiooniliste VKEde potentsiaali, mida tuleb alles rakendada; rõhutab Euroopa teadusruumi keskuste rolli vahendina, millega tagada kvaliteetsete teadusuuringute kättesaadavus kõigis ELi linnades ja piirkondades ning edendada piirkondi, kus on olemas kestliku majanduskasvu võimalused;
10. tunneb muret selle pärast, et teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemide kvaliteedi parandamise protsess on aeglustumas ja edeneb kogu liidus ebahühtlaselt⁽³⁾;
11. juhib tähelepanu olulisele rollile, mida teadusuuringud ja innovatsioon etendasid COVID-19 pandeemia ajal, kui kriisist ülesaamiseks käidi välja mitut sektorit ja valdkonda hõlmavad lahendused; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa teadusruumi koroonavastase tegevuskava üle, mis on näide kiiresti määratletud ja sihipärastest meetmetest, mida võetakse koos liikmesriikidega;

⁽³⁾ Vt Euroopa teadusruumi 2018. aasta eduaruanne.

Neljapäev, 8. juuli 2021

12. rõhutab, et COVID-19 pandeemia ei ole näidanud mitte ainult teadusuuringute ja innovatsiooni alal toimuva koostöö tähtsust, vaid ka avatud teaduse tavade ja taristu tähtsust, et leida kiiresti lahendusi ühiskonna kõige pakilisematele vajadustele; rõhutab, et Euroopa teadusruumil on keskne roll avatud teaduse edendamisel ning teadusuuringute tulemuste, andmete ja taristu jagamisel, samuti selle tagamisel, et kõik avaliku sektori rahastatud teadusuuringutel põhinevad teaduspublikatsioonid tuleks vaikumisi avaldada avatud juurdepääsuga ajakirjades ning teadusuuringute tulemuste ja andmete kättesaadavaks tegemine peaks toimuma põhimõttel, et need on leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable – FAIR);
13. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on suurendanud nõudlust parema ühendatuse järele ja on seetõttu kiirendanud digiüleminekut; peab siiski kahetsusväärseks, et tehnoloogia jagamist ja intellektuaalomandi õigusi ei ole võetud piisavalt arvesse;
14. nõuab tasakaalu loomist alusuuringute ja rohkemate rakendusuuringu vahel, mis viivad konkreetse innovatsioonini kogu Euroopa teadusruumis, ning rõhutab, et mõlemad on äärmiselt olulised;
15. juhib tähelepanu sellele, et alusuuringute all mõistetakse sellist teadlaste tegevust, mille käigus uuritakse küsimusi teadmiste suurendamise eesmärgil, olenemata selle tegevuse majanduslikust tulust või lühiajalisest rakendatavusest;
16. juhib tähelepanu sellele, et uues Euroopa teadusruumis tuleb täielikult omaks võtta rohe- ja digiüleminek ning aidata kiirendada sellega seoses teadusuuringute ja innovatsiooni hoogustamist, viies muu hulgas teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavad investeeringud paremini vastavusse ja suurendades neid, kasutades ära koostoimet taaste- ja vastupidavusrahaastuga ning parandades era- ja avaliku sektori vahelist teadusuuringute ja innovatsiooni alast koostööd mitte ainult liikmesriikide siseselt, vaid ka nende vahel, et kiirendada selliste uuenduslike tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõttu ühiskonnas ja varajast turuletoomist, mis on väga olulised ELi kliimaalaste eesmärkide saavutamiseks, kasutades ühtlasi ära kaksikülemineku pakutavaid suuri majanduslikke võimalusi;

Rahastamine ja koostoime

17. rõhutab, et arvestades asjaolu, et Euroopa seisab silmitsi pakiliste ühiskondlike, ökoloogiliste ja majanduslike probleemidega, mida on süvendanud COVID-19 kriis, on viimane aeg Euroopa teadusruum ümber korraldada, et saavutada Euroopa majanduse taastumine ning luua ELi jaoks uus sotsiaalselt, majanduslikult ja keskkonnavalaselt vastupanuvõimeline mudel; tunneb seetõttu muret liikmesriikide poliitika ja liikmesriikidega ELi tasandil kokku lepitud poliitika aeglase kooskõlastamise pärast;
18. kutsub liikmesriike üles suurendama teadusuuringuteks ja innovatsiooniks eraldatud riiklikke eelarveid; väljendab sellega seoses heameelt nõukogu 1. detsembri 2020. aasta järeldestes uuesti kinnitatud eesmärgi üle investeerida sellel eesmärgil 3 % SKPst; peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei võtnud nendes järeldestes endale pakutud investeerimiseesmärki eraldada teadusuuringute ja innovatsiooni riiklikuks rahastamiseks 1,25 % SKPst;
19. tuletab meelde, kui tähtis on teadusuuringute ja innovatsiooni panus Pariisi kokkuleppes kehtestatud eesmärkide ja Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamise; julgustab suurendama läbivalt teadusuuringutele ja innovatsioonile eraldatavaid riiklikke eelarveid puhta energia tehnoloogiate valdkonnas, edendades sealäbi riiklikke eesmarke ja rahastamiseesmarke, millega näidatakse kätte konkreetne ja asjakohane suund 2030. ja 2050. aastaks seatud eesmärkide täitmiseks;
20. toonitab, kui oluline on luua ja kasutada ära täielikku koostoimet Euroopa rahastamisvahendite vahel, eelkõige programmide „Euroopa horisont“, „Erasmus+“, ühtekuuluvuspoliitika vahendite, taasterahastu „Next Generation EU“, ühtse turu programmi, programmi „InvestEU“, LIFE+, õiglase ülemineku fondi ja ELi välistegevuse vahendite, Vahemere piirkonna riikidega teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna partnerluse (PRIMA), programmi „EL tervise heaks“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ vahel, ning palub komisjonil anda liikmesriikidele selgeid, lihtsaid ja praktilisi suuniseid ja ühtlustatud vahendeid, mis aitaksid neid sünergiaid riigi ja piirkonna tasandil kõige paremini rakendada; rõhutab sellega seoses taaste- ja vastupidavusrahaastu tähtsust, millega toetatakse arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni taristuid, ning antakse suur panus uue Euroopa teadusruumi rakendamisse;
21. on arvamusel, et taastamiskavad ja taasterahastu „Next Generation EU“ annavad võimaluse tugevdada teadmiste kolmnurka ning oskusi, haridust ja teadusuuringuid; toonitab, et seosed algatustega peavad olema struktureeritud, et tugevdada Euroopa haridusruumi ja Euroopa innovatsiooniruumi; tunneb heameelt nõukogu kavatsuse üle lisada Euroopa teadusruumi tugevdamine riiklikesse taastekavadesse;
22. rõhutab, kui oluline on akadeemiliste ringkondade, teadusasutuste ja tööstuse vaheline koostöö juba projektide kavandamise etapil, et edendada teadust ning ressursse ja lisaeliseid andvaid uuenduslikke tehnoloogiaid ja lahendusi ning viia koos lõpule tehnoloogilise innovatsiooni projektid, et luua turuvalmis tooteid, teenuseid või protsesse ning suurendada

Neljapäev, 8. juuli 2021

heaolu; julgustab uue Euroopa teadusruumi kontekstis eri osalejate vahelist vastastikust teabevahetust ja tihedamat koostööd eesmärgiga edendada haridusalaseid kogemusi, kiirendada teadmussiiret, suurendada teadlikkust ja pakkuda lahendusi sotsiaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike probleemide lahendamiseks;

23. rõhutab potentsiaali, mida pakub multidistsiplinaarne ja paljusid sidusrühmi hõlmav ökosüsteemide käsitlus, mis ühendab Euroopa loomingulist ja kultuurilist tugevust ning loome- ja kultuurivara; märgib eri sektorite ja teadusharude, sealhulgas kunsti-, disaini- ja loomevaldkondade ning sotsiaal- ja humanitaarteaduste ühendamise tulenevast koostoimest saadavat kasu;

24. tunnustab erasektori rolli meie teadusuuringute ja innovatsioonisuutlikkuse parandamisel, uuenduste laiendamisel ning Euroopa konkurentsivõime ja kestlikkuse suurendamisel; rõhutab, et märkimisväärset ühiskondlikku mõju on võimalik muu hulgas saavutada uusimate teadusandmete kasutuselevõtuga idufirmades, väljakujunenud ettevõtetes ja tööstuses; rõhutab vajadust tugevdada pikaajalist strateegilist koostööd akadeemiliste ringkondade ja ettevõtjate vahel, et edendada avaliku huvi eesmärke ja integreerida teadmiste kolmnurk, et saavutada paremaid ühiskondlikke tulemusi; rõhutab, et tööstusel ja VKEdel võib olla oluline roll pikaajalistesse investeeeringutesse panustamisel ja nn surmaoru ületamisel, ning kutsub komisjoni üles uurima, kuidas paremini ära kasutada avaliku ja erasektori teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeeringute koostoimet, sealhulgas seoses koolituse, oskuste ja teadustegevuse arendamisega;

25. kordab seoses uue Euroopa teadusruumiga, kui oluline on kohaldada olemasolevat intellektuaalomandi raamistikku ning toetada tulevast ühtset patenti ja kõiki vajalikke paindlikkusmeetmeid, et saavutada tasakaal intellektuaalomandi õiguste mõjusa tagamise ja innovatsiooni edendamise vahel; rõhutab tulevase ühtse patendi võimalikku rolli menetluste lihtsustamisel ja Euroopa novaatorite halduskoormuse vähendamisel;

Lõhe vähendamine

26. on veendunud, et Euroopa, riiklike ja erasektori eri rahastamisvoogude integreerimine, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“, taaste- ja vastupidavusrahastu, ELi Ühtekuuluvusfondi ning riikliku teadus- ja arendustegevuse rahastamise ühtlustamine, on teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate avaliku sektori kulutuste märkimisväärse suurenemise saavutamise üks põhitegureid;

27. nõuab, et programmi „Euroopa horisont“ pakett „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ oleks suurte sihtidega ning toetaks liikmesriikidevahelist koostööd, et tipptaseme kättesaadavus saavutataks tasakaalustatult;

28. kutsub liikmesriike üles, võttes samas arvesse pandeemiast taastumist, võimalikult kiiresti toetama uut Euroopa teadusruumi riiklike reformide ja vahenditega, mis täiendavad ELi rahastamisvahendeid, rakendades selleks programmi „Euroopa horisont“ osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“, mis aitab vähendada teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste erinevust ning ebavõrdsust riikide ja piirkondade vahel; rõhutab sellega seoses vajadust tegeleda teadusuuringute ja innovatsiooni investeeeringute ja reformidega; väljendab heameelt Euroopa teadusruumi üleminekufoorumini ning tulevase Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti üle; märgib, et pakti edu sõltub selle sektorisisest ulatuslikust toetusest, ning nõuab seetõttu Euroopa Parlamendi ja sidusrühmade kaasamist pakti väljatöötamise protsessi;

29. tunnustab piirkondlike valitsuste olulist rolli teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika edendamisel ning piirkondlike teadusuuringute ja innovatsiooniökosüsteemide tähtsust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama mitmetasandilist valitsemist, mis hõlmab piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi, et edendada piirkondlikke ökosüsteeme ja Euroopa teadusruumi keskusi;

30. rõhutab vajadust tagada koostoime Euroopa teadusruumi keskuste ja muude teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud keskuste vahel, nagu Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) innovatsioonikeskused, digitaalse innovatsiooni keskused ja võrgustikud, sealhulgas tehisintellekti digitaalse innovatsiooni keskused, ja Euroopa ettevõtlusvõrgustik;

31. julgustab algatusi, mille eesmärk on veelgi suurendada investeeeringuid oskustesse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni nendes liikmesriikides, mida Euroopa innovatsiooni tulemustabeli kohaselt peetakse endiselt tagasihoidlikeks ja mõõdukateks novaatoriteks; peab tervitatavaks juba olemasolevaid algatusi, mis tagaksid nende liikmesriikide järelejädmise, sealhulgas Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi piirkondlikku innovatsioonikava;

Neljapäev, 8. juuli 2021

32. rõhutab, et Euroopa teadusruum peaks seadma prioriteediks juurdepääsu tiptasemele, teadlaste liikuvuse ja teadmiste vaba liikumise, edendama kaasatust ja levitama võimalusi kogu Euroopa territooriumil, tugevdades sidemeid ja koostöötava teadusuuringute ja innovatsiooni eri kogukondade vahel, aidates seeläbi kaasa Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni potentsiaali täielikule ärakasutamisele; rõhutab, et tiptaseme prioriteediks seadmisega võib Euroopa teadusruum etendada erinevuste vähendamisel liidus kesksel rolli ja aidata ületada senini eksisteerinud teaduslünka;

33. rõhutab, et ühiskonna vajadused ja huvid peaksid olema teadusuuringute ja innovatsiooni keskmes ning kodanike, kohalike kogukondade ja kodanikuühiskonna kaasamine peaks seetõttu olema uue Euroopa teadusruumi prioriteet, et hõlbustada vastuvõttu ühiskonnas ja saavutada seeläbi suurem ühiskondlik mõju ja suurem usaldus teaduse vastu; nõuab seetõttu teadusala teabe paremat levitamist ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, samuti kodanikuühiskonna ja lõppkasutajate, kaasa arvatud suurema tõrjutuse riskiga rühmade (nt puuetega inimesed ja muud alaesindatud ühiskonnarühmad) esindusorganisatsioonide tihedat kaasamist juba alates teadusuuringute ja innovatsiooni algfaasist, et käsitleda nende teadusuuringutest ja innovatsioonist kõrvalejätamisega seotud üliolulisi küsimusi, ning tagada ka see, et hiljem välja töötatud tehnoloogiad ja uuendused teenivad tõepoolest ühiskonda, mitte vastupidi;

34. väljendab heameelt komisjoni kava üle parandada kogu ELi teadlaste juurdepääsu tiptasemel institutsioonidele ja taristutele; rõhutab siiski vajadust sihipärasema toetuse järele, et teadusuuringute ja innovatsioonilõhe liidus kaotada;

35. rõhutab, kui oluline on vähendada teadusandmete kättesaadavuse killustatust, ja tunnistab, et uue Euroopa teadusruumi kontekstis on suur tähtsus Euroopa avatud teaduse pilvel, mille eesmärk on tuua kokku institutsioonilised, riiklikud ja Euroopa sidusrühmad, algatused ja andmetaristud, et arendada ELis kaasavat avatud teaduse ökosüsteemi; palub edendada osalemist avatud teaduse ja andmete jagamise algatustes, parandades selleks Euroopa andmeajamistaristuid ja edendades andmestandardite kasutamist;

Karjäär

36. rõhutab, kui oluline on anda naistele ja tütarlastele võimalus alustada karjääri teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonnas, ning palub liikmesriikidel ja komisjonil töötada välja meetmed, mis parandaksid naiste teaduskarjääri tingimusi ja vähendaksid nende lahkumist; nõuab noorte teadlaste ja alaesindatud rühmade tööväimaluste atraktiivsuse parandamist, võttes arvesse ka naiste üliolulist panust teadus- ja arendustegevusse, vähendades samal ajal selle sektori soolist palgalõhet; julgustab liikmesriike ja teadusasutusi, sealhulgas ülikoole, toetama teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas paindlikke ja peresõbralikke töötingimusi ja -korraldust nii naistele kui ka meestele, sh hoolduskohustuse võrdset jagamist, ning analüüsima teadlaste tulemuslikkust, et kõrvaldada soolised eelarvamused; nõuab ka soolise mõõtme paremat integreerimist teadusuuringute ja innovatsiooni sisusse ning eristatud andmete ja tulemuste paremat kogumist;

37. hindab kõrgelt ERA4You sihipärase liikuvusmeetmete algatust, mille eesmärk on toetada teadlasi nendes liikmesriikides, kus teadusuuringute ja innovatsioonisuutlikkus on madal, et õppida ja arendada tiptaset ning edendada teadlaste liikuvust tööstuse ja akadeemiliste ringkondade vahel;

38. võtab teadmiseks Euroopa teadusruumi üleminekufoorumi käivitamise, et toetada liikmesriike riiklike teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise ja reformide koordineerimisel ja prioriseerimisel;

39. märgib, et andekate inimeste ringlus ning teadusuuringute ja innovatsiooni võimalused on liikmesriigiti väga erinevad; on veendunud, et komisjon ja liikmesriigid peaksid püüdma saavutada selle, et andekate inimeste ringlus kujutaks endast teadlaste tasakaalustatud liikuvust, leevendades nii ajude äravoolu probleemi; on seisukohal, et sellise tasakaalu saavutamine nõuab tegutsemist Euroopa tasandil vastavate poliitikameetmete ja -vahendite abil;

40. rõhutab, kui olulised on teadlaste liikuvust soodustavad stimuleerimiskavad (ERASMUS+, Marie Skłodowska-Curie meetmed, Euroopa Teadusnõukogu); tuletab sellega seoses meelde programmi „Euroopa horisont“ alla kuuluvat uuringut, mis käsitleb toetusmeetmeid teadlaste liitu ja oma päritoluriiki tagasipöördumiseks ja võib olla kasulik näitamaks, et teadlaste tagasipöördumist edendavate meetmete järele on vajadus;

41. palub komisjonil töötada selle eesmärgi saavutamiseks välja lisavahendid ja -meetmed, kasutades selleks Euroopa teadusruumi keskusi ja algatust ERA4You, laiendamismetmeid ja toetusvahendeid, et kavandada ja rakendada riiklikes teadusuuringute ja innovatsioonisüsteemides reforme, sealhulgas programmi „Horisont“ poliitika toetusvahendi abiga;

Neljapäev, 8. juuli 2021

42. väljendab heameelt algatuse üle töötada välja teadlasekarjääri toetamise vahendite kogum; peab kahetsusväärseks asjaolu, et komisjon kavatseb selle vastu võtta alles 2024. aastaks, ning palub see kiiresti vastu võtta, et suurendada liikuvust, arendada pädevusi ja oskusi, pakkuda sihtotstarbelisi koolituskursusi ja parandada tööalast konkurentsivõimet;

43. nõuab, et komisjon teeks kindlaks ja kõrvaldaks püsivad tõkked, millega teadlased kokku puutuvad, kui nad kaaluvad teistesse Euroopa riikidesse ja piirkondadesse kolimist, sealhulgas teadusuuringutega mitteseotud tõkked, nagu sotsiaalkindlustus-, pensioni- ja personalipoliitika, mis hõlmab tunnustamis- ja tasustamissüsteeme, samuti lastehoiuvõimalused ning töö- ja eraelu tasakaal; kutsub komisjoni ja riiklikke asutusi üles koostööd tegema ning parandama teadlaste töөлövõtmist ja liikuvust ning karjäärivõimalusi puudutava teabe kogumist ja võrreldavust;

44. toetab komisjoni kavatsust tugineda üle-euroopalisele liikuvate teadlaste pensionifondile (RESAVER) ja töötada välja üldine teadlaste karjääriraamistik, et veelgi edendada piiriülest ja valdkondadevahelist liikuvust, suurendada karjäärivõimaluste võrreldavust ja läbipaistvust ning meelitada paremini ligi kõrgelt kvalifitseeritud andekaid inimesi kolmandatest riikidest;

45. on veendunud, et teadlased on teadussüsteemide, innovatsiooni ja kestliku majanduskasvu üks olulisemaid ressursse ning neile tuleb tagada oma töö tegemiseks piisavad tingimused; on ka veendunud, et tööandjad ja rahastajad peaksid tagama, et teadlaste töötingimused tagavad paindlikkuse ja sõltumatuse, mida peetakse edukaks teadustööks hädavajalikuks, võimaldavad nii nais- kui ka meesteadlastel ühendada pere- ja tööelu ning parandavad juurdepääsu taristutele, andmetöötlusvõimsusele ja -võimalustele; nõuab teadlaste virtuaalse liikuvuse pakutavate võimaluste süstemaatilist tunnustamist;

46. rõhutab oskuste väga olulist rolli; on arvamisel, et teadmiste esikohale seadmine on uue Euroopa teadusruumi üks olulisemaid tugisambaid; rõhutab ülikoolide rolli elukestva õppe, oskuste omandamise ja ümberõppe edendamisel, et suurendada kõigi töötajate võimalusi, vastata rohe- ja digipöördest tulenevale oskuste vajadusele tööturul ning aidata kaasa kiirele taastumisele COVID-19 kriisist;

47. kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikidega koostööd, et määrata kindlaks poliitika ja kord, mis toetaks teadlaskarjääri paremat juhtimist, vähendaks ebakindlust, edendaks kaasatust ja mitmekesisust ning lõppkokkuvõttes parandaks teadussaavutuste kvaliteeti;

Teadustööd võimaldavad tingimused

48. on arvamisel, et liit peaks selleks, et tegeleda teadusuuringute ja innovatsiooniga, toetada tööstust ja VKEid ning vabastada Euroopa poliitiliste eesmärkide saavutamiseks vajalik innovatsioonipotentsiaal, olema varustatud maailmatasemel taristute ja seadmetega;

49. tunnustab teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorumi tegevuskava tähtsust teadusuuringute ja innovatsiooni taristute arendamisel, mis on Euroopa teadusruumi üks peamisi alustalasid, ning rõhutab uute üle-euroopaliste taristute arendamise tähtsust;

50. kutsub asjaomaseid institutsioone üles toetama noori teadlasi, pakkuades neile asjakohaseid tingimusi ja võimalusi, ning võtma kiireloomulisi meetmeid, näiteks pikendama toetuste ja projektide kestust, kohandama tähtaegu ja parandama juurdepääsu võimalustele;

51. nõuab uute ja olemasolevate annete arendamist ning keske punkti loomist, mis tegeleks teadlaste vahetuse ja suhtlemisega kõigis nende karjääri etappides ning kõigis tehisintellekti valdkondades, arvestades et tehisintellektist on saanud innovatsiooni, tulevase majanduskasvu ja konkurentsivõime oluline edasiviiv jõud ning see on väga oluline ühiskonna ees seisvate peamiste probleemide, nagu kliimamuutused, energia ja liikuvus, toit ja loodusvarad, tervis ja kaasav ühiskond, lahendamisel; rõhutab, kui oluline on kogu ELis soodustada Euroopa teadusruumi keskuste arendamist, et suurendada juurdepääsu nendele vahenditele ja aidata vähendada oskuste nappust selles valdkonnas;

Neljapäev, 8. juuli 2021

52. rõhutab, et väga oluline on töötada kiiresti välja Euroopa avatud teaduse pilve süsteem, mis põhineb FAIR-põhimõtetel; tunneb muret, et selle eesmärgi poole liigutakse aeglaselt; nõuab tungival, et komisjon kiirendaks Euroopa avatud teaduse pilve laiendamist usaldusväärseks teadusuuringute ja innovatsiooniruumiks; tuletab meelde, kui oluline on ühendada kõik andmete jagamisega seotud algatused, näiteks need, mis on seotud tervise, energia, tootmise, liikuvuse, põllumajanduse, rahanduse, oskuste ja avaliku halduse Euroopa andmeruumide loomisega;

Põhimõtted

53. rõhutab, et Euroopa teadusruumi ei ole võimalik välja kujundada ilma liidus tagatud akadeemilise vabaduseta; kiidab heaks akadeemilise vabaduse põhimõtte uue Euroopa teadusruumi alustalana;

54. kutsub komisjoni üles tagama, et Euroopa teadusruumiga edendataks akadeemilise vabaduse austamist kõigis Euroopa riikides, et tagada teaduse tippase ja kooskõla Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 13;

55. rõhutab, et vaja on järgida eetikatasid ja aluspõhimõtteid ning eetikanorme, mis on sätestatud erinevates riiklikes, valdkondlikes või institutsioonilistes eetikakoodeksites; tuletab meelde, kui oluline on kohaldada ELi teadusprogrammide suhtes raamprogrammi „Euroopa horisont“ eetikat käsitlevas artiklis 19 sätestatud põhimõtteid;

56. rõhutab, et selleks, et aidata kaasa ühiskonnale kasulike uute teadmiste ja innovatsiooni arendamisele, on vaja kaasata kodanikke; palub komisjonil tõhustada dialoogi kodanikuühiskonnaga, suurendada teadlikkust ja soodustada aktiivset osalemist teadusuuringute kõikides etappides, võimaldades seeläbi kodanikel ühiselt kavandada lahendusi, anda ideedesse oma panus ja luua konstruktiivne suhtumine teadusesse ja selle eesmärgi; kutsub asjaomaseid institutsioone üles pöörama erilist tähelepanu võimalustele kaasata noori ja üliõpilasi;

Globaalne mõõde

57. rõhutab, et rahvusvaheline koostöö on oluline element, mis võimaldab Euroopa teadusruumil edendada teadmiste ja oskuste jagamist ning parandada teadusuuringute ja innovatsiooni suutlikkust;

58. rõhutab, et Euroopa teadusruumi reformimine ning väljaspool Euroopa teadusruumi toimuvat rahvusvahelist koostööd käsitleva ELi ja liikmesriikide strateegilise käsituse ajakohastamine peab käima käsikäes; nõuab seetõttu, et ajakohastataks komisjoni 2012. aasta teatist rahvusvahelise teadusuuringute ja innovatsiooni alase koostöö kohta, mis peaks sisaldama uut lähenemisviisi koostööle madala ja keskmise sissetulekuga riikidega;

o

o o

59. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile ja nõukogule ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0355

Ahmadreza Djalali juhtum Iraanis**Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Ahmadreza Djalali juhtumi kohta Iraanis (2021/2785(RSP))**

(2022/C 99/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, eriti 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni Iraani, eelkõige 2012. aasta Sahharovi auhinna laureaadi Nasrin Sotoudehi juhtumi kohta ⁽¹⁾, 19. septembri 2019. aasta resolutsiooni Iraani, eelkõige naiste õiguste kaitsjate ja vangistatud ELi ja Iraani topeltkodakondsusega isikute olukorra kohta ⁽²⁾, 13. detsembri 2018. aasta resolutsiooni Iraani ja eelkõige Nasrin Sotoudehi juhtumi kohta ⁽³⁾, ning 31. mai 2018. aasta resolutsiooni Iraanis vangistatud ELi ja Iraani topeltkodakondsusega isikute olukorra kohta ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 18. märtsi 2021. aasta avaldust Iraani kohta, milles nõutakse dr Ahmadreza Djalali viivitamatut vabastamist, ja 25. novembri 2020. aasta avaldust, milles kutsutakse Iraani üles loobuma tema hukkamisest, samuti ÜRO meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva töörühma 24. novembri 2017. aasta arvamust Ahmadreza Djalali kohta (Iraani Islamivabariik),
  - võttes arvesse Iraani Islamivabariigi inimõiguste olukorra ÜRO eriraportööri 26. oktoobri 2020. aasta avaldust, milles nõutakse vastutuse võtmist meelevalduste vägivaldse mahasurumise eest, ning tema 21. juuli 2020. aasta aruannet inimõiguste olukorra kohta Iraani Islamivabariigis,
  - võttes arvesse 9. detsembril 2020 toimunud viiendat ELi ja Iraani kõrgetasemelist dialoogi,
  - võttes arvesse ELi suuniseid surmanuhtluse küsimuses, piinamist ja muud julma kohtlemist käsitlevaid suuniseid, suuniseid sõnavabaduse kohta internetis ja mujal ning inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid suuniseid,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, millega Iraan on ühinenud, ning Iraani põhiseaduses sätestatud kaitsemeetmeid piinamise ja meelevaldse kinnipidamise vastu,
  - võttes arvesse 18. juunil 2021 toimunud Iraani presidendivalimisi,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et 24. aprillil 2016 vahistasid Iraani julgeolekujõud Rootsi ja Iraani kodaniku dr Ahmadreza Djalali, kes on erakorralise meditsiini spetsialist ning Belgia Vrije Universiteit Brusseli ja Itaalia Università del Piemonte Orientale teadlane; arvestades, et pärast äärmiselt ebaõiglast kohtuprotsessi, mille aluseks oli meelevaldne spionaažisüüdistus ja piinamisega välja pressitud ülestunnistus, mõisteti ta 2017. aasta oktoobris surma; arvestades, et Iraani ülemkohus jättis 17. juunil 2018 kohtuotsuse jõusse; arvestades, et Teherani Evini vanglas kirjutatud kirjas teatas Ahmadreza Djalali, et ta vangistati Iraani-reisi ajal, kuna ta keeldus Euroopa institutsioonide järele luuramast; arvestades, et 24. novembril 2020 teatas prokuratuur talle, et ta hukatakse peatselt, ja ta paigutati seejärel rohkem kui 100 päevaks üksikvangistusse, kuni viidi 2021. aasta aprillis üle vangla üldtiiba; arvestades, et tal ei ole lubatud oma Rootsis elava perega kohtuda ega nendega telefoni teel rääkida; arvestades, et tema surmaotsust ei ole pärast vangla üldtiiba üleviimist muudetud; arvestades, et viimase seitsme kuu jooksul on tal ainult aeg-ajalt lastud oma advokaadiga kohtuda ja varem ei antud talle seda võimalust üldse;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0376.

⁽²⁾ ELT C 171, 6.5.2021, lk 17.

⁽³⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 127.

⁽⁴⁾ ELT C 76, 9.3.2020, lk 139.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- B. arvestades, et 2017. aasta novembris jõudis meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegelev ÜRO töörühm järeldusele, et dr Ahmadreza Djalalilt vabaduse võtmine, millega on rikutud inimõiguste ülddeklaratsiooni artikleid 3, 5, 8, 9, 10 ja 11 ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikleid 7, 9, 10 ja 14, on meelevaldne, ning nõudis tema vabastamist;
- C. arvestades, et dr Ahmadreza Djalali tervislik seisund on pärast kuudepikkust üksikvangistust muutunud kriitiliseks; arvestades, et 2016. aastast saadik on talle väljastpoolt vanglat arstiabi andmisest keeldutud ja teda on sunnitud viibima pidevalt heledasti valgustatud ruumis; arvestades, et tema füüsiline ja vaimne seisund on selle aja jooksul tõsiselt halvenenud, kusjuures sümptomite hulgas on magamatus, äärmine kaalukaotus ja kõnelemisraskused;
- D. arvestades, et Iraan on valitsuste šantažeerimise eesmärgil aktiivselt vangistanud välisriikide kodanikke; arvestades, et Iraanis peetakse meelevaldselt kinni vähemalt tosinat ELi kodanikku; arvestades, et Pariisi Sciences Po instituudi teadusdirektorit Fariba Adelkhah'd, kellel on Prantsuse ja Iraani kodakondsus, on meelevaldselt kinni peetud alates 2019. aasta juunist, kõigepealt Evini vanglas ja seejärel 2020. aasta oktoobrist alates koduarestis; arvestades, et Prantsuse fotograafi Benjamin Brière'i on alates 26. maist 2020 Mashhadi vanglas meelevaldselt kinni peetud, ning arvestades, et talle esitati 30. mail 2021 spionaažisüüdistus; arvestades, et Saksamaa ja Iraani kodanikku Nahid Taghavit on alates 2020. aasta oktoobrist Evini vanglas meelevaldselt kinni peetud kahtlaste riikliku julgeolekuga seotud süüdistuste alusel; arvestades, et Iraan ei tunnista topeltkodakondsust ning see piirab välisriikide saatkondade juurdepääsu oma topeltkodakondsusega kodanikele;
- E. arvestades, et Iraan peab kohutavates tingimustes meelevaldselt vangistuses ka oma kodanikke; arvestades, et pahatihti ei võimalda kohtud süüdistatavatele õiglast kohtumõistmist ning piiravad konsulaarasutuste, ÜRO ja humanitaarorganisatsioonide esindajate õigusnõustamist ja visiite; arvestades, et kohtuotsused põhinevad sageli alusetutel väidetest; arvestades, et Iraani kohtusüsteem ja kohtunikud ei ole kaugeltki sõltumatud ega vasta rahvusvahelistele standarditele; arvestades, et Iraani ametivõimud ei ole uurinud väiteid piinamise ja kinnipeetavate õiguste muude ränkade rikkumiste kohta; arvestades, et inimõiguste kaitsjate vaikima sundimiseks kasutatakse kohtulikku tagakiusamist;
- F. arvestades, et Iraanis on maailma kõige suurem arv hukkamisi ühe elaniku kohta;
- G. arvestades, et EL ja selle liikmesriigid on pidevalt pidanud diplomaatilisi kõnelusi, et parandada suhteid Iraaniga, ja et tulemusel võeti 18. oktoobril 2015 vastu ühine laiaulatuslik tegevuskava; arvestades, et EL on jätkuvalt pühendunud suhete parandamisele teataval tingimustel; arvestades, et inimõiguste austamine on suhete edasiseks arenguks otsustava tähtsusega;
1. kutsub Iraani üles oma vastvalitud presidendi Ebrahim Raisi juhtimisel loobuma Rootsi-Iraani akadeemiku dr Ahmadreza Djalali eelolevast hukkamisest, andma talle viivitamata ja tingimusteta armu ja ta vabastama ning lubama tal Rootsi oma perekonna juurde tagasi pöörduda; mõistab teravalt hukka tema piinamise, meelevaldse kinnipidamise ja talle põhjendamatu süüdistuste alusel surmanuhtluse määramise, nagu on märgitud ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva töörühma 2017. aasta arvamuses; nõuab tungivalt, et seni tagaks Iraan talle viivitamata võimaluse pidada järjepidevalt kontakti oma perekonnaga ja oma advokaadiga, kindlustaks tema turvalisuse ning annaks talle kiireloomulist ja piisavat arstiabi; kutsub Iraani üles lõpetama tema perekonna ähvardamine Rootsis ja Iraanis;
  2. mõistab hukka Iraani väljakujunenud tava pidada meelevaldselt kinni ELi, Ühendkuningriigi ja teiste riikide kodanikke, et neilt poliitilisi ülestunnistusi välja pressida;
  3. nõuab tungivalt, et Iraan loobuks otsekohe kõigist süüdistustest nii dr Ahmadreza Djalali kui ka kõigi teiste meelevaldselt kinni peetud ELi kodanike vastu, sealhulgas Saksamaa kodanike Nahid Taghavi ja Jamshid Sharmahdi ning Prantsusmaa kodanike Benjamin Brière'i ja Fariba Adelkhahi vastu, kellest viimase suhtes kehtib endiselt reisikeeld, samuti Austria kodanike Kamran Ghaderi ja Massud Mossahebi ning Ühendkuningriigi kodanike Morad Tahbazi, Anoosheh Ashoori, Mehran Raoofi ja Nazanin Zaghari-Ratcliffe'i vastu, kusjuures viimane on jätkuvalt koduarestis;

Neljapäev, 8. juuli 2021

4. peab äärmiselt kahetsusväärseks asjaolu, et parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni avaldamisest saadik ei ole ühegi ELi liikmesriigi esindajatel õnnestunud külastada meelevaldselt kinni peetud ELi kodanikke, ka mitte dr Ahmadreza Djalalit; kordab oma tungivat üleskutset, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning ELi liikmesriigid teeksid kõik endast oleneva, et takistada dr Ahmadreza Djalali hukkamist;
  5. kutsub nõukogu üles kaaluma täiendavate sihipäraste sanktsioonide kehtestamist, sealhulgas ELi kodanike meelevaldse kinnipidamise ja surmamõistmisega seotud Iraani režiimi ametnike ja üksuste varade külmutamist, ning dr Ahmadreza Djalali jätkuva kinnipidamise korral kasutama Iraani vastu kas ELi praegust inimõiguste rikkujate vastast režiimi või kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt);
  6. kiidab heaks selle, et 12. aprillil 2021. aastal laiendati ELi sanktsioonide režiimi veel kaheksale Iraani kodanikule ja kolmele üksusele, kelle varad külmutati ja kellele pandi reisikeeld, kuna nad olid 2019. aastal seotud vähemalt 303 meelevaldaja tapmisega; märgib, et pärast 2013. aastat on see on esimene kord, kui EL on sellise otsuse teinud;
  7. kinnitab taas oma kindlat tingimusteta vastuseisu surmanuhtlusele ja rõhutab, et selle õigustamiseks ei tohi kasutada ei moraalseid, õiguslike ega usulisi põhjendusi; kutsub Iraani üles kehtestama viivitamata moratoorium surmanuhtluse kasutamisele, mis oleks esimene samm surmanuhtluse kaotamise suunas;
  8. kutsub Iraani üles vabastama ka poliitvangid, sealhulgas inimõiguste kaitsjad, kuna nad on meelevaldselt kinni peetud ainuüksi selle eest, et nad kasutasid oma põhiõigusi väljendus-, veendumus-, ühinemis-, avaldamis-, rahumeelse kogunemise ja meediavabadusele; palub Iraanil korraldada nõuetekohane uurimine ametnike suhtes, kes vastutavad tõsiste inimõiguste rikkumiste eest, sealhulgas meelevaldajate vastu ülemäärase ja surmava jõu kasutamise eest; mõistab hukka pikaajalise üksikvangistuse süstemaatilise kasutamise, millega rikutakse Iraani rahvusvahelisi kohustusi;
  9. nõuab tungivalt, et nõukogu tõstataks oma kahepoolsetes suhetes Iraaniga inimõiguste rikkumise küsimuse kooskõlas komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja Iraani välisministri 2016. aasta aprilli ühisavaldusega; kutsub Euroopa välisteenistust üles jätkama inimõiguste teema käsitlemist ELi ja Iraani kõrgetasemelise dialoogi raames; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles tugevdama omapoolset kaitset ja toetust inimõiguste kaitsjatele, eelkõige naistele, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendist antavate erakorraliste toetuste kaudu;
  10. mõistab teravalt hukka süstemaatilise poliitilise, majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise diskrimineerimise tõttu järjepidevalt halveneva inimõiguste olukorra Iraanis, sealhulgas ja eelkõige etniliste ja usuliste vähemuste hulka kuuluvate isikute jaoks; mõistab hukka selle, et hirmuäratavalt suureneva sagedusega määratakse meelevaldajatele, teisitimõtlejatele ja vähemusrühmade liikmetele surmanuhtlus;
  11. kutsub Iraani üles andma ÜRO Inimõiguste Nõukogule, sealhulgas Iraani Islamivabariigi inimõiguste olukorra ÜRO eriraportöörile loa külastusteks ja tegema ÜRO Inimõiguste Nõukogu kõigi erimenetluste raames täielikku koostööd;
  12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ÜRO peasekretärile, Iraani Islamivabariigi kõrgeimale juhile ja presidendile ning Iraani parlamendile Majlesile.
-

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0356

Hongkong, eelkõige Apple Daily juhtum

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Hongkongi ja eelkõige Apple Daily juhtumi kohta (2021/2786(RSP))

(2022/C 99/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse kõiki oma varasemaid resolutsioone Hongkongi kohta, eelkõige 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni demokraatliku opositsiooni mahasurumise kohta Hongkongis⁽¹⁾, 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni Hiina Rahvavabariigi Hongkongi riikliku julgeoleku seaduse ja ELi vajaduse kohta kaitsta Hongkongi ulatuslikku autonoomiat⁽²⁾, 18. juuli 2019. aasta resolutsiooni olukorra kohta Hongkongis⁽³⁾ ning 24. novembri 2016. aasta resolutsiooni Hiinas vangistatud kirjastaja Gui Minhai juhtumi kohta⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Hiina kohta, eelkõige 20. mai 2021. aasta resolutsiooni ELi üksuste, Euroopa Parlamendi liikmete ja riikide parlamendiliikmete suhtes rakendatavate Hiina vastusanktsioonide kohta⁽⁵⁾, 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina suhete seisuga⁽⁶⁾ ning 16. detsembri 2015. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina suhete kohta⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 13. detsembri 2017. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale Hongkongi kohta 20 aastat pärast üleminekut⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi liikmete David McAllisteri ja Reinhard Bütikoferi 1. juuli 2020. aasta ühisavaldust uue riikliku julgeolekuseaduse kohta Hongkongis,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi esimeeste konverentsi 6. juuli 2020. aasta pressiavaldust,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 23. juuni 2021. aasta avaldust Apple Daily tegevuse lõpetamise kohta Hongkongis ja 17. aprilli 2021. aasta avaldust demokraatiameelsete aktivistide süüdimõistmise kohta Hongkongis, komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. juuni 2021. aasta avaldust Hongkongi valimissüsteemi muudatuste kohta, asepresidendi/ kõrge esindaja ELi nimel tehtud 11. märtsi 2021. aasta avaldust Hongkongi valimissüsteemi kohta ning 7. jaanuari 2021. aasta avaldust 2020. aasta juulis Hongkongis toimunud demokraatiameelsetel eelvalimistel osalenud inimeste massilise vahistamise kohta, samuti kõiki teisi avaldusi olukorra kohta Hongkongis,
- võttes arvesse kõrge esindaja/ asepresidendi 2. mail 2021. aastal ülemaailmse ajakirjandusvabaduse päeva puhul Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust,
- võttes arvesse 12. märtsil 2021. aastal avaldatud ELi aastaaruannet 2020. aasta poliitilise ja majandusliku arengu kohta,
- võttes arvesse 28. novembril 2019. aastal Hongkongis toimunud 13. iga-aastast struktureeritud dialoogi,
- võttes arvesse nõukogu 28. juuli 2020. aasta järeldusi Hongkongi kohta,
- võttes arvesse 16. detsembri 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, samuti ÜRO inimõiguste komitee poolt 26. augustil 2020. aastal Hongkongi puudutavate küsimuste loetelus tõstatatud mureküsimusi,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0027.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0174.

⁽³⁾ ELT C 165, 4.5.2021, lk 2.

⁽⁴⁾ ELT C 224, 27.6.2018, lk 78.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0255.

⁽⁶⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 103.

⁽⁷⁾ ELT C 399, 24.11.2017, lk 92.

⁽⁸⁾ ELT C 369, 11.10.2018, lk 156.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 24. juuni 2021. aasta avaldust selle kohta, et Hongkongi uus riiklik julgeolekuseadus sunnib ajakirjanikke end ise tsenseerima, vältimaks vastuollu sattumist „ebamääraselt sõnastatud õigusrikkumiste“ kontekstis, ning tema 21. juuni 2021. aasta avaldust Inimõiguste Nõukogu 47. istungjärgul,
  - võttes arvesse ÜRO ekspertide 26. juuni 2020. aasta üleskutset võtta põhivabaduste kaitsmiseks Hiinas otsustavaid meetmeid,
  - võttes arvesse Hiina Rahvavabariigi Rahvakongressi alalise komitee poolt 30. juunil 2020 vastu võetud Hongkongi riikliku julgeoleku seadust,
  - võttes arvesse G7 13. juuni 2021. aasta tippkohtumise kommünikeed ja G7 12. märtsi 2021. aasta avaldust valimismuudatuste kohta Hongkongis,
  - võttes arvesse Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseadust, mis võeti vastu 4. aprillil 1990 ja jõustus 1. juulil 1997,
  - võttes arvesse Ühendkuningriigi valitsuse ja Hiina Rahvavabariigi valitsuse 19. detsembri 1984. aasta ühisdeklaratsiooni Hongkongi küsimuse kohta, mida tuntakse ka Hiina ja Ühendkuningriigi ühisdeklaratsioonina,
  - võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 12. märtsi 2019. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi ja Hiina suhete strateegilised väljavaated“ (JOIN(2019)0005),
  - võttes arvesse ELi ühe Hiina poliitikat ning põhimõtet „üks riik, kaks süsteemi“,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et ELi ja Hiina pikaajaliste suhete keskmes peaks jätkuvalt olema inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamise ja järgimine, mis on kooskõlas ELi võetud kohustusega toetada neid väärtusi oma välistegevuses ning Hiina väljendatud huviga järgida neid omaenda arengu- ja rahvusvahelises koostöös;
- B. arvestades, et 17. juunil 2021. aastal ründas Hongkongis 500 relvastatud politseinikku suurima opositsioonimeelse ajalehe Apple Daily kontoreid, sundides ajakirjanikke toimetusest lahkuma, ning vaatas läbi reporterite arvuteid, telefone ja ajakirjanduslikku materjali, ning arvestades, et see oli esimene kord, kus ametivõimud leidsid, et meediaartiklid võisid rikkuda Hongkongi riikliku julgeoleku seadust; arvestades, et kinni peeti viis ajalehe juhtivtöötajat ja toimetajat, sealhulgas peatoimetaja Ryan Law, tegevdirektor Cheung Kim-hung, tegevjuht Royston Chow, kaastoimetaja Chan Puiman ja Apple Daily Digitali juht Cheung Chi-wai;
- C. arvestades, et Hongkongi politsei pressiesindaja sõnul vahistati ajalehe juhtivtöötajad ja toimetajad selle eest, et nad olid avaldanud rohkem kui 30 artiklit, milles kutsuti välisriike üles kehtestama riikliku julgeoleku seaduse suhtes sanktsioone; arvestades, et Hongkongi ametivõimud pidasid selliseid üleskutsesid kokkumänguks välisriikidega, mis ohustab riigi julgeolekut;
- D. arvestades, et 23. juunil 2021 vahistas politsei ka Apple Daily China Beati juhtkirjade autori Yeung Ching-kee (tuntud ka kui Li Ping) ja süüdistas teda vandenõus kokkumänguks välisjõududega, samuti vahistati 27. juunil 2021 sama süüdistuse alusel Apple Daily endine juhtiv juhtkirjade autor Fung Wai-kwong (tuntud ka kui Lo Fung);
- E. arvestades, et pärast seda, kui Hongkongi ametivõimud külmutasid riikliku julgeoleku seaduse alusel kõik Apple Daily varad (ligikaudu 2 miljonit eurot), oli ajaleht sunnitud 24. juunil 2021 oma 26 aastat kestnud tegevuse lõpetama; arvestades, et enam kui 800 Apple Daily töötajat kaotas töö ja tõenäoliselt ei võeta neid Hongkongis enam tööle;

Neljapäev, 8. juuli 2021

- F. arvestades, et Apple Daily asutaja Jimmy Lai kannab 20-kuulist vanglakaristust osalemise eest 2019. aasta protestiliikumises ja teda ootavad riikliku julgeoleku seaduse alusel uued süüdistused, mis võivad tuua eluaegse vanglakaristuse; arvestades, et Apple Daily oli Mandri-Hiina ja Hongkongi juhtkonna suhtes alati avalikult kriitiline ning oli Hongkongi ainus hiinakeelne ajaleht, mis oli Hiina valitsuse kontrolli alt väljas;
- G. arvestades, et riikliku julgeoleku seadus võimaldas ühelainsal ametnikul, nimelt Hongkongi julgeolekuministril külmutada ilma ametliku süüdistuse või õiglase kohtumõistmiseta kõik Apple Daily varad, tuginedes lihtsalt väidetele riikliku julgeoleku seaduse rikkumise kohta; arvestades, et sellist menetlust võiks kohaldada mis tahes avaliku äriühingu või ettevõtte suhtes, mis Hongkongis tegutseb;
- H. arvestades, et 30. juunil 2021 täitus riikliku julgeoleku seaduse jõustumisest aasta; arvestades, et ametivõimude väitel on seadus suunatud üksnes „äärmusliku vähemuse“ vastu, kes ohustab avalikku julgeolekut; arvestades, et ühe aasta jooksul on seadust siiski kohaldatud selleks, et Hongkongi vaba ühiskond peaaegu igas valdkonnas täielikult lõhkuda, tuginedes niivõrd ebamääraselt sõnastatud süüdistustele nagu „õõnestamine“, „lahkulöömine“ ja „kokkumäng välisjõududega“; sellega on täielikult muudetud Hongkongi poliitilist ja õigusmaastikku ning takistatud ajakirjandusvabadust ja arvamuste vaba väljendamist; arvestades, et riiklikku julgeolekut kasutati selleks, et põhjendada demokraatliku leeri poliitiliste ja valitud esindajate, aktivistide, üliõpilaste ja ajakirjanike vastu suunatud tsensuuri, ahistamist, vahistamisi ja süüdistuste esitamist; arvestades, et riikliku julgeoleku seaduse alusel on vahistatud hinnanguliselt 128 inimest ja ametlik süüdistus on esitatud 64 inimesele, kellest 47 on praegu eelvangistuses; arvestades, et riikliku julgeoleku seadus on täielikult vastuolus põhimõttega „üks riik, kaks süsteemi“; arvestades, et ajakirjandusvabaduse vähenemine on vastuolus ka Hongkongi püüdlusega tegutseda rahvusvahelise ärikeskusena;
- I. arvestades, et alates riikliku julgeoleku seaduse jõustumisest on seda kasutatud ajakirjanike ja meedia hirmutamiseks, ründamiseks ja isegi ahistamiseks, ning ajakirjanikud on seetõttu juba hakanud oma tööst loobuma; arvestades, et vähemalt kümnet ajakirjanikku ja ajakirjandusvabaduse kaitsjat võib nüüd oodata eluaegne vanglakaristus; arvestades, et Apple Daily sunniviisiline sulgemine süüdistatuna riigi julgeoleku ohustamises tähendab meedia- ja sõnavabaduse lõppu Hongkongis;
- J. arvestades, et 27. juunil 2021 teatas veel üks sõltumatu meediaväljaanne, Stand News, kõigi arvamuskirjelduste kustutamisest oma veebisaidilt ja kuus direktorit astus tagasi; arvestades, et Hongkongi ajakirjanike liit on hoiatanud ajakirjanike edasise vahistamise eest ja teatanud, et ametivõimud on koostanud nimekirja isikutest, kes tuleb riikliku julgeoleku seaduse alusel vahistada;
- K. arvestades, et vähemalt kaks välismaist kohtunikku on ametist tagasi astunud, nimetades peamise põhjusena riikliku julgeoleku seadust; arvestades, et tänava juunis sekkusid Pekingi-meelsed seadusandjad esimest korda edukalt Hongkongi kõrgeima apellatsioonikohtu vanemkohtuniku ametisse nimetamisel, mis näib olevat esimene konkreetne samm kohtuvõimu sõltumatuse õõnestamiseks;
- L. arvestades, et Hongkongi ametivõimud on kasutusele võtnud riikliku julgeoleku seaduse rikkumisest teatajate vihjeliini; arvestades, et õppematerjale ja -kavasid, mis on kasutusel alg- ja keskkoolides, sealhulgas rahvusvahelistes koolides, kus õpivad välismaalaste lapsed, kontrollitakse nüüd riikliku julgeoleku seaduse põhimõtete alusel;
- M. arvestades, et 16. aprillil 2021 mõisteti Hongkongis kahes eri kohtuasjas rahumeelse osalemise eest meeleavaldustes süüdi 10 silmapaistvat demokraatiameelset isikut: Martin Lee, Albert Ho, Jimmy Lai, Margaret Ng, Cyd Ho, Lee Cheuk-yan, Leung Kwok-hung, Au Nok-hin, Leung Yiu-chung ja Yeung Sum; arvestades, et neile mõisteti 8–18 kuuline vanglakaristus ning neist viiele tingimisi 8–12 kuuline vangistus; arvestades, et need kõige viimased otsused tehti pärast Joshua Wongi ja Sze-Yiu Koo süüdimõistmist 13. aprillil 2021; arvestades asjaolu, et mõnele neist isikutest mõisteti pikk vanglakaristus vägivallatute tegude eest olukorras, kus nad kasutasid oma kaitstud kodanikuõigusi, on see järjekordne märk demokraatliku ruumi jätkuvast ahenemisest ja põhivabaduste vähenemisest Hongkongis;

Neljapäev, 8. juuli 2021

- N. arvestades, et riikliku julgeoleku seadus rikub selgelt, nii *de jure* kui ka *de facto*, 1984. aasta Hiina ja Suurbritannia ühisdeklaratsiooni ning Hongkongi erihalduspiirkonna 1990. aasta põhiseadust, millega tagatakse 50 aasta jooksul pärast suveräänsuse üleminekut täidesaatva, seadusandliku ja kohtuvõimu autonoomia ja sõltumatus ning põhiõigused ja -vabadused, nagu sõna-, kogunemis-, ühinemis- ja ajakirjandusvabadus; arvestades, et riikliku julgeoleku seadus takistab Hongkongil täitmast ka oma rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti; arvestades, et nii ühisdeklaratsioonis kui ka põhiseaduses on sätestatud Hiina ja Ühendkuningriigi vahel kokku lepitud põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi“;
- O. arvestades, et EL ja Euroopa Parlament on alati kindlalt toetanud põhimõtet „üks riik, kaks süsteemi“ ning Hongkongi ulatusliku autonoomia säilimist kooskõlas põhiseaduse ja rahvusvaheliste kohustustega, ning arvestades, et EL on tõsiselt huvitatud, et Hongkongi stabiilsus ja jõukus selle põhimõtte kohaselt jätkuks; arvestades, et praeguses olukorras õhnestatakse ja tühistatakse neid põhimõtteid paratamatult ja pöördumatult;
- P. arvestades, et EL on endiselt äärmiselt mures Hiina Rahvavabariigi (edaspidi „HRV“) Hongkongi riikliku julgeoleku seaduse pärast; arvestades, et tegemist on tundliku teemaga, millel on kaugeleulatuvad tagajärjed Hongkongile ja selle elanikele, ELi ja välisriikide kodanikele, ELi ja rahvusvahelistele kodanikuühiskonna organisatsioonidele ning ettevõtjate usaldusele Hongkongi vastu; arvestades, et riikliku julgeoleku seaduse jõustumine suurendaks riske ELi kodanike jaoks;
- Q. arvestades, et organisatsiooni Human Rights Watch aastaaruandes märgitakse, et Hiina on inimõiguste valdkonnas jõudnud oma kõige süngemasse ajajärku alates Tiananmeni väljaku veresaunast;
- R. arvestades, et Macau avalik-õigusliku ringhäälingu ajakirjanikele on antud käsk edendada patriotismi, austust ja armastust Hiina vastu, ning vähemalt kuus ajakirjanikku on pärast uute toimetuseeskirjade kehtestamist ametist lahkunud, mis näitab, et mure riikliku julgeoleku seaduse pärast mõjutab ka teisi piirkondi; arvestades, et Macau põhiseadus kaitseb ka ajakirjandusvabadust ja kehtib kuni 2049. aastani;
- S. arvestades, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu käimasoleval istungjärgul võeti vastu ühisavaldus, mille Kanada esitas 44 riigi nimel, kelle hulka kuulusid ka 23 ELi liikmesriiki, mis on senini suurim allakirjutajate arv;
1. mõistab kõige karmimalt hukka ajalehe Apple Daily sunniiviisilise sulgemise, selle varade jätkuva külmutamise ja selle ajakirjanike vahistamise, mis kujutab endast HRV järjekordset sammu Hongkongi vaba ühiskonna lammutamiseks ning meedia- ja väljendusvabaduse lõplikuks kaotamiseks;
  2. peab äärmiselt murettekitavaks inimõiguste olukorra kiiret halvenemist Hongkongis ning konkreetsemalt sõna- ja ajakirjandusvabaduse vastu suunatud avalikke rünnakuid, kuna HRV jätkab põhivabaduste piiramist enneolematu ulatuses, mis on tekitanud inimõiguste alase hädaolukorra, ning rõhutab, et EL peab kiiresti ja otsustavalt tegutsema;
  3. väljendab täielikku solidaarsust kõigi Hongkongi ajakirjanikega, kes vaatamata riikliku julgeoleku seaduse jõustumisele jätkavad kindlalt meediavabaduse ja sõltumatu ajakirjanduse kaitsmist ning sündmuste dramaatilise arengu kajastamist Hongkongis; kutsub Hongkongi võime üles lõpetama ajakirjanike kohtulik tagakiusamine ja hirmutamise, ning püüdma neid kaitsta vägivalda, surve, diskrimineerimise, ebaõiglaste kohtumenetluste ja katsete eest takistada neid oma ülesandeid täitmast või nõrgendada nende suutlikkust seda teha kooskõlas rahvusvaheliste normidega, eelkõige kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklitega 19 ja 21, mis käsitlevad väljendusvabadust ja rahumeelse kogunemise õigust;
  4. kutsub Hongkongi võime tungivalt üles vabastama viivitamata ja tingimusteta kõik ajakirjanikud, rahumeelsed meelevaldajad, aktivistid ja poliitilised esindajad, kes on lihtsalt kasutanud õigust väljendusvabadusele ja teistele inimõigustele ning kes on riikliku julgeoleku seaduse alusel arretereeritud, ja loobuma kõigist süüdistustest nende vastu; nõuab, et lõpetataks poliitilistel põhjustel süüdistuste esitamine ja muud kohtumenetlused rahumeelsete meelevaldajate vastu, eesmärgiga vaigistada kriitikuid ja takistada inimesi avalikus sfääris osalemast;

Neljapäev, 8. juuli 2021

5. kordab oma tõsist muret riikliku julgeoleku seaduse jõustumise pärast 30. juunil 2020. aastal ja peab seda rahvusvahelisest õigusest, eriti Hiina-Ühendkuningriigi ühisdeklaratsioonist tulenevate kohustuste rikkumiseks HRV poolt ning kõikehaaravaks rünnakuks Hongkongi ulatusliku autonoomia, õigusriigi põhimõtte ja põhivabaduste vastu; tunnistab, et seda seadust on korduvalt kasutatud valimiskandidaatide ja poliitikute diskvalifitseerimiseks ja vangistamiseks, üliõpilaste vahistamiseks sotsiaalmeedia postituste eest ja levinud protestiloosungite keelustamiseks; rõhutab, et riikliku julgeoleku seadus välistab usaldusliku suhte Hiina ja ELi vahel, õhustab tulevast koostööd ja vähendab veelgi Pekingi usaldusväärset rahvusvahelist areenil;
6. mõistab hukka kõik katsed demokraatiameelseid aktiviste vaikima sundida, sealhulgas blokeerida riikliku julgeoleku seaduse alusel demokraatiat pooldavaid veebisaite; kordab, et väljendus- ja teabevabadus on põhiõigus, mis on sätestatud nii Hongkongis kehtivas õiguses kui ka rahvusvahelises õiguses;
7. väljendab sügavat muret seoses teadetega, et Hongkongi politseijõudude poolt ja vanglates kasutatakse salajast kinnipidamist, piinamist, väärkohtlemist ning ülestunnistuste väljapressimist, ning väljendab muret praegu kohtumõistmist ootavate isikute pärast, keda peetakse pikka aega üksikvangistuses;
8. mõistab hukka uued piirangud kohtusüsteemi sõltumatusele ja kohtute üha suurema politiseerimise; rõhutab tungivat vajadust hoida järgmise sammuna ära Hongkongi sõltumatu kohtusüsteemi lõhkumine, ning kutsub Euroopa välisteenistust üles koostama lisaks Hongkongi käsitlevale aastaaruandele üksikasjaliku avaliku aruande õigusriigi põhimõtte ja kohtusüsteemi sõltumatuse kohta;
9. väljendab muret hiljuti vastu võetud muudatuste pärast Hongkongi valimiseaduses, millega kehtestatakse nn patriootlikkuse nõue ja luuakse kõikide valimiskandidaatide kontrollimise komisjon, mis peab eemaldama kõik eriarvamusel olivad ja on täielikult vastuolus Hongkongi põhiseaduses sätestatud suurema demokraatliku esindatuse kohustusega;
10. nõuab tungivalt, et Hiina võimud tunnistaksid kehtetuks riikliku julgeoleku seaduse, mis kahjustab Hongkongi rahvusvahelist staatust, ning nõuab tungivalt, et Hongkongi võimud taastaksid põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi“ alusel täielikult õigusriigi põhimõtte, inimõiguste, demokraatlike põhimõtete ja ulatusliku autonoomia, nagu on sätestatud Hongkongi põhiseaduses ning kooskõlas Hongkongis kehtivate siseriiklike ja rahvusvaheliste kohustustega;
11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles käsitlema kõigi ELi ja Hiina kohtumiste päevakorras, sealhulgas nende kohtumiste ettevalmistamisel peetavatel diplomaatilistel konsultatsioonidel prioriteetse küsimusena riikliku julgeoleku seadust; peab väga oluliseks, et kooskõlas oma lubadusega väljendada suhetes Hiinaga jõulist, selget ja ühtset seisukohta tõstataks EL ka edaspidi igas Hiina võimudega peetavas poliitilises ja inimõigustealases dialoogis Hiina inimõiguste rikkumise küsimuse, eelkõige seoses Xinjiangis ja Tiibetis elavate vähemustega; tuletab meelde, et Hiina on allkirjastanud hulgaliselt rahvusvahelisi inimõigustealaseid lepinguid ja konventsioone, ning rõhutab seetõttu, kui oluline on jätkata Hiinaga dialoogi tagamaks, et Hiina täidaks oma kohustust järgida rahvusvahelist inimõiguste raamistikku;
12. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et aprillis toimunud ELi välisasjade nõukogu istungil ei võetud vastu nõukogu järeldusi Hongkongi kohta; toetab kindlalt asepresidenti/kõrget esindajat järelduste eelnõu esitamisel esimesel võimalusel ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid lahendaksid ümmikseisu ja võtaksid vastu uued meetmed, sealhulgas sihipärased sanktsioonid kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi alusel, mis hõlmab reisikeelu kohaldamist Hongkongis ja Hiinas asuvate isikute ja üksuste suhtes ja varade külmutamist inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse tõsiste rikkumiste eest Hongkongis, sealhulgas Carrie Lami, Teresa Yeuk-wah Chengi, Xia Baolongi, Zhang Xiaomingi, Luo Huiningi, Zheng Yanxiongi, Chris Tang Ping-keungi, Stephen Lo Wai-chungi ja John Lee Ka-chiu ning HRV institutsioonide vastu, kellel on keskne roll meetmete võtmisel ja kaasaaitavas tegevuses, millega õhustatakse Hongkongi ulatuslikku autonoomiat ja vabadusi;
13. kordab oma 21. mai 2021. aasta resolutsioonis väljendatud seisukohta ELi–Hiina laiaulatusliku investeerimislepingu kohta, sealhulgas tungivat vajadust võtta vajaduse korral vastu sihipärased lisameetmed kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi alusel, et jätkata Xinjiangis ja Hongkongis kohaldatavate repressioonide teemaga tegelemist ja selleks, et Hiina lõpetaks kõik rikkumised;

Neljapäev, 8. juuli 2021

14. kutsub Euroopa välisteenistust ja nõukogu üles jätkama 2020. aasta juulis vastu võetud meetmepaketi hindamist ja edusammude tegemist ning kehtestama meetmete rakendamiseks selge ajakava; kutsub Euroopa välisteenistust üles jätkama riikliku julgeoleku seaduse, eelkõige selle artikli 38 (milles sätestatakse, et seadust kohaldatakse ka nende suhtes, kes ei ole Hongkongi alalised elanikud) võimaliku eksterritoriaalse mõju hindamist ja valmistama ette konkreetseid vastused; väljendab heameelt ELi liikmesriikide ja teiste rahvusvaheliste partnerite otsuste üle peatada väljaandmislepingud Hongkongiga; kordab, et ülejäänud 10 liikmesriigi väljaandmislepingud Hiinaga tuleb peatada;

15. tuletab meelde ja mõistab veel kord hukka ELis asuvate pankade osavõtu demokraatiameelsete endiste seadusandjate varade ja pangakontode külmutamist; kutsub Euroopa välisteenistust üles hindama, kui ulatuslik on ELis asuvate äriühingute kuulekus, kaasatus ja koostöö tegemine Hongkongi võimudega riikliku julgeoleku seaduse jõustamisel, ning kutsub liikmesriike üles pöörduma ELi pankade poole, et vabastada Hongkongi demokraatiameelsetele aktivistidele kuuluvad varad;

16. kutsub komisjoni üles hindama Hongkongis tegutsevatele ELi ettevõtjatele avalduvat pikaajalist ärilist mõju, võttes arvesse Hongkongi riikliku julgeoleku seaduse rakendamist ja pidades silmas muutuvat õigusriiki ning teabe ja kapitali vaba liikumist linnas; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles jätkama asjakohaste ekspordikontrolli mehhanismide kohaldamist ja tegema nendega tööd, et keelata Hiinal ja Hongkongil juurdepääs inimõiguste rikkumiseks kasutatavale tehnoloogiale, ning kaaluma eeskirjade kehtestamist, et takistada Euroopa investeringute tegemist äriühingutesse, kes osalevad inimõiguste ränkades rikkumistes Hiinas ja Hongkongis, sealhulgas võimalust koostada üksuste nimekiri;

17. tunneb suurt heameelt Ühendkuningriigi, Austraalia ja Kanada võetud meetmete üle, et luua programmid, millega Hongkongi kodanikele antakse võimalus elada ja töötada nendes riikides; kordab oma tungivat üleskutset liikmesriikidele koordineerida Hongkongi demokraatiameelsetele aktivistidele ja poliitilistele liidritele suunatud nn päästepaadi-süsteemi rakendamist pärast inimõiguste ja põhivabaduste olukorra sellist järsku halvenemist ning väljastada erakorralised reisidokumendid Hongkongi ajakirjanikele, keda ohustab vahistamine riikliku julgeoleku seaduse alusel;

18. nõuab tungivalt, et kõik ELi ja Euroopa diplomaatilised töötajad teeksid kõik, mis nad suudavad, et kaitsta ja toetada Hongkongi rahumeelseid aktiviste ja poliitilisi liidreid, sealhulgas osaleksid kohtuistungitel, taotleksid vanglakülastusi ning suhtleksid pidevalt ja resolutselt kohalike võimudega, kohaldades täielikult ELi suunised inimõiguste kaitsjate kohta ja muud asjakohast ELi poliitikat, sealhulgas uut ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava; ootab, et Euroopa välisteenistus ja nõukogu töötaksid välja konkreetseid meetmeid, et suurendada toetust Hongkongi kodanikuühiskonnale ja meediale, näiteks laiendades Euroopa demokraatia rahastu kohaldamisala Kagu-Aasias asuvatele projektidele ja kaasates aktiivselt Hongkongi diasporaa;

19. nõuab, et EL ja liikmesriigid tagaksid, et Hongkongi vaigistatud inimestele antakse taas hääl, aidates neil inimõiguste rikkumisi arhiveerida, avalikustada ja dokumenteerida, ning astuksid vastu HRV-le, tehes Hongkongis keelatud raamatud internetis laialdaselt kättesaadavaks; väljendab toetust rahvusvaheliste telekanalite, nagu Deutsche Welle ja France 24 pingutustele anda korrapäraselt teada olukorrast Hongkongis;

20. kutsub komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles lükkama tagasi valitsuse esindajate ja diplomaatide saadetud kutsed osaleda 2022. aasta Pekingi taliolümpiamängudel, välja arvatud juhul, kui Hiina valitsus näitab tõendatult inimõiguste olukorra paranemist Hongkongis, Xinjiangi Uiguuri piirkonnas, Tiibetis, Sise-Mongoolias ja mujal Hiinas;

21. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid suurendaksid Erasmuse programmi akadeemilisi ja koolitusvõimalusi Hongkongi üliõpilastele ja noortele kõrgkooli lõpetanutele; kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles töötama välja ja kooskõlastama meetmeid, et kaitsta Hongkongi üliõpilaste ja teadlaste akadeemilist vabadust Euroopa ülikoolides Hiina võimude surve eest;

22. kordab oma nõudmist, et EL ja kõik selle liikmesriigid töötaksid ühtselt ja otsustavalt selle nimel, et ÜRO Inimõiguste Nõukogus korraldataks Hiinat käsitlev erakorraline istung või kiireloomuline arutelu ning algatataks Hiinat käsitlev ÜRO sõltumatu uurimine; toonitab kasvavat rahvusvahelist toetust sõltumatu uurimise algatamisele;

Neljapäev, 8. juuli 2021

23. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid ärgitaksid ÜRO peasekretäri kaaluma kõiki tema käsutuses olevaid mehhanisme, et tagada sõltumatu järelevalve ja aruandlus olukorra kohta Hiinas, sealhulgas ÜRO erisaadiku nimetamist; palub nõukogul ja asepresidendil / kõrgele esindajal teha koostööd rahvusvahelise üldsusega, et luua Hongkongi käsitlev rahvusvaheline kontaktrühm, ning lisada Hongkong korrapäraselt teiste rahvusvaheliste organisatsioonide päevakorda;
24. ergutab ÜRO liikmeid korraldama korrapäraselt avalikke üritusi, et suurendada teadlikkust Hiina valitsuse tõsistest inimõiguste rikkumistest, sealhulgas inimsusvastastest kuritegudest, ja muudest rahvusvahelise õiguse rikkumistest, korraldades muu hulgas vähemalt ühe ÜRO Julgeolekunõukogu nn Arria valemi kohase kohtumise; tervitaks seda, kui ELi institutsioonid ja liikmesriigid kaaluksid Hongkongile toetuse avaldamise päeva tähistamist igal aastal 1. juulil, et suurendada Euroopa üldsuse teadlikkust Hongkongis valitsevast olukorrast; kutsub veel kord ELi ja selle liikmesriike üles kaaluma kohtuasja algatamist Rahvusvahelises Kohtus argumendiga, et Hiina otsus kehtestada Hongkongis riikliku julgeoleku seadus ja selle kohaldamine rikub Hiina ja Suurbritannia ühisdeklaratsiooni ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakti;
25. taunib Hongkongi politsei otsust keelustada iga aasta 4. juunil Tiananmeni väljaku sündmuste mälestamiseks toimuv vaikne meelevaieldus ja iga-aastane 1. juuli marss, andes samal ajal eriloa COVID-19 piirangute täitmata jätmiseks, et Hongkongi ametnikud saaksid tähistada Hiina Kommunistliku Partei sajandat aastapäeva;
26. kutsub asepresidenti/kõrget esindajat üles tegema tihedat koostööd sarnaselt meelestatud riikide ja partneritega, et peatada Hongkongi vabaduste õõnestamine; tervitab hiljuti algatatud ELi ja USA kahepoolset dialoogi Hiina teemal ning rõhutab, et peamine eesmärk peaks olema inimõiguste küsimuse parem koordineerimine, keskendudes muu hulgas olukorrale Hongkongis;
27. märgib, et HRV poliitika loobuda lähenemisviisist „üks riik, kaks süsteemi“ on tekitanud suurt võõristust Taiwani rahvas, ning rõhutab oma valmisolekut teha rahvusvaheliste partneritega koostööd, et aidata tugevdada demokraatiat Taiwanis;
28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile ning Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusjuhile ja seadusandlikule kogule.
-

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0357

Surmanuhtlus Saudi Araabias, eelkõige Mustafa Hashem al-Darwishi ja Abdullah al-Howaiti juhtumid**Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon surmanuhtluse kohta Saudi Araabias, eelkõige Mustafa Hashem al-Darwishi ja Abdullah al-Howaiti juhtumite kohta (2021/2787(RSP))**

(2022/C 99/20)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Saudi Araabia kohta, eelkõige 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni ajakirjaniku Jamal Khashoggi tapmise kohta Saudi Araabia konsulaadis Istanbulis⁽¹⁾, 14. veebruari 2019. aasta resolutsiooni naiste õiguste kaitsjate kohta Saudi Araabias⁽²⁾, 8. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni Etiopia sisserändajate olukorra kohta Saudi Araabia kinnipidamiskeskustes⁽³⁾ ning 11. veebruari 2021. aasta resolutsiooni humanitaar- ja poliitilise olukorra kohta Jeemenis⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli 10. detsembri 2020. aasta avaldust välisasjade nõukogus, et „inimõigused on osa Euroopa Liidu DNAst“,
- võttes arvesse ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse 1966. aasta majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse piinamise ning muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemise või karistamise vastast ÜRO konventsiooni,
- võttes arvesse Saudi Araabia inimõiguste olukorra üldist korrapärast läbivaatamist, mis toimus 2018. aasta novembris,
- võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse ÜRO kinnipeetavate kohtlemise standardseid miinimumnõudeid (nn Mandela nõuded),
- võttes arvesse ELi suuniseid surmanuhtluse küsimuses,
- võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi,
- võttes arvesse Araabia inimõiguste hartat,
- võttes arvesse ÜRO eriraportöride 3. märtsi 2021. aasta avaldust surmanuhtluste muutmise kohta,
- võttes arvesse kohtuvälise ja omavoliliste hukkamiste ÜRO eriraportööri Agnes Callamardi 2021. aasta juuni aruannet, milles märgitakse, et Saudi Araabia ajakirjaniku Jamal Khashoggi ettekatsetud hukkamise eest on vastutav Saudi Araabia (Callamardi aruanne),

---

⁽¹⁾ ELT C 345, 16.10.2020, lk 67.

⁽²⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 133.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0260.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0053.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse inimõiguste kaitsjate olukorra ÜRO eriraportööri Mary Lawlori aruannet, milles analüüsitakse inimõiguste kaitsjate tapmist Saudi Araabias ja mida esitati ÜRO Inimõiguste Nõukogu 46. istungjärgul 2021. aasta märtsis,
  - võttes arvesse USA riikliku luurejuhi büroo raportit, milles antakse hinnang Saudi Araabia valitsuse rollile Jamal Khashoggi tapmisel ja mis avaldati 2021. aasta veebruaris,
  - võttes arvesse asjaolu, et Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee andis Loujain al-Hathloulile 2020. aasta Václav Haveli inimõiguste auhinna,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et Saudi Araabia Kuningriik kohustus 2016. aastaks uute õigusaktidega kaotama surmanuhtluse eranditult kõigi alaealiste õigusrikkujate suhtes ning on seda kohustust diplomaatilistes avaldustes kinnitanud; arvestades, et Saudi Araabia välisministeerium tegi need avaldused 2016. aasta septembris ÜRO lapse õiguste komitees ning 2018. aasta augustis, teatades, et „kui alaealise sooritatud kuritegu on karistatav surmanuhtlusega, vähendatakse tema karistust maksimaalselt kümneaastase vangistuseni kinnipidamisasutuses“;
- B. arvestades, et 31. juuli 2018. aasta kuningliku dekreediga välja kuulutatud Saudi Araabia 2018. aasta alaealiste seaduse artiklis 15 on sätestatud, et „kui alaealise sooritatud kuritegu on karistatav surmanuhtlusega, vähendatakse tema karistust maksimaalselt kümneaastase vangistuseni kinnipidamisasutuses“; arvestades, et sellele järgnenud Saudi Araabia 2018. aasta inimõiguste olukorra üldises korrapärases läbivaatamises ÜRO Inimõiguste Nõukogus märgiti, et riik on teinud märkimisväärseid edusamme lapse õiguste austamise, kaitse ja järgimise edendamisel;
- C. arvestades, et 15. juunil 2021. aastal hukati šiiidi vähemusse kuuluv Saudi noormees Mustafa Hashem al-Darwish rikkumiste eest, mille ta võib inimõiguslaste sõnul olla toime pannud alaealisena, hoolimata kuningriigi hiljutisest avaldusest, et riigis on kaotatud surmanuhtlus alaealistele; arvestades, et tema suhtes kohaldati pikaajalist eelvangistust, piinamist ja äärmiselt ebaõiglast kohtumõistmist; arvestades, et al-Darwishi süüdistuses ei täpsustata tema väidetavate kuritegude toimepanemise täpset kuupäeva, mistõttu on tõenäoline, et ta oli väidetavate kuritegude ajal alaealine, ning seetõttu tuleks tema karistus läbi vaadata vastavalt uutele riiklikele õigusaktidele, mis käsitlevad surmanuhtluse kohaldamist alla 18aastaste isikute suhtes;
- D. arvestades, et Abdullah al-Howaiti üle mõisteti kohut kuue isiku kollektiivsel kohtuprotsessil, millel käsitleti relvastatud röövi; arvestades, et Saudi Araabia põhjaosas asuv Tabuki kriminaalkohus mõistis 27. oktoobril 2019 Abdullah al-Howaiti surma hoolimata asjaolust, et tema DNA proov võeti pärast tema vahistamist, mis muudab tema kui võimaliku kahtlusaluse isiku tuvastamise kehtetuks; arvestades, et al-Howaiti vahistati 2017. aasta mais, kui ta oli 14-aastane; arvestades, et kohtudokumentide kohaselt hoiti teda neli kuud üksikvangistuses ja teda piinati ülekuulamiste ajal, kus ei viibinud tema vanemad ega advokaat; arvestades, et teda peeti kinni Tabuki kriminaaluurimisosakonnas, mitte alaealiste kinnipidamiskeskuses; arvestades, et Abdullah al-Howaiti, kes oli väidetavate kuritegude toimepanemise ajal 14-aastane, viibib endiselt kinnipidamisasutuses ja on surma mõistetud; arvestades, et ülemkohus tegeleb tema juhtumi läbivaatamisega alates 2021. aasta juunist;
- E. arvestades, et 23. aprillil 2019 hukkasid Saudi Araabia ametivõimud kuus alaealist õigusrikkujat, sealhulgas Saeed al-Scafi, Salman al-Quraishi, Abdul Aziz al-Sahawi, Abdul Karim al-Hawaji, Abdullah al-Asrih' ja Mujtaba al-Sweikati; arvestades, et hukkamine ähvardab veel vähemalt üheksat alaealist õigusrikkujat;
- F. arvestades, et Saudi Araabias on praegu veel vähemalt 40 kinnipeetavat, keda ähvardab surmanuhtlus; arvestades, et see arv hõlmab mitut väidetavat kuriteojuhtumit, mis on toime pandud alaealiste või rahumeelsete kriitikute poolt, nagu islami õpetlased Salman al-Odah ja Hassan al-Maliki, kelle suhtes prokurör nõuab jätkuvalt surmanuhtlust;
- G. arvestades, et Saudi Araabia on aastaid kuulunud nende riikide hulka, kus hukatakse kõige rohkem inimesi maailmas; arvestades, et alates 2015. aasta jaanuarist on toimunud rohkem kui 800 hukkamist, millest suur osa on seotud vägivaltatute uimastikuritegudega, samuti on hukatud inimesi kuritegude eest, mida ametivõimud seostavad terrorismiga, kuid mis olid rahumeelsed;

Neljapäev, 8. juuli 2021

- H. arvestades, et Saudi Araabias on 2021. aasta esimesel poolel hukatud 32 inimest, mis on rohkem kui terve 2020. aasta jooksul kokku, ning et Saudi Araabia on alates sellest, kui ta esmakordselt võttis kohustuse kaotada surmanuhtlus alaealistele õigusrikkujatele, hakanud vähemalt kaheksa alaealist õigusrikkujat;
- I. arvestades, et tulenevalt Saudi Araabia kuninglikust 2020. aasta määrusest tuleks surmaotsused ära muuta isikute puhul, kes panid kuriteo toime alaealisena; arvestades, et selles õigusaktis on mitu õiguslikku lünka, mis jätavad siiski võimalusi alaealiste hukkamiseks, näiteks on välistatud surmanuhtlused, mille aluseks on *hudud* (ettemääratud karistustega kuriteod) või *qisas* (kuriteod, mis on seotud kättemaksuga), samuti terrorismivastase võitluse seaduse alusel langetatud otsused;
- J. arvestades, et Saudi Araabia muutis Ali al-Nimrile, Dawood al-Marhoonile ja Abdullah al-Zaherile mõistetud surmanuhtlusi kuritegude eest, mida eksperdid pidasid põhiõiguste, sealhulgas kogunemis- ja väljendusvabaduse kasutamise kriminaliseerimiseks, ja mille nad väidetavalt panid toime alaealistena; arvestades, et nende uueks karistuseks määrati 10-aastane vangistus, mis hõlmab ka juba vanglas veedetud aega; arvestades, et ÜRO eksperdid on nõudnud nende vabastamist;
- K. arvestades, et kuigi Saudi Araabia inimõiguste komisjon teatas 2021. aasta jaanuaris moratoriumist surmanuhtlusele uimastitega seotud kuritegude eest, ei ole seadust veel muudetud ning surmanuhtluse määramine on kohtunike ja ametivõimude otsustada;
- L. arvestades, et surmanuhtluse kaotamine kogu maailmas on ELi inimõiguste poliitika üks peamisi eesmärke;
- M. arvestades, et viimastel kuudel on mitmele inimõiguslasele mõistetud karmid vanglakaristused kohtuprotsessides, mida varjutasid nõuetekohase menetluse puudumine ja usutavad väited piinamise kohta; arvestades, et Abdurahman al-Sadhanile määrati 20-aastane vanglakaristus ja 20-aastane reisikeeld tegevuse eest, mis on seotud valitsust kritiseerivate säutsudega; arvestades, et tema kohtuprotsessi ajal rikuti rängalt rahvusvahelisi õiglase kohtumõistmisega seotud nõudmisi;
- N. arvestades, et 2021. aasta märtsis suurendati Mohammed al-Otaibile, inimõiguste liidu asutajale, kes seisis surmanuhtluse kaotamise ja ühiskonnas naiste rolli tugevdamise eest, rahumeelse inimõiguslase tegevuse eest määratud vanglakaristust 14 aastalt 17 aastale;
- O. arvestades, et paljudele naistele, kes vahistati 2018. aastal toimunud naiste õiguste kaitsjate mahasurumise käigus, mõisteti pikaajalised vanglakaristused üksnes nende inimõigustealase tegevuse eest; arvestades, et Saudi ametivõimud on hiljuti vabastanud vanglast naiste õiguste kaitsjad, nende hulgas Loujain al-Hathloul's, Nouf Abdulaziz, Samar Badawi ja Nassima al-Sada; arvestades, et nende karistused üksnes peatati ning Saudi Araabia ametivõimud on kehtestanud vabastatud inimõiguste kaitsjatele reisikeelu;
- P. arvestades, et 2017. aasta seaduses terrorismi ja selle rahastamise vastu võitlemise kohta määratletakse terrorism ebamääraselt ega eeldata vägivalda kasutamist, et tegevust saaks liigitada terroriaktiks;
- Q. arvestades, et kohtuväliste ja omavoliliste hukkamiste ÜRO erireportööri arvates on Saudi Araabia ametivõimud toime pannud kuritarvitusi, kasutades elektroonilist seiretehnoloogiat; arvestades, et ELi 2021. aastal ajakohastatud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli määruuses kehtestati küberseiretehnoloogia uued kontrollid⁽⁵⁾;
- R. arvestades, et Saudi Araabia Kuningriik on maailmas üks vähimal määral peamiste rahvusvaheliste inimõigustealaste lepingute ratifitseerijaid ning ta ei ole ühinenud kesksete inimõigustealaste lepingutega, mis moodustavad õiguse elule normatiivse tuumiku, nagu kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- S. arvestades, et piinamine ja alandav kohtlemine vanglates on Saudi Araabias laialt levinud tavad ning neid kasutatakse nii ülekuulamisele ülestunnistuste saamiseks kui ka karistusena kinnipidamise ajal; arvestades, et väiteid piinamise kohta uuritakse harva;

(5) ELT L 206, 11.6.2021, lk 1.

Neljapäev, 8. juuli 2021

1. mõistab karmilt hukka asjaolu, et Saudi Araabia Kuningriik jätkab alaealiste õigusrikkujate hukkamist hoolimata oma väidetest, et on sellised hukkamised kaotanud, sealhulgas hiljuti toimunud Mustafa Hashem al-Darwish hukkamise kuritegude eest, mis võisid aset leida, kui ta oli alaealine, ja kes mõisteti süüdi ebaõiglases kohtumenetluses, mis hõlmas temalt piinamise teel saadud ülestunnistust, ning asjaolu, et Saudi Araabias on praegu vähemalt 40 kinni peetavat, keda ohustab hukkamine, sealhulgas vähemalt üheksa inimest alaealistena toime pandud väidetavate kuritegude eest ja valitsust rahumeelselt kritiseerinud inimesed;
2. kutsub Saudi Araabiat üles kinnitama, et Abdullah al-Howaiti, Mohammed al-Farajit ja kõiki teisi praegu surmanuhtluse täideviimist ootavaid alaealisi õigusrikkujaid ei hukata, et piinamise teel saadud nn ülestunnistused jäetakse nende kohtuasjadest välja ning et kõigile alaealistele õigusrikkujatele võimaldatakse õiglane kohtumõistmine ilma surmanuhtlust kohaldamata; nõuab Abdullah al-Howaiti väidetava piinamise uurimist ja kõigi toimepanijate vastutusele võtmist;
3. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia tõeliselt kaotaks alaealiste õigusrikkujate surmanuhtluse vastavalt lapse õiguste konventsioonist tulenevatele kohustustele, olenemata süüteo liigist, sealhulgas *ta'zir* (kaalutusõiguse alusel määratava karistusega süüteo), *hudud* ja *qisas*, mille põhjal vähemalt neljale lapsest süüdistatavale võidakse määrata surmanuhtlus; kutsub Saudi Araabiat üles avaldama oma 2020. aasta kuningliku dekreedid, et pakkuda alaealistele õigusrikkujatele täielikku ja tagasiulatuvat kaitset, nagu Saudi Araabia ametivõimud on lubanud, ning viia oma alaealiste seadus rahvusvaheliste standarditega kooskõlla;
4. kinnitab veel kord oma sügavat hukkamõistu surmanuhtlusele kõikjal ja mis tahes asjaoludel; kutsub Saudi Araabiat üles rakendama hukkamiste suhtes moratooriumi kuni nende kaotamiseni ning vaatama sõltumatult läbi kõik juhtumid oma kriminaalõigussüsteemis, mis hõlmavad surmanuhtlust alaealisena toime pandud kuritegude eest, piinamise teel saadud ülestunnistuste alusel või juhul, kui õiglast kohtumõistmist ei toimunud, ning avaldama läbivaatamise tulemusel; nõuab rahvusvahelist ja siseriiklikku dialoogi allesjäänud tõkete üle, mis takistavad surmanuhtluse kaotamist kõigi alaealiste õigusrikkujate puhul, et sillutada teed surmanuhtluse täielikule kaotamisele Saudi Araabias;
5. väljendab heameelt ametivõimude hiljutise otsuse üle muuta Ali al-Nimrile, Dawood al-Marhoonile ja Abdullah al-Zaherile väidetavalt alaealisena toime pandud kuritegude eest määratud surmanuhtlusi, mis on vajalik samm selle suunas, et Saudi Araabia täidaks oma riiklike ja rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi, eelkõige neid, mis tulenevad lapse õiguste konventsioonist; nõuab nende vabastamist kooskõlas ÜRO inimõiguste ekspertide nõudmistega, kuna need eksperdid pidasid nende kuritegusid põhiõiguste, sealhulgas kogunemis- ja väljendusvabaduse kasutamise kriminaliseerimiseks;
6. kutsub Saudi Araabia ametivõime üles vaatama läbi kõigi praegu surma mõistetud vangide juhtumid, et nende karistust muuta või pakkuda uut ja õiglast kohtumõistmist juhul, kus surmanuhtlust ei määrata;
7. nõuab tungivalt, et ELi delegatsioon ja ELi liikmesriikide diplomaatilised missioonid Saudi Araabias taotleksid kiiresti luba surmanuhtluse täideviimist ootavate alaealiste õigusrikkujate külastamiseks;
8. nõuab tungivalt, et nõukogu peataks Saudi Araabia suunal kogu ELi ekspordi massijälgimist võimaldava tehnoloogia ja muude kahesuguse kasutusega kaupade valdkonnas, mida saab kasutada siserepressioonide hõlbustamiseks ja kodanikuühiskonna vaigistamiseks; rõhutab ELis tegutsevate IT-turvalisuse ettevõtete ja riiklike luureteenistuste erilist vastutust ning nende moraalselt ja õiguslikult kohustust vältida olukorda, kus nende praegused või endised töötajad aitavad Saudi Araabial oma elanikkonda represseerida, tehes Saudi Araabia ametivõimude heaks kaudselt või otseselt tööd, et suruda maha sisemine teisitimõtlemine ja sõnavabadus;
9. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia valitsus täidaks oma kohustusi, mis tulenevad piinamisvastasest konventsioonist, mille ta on ratifitseerinud, ning soovib tungivalt Saudi Araabia Kuningriigil ratifitseerida piinamisvastase konventsiooni fakultatiivprotokoll ja kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti teine fakultatiivprotokoll, eesmärgiga kaotada surmanuhtlus;
10. mõistab teravalt hukka inimõiguste kaitsjatele, rahumeelsetele kriitikutele ja aktivistidele karmide vanglakaristuste määramise praktika ning kinnitab veel kord oma solidaarsust inimõiguste kaitsjate olulise tegevusega ning vajadusega kaitsta sõna- ja väljendusvabadust;

Neljapäev, 8. juuli 2021

11. nõuab, et viivitamata ja tingimusteta vabastataks kõik inimõiguste kaitsjad, naiste õiguste kaitsjad, rahumeelsed kriitikud ja aktivistid, sealhulgas Abdurahman al-Sadhan, Mohammed al-Otaibi, Khaled Al-Omair, Mohammed al-Rabiah, Israa al-Ghomgham, Mousa al-Hashim, Ahmed al-Matrood, Khaled al-Ghanim, Ali al-Ouwaisher, Mujtaba al-Muzain, Waleed Abu al-Khair, Abdulaziz al-Shubaili, Issa al-Nukhaifi ja Natheer al-Majed;
12. nõuab täielikku vabadust ajutiselt vabastatud inimõiguste kaitsjatele, kelle suhtes kehtivad endiselt piirangud, nagu Loujain al-Hathloul, sealhulgas nende ja nende perekondade suhtes kehtestatud reisikeelu kaotamist, töökeelu kaotamist, veebipõhise jälgimise piiramist ja nende täielike kodanikuõiguste taastamist;
13. tuletab meelde, et Sahharovi auhinna laureaat Raif Badawi on nüüdseks olnud üheksa aastat vanglas; kutsub ELi, liikmesriike ja rahvusvahelist üldsust üles suurendama survet Saudi Araabia valitsusele ja tegutsema Raif Badawi viivitamatu vabastamise nimel;
14. rõhutab, et väljendusvabaduse ning rahumeelse ühinemise ja kogunemise vabaduse õiguse kasutamine on kaitstud rahvusvaheliste inimõigusi käsitlevate õigusaktidega; nõuab tungival, et Saudi Araabia ametivõimud kaotaksid inimõiguste kaitsjatele kehtestatud piirangud, mis ei lase neil sotsiaalmeedias ja rahvusvahelises meedias sõna võtta;
15. väljendab muret salajaste kohtuistungite tava pärast; rõhutab, et nõuetekohase ja õiglase kohtumenetluse tagamiseks tuleks diplomaatilistel esindustel, sealhulgas vaatlejal ELi delegatsioonist Saudi Araabias või ELi institutsioonidest, ning rahvusvahelistel valitsusvälistel organisatsioonidel lubada osaleda kohtuistungitel ja külastada Saudi Araabia vanglaid;
16. kutsub Saudi Araabia valitsust üles tegema täielikku koostööd ÜRO organitega ja pikendama kõigi ÜRO Inimõiguste Nõukogu erimenetluste esindajate alalist kutset riigi külastamiseks, samuti tegema ennetavat koostööd, eelkõige piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise küsimustega tegelevate ÜRO eriraportööridega;
17. peab väga murettekitavaks terrorismi ebamäärast määratlust riigi terrorismivastases seaduses; mõistab hukka spetsialiseeritud kriminaalkohtu – terrorismiküsimustega tegeleva kohtu – kasutamise inimõiguste kaitsjate karistamise vahendina;
18. nõuab tungival, et Saudi Araabia valitsus ratifitseeriks kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti protokollid;
19. kordab, kui olulised on edasise arutelu edendamiseks sellised vahendid nagu ELi ja Saudi Araabia inimõigustealane dialoog, ning nõuab tungival selle viivitamatut aktiveerimist; nõuab tungival, et Euroopa välisteenistus ja kõik dialoogis osalevad ELi delegatsioonid teeksid enne dialoogi koostööd kodanikuühiskonnaga, et kindlustada ajakohane teave ja teadmised konkreetsete juhtumite kohta, mida tuleb tõstatada; ergutab kasutama võrdlusnäitajaid, et hinnata arutelude edenemist;
20. mõistab hukka asjaolu, et Saudi Araabia poliitiline süsteem on endiselt sügavalt ebademokraatlik ja surub vaatamata inimõigustega seotud ambitsioonikate reformide väljakuulutamisele jätkuvalt karmilt maha enamikku teisitimõtlejaid; rõhutab, et ajakirjaniku Jamal Khashoggi mõrv Saudi Araabia konsulaadi ruumides Istanbulis 2. oktoobril 2018 on endiselt heidutatav sõnum kõigile Saudi Araabia kriitikutele, sealhulgas paljudele, keda praegu nende rahumeelse aktivismi tõttu kinni peetakse; toetab kindlalt kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase sanktsioonirežiimi kohaldamist nende suhtes, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste eest Saudi Araabias, sealhulgas ajakirjaniku Jamal Khashoggi mõrvamise eest; kutsub rahvusvahelist üldsust üles võtma põhjalikke järelemeetmeid seoses Callamard'i raportiga, mis puudutas Saudi kroonprintsii Mohammad Bin Salmani;
21. kutsub liikmesriike ja nõukogu eesistujat ning komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja Euroopa välisteenistust üles tõstatama inimõigustega seotud mureküsimusi, eelkõige surmanuhtluse küsimust, kõigil ametlikel ja mitteametlikel kohtumistel oma Saudi Araabia partneritega; peab kahetsusväärseks ELi tagasihoidlikku suhtumist Saudi Araabia suhtes rakendatavasse avalikku diplomaatiasse inimõiguste valdkonnas; palub seetõttu Euroopa diplomaatilistel teenistustel Ar-Riyādhis ja mujal Saudi Araabias kasutada süstemaatiliselt inimõiguste kaitsjaid käsitlevates ELi suunistes sätestatud mehhanisme, sealhulgas avalikke avaldusi, diplomaatilisi demarsse, kohtuprotsesside jälgimist ja vanglakülastusi;
22. nõuab, et EL toetaks ÜRO Inimõiguste Nõukogu mis tahes tegevust Saudi Araabia Kuningriigi ametivõimude vastutusele võtmiseks inimõiguste rikkumiste eest; nõuab, et EL teeks ÜRO Inimõiguste Nõukogus ettepaneku nimetada ametisse Saudi Araabia inimõiguste olukorraga tegelev eriraportöör;

Neljapäev, 8. juuli 2021

23. kutsub ELi delegatsiooni ja liikmesriikide esindusi Saudi Araabias üles suurendama Saudi Araabia ametivõimudega suhtlemisel oma toetust kodanikuühiskonnale ning kasutama kõiki olemasolevaid vahendeid, et suurendada oma toetust inimõiguste kaitsjate tegevusele, hõlbustama vajaduse korral erakorraliste viisade väljastamist ja pakkuma ajutist peavarju ELi liikmesriikides;

24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, ÜRO peasekretärile, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule, ÜRO naiste staatuse komisjonile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule, Tema Majesteedile kuningas Salman bin Abdulaziz Al Saudile ja kroonprints Mohammad Bin Salman Al Saudile, Saudi Araabia Kuningriigi valitsusele ning Saudi Araabia Kuningriigi Üleriigilise Dialoogi Keskuse peasekretärile.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0358

Makromajandusliku õigusraamistiku läbivaatamine**Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon makromajandusliku õigusraamistiku läbivaatamise kohta, et parandada selle mõju Euroopa reaalmajandusele ning otsuste tegemise läbipaistvust ja demokraatlikku vastutust (2020/2075(INI))**

(2022/C 99/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 1957. aastal Roomas allkirjastatud Euroopa Liidu toimimise lepingut,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikleid 121, 122, 126 ja 136 ning protokollid nr 12,
- võttes arvesse oma 20. oktoobri 2010. aasta resolutsiooni finants-, majandus- ja sotsiaalkriisi kohta: soovitud vajalike meetmete ja algatuste kohta (vahearuanne)⁽¹⁾ ning oma 6. juuli 2011. aasta resolutsiooni finants-, majandus- ja sotsiaalkriisi kohta: soovitud vajalike meetmete ja algatuste kohta⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1174/2011 euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta⁽⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1175/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta⁽⁷⁾,
- võttes arvesse nõukogu 8. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1177/2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ ELT C 70 E, 8.3.2012, lk 19.

⁽²⁾ ELT C 33 E, 5.2.2013, lk 140.

⁽³⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 41.

⁽⁴⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 8.

⁽⁶⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 12.

⁽⁷⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽⁸⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 33.

⁽⁹⁾ ELT L 140, 27.5.2013, lk 1.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekvade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 24. juuni 2015. aasta resolutsiooni majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamise kohta: ülevaade ja probleemid ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 10. veebruari 2015. aasta teatist „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“ (COM(2015)0012/2),
- võttes arvesse nelja juhi 5. detsembri 2012. aasta aruannet „Tõelise majandus- ja rahaliidu suunas“, viie juhi 22. juuni 2015. aasta aruannet Euroopa majandus- ja rahaliidu lõpuleviimise kohta, komisjoni 1. märtsi 2017. aasta valget raamatut Euroopa tuleviku kohta ning komisjoni 31. mai 2017. aasta aruteludokumenti majandus- ja rahandusliidu süvendamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 03/2018 „Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse audit“,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Majanduse juhtimise paketi hindamine“ (COM(2020)0055),
- võttes arvesse komisjoni 13. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“ (COM(2020)0112),
- võttes arvesse komisjoni 20. märtsi 2020. aasta teatist stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta (COM(2020)0123),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020)0456),
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“ (COM(2020)0442),
- võttes arvesse komisjoni 28. mai 2020. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu, et toetada majanduse taastumist pärast COVID-19 pandeemiat (COM(2020)0441),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrust (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 16/2020 „Euroopa poolaasta – riigipõhiste soovitustega käsitletakse olulisi küsimusi, kuid nende täitmist peab parandama“,
- võttes arvesse Euroopa Eelarvenõukogu 11. septembri 2019. aasta hinnangut ELi eelarvereeeglitele peatähelepanuga esimese ja teise majanduse juhtimise paketi õigusaktidele, Euroopa Eelarvenõukogu 29. oktoobri 2019. aasta aastaaruannet, Euroopa Eelarvenõukogu 24. märtsi 2020. aasta avaldust COVID-19 kohta, Euroopa Eelarvenõukogu 1. juuli 2020. aasta hinnangut euroala jaoks 2021. aastal vajaliku eelarvepoliitika kohta ning Euroopa Eelarvenõukogu 20. oktoobri 2020. aasta 2020. aasta aruannet,

⁽¹⁰⁾ ELT L 140, 27.5.2013, lk 11.

⁽¹¹⁾ ELT C 407, 4.11.2016, lk 86.

⁽¹²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽¹³⁾ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 11. detsembri 2020. aasta järeldusi mitmeaastase finantsraamistiku ja Euroopa Liidu taasterahastu, COVID-19, kliimamuutuste, julgeoleku ja välissuhete kohta,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise, samuti uute omavahendite, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava kohta ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgedega võitlemiseks ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse oma 15. mai 2020. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite ja majanduse taastamise kava kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse nõukogu 19. mai 2020. aasta määrust (EL) 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) ⁽¹⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21. juuli 2020. aasta järeldusi,
- võttes arvesse oma 23. juuli 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta erakorralise kohtumise järelduste kohta ⁽¹⁸⁾,
- võttes arvesse komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatist 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia kohta (COM(2020)0575),
- võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta seisukohta nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ⁽¹⁹⁾,
- võttes arvesse oma 13. novembri 2020. aasta resolutsiooni kestliku Euroopa investeerimiskava kohta – kuidas rahastada rohelist kokkulepet ⁽²⁰⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu ⁽²¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 2021. aasta veebruaris avaldatud Euroopa 2021. aasta talvist majandusprognoosi (institutsiooniline dokument 144),
- võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatist „Üks aasta pärast COVID-19 puhangu algust: eelarvepoliitika meetmed“ (COM(2021)0105),
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Majanduse juhtimise paketi hindamine. Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 ja 473/2013 kohaldamise ning nõukogu direktiivi 2011/85/EL sobivuse kohta“ (COM(2020)0055),
- võttes arvesse komisjoni 2021. aasta mais avaldatud Euroopa 2021. aasta kevadist majandusprognoosi (institutsiooniline dokument 149),
- võttes arvesse komisjoni 2. juuni 2021. aasta teatist „Majanduspoliitika koordineerimine 2021. aastal: ületada COVID-19, toetada taastumist ja ajakohastada majandust“ (COM(2021)0500),
- võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit ning põhiseaduskomisjoni arvamust (A9-0212/2021),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

⁽¹⁴⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽¹⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽¹⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0124.

⁽¹⁷⁾ ELT L 159, 20.5.2020, lk 1.

⁽¹⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0206.

⁽¹⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0220.

⁽²⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0305.

⁽²¹⁾ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- A. arvestades, et viimase 30 aasta jooksul on majanduse juhtimise raamistikku mitmel korral muudetud, et lahendada selle kavandamisel ja rakendamisel tekkinud vead ning kohandada seda uute majandusprobleemide valguses;
- B. arvestades, et kehtivas majandusjuhtimise raamistikus esineb kontseptuaalseid ja praktilisi nõrkusi, mis toovad endaga kaasa liiga keerulised reeglid, ebapiisava täitmise tagamise, isevastutuse ja sümmeetrilise antitsükilise poliitika elluviimise stiimulite puudumise; arvestades, et kehtiva raamistikuga ei õnnestunud vähendada ELis valitsevaid erinevusi ega kaitsta või stimuleerida majanduskasvu soodustavaid avaliku sektori investeeringuid;
- C. arvestades, et pärast üleilmset finantskriisi keskenduti majandus- ja rahaliidu järjestikustes reformides riskide vähendamisele, kuid ei kehtestatud riskijagamiselemente;
- D. arvestades, et makromajanduslikes kohandamisprogrammides jäi vajaka riiklikust isevastutusest ning et programmid armistasid neid rakendanud riikide sotsiaalset struktuuri;
- E. arvestades, et komisjon võttis 2015. aastal vastu suunised, kuidas stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid paindlikumalt kasutada, et tugevdada struktuurireformide, investeeringute ja eelarvapädevuse vahelist seost;
- F. arvestades, et Euroopa Liit seisab silmitsi mitme pikaajalise probleemiga: rahvatervise kriisi, kliimakriisi ning ebapiisavad investeeringud avaliku sektori taristusse, mis süvendavad sotsiaal-majanduslikke erinevusi;
- G. arvestades, et kaksiküleminekuga kaasnevate probleemide lahendamiseks on vaja täiendavaid avaliku sektori investeeringuid, mida kehtiv eelarveraamistik takistab; arvestades, et nii avaliku sektori kui ka erasektori investeeringud ei olnud piisavad juba enne kriisi, hoolimata ajalooliselt madalatest intressimääradest;
- H. arvestades, et pärast finants- ja riigivõlakriisi vähendati riiklikke koguinvesteeringuid ning et paljudes liikmesriikides on avaliku sektori investeeringute netosumma isegi negatiivne, mis tähendab, et kehtiv eelarveraamistik toob kaasa liiga piiravad konsolideerimismeetmed ja soodustab eelarve konsolideerimise perioodil avaliku sektori investeeringute vähenemist;
- I. arvestades, et tegeleda tuleks märkimisväärsete investeeringute puudujääkidega: kuni 2030. aastani 470 miljardit eurot aastas ELi keskkonnaeesmärkide saavutamiseks ⁽²²⁾, 142 miljardit eurot aastas sotsiaalse taristu jaoks, näiteks haiglad või koolid ⁽²³⁾, ning 190 miljardit eurot aastas, et stabiliseerida avaliku sektori kapitalivarud ⁽²⁴⁾;
- J. arvestades, et avaliku sektori võlatase oli pandeemia alguses kõrge ning arvestades, et enneolematu majanduslangus, pandeemiale reageerimiseks võetud enneolematud riiklikud fiskaalmeetmed ning vajadus toetada jätkusuutlikku ja kaasavat taastumist mõjutavad avaliku sektori rahandust ning viivad ELis võla suhte SKPse uuele kõrgtasemele, mis ulatub üle 100 % SKPst;
- K. arvestades, et keskkonnaalane ⁽²⁵⁾ ja sotsiaalne jätkusuutlikkus on tihedalt läbipõimunud riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkusega;
- L. arvestades, et pandeemia põhjustab enneolematu välise vapustuse, millel on laialdane asümmeetriline mõju, mis kahjustab ELi majanduse väljavaateid ning suurendab liikmesriikidevahelisi erinevusi;

⁽²²⁾ Komisjon, „SWD(2020)0098 – Identifying Europe's recovery needs“ (SWD(2020)0098 – Euroopa taastumisvajaduste kindlakstegemine), 27.5.2020, lk 14–16.

⁽²³⁾ Hinnang hõlmab ainult tervishoidu ja pikaajalist hooldust (70 miljardit eurot), haridust ja elukestvat õpet (15 miljardit eurot) ning taskukohaseid aluasemeid (57 miljardit eurot). Allikas: Fransen, L., Bufalo, G., Reviglio, E., „Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe – Report of the High-Level Task Force on Financing Social Infrastructure in Europe“ (Investeeringute suurendamine Euroopa sotsiaalsesse taristusse – kõrgetasemelise rakkerühma aruanne Euroopa sotsiaalse taristu rahastamise kohta), 2018, lk 116.

⁽²⁴⁾ Komisjon, „SWD(2020)0098 final – Identifying Europe's recovery needs“ (SWD(2020)0098 – Euroopa taastumisvajaduste kindlakstegemine), 27.5.2020, lk 18–20.

⁽²⁵⁾ Äärmuslikud loodusõnnetused kipuvad majandustoodangut vähendama (Botzen, Deschenes ja Sanders, 2019); Rahvusvaheline Valuutafond ennustab, et suured ilmastikuga seotud loodusõnnetused võivad avaldada negatiivset mõju reaalsele SKPle elaniku kohta ning et riigid, mis on suurtele loodusõnnetustele reageerimiseks paremini valmis, saaksid seda mõju hõlpsamalt leevendada.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- M. arvestades, et pandeemia on süvendanud juba olemasolevat ebavõrdsust ja vaesust ning näidanud, kui olulised on Euroopa sotsiaalne mudel ja selle praegused sotsiaalsed turvavõrgud;
- N. arvestades, et Euroopas näitavad majandusprognosid ⁽²⁶⁾, ⁽²⁷⁾, et taastumine toimub eri kiirusel, see on ebaühtlane ja mittetäielik; arvestades, et vaktsiini kasutuselevõtt kiireneb, ning et esineb märkimisväärne oht, et riikide, sektorite ja ühiskonna erinevate segmentide vahel tekivad erisused ja süveneb ebavõrdsus, eelkõige noorte töötajate, naiste ja madala kvalifikatsiooniga töötajate seas;
- O. arvestades, et teatavates liikmesriikides esineb endiselt majanduse armistumise pikaajaline oht, ning et seepärast tuleks toetusmeetmete lõpetamist täiendada meetmetega, mis lihtsustaksid töökohtade loomist ja ümberjaotamist, eelkõige ümberõppeprogrammide kaudu, millele lisandub vajaduspõhine sissetulekutoetus;
- P. arvestades, et geopoliitilised ohud võivad mõjutada riigivõla jätkusuutlikkust;
- Q. arvestades, et kaalutusõigusel põhineva eelarvetoetuse suurus ja koosseis erines liikmesriikide lõikes, kusjuures esines selge positiivne seos eelarvepoliitilise manööverdamisruumi ja poliitiliste meetmete ulatuse vahel, mille tõttu oli reageerimine asümmeetriline, mis võib samuti põhjustada ohu, et siseturul tekivad ebavõrdsed tingimused, mis suurendab erisusi taastumiskiiruses veelgi enam;
- R. arvestades, et ELi kriisireageerimine ⁽²⁸⁾ on tugevdanud majandus- ja rahaliitu ning on seni suutnud luua usaldust ja kindlustunnet, pärssides finantsturgude volatiilsust; rõhutab sellega seoses ELi võlakirjade emiteerimise tähtsust;
- S. arvestades, et komisjon käivitas 2020. aastal majanduse juhtimise raamistiku tõhususe läbivaatamise üle avaliku arutelu, mis katkes COVID-19 pandeemia tõttu;
1. palub komisjonil käivitada uuesti avaliku arutelu majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamise üle ning esitada läbivaatamise tulemusel põhjalikud ja tulevikku suunatud seadusandlikud ettepanekud; märgib, et majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamine peatati pandeemia tõttu;

Majanduse kestlikule ja kaasavale taastamisele suunatud eelarvepoliitika

2. peab kiiduväärseks stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamist, mida õigustab täielikult pandeemia majanduslik ja sotsiaalne mõju; märgib, et üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti menetlusi, ning tunnistab, et see võimaldab komisjonil ja nõukogul rakendada pakti raames vajalikke poliitika kooskõlastamise meetmeid, tehes erandi tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest; rõhutab, et üldine vabastusklausel on andnud liikmesriikidele võimaluse rakendada väga mahukaid kulu- ja tulumeetmeid, et minimeerida pandeemia majanduslikku ja sotsiaalset mõju, ning et eelarvetoetused tuleks järk-järgult lõpetada, toetamaks liikmesriikide jõupingutusi majanduse elavdamises ning tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet; võtab teadmiseks kehtiva majanduse juhtimise raamistiku paindlikkuse koordineeritud poliitilises reageerimises COVID-19 kriisile;
3. peab kiiduväärseks komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatist koos ettepanekutega üldise vabastusklausli lõpetamise või jätkuva kohaldamise kohta; märgib, et arvesse tuleks võtta majanduse olukorra üldist hinnangut, mis põhineb peamiselt kvantitatiivsetel kriteeriumitel; nõustub, et peamine kriteerium oleks majandustegevuse tase ELis või euroalal võrreldes kriisieelse tasemega; rõhutab sellega seoses siiski tervishoiualase, sotsiaalse ja majandusliku olukorra arenemise tähtsust kogu ELis ja euroala majanduse tähtsust; peab kiiduväärseks komisjoni teatist majanduspoliitika koordineerimise kohta, milles märgitakse, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldist vabastusklauslit kohaldatakse jätkuvalt 2022. aastal ja et selle kohaldamine lõpetatakse eeldatavasti 2023. aastal;

⁽²⁶⁾ Komisjoni 2021. aasta kevadise majandusprognosi kohaselt langes ELis SKP 2020. aastal 6,1 % ning euroalal 6,6 %. Arvatakse, et SKP kasv taastub lühiajaliselt aeglaselt: ELis 2021. aastal 4,2 % ja 2022. aastal 4,4 % ning euroalal vastavalt 4,3 % ja 4,4 %.

⁽²⁷⁾ „World Economic Outlook: Managing Divergent Recoveries“ (Maailmamajanduse arenguväljavaade: taastumisel esinevuste haldamine), IMF (aprill 2021).

⁽²⁸⁾ Eelkõige taastepaketi ja TERA vahendite kaudu.

Neljapäev, 8. juuli 2021

4. on seisukohal, et majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamine toimub keerulistes oludes, nimelt on intressimäärad madalad, varasemad võlad enneolematud ning kõik toimub suure eelarve taastamise paketi raames, mis koosneb ELi võlast rahastatavatest toetustest ja laenudest;
5. on seisukohal, et ELi majanduse juhtimise paketi läbivaatamine on vajalik; nõustub Euroopa Eelarvenõukoguga, et eelistatavalt enne üldise vabastusklausli kohaldamise lõpetamist on oluline võtta selgelt suund läbivaadatud eelarveraamistiku suhtes;
6. on teadlik, et läbivaatamise alustamine pärast üldise vabastusklausli lõpetamist muudab selle keerulisemaks, vaidlustatavamaks ja lõhestavaks; on seega seisukohal, et enne, kui saab toimuda võimalik tagasipöördumine eelarvereglite juurde, tuleks kaaluda majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamist;
7. märgib, et praeguses olukorras viiks kehtiva eelarveraamistiku kohaldamine, eelkõige kohandamiskavad, võla kiire vähendamiseni, mis võib õhustada majanduse taastumist ja nõrgendada liikmesriikide pühendumust reeglite järgimisele;
8. palub komisjonil esitada liikmesriikidel üldise vabastusklausli kohaldamise perioodil selged eelarvepoliitika suunised, mille eesmärk on saavutada ettevaatlik keskpika perioodi eelarvepositsioon ja tagada keskpikas perspektiivis eelarve jätkusuutlikkus; nõuab, et kui üldine vabastusklausel on lõpetatud ja läbivaadatud raamistik veel ei kehti, kasutatakse riigipõhiselt kogu käesolevas majanduse juhtimise raamistikus sätestatud paindlikkust, näiteks erakorralise sündmuse klauslit, et vältida eelarve enneaegset konsolideerimist ja vähendada pikaajaliste armide teket;
9. on seisukohal, et majandusnäitajaid ja kohandamiskavasid tuleb rakendada ettevaatlikult, ning nõuab seega, et vaadataks üles stabiilsuse ja kasvu pakti vademeekum ja käitumisjuhend; rõhutab, et eelarvesuunistes tuleks vältida protsüklilist kallutatust, edendada ülespoole suunatud lähenemist, tugevdada jätkusuutlikku, kaasavat, rohelist ja digitaalset taastumist, panustades Euroopa rohelisse kokkuleppesse ning kohaldades liikmesriikide eri olusid arvesse võttes Euroopa sotsiaalõiguste sammast, ja vähendada makromajanduslikku tasakaalustamatust;
10. on seisukohal, et taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) laenud tuleks kirjendada riigivõlana; palub, et kui komisjon ajakohastab stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise suuniseid, käsitleks ta taasterahastu „NextGenerationEU“ laenudest rahastatud kulutusi samamoodi kui Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) kulutusi oma paindlikkust käsitleva teatise kontekstis;
11. nõuab jätkuvat ekspansiivset eelarvepoliitikat nii kauaks, kui see on vajalik, et toetada COVID-19 pandeemiat taastumist ning et juhtida murrangulisi muutusi, mis muudavad majanduse rohelisemaks, digitaalsemaks ja kaasavamaks, tagades samal ajal keskpikas perspektiivis eelarve jätkusuutlikkuse; hoiatab toetuse enneaegse lõpetamise eest ning nõustub komisjoni soovitusel, et eelarvepoliitika peaks jääma agiilseks ja et seda tuleks vastavalt vajadusele olukorra arengutest tulenevalt kohandada; on seisukohal, et majanduse elavnedes peaksid eelarvetoetusmeetmed muutuma sihipärasemaks; toetab poliitikat, mida kohandatakse olenevalt pandeemia olukorrast, teest majanduse taastumise suunas ja riikide individuaalsetest oludest;
12. palub komisjonil tagada, et liikmesriigid töötaksid kriisimeetmetest väljumiseks välja usaldusväärsed strateegiad, mõjutamata eelarvepoliitika tulevase arengusuundi;
13. märgib, et pandeemia tõttu võivad kapitali akumulatsioonile ja tööturule jääda pikaajalised armid, mis võivad majandust pidurdada; rõhutab, et taastumine on tõenäoliselt ebahütlane, ning et eelarvepoliitika peaks armide teket piirama ja vähendama ebavõrdsust, toetades neid majanduse ja ühiskonna segmente, kus erinevuste tekke oht on suurem;
14. palub liikmesriikidel kinnistada kvaliteetne eelarvetoetus usaldusväärsetes keskpika perspektiivi raamistikutes ning koostada tugevad keskpika perspektiivi eelarvepoliitika kavad, tagamaks, et kui ekspansiivseid eelarvepoliitika meetmeid on vaja, toetatakse neid kasvu ja kaasavuse meetmetega, ning palub tagada, et eelarvepoliitika oleks antitsükliline, pidades silmas, et eelarvepoliitika erakorralised meetmed on ajutised, piiratud ja suunatud keskpikas perioodis eelarve

Neljapäev, 8. juuli 2021

jätksuutlikkuse tagamiseks; kutsub liikmesriike üles jälgima vajaduse korral eelarveriske, eelkõige tingimuslikke kohustusi; tuletab meelde, et oluline on jälgida jätkusuutlikkusega seotud eelarveriske; märgib, et sellised head avaliku sektori rahanduse juhtimise tavad suurendaks läbipaistvust ja vastutust;

15. peab kiiduväärseks ELi institutsioonide ja liikmesriikide koheseid ja kooskõlastatud majanduspoliitilisi meetmeid, mille eesmärk on vältida ettevõtete maksejõuetuse ja töötuse järsku suurenemist; soovib üldisemate toetusmeetmete järk-järgulist asendamist sihipärasemate kavadega, et vähendada ettevõtete stressi ja armistumise ohtu; soovib keskenduda avaliku sektori toetusmeetmetes ainult ettevõtetele, kes on ELi rohelise ja digitaalarengu tegevuskava valguses pikas perspektiivis elujõulised;

16. märgib, et eelarvepoliitiline hoiak liikmesriigi tasandil ning makromajanduslik raamistik on tihti toetanud protsüklilist eelarvepoliitikat nii headel kui ka halvematel aegadel, kuid et sellega ei ole teatud perioodidel loodud piisavat puhvrit ega kasutatud muul ajal eelarvepoliitilist manööverdamisruumi piisavalt ära; märgib lisaks, et esines positiivne seos liikmesriikide eelarvepoliitilise manööverdamisruumi ja nende võimekuse vahel eelarvepoliitiliste stiimulite pakette ilma sellega seotud laenukuludeta palju kiiremini kasutusele võtta, mis on aidanud leevendada pandeemia negatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju;

17. rõhutab eelarvepoliitika tähtsust selles, et liikmesriigid oleksid võrdselt võimelised tagama ühelt poolt jätkusuutliku, rohelise, digitaalse ja kaasava taastumise ning teiselt poolt jätkusuutliku eelarvepoliitika ja riigivõlgade jätkusuutlikkuse pikemas perspektiivis;

18. on seisukohal, et Euroopa ühine eelarvepoliitika (NGEU) on taastumiseks hädavajalik; nõuab, et NGEU vahendeid kasutataks kiirelt ja tõhusalt, järgides samas täielikult kokkulepitud kriteeriume, millel on oluline roll jätkusuutliku ja kaasava majanduse taastumise toetamisel ning kogu ELis tootlikkuse ja investeringute suurendamisel;

Makromajandusliku õigusraamistiku läbivaatamine

19. rõhutab raha- ja eelarvepoliitika omavahelist vastastikust mõju, tunnustades samas täielikult Euroopa Keskpannga (EKP) volitusi, sõltumatust ja demokraatlikku legitiimsust; võtab teadmiseks, et mõlema poliitika nõuetekohane ja vastutustundlik kujundamine on olnud edukas, aidates pakkuda vajalikku tuge COVID-19 pandeemia järgsele majandusele, kusjuures esimesega säilitati soodsad rahastamistingimused ja teisega toetati ettevõtteid, töötajaid ja inimesi, näidates, et see poliitika on kriisile reageerimiseks valmis; on seisukohal, et eelarvepoliitika enneaegset peatamist tuleks vältida ka selleks, et mitte taastamiskava stiimulitele vastu töötada;

20. rõhutab, et rahapoliitika on viimaste aastate ja kriiside jooksul andnud stabiliseerimise kõige suurema panuse; märgib, et pandeemia põhjustatud kriisid on näidanud, et stabiliseerimist ei saa jätta ainult rahapoliitika hoolde ning et eelarvepoliitikal peaks olema selles suurem roll; hoiatab liiga paindliku rahapoliitilise hoiaku ja riigivõlga ülimadale kulude eest, kuigi praegused rahandustingimused on soodsad ja toetavad kriisis majanduse taastumist;

21. rõhutab, et riiklikul eelarvepoliitikal on koos liidu poliitikaga kliimamuutuste vastases üleilmases võitluses oluline roll Euroopa Liidu kohustuste täitmisel ja vastutuse võtmisel;

22. rõhutab, et esineb struktuurseid tegureid, näiteks vananemine, hoiuste suurenemine, madal inflatsioon, investeerimiskaldumus ja produktiivsuse langemine, mis võivad keskpikas kuni pikas perspektiivis tegelikke intressimäärasid madalana hoida; on seisukohal, et makromajanduspoliitika peaks tegelema kestva stagnatsiooni riski aluseks olevate teguritega, kasutades selleks jätkusuutliku kasvu ja tootlikkust suurendavaid, tasakaalustatud ja sotsiaalselt õiglaseid reforme; tuletab meelde, et kestvale stagnatsioonile on üldiselt muu hulgas iseloomulikud tööjõu vähenemine, väike nõudlus, liigne kokkuhoid ja madal investeringute tase;

23. rõhutab, et tuleb olla valmis negatiivsemateks stsenaariumiteks; märgib, et COVID-19 vapustuse mõju on suurendanud kokkuhoidu ja mõned investeerimisvalikud on edasi lükkunud; märgib, et kui piiranguid vähendatakse ja majandus taastub, võivad intressimäärad tõusta tänu kõrgematele inflatsiooniootustele; rõhutab avaliku ja erasektori investeringute toetamise tähtsust lisakapitali vabastamiseks, eriti ELi taastumise kontekstis; rõhutab, et majanduskasvu

Neljapäev, 8. juuli 2021

jaoks on lisaks investeeringute tasemele olulised ka investeerimisprogrammide koostamine, nende kvaliteet ja rakendamine; märgib, et viimase kriisi ajal kaotati märkimisväärselt investeeringuid, ja rõhutab majandusliku taastumise tähtsust investeeringute tasuvuse suurendamiseks;

24. on seisukohal, et nõuetekohane ja usaldusväärne majanduse juhtimise raamistik on vajalik eeldus jätkusuutliku eelarvepoliitika, võla ja eelarvepuudujäägi trajektooride loomiseks, tagades usaldusväärsed võla vähendamise võimalused, edendades pikaajalist jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagades samal ajal soodsad rahastamistingimused, eriti pikas perspektiivis; on lisaks seisukohal, et raamistik peaks sisaldama elemente protsüklilise poliitika vältimiseks ja looma headel aegadel piisavalt puhvrit, et vajaduse korral täita lühiajalist makromajanduslikku stabiliseerimisfunktsiooni ning et tagada parem ja läbipaistvam juhtimine, mis omakorda paneb majanduse inimeste jaoks tööle;

Terviklik riigivõla jätkusuutlikkuse analüüs

25. märgib, et riigivõla tase on märkimisväärselt tõusnud, ulatudes peaaegu 102 %ni kogu euroala valitsemissektori võla suhtes SKPse, kusjuures 2021. ja 2022. aastaks prognoositakse võla edasist kasvu ning mõnel liikmesriigil on juba märkimisväärne varasem võlg; märgib, et olud on Maastrichti kriteeriumite kehtestamisest muutunud; rõhutab seega, et majandusliku juhtimise raamistik tuleks praeguse majanduskeskkonna valguses läbi vaadata, tuginedes kehtivast raamistikust saadud kogemustele ja järgides täielikult aluslepinguid, ning et see peaks olema faktipõhine ja tulevikku suunatud;

26. on seisukohal, et liidu majandusliku juhtimise raamistik tuleb läbi vaadata, et muuta võlareeglid lihtsamaks ja parandada jõustatavust ning kavandada see selliselt, et see toetaks pikas perspektiivis majanduskasvu koos piisavate avaliku ja erasektori investeeringutega;

27. on seisukohal, et läbivaadatud majanduse juhtimise raamistikus tuleks käsitleda, kuidas tagada riigipõhine riigivõlgade vähendamise tempo, mis tagab eelarve pikaajalise jätkusuutlikkuse ning kestliku ja kaasava majanduskasvu; nõuab, et võlgadega seotud eesmärgid kajastaksid nõuetekohaselt uut tegelikku majandusolukorda ja riigipõhiseid probleeme;

28. on seisukohal, et Euroopa turvaline vara tõstaks finantsstabiilsust, parandaks rahapoliitika ülekandmist ning aitaks tugevdada euro rahvusvahelist rolli;

29. on teadlik sellest, et 2020. ja 2021. aasta väga suur eelarvepuudujääk ja SKP nominaalkadu kajastuvad valitsemissektori võla suhtes SKPse;

30. tunnistab, et madala intressimääraga keskkond vähendab survet eelarvepoliitikale, vähendades riigivõla teenindamise kulusid; nõuab, et madalate intressimäärade, intressimäärade keskkonna võimaliku muutumise ja võimalike tulevaste rahapoliitiliste meetmete tagajärjesid võetaks keskpikas perspektiivis riigivõla jätkusuutlikkuse analüüsimisel nõuetekohaselt arvesse; märgib, et liikmesriikide riskipreemiad võivad suureneda, eriti nende riikide puhul, kus võlg on suur või suurenev, ning et see võib avaldada täiendavat survet nii eelarvepoliitikale kui ka majandusele;

31. rõhutab et võla teenindamise kulud jäävad lähitulevikus tõenäoliselt madalaks tänu pika tähtaja ja mõnikord negatiivse tootlusega võlakirjadega kaetud laenukoormuse suurele osakaalule ning et esmast puudujääki võivad tasakaalustada soodsad erisused intressimäärades; märgib, et võlgade teenindamise kulude praegune positiivne olukord võib suhteliselt kiiresti muutuda, samas kui riigivõlgade jätkusuutlik vähendamine võtab palju kauem aega; on seisukohal, et madalate võla teenindamise kulude eelis on võimalus säilitada ja vähendada järk-järgult kõrget võlataset jätkusuutlikule tasemele, et suurendada potentsiaalset majanduskasvu ja majanduse vastupidavust;

32. rõhutab, et liikmesriikide ebaühtlase kasvumäära taga peituvad struktuursed probleemid; on seisukohal, et majanduskasv ei ole ainus eesmärk, kuna inimeste heaks töötava majanduse loomine ning roheline kokkuleppe ja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine nõuab sihipärast poliitilist toetust, sealhulgas eelarvealaseid jõupingutusi;

Neljapäev, 8. juuli 2021

33. tuletab reformidele lisaks meelde, et olulised on majanduskasvu soodustav poliitika ning jätkusuutlikud erasektori ja avaliku sektori investeeringud, mille eesmärk on suurendada kasvupotentsiaali ja saavutada ELi eesmärgid, milles keskendutakse rohe- ja digipöördele ning kasvupotentsiaali, konkurentsivõime ja produktiivsuse tõstmisele ja ühtse turu edendamisele; kordab, et tulevikku suunatud investeeringutel ja kulutustel on keskpikas ja pikas perspektiivis võla jätkusuutlikkusele positiivne mõju; kutsub liikmesriike üles jätkama jätkusuutlikku eelarvepoliitikat, säilitades samal ajal riiklikult rahastatavad ja majanduskasvu toetavad riiklikud investeeringud;

34. kutsub komisjoni üles jätkama terviklikku ja läbipaistvat riigivõlgade jätkusuutlikkuse analüüsi, et toetada poliitikakujundajate otsust kehtestada sobiv riigipõhine, selge ja läbipaistev kohandamiskava; rõhutab uuenduslike vahendite ja tehnika kasutamist, nagu stressitestid ja stohhastiline analüüs, et kajastada paremini riske, mis mõjutavad valitsemissektori võladünaamikat ja avaliku sektori kulutuste kvaliteeti (näiteks intressi ja majanduskasvu erinevused, võlakoosseis, demograafiline olukord ja jätkusuutlikkus);

ELi eelarvepoliitika kooskõlastamise raamistik

35. kutsub komisjoni üles mõtlema läbivaatamise protsessi käigus eelarvepoliitika rolli üle Euroopa majanduses, et kõrvaldada puudused, mis leiti ELi eelarveraamistikust juba enne puhangut ⁽²⁹⁾ ning arvestades samuti pandeemia tagajärgi;

36. kutsub komisjoni üles hindama, kuidas edendada eelarvelist jätkusuutlikkust ja antitsüklilisi reegleid, ning kaaluma raamistiku lihtsustamist ja komisjoni autonoomia edendamist reeglite jõustamisel usaldusväärsemas raamistikus, kus isevastutus oleks suurem; nõuab lisaks täpselt määratletud ja läbipaistvalt käivitatud paindlikkuse mehhanismide kasutamist alati, kui see on suurema tõhususe ja usaldusvääruse tagamise kaudu hästi põhjendatud; rõhutab, kui oluline on raamistik, milles tagatakse eelarvepoliitika kooskõlastamine, võetakse arvesse muutusi majanduses ja rahastamistingimustes ning liikmesriikide eripära ja poliitilisi eesmärke; on samuti seisukohal, et ELi eelarvepoliitika kooskõlastamise raamistikuga tuleks võimaldada ELis pikas perspektiivis jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu edendamist, säilitades samas kaitsemeetmed võla jätkusuutlikkusega seotud riskide osas;

37. võtab teadmiseks Euroopa Eelarvenõukogu ettepaneku, et ELi eelarveraamistik tuleks ehitada uuesti üles kolmele põhimõttele: i) võla ülemmäär – võla suhte künnis ja riigipõhine võla vähendamise kava selle saavutamiseks, ii) ühine eelarvetulemuste näitaja – kulureegel riikidele, mille valitsemissektori võlg ületab võlasuhte künnise, ning iii) üldine vabastusklausel, mida toetab sõltumatul analüüsil ja nõuannetel põhinev arvamus;

38. juhib tähelepanu vajadusele realistliku ja läbipaistva riigipõhise võlgade kohandamiskava järele, et paremini riikide tegelikkust paremini arvesse võtta ja kajastada liikmesriikide võla jätkusuutlikkuse taset;

39. on seisukohal, et vastavalt Euroopa Eelarvenõukogu ettepanekule ⁽³⁰⁾ kehtestada kulureegel, millega sätestatakse avaliku sektori nominaalkulude ülemmäär, kui riigi valitsemissektori võlg ületab teatava künnise, võib aidata luua ELis läbipaistvamad eelarvereeglid; on seisukohal, et kulude ülemmäär kasvukiirus sõltub eeldatavast potentsiaalsest majanduskasvust, oodatavast inflatsioonist ja sellest, kui kaugel ollakse võla ülemmäärast; märgib, et võla teenindamise kulud ja töötushüvitiste maksed (muutumatu määraga) on välistatud ja kulude kasvu korrigeeritakse valitsemissektori tulude (s.o otseste ja kaudsete maksumäärade) suvakohaste muutuste mõjuga;

⁽²⁹⁾ Euroopa Eelarvenõukogu (2018), 2018. aasta aruanne, september; Euroopa Eelarvenõukogu (2020), 2020. aasta aruanne, september.

⁽³⁰⁾ 3–5 aastaks kehtestatud ülemmäär, mis sõltub eeldatavast potentsiaalsest majanduskasvust, oodatavast inflatsioonist ja sellest, kui kaugel ollakse võla ülemmäärast.

Neljapäev, 8. juuli 2021

40. märgib, et riigipõhine tee koos liikmesriikide isevastutusega tugevdab usaldusväarsust ja tõhustab liikmesriikide reeglite kinnipidamist; märgib lisaks, et riigipõhine kava peaks tuginema läbipaistvale ja terviklikule majandusanalüüsile ning liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni vahelisele arutelule Euroopa poolaasta raames, mille käigus võiks vajaduse korral ette näha konsulteerimise Euroopa Eelarvenõukogu ja riiklike sõltumatute eelarveasutustega;

41. rõhutab, et kulureeglitesse on integreeritud automaatsed stabilisaatorid⁽³¹⁾; märgib, et kulureeglid on osutunud tõhusamaks kui eelarvepoliitika protsüklilise kallutatuse vähendamine⁽³²⁾; rõhutab kasvava ebakindluse valguses automaatsete stabilisaatorite tähtsust; võtab lisaks teadmiseks Euroopa Eelarvenõukogu soovitus luua hüvituskonto, kuhu kogutakse kõrvalekalded kavandatud esmaste netokulude kasvust;

42. juhib tähelepanu asjaolule, et majanduse juhtimise raamistiku keskmes olevad mõõdikud peavad olema poliitikakujundajate poolt hõlpsasti jälgitavad ja kontrollitavad, et suurendada läbipaistvust ja arusaadavust nii poliitikakujundajate kui ka avalikkuse jaoks; märgib, et sellised mõisted nagu SKP lõhe analüüs ei vasta nendele tingimustele; rõhutab, et kriisijärgsel perioodil on SKP lõhega kaasnev ebakindlus veel suurem kui varem; arvab, et kuigi potentsiaalset majanduskasvu ei ole võimalik jälgida ja seda tuleb hinnata, korrigeeritakse seda väiksema tõenäosusega kui SKP lõhet;

43. teeb kooskõlas Euroopa Eelarvenõukogu seisukohaga ettepaneku, et komisjon soovitaks ettenägematute majandussuundumuste korral üldist vabastusklauslit ning et nõukogu teeks selle üle otsuse ning et seda saaks toetada sõltumatu ja täpselt määratletud majandusanalüüsiga, et vähendada keerukust ja säilitada suutlikkus tegutseda ettenägematute asjaolude korral; rõhutab siiski, et kui kaasatakse sõltumatu asutus, tuleb täiendavalt selgitada sõltumatu asutuse ülesehitust, et tagada reeglite üle otsustamisel objektiivsus, mis tagaks asutuse sõltumatuse ja selle, et protsessis ei esine viivitusi;

44. rõhutab, et kui avaliku sektori rahandus satub surve alla, kiputakse valitsuse investeeringuid vähendada; märgib, et praegused majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaprobleemid ELis vajavad sihipäraseid jõupingutusi, mis on seotud eeskätt sotsiaalse vastupidavuse, kliimamuutuste ja digiüleminekul; rõhutab ELi majanduse juhtimise raamistiku tähtsust, et valitsustel oleks võimalik kaitsta riiklikke investeeringuid võlgade jätkusuutlikkust ohustamata; rõhutab, et riigi rahanduse kvaliteedi parandamiseks tuleb teha täiendavaid jõupingutusi; nõuab, et läbivaadatud raamistikus pöörataks suuremat tähelepanu valitsemissektori võla kvaliteedile; rõhutab, et riigi rahanduse kvaliteet parandab riigi pikaajalise võla jätkusuutlikkust ja suurendab pikaajalist kasvupotentsiaali;

45. rõhutab Euroopa Eelarvenõukogu seisukohta, et mõned selgelt piiritletud jätkusuutlikku kasvu soodustavad kulud jäetakse esmaste netokulude kasvu ülemmäära alt välja;

46. rõhutab, et valitsuste tulud moodustavad olulise osa riigi rahanduse jätkusuutlikkusest ja nende stabiilsus võib aidata tagada usaldusväärse strateegia riigivõla vähendamiseks; kutsub liikmesriike üles rakendama meetmeid, et jätkata võitlemist maksupettuse, maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise ning rahapesu vastu; kordab, et liikmesriikide tõhusad meetmed selles valdkonnas suurendavad usaldust riigi rahanduse juhtimise vastu; märgib, et tuleb tagada vastutustundlik kulupoliitika, et vältida survet maksude tõstmiseks;

47. märgib, et Euroopa Eelarvenõukogu on jõuliselt pooldanud Euroopa tasandil ühise fiskaalvõimekuse loomist, mis looks stiimulid ELi eelarvereeglite paremaks järgimiseks; märgib lisaks, et seda arvamust on jaganud ka teised institutsioonid, nagu IMF ja EKP;

⁽³¹⁾ Euroopa Eelarvenõukogu hinnang ELi eelarvereeglitele peatähelepanuga esimese ja teise majanduse juhtimise paketi õigusaktidele: esmaste netokulude ülemmäära on sisse ehitatud automaatne stabilisaator: kui tegelik toodang kasvab aeglasemalt kui potentsiaalse toodangu suundumus, ületab esmaste netokulude kasv viimast, samal ajal kui kulude ja SKP suhte kasv aitab majandust stabiliseerida; kõik on vastupidi, kui tegelik SKP kasvab suundumusest kiiremini ning netokulude osakaal SKPs langeb.

⁽³²⁾ Manescu, C., Bova, E. (2021), „Effectiveness of national expenditure rules: Evidence from EU member states“ (Riiklike kulureeglite tõhusus: tõendusmaterjal ELi liikmesriikidest).

Neljapäev, 8. juuli 2021

48. peab kiiduväärseks NGEU ja TERA algatusi; rõhutab, et NGEUd rahastatakse ELi eelarvest tagatud võlakirjade emiteerimisega; rõhutab, et ELi emiteeritavad võlakirjad⁽³³⁾ tagavad Euroopa kvaliteetsete varade uue pakkumise; kutsub komisjoni üles täielikult kasutama taastepaketi ja TERA rahastu potentsiaali liikmesriikide vahelise lähenemise suurendamiseks, ELi poliitika edendamiseks ja selle haavatavuse vähendamiseks majandusšokkide suhtes; märgib, et kehtivad NGEU ja TERA rahastud on kavandatud ajutistena, ning rõhutab, et NGEU ja TERA võlakirjade kaudu tekkiva võla läbipaistev tagasimaksmise kava on oluline;

Makromajandusliku tasakaalustamatuse jälgimine

49. rõhutab, et makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus on oluline, et tuvastada ja ennetada makromajanduslikku tasakaalustamatust ELis ja sellega tegeleda; võtab teadmiseks Euroopa Kontrollikoja järeldused⁽³⁴⁾, et kuigi makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamise mehhanism on üldiselt hästi kavandatud, ei ole selle potentsiaali täielikult ära kasutatud, et tagada tasakaalustamatuse tõhus ennetamine ja korrigeerimine; märgib lisaks, et tasakaalustamatusega liikmesriikide liigitamisel puudub läbipaistvus, üldsus ei ole menetlusest ja selle tagajärgedest teadlik ning soovitud ei edenda piisaval määral tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks poliitiliste meetmete rakendamist, eriti euroalal;

50. nõuab, et häiremehhanismi aruannet kasutatakse tõhusamalt ära, võttes arvesse komisjoni viimast makromajandusliku tasakaalustamise menetluse tulemustabeli tehnilist läbivaatamist, ning tunneb heameelt aruande aluseks oleva üksikasjaliku ja põhjaliku analüüsi üle; nõuab, et makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemustabelis tuleks keskenduda sisukatele näitajatele ja künnistele, mis määratlevad euroala tasakaalustamatused selgemini, ja neid ühtlustada, ning et tulemustabel peaks olema andmepõhine ja läbipaistev; tuletab meelde, et riigipõhised soovitud on liikmesriikidele mõeldud tulevikku suunatud juhised; on seisukohal, et tuleb saavutada oluliste soovitud parem täitmine ning makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud riigipõhistes soovitud tuleks keskenduda poliitikameetmetele, millel võib olla tasakaalustamatusele otsene mõju ja mis on vajaduse korral euroala soovitud koostöös;

51. on seisukohal, et selgus ja järjepidevus makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse ning stabiilsuse ja kasvu pakti vastastikuse mõju osas on otsustava tähtsusega, et tagada nendes seatud eesmärkide saavutamise;

52. toetab sellega seoses Euroopa Eelarvenõukogu ettepanekuid võtta ülalnimetatud kulureegli kindlaksmääramisel arvesse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse kaalutlusi, mille kohaselt vastastikuse kokkuleppe alusel kehtiks suure jooksevkonto puudujäägiga riikidele madalam kulueesmärkide ülemmäär, samas kui liigse välise ülejäägiga riikidele kehtiks kõrgem kulude kasvu ülemmäär;

53. nõuab makrotasandi usaldatavusnõuete täitmise asutuste suuremat kaasamist, et makromajanduslikku tasakaalustamatust makrotasandi usaldatavusnõuete seisukohast paremini tuvastada, ning riiklikke tootlikkuse nõukogude suuremat kaasamist, et suurendada ühtset arusaama makromajanduslikest arengutest makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse protsessis;

Juhtimine

54. rõhutab ELi institutsioonilise raamistiku ja ühenduse meetodi tähtsust reeglite kehtestamisel ja jõustamisel ning tugeva poliitilise vastutuse ja legitiimsuse kaitsmisel ja suurendamisel ning rõhutab, et nõrk poliitiline isevastutus või aruandluskohustus riiklikul tasandil võimendab reeglite eiramist;

55. rõhutab vajadust tugevdada majandusjuhtimise raamistiku demokraatlikku legitiimsust, aruandekohustust ja kontrolli; usub, et isevastutuse suurendamiseks tuleb kohustused määrata otsuste tegemise või elluviimise tasandil ning riikide parlamendid peavad kontrollima riikide valitsusi ja Euroopa Parlament Euroopa täitevorganeid; tõstab seetõttu esile institutsioonide rolli, ja rõhutab, kui oluline on tagada ELi majanduse juhtimise raamistiku rakendamisel eri institutsioonide vastutusalade vahel sobiv tasakaal;

⁽³³⁾ NGEU ja TERA võlakirjad.

⁽³⁴⁾ Eriaruanne nr 03/2018: makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse audit, Euroopa Kontrollikoda.

Neljapäev, 8. juuli 2021

56. tuletab meelde, et Euroopa poolaasta on väljakujunenud raamistik eelarve-, majandus-, sotsiaal- ja tööhõivepoliitika koordineerimiseks kogu Euroopa Liidus; toetab ELi pikaajalisi eesmärke – jätkusuutlikku kasvu, jätkusuutlikku riigi rahandust ja ülespoole suunatud lähenemist; märgib, et poolaastat on selle loomisest saadik laiendatud, et see hõlmaks muu hulgas finantssektori ja maksustamisega seotud küsimusi ning kestliku arengu eesmärke; märgib, et majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime edasiseks tugevdamiseks peab EL järgima Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid; tuletab meelde, et jätkusuutliku majanduskasvu edendamine tähendab eelarvepoliitika edendamist, mille eesmärk on saavutada ettevaatlik keskpika perioodi eelarvepositsioon ja tagada eelarve jätkusuutlikkus keskpikas perspektiivis, edendada sotsiaalselt õiglaseid struktuurireforme, suurendada investeringuid kasvupotentsiaali suurendamiseks ja toetada kaasavat üleminekut jätkusuutlikule ja digitaalsele majandusele; rõhutab tööhõive- ja sotsiaalministrite ning rahandusministrite tihedama koostöö tähtsust poliitika koordineerimisel, eriti euroalal; märgib, et Euroopa poolaasta kontseptsioon võeti kasutusele määrusega (EL) nr 1175/2011, mis on osa ELi majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamisest, ning et teretulnud on komisjoni ettepanekud poolaasta protsessi parandamiseks;

57. osutab isevastutuse puudumisele kui ühele Euroopa poolaasta peamisele nõrkusele; märgib, et raamistik peab sisaldama ELi tasandil pikaajaliste eesmärkide ja juhiste kogumit, mis kooskõlastavad poliitilisi valikuid, kajastades nõuetekohaselt riiklike vajadusi ja prioriteete, mida toetab avatud ja kaasav poliitikadialoog ELi ning riiklike institutsioonide ja sidusrühmade vahel; usub, et taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisstruktuurist saadud kogemused pakuvad suurepäraselt võimalust, mida saab kasutada riikliku isevastutuse, ELi strateegiliste eesmärkide edendamise, jätkusuutliku majanduskasvu ja riigipõhiste soovitude valdkonnas;

58. nõuab Euroopa Parlamendi asjakohast kaasamist Euroopa poolaasta protsessi; rõhutab täieliku arutelu tähtsust üldeesmärkide ja juhiste määramisel;

59. tuletab meelde, et parema õigusloome kokkuleppes korratakse, et Euroopa Parlament ja nõukogu kui kaaseadusandjad peavad teostama oma volitusi võrdsetel alustel ning et seetõttu peab komisjon neid võrdset kohtlema, ning rõhutab liikmesriikide parlamentide rolli ja vastutust; märgib, et ELi toimimise lepingu artiklite 121 ja 126 kohaselt ei saa Euroopa Parlament kontrollida ega muuta nõukogu Euroopa poolaasta raames vastu võetud soovitusi;

60. nõuab ELi ja riiklikul tasandil rangemat demokraatlikku kontrolli, et panna riikide valitsused vastutama; rõhutab, et tugevam riiklik poliitiline isevastutus või aruandekohustus toob kaasa suurema õiguskõlakuse; nõuab parlamentidevahelise koostöö edasiarendamist, sh fiskaalkokkuleppe artiklis 13 ette nähtud konverentsi, et võimaldada vajaduse korral sisulisi ja õigeaegseid arutelusid;

61. tunnistab, kui oluline on ELi makromajanduslik dialoog, et tugevdada isevastutust ja edendada poliitika kooskõlastamist, ning nõuab seega nende hoogustamist, pidades sel eesmärgil dialoogi euroala ja riigi tasandil valitsuste, tööandjate liitude ja ametiühingute esindajatega, ning kavandada mõlemal tasandil teabevahetust keskpankadega;

62. tuletab meelde, et kooskõlas õigusaktidega võib Euroopa Parlamendi pädev komisjon kutsuda ametisoleva eesistuja, komisjoni ja vajaduse korral Euroopa Ülemkogu eesistuja või eurorühma esimehe esinema asjaomase komisjoni ette, samuti tohib sinna kutsuda liikmesriike, kelle suhtes kohaldatakse majandusjuhtimise erimenetlust;

63. rõhutab Euroopa sotsiaalõiguste samba ja keskkonnaeesmärkide rakendamise tähtsust kooskõlas ELi kliima-, keskkonna- ja kestliku arengu kohustustega; kutsub komisjoni ja Euroopa Ülemkogu tungivalt üles võtma neid kohustusi liidu majanduse juhtimisel arvesse; nõuab, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tulemustabelit võetaks täielikult arvesse liikmesriikide tulemuslikkuse jälgimisel seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega; võtab teadmiseks komisjoni algatuse kinnitada, et muudetud sotsiaalnäitajate tulemustabel on osa Euroopa poolaasta raames poliitika kooskõlastamise raamistikust; võtab teadmiseks, et ELi juhid pidasid kiiduväärseks Euroopa sotsiaalpartnerite ühist ettepanekut alternatiivsete näitajate paketi kohta, et mõõta majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast arengut, täiendades SKPd kui kaasava ja jätkusuutliku kasvu heaolumeedet; nõuab, et tulemustabeleid kajastataks poliitilistes soovitudes paremini;

Neljapäev, 8. juuli 2021

64. on seisukohal, et riikliku eelarvepoliitika vastavusseviimine Pariisi kokkuleppe kohaselt võetud ELi kohustustega peaks olema prioriteet ning et 2020. aasta kestliku majanduskasvu strateegias määratletud konkurentsivõimelise jätkusuutlikkuse kontseptsioon ja selle neli telge peaksid jätkuvalt olema ELi pikaajalise kasvustrateegia üldprioriteetid vastavalt Euroopa roheline kokkuleppele; märgib, et kliima ohustab liikmesriikide eelarvepoliitika jätkusuutlikkust realselt ja tõsiselt;
65. nõustub kontrollikojaga, et Euroopa poolaasta riigipõhiseid soovitusi tuleb paremini kavandada ja rakendada⁽³⁵⁾; soovib suunata poliitikasoovitused paremini lühiajalistele ja pikaajalistele riigipõhistele poliitilistele eesmärkidele;
66. peab kiiduväärseks olulisi edasimineku rollis, mida sõltumatud eelarveasutused riigi eelarveprotsessis täidavad, suurendades eelarvepoliitika läbipaistvust ja vastutust nii seire kui ka sõltumatu analüüsi kaudu; kutsub liikmesriike üles tagama, et sõltumatud eelarveasutused vastaksid tingimustele oma volituste ja ülesannete täitmiseks, ning rõhutab, kui oluline on tagada nende institutsioonide vastutus Euroopa Parlamendi ja vajaduse korral riikide parlamentide ees;
67. rõhutab, et parema jõustamise tagamiseks peaks iga liikmesriik püüdma majanduspoliitiliste soovitude korral tugeva iverastutuse suunas ning et sellega seoses tuleks otsida sobivat tasakaalu vastastikuse toetuse, vastastikuse surve, stiimulite ja takistavate tegurite vahel;
68. kiidab heaks institutsioonidevaheliste kokkulepete sõlmimise Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel uute omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava kohta;
69. kutsub komisjoni üles täiendavalt mõtlema makromajanduslike kohandamisprogrammide kavandamise ja rakendamise üle, eriti vajadusele suurendada otsustusprotsessi läbipaistvust, iverastutust ja demokraatlikku vastutust, kaasates nõuetekohaselt sidusrühmasid ja Euroopa Parlamenti; tuletab sellega seoses komisjonile ja nõukogule meelde oma täiskogu istungjärgul võetud seisukohta määruse (EL) nr 472/2013 suhtes;
70. märgib, et makromajanduslikust kohandamisprogrammist lahkuvad liikmesriigid on ka Euroopa poolaastal tugevama järelevalve all ning vajaduse korral saab koostada põhjalikud analüüsid;
71. tuletab meelde, et eurorühm ja euroala tippkohtumine on majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu (ECOFIN) raames toimuvad mitteametlikud arutelufoorumid; kutsub liikmesriike üles tegutsema ühenduse raamistikus, tagades Euroopa Parlamendi rolli kaasendusandjana ja tema õiguse demokraatlikule järelevalvele;
72. nõuab, et eurorühma suhtes kohaldataks kodukorda, mis suurendab otsuste tegemise läbipaistvust ja demokraatlikku vastutust; nõuab eurorühma ja Euroopa Parlamendi vahel vastastikuse mõistmise loomist selle osas, kuidas neid eesmärke kõige paremini saavutada; rõhutab selliste mehhanismide tähtsust, mis võimaldavad euroalavälistel riikidel vajaduse korral arutus osaleda;
73. rõhutab, et ELi majanduse juhtimise otsustusraamistiku suhtes tuleks kohaldada ühenduse meetodit;
74. rõhutab, kui tähtis on kodanike, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja sotsiaalpartnerite ning mitmete Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi sidusrühmadega majanduse juhtimise üle peetav arutelu Euroopa tuleviku konverentsi raames; märgib sellega seoses, et Euroopa tuleviku konverents võib olla foorum, kus kaaluda suurenenud demokraatlikku legitiimsust, kaasates Euroopa Parlamenti rohkem ning pakkudes avalikku ja demokraatlikku foorumit ELi ühiste majanduspoliitika kooskõlastamise reeglite määratlemiseks ja jõustamiseks;

o

o o

75. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsiooni nõukogule, komisjonile, eurorühmale, Regioonide Komiteele, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

⁽³⁵⁾ Euroopa Kontrollikoda.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0359

Olukord Nicaraguas

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Nicaraguas (2021/2777(RSP))

(2022/C 99/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Nicaragua kohta, eriti 19. detsembri 2019. aasta resolutsiooni inimõiguste ja demokraatia olukorra kohta Nicaraguas ⁽¹⁾ ja 8. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni Nicaragua välisagentide seaduse kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse lepingut, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kesk-Ameerika vahel ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu määrust (EL) 2020/1998 ⁽⁴⁾ ja nõukogu 7. detsembri 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/1999, mis käsitlevad inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid ⁽⁵⁾, nõukogu 4. mai 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/607, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2019/1720, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Nicaraguas ⁽⁶⁾, ja nõukogu 4. mai 2020. aasta rakendusmäärust (EL) 2020/606, millega rakendatakse määrust (EL) 2019/1716, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Nicaraguas ⁽⁷⁾, ning otsust, millega pikendatakse selliste sanktsioonide kehtivust 15. oktoobrini 2021,
- võttes arvesse kõrge esindaja 10. juunil 2021. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust poliitilise olukorra halvenemise kohta Nicaraguas, tema pressiesindaja 6. mai 2021. aasta avaldust uue valimisseaduse kohta ja 59 riigi ühisavaldust Nicaragua kohta, mis tehti 22. juunil 2021 ÜRO Inimõiguste Nõukogu 47. istungjärgul,
- võttes arvesse väliskomisjoni esimehe ja Kesk-Ameerika riikidega suhtlemiseks loodud delegatsiooni juhi 15. juuni 2021. aasta avaldust opositsioonijuhtide jätkuva kinnipidamise kohta Nicaraguas,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku pressiesindaja 28. mai 2021. aasta avaldust Nicaragua kohta ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 22. juunil 2021. aastal Inimõiguste Nõukogu 47. istungjärgul antud suulist ajakohastatud ülevaadet inimõiguste olukorra kohta Nicaraguas,
- võttes arvesse Ameerika Riikide Organisatsiooni (ARO) peasekretariaadi 6. mai 2021. aasta avaldust Nicaragua kõrgema valimisenõukogu kohtunike valimise ja valimisreformi kohta ning ARO 15. juuni 2021. aasta resolutsiooni olukorra kohta Nicaraguas,
- võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni avaldusi, Nicaragua erakorralise järelevalvemehhanismi (MESENI) avaldatud uudiskirju ja Ameerika Inimõiguste Komisjoni presidendi, volinik Antonia Urrejola ARO alalise nõukogu 23. juuni 2021. aasta erakorralisel istungil tehtud märkusi olukorra kohta Nicaraguas,
- võttes arvesse Nicaraguat käsitlevat peatükki ELi aastaaruandes inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas 2020. aastal, mille nõukogu võttis vastu 21. juunil 2021,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse Nicaragua põhiseadust,

⁽¹⁾ ELT C 255, 29.6.2021, lk 65.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0259.

⁽³⁾ ELT L 346, 15.12.2012, lk 3.

⁽⁴⁾ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 13.

⁽⁶⁾ ELT L 139 I, 4.5.2020, lk 4.

⁽⁷⁾ ELT L 139 I, 4.5.2020, lk 1.

Neljapäev, 8. juuli 2021

— võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

- A. arvestades, et Nicaragua inimõiguste ja demokraatia olukord on pärast 2018. aasta aprilli meeleavalduste vägivaldset mahasurumist veelgi halvenenud; arvestades, et sellest ajast saadik on poliitilistel põhjustel kinni peetud vähemalt 130 inimest, samal ajal kui valitsuse vastaseid ja nende perekondi ähvardab pidev oht, et politsei ja valitsuse toetajad ahistavad neid nii vahetult kui ka interneti teel; arvestades, et alates 2018. aasta meeleavaldustest on aktivistide ja teisitimõtlejate karistamiseks üha enam kasutatud meelevaldset kinnipidamist; arvestades, et aktivistidel on eriti suur oht sattuda vägivalla, sealhulgas seksuaalse ja soolise vägivalla ohvriks; arvestades, et kinnipeetavaid koheldakse vanglas halvasti, neile ei võimaldata arstiabi ega suhtlemist oma advokaatidega ning neid rünnatakse füüsiliselt ja seksuaalselt, samal ajal kui valitsuse vastu protesteerivad isikud pannakse kõrgendatud järelevalvega kongidesse, kus neid veelgi rohkem jälgitakse ja läbi otsitakse ja kus nad on aina suuremas isolatsioonis; arvestades, et eriti murettekitav on vangistatud naiste ja eakate olukord;
- B. arvestades, et praeguse olukorra tõttu on alates 2018. aastast enam kui 108 000 Nicaragua elanikku olnud sunnitud põgenema ja naaberriikides varjupaika taotlema, kusjuures kolm neljandikku neist on palunud kaitset Costa Ricas;
- C. arvestades, et 4. mail 2021. aastal võttis Nicaragua Rahvusassamblee vastu valimisseaduse nr 331 reformi, mis sisaldab hiljuti vastu võetud karistavaid seadusi; arvestades, et see reform sisaldab valimiskonkurentsi ja poliitiliste õiguste kasutamist piiravaid reegleid, mis veelgi kärbibvad poliitilise opositsiooni osalemisvõimalusi, ning kitsendab rahvusvaheliste standardite vastaselt avalikke vabadusi ja muu hulgas eelkõige õigust osaleda avalikus elus, ühinemisvabadust, väljendusvabadust, õigust ühiskondlikule protestile ja õigust kaitsta õigusi; arvestades, et need reformid eiravad opositsiooni, kodanikuühiskonna ja rahvusvahelise üldsuse nõudmisi;
- D. arvestades, et uus kõrgem valimisnõukogu on organ, mis jälgib ja haldab Nicaragua valimisprotsessi; arvestades, et seda protsessi peaks juhtima erapooletu, sõltumatu ja läbinähtav organ, mis toetab demokraatlikke põhimõtteid ning elanikkonna kodaniku- ja poliitiliste õiguste tõhusat ja pluralistlikku teostamist; arvestades, et kõrgema valimisnõukogu liikmed nimetas ametisse Nicaragua Rahvusassamblee, mis on Ortega kindla kontrolli all; arvestades, et see muudab kõrgema valimisnõukogu erapoolikuks ja läbinähtamatuks organiks ning õõnestab veelgi poliitilist protsessi; arvestades, et need ametisse nimetamise otsused ja hiljutised valimisreformid ei ole sündinud valitsuse ja opositsioonirühmituste dialoogis, mida EL ja rahvusvaheline üldsus on korduvalt nõudnud, vaid need on peale surunud valitsev enamus;
- E. arvestades, et Nicaragua ametivõimud on viimastel nädalatel ilma nõuetekohase menetluseta laiali saatnud kaks erakonda, kasutades rahvusvaheliste normidega vastuolus olevaid meetodeid; arvestades, et erakondade – Partido de Restauración Democrática ja Partido Conservador – laialisaatmine ja poliitilise motiiviga fabritseeritud kriminaaluurimiste algatamine, mis võib tuua kaasa demokraatliku opositsiooni kandidaatide diskvalifitseerimise ilma nõuetekohase menetluseta, ei kahjusta mitte ainult kandidaatide kandideerimise õigust, vaid ka valijate õigust hääletada oma valitud kandidaatide poolt; arvestades, et need meetmed koos kohtusüsteemi poliitilise kasutamisega on vastuolus demokraatia aluspõhimõtetega ning nendega rikutakse rängalt Nicaragua rahva õigusi, mis tulenevad Nicaragua põhiseadusest ja rahvusvahelisest õigusest;
- F. arvestades, et alates 2021. aasta juuni algusest on poliitilise motiiviga fabritseeritud ja ebamääraste kriminaalsüüdistuste alusel ilma mingite tõenditeta meelevaldselt vahistatud vähemalt 21 demokraatliku opositsiooni liiget, sealhulgas kuus eelpresidendikandidaati ning ametiühingute ja poliitilised juhid, ning vahistamise käigus rikuti rängalt menetluslikke tagatise, mis näitab kohtusüsteemi sõltumatuse puudumist; arvestades, et kümned silmapaistvad opositsiooniliikmed teatavad, et nad elavad süstemaatilise ahistamise ja pideva hirmutamise õhkkonnas, kus politsei valvab peaaegu kogu aeg nende elukoha juures või jälitab neid tänaval, takistades neid vabalt liikumast;
- G. arvestades, et Nicaragua valitsus on viimastel aastatel vastu võtnud aina piiravamaid seadusi, näiteks välisagentide reguleerimise seadus, küberkuritegevuse vastane eriseadus, vaenukuritegude vastane seadus, seadus rahva õiguse kohta iseseisvusele, suveräänsusele ja enesemääramisele rahu nimel ning seadus, millega muudetakse kriminaalmenetluse seadustikku ja pikendatakse uurimisperioodi põhiseaduses ette nähtud 48 tunnilt 90 päevale; arvestades, et nende seadustega institutsionaliseeritakse repressioonid ja seadustatakse riigis nende vastuvõtmisest alates toime pandud teod;

Neljapäev, 8. juuli 2021

- H. arvestades, et sõltumatu meedia jätkuv ahistamine ja kriminaliseerimine piirab õigust väljendusvabadusele ja kahjustab üldsuse õigust saada tõest teavet; arvestades, et väljendusvabadus nii internetis kui ka väljaspool seda on demokraatia jaoks alati väga oluline, valimiste ajal aga ülimalt tähtis; arvestades, et valitsusasutuste ja valitsusmeelse meedia avalduste eesmärk on häälmärgistada neid, keda peetakse teisitimõtlejateks;
- I. arvestades, et need Nicaragua valitsuse heakskiidul toimunud murettekitavad sündmused näitavad, et režiim muutub veelgi autoritaarsemaks, välistades demokraatia, üldrahvaliku üksteisemõistmise ja rahvusvahelise vahendamise konflikti rahumeelseks lahendamiseks ning takistades selgelt vabade ja õiglaste valimiste korraldamist 7. novembril 2021; arvestades, et EL, muud rahvusvahelised osalejad ja inimõiguste organisatsioonid on hoiatanud põhjendatud ohu eest, et neid seadusi võidakse hakata kasutama isikute vastu, kes kritiseerivad repressiivset poliitikat;
- J. arvestades, et Ameerika Inimõiguste Komisjoni valdkondadevaheline sõltumatute ekspertide rühm on juba märkinud, et meetodeid, mida kasutatakse tänavameeleavalduste mahasurumiseks, võib pidada inimsusevastasteks kuritegudeks;
- K. arvestades, et peaaegu ühtegi ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo poolt Nicaraguale antud soovitus ei ole täidetud, mille tulemuseks on jätkuv karistamatus ja edasised rikkumised;
- L. arvestades, et Nicaragua Rahvussamblee tehtud muudatustega tarbijaseaduses (seadus 842) kohustatakse panku avama kontosid nende inimeste sugulastele, kelle suhtes Ameerika Ühendriikide valitsus ja teised riigid on kehtestanud sanktsioonid ning keda süüdistatakse korruptsioonis, rahapesus ja inimõiguste rikkumises; arvestades, et perekonda Ortega-Murillo süüdistatakse telekommunikatsiooni-, energia- ja muudes sektorites äriimpeeriumi loomises;
- M. arvestades, et demokraatia ja õigusriigi arendamine ja tugevdamine ning inimõiguste ja põhivabaduste austamine on ELi välispoliitika, sealhulgas 2012. aastal Euroopa Liidu ja Kesk-Ameerika riikide vahel sõlmitud assotsieerimislepingu lahutamatu osa;
- väljendab solidaarsust Nicaragua elanikega ja mõistab teravalt hukka Nicaragua ametivõimude repressiivse tegevuse demokraatliku opositsiooni erakondade ja nende liikmete, ajakirjanike ja muude meediatöötajate, üliõpilaste, põlisrahvaste, inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna esindajate ning nende pereliikmete vastu, ning eelkõige nende põhjustatud surmajuhtumid; nõuab, et viivitamata lõpetataks piiravate meetmete kehtestamine, repressioonid ja inimõiguste rikkumised, ning nõuab vastutuse võtmist Nicaragua valitsuse poolt alates 2018. aastast toime pandud ränkade rikkumiste eest;
  - nõuab, et viivitamata ja tingimusteta vabastataks kõik meelevaldselt kinni peetavad poliitvangid, sealhulgas eelpresidendikandidaadid Cristiana Chamorro, Arturo Cruz, Félix Maradiaga, Juan Sebastián Chamorro, Miguel Mora ja Medardo Mairena, poliitilised liidrid José Pallais, José Adán Aguerri, Dora María Téllez, Hugo Torres, Víctor Hugo Tinoco, Violeta Granera, Ana Margarita Vijil, Suyen Barahona ja Pedro Joaquín Chamorro ning teised opositsiooniaktivistid, inimõiguste kaitsjad ja ajakirjanikud; nõuab lisaks, et austataks nende isikute põhilisi õiguslikke tagatisi ning tagataks nende inimõigused ning kodaniku- ja poliitilised õigused; nõuab, et valitsus esitaks viivitamata tõendid vangistatud isikute elusoleku ja asukoha kohta; tuleb meelde, et paguluses viibijatele tuleb anda täielik kindlus, et nad saaksid oma riiki tagasi pöörduda;
  - nõuab, et Nicaragua valitsus tühistaks faktilise piiramisseisundi, austaks riikliku politsei rolli mittepoliitilise, erapooletu ja mittemõjutatava jõuna, desarmeeriks poolsõjaväelised jõud, järgiks organisatsiooniga Alianza Cívica sõlmitud lepinguid ja taastaks kodanike õigused; kordab oma üleskutset valitsusele võimaldada kodanikuühiskonna organisatsioonidel tegutseda turvalises ja toetavas keskkonnas, kartmata surveabinõusid;
  - nõuab veel kord, et taastataks kaasav dialoog ja demokraatia, mis on ainus rahumeelne viis Nicaragua väljumiseks poliitilisest, majanduslikust ja sotsiaalsest kriisist; rõhutab vajadust võtta reformid vastu kaasaval ja läbipaistval viisil; kutsub ELi delegatsiooni Nicaraguas üles jätkama ja suurendama oma diplomaatilist osalust valimisprotsessis ja jätkama ametivõimude poole pöördumist, et leida Nicaragua kriisile poliitiline lahendus;

Neljapäev, 8. juuli 2021

5. nõuab tungivalt, et Nicaragua ametivõimud muudaksid viivitamata valimisestust kooskõlas rahvusvaheliste parameetritega, mida oma 21. oktoobri 2020. aasta resolutsioonis nõudis ARO, nimetaksid valimisstruktuuridesse ametisse erapooletuid isikuid, taastaksid nende erakondade õigusliku seisundi, kellelt see on ära võetud, austaksid Nicaragua kodanike õigust valida ja kandideerida, tagaksid riiklike ja rahvusvaheliste valimisvaatlusorganite piiramatu kohaloleku ning kohustaksid pärast valimisi kinni pidama poliitilise kooseksisteerimise põhimõttest; rõhutab, et selleks, et Euroopa Parlament tunnustaks valimisi ja tulevast valitsust, tuleb teha ARO ja rahvusvaheliste organisatsioonide nõutud muudatused, eelkõige taastades õigused ja vabadused, mis võimaldavad vaba, usaldusväärset ja õiglast valimisprotsessi;
6. mõistab hukka piiravate ja karistavate seaduste vastuvõtmise ja rakendamise ning nõuab nende viivitamatut kehtetuks tunnistamist; rõhutab, et need seadused on vastuolus Nicaragua kodanike õiguste ja vabadustega, mis on sätestatud Nicaragua Vabariigi põhiseaduses, Ameerika riikide demokraatiahartas ja muudes rahvusvahelistes lepingutes, millele Nicaragua on alla kirjutanud; on vastu institutsioonide ja seaduste väärkasutamisele Nicaragua autoritaarse valitsuse poolt kodanikuühiskonna organisatsioonide ja poliitiliste oponentide kriminaliseerimise eesmärgil;
7. kordab oma üleskutset, et Nicaragua ametivõimud võimaldaksid ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, Ameerika Inimõiguste Komisjoni (IACHR) ja selle valdkondadevahelise sõltumatute ekspertide rühma (GIEI), Nicaragua järelevalvemehhanismi (MESENI), rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja Euroopa institutsioonide takistamatut juurdepääsu, et tagada inimõiguste austamine Nicaraguas; kordab oma üleskutset taastada viivitamata inimõiguste kaitsjate organisatsioonide, nagu Centro Nicaragüense de Derechos Humanos (CENIDH) juriidilise isiku staatus;
8. kutsub Nicaragua valitsust üles looma sõltumatut uurimisüksust, kuhu kuuluvad rahvusvahelised eksperdid, et teostada järelevalvet riigiprokuratuuri usaldusväärsete, erapooletute ja põhjalike uurimiste üle, mis puudutavad kõrgete poliitseiametnike väidetavat vastutust 2018. aasta repressioonide raames ja pärast seda toime pandud ränkade inimõiguste rikkumiste eest;
9. kutsub Kesk-Ameerika Integratsioonisüsteemi (SICA) ja selle liikmesriike üles etendama aktiivset rolli demokraatia kaitsmisel ja edendamisel ning inimõiguste kaitsmisel Nicaraguas, nagu on sätestatud 1991. aasta Tegucigalpa protokollis ja kinnitatud 1995. aasta Kesk-Ameerika demokraatliku julgeoleku raamlepingus, mille artiklis 1 on sätestatud, et demokraatia põhineb valitsustel, mis on valitud üldistel, vabadel ja salajastel valimistel, ning kõigi inimõiguste tingimusteta austamisel Kesk-Ameerika piirkonna riikides;
10. palub rahapesuvastasel töökonnal (FATF) sisse seada vajalik koordineerimine USA välisvarade kontrolli osakonnaga, et tagada rahvusvaheline finantsjulgeolek seoses Ortega-Murillo režiimi ja selle koostööpartnerite ebaseaduslike operatsioonidega ning nende ärisuhete ja varadega Euroopa riikides; rõhutab, et alates 2020. aasta oktoobrist kuulub Nicaragua FATFi musta nimekirja;
11. palub, et nõukogu ja liikmesriigid laiendaksid kiiresti nende isikute ja üksuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse sanktsioone, sealhulgas Nicaragua president ja asepresident ning nende sisering, ning jälgiks erilise hoolega, et seejuures ei tekitataks kahju Nicaragua rahvale; rõhutab vajadust säilitada ELi abi ja tagada, et ELi abi kodanikuühiskonna organisatsioonidele, inimõiguste kaitsjatele ja Nicaragua rahvale muu hulgas ELi arengu- ja humanitaarprogrammide kaudu jõuaks tegelike abisaajateni, mitte valitsuse ja ametivõimudeni, et leevendada COVID-19 ja valitsuse praeguste repressioonide mõju ning vältida kriisi muutumist humanitaarkriisiks; tuletab meelde, et Nicaragua peab ELi ja Kesk-Ameerika vahelist assotsieerimislepingut silmas pidades austama ja tugevdama õigusriigi, demokraatia ja inimõiguste järgimise põhimõtteid, ning kordab oma nõudmist, et praegust olukorda arvesse võttes rakendataks assotsieerimislepingu demokraatiaklauslit;
12. kiidab ja toetab jõupingutusi ja head tööd, mida ELi delegatsioon Nicaraguas on väga keerulises keskkonnas teinud; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles oma esindajate ja saatkondade kaudu Nicaraguas kohapeal olukorda tähelepanelikult jälgima, sealhulgas kohtuprotsesside jälgimise kaudu ning külastades valitsuskriitilisi isikuid ja opositsioonijuhte vanglas või koduarestis;

Neljapäev, 8. juuli 2021

13. kutsub ELi Nicaragua delegatsiooni ja liikmesriike üles hõlbustama vajaduse korral erakorraliste viisade väljastamist ja pakkuma liikmesriikides poliitilistel põhjustel ajutist varjupaika;
  14. nõuab, et parlamendi esimeeste konverents lähetaks Nicaraguasse teabekogumissiooni, millesse kuuluks Kesk-Ameerika riikidega suhtlemiseks loodud delegatsioon, et hinnata sealset inimõiguste ja poliitilist olukorda;
  15. kordab oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsioonis esitatud üleskutset anda viivitamata Itaaliale välja Alessio Casimirri, kes elab endiselt Nicaragua valitsuse kaitse all Managuas, kuigi peaks Itaalias kandma kuut lõplikku eluaegset vanglakaristust tõendatud osalemise eest endise peaministri ja Kristliku Demokraatia erakonna juhi Aldo Moro röövimises ja tapmises ning tema ihukaitsjate tapmises 16. märtsil 1978 Roomas;
  16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Ameerika Riikide Organisatsiooni peasekretärile, Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarsele assambleele, Kesk-Ameerika Parlamendile, Lima rühmale ning Nicaragua Vabariigi valitsusele ja parlamendile.
-

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0360

Opositsiooni, eelkõige HDP mahasurumine Türgis**Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon opositsiooni, eelkõige Rahvaste Demokraatliku Partei (HDP) mahasurumise kohta Türgis (2021/2788(RSP))**

(2022/C 99/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Türgi kohta, eelkõige 19. mai 2021. aasta resolutsiooni komisjoni 2019. ja 2020. aasta Türgit käsitlevate aruannete kohta ⁽¹⁾, 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Türgis ning eelkõige Selahattin Demirtaşı ja teiste meelsusvangide juhtumi kohta ⁽²⁾ ning 19. septembri 2019. aasta resolutsiooni olukorra kohta Türgis ja eelkõige valitud linnapeade ametist tagandamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist ELi laienemispoliitika kohta (COM(2020)0660) ja sellele lisatud 2020. aasta aruannet Türgi kohta (SWD(2020)0355),
- võttes arvesse Türgiga peetavate läbirääkimiste raamistikku, mis võeti vastu 3. oktoobril 2005. aastal, ja asjaolu, et Türgi (nagu kõigi kandidaatriikide) ühinemine ELiga sõltub Kopenhaageni kriteeriumide täielikust täitmisest,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24. juuni 2021. aasta järeldusi välissuhete kohta ning nõukogu ja Euroopa Ülemkogu muid asjakohaseid järeldusi Türgi kohta,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 22. märtsi 2021. aasta ühisteatist ELi ja Türgi vaheliste poliitiliste ning majandus- ja kaubandussuhete olukorra kohta (JOIN(2021)0008),
- võttes arvesse Euroopa välisestuse välisasjade ja julgeolekupoliitika pressiesindaja 19. augusti 2019. aasta avaldust valitud linnapeade ametist tagandamise ja sadade inimeste kinnipidamise kohta Türgi kaguosas, ning tema 21. ja 25. detsembri 2020. aasta avaldusi,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli ning Euroopa Komisjoni naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste voliniku Olivér Várhelyi 18. märtsi 2021. aasta ühisavaldust viimaste Rahvaste Demokraatlikku Parteid puudutavate meetmete kohta,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 46, milles on sätestatud, et kõrged lepinguosalisel kohustuvad järgima Euroopa Inimõiguste Kohtu lõplikke otsuseid kõigis nende osalusega kohtuasjades,
- võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu suurkoja 22. detsembri 2020. aasta otsust kohtuasjas Demirtaş vs. Türgi (14305/17),
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (ENPA) 23. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni 2347 pealkirjaga „Uued meetmed poliitilise opositsiooni ja kodanike rahulolematuse mahasurumiseks Türgis: tungiv vajadus kaitsta Euroopa Nõukogu standardeid“ ning ENPA 24. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni 2260 pealkirjaga „Opositsioonipoliitikute halvenev olukord Türgis: mida saab teha nende põhiõiguste kaitsmiseks ühes Euroopa Nõukogu liikmesriigis?“,
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0234.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0028.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0017.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- A. arvestades, et põhivabadusi ja õigusriiki mõjutava üldise tagasimineku taustal on Türgi võimud pidevalt ja üha enam rünnanud Türgi opositsioonierakondi, eriti Rahvaste Demokraatlikku Parteid (HDP);
- B. arvestades, et Türgi kassatsioonikohtu peaprokurör esitas 17. märtsil 2021 esimest korda konstitutsioonikohtule taotluse, milles ta nõudis Türgi suuruselt kolmanda parlamendierakonna HDP tegevuse lõpetamist; arvestades, et 31. märtsil 2021 leidis konstitutsioonikohtu üldkogu selles süüdistusaktis menetluslikke puudusi ning otsustas selle peaprokuratuurile tagasi saata; arvestades, et 7. juunil 2021 esitati muudetud süüdistusakt, milles nõutakse lisaks HDP tegevuse lõpetamisele ligi 500 HDPsse kuuluva poliitiku poliitilise tegevuse keelustamist ja erakonna pangaarvete külmutamist; arvestades, et 21. juunil 2021 kiitis konstitutsioonikohtu üldkogu muudetud süüdistusakti ühehäälselt heaks;
- C. arvestades, et peaprokurör rajas enamiku HDP vastu esitatud süüdistustest Kobani meeleavaldustele, millega seoses on käimas kohtumenetlus HDP poliitikute, sealhulgas erakonna endiste kaasesimeeste Selahattin Demirtaşı ja Figen Yüksekdaşı vastu; arvestades, et need süüdistused põhinesid peamiselt HDP keskjuhatuse twitterisäutsul 6. oktoobrist 2014, milles kutsuti inimesi üles protesteerima, et näidata üles solidaarsust Kobani elanikega nende vastuseisus ISISele ja Türgi poolt Kobani suhtes kehtestatud embargole; arvestades, et meeleavalduste käigus tapeti kokkupõrgetes Türgi politseiga üle 50 inimese, kellest valdav enamik olid HDP liikmed või toetajad;
- D. arvestades, et nn Kobani kohtuasja süüalustest 108 on HDP liikmed; arvestades, et neist 28 on kohtumõistmiseni vahi alla võetud; arvestades, et kuuete inimesele on kehtestatud kohtulikud piirangud ja 75 inimese kohta on välja antud vahistamismäärus; arvestades, et Euroopa Parlament jälgib jätkuvalt tähelepanelikult Kobani kohtuprotsessi ja muid sarnaseid juhtumeid;
- E. arvestades, et konstitutsioonikohus on varem keelustanud kuus kurdimeelset erakonda;
- F. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on korduvalt leidnud, et erakondade keelustamine rikub Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 11 sätestatud õigust ühinemisvabadusele; arvestades, et Euroopa Ülemkogu märkis oma 24. juuni 2021. aasta järeldustes, et erakondade sihikule võtmine kujutab endast suurt tagasilööki inimõigustele ja on vastuolus Türgi kohustusega austada demokraatiat ja õigusriiki ning et dialoog selles küsimuses jääb ELi ja Türgi suhete lahutamatuks osaks;
- G. arvestades, et 17. juunil 2021 mõrvati HDP İzmiri büroos erakonna töötaja ja liige Deniz Poyraz; arvestades, et väidetavalt moonutati ja vigastati seejärel tema surnukeha; arvestades, et 2015. ja 2016. aastal rünnati sadu HDP büroosid, sealhulgas Ankaras asuvat peakorterit, ning paljud neist põletati maha;
- H. arvestades, et endiselt on vangistatud umbes 4 000 HDP liiget ja funktsionääri, sealhulgas mitmed parlamendiliikmed;
- I. arvestades, et kolm HDPsse kuuluvat parlamendiliiget jäeti ilma parlamendikohast ja parlamendiliikme puutumatusest ning võeti seejärel vahi alla;
- J. arvestades, et justiitsministeeriumi prokurörid esitasid 30. juunil 2021 Türgi Suure Rahvuskogu ühisele parlamentaarsetele konstitutsiooni- ja õiguskomisjonile kokkuvõteted menetlustest, mille eesmärk on võtta parlamendiliikme puutumatus kuut opositsioonierakonda esindavalt 20 seadusandjalt; arvestades, et nende menetluste sihtmärgiks on 15 HDPsse kuuluvat parlamendiliiget, Vabariikliku Rahvapartei (CHP) esimees Kemal Kılıçdaroğlu ja üks seadusandja igast ülejäänud opositsioonierakonnast – Demokraatlikust Regioonide Parteist (DBP), İYİst (Hea erakond), Türgi Töölisparteist (TİP) ja Demokraatide Parteist (DP);
- K. arvestades, et peamise opositsioonierakonna juht Kemal Kılıçdaroğlu on antud kohtu alla Türgi presidendi väidetava solvamise pärast, mille eest teda ähvardab kuni nelja aasta pikkune vanglakaristus; arvestades, et 11. jaanuaril 2021 esitas ka president Recep Tayyip Erdoğan tema vastu miljoni Türgi liiri suuruse kahjuhüvitisnõude;
- L. arvestades, et HDP endist kaasesimeest ning 2014. ja 2018. aasta valimiste presidendikandidaati Selahattin Demirtaşı on peetud üle nelja aasta vangistuses põhjendamatute süüdistuste alusel ja hoolimata kahest Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusest tema vabastamiseks;

Neljapäev, 8. juuli 2021

- M. arvestades, et ühes neist kohtuotsustest märkis Euroopa Inimõiguste Kohus, et HDP peakorteri üleskutse solidaarsusele Kobani rahvaga jäi poliitiliste avalduste piiridesse, kuna seda ei saa käsitada üleskutsena vägivallale; arvestades, et kohus märkis, et 6.–8. oktoobril 2014 toimunud vägivallaakte, mis olid küll kahetsusväärsed, ei saa pidada HDP peakorteri säutsude vahetuks tagajärjeks;
- N. arvestades, et 31. märtsil 2019 toimunud kohalike valimiste järel on 65-st Türgi kaguosas demokraatlikult valitud HDP linnapeast 59 asendatud valitsuse poolt ametisse nimetatud provintsikuberneride või usaldusisikutega põhjendusel, et nende suhtes on käimas kriminaaluurimine väidetavate sidemete tõttu terrorismiga; arvestades, et kohtumenetluse käigus vabastati 36-st vahistatust 32, kuus valitud kaaslinnapead on aga endiselt vangistuses;
- O. arvestades, et süvenevad struktuursed probleemid, mis viivad kohtusüsteemi institutsioonilise sõltumatuse kadumiseni, mõjutavad jätkuvalt opositsioonierakondade õigusi;
1. tunneb endiselt suurt muret Türgi opositsioonierakondade vastu suunatud pidevate rünnakute ja surve pärast ning eelkõige selle pärast, kuidas Türgi võimud on võtnud konkreetselt ja järjest teravamalt sihikule HDP, sealhulgas selle noorteorganisatsiooni; mõistab hukka HDP ja kõigi teiste opositsioonierakondade vastased repressioonid, mis takistavad demokraatliku süsteemi nõuetekohast toimimist; nõuab tungivalt, et Türgi valitsus teeks sellisele olukorrale lõpu ja tagaks, et kõik riigi erakonnad saaksid jätkata seaduslikku tegevust vabalt ja täielikus kooskõlas pluralistliku ja demokraatliku süsteemi aluspõhimõtetega;
  2. mõistab teravalt hukka Türgi peaprokuröri poolt konstitutsioonikohtus uuesti esitatud süüdistusakti, milles taotletakse HDP laialisaatmist ja peaaegu 500 HDP liikme, sealhulgas enamiku selle praeguste juhtide poliitilise tegevuse täielikku keelamist järgmiseks viieks aastaks; on tõsiselt mures konstitutsioonikohtu ühehäälsel otsusel pärast see juhtum menetlusse võtta; märgib sügava murega, et HDP laialisaatmist puudutava juhtumiga tipnevad mitu aastat väldanud repressioonid erakonna vastu, mille käigus on peamiselt terrorismiga seotud süüdistuste alusel kohtu alla antud tuhandeid erakonna liikmeid, juhte, parlamendiliikmeid, kohalike volikogude liikmeid ja kaaslinnapäid;
  3. on kindlalt veendunud, et HDP takistamatu osalemise võimaldamine Türgi demokraatlikes institutsioonides on peamine viis muuta Türgi ühiskond kaasavamaks ja luua positiivne väljavaade kurdi küsimuse rahumeelseks lahendamiseks; kordab sellega seoses, et arvestades HDP kindlat pühendumust töötada demokraatlike institutsioonide kaudu, oleks erakonna keelustamine keskmises perspektiivis tõsine poliitiline viga ning annaks pöördumatu löögi pluralismile ja demokraatlikele põhimõtetele, jättes miljonid Türgi valijad esindajata;
  4. mõistab teravalt hukka HDP liikme ja töötaja Deniz Poyrazi kohutava tapmise ning erakonna İzmiri büroo ründamise; avaldab kaastunnet tema sugulastele ja sõpradele; nõuab, et võimud uuriks seda juhtumit põhjalikult ja annaksid süüdlased kohtu alla;
  5. kutsub Türgi võime üles hoiduma HDP vastasest kihutustegevusest ning võtma vajalikke meetmeid HDP büroode ja ametnike, samuti parlamendiliikmete ning valitud kohalike volikogude liikmete ja kaaslinnapeade kaitseks;
  6. mõistab hukka õigusriigi meelevaldse kohaldamise käimasoleva Kobani kohtuprotsessi ajal, mis viis kohtuasja taasavamiseni, ja selle menetlemisel, eelkõige kohtusüsteemi sõltumatuse, erapooletuse, täieliku õigluse ja menetluslike tagatiste puudumise; tunneb tõsist muret laiaulatuslike terrorismivastaste õigusaktide väärkasutamise pärast; kordab oma üleskutset, et Türgi ametivõimud viiks terrorismivastased õigusaktid vastavusse rahvusvaheliste normidega, tagamaks, et põhiõigused ja -vabadused, proportsionaalsus ja võrdsus seaduse ees oleksid mõjusalt kaitstud;
  7. mõistab hukka otsuse jätta HDP liikmed Leyla Güven, Ömer Faruk Gergerlioğlu ja Musa Farisoğulları parlamendikohast ja puutumatuses ilma ning mõistab hukka nende vahistamise pärast seda otsust; väljendab heameelt selle üle, et hiljuti, 1. juulil 2021 otsustas konstitutsioonikohus ühehäälselt, et on rikutud parlamendiliikme Ömer Faruk Gergerlioğlu õigust olla valitud ja osaleda poliitilises tegevuses ning tema õigust isikuvabadusele ja turvalisusele; väljendab heameelt Ömer Faruk Gergerlioğlu vabastamise üle ja nõuab tungivalt, et Türgi võimud ja madalama astme kohtud

Neljapäev, 8. juuli 2021

täidaksid konstitutsioonikohtu otsust ja taastaksid viivitamata tema staatuse parlamendiliikmena; nõuab kahe teise HDPd esindava parlamendiliikme viivitamatut vabastamist ja kõigist nende vastu esitatud süüdistustest loobumist; taunib opositsiooniliste parlamendiliikmete parlamentaarse staatuse korduvat tühistamist, mis kahjustab tõsiselt Türgi parlamendi kui demokraatliku institutsiooni mainet;

8. mõistab teravalt hukka HDP endiste kaasesimeeste Figen Yüksekdaği ja Selahattin Demirtaşı (viimane on ka opositsioonijuht ja endine presidendikandidaat) jätkuva kinnipidamise alates 2016. aasta novembrist; tuletab meelde Euroopa Inimõiguste Kohtu 20. novembri 2018. aasta otsust kohtuasjas Selahattin Demirtaş vs. Türgi, mida kinnitati Euroopa Inimõiguste Kohtu suurkoja 22. detsembri 2020. aasta otsusega ja milles kutsutakse Türgi ametivõime üles Selahattin Demirtaşı viivitamata vabastama; on šokeeritud, et Türgi võimud eiravad ka muudel juhtudel jätkuvalt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid ega kohalda neid, näiteks Osman Kavala kohtuasjas, mille puhul Euroopa Nõukogu ministrite komitee võiks algatada Türgi vastu rikkumismenetluse; nõuab Euroopa Nõukoguga igakülgse koostöö tegemist õigusriigi, vähemuste õiguste, demokraatia ja põhiõiguste tugevdamiseks;

9. peab äärmiselt murettekitavaks järjest suurenevat survet peamisele opositsioonierakonnale (CHP) ja selle juhile Kemal Kılıçdaroğlule, sealhulgas erakonna brošüüride konfiskeerimist kohtumääruse alusel ning avalikke ähvardusi ja füüsilisi rünnakuid tema vastu; mõistab hukka taotluse võtta Kemal Kılıçdaroğlult puutumatus tema tehtud poliitiliste avalduste pärast ning tema kohtu alla andmise Türgi presidendi väidetava solvamise pärast, mille eest teda ähvardab kuni nelja aasta pikkune vanglakaristus; rõhutab taas oma tõsist muret CHP Istanbuli provintsiorganisatsiooni esimehe Canan Kaftancıoğlu jätkuva poliitilise ja kohtuliku ahistamise pärast;

10. peab väga murettekitavaks, et kõigile opositsioonierakondadele avaldatakse järjest rohkem survet ning et justiitsministeeriumi prokurörid otsustasid hiljuti esitada Türgi Suure Rahvuskogu ühisele parlamentaarsele konstitutsioonilisele ja õiguskomisjonile kokkuvõtted menetlustest, mille eesmärk on võtta kuude eri opositsioonierakonda kuuluvatelt 20 opositsiooniaktivistilt parlamentaarne puutumatus; rõhutab, et üldiselt vaenulik keskkond mõjutab ka teisi opositsioonijuhte, näiteks erakonna İYİ esimeest Meral Akşeneri, keda hiljutisel visiidil Rizesse tabas valitseva erakonna toetajate verbaalne rünnak;

11. mõistab hukka Türgi võimude otsuse tagandada kaheldavate tõendite alusel ametist demokraatlikult valitud linnapead ja asendada nad valimisteta ametisse nimetatud usaldusisikutega, õõnestades sellega kohalikku demokraatiat; võtab teadmiseks Türgi valitsuse poliitilised, seadusandlikud ja haldusmeetmed opositsioonierakondade liikmetest linnapeade juhitud omavalitsuste tegevuse halvamiseks Istanbulis, Ankaras ja İzmiris; peab kahetsusväärseks, et praegune valitsus kuritarvitab riigi rahalisi vahendeid ja haldusvõimu opositsiooni nõrgestamiseks või vaikimasundimiseks;

12. rõhutab, et sellised meetmed kahjustavad jätkuvalt poliitilise opositsiooni võimet teostada oma õigusi ja täita oma demokraatlikku rolli; on sügavalt mures opositsioonierakondade tegevusvabaduse sellise tõsise piiramise pärast, mis näitab inimõiguste äärmiselt halba olukorda Türgis ning demokraatia ja õigusriigi põhimõtte jätkuvat õõnestamist, millega rikutakse Kopenhaageni kriteeriume;

13. on seisukohal, et õigusriigi lagunemine ja kohtusüsteemi sõltumatus süsteemne puudumine on jätkuvalt seotud opositsioonierakondade tegevusvabadust puudutavate kohtuotsustega; kutsub Türgit üles tagama pluralismi ning austama ühinemis- ja väljendusvabadust kooskõlas Türgi põhiseaduses sätestatud kaitsemeetmetega ja Türgi rahvusvaheliste kohustustega;

14. kutsub ELi delegatsiooni Türgis üles jätkuvalt jälgima poliitilise opositsiooni olukorda, sealhulgas kohtuistungeid, kaasa arvatud nn Kobani kohtuprotsess, tegema avaldusi ja nõudma luba vangide külastamiseks;

Neljapäev, 8. juuli 2021

15. on veendunud, et lisaks paranemisele välispoliitilistes küsimustes peaks edasiliikumine Türgile positiivse tegevuskava pakkumisel sõltuma ka kodaniku- ja inimõiguste ning õigusriigi olukorra paranemisest riigis, kaasa arvatud naiste õigused, nagu need, mis on tagatud Istanbuli konventsiooniga, samuti usuvabadusest ning etniliste vähemuste ja LGBTI kogukonna õigustest;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning Türgi Vabariigi valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0361

Antarktika merekaitsealade loomine ja Lõuna-Jäämere elurikkuse kaitsmine

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Antarktika merekaitsealade loomise ja Lõuna-Jäämere elurikkuse kaitsmise kohta (2021/2757(RSP))

(2022/C 99/24)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmäärke, eelkõige 13. ja 14. eesmärgi,
- võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni, eriti selle XII osa,
- võttes arvesse Antarktika vete elusressursside kaitse konventsiooni (CAMLRi konventsioon),
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mai 2019. aasta elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmset hindamisaruannet,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 24. septembri 2019. aasta eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimast ning IPCC 8. oktoobri 2018. aasta eriaruannet ülemaailmse soojenemise kohta 1,5 °C võrra,
- võttes arvesse aruannet „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters“ (Operatsioon Meritäht 2030. Meie ookeanide ja vete taaselustamine), mille 22. septembril 2020 avaldas Euroopa Komisjoni heas seisukorras ookeanide, merede ning ranniku ja siseveekogude missiooninõukogu,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse president Ursula von der Leyeni 16. septembri 2020. aastal Euroopa Parlamendi täiskogu istungil peetud kõnet olukorrast Euroopa Liidus,
- võttes arvesse 9. aprillil 2019 toimunud ELi ja Hiina 21. tippkohtumisel tehtud ühisavaldust,
- võttes arvesse G7 juhtide 13. juuni 2021. aasta kommünikeed „Meie ühine tegevuskava ülemaailmseks tegevuseks parema taastumise nimel“,
- võttes arvesse ELi ja USA 15. juuni 2021. aasta tippkohtumise avaldust „Suund uuendatud Atlandi-ülesele partnerlusele“,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelse kokkuleppe kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi ⁽³⁾,

⁽¹⁾ ELT C 232, 16.6.2021, lk 28.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0277.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni mereprügi mõju kohta kalandussektorile ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse 1. detsembril 1959 allkirjastatud Antarktika lepingut,
  - võttes arvesse 4. oktoobril 1991 Madridis allkirjastatud Antarktika lepingu keskkonnakaitseprotokolli (Madridi protokoll),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et maailmamere hea ökoloogiline seisund on ülioluline selleks, et kaitsta elurikkust ja tagada selle ökosüsteemi teenuste, nagu süsinikdioksiidi neeldamise ja hapniku tootmise järjepidevus;
- B. arvestades, et Antarktika ja Lõuna-Jäämeri on koduks äärmiselt rikkalikule loodusliku taimestiku ja loomastiku ökosüsteemile, samas kui teatavad liigid on kantud Rahvusvahelise Looduskaitseliidu ohustatud või ohualtis seisundis liikide punasesse nimekirja;
- C. arvestades, et maailmameri etendab kliimamuutuste leevendamisel üliolulist rolli ning on neelanud üle 90 % soojusest, mis on seotud meie süsinikdioksiidihetega; arvestades, et ookeanid on maailma suurimad aktiivsed süsiniku sidujad, mis on sidunud üle 30 % neist heitkogustest pärinevast süsinikust ⁽⁶⁾;
- D. arvestades, et aastatel 1989–2018 soojenes Antarktika 1,8 °C võrra, s.o kolm korda rohkem kui kogu maailm keskmiselt ⁽⁷⁾; arvestades, et prognooside kohaselt kahaneb Gröönimaa ja Antarktika mandrijää mass üha kiirenevas tempos kogu 21. sajandi jooksul ja ka pärast seda;
- E. arvestades, et Antarktika krill ehk tavaline hüilgevähk on ülioluline toiduahela osa paljude Lõuna-Jäämere merekiskjate (pingviinid, vaalad, hülged, kalad) jaoks;
- F. arvestades, et IPCC eriaruandes „The Ocean and Cryosphere in a Changing Climate“ (Ookean ja krüosfäär muutuvus kliimas) ⁽⁸⁾ on kirjeldatud, kuidas kliimamehhanismid sõltuvad ookeanide ja mereökosüsteemide seisundist, mida praegu mõjutavad globaalne soojenemine, reostus, merekeskkonna elurikkuse ülekasutamine, hapestumine, hapnikusalduse vähenemine ja rannikuerosioon;
- G. arvestades, et ÜRO kuulutas välja ookeaniteaduste aastakümne kestliku arengu hüvanguks (2021–2030), et edendada ookeaniteadust ja luua kollektiivseid teadmisi;
- H. arvestades, et 60 aastat tagasi 23. juunil 1961 jõustunud Antarktika lepingu artiklis IX nõutakse Antarktika loodusrikkuste säilitamist ja kaitsmist; arvestades, et need jõupingutused on kindlaks määratud Madridi protokollis; arvestades, et protokollis määratletakse Antarktika kui „rahule ja teadusele pühendatud looduskaitseala“ ning sätestatakse Antarktikas toimuva tegevuse suhtes kohaldatavad aluspõhimõtted;

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0096.

⁽⁶⁾ Bindoff, N. jt, „Observations: Oceanic Climate Change and Sea Level“, *Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, Cambridge University Press, Cambridge, UK ja New York, NY, USA, 2007. <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-chapter5-1.pdf>; Rhein, M. jt, „Observations: Ocean“, *Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, Cambridge University Press, Cambridge, UK ja New York, NY, USA, 2013. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter03_FINAL.pdf; Cheng L. jt., 2019, „Record-Setting Ocean Warmth Continued in 2019“, *Advances in Atmospheric Sciences*, Vol. 37, veebruar 2020. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00376-020-9283-7/>

⁽⁷⁾ Kyle R. Clem, Ryan L. Fogt, John Turner, Benjamin R. Lintner, Gareth J. Marshall, James R. Miller, James A. Renwick, „Record warming at the South Pole during the past three decades“, *Nature Climate Change*, 2020; DOI: 10.1038/s41558-020-0815-z.

⁽⁸⁾ IPCC *Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate. Summary for Policymakers*, 2019. <https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/>

Neljapäev, 8. juuli 2021

- I. arvestades, et 28. aprillil 2021. aastal ühinesid Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, Austraalia, Norra, Ühendkuningriigi ja Uruguay ettepanekuga luua Lõuna-Jäämerel kaks merekaitseala – Ida-Antarktikas ja Weddelli merel – toetajatena ka Ameerika Ühendriigid ja Uus-Meremaa;
- J. arvestades, et Antarktika vete elusressursside kaitse komisjonis (CCAMLR) käivad läbirääkimised nende kahe uue merekaitseala loomiseks, mille kogupindala oleks ligikaudu 3 miljonit km²; arvestades, et nende merekaitsealade heakskiitmine aitaks täita ELi ja ülemaailmselt võetud kohustusi merekeskkonna elurikkuse kaitsmisel;
- K. arvestades, et merekaitsealad on oluline vahend ookeani ökosüsteemide kaitsmiseks, kuna need võivad suurendada liikide mitmekesisust ja arvukust ning samal ajal suurendada ookeani keskkonnamõjudele, sealhulgas kliimamuutustele, vastupanu võimet;
- L. arvestades, et G7 juhid on teatanud, et nad toetavad täielikult CCAMLRi võetud kohustust töötada CAMLRi konventsiooni alal Lõuna-Jäämeres välja esinduslik merekaitsealade süsteem, tuginedes parimatele kättesaadavatele teadusandmetele;
- M. arvestades, et EL ja USA on väljendanud täielikku pühendumust 2020. aasta järgse eduka ja ambitsioonika ülemaailmse elurikkuse raamistiku edendamisele bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames ning oma täielikku toetust uute merekaitsealade moodustamisele Lõuna-Jäämerel ning jätkuvale koostööle, et edendada säästvat meremajandust, säästvat kalapüüki ning ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi ennetamist;
- N. arvestades, et Euroopa Parlament on väljendanud tugevat toetust ambitsioonikatele meetmetele merekeskkonna elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks, eelkõige oma resolutsioonis „ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi“ ning oma resolutsioonis bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta;
- O. arvestades, et Euroopa Parlament on kutsunud komisjoni üles kaitsma ambitsioonikat rahvusvahelist mere elurikkuse haldamise mudelit, mis ületab riikide jurisdiktsiooni piire, ning tunnistama kõik mered ja ookeanid ühiseks hüveks; arvestades, et lisaks on parlament nõudnud, et EL avaldaks survet elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni käsitleva valitsustevahelise konverentsi järgmisel istungjärgul ambitsioonika ülemaailmse ookeanilepingu vastuvõtmiseks, et kaitsta mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel kogu maailmas;
- P. arvestades, et ÜROs käivad läbirääkimised rakenduskokkuleppe üle, et kaitsta mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel ÜRO mereõiguse konventsiooni alusel, millega nähakse ette merekaitsealade loomine avamerel;
- rõhutab, et Antarktika ja Lõuna-Jäämeri hõlmavad erakordselt väärtuslikke ja teaduslikult tähtsaid ökosüsteeme ja elurikkust ning et Weddelli meri on maailma ookeanivee ringluse ja kliima seisukohast keske tähtsusega; rõhutab, kui oluline on tagada nende kiire ja tõhus kaitse;
  - väljendab täielikku toetust Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide, Austraalia, Norra, Ühendkuningriigi, Uruguay, Ameerika Ühendriikide ja Uus-Meremaa jõupingutustele kahe uue merekaitseala loomiseks Lõuna-Jäämerel – Ida-Antarktikas ja Weddelli merel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles intensiivistama CCAMLRi 2021. aasta koosoleku ettevalmistamiseks oma kahe- ja mitmepoolseid jõupingutusi, et tagada lähikuude jooksul toetus kõnealuste merekaitsealade loomisele, ning keskenduma eelkõige neile CCAMLRi liikmetele, kes on väljendanud merekaitsealade ettepanekutele vastuseisu;
  - tuletab meelde, et 2030. aasta elurikkuse strateegia kohaselt peaks EL kasutama kogu oma diplomaatilist mõjujõudu ja teavitusvõimekust, et aidata saavutada kokkulepet ulatuslike merekaitsealade moodustamiseks Lõuna-Jäämerel;

Neljapäev, 8. juuli 2021

4. tuletab meelde, et liit on merekaitse valdkonnas võtnud kohustuse kaitsta õiguslikult vähemalt 30 % ELi merealadest, sealhulgas võtta 10 % liidu meredest range kaitse alla; tuletab meelde, et EL peaks tagama, et 2020. aasta järgne üleilmne raamistik sisaldaks ambitsioonikaid ülemaailmseid 2030. aasta eesmärke, mis oleksid kooskõlas ELi võetud kohustustega; kordab oma seisukohta, et EL peaks tegutsema ülemaailmse liidrina ja püüdma üleilmse raamistiku läbirääkimiste käigus saavutada oma eesmärkidele vastavaid või neid ületavaid kõrgeid sihte, mis peaksid hõlmama õiguslikult siduvat ülemaailmset eesmärki 2030. aastaks taastada ja kaitse alla võtta vähemalt 30 % elurikkusest; rõhutab, et kaitsealasid tuleb ka tegelikult kaitsta;
5. tuletab meelde CCAMLRI võetud kohustust luua 2012. aastaks CAMLRI konventsiooni alal esinduslik merekaitsealade süsteem, kus kaitstakse representatiivseid näidiseid mereökosüsteemidest, elurikkusest ja elupaikadest;
6. rõhutab, et Madridi protokolliga on Antarktikas keelatud maavaradega seotud tegevus, välja arvatud teadusuuringute eesmärgil; nõuab selle olulise sätte säilitamist tulevastes lepingutes;
7. juhib tähelepanu asjaolule, et Lõuna-Jäämere geograafiline eraldatus muudab seiretegevuse CAMLRI konventsiooni alal väga keeruliseks;
8. rõhutab, et üle 80 % merepõhjast on endiselt läbi uurimata⁽⁹⁾ ning et on vaja täiendavaid okeanograafilisi uuringuid, eelkõige reostuse ja kliimamuutuste mõju kohta ökosüsteemidele;
9. kutsub komisjoni ja liikmesriike koos ülemaailmsete partneritega üles tugevdama merekaitsealade võrgustikku kogu maailmas, rõhustades juhtimist, paremat ruumilist planeerimist, hindamist ja jõustamist, et suurendada merekaitsealade ökoloogilist sidusust ja ühenduvust;
10. rõhutab, et ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük kujutab endast märkimisväärset ohtu säästvale kalandusele ja mere ökosüsteemide vastupanuvõimele;
11. rõhutab, et turismiga tuleb Antarktikas tegeleda kestlikult; kutsub seetõttu CCAMLRI üles tagama, et turism toimuks sellele vastavalt ega kahjustaks ökosüsteemi;
12. rõhutab, et eespool nimetatud kahe uue merekaitseala loomine annaks ELi elurikkuse strateegia ülemaailmsesse mõõtmesse olulise panuse; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama nende merekaitsealade loomist lähtepositsioonina ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul (COP15) Hiinas Kunmingis toimuvatel ülemaailmsetel läbirääkimistel;
13. märgib, et enam kui 3 miljonit km² hõlmavate merekaitsealade moodustamine Ida-Antarktikas ja Weddelli merel tekitaks ühe suurimaist merekaitsealadest ajaloos;
14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning CCAMLRI liikmesriikidele.

⁽⁹⁾ USA riiklik ookeaniteenistus, 2021: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/exploration.html>

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0362

ELi õiguse ja Ungari LGBTIQ kodanike õiguste rikkumine Ungari parlamendis vastuvõetud seadusemuudatuste tagajärjel

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta resolutsioon Ungari Rahvuskogus vastu võetud õiguslikest muudatustest tingitud ELi õiguse ja LGBTIQ kodanike õiguste rikkumise kohta Ungaris (2021/2780(RSP))

(2022/C 99/25)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“),
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 2,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning sellega seotud Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat,
- võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2020. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit: LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0698),
- võttes arvesse komisjoni 24. märtsi 2021. aasta teatist „ELi lapse õiguste strateegia“ (2020–2025) (COM(2021)0142),
- võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 2019. aastal korraldatud LGBT kogukonna liikmeid käsitleva ELi uuringu tulemusi,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks ⁽¹⁾ (edaspidi „õigusriigi tingimuslikkuse määrus“),
- võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta, millega kutsutakse nõukogu üles järeldama Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 alusel ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 18. detsembri 2019. aasta resolutsiooni LGBTI-inimeste avaliku diskrimineerimise ja nende vastu suunatud vaenukõne, sealhulgas LGBTI-vabade piirkondade kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohaste Poolat ja Ungarit käsitlevate käimasolevate kuulamiste kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 3. juuni 2021. aasta otsust kohtuasjas C-650/18, millega jäeti rahuldamata Ungari hagi Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni vastu, millega käivitati menetlus järeldamaks, et esineb ilmne oht, et liikmesriik rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 7. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni ELi demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste mehhanismi loomise kohta ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 66.

⁽³⁾ ELT C 255, 29.6.2021, lk 7.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0014.

⁽⁵⁾ Kohtuotsus, 3. juuni 2021, Ungari vs. Euroopa Parlament, C-650/18, ECLI:EU:C:2021:426.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0251.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- võttes arvesse oma 11. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu kuulutamise kohta LGBTIQ vabaduse alaks ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 24. juuni 2021. aasta resolutsiooni seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste olukorra kohta ELis seoses naiste tervisega ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist „2020. aasta aruanne õigusriigi kohta. Õigusriigi olukord Euroopa Liidus“ (COM(2020)0580),
- võttes arvesse oma 24. juuni 2021. aasta resolutsiooni, mis käsitleb komisjoni 2020. aasta aruannet õigusriigi kohta ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Ungari 2021. aasta õigusakti nr LXXIX pedofiilidest kurjategijate suhtes karmimate meetmete võtmise ja teatavate seaduste muutmise kohta lastekaitse eesmärgil (edaspidi esialgu „seaduseelnõu“ ja pärast väljakuulutamist „seadus“),
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni võrdõiguslikkuse voliniku 16. juunil 2021. aastal algatatud uurimist, milles käsitletakse Ungari seaduse vastavust liidu õigusele,
- võttes arvesse õigusküsimuste voliniku ja siseturuvoliniku poolt Ungari justiitsministrile saadetud kirja (Ares S(2021) 4587976) asjaolu kohta, et kõnealune seaduseelnõu ei vasta mitmele ELi õigusnormile, sealhulgas ELi lepingu artiklile 2 inimõiguste austamise, vabaduse ja mittediskrimineerimise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 2021. aasta juunis toimunud kohtumisel 17 riigipea ja valitsusjuhi allkirjastatud kirja, milles lubati jätkata võitlust LGBTI kogukonna diskrimineerimise vastu ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse üldasjade nõukogu 22. juuni 2021. aasta istungi raames 18 liikmesriigi poolt ühiselt allkirjastatud avaldust Ungari seaduseelnõu vastuvõtmise kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee poolt liikmesriikidele seksuaalse sättumuse või sooidentiteedi alusel toimuva diskrimineerimise vastaste meetmete kohta esitatud soovitus CM/Rec(2010)5 ning Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee poolt vastu võetud standardeid,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku avaldust kõnealuse seaduseelnõu kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu 20. juuni 2017. aasta otsust kohtuasjas Bayev jt vs. Venemaa (avaldus nr 67667/09 ja veel kaks avaldust) ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse komisjonile esitatud 22. juuni 2021. aasta suuliselt vastatavat küsimust Ungari Rahvuskogus vastu võetud õiguslikest muudatustest tuleneva ELi õiguse ja LGBTIQ-inimeste õiguste rikkumise kohta Ungaris (O-000050/2021),
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0089.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0314.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0313.

⁽¹⁰⁾ <https://twitter.com/alexanderdecroo/status/1407977290189971457/photo/1>.

⁽¹¹⁾ <https://wilmes.belgium.be/en/thirteen-countries-unite-belgiums-initiative-defend-lgbtq-rights-europe>.

⁽¹²⁾ <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/commissioner-mijatovic-urges-hungary-s-parliamentarians-to-reject-draft-amendments-banning-discussion-about-sexual-and-gender-identity-and-diversity>.

⁽¹³⁾ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174422>.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- A. arvestades, et Ungari Rahvuskogu võttis 15. juunil 2021. aastal vastu seaduseelnõu, mille algne eesmärk oli kaitsta lapsi pedofiilidest kurjategijate eest, st eesmärk, mille poole püüdlevad liidus ühiselt kõik institutsioonid ja liikmesriigid; arvestades, et seaduseelnõu kuulutati välja 23. juunil 2021. aastal ja seadus jõustub 8. juulil 2021. aastal⁽¹⁴⁾; arvestades, et seadusega piiratakse tugevalt ja tahtlikult LGBTIQ kogukonna liikmete õigusi ja vabadusi ning ka laste õigusi;
- B. arvestades, et Ungari on viimasel ajal teinud nõukogus mitu avaldust, milles ta on tõlgendanud teatavates tekstides esinevat sotsiaalse soo mõistet viitena bioloogilisele soole, eitades seega sotsiaalse soo olemasolu, eriti seoses kriisiohjekonseptisiooniga võimaliku ELi täitevvolitusteta sõjalise ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missiooni jaoks Mosambiigis, Õiglase Ülemineku Fondi määruse ja ühissätete määrusega, aga ka muudel juhtudel;
- C. arvestades, et seaduses esitatud määratlused on tahtlikult ebamäärased, et neil oleks heidutav mõju; arvestades, et seaduses keelatakse sünnipärasest soost erineva sooidentiteedi, soovahetuse ja homoseksuaalsuse kujutamine ja propageerimine koolides, telesaadetes ja üldsusele kättesaadavates reklaamides mis tahes platvormidel alla 18aastastele isikutele, isegi hariduslikel eesmärkidel; arvestades, et selle seaduse kohaselt ei tohi niisugust sisu esitada avaliku teenuse teadaande ega sotsiaalse vastutuse reklaamina isegi siis, kui need on mõeldud täiskasvanutele; arvestades, et seadusega muudetakse lastekaitseadust, perekonna kaitse seadust, ärireklaami seadust, meediaseadust ja avaliku hariduse seadust;
- D. arvestades, et Euroopa Parlament on varem mõistnud hukka eelkõige hariduse ja meedia valdkonnas alaealistele kättesaadavaks tehtavat teavet käsitlevate seaduste väärkasutamise, mille eesmärk on tsenseerida LGBTI kogukonna liikmetega seotud sisu ja materjale, eelkõige Leedus ja Lätis;
- E. arvestades, et 2018. aastal teatas Poola president Andrzej Duda, et ta kaalub Venemaal vastu võetud seaduse eeskujul niisuguse nn geipropaganda seaduse vastuvõtmist, millega keelustatakse LGBTIQ-meedia, -kirjandus ja -kogunemised, näiteks Pride'i festival; arvestades, et 2021. aasta juunis teatas Poola justiitsministri asetäitja Michal Wos, et Poola tegeleb praegu niisuguse seaduseelnõu koostamisega, mille eesmärk on keelustada nn LGBT propaganda;
- F. arvestades, et 2021. aasta juunis tegi Tšehhi Vabariigi president Miloš Zeman Ungari LGBTIQ-vastast uut seadust käsitlevas meediaintervjus alandavaid märkusi transsooliste inimeste kogukonna kohta;
- G. arvestades, et sarnaseid muretekitavaid arengusuundumusi on täheldatud ka Horvaatias, pidades eelkõige silmas konservatiivse erakonna MOST väljakuulutatud ettepanekut lisada laste LGBTI propagandaga kokkupuutumise keeld seadustesse, mida arutatakse Horvaatia parlamendis, ning LGBTI kogukonna liikmete ründamist 3. juulil 2021. aastal, st päeval, mil Zagrebis toimus 20. Pride'i festival; arvestades, et 4. juulil 2021. aastal teatasid erakonna MOST esimees ja aseesimees kohtuasja algatamisest LGBTI organisatsioonide vastu, kes süüdistasid erakonda MOST sallimatuse ja homfoobia levitamises ning lõhestumise ja vaenu õhutamises;
- H. arvestades, et 2013. aastal võeti Venemaal vastu föderaalne seadus, mille eesmärk oli kaitsta lapsi teabe eest, millega propageeritakse traditsiooniliste pereväärtuste eitamist, ning millega sooviti keelustada homoseksuaalsuse normaliseerimine meedias; arvestades, et paljud inimõiguste organisatsioonid üle kogu maailma on märkinud, et Venemaa seadus kujutab endast LGBTIQ-noorte jaoks ohtu;
- I. arvestades, et ELi lepingu artiklis 2 on sätestatud, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine;
- J. arvestades, et komisjoni LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegias on kindlaks määratud liidu ühine suund LGBTIQ kogukonna liikmete õiguste kaitsmisel kõigis liikmesriikides, ning kordab, et võrdõiguslikkus ja diskrimineerimiskeeld on ELis alusväärtused ja põhiõigused, mis on sätestatud selle aluslepingutes ja põhiõiguste hartas;

⁽¹⁴⁾ Riigi ametlikus väljaandes avaldatud seadus: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-79-00-00>; <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/ba643dee7b59c2a1901132e6e3320483d2245b56/megtekintes>.

Neljapäev, 8. juuli 2021

- K. arvestades, et komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni sõnul on see seadus häbiväärne ning ta tegi vastutavatele volinikele ülesandeks pöörduda selles küsimuses Ungari valitsuse poole⁽¹⁵⁾; arvestades, et õigusküsimuste volinik ja siseturuvolinik saatsid Ungari justiitsministrile kirja, milles nad märkisid, et kõnealuse seadusega rikutakse järgmisi õigusi: õigus era- ja perekonnavalule (harta artiklid 7 ja 9), õigus sõna- ja teabevabadusele (harta artikkel 11), ettevõtlusvabadus (harta artikkel 16) ning diskrimineerimiskeeld (harta artikkel 21); arvestades, et audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv⁽¹⁶⁾, e-kaubanduse direktiiv⁽¹⁷⁾ ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikkel 56 on kohaldatavad vähemalt teatavate reguleeritud stsenaariumide suhtes ning et kohaldatavad võivad olla ka ELi toimimise lepingu artiklid 34 ja 36, mida seaduse vaidlusaluste sätetega ehk rikutakse; arvestades, et sellele kirjale paluti vastata enne 30. juunit 2021. aastal⁽¹⁸⁾; arvestades, et Ungari justiitsminister vastas sellele 1. juulil 2021. aastal;
- L. arvestades, et 18 liikmesriiki⁽¹⁹⁾ allkirjastasid ühiselt avalduse, milles kutsuti komisjoni üles kasutama kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, et tagada ELi õiguse täielik austamine, ning sealhulgas pöörduma kõnealuses asjas Euroopa Liidu Kohtu poole;
- M. arvestades, et 17 riigipead ja valitsusjuhti võtsid 24. juunil 2021. aastal vastu ühisavalduse, milles nad teatasid, et jätkavad võitlust LGBTIQ kogukonna diskrimineerimise vastu, kinnitades ühtlasi, et nad kaitsevad LGBTIQ kogukonna liikmete põhiõigusi⁽²⁰⁾;
- N. arvestades, et Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik nõudis Ungari Rahvuskogu liikmetelt tungivalt, et nad seaduseelnõu tagasi lükkaksid; arvestades, et tema sõnul teotatakse seaduseelnõuga LGBTIQ kogukonna liikmete õigusi ja identiteeti ning piiratakse ka kõigi ungarlaste väljendus- ja haridusvabadust⁽²¹⁾;
- O. arvestades, et Euroopa Nõukogu ministrite komitee poolt liikmesriikidele seksuaalse sättumuse või sooidentiteedi alusel toimuva diskrimineerimise vastaste meetmete kohta esitatud soovitus CM/Rec(2010)5 kohaselt on Euroopa Nõukogu liikmesriikide juhtidel vastutus harida inimesi, võidelda eelarvamuste ja diskrimineerimise vastu ning teha tööd LGBTIQ kogukonna liikmete aktsepteerimise nimel;
- P. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus otsustas kohtuasjas Bayev jt vs. Venemaa, et seadus, millega keelati homoseksuaalsuse propageerimine, tuntud ka kui nn geipropaganda seadus, on vastuolus Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 10 (sõnavabadus) ja artikliga 14 (diskrimineerimise keelamine) ja on seega diskrimineeriv ning et sellega tugevdatakse LGBTIQ kogukonna liikmete suhtes esinevaid eelarvamusi, mis on demokraatliku ühiskonna väärtustega vastuolus;
- Q. arvestades, et Euroopa Parlament on mitmel korral julgustanud liikmesriike, et nad tagaksid õiguse põhjalikule seksuaal-, soo- ja suhtekasvatusele, mis on teaduslikult korrektne, tõendus põhine, eakohane ja eelarvamustevaba; arvestades, et rahvusvahelised inimõigustega tegelevad organid⁽²²⁾, nagu Euroopa Nõukogu, on märkinud, et lastel ja noortel on õigus põhjalikule seksuaalkasvatusele;
- R. arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) LGBT kogukonna liikmeid käsitlevast uuringust nähtub, et rohkem kui pooled vastanutest on kooliajal pidevalt või sageli kuulnud halvustavaid kommentaare või näinud negatiivset käitumist mõne oma kooli- või eakaaslase suhtes, kuna teda peeti LGBTI kogukonna liikmeks; arvestades, et 15–17-aastaste vanuserühmas on see näitaja tõusnud 70 %-ni, mis näitab vajadust käsitleda aktsepteerimist ja sallivust hariduse kontekstis;

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/statement_21_3164.

⁽¹⁶⁾ ELT L 303, 28.11.2018, lk 69.

⁽¹⁷⁾ ELT L 178, 17.7.2000, lk 1.

⁽¹⁸⁾ <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/869254/Letter%20by%20Commissioners%20Reynders%20and%20Breton.pdf>.

⁽¹⁹⁾ Belgia, Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Hispaania, Rootsi, Läti, Itaalia, Kreeka, Austria, Küpros ja Portugal.

⁽²⁰⁾ <https://twitter.com/alexanderdecroo/status/1407977290189971457?s=20>.

⁽²¹⁾ <https://www.coe.int/be/web/commissioner/-/commissioner-mijatovic-urges-hungary-s-parliamentarians-to-reject-draft-amendments-banning-discussion-about-sexual-and-gender-identity-and-diversity>.

⁽²²⁾ ÜRO lapse õiguste konventsioon, konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja õigusega haridusele tegeleva ÜRO eriraportööri aruanne.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Seadus, selle sätted ja ELi õiguse rikkumine

1. mõistab kõige karmimalt hukka Ungari Rahvuskogus vastu võetud seaduse, mis kujutab endast ELi väärtuste, põhimõtete ja õiguse selget rikkumist; tuletab meelde, et kõnealuse seadusega lisatakse Ungari eri seadustesse sätted, mis on vastuolus hartas ja aluslepingutes ning ELi siseturgu käsitlevates õigusaktides (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv ja e-kaubanduse direktiiv) sätestatud põhiõigustega; on seisukohal, et seadus on kehtiva liidu õigustikuga vastuolus;
2. tunneb heameelt 18 liikmesriigi allkirjastatud avalduse üle, milles kutsutakse komisjoni üles võtma õiguslikke meetmeid, ning asjaolu üle, et komisjoni president ja eri volinikud on seaduseelnõu hukka mõistnud; võtab teadmiseks Ungari justiitsministrile saadetud kirja, milles paluti 30. juuniks 2021. aastal esitada tõstatatud küsimuste kohta selgitusi ja teavet; palub komisjonil see vastus avalikustada;
3. võtab teadmiseks komisjoni nõudmise pidada Ungariga konstruktiivset ja lojaalset arutelu; peab kahetsusväärseks, et seadus kuulutati 23. juunil 2021. aastal rahvusvaheliste organisatsioonide kriitikast hoolimata siiski välja; kutsub komisjoni üles võtma viivitamata õiguslikke meetmeid, st algatama Ungari vastu kõnealuse seaduse tõttu ELi toimimise lepingu artikli 258 alusel kiirendatud rikkumismenetluse; kutsub komisjoni üles kasutama vajaduse korral kõiki Euroopa Kohtu menetluslike vahendeid, sealhulgas taotlema kiirendatud menetlust ja ajutisi meetmeid, sealhulgas karistusi nende meetmete järgimata jätmise eest;
4. tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 259 kohaselt võib liikmesriik, kes on arvamisel, et teine liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust, anda asja Euroopa Liidu Kohtusse; kutsub liikmesriike üles kasutama kõnealuse seaduse suhtes seda artiklit juhul, kui komisjon meetmeid ei võta; kutsub liikmesriike üles esitama Euroopa Inimõiguste Kohtule riikidevahelise hagiavalduse aspektide kohta, mida ELi õigus ei hõlma;

Käimasolevad artikli 7 lõike 1 kohased menetlused

5. rõhutab, et seadus ei ole erandlik näide, vaid veel üks tahtlik ja ettekatsetud näide põhiõiguste järkjärgulisest kaotamisest Ungaris; rõhutab, et organiseeritud riiklikult toetatavatest LGBTIQ-foobiast ja desinformatsioonikampaaniatest on saanud Ungari valitsuse poliitilise tsensuuri vahend, ning on seisukohal, et sellega rikutakse ELi lepingu artiklit 2; tuletab meelde, et Euroopa Liit kuulutati LGBTIQ vabaduse alaks⁽²³⁾;
6. tuletab meelde, et LGBTIQ kogukonna liikmete inimõiguste rikkumised on osa laiemast poliitilisest tegevusest, mis toob kaasa demokraatia ja õigusriigi, sealhulgas meediavabaduse kaotamise, ning neid tuleks pidada ELi lepingu artikli 2 süsteemseteks rikkumisteks; tuletab meelde, et juba Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsioonis⁽²⁴⁾ väljendati muret võrdse kohtlemise õiguse ja väljendusvabaduse pärast;
7. väljendab suurt muret selle pärast, et alates sellest, kui Euroopa Parlament algatas artikli 7 lõike 1 kohase menetluse, on õigusriigi ja põhiõiguste olukord Ungaris veelgi halvenenud; rõhutab, et nõukogu tegevus ja vastutus on olnud selles valdkonnas aastaid puudulik;
8. väljendab heameelt asjaolu üle, et eesistujariik Portugal korraldas esimese artikli 7 lõike 1 kohase kuulamise õigusriigi olukorra kohta Ungaris alates 2019. aastast, ning pooldab ka 18 liikmesriigi avaldusi, milles mõistetakse seadus hukka; rõhutab siiski, et dialoog peab andma käegakatsutavaid tulemusi meetmete näol, et tegeleda aktiivselt näidetega põhiõiguste olukorra halvenemisest Ungaris; kordab üleskutset nõukogule, et ta annaks Ungarile konkreetseid soovitusi, nagu on sätestatud ELi lepingu artikli 7 lõikes 1, sealhulgas soovitus seadus tühistada, ning määraks kindlaks nende soovitude täitmise tähtajad; palub, et eesistujariik Sloveenia korraldaks 2021. aasta septembris Ungarit käsitleva kuulamise ja võtaks võimalikult kiiresti kavasse hääletuse soovitude üle; märgib, et LGBTIQ kogukonna liikmete inimõigusi on viimasel paaril aastal järkjärgult kärbitud;
9. tuletab meelde, et Ungari meedianõukogu teatas 2. märtsil 2021 pärast kampaania „Pere on pere“ eetrisse andmist kohtumenetluse algatamisest RTL Ungari meediagrupi vastu; on seisukohal, et need meetmed kujutavad endast meediasisu ja reklaami tsensuuri ning on seetõttu vastuolus audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga; rõhutab, et mitmed

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon Euroopa Liidu kuulutamise kohta LGBTIQ vabaduse alaks.

⁽²⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0340.

Neljapäev, 8. juuli 2021

ringhäälinguorganisatsioonid kogu ELis on koos kodanikuühiskonna organisatsioonidega kutsunud komisjoni üles algatama rikkumismenetlusi⁽²⁵⁾; kutsub komisjoni üles kasutama kõiki tema käsutuses olevaid õiguslikke vahendeid, et käsitleda koostöös hartaga audiovisuaalmeedia teenuste direktiivile vastavate materjalide tsenseerimist;

10. väljendab sügavat muret selle pärast, et meediavabaduse olukorra halvenemine suurendab vähemuste, sealhulgas LGBTIQ kogukonna liikmete süüdlaseks tegemist ja ründamist;

11. tuletab meelde, et 2020. aasta detsembris muudeti Ungari põhiseadust täpsustamaks, et ema on naine ja isa on mees ning et Ungari kaitseb laste õigust kujundada oma identiteeti vastavalt oma sünnipärasele soole ning nende õigust haridusele vastavalt riigi põhiseaduslikule identiteedile ja kristlikul kultuuril põhinevate väärtuste süsteemile; märgib, et vaatamata sellele, et perekonnaõigus kuulub liikmesriikide pädevusse, toob põhiseaduse selline muutmine koos järgnevate õigusaktidega, sealhulgas kõnealuse seadusega, kaasa ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtuste kaitse otsese vähenemise; märgib, et Veneetsia komisjon võttis vastu arvamuse Ungari Rahvuskogus 2020. aasta detsembris vastu võetud põhiseaduse muudatuste kohta⁽²⁶⁾;

12. tuletab meelde, et Veneetsia komisjon võttis 18. juunil 2013. aastal vastu arvamuse CDL-AD (2013) 022-e homoseksuaalsuse propaganda keelustamise teemal, arvestades mõnes Euroopa Nõukogu liikmesriigis hiljuti vastu võetud õigusakte;

13. tuletab meelde, et Ungari Rahvuskogu võttis vastu õigusakti, mille kohaselt on lapsendamine lubatud ainult abielupaaridele ja millega tegelikult keelatakse lapsendamine samasooliste kooselus elavatele isikutele ning üksikutele ja vallalistele isikutele, välja arvatud juhul, kui perekonnapoliitika minister annab selleks eriloa; rõhutab, et viimati nimetatud nõue annab valitsuse liikmele õigusvõime teha selles küsimuses ühepoolseid otsuseid;

14. tuletab meelde, et 2020. aasta koondseaduse artikli 33 vastuvõtmisega keelati Ungaris tegelikult trans- ja intersooliste inimeste soo õiguslik tunnustamine, rikkudes nende õigust eraelu puutumatusse ja diskrimineerides neid, millel võib olla raske psühholoogiline mõju ja mis võib piirata nende õigust osaleda aktiivselt kodanikuühiskonnas; märgib, et riiklik andmekaitse ja teabevabaduse amet esitas artikli 33 kohta arvamuse ja väitis, et see rikub isikuandmete kaitse üldmääruse⁽²⁷⁾ artikli 5 lõike 1 punkti d; tuletab meelde, et komisjon ei ole seni selle probleemi lahendamiseks meetmeid võtnud; palub komisjonil asja uurida ja võtta vajaduse korral õiguslikke meetmeid; märgib, et kuigi Ungari konstitutsioonikohtu⁽²⁸⁾ hinnangul on osa seadusest põhiseadusega vastuolus, ei ole ametiasutused kohtu otsust ikka veel rakendanud ja lükkavad endiselt taotlusi tagasi isegi siis, kui need esitati enne seaduse jõustumist; märgib, et see kujutab endast õigusriigi rikkumist;

15. mõistab hukka Budapesti tarbijakaitseameti⁽²⁹⁾ otsuse käskida raamatukirjastajatel trükkida vikerkaareperesid käsitlevatesse lasteraamatutesse vastutuse välistamise märkus, kuna need sisaldavad „traditsiooniliste soorollidega vastuolus olevat käitumist“;

16. väljendab suurt muret valitsusväliste organisatsioonide, sealhulgas LGBTIQ valitsusväliste organisatsioonide tegevusruumi vähenemise pärast Ungaris; väljendab heameelt kohtuasjas C-78/18 tehtud Euroopa Liidu Kohtu otsuse⁽³⁰⁾ üle, milles teatati, et välisriikidest toetust saavate organisatsioonide läbipaistvust käsitleva 2017. aasta LXXVI seadusega kehtestati diskrimineerivad ja põhjendamatud piirangud välismaistele annetustele kodanikuühiskonna organisatsioonidele, rikkudes kapitali vaba liikumise, eraelu austamise, isikuandmete kaitse ja ühinemisvabadusega seotud kohustusi; võtab teadmiseks selle seaduse kehtetuks tunnistamise, kuid väljendab muret kodanikuühiskonna rahastamise uute piirangute

⁽²⁵⁾ ACT, Hungary: Broadcasting associations across Europe express dismay at anti-LGBTIQ bill & urge European Commission to open infringement proceedings (Ungari: ringhäälinguorganisatsioonid kogu Euroopas väljendavad kohkumust LGBTIQ-vastase seaduseelnõu pärast ja soovivad tungivaltl Euroopa Komisjonil algatada rikkumismenetlused), Brüssel, 29. juuni 2021.

⁽²⁶⁾ Ungari – aramus, mis käsitleb Ungari Rahvuskogus 2020. aasta detsembris vastu võetud põhiseaduse muudatust ja mille Veneetsia komisjon võttis vastu 127. täiskogu istungjärgul Veneetsias ja internetis 2.–3. juulil 2021 (CDL-AD(2021)029-e).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽²⁸⁾ <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/CB4CA4E8F72D33DFC125863A00604976?OpenDocument>. Inglisekeelne kokkuvõte on kättesaadav aadressil <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/CB4CA4E8F72D33DFC125863A00604976?OpenDocument&english&english>.

⁽²⁹⁾ <https://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/hirek/tisztessegtelen-kereskedelmi-gyakorlatot-folytat-a-labrizs-egyesulet-a-meseorszag-mindenkie-cimu-konyv-ertesitesekor>.

⁽³⁰⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 18. juuni 2020, Euroopa Komisjon vs. Ungari, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

Neljapäev, 8. juuli 2021

pärast Ungaris, nagu riigikontrolli valitud auditid ja kohustus nimetada kõik rahastajad avalike huvide aruannetes, mis on avalikult kättesaadavad; on veendunud, et sellised piirangud ei ole vajalikud ega proportsionaalsed ning ei ole kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ega ühenduste rahastamist käsitleva aruande järeldustega, mille Veneetsia komisjon võttis vastu 118. täiskogu istungjärgul 15.–16. märtsil 2019;

17. väljendab oma vankumatut pühendumist laste õiguste kaitsmisele ELis ja mujal; on seisukohal, et lapse parimate huvide austamise tagamisel peaks olema juhtpõhimõtteks sallivuse, aktsepteerimise ja mitmekesisuse edendamine, mitte LGBTIQ-foobia ja vihkamise edendamine; on sellega seoses seisukohal, et seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi segiajamine pedofiilia või rünnakutega laste õiguste vastu näitab selget katset kasutada inimõigustega seotud keelt diskrimineeriva poliitika rakendamiseks; on arvamusel, et see on vastuolus rahvusvaheliste inimõiguste põhimõtete ja normidega;

18. väljendab muret asjaolu pärast, et seadus sarnaneb Venemaa 2013. aasta LGBT propaganda seadusega, mis kahjustas tugevalt LGBTIQ kogukonda Venemaal; kutsub komisjoni üles uurima põhjalikumalt LGBTIQ-vastaste kampaaniate rahastamist ELis, mis kahtlemata kujutavad endast ohtu demokraatiale ja riikide julgeolekule ELis;

Meetmed, mida komisjon peab võtma

19. kutsub veel kord komisjoni ja nõukogu üles viimaks tunnistama tungivat vajadust meetmete järele, millega kaitsta ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, ning mõnna, et liikmesriik ei tohi muuta oma õigusakte, sealhulgas põhiseaduse sätteid nii, et nende väärtuste kaitse väheneb ⁽³¹⁾; juhib tähelepanu sellele, et see on aluslepingute kohaselt keelatud, nagu hiljuti tõlgendas Euroopa Liidu Kohus kohtuasjas C-896/19 ⁽³²⁾;

20. on arvamusel, et seadus on otseses vastuolus komisjoni LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegiaga; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks strateegia samasuguse rakendamise kõigis ELi liikmesriikides;

21. kutsub nõukogu ja komisjoni üles kiiresti lahendama ummikseisu seoses horisontaalse diskrimineerimise direktiiviga, mis on olnud nõukogus blokeeritud üle kümne aasta ⁽³³⁾;

22. tuletab meelde, et parlamendi algatusele luua ELi demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste mehhanism, mida reguleeritaks parlamendi, komisjoni ja nõukogu institutsioonidevahelise kokkuleppega, ei ole seni piisavalt reageeritud; kutsub komisjoni ja nõukogu üles viivitamata alustama parlamendiga läbirääkimisi institutsioonidevahelise kokkuleppe üle vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 295;

23. kordab oma seisukohta õigusriigi tingimuslikkuse määruse suhtes, mis jõustus 1. jaanuaril 2021 ja on tervikuna vahetult kohaldatav Euroopa Liidus ja kõikides selle liikmesriikides kõigi ELi eelarve vahendite suhtes, sealhulgas sellest ajast alates ELi taasterahastust eraldatud vahendite suhtes;

24. tuletab meelde, et õigusriigi tingimuslikkuse määruks on selgelt määratletud õigusriik, mida tuleb mõista seoses teiste liidu väärtustega, kaasa arvatud põhiõigused ja diskrimineerimiskeeld; on arvamusel, et riiklikult toetatav vähemuste diskrimineerimine mõjutab otseselt projekte, millele liikmesriigid otsustavad ELi raha kulutada, ja mõjutab seetõttu otseselt liidu finantshuvide kaitset; kutsub komisjoni üles algatama viivitamata õigusriigi tingimuslikkuse määruse artikli 6 lõikes 1 ette nähtud menetluse;

25. on arvamusel, et Ungari ametiasutuste suutlikkus hallata ELi vahendeid mittediskrimineerival viisil ja kooskõlas hartaga on ülimalt kaheldav; palub komisjonil hinnata seaduse vastuvõtmist seoses horisontaalse eeltingimusega, et tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1060 (millega kehtestatakse ühissätted Euroopa

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi 10. juuni 2021. aasta resolutsioon õigusriigi olukorra kohta Euroopa Liidus ja tingimuslikkuse määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise kohta.

⁽³²⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. aprill 2021, Republika vs. Il-Prim Ministru, C-896/19, ECLI:EU:C:2021:311.

⁽³³⁾ 2. juuli 2008. aasta ettepanek võtta vastu nõukogu direktiiv, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest (COM(2008)0426).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid ⁽³⁴⁾ (ühissätete määrus)) vastavus hartale; palub, et komisjon võtaks ühissätete määruises ette nähtud meetmeid seoses asjaomaste fondide kuludega ja tagaks, et Ungari 2021.–2027. aasta partnerluslepingut ja programme ei kiideta heaks enne, kui on tagatud harta järgimisega seotud horisontaalse eeltingimuse täielik täitmine, nagu on ette nähtud ühissätete määruise artiklites; tuletab meelde, et komisjoni iga akti, mis ei ole kooskõlas ELi õigusega, võib vaidlustada Euroopa Liidu Kohtus;

26. väljendab suurt muret selle pärast, kas Ungari riikliku taaste- ja vastupidavuskava projekt vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrusele (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu ⁽³⁵⁾, ning hartale; palub, et komisjon ja nõukogu analüüsiks hoolikalt kõiki Ungari riikliku taaste- ja vastupidavuskava projektis esitatud meetmeid ning kiidaksid kava heaks üksnes juhul, kui on kindlaks tehtud, et see ei aita kaasa seaduse rakendamisele ega too sellest tulenevalt kaasa seda, et ELi eelarve aitab aktiivselt kaasa põhiõiguste rikkumisele Ungaris;

27. tuletab meelde, et LGBTIQ õigused on inimõigused; ergutab veel kord liikmesriike, eriti Ungarit, tagama, et alaealistele kättesaadavat haridust ja teavet käsitlevad kehtivad õigusaktid oleksid täielikult kooskõlas ELi ja rahvusvahelises õiguses sätestatud põhiõigustega, ning tagama juurdepääsu põhjalikule seksuaal- ja suhtekasvatusele, mis on teaduslikult korrektne, tõendus põhine, eakohane ja eelarvamusteta; tuletab meelde, et avaldatud teave peaks kajastama seksuaalse sättumuse, sooidentiteedi, sooväljenduse ja sootunnuste mitmekesisust, et tõrjuda stereotüüpidel või eelarvamustel põhinevat väärinfot; kutsus komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada Ungaris põhiõiguste järgimine; kutsus ELi institutsioone ja liikmesriike üles võtma sõna LGBTIQ-vaenuliku, eelkõige valitsuste ja poliitikute vihakõne vastu;

o

o o

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, nõukogule, komisjonile ning Regioonide Komiteele.

⁽³⁴⁾ ELT L 231, 30.6.2021, lk 159.

⁽³⁵⁾ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0330

Parlamendi kodukorra muutmine

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta otsus parlamendi kodukorra muutmise kohta artiklite 99, 197, 213, 214, 222, 223, 230, 235 ja V lisa osas ning uue artikli 106a lisamise kohta (2021/2048(REG))

(2022/C 99/26)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse kodukorra artikleid 236 ja 237,

— võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A9-0214/2021),

1. otsustab muuta kodukorda, nagu allpool osutatud;
2. otsustab, et muudatused jõustuvad nende vastuvõtmisele järgneva osaistungjärgu esimesel päeval, välja arvatud:
  - a) artikli 213 lõike 1 muudatus komisjonide juhatuste koosseisu soolise mitmekesisuse kohta, mis jõustub järgmiste, 2024. aastal toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste järgse esimese osaistungjärgu avamisel;
  - b) artikli 223 muudatus delegatsioonide juhatuste liikmete ametiaja kohta, mis jõustub järgmiste, 2024. aastal toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste järgse esimese osaistungjärgu avamisel;
3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus teavitamise eesmärgil nõukogule ja komisjonile.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 1**Parlamendi kodukord****Artikkel 99***Kehtiv tekst*

Sätted, mis käsitlevad Euroopa Komisjoni tegevusele eelarve täitmisel Euroopa Liidu toimimise lepingu finantssätete ja finantsmääruse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) **nr 966/2012** ⁽¹⁾ (edaspidi „finantsmäärus“) alusel heakskiidu andmise menetlust, on lisatud kodukorrale.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu **25. oktoobri 2012. aasta** määrus (EL, Euratom) **nr 966/2012**, mis käsitleb **Euroopa** Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid **finantseeskirju ning** millega tunnistatakse kehtetuks **nõukogu määrust** (EÜ, Euratom) nr **1605/2002** (ELT L **298**, **26.10.2012**, lk 1).

Muudatusettepanek

Sätted, mis käsitlevad Euroopa Komisjoni tegevusele eelarve täitmisel Euroopa Liidu toimimise lepingu finantssätete ja finantsmääruse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) **2018/1046** ⁽¹⁾ (edaspidi „finantsmäärus“) alusel heakskiidu andmise menetlust, on lisatud kodukorrale.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu **18. juuli 2018. aasta** määrus (EL, Euratom) **2018/1046**, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid **finantsreegleid ja** millega **muudetakse määrusi** (EL) **nr 1296/2013**, (EL) **nr 1301/2013**, (EL) **nr 1303/2013**, (EL) **nr 1304/2013**, (EL) **nr 1309/2013**, (EL) **nr 1316/2013**, (EL) **nr 223/2014 ja** (EL) **nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning** tunnistatakse kehtetuks **määrus** (EL, Euratom) nr **966/2012** (ELT L **193**, **30.7.2018**, lk 1).

Muudatusettepanek 2**Parlamendi kodukord****Artikkel 106 a (uus)***Kehtiv tekst**Muudatusettepanek***Artikkel 106a**

Menetlus parlamendi seisukoha esitamiseks liidu välistegevuse usaldusfondide moodustamise või nende tegevusaja pikendamise kohta

1. Kui Euroopa Komisjon konsulteerib parlamendiga oma kavatsuse üle moodustada vastavalt finantsmääruse artikli 234 lõike 1 kolmandale lõigule või artikli 234 lõike 5 esimesele lõigule usaldusfond hädaolukorra aegsete või järgsete meetmete jaoks või kavatsuse üle usaldusfondi tegevusaega pikendada, koostab vastutav komisjon soovitude projektid.

Soovitude projektid võivad sisaldada konkreetseid soovitusi Euroopa Komisjonile usaldusfondi üksikasjade, näiteks selle eesmärkide või toimimisviiside kohta.

Artikli 118 lõikeid 2–6 kohaldatakse vajalike muudatustega.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

2. Kui Euroopa Komisjon palub parlamendil kiita heaks otsuse eelnõu, mis käsitleb finantsmääruse artikli 234 lõike 1 neljanda lõigu või artikli 234 lõike 5 esimese lõigu kohase temaatiliste meetmete jaoks ette nähtud usaldusfondi moodustamist või selle tegevusaja pikendamist, koostab vastutav komisjon otsuse eelnõu heakskiitmise või tagasilükkamise kohta soovitusel.

Artikli 105 lõikeid 1–4 kohaldatakse vajalike muudatustega.

3. Parlamendiliikmed või fraktsioon(id) vastavalt vähemalt keskmisele lävendile või vastutav komisjon võivad esitada parlamendile resolutsiooni ettepaneku, milles palutakse Euroopa Komisjonil lõpetada assigneeringud liidu usaldusfondile või vaadata läbi liidu usaldusfondi moodustamise kokkulepe eesmärgiga liidu usaldusfond likvideerida vastavalt finantsmääruse artikli 234 lõike 5 teisele lõigule.

Muudatusettepanek 3

Parlamendi kodukord

Artikkel 197

Kehtiv tekst

Muudatusettepanek

Artikkel 197

välja jäetud

Ettepanek asja käsitlemata jätmiseks

1. Päevakorrapunkti arutelu alguses võivad fraktsioon või vähemalt miinimumlävendile vastav arv parlamendiliikmeid esitada ettepaneku asja käsitlemata jätmiseks. Taotlus pannakse viivitamata hääletusele.

Käsitlemata jätmise ettepaneku esitamise kavatsusest tuleb presidendile vähemalt 24 tundi ette teatada. President teavitab sellest viivitamata parlamenti.

2. Kui ettepaneku alusel tehakse otsus asi käsitlemata jätta, asub parlament viivitamata järgmise päevakorrapunkti juurde.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 4**Parlamendi kodukord****Artikkel 213 – lõige 1***Kehtiv tekst*

1. Esimesel komisjoni koosolekul, mis järgneb artikli 209 alusel toimuvale komisjoni liikmete valimisele, ning uuesti kahe ja poole aasta pärast, valib komisjon juhatuse, kuhu kuuluvad esimees ja aseesimehed, kes valitakse komisjoni täisliikmete seast eraldi hääletusvoorudes. Valitavate aseesimeeste arvu määrab parlament kindlaks esimeeste konverentsi ettepaneku alusel. Iga komisjoni juhatuse koosseisus peab kajastuma parlamendi mitmekesisus; **juhatuse** ei tohi **koosneda ainult meestest või ainult naistest, samuti** ei tohi **kõik aseesimehed** olla samast liikmesriigist.

Muudatusettepanek

1. Esimesel komisjoni koosolekul, mis järgneb artikli 209 alusel toimuvale komisjoni liikmete valimisele, ning uuesti kahe ja poole aasta pärast, valib komisjon juhatuse, kuhu kuuluvad esimees ja aseesimehed, kes valitakse komisjoni täisliikmete seast eraldi hääletusvoorudes. Valitavate aseesimeeste arvu määrab parlament kindlaks esimeeste konverentsi ettepaneku alusel. Iga komisjoni juhatuse koosseisus peab kajastuma parlamendi mitmekesisus. **Komisjoni esimees ja esimene aseesimees ei tohi olla samast soost. Soolise tasakaalu põhimõtte kehtib ka teiste juhatuse liikmete suhtes. Kõik juhatuse liikmed** ei tohi olla samast liikmesriigist.

Muudatusettepanek 6**Parlamendi kodukord****Artikkel 214 – lõige 2 – lõik 4***Kehtiv tekst*

Esimees teeb komisjonis teatavaks kõik koordinaatorite otsused ja soovitused, mis loetakse vastuvõetuks, kui nende kohta ei esitata vastuväiteid. **Need** kantakse nõuetekohaselt komisjoni koosoleku protokollis.

Muudatusettepanek

Esimees teeb komisjonis teatavaks kõik koordinaatorite otsused ja soovitused, mis loetakse vastuvõetuks, kui nende kohta ei esitata vastuväiteid. **Vastuväidete esitamise korral hääletab komisjon liithäälteenamusega. Nimetatud otsused ja soovitused** kantakse nõuetekohaselt komisjoni koosoleku protokollis.

Muudatusettepanek 7**Parlamendi kodukord****Artikkel 222 – lõige 1 – sissejuhatav osa***Kehtiv tekst*

1. Kui Euroopa Komisjon on kodanikualgatuse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011⁽¹⁾ artikli 10 lõike 1 punktis a vastavas registris avaldanud, teeb Euroopa Parlamendi president komisjonide esimeeste konverentsi esimehe ettepanekul järgmist:

Muudatusettepanek

1. Kui Euroopa Komisjon on kodanikualgatuse **teate** vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/788⁽¹⁾ artikli 14 lõikele 1 vastavas registris avaldanud, teeb Euroopa Parlamendi president komisjonide esimeeste konverentsi esimehe ettepanekul järgmist:

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 211/2011 kodanikualgatuse kohta (ELT L 65, 11.3.2011, lk 1).

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuse kohta (ELT L 130, 17.5.2019, lk 55).

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 8

Parlamendi kodukord

Artikkel 222 – lõige 1 – punkt a

Kehtiv tekst

- (a) teeb VI lisa kohaselt valdkonna eest vastutavale komisjonile ülesandeks korraldada määruse (EL) **nr 211/2011 artiklis 11** ette nähtud avalik kuulamine; petitsioonide eest vastutav komisjon kaasatakse menetlusse automaatselt kodukorra artikli 57 kohaselt;

Muudatusettepanek

- a) teeb VI lisa kohaselt valdkonna eest vastutavale komisjonile ülesandeks korraldada määruse (EL) **2019/788 artikli 14 lõikes 2** ette nähtud avalik kuulamine; petitsioonide eest vastutav komisjon kaasatakse menetlusse automaatselt kodukorra artikli 57 kohaselt;

Muudatusettepanek 9

Parlamendi kodukord

Artikkel 222 – lõige 1 – punkt b

Kehtiv tekst

- (b) kui kaks või enam vastavalt määruse (EL) **nr 211/2011 artikli 10 lõike 1 punktile a vastavas registris avaldatud kodanikualgatus** käsitlevad sarnast teemat, võib pärast korraldajatega konsulteerimist otsustada, et korraldatakse ühine avalik kuulamine, kus käsitletakse võrdsel alusel kõiki asjaomaseid kodanikualgatusi.

Muudatusettepanek

- b) kui kaks või enam **kodanikualgatus, mille kohta on vastavas registris avaldatud teated** vastavalt määruse (EL) **2019/788 artikli 14 lõikele 1**, käsitlevad sarnast teemat, võib pärast korraldajatega konsulteerimist otsustada, et korraldatakse ühine avalik kuulamine, kus käsitletakse võrdsel alusel kõiki asjaomaseid kodanikualgatusi.

Muudatusettepanek 10

Parlamendi kodukord

Artikkel 222 – lõige 2 – punkt a

Kehtiv tekst

- (a) kontrollib, kas Euroopa Komisjon on **korraldajad** määruse (EL) **nr 211/2011 artikli 10 lõike 1 punkti b** kohaselt asjakohasel tasandil vastu võtnud;

Muudatusettepanek

- a) kontrollib, kas Euroopa Komisjon on **korraldajate rühma** määruse (EL) **2019/788 artikli 15 lõike 1** kohaselt asjakohasel tasandil vastu võtnud;

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 11**Parlamendi kodukord****Artikkel 222 – lõige 3***Kehtiv tekst*

3. Valdonna eest vastutava komisjoni esimees kutsub avaliku kuulamise kokku sobival kuupäeval kolme kuu jooksul pärast seda, kui algatus on vastavalt määruse (EL) **nr 211/2011** artiklile **9** Euroopa Komisjonile esitatud.

Muudatusettepanek

3. Valdonna eest vastutava komisjoni esimees kutsub avaliku kuulamise kokku sobival kuupäeval kolme kuu jooksul pärast seda, kui algatus on vastavalt määruse (EL) **2019/788** artiklile **13** Euroopa Komisjonile esitatud.

Muudatusettepanek 12**Parlamendi kodukord****Artikkel 222 – lõige 4 – lõik 2***Kehtiv tekst*

Valdkonna eest vastutav komisjon kutsub kuulamisele algatust tutvustama korraldajaid esindava rühma, kuhu kuulub vähemalt üks määruse (EL) **nr 211/2011** artikli **3** lõike **2** *teises* lõigus osutatud kontaktisik.

Muudatusettepanek

Valdkonna eest vastutav komisjon kutsub kuulamisele algatust tutvustama korraldajaid esindava rühma, kuhu kuulub vähemalt üks määruse (EL) **2019/788** artikli **5** lõike **3** *esimeses* lõigus osutatud kontaktisik.

Muudatusettepanek 13**Parlamendi kodukord****Artikkel 222 – lõige 8***Kehtiv tekst*

8. Parlament **korraldab määruse (EL) nr 211/2011 artikli 10 lõike 1 punkti a kohaselt vastavas registris avaldatud kodanikualgatust käsitleva arutelu** avalikule kuulamisele järgneval osaistungjärgul ning otsustab arutelu päevakorda kandes, kas arutelu lõpul võetakse vastu resolutsioon. Arutelu lõpul ei võeta resolutsiooni vastu, kui samal või sarnasel teemal raport on juba sama või järgmise osaistungjärgu päevakorras, välja arvatud juhul, kui president teeb erandlikel põhjustel teistsuguse ettepaneku. Kui parlament otsustab arutelu lõpul resolutsiooni vastu võtta, võib selle teema eest vastutav parlamendikomisjon, fraktsioon või vähemalt miinimumlävendile vastav arv parlamendiliikmeid esitada resolutsiooni ettepaneku. Artikli 132 lõikeid 3–8 resolutsiooni ettepanekute esitamise ja nende üle hääletamise kohta kohaldatakse vajalike muudatustega.

Muudatusettepanek

8. Parlament **arutab kodanikualgatust, mille kohta on vastavas registris avaldatud teade vastavalt määruse (EL) 2019/788 artikli 14 lõikele 1**, avalikule kuulamisele järgneval osaistungjärgul ning otsustab arutelu päevakorda kandes, kas arutelu lõpul võetakse vastu resolutsioon. Arutelu lõpul ei võeta resolutsiooni vastu, kui samal või sarnasel teemal raport on juba sama või järgmise osaistungjärgu päevakorras, välja arvatud juhul, kui president teeb erandlikel põhjustel teistsuguse ettepaneku. Kui parlament otsustab arutelu lõpul resolutsiooni vastu võtta, võib selle teema eest vastutav parlamendikomisjon, fraktsioon või vähemalt miinimumlävendile vastav arv parlamendiliikmeid esitada resolutsiooni ettepaneku. Artikli 132 lõikeid 3–8 resolutsiooni ettepanekute esitamise ja nende üle hääletamise kohta kohaldatakse vajalike muudatustega.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 14

Parlamendi kodukord

Artikkel 223 – lõige 3

Kehtiv tekst

3. Delegatsioonide juhatused moodustatakse **artikli 213 alusel** sarnaselt **alaliste** komisjonide juhatuste moodustamisega.

Muudatusettepanek

3. Delegatsioonide juhatused moodustatakse sarnaselt komisjonide juhatuste moodustamisega, **mille menetlus on sätestatud artiklis 213. Delegatsioonide juhatuste liikmed valitakse siiski terveks parlamendi ametiajaks.**

Muudatusettepanek 15

Parlamendi kodukord

Artikkel 230 – lõige 1

Kehtiv tekst

1. Kui parlamenti teavitatakse, et Euroopa Komisjonil on palutud esitada õigusakti ettepanek Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõike 4 alusel ja vastavalt määrusele (EL) **nr 211/2011**, selgitab petitsioonide eest vastutav komisjon välja, kas see võib mõjutada tema tööd, ja teavitab vajaduse korral sellega seotud teemadel petitsioone esitanuid.

Muudatusettepanek

1. Kui parlamenti teavitatakse, et Euroopa Komisjonil on palutud esitada õigusakti ettepanek Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõike 4 alusel ja vastavalt määrusele (EL) **2019/788**, selgitab petitsioonide eest vastutav komisjon välja, kas see võib mõjutada tema tööd, ja teavitab vajaduse korral sellega seotud teemadel petitsioone esitanuid.

Muudatusettepanek 16

Parlamendi kodukord

Artikkel 230 – lõige 2

Kehtiv tekst

2. Petitsioonide eest vastutav komisjon võib kavandatud kodanikualgatused, mis on kooskõlas määruse (EL) **nr 211/2011** artikliga **4** registreeritud, kuid mida ei ole võimalik kooskõlas nimetatud määruse artikliga **9** Euroopa Komisjonile esitada kuna kõiki ettenähtud menetlusi ja tingimusi ei ole järgitud, läbi vaadata, kui ta peab järeelmeetmeid asjakohaseks. Artikleid 226, 227, 228 ja 229 kohaldatakse vajalike muudatustega.

Muudatusettepanek

2. Petitsioonide eest vastutav komisjon võib kavandatud kodanikualgatused, mis on kooskõlas määruse (EL) **2019/788** artikliga **6** registreeritud, kuid mida ei ole võimalik kooskõlas nimetatud määruse artikliga **13** Euroopa Komisjonile esitada kuna kõiki ettenähtud menetlusi ja tingimusi ei ole järgitud, läbi vaadata, kui ta peab järeelmeetmeid asjakohaseks. Artikleid 226, 227, 228 ja 229 kohaldatakse vajalike muudatustega.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

Muudatusettepanek 17**Parlamendi kodukord****Artikkel 235 – lõige 1 – lõik 1***Kehtiv tekst*

1. Kui parlament otsustab kooskõlas finantsmääruse artikli **65** lõikega 1 võtta endale õiguse kiita heaks kulukohustusi, on selleks pädev organ parlamendi juhatus.

Muudatusettepanek

1. Kui parlament otsustab kooskõlas finantsmääruse artikli **73** lõikega 1 võtta endale õiguse kiita heaks kulukohustusi, on selleks pädev organ parlamendi juhatus.

Muudatusettepanek 18**Parlamendi kodukord****V lisa – artikkel 2 – lõige 1***Kehtiv tekst*

1. Parlament arutab vastutava komisjoni eelarve täitmisele heakskiidu andmise raportit enne kontrollikoja aastaaruande vastuvõtmisele järgneva aasta **30. aprilli**, nagu nõutakse finantsmääruses.

Muudatusettepanek

1. Parlament arutab vastutava komisjoni eelarve täitmisele heakskiidu andmise raportit enne kontrollikoja aastaaruande vastuvõtmisele järgneva aasta **15. maid**, nagu nõutakse finantsmääruses.

Teisipäev, 6. juuli 2021

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0318

TEN-T rajamiseks võetavate meetmete tõhustamine ***II

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega tõhustatakse üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) väljaarendamise edendamiseks võetavaid meetmeid (10537/1/2020 – C9-0215/2021 – 2018/0138(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/27)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (10537/1/2020 – C9-0215/2021),
  - võttes arvesse Tšehhi Senati, Saksamaa Liidupäeva, Iirimaa parlamendi ja Rootsi Riksdagi poolt protokoll nr 2 (subsidiarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta) alusel esitatud põhjendatud arvamusi, mille kohaselt seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiarsuse põhimõttele,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Regioonide Komitee 7. veebruari 2019. aasta arvamust ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽³⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0277) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0223/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretäri ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 269.

⁽²⁾ ELT C 168, 16.5.2019, lk 91.

⁽³⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 576.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0319

Andmetöötlustehnoloogia laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemiseks internetis (ajutine erand direktiivist 2002/58/EÜ) ***I

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ajutise erandi kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuse osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda internetis laste seksuaalse kuritarvitamise vastu (COM(2020)0568 – C9-0288/2020 – 2020/0259(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 99/28)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2020)0568),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2, artikli 16 lõiget 2 ja artikli 114 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0288/2020),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 29. oktoobri 2020. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 21. mai 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0258/2020),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatses seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2020)0259

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 6. juulil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/... ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/1232) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ ELT C 10, 11.1.2021, lk 63.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0320

Kolmandate riikide tunnistuste tunnustamine siseveelaevanduse valdkonnas ***I

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/2397 kolmandate riikide tunnistuste tunnustamisega seotud üleminekumeetmete osas (COM(2021)0071 – C9-0026/2021 – 2021/0039(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 99/29)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0071),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 91 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas Euroopa Parlamendile ettepaneku (C9-0026/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 24. märtsi 2021. aasta arvamust⁽¹⁾,
  - pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
  - võttes arvesse nõukogu esindaja poolt 30. juuni 2021. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni raportit (A9-0210/2021),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2021)0039

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 6. juulil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2021/..., millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/2397 kolmandate riikide tunnistuste tunnustamisega seotud üleminekumeetmete osas

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (direktiiv (EL) 2021/1233) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ ELT C 220, 9.6.2021, lk 87.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0321

Paranduseelarve projekt nr 3/2021: 2020. aasta ülejääk**Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta resolutsioon, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2021. aasta paranduseelarve projekti nr 3/2021 kohta – 2020. aasta ülejäägi kandmine eelarvesse (09904/2021 – C9-0232/2021 – 2021/0102(BUD))**

(2022/C 99/30)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 314,
  - võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012⁽¹⁾), eriti selle artiklit 44,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu 2021. aasta üldeelarvet, mis võeti lõplikult vastu 18. detsembril 2020. aastal⁽²⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027⁽³⁾ (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“),
  - võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse paranduseelarve projekti nr 3/2021, mille komisjon võttis vastu 15. aprillil 2021. aastal (COM(2021)0270),
  - võttes arvesse 21. juunil 2021. aastal vastu võetud ja samal päeval Euroopa Parlamendile edastatud nõukogu seisukohta paranduseelarve projekti nr 3/2021 kohta (09904/2021 – C9-0232/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 94 ja 96,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0218/2021),
- A. arvestades, et paranduseelarve projekti nr 3/2021 eesmärk on kanda 2021. aasta eelarvesse 2020. aasta eelarve ülejääk summas 1 768 617 610 eurot;
- B. arvestades, et selle ülejäägi põhielemendid on tulude positiivne saldo (1 647,3 miljonit eurot) ja kavandatud väiksemad kulud (121,3 miljonit eurot);
- C. arvestades, et tulude poolel on ülejääk tingitud peamiselt tollimaksude oodatust suuremast laekumisest;

⁽¹⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23.⁽³⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.⁽⁴⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.⁽⁵⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

Teisipäev, 6. juuli 2021

D. arvestades, et kulude poolel küündis komisjoni maksete assigneeringute alakasutamine 2020. aastal 100,98 miljoni euroni (sellest 61,7 miljonit eurot rubriigis 5 „Haldus“, mis tuleneb COVID-19 pandeemia mõjust lähetustele, kohtumistele, praktikale ja värbamisele) ning teiste institutsioonide maksete alakasutamine oli 120,38 miljonit eurot;

1. võtab teadmiseks komisjoni esitatud paranduseelarve projekti nr 3/2021, milles käsitletakse üksnes 2020. aasta ülejäägi eelarvesse kandmist 1 768 617 610 euro suuruses summas vastavalt finantsmääruse artikli 18 lõikele 3, ning nõukogu seisukoha selle kohta;

2. kordab oma seisukohta, et kõiki liidu eelarves olevaid vahendeid ja kasutamata raha, sealhulgas eelarveülejääki, tuleks kasutada selleks, et suunata finantsabi kiiresti COVID-19 pandeemia poolt kõige enam mõjutatutele; kutsub sellega seoses liikmesriike üles eraldama 2020. aasta eelarveülejäägist tulenev kogurahvatulul põhinevate osamaksete eeldatav kärbe täielikult COVID-19 pandeemia mõjuga toimetuleku ning liidu taastumise ja vastupanuvõimega seotud meetmete eelarvesse, et tagada rahaliste vahendite optimaalne jaotamine;

3. kiidab nõukogu seisukoha paranduseelarve projekti nr 3/2021 kohta heaks;

4. teeb presidendile ülesandeks kuulutada paranduseelarve nr 2/2021 lõplikult vastuvõetuks ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, teistele asjaomastele institutsioonidele ja asutustele ning liikmesriikide parlamentidele.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0322

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ***

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 168/2007, millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (09827/2021 – C9-0243/2021 – 2020/0112(APP))

(Seadusandlik erimenetlus – nõusolek)

(2022/C 99/31)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu määruse eelnõu (09827/2021),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 352 (C9-0243/2021),
  - võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 168/2007, millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 52 lõiget 1,
  - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusi (A9-0227/2021),
1. annab nõusoleku nõukogu määruse eelnõule;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0258.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0323

Interbusi kokkulepe: protokoll bussidega toimuva rahvusvahelise sõitjate liiniveo ja eriotstarbelise liiniveo kohta ***

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu bussidega toimuvat rahvusvahelist reisijate juhuvedu käsitleva kokkuleppe (Interbusi kokkulepe) protokoll (mis käsitleb bussidega toimuvat rahvusvahelist sõitjate liinivedu ja eriotstarbelist liinivedu) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (11441/2020 – C9-0027/2021 – 2020/0258(NLE))

(Nõusolek)

(2022/C 99/32)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (11441/2020),
  - võttes arvesse bussidega toimuvat rahvusvahelist reisijate juhuvedu käsitleva kokkuleppe (Interbusi kokkulepe) protokoll eelnõu, mis käsitleb bussidega toimuvat rahvusvahelist sõitjate liinivedu ja eriotstarbelist liinivedu (11442/2020),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 91 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a (C9-0027/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,
  - võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni soovitus (A9-0176/2021),
1. annab nõusoleku protokoll sõlmimiseks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0324

Sisejulgeolekufond ***II

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Sisejulgeolekufond (06488/1/2021 – C9-0227/2021 – 2018/0250(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/33)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06488/1/2021 – C9-0227/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0472) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusel teisele lugemisele (A9-0221/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäriaga selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 189.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 451.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0325

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ***II

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (06975/3/2021 – C9-0224/2021 – 2018/0210(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/34)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06975/3/2021 – C9-0224/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 12. detsembri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Regioonide Komitee 16. mai 2018. aasta arvamust ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽³⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0390) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7 ja artiklit 42, artikli 43 lõiget 2, artikli 91 lõiget 1, artikli 100 lõiget 2, artikli 173 lõiget 3, artikleid 175 ja 188, artikli 192 lõiget 1, artikli 194 lõiget 2, artikli 195 lõiget 2 ning artiklit 349,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse kalanduskomisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0222/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. kiidab heaks käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavalduse;
  3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud nõukogu ja komisjoni ühisavalduse ja komisjoni avaldused;
  4. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  5. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  6. teeb peasekretäri ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  7. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 110, 22.3.2019, lk 104.

⁽²⁾ ELT C 361, 5.10.2018, lk 9.

⁽³⁾ ELT C 116, 31.3.2021, lk 81.

Teisipäev, 6. juuli 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA

Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldus

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon tunnistavad vajadust võtta kiiresti uusi meetmeid mere- ja rannikuökosüsteemide ning bioloogilise mitmekesisuse kaitseks ja säilitamiseks. Kolm institutsiooni on seisukohal, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamine, ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine ja/või nende hea seisundi säilitamine nõuab märkimisväärseid avaliku ja erasektori investeeringuid riiklikul ja Euroopa tasandil ning et märkimisväärne osa EMKVF-i kulutustest tuleks investeerida bioloogilisesse mitmekesisusse. Kolm institutsiooni lepivad kokku, et komisjon teeb 2021.–2027. aasta EMKVF-i programmitöö raames liikmesriikidega koostööd, et saavutada põhjenduses 15 rõhutatud bioloogilise mitmekesisusega seotud kulutuste üldine eesmärk.

Nõukogu ja komisjoni ühisavaldus

Nõukogu ja komisjon püüavad säästva kalapüügi partnerluslepingute raames jätkuvalt vältida püügitegevuse katkemist, püüdes õigeaegselt uuendada säästva kalapüügi partnerluslepinguid ja nende rakendusprotokolle.

Komisjoni avaldus

Komisjon on nõustunud, et laeval tehtavad investeeringud, mis on seotud kalanduskontrolli ja nõuete täitmise tagamisega, on rahastamiskõlblikud, olenemata sellest, kas need on kohustuslikud või mitte, ning seda kõigi liidu kalalaevade puhul. Komisjon leiab, et need investeeringud võimaldavad liikmesriikidel täielikult ära kasutada EMKVF-i kontrolliks ja jõustamiseks kättesaadavaid rahalisi vahendeid, täita oma kontrollimäärusest ja ühise kalanduspoliitika muudest eeskirjadest tulenevaid kohustusi ning oluliselt edendada nõuete järgimise kultuuri kalandussektoris. Lisaks eeldab komisjon, et kontrollimääruse käimasoleva läbivaatamise kontekstis toetavad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni olemasolevate kontrollivahendite kavandatud ajakohastamist ja uute tehnoloogiate kasutamist. See tähendab eelkõige arukate lahenduste kasutuselevõtmist väikesemahulise kalapüügiga tegelevate laevade seireks ja nende püügiaruannete esitamiseks, mootorivõimsuse pideva seire süsteemide paigaldamist, üleminekut täielikult digiteeritud jälgitavussüsteemidele, mis hõlmavad kõiki (värskeid, külmutatud ja töödeldud) kalandustooteid, ning riskianalüüside põhjal kohustuslike elektrooniliste kaugseiresüsteemide kasutuselevõtmist kalalaevade pardal, kuna üksnes need võimaldavad tulemuslikult kontrollida lossimiskohustuse täimist ning tundlike liikide kaaspüüki ja vette tagasi heitmist.

Komisjoni avaldus

Komisjon võtab teadmiseks raskused, mis on seni tekkinud riigiabi andmisel äärepoolseimate piirkondade laevastike uuendamiseks. Kõnealuste piirkondade säästvat arengut silmas pidades püüab komisjon aidata liikmesriikidel parandada teadusandmete kogumist, mis on vajalikud riigiabi suunistes sätestatud abikõlblikkuse tingimuste täitmiseks, et hõlbustada äärepoolseimate piirkondade kalandus- ja vesiviljelussektorile antava riigiabi kontrollimise suuniste kohaldamist.

Komisjoni avaldus

Komisjon julgustab EMKVF-i (2021–2027) programmitöö raames liikmesriike kasutama võimalikult palju oma programmides, eelkõige artiklis 25 (bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse) sisalduvaid meetmeid, et saavutada üldine eesmärk teha mitmeaastase finantsraamistiku raames iga-aastaseid kulutusi bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks, ökosüsteemide kaitsmiseks ja taastamiseks ning ökosüsteemide hea seisundi säilitamiseks järgmiselt: 7,5 % mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele 2024. aastal ja 10 % mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele 2026. ja 2027. aastal. Komisjon jälgib korrapäraselt nende kulutuste taset, võttes aluseks toetusesaajate poolt korraldusametusele deklareeritud rahastamiskõlblikud kogukulud ja liikmesriigi esitatud andmed. Kui järelevalve käigus selgub, et üldise eesmärgi saavutamiseks ei ole tehtud piisavalt edusamme, teeb komisjon liikmesriikidega iga-aastasel läbivaatamiskoosolekul aktiivselt koostööd, et võtta parandusmeetmeid, sealhulgas muuta programmi.

Teisipäev, 6. juuli 2021

P9_TA(2021)0326

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond 2021–2027 ***II

Euroopa Parlamendi 6. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (06486/2/2021 – C9-0225/2021 – 2018/0248(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/35)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06486/2/2021 – C9-0225/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0471) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusel teisele lugemisele (A9-0224/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäriaga selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 184.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 356.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0329

Ühine käibemaksusüsteem ning rakendamisoluliste andmine komisjonile, et määrata kindlaks teatavates sätetes kasutatud mõistete tähendus *

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses komisjonile rakendamisoluliste andmisega, et määrata kindlaks selle direktiivi teatavates sätetes kasutatud mõistete tähendus (COM(2020)0749 – C9-0002/2021 – 2020/0331(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine)

(2022/C 99/36)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2020)0749),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 113, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0002/2021),
  - võttes arvesse Rootsi Riksdagi poolt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamist käsitleva protokoll nr 2 alusel esitatud põhjendatud arvamust, mille kohaselt seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0201/2021),
1. kiidab komisjoni ettepaneku heaks;
  2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;
  3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti oluliselt muuta;
  4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0339

Euroopa ühendamise rahastu ***II

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega loouakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (06115/2/2021 – C9-0214/2021 – 2018/0228(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/37)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06115/2/2021 – C9-0214/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 19. septembri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Regioonide Komitee 10. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽³⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0438) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutavate komisjonide poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni ning transpordi- ja turismikomisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0219/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäriaga selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 191.

⁽²⁾ ELT C 461, 21.12.2018, lk 173.

⁽³⁾ ELT C 158, 30.4.2021, lk 884.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0340

ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgi ning sõe ja terase teadusfondi käsitleva protokolliga rakendamiseks vajalikud meetmed ***

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega muudetakse otsust 2003/76/EÜ, millega kehtestatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgi ning sõe ja terase teadusfondi käsitleva protokolliga rakendamiseks vajalikud meetmed (09399/2021 – C9-0242/2021 – 2020/0142(APP))

(Seadusandlik erimenetlus – nõusolek)

(2022/C 99/38)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (09399/2021),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 37 (ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgede ning sõe ja terase teadusfondi kohta) artikli 2 esimesele lõigule (C9-0242/2021),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni soovitusi (A9-0229/2021),
1. annab nõusoleku nõukogu otsuse eelnõule;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0341

Likvideeritava ESTÜ ning sõe ja terase teadusfondi varade haldamine *

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega muudetakse otsust 2003/77/EÜ, millega kehtestatakse likvideeritava ESTÜ varade ja pärast likvideerimise lõpetamist sõe ja terase teadusfondi varade haldamise mitmeaastased finantssuunised (COM(2020)0321 – C9-0216/2020 – 2020/0143(NLE))

(Konsulterimine)

(2022/C 99/39)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2020)0321),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 37 ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstagajärgede ning sõe ja terase teadusfondi kohta, eriti selle artikli 2 teist lõiku, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0216/2020),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0228/2021),
1. kiidab komisjoni ettepaneku heaks;
  2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;
  3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti oluliselt muuta;
  4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0342

Viisainfosüsteem (VIS): viisamenetlus ***II

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EÜ) nr 810/2009, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861, (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/1896 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK, et reformida viisainfosüsteemi (05950/1/2021 – C9-0198/2021 – 2018/0152A(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/40)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (05950/1/2021 – C9-0198/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 19. septembri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0302) suhtes,
  - võttes arvesse õiguskomisjoni arvamust esitatud õigusliku aluse kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse esimeeste konverentsi 25. septembri 2020. aasta otsust lubada kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil seadusandlik menetlus osadeks jagada ja menetlust sellest lähtudes jätkata,
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 67 ja 40,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0207/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri ja selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 154.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 286.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0343

Viisainfosüsteem (VIS): VISi eesmärgil teistele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimused ***II

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 603/2013, (EL) 2016/794, (EL) 2018/1862, (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses tingimuste kehtestamisega juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele viisainfosüsteemi kasutamise eesmärgil (05951/1/2021 – C9-0199/2021 – 2018/0152B(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/41)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (05951/1/2021 – C9-0199/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 19. septembri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0302) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse esimeeste konverentsi 25. septembri 2020. aasta otsust lubada kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil seadusandlik menetlus osadeks jagada ja menetlust sellest lähtudes jätkata,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusel teisele lugemisele (A9-0208/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäri avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 154.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 286.

Kolmapäev, 7. juuli 2021

P9_TA(2021)0344

Integreeritud piirihalduse fond: piirihalduse ja viisapoliitika rahastu 2021–2027 ***II

Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (06487/2/2021 – C9-0226/2021 – 2018/0249(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: teine lugemine)

(2022/C 99/42)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu esimese lugemise seisukohta (06487/2/2021 – C9-0226/2021),
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 17. oktoobri 2018. aasta arvamust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma esimese lugemise seisukohta ⁽²⁾ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku (COM(2018)0473) suhtes,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 7,
  - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 kohaselt heaks kiidetud esialgset kokkulepet,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 67,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitus teisele lugemisele (A9-0220/2021),
1. kiidab nõukogu esimese lugemise seisukoha heaks;
  2. märgib, et seadusandlik akt võetakse vastu kooskõlas nõukogu seisukohaga;
  3. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga seadusandlikule aktile alla vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 297 lõikele 1;
  4. teeb peasekretärile ülesandeks pärast kõikide menetluste nõuetekohase läbiviimise kontrollimist seadusandlikule aktile alla kirjutada ja korraldada kokkuleppel nõukogu peasekretäriaga selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 184.

⁽²⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 406.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0351

Euroopa Ravimiamet ***I

Euroopa Parlamendi 8. juulil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Ravimiameti suuremat rolli kriisiks valmisolekus ja kriisiohjamises ravimite ja meditsiiniseadmete valdkonnas (COM(2020)0725) – C9-0365/2020 – 2020/0321(COD))⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 99/43)

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (1a) COVID-19 pandeemia on toonud esile ohud inimeste tervisele, mida põhjustab eluslooduse ja muude loodusvarade liigkasutus ning elurikkuse kiirenev vähenemine Maal. Ligikaudu 70 % esilekerkivatest haigustest ja peaaegu kõik teadaolevad pandeemiad (gripp, HIV/AIDS ja COVID-19) on zoonoosid. Nende haiguste esinemissagedus on kogu maailmas viimase 60 aasta jooksul kasvanud ning inimtegevuse ja selle ökoloogilise jalajälje tõttu esineb üha rohkem zoonootilisi patogeene. Muutused maakasutuses, metsade hävitamine, linnastumine, põllumajanduse laiendamine ja intensiivistamine, looduslike liikidega kaubitsemise ja tarbimisharjumused aitavad sellele kasvule väga suurel määral kaasa. Zoonootilised patogeeneid võivad olla bakteriaalsed, viiruslikud või parasiitsed või sisaldada ebatraditsioonilisi aineid, mis võivad levida inimestele otsese kokkupuute teel või toidu, vee või keskkonna kaudu. Mõned haigused, näiteks HIV/AIDS, algavad zoonoosina, kuid hiljem muteeruvad ainult inimesel levivateks tüvedeks. Muud zoonoosid, nagu Ebola viirushaigus ja salmonelloos, võivad põhjustada korduvaid haiguspuhanguid. Teised, näiteks haigust COVID-19 põhjustav koroonaviirus, võivad aga põhjustada üleilmseid pandeemiaid. Valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) andmetel on praegu imetajate ja lindude peremeesorganismides hinnanguliselt 1,7 miljonit avastamata viirust. Nendest viirustest võivad 631 000–827 000 olla võimelised nakatama inimesi.

⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0216/2021).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) *Nagu Maaailma Terviseorganisatsioon on tunnistanud, nakatavad loomi ja inimesi paljud samad mikroobid, nii et ainult ühe sektori jõupingutused ei saa probleemi ära hoida ega kaotada. Haigused võivad kanduda inimestelt loomadele või vastupidi ning seetõttu tuleb neid käsitleda mõlemal juhul, kasutades ära võimalikku koostoiimet teadusuuringutes ja ravis. COVID-19 pandeemia on selge näide vajadusest tugevdada terviseühitsuse põhimõtte kohaldamist liidus, et saavutada paremaid rahvatervisealaseid tulemusi, sest nagu on märgitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/522^(1a) kehtestatud programmis „EL tervise heaks“, on inimeste tervis seotud loomatervise ja keskkonnaga, ning terviseohtude vastu võitlemise meetmetes tuleb neid kolme mõõdet arvesse võtta.*

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

- (2) COVID-19 pandeemia enneolematu kogemus on näidanud, et **liit peaks** tulemuslikumalt **haldama** ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavust ning **töötama** välja meditsiinilised vastumeetmed rahvatervisele avalduvatele ohtudele reageerimiseks. Liidu suutlikkust seda teha on suuresti takistanud selgelt määratletud õigusraamistiku puudumine pandeemiale reageerimise haldamiseks ning liidu piiratud valmisolek rahvatervise hädaolukorraks, mis mõjutab suuremat osa liikmesriikidest.

Muudatusettepanek

- (2) COVID-19 pandeemia enneolematu kogemus on **toonud esile ka liidu ja liikmesriikide raskused sellise rahvatervise hädaolukorraga toimetulekul ning** näidanud **vajadust tugevdada liidu rolli**, et tulemuslikumalt **hallata** ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavust ning **töötada** välja meditsiinilised vastumeetmed rahvatervisele avalduvatele ohtudele reageerimiseks **juba varajases etapis ühtlustatud viisil, mis tagab koostöö ja koordineerimise liidu, riiklike ja piirkondlike pädevate asutuste, tööstuse ning muude ravimite ja meditsiiniseadmete tarneahelas osalejate, sealhulgas tervishoiutöötajate vahel. Liit peab seadma tervishoiu esmatähtsaks, tagama kvaliteetsete tervishoiuteenuste jätkuva osutamise ning olema valmis epideemiatega ja muude terviseohtudega toimetulekuks.** Liidu suutlikkust seda teha on suuresti takistanud selgelt määratletud õigusraamistiku puudumine pandeemiale reageerimise haldamiseks, **tervishoiuametite ebapiisavad volitused ja vahendid** ning liidu ja liikmesriikide piiratud valmisolek rahvatervise hädaolukorraks, mis mõjutab suuremat osa liikmesriikidest.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (2a) **Nappust tekitavad erinevad ja keerukad algpõhjused, mida tuleb koos kõigi erinevate sidusrühmadega täiendavalt kaardistada, mõista ja analüüsida, et oleks võimalik neid terviklikult käsitleda. Nappuse paremaks mõistmiseks tuleb kindlaks teha tarneahela kitsaskoht. COVID-19 pandeemia puhul oli adjuvantravimite nappusel mitu põhjust, nt tootmisraskused kolmandates riikides ning sellised liidusisesed logistika- ja tootmisprobleemid, mille puhul oli vaktsiinide nappusel harve mini ette tulev põhjus, s.o ootamatult suur ja kasvav nõudlus.**

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

- (3) Ravimite ja meditsiiniseadmete sageli **keerukad tarneahelad**, riiklikud ekspordipiirangud ja -keelud, vajalike kaupade vaba liikumist takistavad piiride sulgemised ning ebakindlus, mis on seotud nende pakkumise ja nõudlusega COVID-19 pandeemia korral, on kogu liidus suurel määral takistanud ühtse turu tõrgeteta toimimist ja suurtele rahvaterviseohtudele reageerimist.

Muudatusettepanek

- (3) Ravimite ja meditsiiniseadmete sageli **keerukate tarneahelate häired**, riiklikud ekspordipiirangud ja -keelud, vajalike kaupade vaba liikumist takistavad piiride sulgemised, ebakindlus, mis on seotud nende pakkumise ja nõudlusega COVID-19 pandeemia korral **ning teatavate oluliste ravimite või keemiliste toimeainete tootmise puudumine liidus** on kogu liidus suurel määral takistanud ühtse turu tõrgeteta toimimist ja suurtele rahvaterviseohtudele reageerimist, **millel on liidu kodanikele tõsised tagajärjed**.

Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

- (4) Ravimite **nappuse probleemiga** tegelemine on pikka aega olnud liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi prioriteet, nagu näitavad paljud Euroopa Parlamendi raportid ⁽¹⁾ ja arutelud Euroopa Liidu Nõukogu viimastel eesistumisperioodidel.

Muudatusettepanek

- (4) Ravimite **nappusega** tegelemine on pikka aega olnud liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi prioriteet, **kuid see on siiani problemaatiline**, nagu näitavad paljud Euroopa Parlamendi raportid ⁽¹⁾ ja arutelud Euroopa Liidu Nõukogu viimastel eesistumisperioodidel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ravimite nappuse ja tekkivate probleemide lahendamise kohta (2020/2071(INI)).

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 17. septembri 2020. aasta resolutsioon ravimite nappuse ja tekkivate probleemide lahendamise kohta (2020/2071(INI)).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (4a) Ravimite nappus kujutab endast üha suuremat ohtu rahvatervisele, millel on tõsine mõju tervishoiusüsteemidele ja patsientide õigusele saada piisavat ravi. Suurenenud ülemaailmne nõudlus, mida teravdas COVID-19 pandeemia, on ravimite nappust veelgi süvendanud, nõrgestanud liikmesriikide tervishoiusüsteeme ning toonud kaasa märkimisväärsed riskid patsientide tervisele ja hooldusele, eelkõige seoses haiguse progresseerumise ja sümptomite süvenemise, pikemate viivituste või katkestustega hoolduses või ravis, pikema haiglaravi perioodiga, suurema kokkupuutega võltsitud ravimitega, kahjuliku toime või ravivigadega, mis tulenevad kättesaamatute ravimite asendamisest alternatiivsete ravimitega, patsientide suure psühholoogilise stressiga ja tervishoiusüsteemide kasvavate kuludega.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (5) COVID-19 pandeemia on süvendanud teatavate pandeemiaga toimetulemiseks esmatähtsate ravimite nappust ning on toonud esile struktuursed piirangud liidu suutlikkuses sellistele probleemidele tervisekriiside ajal kiiresti ja tulemuslikult reageerida.
- (5) COVID-19 pandeemia on süvendanud teatavate pandeemiaga toimetulemiseks esmatähtsate ravimite **juba nügi olemasolevat** nappust ning on toonud esile **liidu välissõltuvuse seoses ravimite ja meditsiiniseadmete tootmisega liidus, puuduliku koordineerimise ning** struktuursed piirangud liidu **ja liikmesriikide** suutlikkuses sellistele probleemidele tervisekriiside ajal kiiresti ja tulemuslikult reageerida, **vajaduse toetada ja tugevdada tööstusstruktuuri asjakohaste poliitikameetmete abil ning vajaduse liidu institutsioonide, organite, ametite ja asutuste aktiivsema ja ulatuslikuma kaasamise järele liidu kodanike tervisege tegelemisse.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 9**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 6***Komisjoni ettepanek*

- (6) COVID-19 kiire areng ja viiruse levimine põhjustasid nõudluse järsu suurenemise selliste meditsiiniseadmete järele nagu ventilaatorid, kaitsemaskid ja COVID-19 testikomplektid, samal ajal kui pakkumine oli raskendatud tootmise katkemise või piiratud võime tõttu tootmist kiiresti suurendada. Raskusi tekitas ka meditsiiniseadmete tarneahela keerukus ja globaalsus. Sedalaadi probleemide **tulemusena** kaasati nende toodete tootmisse uusi üksusi, mis hiljem tõi kaasa kitsaskohti vastavushindamises ning nõuetele mittevastavate, ohtlike ja mõnel juhul ka võltsitud toodete leviku. Seepärast on asjaomases liidu asutuses **vaja luua** püsivad struktuurid, et **jälgida** meditsiiniseadmete **nappust, mis tuleneb rahvatervise hädaolukorrast**.

Muudatusettepanek

- (6) COVID-19 kiire areng ja viiruse levimine põhjustasid nõudluse järsu suurenemise selliste meditsiiniseadmete järele nagu ventilaatorid, kaitsemaskid ja COVID-19 testikomplektid, samal ajal kui pakkumine oli raskendatud tootmise katkemise või piiratud võime tõttu tootmist kiiresti suurendada. Raskusi tekitas ka meditsiiniseadmete tarneahela keerukus ja globaalsus, **mille tõttu tekkis tõsiseid probleeme tarnimisel ja teatud aegadel lõppesid ka varud, mistõttu liikmesriigid pidid üksteisega konkureerima, et täita oma kodanike legitiimseid vajadusi, mis suurendas koordineerimata meetmete võtmist riikide tasandil, põhjustades riiklikku varude kogumist ja hoidmist**. Sedalaadi probleemide **lisatulemusena** kaasati nende toodete **kiiruga** tootmisse uusi üksusi, mis hiljem tõi kaasa kitsaskohti vastavushindamises ning **üle hinnatud**, nõuetele mittevastavate, ohtlike ja mõnel juhul ka võltsitud toodete leviku. Seepärast on **asjakohane ja kiireloomuline luua** asjaomases liidu asutuses püsivad struktuurid, et **tagada rahvatervise hädaolukorras tekkida võiva meditsiiniseadmete nappuse kindlam ja tõhusam koordineerimine ja jälgimine, samuti tihedam ja varane dialoog** meditsiiniseadmete **tööstuse ja tervishoiutöötajatega, et sellist nappust ennetada ja leevendada**.

Muudatusettepanek 10**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 6 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

- (6a) COVID-19 puhang ja sellele järgnenud tervishoiukriis tõid esile vajaduse kooskõlastatuma liidu lähenemisviisi järele kriisiohjamise valdkonnas. Kuigi hädaolukorraga saab selgitada mõjuhinnangu puudumist, tuleb tagada piisav ressursside eraldamine personali ja rahastamise näol, võttes arvesse tervishoiusektori eripära eri liikmesriikides.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 11
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

- (7) Pakkumise ja nõudluse ebakindluse ning põhiravimite ja meditsiiniseadmete nappuse ohu tõttu rahvatervise hädaolukorras nagu COVID-19 pandeemia võidakse keh-testada ekspordipiiranguid liikmesriikide vahel ja muid riiklikke kaitsemeetmeid, mis võivad suurel määral halvendada siseturu toimimist. Peale selle võib ravimite nappus olla suureks ohuks patsientide tervisele ELis, sest ravimite halb kättesaadavus võib põhjustada ravimivigu, haiglas viibimise pikenemist ja sobimatute asendusravimite kasutamisest tingitud kõrvaltoimeid. Meditsiiniseadmete nappus võib kaasa tuua diagnostikaressursside puuduse, millel on negatiivsed tagajärjed rahvatervise meetmetele, ning ravi puudumise või haiguse halvenemise, samuti võib see takistada tervishoiutöötajatel oma ülesandeid nõuetekohaselt täitmast. See nappus võib suuresti raskendada ka konkreetse patogeeni leviku piiramist, näiteks kui COVID-19 testikomplekte ei ole piisavalt. Seetõttu on oluline otsida nappusele lahendusi ning muuta esmatähtsate ravimite ja meditsiiniseadmete jälgimine ametlikuks ja seda tugevdada.

Muudatusettepanek

- (7) Pakkumise ja nõudluse ebakindluse ning põhiravimite ja meditsiiniseadmete nappuse ohu tõttu rahvatervise hädaolukorras nagu COVID-19 pandeemia võidakse keh-testada ekspordipiiranguid liikmesriikide vahel ja muid riiklikke kaitsemeetmeid, mis võivad suurel määral halvendada siseturu toimimist, **siivendades tagajärgi rahvatervisele, samuti toob see kaasa vajaduse ekspordi ajutise läbipaistvuse ja ekspordilubade mehhanismide järele**. Peale selle võib ravimite nappus olla suureks ohuks patsientide tervisele ELis, sest ravimite halb kättesaadavus võib põhjustada ravimivigu, haiglas viibimise pikenemist, **surmajuhtumeid** ja sobimatute asendusravimite kasutamisest tingitud kõrvaltoimeid. Meditsiiniseadmete nappus võib kaasa tuua diagnostikaressursside puuduse, millel on negatiivsed tagajärjed rahvatervise meetmetele, ning ravi puudumise või haiguse halvenemise, samuti võib see takistada tervishoiutöötajatel oma ülesandeid nõuetekohaselt täitmast **või olla nende täitmisel kaitstud, nagu ilmnes COVID-19 pandeemia käigus, millel on tõsised tagajärjed tervishoiutöötajate tervisele**. See nappus võib suuresti raskendada ka konkreetse patogeeni leviku piiramist, näiteks kui COVID-19 testikomplekte ei ole piisavalt. Seetõttu on oluline **kehtestada liidu tasandil nõuetekohane raamistik, et koordineerida liikmesriikide reageerimist ja** otsida nappusele lahendusi ning muuta esmatähtsate ravimite ja meditsiiniseadmete jälgimine ametlikuks ja seda tugevdada **kõige tõhusamal viisil ja vältides tarbetu koormuse tekitamist sidusrühmadele, mis võib ressursse kurnata ja põhjustada lisaviivitusi**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) Ohutud ja efektiivsed ravimid, millega ravitakse, ennetatakse või diagnoositakse rahvatervishoiu hädaolukordi põhjustavaid haigusi, tuleks selliste hädaolukordade ajal välja töötada ja teha **liidus** kättesaadavaks nii kiiresti kui võimalik. COVID-19 pandeemia on toonud esile ka puudused rahvusvaheliste kliiniliste uuringute koordineerimises ja nende kohta otsuste tegemises ning liidu tasandil nõuannete jagamises ravimite kohta, mida kasutatakse riiklikes eriloaga kasutamise programmides või lubatud näidustustest erinevatel juhtudel. See on põhjutanud viivitusi uurimistulemuste heakskiitmisel ning uute või uue kasutusotstarbega ravimite väljatöötamisel ja kättesaadavuses.

Muudatusettepanek

- (8) Ohutud ja efektiivsed ravimid, millega ravitakse, ennetatakse või diagnoositakse rahvatervishoiu hädaolukordi põhjustavaid haigusi, tuleks selliste hädaolukordade ajal **kindlaks teha**, välja töötada – **eelkõige avalike ametiasutuste, erasektori ja teadusringkondade ühiste jõupingutuste abil** – ja teha **liidu kodanikele** kättesaadavaks nii kiiresti kui võimalik. COVID-19 pandeemia on toonud esile ka puudused rahvusvaheliste kliiniliste uuringute koordineerimises ja nende kohta otsuste tegemises ning liidu tasandil nõuannete jagamises ravimite kohta, mida kasutatakse riiklikes eriloaga kasutamise programmides või lubatud näidustustest erinevatel juhtudel. See on põhjutanud viivitusi uurimistulemuste heakskiitmisel ning uute või uue kasutusotstarbega ravimite väljatöötamisel ja kättesaadavuses.

Muudatusettepanek 13
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

- (9) COVID-19 pandeemia käigus tuli leida ajutisi lahendusi, sealhulgas komisjoni, Euroopa Raviameti (edaspidi „amet“), müügiloa hoidjate, tootjate ja liikmesriikide vahel sõlmitud tingimuslikud kokkulepped, et saavutada eesmärk teha COVID-19 ravimiseks või selle leviku tõkestamiseks kättesaadavaks ohutud ja efektiivsed ravimid ning hõlbustada ja kiirendada ravi ja vaktsiinide väljatöötamist ja müügiloa andmist.

Muudatusettepanek

- (9) COVID-19 pandeemia käigus tuli leida ajutisi lahendusi, sealhulgas komisjoni, Euroopa Raviameti (edaspidi „amet“), müügiloa hoidjate, tootjate **või farmaatsiatarneahela muude osalejate** ja liikmesriikide vahel sõlmitud tingimuslikud kokkulepped, et saavutada eesmärk teha COVID-19 ravimiseks või selle leviku tõkestamiseks kättesaadavaks ohutud ja efektiivsed ravimid ning hõlbustada ja kiirendada ravi ja vaktsiinide väljatöötamist ja müügiloa andmist.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 14
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

- (10) Seepärast on kõnealuste toodete siseturu paremaks toimimiseks ja inimeste tervise kõrgetasemelisele kaitsele kaasaaitamiseks vaja ühtlustada ravimite ja meditsiini-seadmete nappuse jälgimise eeskirjad ning hõlbustada teadus- ja arendustegevust ravimite puhul, mis võivad aidata ravida, ennetada või diagnoosida rahvatervisekriise põhjustavaid haigusi.

Muudatusettepanek

- (10) Seepärast on kõnealuste toodete siseturu paremaks toimimiseks ja inimeste tervise kõrgetasemelisele kaitsele kaasaaitamiseks vaja ühtlustada ravimite ja meditsiini-seadmete nappuse jälgimise eeskirjad **ja neid tugevdada** ning hõlbustada teadus- ja arendustegevust ravimite puhul, mis võivad aidata ravida, ennetada või diagnoosida rahvatervisekriise põhjustavaid haigusi, **pidades silmas komisjoni ja liidu ametite ning tulevaste võtmetähtsusega ametite – nagu kavandatava ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) – vastavasisuliste jõupingutuste strateegilist täiendamist.**

Muudatusettepanek 15
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (10a) **Tõhusate tervishoiusüsteemide tagamiseks tuleks võtta kasutusele stressitestid, et hinnata tervishoiusüsteemide vastupidavust hädaolukordades, eesmärgiga pakkuda tõhusaid vahendeid, et võidelda pandeemiatega korral esineva nappuse vastu ja teha kindlaks nappust tekitavad struktuursed riskitegurid.**

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (10b) **Ravimite siseturu paremaks toimimiseks ja inimeste tervise kõrgetasemelisele kaitsele kaasaaitamiseks tuleb soodustada selliste ravimitega seotud uurimis- ja arendustegevust, mis võivad aidata ravida, ennetada või diagnoosida rahvatervisekriise põhjustavaid haigusi.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 17
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

- (11) Käesoleva määruse eesmärk on **aidata kaasa** ravimite ja meditsiiniseadmete siseturu tõrgeteta **toimimisele, seades esmatähtsaks inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse**. Peale selle soovitakse käesoleva määrusega tagada selliste ravimite kvaliteeti, ohutust ja efektiivsust, mis võivad aidata lahendada rahvatervise hädaolukordi. Mõlemat eesmärki püütakse saavutada korraga, sest need on lahutamatu seotud ja ühtviisi olulised. Seoses ELi toimimise lepingu artikliga 114 kehtestatakse käesoleva määrusega raamistik ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse jälgimiseks ja sellest teatamiseks rahvatervisekriisi ajal. Seoses ELi toimimise lepingu artikli 168 lõike 4 punktiga c luuakse liidu jaoks käesoleva määrusega tugevdatud raamistik ravimite ja meditsiiniseadmete kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks.

Muudatusettepanek

- (11) Käesoleva määruse eesmärk on **tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse, tagades** ravimite ja meditsiiniseadmete siseturu tõrgeteta **toimimise**. Peale selle soovitakse käesoleva määrusega tagada selliste ravimite kvaliteeti, ohutust ja efektiivsust, mis võivad aidata lahendada rahvatervise hädaolukordi. Mõlemat eesmärki püütakse saavutada korraga, sest need on lahutamatu seotud ja ühtviisi olulised. Seoses ELi toimimise lepingu artikliga 114 kehtestatakse käesoleva määrusega raamistik ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse jälgimiseks ja sellest teatamiseks rahvatervisekriisi ajal. Seoses ELi toimimise lepingu artikli 168 lõike 4 punktiga c luuakse liidu jaoks käesoleva määrusega tugevdatud raamistik ravimite ja meditsiiniseadmete kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks.

Muudatusettepanek 18
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (11a) Käesoleva määrusega kehtestatakse raamistik rahvatervise hädaolukordade ja ulatuslike sündmuste ajal esineva nappuse probleemi lahendamiseks. Ravimite ja meditsiiniseadmete nappus on siiski püsiv probleem, mis on liidu kodanike tervist ja elu aastakümneid üha enam mõjutanud. Seepärast peaks käesolev määrus olema esimene samm, et parandada liidu reageerimist sellele pikaajalisele probleemile. Komisjon peaks seejärel tegema ettepaneku selle raamistiku laiendamiseks, tagamaks, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 726/2004^(1a) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ^(1b) eelseisval muutmisel käsitletakse nappuse küsimust ulatuslikult ja püsivalt.

Muudatusettepanek

- ^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ) nr 726/2004, milles sätestatakse liidu kord inim- ja veterinaarravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning millega asutatakse Euroopa ravimiamet (ELT L 136, 30.4.2004, lk 1).
- ^(1b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 19
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

- (12) Kriisideks valmisoleku ja nende ohjamise parandamiseks ravimite ja meditsiiniseadmete puhul ning vastupanuvõime ja solidaarsuse suurendamiseks kogu liidus tuleks täpsustada asjaomaste üksuste menetlusi ning konkreetseid rolle ja kohustusi. Raamistik peaks tuginema ajutistele lahendustele, mis on COVID-19 pandeemia reageerimisel seni leitud.

Muudatusettepanek

- (12) Kriisideks valmisoleku ja nende ohjamise parandamiseks ravimite ja meditsiiniseadmete puhul ning vastupanuvõime ja solidaarsuse suurendamiseks kogu liidus tuleks täpsustada asjaomaste üksuste menetlusi ning konkreetseid rolle ja kohustusi. Raamistik peaks tuginema ajutistele lahendustele, mis on COVID-19 pandeemia reageerimisel seni leitud **ja mis on osutunud tõhusaks, ning kogemustele ja näidetele teistes riikides, jäädes samal ajal piisavalt paindlikuks, et tegeleda tulevaste tervisekriisidega kõige tõhusamal viisil, millest saavad kasu rahvatervis ja patsiendid.**

Muudatusettepanek 20
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

- (13) Tuleks luua ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse jälgimise ühtlustatud süsteem, mis hõlbustaks esmatähtsate ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavust rahvatervise hädaolukordade **ja** ulatuslike sündmuste korral, millel võib olla suur mõju rahvatervisele. Seda süsteemi tuleks täiendada täiustatud struktuuridega, et tagada rahvatervisekriiside asjakohane ohjamine ning koordineerida ja nõustada selliste ravimitega seotud teadus- ja arendustegevust, mis võivad aidata **lahendada** rahvatervise hädaolukordi. Ravimite ja meditsiiniseadmete võimaliku või tegeliku nappuse jälgimise ja sellest teatamise hõlbustamiseks peaks ametil määratud kontaktpunktide kaudu olema võimalik küsida ja saada teavet ja andmeid ravimi müügiloo hoidjatelt, tootjatelt ja liikmesriikidelt.

Muudatusettepanek

- (13) Tuleks luua ravimite ja meditsiiniseadmete nappuse jälgimise ühtlustatud süsteem, mis hõlbustaks esmatähtsate ravimite ja meditsiiniseadmete kättesaadavust rahvatervise hädaolukordade, ulatuslike sündmuste korral, millel võib olla suur mõju rahvatervisele. Seda süsteemi tuleks täiendada täiustatud struktuuridega, et tagada rahvatervisekriiside asjakohane ohjamine ning koordineerida ja nõustada selliste ravimitega seotud teadus- ja arendustegevust, mis võivad aidata **leevendada** rahvatervise hädaolukordi. Ravimite ja meditsiiniseadmete võimaliku või tegeliku nappuse jälgimise ja sellest teatamise hõlbustamiseks peaks ametil määratud kontaktpunktide kaudu olema võimalik küsida ja saada teavet ja andmeid ravimi müügiloo hoidjatelt, tootjatelt ja liikmesriikidelt, **vältides samal ajal taotletud ja esitatud teabe dubleerimist.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 21
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13a) Selleks et hõlbustada ravimite nappuse ennetamist, jälgimist ja sellest teatamist, peaksid liit ja liikmesriigid looma elektroonilise platvormi, mis on võimeline määrama kindlaks igal ajahetkel olemasoleva laovaru mahu ning ravimite nappust tuvastama, prognoosima ja ennetama. Sellise süsteemi väljatöötamise hõlbustamiseks võiks õppida sellistest projektidest nagu CIS-MED, mida liit rahastab programmist „Euroopa horisont“. Platvorm peaks andma riiklikele pädevatele asutustele reaajas juurdepääsu teabele hulgemüüjate, kogukonnaapteekide ja haiglaapteekide rahuldamata nõudluse kohta, pakkudes täpseid andmeid, et mõista tarneahela toimimist ja ennetada ravimite võimalikku nappust. Platvorm peaks toimima ka müügiiloa omanike ja hulgemüüjate ainsa portaalina, et anda vajalikku teavet ulatuslike sündmuste ja rahvatervise hädaolukordade korral, kui see on täielikult rakendatud, eesmärgiga suurendada tõhusust ja prognoositavust kriiside ajal ning kiirendada otsustusprotsessi, vältides samal ajal jõupingutuste dubleerimist ja põhjendamatu koormust kõigile sidusrühmadele. Et hõlbustada ameti koordineerivat rolli, peaksid liikmesriikide pakumise jälgimise platvormid olema koostalitlusvõimelised ja kopeerima oma teabe ameti hallatavasse liidu andmebaasi. Kiirendamiseks süsteemi rakendamist liidu ja liikmesriikide tasandil, tuleks selle väljatöötamist ja rakendamist toetada liidu rahastamisega muu hulgas programmist „EL tervise heaks“ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusraha (1a).

(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 22
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

- (15) Ravimite valdkonna jaoks tuleks ametis luua juhtrühm, et tagada jõuline reageerimine ulatuslikele sündmustele ja koordineerida liidus kiireloomulisi meetmeid, kui on vaja lahendada ravimite tarnimisega seotud probleeme. Juhtrühm peaks nende toodete jälgimiseks koostama esmatähtsate ravimite loetelud ning olema võimeline andma nõu vajalike meetmete kohta ravimite kvaliteedi, ohutuse ja efektiivsuse ning inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse tagamiseks.

Muudatusettepanek

- (15) Ravimite valdkonna jaoks tuleks ametis luua juhtrühm, et tagada jõuline reageerimine ulatuslikele sündmustele ja koordineerida liidus kiireloomulisi meetmeid, kui on vaja lahendada ravimite tarnimisega seotud probleeme. Juhtrühm peaks nende toodete jälgimiseks koostama esmatähtsate ravimite loetelud ning olema võimeline andma nõu **ja soovitusi** vajalike meetmete kohta ravimite kvaliteedi, ohutuse ja efektiivsuse **ja tarne** ning inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse tagamiseks.

Muudatusettepanek 23
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

- (18) Hädaolukordade rakkerühma töö tuleks hoida lahus ameti teaduskomiteede tööst ning rakkerühma tegevus ei tohiks mõjutada komiteede teaduslikke hinnanguid. Hädaolukordade rakkerühm peaks andma soovitusi ravimite kasutamise kohta **rahvatervise kriisi põhjustanud haigusega toimetulemiseks**. Inimtervishoius kasutatavate ravimite komiteel peaks olema võimalik neid soovitusi kasutada, kui ta koostab teaduslikke arvamusi ravimite eriloaga kasutamise või muu varases etapis kasutamise kohta enne müügiloo saamist.

Muudatusettepanek

- (18) Hädaolukordade rakkerühma töö tuleks hoida lahus ameti teaduskomiteede tööst ning rakkerühma tegevus ei tohiks mõjutada komiteede teaduslikke hinnanguid. Hädaolukordade rakkerühm peaks andma soovitusi ravimite kasutamise kohta, **et ületada rahvatervise kriisi**. Inimtervishoius kasutatavate ravimite komiteel peaks olema võimalik neid soovitusi kasutada, kui ta koostab teaduslikke arvamusi ravimite eriloaga kasutamise või muu varases etapis kasutamise kohta enne müügiloo saamist. **Ravimite nappuse ja ohutuse juhtrühm võiks esmatähtsate ravimite loetelude koostamisel toetuda ka hädaolukordade rakkerühma tööle.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 24
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

- (19) Hädaolukordade rakkerühma moodustamisel tuleks aluseks võtta toetus, mida amet andis COVID-19 pandeemia ajal, eelkõige toetus, mis on seotud teaduslike nõuanne-
tega kliiniliste uuringute kavandamise ja toodete väljatöötamise kohta ning pideva läbivaatamise käigus selguvate tõenditega, mis võimaldavad ravimeid, sealhulgas vaktsiine rahvatervise hädaolukorras tõhusamalt hinnata.

Muudatusettepanek

- (19) Hädaolukordade rakkerühma moodustamisel tuleks aluseks võtta toetus, mida amet andis COVID-19 pandeemia ajal, eelkõige toetus, mis on seotud teaduslike nõuanne-
tega kliiniliste uuringute kavandamise ja toodete väljatöötamise kohta ning pideva läbivaatamise käigus selguvate tõenditega, mis võimaldavad ravimeid, sealhulgas vaktsiine rahvatervise hädaolukorras tõhusamalt hinnata, **tagades samal ajal inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse.**

Muudatusettepanek 25
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (19a) **COVID-19 pandeemia ajal tehtud kliiniliste uuringute käigus saadud kogemused näitasid, et toimus tohtu palju dubleerimist samade sekkumiste uurimisel, ning paljude väikeste uuringute, oluliste elanikkonna alarühmade soo, vanuse, etnilise päritolu või kaasnevate haiguste alusel alaesindatuse ja koostöö puudumise tõttu on teadusuuringute raiskamise oht väga suur. Kliiniliste uuringute kava parandamiseks juhtisid rahvusvahelised reguleerivad asutused tähelepanu vajadusele kindlate tõendite järele ravimite kvaliteedi, tõhususe ja ohutuse kohta. Peamine viis usaldusväärsete tõendite saamiseks on koordineeritud, hästi kavandatud ja statistiliselt usaldusväärsete ulatuslikud randomiseeritud kontrollitud katsed. Kliiniliste uuringute tulemused ja andmed tuleks avalikustada.**

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 26
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19b) *Kliiniliste uuringute etapp, mille käigus uuritakse ravimikandidaatide ohutust, tõhusust ja kvaliteeti inimestel, on oluline samm ravimite, sealhulgas vaktsiinide väljatöötamisel. Seepärast on tähtis, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 536/2014^(1a) kohaldataks täiel määral, eelkõige seoses toimiva kliiniliste uuringute infosüsteemi käivitamisega.*

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoiu kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/20/EÜ (ELT L 158, 27.5.2014, lk 1).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

- (20) Teadusuksused võivad igaüks eraldi omavahel või koos mõne teise osalisega kokku leppida sponsoriks hakkamises, et koostada kogu liidu jaoks üks ühtlustatud kliinilise uuringu protokoll. COVID-19 pandeemia ajal saadud kogemused on aga näidanud, et suurte rahvusvaheliste uuringute organiseerimise algatustel on olnud raske leida ühte üksust, mis suudaks kogu liidus täita kõiki sponsori kohustusi ja ülesandeid mitme liikmesriigiga suhtlemisel. Seepärast on ametil vaja sellised algatused kindlaks teha ja neile kaasa aidata, andes nõu sponsorina tegutsemise võimaluste kohta või määrates vajaduse korral vastavalt määruse (EL) 536/2014 artiklile 72 kindlaks kaassponsori kohustused. Selline lähenemisviis tugevdaks liidu teaduskeskkonda ning edendaks ühtlustamist ja väldiks edaspidi teadusuuringute tulemuste kasutamise viivitusi müügiloa andmisel. Liidu sponsor võiks kasu saada liidu teadusuuringute rahastamisest rahvatervise hädaolukorra ajal ning kliiniliste uuringute võrgustikest, mis hõlbustavad uuringu väljatöötamist, loa taotlemist, esitamist ja läbiviimist. Eriti väärtuslikuks võib see osutada ELi või rahvusvaheliste rahvatervise- või teadusorganisatsioonide korraldatavate uuringute puhul.

Muudatusettepanek

- (20) Teadusuksused võivad igaüks eraldi omavahel või koos mõne teise osalisega kokku leppida sponsoriks hakkamises, et koostada kogu liidu jaoks üks ühtlustatud kliinilise uuringu protokoll. COVID-19 pandeemia ajal saadud kogemused on aga näidanud, et suurte rahvusvaheliste uuringute organiseerimise algatustel on olnud raske leida ühte üksust, mis suudaks kogu liidus täita kõiki sponsori kohustusi ja ülesandeid mitme liikmesriigiga suhtlemisel. **Sellega seoses käivitati uus kogu liitu hõlmav ja liidu rahastatud vaktsiiniuuringute võrgustik VACCELERATE, võttes arvesse komisjoni 17. veebruari 2021. aasta teatist „HERA Incubator – COVID-19 variantidega seotud ohu ühine ennetamine“.** Hädaolukorra rakkerühm peaks tuginema sellele katsevõrgustikule ja muudele loodud võrgustikele, nagu ravimiametite juhtide, kliiniliste uuringute hõlbustamise ja koordineerimise rühma ning Euroopa kliiniliste uuringute infrastruktuuri võrgustikule, et tagada piisava teabe kogumine uute ravimite kohta seoses võimaliku rahvatervise hädaolukorraga. Seepärast on ametil vaja kindlasti sellised algatused kindlaks teha ja neile kaasa aidata, andes nõu sponsorina tegutsemise võimaluste kohta või määrates vajaduse korral vastavalt määruse (EL) nr 536/2014 artiklile 72 kindlaks kaassponsori kohustused ning koordineerides kliiniliste uuringute protokollide väljatöötamist. Hädaolukorra rakkerühm peaks kindlaks määrama vaktsiinide ja raviteenuste kliiniliselt kõige asjakohasemad tulemuslikkuse eesmärgid, mida mõõdetakse kliiniliste uuringutega, et need vastaksid tõhusate rahvatervisealaste sekkumismeetmete kriteeriumidele. Selline lähenemisviis tugevdaks liidu teaduskeskkonda ning edendaks ühtlustamist ja väldiks edaspidi teadusuuringute tulemuste kasutamise viivitusi müügiloa andmisel. Liidu sponsor võiks kasu saada liidu teadusuuringute rahastamisest rahvatervise hädaolukorra ajal ning kliiniliste uuringute võrgustikest, mis hõlbustavad uuringu väljatöötamist, loa taotlemist, esitamist ja läbiviimist. Eriti väärtuslikuks võib see osutada ELi või rahvusvaheliste rahvatervise- või teadusorganisatsioonide korraldatavate uuringute puhul.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 28
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

- (22) Käesoleva määrusega antakse ametile ka ülesanne toetada komisjoni rakendusotsuse (EL) 2019/**1396**⁽¹²⁾ alusel meditsiiniseadmete jaoks määratud eksperdirühmi, et anda liikmesriikidele, komisjonile, meditsiiniseadmete koordineerimisrühmale, teavitatud asutustele ja tootjatele sõltumatut teaduslikku ja tehnilist abi.

⁽¹²⁾ Komisjoni 10. septembri 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/1396, millega kehtestatakse õigusnormid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/745 kohaldamiseks seoses meditsiiniseadmete valdkonna eksperdirühmade määramisega (ELT L 234, 11.9.2019, lk 23).

Muudatusettepanek

- (22) Käesoleva määrusega antakse ametile ka ülesanne toetada komisjoni rakendusotsuse (EL) 2019/**1396**⁽¹²⁾ alusel meditsiiniseadmete jaoks määratud eksperdirühmi, et anda liikmesriikidele, komisjonile, meditsiiniseadmete koordineerimisrühmale, teavitatud asutustele ja tootjatele sõltumatut teaduslikku ja tehnilist abi, **säilitades samal ajal maksimaalse läbipaistvuse, mis on liidu õigussüsteemi suhtes usalduse ja kindlustunde suurendamise eeltingimus.**

⁽¹²⁾ Komisjoni 10. septembri 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/1396, millega kehtestatakse õigusnormid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/745 kohaldamiseks seoses meditsiiniseadmete valdkonna eksperdirühmade määramisega (ELT L 234, 11.9.2019, lk 23).

Muudatusettepanek 29
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (22a) **Erakorraline rakkerühm peaks läbi vaatama kliiniliste uuringute protokollid ja andma nõu liidus kliiniliste uuringute läbiviijatele, andes suuniseid vaktsiinide ja ravi kliiniliselt oluliste näitajate ja eesmärkide kohta, et suunata kliiniliste uuringute kavandamist tõhusate rahvatervisealaste sekkumismeetmete kriteeriumide täitmise suunas.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 30
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

- (24) Arvestades ameti pikaajalist ja tõendatud asjatundlikkust ravimite valdkonnas ning ameti kogemust arvukate eksperdirühmadega töötamisel, on otstarbekas luua ametis struktuurid meditsiiniseadmete võimaliku nappuse jälgimiseks rahvatervise hädaolukorras ja anda ametile volitused kasutada meditsiiniseadmete eksperdirühmi. See võimaldaks eksperdirühmadel pikka aega tegutseda kestlikult ja tagaks selge sünergia sellega seotud tööga kriisiks valmisolekuks ravimite valdkonnas. Need struktuurid ei muudaks mingil viisil liidus kehtivat õigusraamistikku ega otsuste tegemise korda meditsiiniseadmete valdkonnas, mis peaks jääma selgelt eristatavaks ravimite puhul kohaldatavast korrast.

Muudatusettepanek

- (24) Arvestades ameti pikaajalist ja tõendatud asjatundlikkust ravimite valdkonnas ning ameti kogemust arvukate eksperdirühmadega töötamisel, on otstarbekas luua ametis struktuurid meditsiiniseadmete võimaliku nappuse jälgimiseks rahvatervise hädaolukorras ja anda ametile volitused kasutada meditsiiniseadmete eksperdirühmi. **Sellega seoses peaksid kõik meditsiiniseadmete ladustamisega tegelevad riiklikud ja hiljem ka liidu üksused esitama ametile aruande oma varude kohta.** See võimaldaks eksperdirühmadel pikka aega tegutseda kestlikult ja tagaks selge sünergia sellega seotud tööga kriisiks valmisolekuks ravimite valdkonnas. Need struktuurid ei muudaks mingil viisil liidus kehtivat õigusraamistikku ega otsuste tegemise korda meditsiiniseadmete valdkonnas, mis peaks jääma selgelt eristatavaks ravimite puhul kohaldatavast korrast.

Muudatusettepanek 31
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

- (25) Käesoleva määruse alusel tehtava töö ja teabevahetuse hõlbustamiseks tuleks ette näha IT-taristute rajamine ja haldamine ning koostoime muude olemasolevate või väljatöötatavate IT-süsteemidega, sealhulgas meditsiiniseadmete IT-platvormiga Euroopa meditsiiniseadmete andmepangas. Seda tööd peaksid võimaluse korral hõlbustama ka kujunemisjärgus digitehnoloogiad nagu arvutusmudelid ja kliiniliste katsete simulatsioonid, samuti liidu kosmoseprogrammi andmed (näiteks Galileo programmi asukohatuvastusteenused ja Copernicuse programmi Maa seire andmed).

Muudatusettepanek

- (25) Käesoleva määruse alusel tehtava töö ja teabevahetuse hõlbustamiseks tuleks ette näha IT-taristute rajamine ja haldamine ning koostoime muude olemasolevate või väljatöötatavate IT-süsteemidega, sealhulgas meditsiiniseadmete IT-platvormiga Euroopa meditsiiniseadmete andmepangas, **ning andmetaristu tõhustatud kaitse ja võimalike küberrünnakute heidutus.** Seda tööd peaksid võimaluse korral hõlbustama ka kujunemisjärgus digitehnoloogiad nagu arvutusmudelid ja kliiniliste katsete simulatsioonid, samuti liidu kosmoseprogrammi andmed (näiteks Galileo programmi asukohatuvastusteenused ja Copernicuse programmi Maa seire andmed).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 32
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26) Kiire juurdepääs terviseandmetele (sealhulgas andmetele tegelikust elust ehk mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud terviseandmetele) ja nende andmete vahetamine on rahvatervise hädaolukordade ja muude ulatuslike sündmuste tulemusliku ohjamise tagamiseks väga oluline. Käesolev määrus peaks võimaldama ametil kasutada ja hõlbustada sellist teabevahetust ning osaleda tervishoiu Euroopa andmeruumi taristu loomises ja toimimises.

(26) Kiire juurdepääs terviseandmetele (sealhulgas andmetele tegelikust elust ehk mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud terviseandmetele) ja nende andmete vahetamine on rahvatervise hädaolukordade ja muude ulatuslike sündmuste tulemusliku ohjamise tagamiseks väga oluline. Käesolev määrus peaks võimaldama ametil kasutada ja hõlbustada sellist teabevahetust ning osaleda tervishoiu Euroopa andmeruumi **koostalitlusvõimelise** taristu loomises ja toimimises, **kasutades ära kogu superandmetöötluste, tehisintellekti ja suurandmete teadusvaldkonna potentsiaali prognoosimudelite väljatöötamisel ning paremate ja õigeaegsemate otsuste tegemisel, kahjustamata seejuures eraelu puutumatus** õigusi.

Muudatusettepanek 33
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 26 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26a) **Selleks et hõlbustada usaldusväärset ravimiteabe vahetamist usaldusväärset ja järjepidevat viisil, põhineb inimtervishoius kasutatavate ravimite identifitseerimine Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) inimravimite identifitseerimise standarditel.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 34
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 26 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (26b) *Tundlike andmete käsitlemine, mis on äärmiselt oluline võimalike rahvatervise hädaolukordadega toimetulekuks, nõuab kõrgetasemelist kaitset küberrünnakute eest. Tervishoiuorganisatsioonid on COVID-19 pandeemia ajal seisnud silmitsi ka suurenenud küberturvalisuse ohtudega. Ameti enda vastu on pandud toime küberrünnak, mille tagajärjel saadi ebaseaduslikult juurdepääs kolmandatele isikutele kuuluvatele COVID-19 ravimite ja vaktsiinidega seotud dokumentidele, mis avaldati internetis. Seepärast on vaja, et ametil oleks turvalisuse kõrge tase küberrünnakute vastu, et tagada ameti normaalne toimimine igal ajal ning eelkõige rahvatervise hädaolukordade ajal. Selleks peaks amet koostama küberrünnakute ennetamise, avastamise, leevendamise ja neile reageerimise kava, et tagada oma tegevuse turvalisus igal ajal, tõkestades samal ajal ebaseadusliku juurdepääsu ameti valduses olevatele dokumentidele.*

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 35
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 26 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26c) *Terviseandmete tundliku iseloomu tõttu peaks amet hoolitsema selle eest ja tagama, et tema töötlemistoi-
mingutes järgitakse selliseid andmekaitse põhimõtteid
nagu seaduslikkus, õiglus ja läbipaistvus, eesmärgi
piiramine, võimalikult väheste andmete kogumine,
täpsus, säilitamise piirangud, terviklikkus ja konfident-
siaalsus. Kui käesoleva määruse kohaldamisel on vaja
töödelda isikuandmeid, siis tuleks seda teha kooskõlas
isikuandmete kaitset käsitleva liidu õigusega. Käesoleva
määruse kohane isikuandmete töötlemine peaks toimu-
ma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu mäa-
rustega (EL) 2016/679 ^(1a) ja (EL) 2018/1725 ^(1b).*

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

^(1b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 36**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 26 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (26d) *Ameti regulatiivse tegevuse suhtes seoses käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ravimite ja meditsiiniseadmetega on hädavajalik kehtestada ranged läbipaistvusmeetmed ja -standardid. Need meetmed peaksid hõlmama heakskiidetud tooteid käsitleva kogu asjakohase teabe ja kliiniliste andmete, sealhulgas kliiniliste uuringute täielike protokollide õigeaegset avaldamist. Amet peaks tagama uute juhtrühmade ja hädaolukorra rakkerühma liikmete, soovitude, arvamuste ja otsuste suure läbipaistvuse. Juhtrühmade ja hädaolukorra rakkerühma liikmetel ei tohi olla farmaatsiatööstuses või meditsiiniseadmete tööstuses finants- ega muid huvisid, mis võiksid mõjutada nende erapooltust.*

Muudatusettepanek 37**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 26 e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (26e) *Ameti usaldusväärsus ja üldsuse usaldus selle otsuste vastu sõltuvad läbipaistvuse kõrgest tasemest. Seetõttu tuleks ette näha asjakohaste kommunikatsioonivahendite ennetav kasutamine üldsusega suhtlemiseks. Lisaks on ravimite ja meditsiiniseadmete hindamisel ja järelevalves ameti tööorganite ja kliiniliste andmete hindamisega seotud rangemad ja kiiremad läbipaistvusstandardid ja -meetmed ülimalt olulised üldsuse usalduse võitmiseks ja säilitamiseks. Käesoleva määrusega kehtestatakse selliste tugevdatud läbipaistvusstandardite ja -meetmete raamistik, mis põhineb ameti jõupingutustel, standarditel ja meetmetel, mis kehtestati COVID-19 pandeemia ajal.*

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 38**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 27***Komisjoni ettepanek*

- (27) Rahvatervise hädaolukorra või ulatusliku sündmuse korral peaks amet tagama koostöö Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega ja vajaduse korral ka liidu muude ametitega. Selline koostöö peaks hõlmama andmete jagamist (sealhulgas epidemioloogilised prognoosid), juhtkondade regulaarset teabevahetust ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ja liidu muude ametite esindajate kutsumist vastavalt vajadusele osalema hädaolukordade rakkerühma, ravimite juhtrühma ja meditsiiniseadmete juhtrühma kohtumistel.

Muudatusettepanek

- (27) Rahvatervise hädaolukorra või ulatusliku sündmuse korral peaks amet tagama koostöö Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega ja vajaduse korral ka liidu muude ametitega. Selline koostöö peaks hõlmama andmete jagamist (sealhulgas epidemioloogilised prognoosid), juhtkondade regulaarset teabevahetust ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ja liidu muude ametite esindajate kutsumist vastavalt vajadusele osalema hädaolukordade rakkerühma, ravimite juhtrühma ja meditsiiniseadmete juhtrühma kohtumistel. **Koostöö peaks hõlmama ka strateegilisi arutelusid liidu asjaomaste üksustega, kellel on võimalik hoogustada teadus- ja arendustegevust ning asjakohaste lahenduste ja tehnoloogiate väljatöötamist, et leevendada rahvatervise hädaolukorra või ulatusliku sündmuse mõju või ennetada sarnaseid rahvatervise hädaolukordi või ulatuslikke sündmusi edaspidi, nagu kavandatav HE-RA.**

Muudatusettepanek 39**Ettepanek võtta vastu määrus****Põhjendus 27 a (uus)***Komisjoni ettepanek*

- (27a) **Rahvatervise hädaolukorras või ulatusliku sündmuse korral peaks amet võimaldama korrapärast teabevahetust ravimitööstuse, ravimite tarneahela asjaomaste osaliste, tervishoiutöötajate, patsientide ja tarbijate esindajatega, et tagada varajased arutelud võimaliku ravimite nappuse ja tarnepiirangute üle turul, võimaldamaks paremat koordineerimist ja koostoimet rahvatervise hädaolukorra või ulatusliku sündmuse leevendamiseks ja sellele reageerimiseks.**

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 40
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 27 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(27b) *Võttes arvesse, et COVID-19 pandeemia ei ole lõppenud ning et tervisekriisi, näiteks pandeemiate kestus ja areng on ebakindel, tuleks ette näha käesoleva määruse kohaselt loodud struktuuride ja mehhanismide toimimise tõhususe läbivaatamine. Selle läbivaatamise alusel tuleks struktuure ja mehhanisme vajaduse korral muuta.*

Muudatusettepanek 41
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29) Et käesoleva määrusega ettenähtud tegevusteks tagada piisavad ressursid, tuleks ameti kulutused katta liidu toetusest.

(29) Et käesoleva määrusega ettenähtud tegevusteks tagada piisavad ressursid, **sh piisav personal ja vajalikud erialateadmised**, tuleks ameti kulutused katta liidu toetusest.

Muudatusettepanek 42
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) valmisolek inimravimitele ulatuslikest sündmustest tulenevaks mõjuks ning inimravimitele ja meditsiiniseadmetele rahvatervise hädaolukordadest tulenevaks mõjuks ja sellise mõju haldamine;

a) valmisolek inimravimitele ulatuslikest sündmustest tulenevaks mõjuks ning inimravimitele ja meditsiiniseadmetele rahvatervise hädaolukordadest tulenevaks mõjuks ja sellise mõju **ennetamine, koordineerimine ja haldamine liidu tasandil**;

Muudatusettepanek 43
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) inimravimite ja meditsiiniseadmete nappuse jälgimine ja sellest teatamine;

b) inimravimite ja **esmatähtsate** meditsiiniseadmete nappuse **ennetamine** jälgimine ja sellest teatamine;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) koostalitlusvõimelise ja digitaalse andmebaasi loomine liidu tasandil ravimite nappuse jälgimiseks ja sellest teatamiseks;

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) „veterinaarravim“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/6^(1a) artikli 4 punktis 1 määratletud veterinaarravim;

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/82/EÜ (ELT L 4, 7.1.2019, lk 43).

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ca) „pakkumine“ – konkreetse ravimi või meditsiiniseadme varu kogumaht, mille on turule lasknud ravimi müügiloo hoidja või tootja;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 47**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 2 – lõik 1 – punkt c b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

cb) „nõudlus“ – seotud ravimi või meditsiiniseadme taotlemisega tervishoiutöötaja või patsiendi poolt kliinilise vajaduse korral. Nõudluse rahuldamiseks peab ravim või meditsiiniseade olema omandatud õigeaegselt ja piisavas koguses, et võimaldada patsientide parima ravi järjepidevust. Hulgemüüjad on tavaliselt peamine tarneühendus vastavalt müügiiloa omanike või tootjate ja ravimite või meditsiiniseadmete kasutajate vahel ning sellistel juhtudel tuleks nõudluse hindamiseks arvesse võtta hulgitellimustes taotletud kogust;

Muudatusettepanek 48**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 2 – lõik 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) „nappus“ – inimtervishoiu kasutatava ravimi või meditsiiniseadme pakkumine ei kata selle ravimi või meditsiiniseadme **nõudlust**;

d) „nappus“ – inimtervishoiu kasutatava ravimi või meditsiiniseadme pakkumine ei kata **mis tahes põhjusel riigi tasandil nõudlust** selle ravimi või meditsiiniseadme **järele**;

Muudatusettepanek 49**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 2 – lõik 1 – punkt f**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) „ulatuslik sündmus“ – sündmus, mis ravimitega seoses kujutab endast tõenäoliselt suurt ohtu rahvatervisele rohkem kui ühes liikmesriigis. Selline sündmus põhjustab surmaohtu või muud tõsist terviseohtu, mis tuleneb bioloogilistest, keemilistest, keskkonnaga seotud või muudest põhjustest või muust sündmusest ning võib mõjutada ravimite tarnimist või kvaliteeti, ohutust ja efektiivsust. Selline sündmus võib põhjustada ravimite nappust enam kui ühes liikmesriigis ja selle korral vajatakse kiiret koordineerimist liidu tasandil, et tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.

f) „ulatuslik sündmus“ – sündmus, mis ravimitega seoses kujutab endast tõenäoliselt suurt ohtu rahvatervisele rohkem kui ühes liikmesriigis. Selline sündmus põhjustab surmaohtu või muud tõsist terviseohtu, mis tuleneb bioloogilistest, keemilistest, keskkonnaga seotud või muudest põhjustest või muust sündmusest ning võib mõjutada ravimite **tootmist**, tarnimist, **nõudlust** või kvaliteeti, ohutust ja efektiivsust. Selline sündmus võib põhjustada ravimite nappust enam kui ühes liikmesriigis ja selle korral vajatakse kiiret koordineerimist liidu tasandil, et tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse. **Ravimite pakkumisega seotud korduvad probleemid jäävad käesoleva määratluse kohaldamisalast välja.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 50
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevaga moodustatakse ametis ravimite nappuse ja ohutuse juhtrühm (edaspidi „ravimite juhtrühm“). Juhtrühm saab kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi, kui on vaja valmistuda rahvatervise hädaolukorraks või selle ajal või kui esitatakse artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotlus. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek

1. Käesolevaga moodustatakse ametis ravimite nappuse ja ohutuse juhtrühm (edaspidi „ravimite juhtrühm“). Juhtrühm saab **korrapäraselt ja siis, kui olukord seda nõuab**, kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi, kui on vaja valmistuda rahvatervise hädaolukorraks või selle ajal või kui esitatakse artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotlus. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek 51
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Ravimite juhtrühma kuuluvad ameti esindaja, komisjoni esindaja ja üks juhtivesindaja igast liikmesriigist. Iga liikmesriik määrab oma esindaja. Liikmed võivad kaasata konkreetsete teadus- või tehnikavaldkondade eksperte.

Muudatusettepanek

2. Ravimite juhtrühma kuuluvad ameti esindaja, komisjoni esindaja ja üks **volitatud** juhtivesindaja igast liikmesriigist. Iga liikmesriik määrab oma esindaja. Liikmed võivad kaasata konkreetsete teadus- või tehnikavaldkondade eksperte. **Ravimite juhtrühma kuuluvad vaatlejatena ka ameti patsientide ja tarbijate töörühma esindaja ning ameti tervishoiutöötajate töörühma esindaja. Ravimite juhtrühma liikmete nimekiri on läbipaistev ja see avalikustatakse ameti veebiportaalis.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 52
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Ravimite juhtrühma tööd juhatab amet. **Esimees** võib **kohtumistele** kutsuda kolmandaid isikuid, sealhulgas ravimite huvirühmade esindajaid ja **müügiloa hoidjaid**.

Muudatusettepanek

3. Ravimite juhtrühma tööd juhatab amet. **Ravimite juhtrühma iga liige** võib **teha esimehele ettepaneku** kutsuda **kohtumistele** kolmandaid isikuid, sealhulgas ravimite huvirühmade esindajaid, **müügiloa hoidjaid, hulgimüüjaid ja farmaatsiatoodete tarneahela muid asjaomaseid isikuid, tervishoiutöötajate, patsientide ja tarbijate esindajaid, kui nende arvamused võivad ravimite juhtrühma aruteludele kaasa aidata.**

Muudatusettepanek 53
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

3a. Ravimite juhtrühm tagab avatud suhtluse ja tiheda koostöö müügiloa omanike, tootjate, ravimite tarneahela asjaomaste osaliste ning tervishoiutöötajate, patsientide ja tarbijate esindajatega, et võimaldada artiklis 6 sätestatud ulatusliku sündmuse või rahvatervisealase hädaolukorra ajal kriitiliseks peetavate ravimite võimalikust või tegelikust puudusest varakult teatada või see kindlaks teha.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 54
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Ravimite juhtrühm vastutab artikli 4 **lõikes 4** ja artiklites 5–8 osutatud ülesannete täitmise eest.

Muudatusettepanek

6. Ravimite juhtrühm vastutab artikli 4 **lõigetes 3 ja 4 ning** artiklites 5–8 osutatud ülesannete täitmise eest.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6a. Ravimite juhtrühm võib konsulteerida veterinaarravimite komiteega alati, kui ta peab vajalikuks tegeleda rahvatervise hädaolukordadega või ulatuslike sündmustega, mis on seotud zoonoosidega või haigustega, mis mõjutavad ainult neid loomi, kellel on või võib olla oluline mõju inimeste tervisele.

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 6 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6b. Ravimite juhtrühma liikmetel ei tohi olla ravimitööstuses finants- ega muid huvisid, mis võiksid mõjutada nende erapooletust. Nad peavad tegutsema avalikes huvides ja sõltumatul viisil ning esitama igal aastal oma finantshuvide deklaratsiooni ja ajakohastama seda iga asjakohase muutuse korral. Andmed kõigi kaudsete huvide kohta, mis võivad olla ravimitööstusega seotud, kantakse ameti peetavasse registrisse ja tehakse taotluse korral avalikkusele kättesaadavaks. Huvide deklaratsioon tehakse avalikkusele kättesaadavaks ameti veebiportaalis.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Amet jälgib pidevalt kõiki sündmusi, mis võivad kujuneda ulatuslikuks sündmuseks või rahvatervise hädaolukorraks.

1. Amet jälgib pidevalt **koostöös riiklike pädevate asutustega** kõiki sündmusi, mis võivad kujuneda ulatuslikuks sündmuseks või rahvatervise hädaolukorraks. **Sellega seoses teeb amet vajaduse korral tihedat koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega (ECDC) või muude liidu asutustega.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 58
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud jälgimisülesande hõlbustamiseks teatavad riikide pädevad asutused artikli 3 lõikes 5 osutatud ühtsete kontaktpunktide kaudu ameti poolt artikli 9 lõike 1 punkti b kohaselt määratud teatamiskriteeriumidest lähtudes ametile igast sündmusest (sealhulgas ravimi nappusest konkreetses liikmesriigis), mis võib kujuneda ulatuslikuks sündmuseks või rahvatervise hädaolukorraks. Kui riigi pädev asutus teatab ametile ravimi nappusest oma riigis, siis peab ta esitama ametile kogu teabe, mille ta on müügiloa hoidjalt direktiivi 2001/83/EÜ artikli 23a kohaselt saanud. Riigi pädeva asutuse aruandele tuginedes võib amet artikli 3 lõikes 5 osutatud tööühma kaudu küsida teavet liikmesriikide pädevatelt asutustelt, et selgeks teha sündmuse mõju teistele riikidele.

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud jälgimisülesande hõlbustamiseks teatavad riikide pädevad asutused artikli 3 lõikes 5 osutatud ühtsete kontaktpunktide kaudu **või artiklis 12a osutatud andmebaasi kaudu, kui see on täielikult toimiv**, ameti poolt artikli 9 lõike 1 punkti b kohaselt määratud teatamiskriteeriumidest lähtudes ametile **viivitamata** igast sündmusest (sealhulgas ravimi nappusest konkreetses liikmesriigis), mis võib kujuneda ulatuslikuks sündmuseks või rahvatervise hädaolukorraks. Kui riigi pädev asutus teatab ametile ravimi nappusest oma riigis, siis peab ta esitama ametile kogu teabe, mille ta on müügiloa hoidjalt direktiivi 2001/83/EÜ artikli 23a kohaselt saanud. Riigi pädeva asutuse aruandele tuginedes võib amet artikli 3 lõikes 5 osutatud tööühma kaudu küsida teavet liikmesriikide pädevatelt asutustelt, et selgeks teha sündmuse mõju teistele riikidele.

Muudatusettepanek 59
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kui amet leiab, et praegusele või lähenevale ulatuslikule sündmusele on vaja reageerida, teatab ta sellest komisjonile ja liikmesriikidele. Komisjon **võib ulatuslikule sündmusele reageerimiseks** omal algatusel või ühe või mitme liikmesriigi taotluse põhjal appi **kutsuda** ravimite juhtrühma. Seda võib teha ka ameti tegevdirektor.

Muudatusettepanek

3. Kui amet leiab, et praegusele või lähenevale ulatuslikule sündmusele on vaja reageerida, teatab ta sellest komisjonile ja liikmesriikidele. Komisjon **kutsub siis teabe analüüsimiseks** omal algatusel või ühe või mitme liikmesriigi taotluse põhjal appi ravimite juhtrühma. Seda võib teha ka ameti tegevdirektor. **Teabe analüüsi põhjal võib ravimite juhtrühm teha komisjonile ettepaneku ulatuslikku sündmust ametlikult tunnustada. Ravimite juhtrühm esitab vastavalt artiklile 5 soovitusel selle käsitlemiseks.**

Muudatusettepanek 60
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Ravimite juhtrühm annab komisjonile ja liikmesriikidele nõu kõigi meetmete kohta, mida on asjakohaste ravimite puhul tema arvates direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004⁽¹⁸⁾ kohaselt vaja võtta liidu tasandil.

Muudatusettepanek

Ravimite juhtrühm annab komisjonile ja liikmesriikidele nõu **ja soovitusi** kõigi meetmete kohta, mida on asjakohaste ravimite puhul tema arvates direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004⁽¹⁸⁾ kohaselt vaja võtta liidu tasandil.

⁽¹⁸⁾ Määrus (EÜ) nr 726/2004.

⁽¹⁸⁾ Määrus (EÜ) nr 726/2004.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kui ravimite juhtrühma antud soovitusi arvesse ei võeta, esitavad komisjon ja liikmesriigid sisulise põhjenduse. Ravimite juhtrühma soovitused ning komisjoni ja liikmesriikide esitatud sisulised põhjendused tehakse artiklis 13 osutatud veebiportaali kaudu üldsusele kättesaadavaks.

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 5 – lõik 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kui on tehtud kindlaks seos zoonooside või haigustega, mis mõjutavad ainult loomi ja millel on või võib olla oluline mõju inimeste tervisele, või kui veterinaarravimite toimeainete kasutamine võib olla kasulik rahvatervise hädaolukorra või ulatusliku sündmuse korral või muul juhul, kui see on vajalik, võib ravimite juhtrühm teha veterinaarravimite komiteega koostööd.

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Pärast artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotluse saamist ja oma töörühmaga konsulteerimist võtab ravimite juhtrühm vastu direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004 kohaselt müügiloa saanud selliste ravimite loetelu, mida ta ulatusliku sündmuse korral peab esmatähtsateks ravimiteks (edaspidi „ulatusliku sündmuse korral kasutatavate esmatähtsate ravimite loetelu“). Seda loetelu ajakohastatakse vajadust mööda, kuni ulatusliku sündmusega on tulemuslikult tegeldud.

1. Pärast artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotluse saamist ja oma töörühmaga konsulteerimist võtab ravimite juhtrühm vastu direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004 kohaselt müügiloa saanud selliste ravimite loetelu, mida ta ulatusliku sündmuse korral peab esmatähtsateks ravimiteks (edaspidi „ulatusliku sündmuse korral kasutatavate esmatähtsate ravimite loetelu“). Seda loetelu ajakohastatakse vajadust mööda, kuni ulatusliku sündmusega on tulemuslikult tegeldud **ja on kinnitatud, et ravimi juhtrühma abi ei ole enam vaja, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 4 lõikes 4.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 64**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 6 – lõige 2***Komisjoni ettepanek*

2. Pärast rahvatervise hädaolukorra tunnistamist ja oma töörühmaga konsulteerimist võtab ravimite juhtrühm viivitamata vastu direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004 kohaselt loa saanud selliste ravimite loetelu, mida ta peab rahvatervise hädaolukorra ajal esmatähtsateks (edaspidi „rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate ravimite loetelu“). Vajadust mööda seda loetelu ajakohastatakse, kuni rahvatervise hädaolukord tunnistatakse lõppenuks.

Muudatusettepanek

2. Pärast rahvatervise hädaolukorra tunnistamist ja oma töörühmaga konsulteerimist võtab ravimite juhtrühm viivitamata vastu direktiivi 2001/83/EÜ või määruse (EÜ) nr 726/2004 kohaselt loa saanud selliste ravimite loetelu, mida ta peab rahvatervise hädaolukorra ajal esmatähtsateks (edaspidi „rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate ravimite loetelu“). Vajadust mööda seda loetelu ajakohastatakse, kuni rahvatervise hädaolukord tunnistatakse lõppenuks. **Loetelu võib vajaduse korral ajakohastada kooskõlas käesoleva määruse artikli 16 kohase läbivaatamisprotsessi tulemusega, mille puhul ravimite juhtrühm teeb hädaolukordade rakkerühmaga koostööd.**

Muudatusettepanek 65**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 6 – lõige 3***Komisjoni ettepanek*

3. Ravimite juhtrühm võtab vastu lõigetes 1 ja 2 osutatud loeteludesse (edaspidi „esmatähtsate ravimite loetelud“) kantud ravimite pakkumise ja nõudluse jälgimiseks vajaliku teabekogumi ning teavitab sellest oma töörühma.

Muudatusettepanek

3. Ravimite juhtrühm võtab vastu lõigetes 1 ja 2 osutatud loeteludesse (edaspidi „esmatähtsate ravimite loetelud“) kantud ravimite pakkumise ja nõudluse jälgimiseks vajaliku teabe- ja meetmekogumi ning teavitab sellest oma töörühma. **Ravimite varude kogumisega tegelevaid liidu või riiklikke üksusi tuleb vastavalt teavitada. Ravimite juhtrühm annab ametile ja komisjonile jälgimisest õigel ajal aru ning teatab viivitamata igast ulatuslikust sündmusest või tarnete puudujäägist.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 66
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Amet loob üldsusele juurdepääsetava veebilehe, mis sisaldab värsket teavet esmatähtsate ravimite nappuse kohta. See sisaldab ka viiteid liikmesriikide ravimite nappuse registritele. Veebilehel on järgmine teave (kuid mitte ainult):

- a) kaubanimi ja rahvusvaheline mittekaubanduslik nimi;
- b) näidustus;
- c) nappuse põhjus;
- d) algus- ja lõppkuupäev;
- e) mõjutatud liikmesriigid;
- f) teave tervishoiutöötajatele ja patsientidele, sh teave alternatiivsete ravivõimaluste kohta.

Muudatusettepanek 67
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artiklite 10 ja 11 kohaselt esitatud teabe ja andmete alusel jälgib ravimite juhtrühm esmatähtsate ravimite loeteludesse kantud ravimite pakkumist ja nõudlust, et teha kindlaks nende ravimite võimalik või tegelik nappus. Jälgimise käigus teeb ravimite juhtrühm vajaduse korral koostööd määruse (EL) 2020/[...] ⁽¹⁹⁾ artikli 4 kohaselt moodustatud terviseohutuse komiteega ning rahvatervise hädaolukorra korral kõnealuse määruse artikli 24 kohaselt moodustatud rahvatervise hädaolukordade nõuandekomiteega.

⁽¹⁹⁾ [lisada viide vastuvõetud tekstile, millele on osutatud joonealuses märkuses 4]

Artiklite 10 ja 11 kohaselt esitatud teabe ja andmete alusel **ning artikli 12 kohaselt loodud andmebaasi alusel (kui see on täielikult toimiv)** jälgib ravimite juhtrühm esmatähtsate ravimite loeteludesse kantud ravimite pakkumist ja nõudlust, et teha kindlaks nende ravimite võimalik või tegelik nappus. Jälgimise käigus teeb ravimite juhtrühm vajaduse korral koostööd määruse (EL) 2020/[...] ⁽¹⁹⁾ artikli 4 kohaselt moodustatud terviseohutuse komiteega ning rahvatervise hädaolukorra korral kõnealuse määruse artikli 24 kohaselt moodustatud rahvatervise hädaolukordade nõuandekomiteega, **samuti Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega (ECDC).**

⁽¹⁹⁾ [lisada viide vastuvõetud tekstile, millele on osutatud joonealuses märkuses 4]

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 68
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Rahvatervise hädaolukorra kestel või alates artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotluse saamisest ja kuni selle lõpetamiseni esitab ravimite juhtrühm komisjonile ja artikli 9 lõikes 2 osutatud allvõrgustikule regulaarselt aruandeid oma jälgimistulemuste kohta. Eelkõige annab ta teada esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite võimalikust või tegelikust nappusest.

Muudatusettepanek

1. Rahvatervise hädaolukorra kestel või alates artikli 4 lõikes 3 osutatud abitaotluse saamisest ja kuni selle lõpetamiseni esitab ravimite juhtrühm komisjonile ja artikli 9 lõikes 2 osutatud allvõrgustikule regulaarselt aruandeid oma jälgimistulemuste kohta. Eelkõige annab ta teada esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite võimalikust või tegelikust nappusest. **Need aruanded võidakse vajaduse korral teha kättesaadavaks ka teistele ravimite tarneahelas osalejatele.**

Muudatusettepanek 69
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kui komisjon või artikli 9 lõikes 2 osutatud allvõrgustik seda taotleb, siis esitab ravimite juhtrühm oma järelduste põhjendamiseks koondandmed ja prognoosid nõudluse kohta. Sellega seoses **teeb** ravimite juhtrühm koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, et saada epidemioloogilisi andmeid ravimivajaduse prognoosimiseks, ning artiklis 19 osutatud meditsiiniseadmete nappuse juhtrühmaga, kui esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimeid kasutatakse koos meditsiiniseadmega.

Muudatusettepanek

2. Kui komisjon või **üks või mitu liikmesriikide pädevat asutust või** artikli 9 lõikes 2 osutatud allvõrgustik seda taotleb, siis esitab ravimite juhtrühm oma järelduste põhjendamiseks koondandmed ja prognoosid nõudluse kohta. Sellega seoses **kasutab** ravimite juhtrühm **andmeid artikli 12 kohaselt loodud andmebaasist (kui see on täielikult toimiv) ja teeb** koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, et saada epidemioloogilisi andmeid, **mudeleid ja arengustenaariume** ravimivajaduse prognoosimiseks, ning artiklis 19 osutatud meditsiiniseadmete nappuse juhtrühmaga, kui esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimeid kasutatakse koos meditsiiniseadmega. **Vajaduse korral võidakse teha koondandmed ja nõudluse prognoosid kättesaadavaks ka teistele ravimite tarneahelas osalejatele, et paremini ära hoida või leevendada võimalikku või tegelikku nappust. Ravimite juhtrühm jagab oma leide ja järeldusi ka ravimite ja meditsiiniseadmete varumisega tegelevate liidu ja riiklike osalistega.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõnealuse teatamise raames võib ravimite juhtrühm esitada soovitusi ka meetmete kohta, mida komisjon, liikmesriigid, müügiloa hoidjad ja muud üksused võivad võtta võimaliku või tegeliku nappuse ennetamiseks või leevendamiseks. Sellega seoses teeb rühm vajaduse korral koostööd terviseohutuse komiteega ja rahvatervise hädaolukorra korral rahvatervise hädaolukordade nõuandekomiteega.

Muudatusettepanek

3. Kõnealuse teatamise raames võib ravimite juhtrühm esitada soovitusi ka meetmete kohta, mida komisjon, liikmesriigid, müügiloa hoidjad ja muud üksused, **sealhulgas tervishoiutöötajate ja patsientide organisatsioonide esindajad**, võivad võtta võimaliku või tegeliku nappuse ennetamiseks või leevendamiseks. Sellega seoses teeb rühm vajaduse korral koostööd terviseohutuse komiteega ja rahvatervise hädaolukorra korral rahvatervise hädaolukordade nõuandekomiteega.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Ravimite juhtrühm võib omal algatusel või komisjoni taotluse korral anda soovitusi meetmete kohta, mida komisjon, liikmesriigid, müügiloa hoidjad ja muud üksused võivad võtta, et tagada valmisolek tegeleda ravimite võimaliku või tegeliku nappusega, mis on tingitud rahvatervise hädaolukorrast või ulatuslikust sündmusest.

Muudatusettepanek

4. Ravimite juhtrühm võib omal algatusel või komisjoni taotluse korral anda soovitusi meetmete kohta, mida komisjon, liikmesriigid, müügiloa hoidjad, **tervishoiutöötajate esindajad** ja muud üksused võivad võtta, et tagada valmisolek tegeleda ravimite võimaliku või tegeliku nappusega, mis on tingitud rahvatervise hädaolukorrast või ulatuslikust sündmusest.

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Ravimite juhtrühm võib komisjoni taotluse korral vajaduse järgi koordineerida meetmeid riikide pädevate asutuste, müügiloa hoidjate ja muude üksuste vahel, et ulatusliku sündmuse või rahvatervise hädaolukorra korral ennetada või leevendada võimalikku või tegelikku nappust.

Muudatusettepanek

5. Ravimite juhtrühm võib komisjoni taotluse korral vajaduse järgi koordineerida meetmeid riikide pädevate asutuste, müügiloa hoidjate ja muude üksuste, **sealhulgas tervishoiutöötajate ja patsientide organisatsioonide esindajate** vahel, et ulatusliku sündmuse või rahvatervise hädaolukorra korral ennetada või leevendada võimalikku või tegelikku nappust.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 73**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 8 – lõige 5 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. Kui lõigetes 3 ja 4 osutatud soovitusi ei võeta arvesse või ei rakendata, esitavad komisjon, liikmesriigid ja müügiloo hoidjad vajaduse korral sisulise põhjenduse.

Muudatusettepanek 74**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 9 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) määrab esmatahtsate ravimite loetelude koostamise korra;

a) määrab esmatahtsate ravimite loetelude koostamise ja läbivaatamise korra ja kriteeriumid, tagades piisava konsulteerimise müügiloo hoidjate ja ravimite tarneahela muude osalejatega ning tervishoiutöötajate, tarbijate ja patsientidega;

Muudatusettepanek 75**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 9 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) täpsustab artiklites 4, 7 ja 8 sätestatud jälgimise, andmete kogumise ja teatamise meetodid ja kriteeriumid;

b) täpsustab artiklites 4, 7 ja 8 sätestatud jälgimise, andmete kogumise ja teatamise meetodid ja kriteeriumid **koos põhilise minimaalse andmestikuga**;

Muudatusettepanek 76**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 9 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) töötab välja elektroonilise jälgimise ja teatamise ühtlustatud süsteemid;

c) töötab **koostöös riiklike pädevate asutustega** välja **ühtlustatud** elektroonilise jälgimise ja teatamise ühtlustatud süsteemid, **kuni artikliga 12a ette nähtud andmebaas on täielikult toimiv, tuginedes liikmesriikides ühtlustatud andmeväljadele**;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 1 – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fa) avaldab oma veebiportaalis käesoleva lõike punktides a, b ja f osutatud teabe;

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) nõuab punktis a osutatud allvõrgustikku kuuluvatelt kontaktpunktidelt teavet ja määrab teabe esitamise tähtaja;

b) nõuab punktis a osutatud allvõrgustikku kuuluvatelt kontaktpunktidelt teavet, **sh esmatähtsate ravimite nimekirjade esitamise kohta**, ja määrab teabe esitamise tähtaja, **kui see teave ei ole artikliga 12a ette nähtud andmebaasis kättesaadav**;

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) nõuab liikmesriikide pädevate asutuste ühtsetelt kontaktpunktidelt teavet, mis põhineb ravimite juhtrühma poolt kokkulepitud teabekogumil, ja määrab teabe esitamise tähtaja.

c) nõuab liikmesriikide pädevate asutuste ühtsetelt kontaktpunktidelt teavet, mis põhineb ravimite juhtrühma poolt kokkulepitud teabekogumil, ja määrab teabe esitamise tähtaja, **kui see teave ei ole artikliga 12a ette nähtud andmebaasis kättesaadav**.

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9 – lõige 3 – punkt d

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) täpsemad andmed võimaliku või tegeliku nappuse kohta (näiteks tegelikud või hinnangulised algus- ja lõpukuupäevad ning oletatav või teadaolev põhjus);

d) täpsemad andmed võimaliku või tegeliku nappuse kohta (näiteks tegelikud või hinnangulised algus- ja lõpukuupäevad ning oletatav või teadaolev põhjus), **samuti teave võimalike kitsaskohtade kohta tarneahelas**;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 81
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 3 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ea) olemasolevad varud;

Muudatusettepanek 82
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 3 – punkt e b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

eb) juba tarnitud kogused;

Muudatusettepanek 83
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 3 – punkt e c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ec) kavandatavad tarned;

Muudatusettepanek 84
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 3 – punkt g

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(g) nappuse leevendamise kavad, sealhulgas **tootmisvõimsus** ja **tarnemaht**;

g) nappuse leevendamise **ja ennetamise** kavad, sealhulgas **teave tootmisvõimsuse ja tarnemahu kohta, valmis farmaatsia-** **toodete ja ravimite toimeainete tootmiskohtade, võimalike alternatiivsete tootmiskohtade või minimaalsete varude kohta, et tagada jätkuv varustatus ja vältida esmatähtsate ravimite nimekirjadesse kantud ravimite nappust;**

Muudatusettepanek 85
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 3 – punkt h

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

h) teave hulgemüüjatelt ja juriidiliselt isikult, kellel on õigus ravimit üldsusele tarnida.

välja jäetud

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 86
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liidus müügiloa saanud ravimite müügiloa hoidjad esitavad kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast artikli 9 lõike 1 punkti e kohaselt ettenähtud teabe elektrooniliselt määruse (EÜ) nr 726/2004 artikli 57 lõike 1 punktis l osutatud andmebaasis. **Vajaduse korral ajakohastavad kõnealused müügiloa hoidjad enda esitatud teavet.**

Muudatusettepanek

2. Liidus müügiloa saanud ravimite müügiloa hoidjad esitavad kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast artikli 9 lõike 1 punkti e kohaselt ettenähtud teabe elektrooniliselt määruse (EÜ) nr 726/2004 artikli 57 lõike 1 punktis l osutatud andmebaasis **ja vastavalt Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) välja töötatud standarditele iniminterviühoid kasutatavate ravimite identifitseerimiseks.** Vajaduse korral ajakohastavad kõnealused müügiloa hoidjad enda esitatud teavet.

Muudatusettepanek 87
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Kui esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite müügiloa hoidja märgib, et esitatud teave sisaldab konfidentsiaalset äriteavet, siis peab ta sellised osad ära näitama ja selgitama selle põhjuseid. Amet hindab iga taotluse põhjendatust ja kaitseb konfidentsiaalset äriteavet põhjendamatu avalikustamise eest.

Muudatusettepanek

4. Kui esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite müügiloa hoidja märgib, et esitatud teave, **mida taotles amet või riiklikud pädevad asutused**, sisaldab konfidentsiaalset äriteavet, siis peab ta sellised osad ära näitama ja selgitama selle põhjuseid. Amet hindab iga taotluse põhjendatust ja kaitseb konfidentsiaalset äriteavet põhjendamatu avalikustamise eest.

Muudatusettepanek 88
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Kui esmatähtsate ravimite loeteludesse kantud ravimite müügiloa hoidjal on mis tahes täpsemaid andmeid, mis tõendavad võimalikku või tegelikku nappust, siis peab ta ametile selle teabe viivitamata esitama.

Muudatusettepanek

5. Kui esmatähtsate ravimite loeteludesse kantud ravimite müügiloa hoidjal **ja/või muudel ravimite tarneahela osalejatel** on mis tahes täpsemaid andmeid, mis tõendavad võimalikku või tegelikku nappust, siis peab ta ametile selle teabe viivitamata esitama.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 89**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 10 – lõige 6 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) teatab ravimite juhtrühmale võetud meetmetest ja nende tulemustest, sealhulgas võimaliku või tegeliku nappuse kõrvaldamisest.

Muudatusettepanek

c) teatab ravimite juhtrühmale võetud meetmetest ja nende **meetmete järelvalvest ja** tulemustest, sealhulgas võimaliku või tegeliku nappuse kõrvaldamisest.

Muudatusettepanek 90**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 10 – lõige 6 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6a. Esmatähtsate ravimite nappuse vältimise ja leevendamise kavade täiendamiseks võivad amet ja riiklikud pädevad asutused nõuda hulgimüüjatelt ja muudelt asjaomastelt osalistelt lisateavet logistiliste probleemide kohta, mis tekivad hulgimüügi tarneahelas.

Muudatusettepanek 91**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 11 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Artiklis 7 osutatud jälgimise hõlbustamiseks ja ameti taotluse korral **teeb** liikmesriik ameti määratud tähtjaks järgmist:

Muudatusettepanek

1. Artiklis 7 osutatud jälgimise hõlbustamiseks ja ameti taotluse korral **esitab** liikmesriik ameti määratud tähtjaks järgmise teabe, kui see ei ole juba artikli 12a kohaselt loodud andmebaasis kättesaadav:

Muudatusettepanek 92**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 11 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Kui seda on vaja lõikes 1 sätestatud teatamiskohustuse täitmiseks, siis koguvad liikmesriigid ameti toetusel teavet ja andmeid laovarude kohta hulgimüüjatelt ja muudelt juriidilistelt isikutelt, kellel on õigus tarnida üldsusele esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimeid.

Muudatusettepanek

2. Kui seda on vaja lõikes 1 sätestatud teatamiskohustuse täitmiseks, siis koguvad liikmesriigid ameti toetusel **asjakohast** teavet ja andmeid, **sealhulgas** laovarude kohta hulgimüüjatelt ja muudelt juriidilistelt **ja volitatud** isikutelt, kellel on õigus tarnida üldsusele esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimeid.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 11 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Ravimitega tegelevad riiklikud pädevad asutused hõlbustavad veebipõhist andmekogumist ravimite puuduse mõju kohta patsientidele ja tarbijatele. Artikli 3 lõikes 5 osutatud riiklike pädevate asutuste ühtsete kontaktpunktide allvõrgustik jagab kõnealustest uuringutest saadud koondandmeid ravimite juhtrühmaga, et selle põhjal saaks anda soovitusi ravimite nappusega toimetulekuks.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – lõik 1 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) hõlbustab tootjate ja muude sidusrühmade vahelist koordineerimist, et tulla toime nõudluse kasvuga;

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) kaalub liikmesriikidele, müügiloa hoidjatele ja muudele üksustele mõeldud suuniste vajadust;

b) kaalub liikmesriikidele, müügiloa hoidjatele ja muudele üksustele mõeldud suuniste **ja soovituste** vajadust, **näiteks farmaatsiatoodete tarneahelas osalejatele ja tervishoiutöötajatele, et neid nende töös ja patsientidega suhtlemisel toetada;**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 96**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 12 – lõik 1 – punkt f***Komisjoni ettepanek*

(f) teeb vastavalt vajadusele koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et leevendada esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite või nende toimeainete võimalikku või tegelikku nappust, kui neid tooteid või aineid imporditakse liitu ja võimalikul või tegelikul nappusel on rahvusvaheline mõju.

Muudatusettepanek

f) teeb vastavalt vajadusele koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et leevendada esmatähtsate ravimite loetelusse kantud ravimite või nende toimeainete võimalikku või tegelikku nappust, kui neid tooteid või aineid imporditakse liitu ja võimalikul või tegelikul nappusel on rahvusvaheline mõju, **ning teatab nendest meetmetest ja saadud tulemustest ravimite juhtrühmale.**

Muudatusettepanek 97**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 12 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek***Artikkel 12a****Euroopa ravimite pakkumise andmebaas**

1. **Amet loob koostöös komisjoni ja liikmesriikidega Euroopa ravimite pakkumise andmebaasi, haldab ja hooldab seda järgmistel eesmärkidel:**

- a) võimaldada ravimite pakkumise ja nõudluse jälgimist liidu ja liikmesriikide tasandil;
- b) võimaldada ravimite nappuse jälgimist ja sellest teatamist liidu ja liikmesriikide tasandil;
- c) võimaldada müügiiloa hoidjatel ja hulgimüüjatel täita artiklis 10 sätestatud teavitamiskohustusi;
- d) võimaldada komisjonil, ametil ja liikmesriikide pädevatel asutustel ja ametil täita käesoleva määrusega seotud ülesandeid, olles hästi informeeritud, ning parandada omavahelist koostööd.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Euroopa ravimite pakkumise andmebaas toimib liidu tasandi koostalitlusvõimelise ja digitaalse andmebaasina, mis põhineb lõike 2 kohaselt loodud riiklike elektrooniliste platvormide kaudu edastatud andmetel ja mis toimib mitte ainult rahvatervise hädaolukordade ja ulatuslike sündmuste korral, vaid ka tavatingimustes. Andmebaas võimaldab ametile ja riiklikele pädevatele asutustele samaaegse juurdepääsu andmebaasis sisalduvale teabele ja selle jagamist.

2. Iga liikmesriik töötab välja elektroonilise platvormi, et luua võimalus ravimite pakkumise jälgimiseks reaajas. Platvorm võimaldab määrata igal ajahetkel kindlaks iga ravimi pakkumise maht kogu tarneahela ulatuses ning tuvastada, prognoosida ja ennetada ravimite nappust. Riiklike pädevate asutuste hallatava platvormid on liikmesriigi tasandil täielikult toimivad hiljemalt ... [30 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Pakkumise ja nõudluse andmed esitavad liikmesriigi tasandil järgmised üksused:

- a) ravimi müügiloo hoidjad;
- b) hulgemüüjad;
- c) kogukonna- ja haiglaapteegid.

3. Lisaks lõikele 2 võimaldavad elektroonilised platvormid riiklikele pädevatele asutustele reaajas juurdepääsu teabele hulgemüüjate, kogukonna- ja haiglaapteekide rahuldamata nõudluse kohta riikide tasandil. Need platvormid võimaldavad ravimi müügiloo hoidjatel samuti teatada ravimite tarneprobleemidest, sealhulgas tootmisprobleemidest.

4. Liikmesriikide platvormid on koostalitlusvõimelised ja kopeerivad oma teabe ameti hallatavasse Euroopa ravimite pakkumise andmebaasi, et vältida artikli 9 lõike 2 kohaselt loodud ühtsete kontaktpunktide aruandlusprotsessi dubleerimist.

5. Liikmesriikide platvormide ja seejärel Euroopa ravimite pakkumise andmebaasi genereeritud andmed võimaldavad tuvastada tarneahelas esinevaid pakkumise probleeme ning varakult prognoosida suurandmete metoodika kohaldamise ja vajaduse korral tehisintellekti abil pakkumise probleeme.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6. *Need andmed on kooskõlas Rahvusvahelise Standardorganisatsiooni poolt välja töötatud ravimite identifitseerimise standarditega ning põhinevad farmaatsiaalaste regulatiivsete protsesside neljal põhiandmete valdkonnal: aine-, toote-, organisatsiooni- ja võrdlusandmed.*

7. *Amet koostab koostöös komisjoni ja liikmesriikidega andmebaasi funktsionaalse kirjelduse koos Euroopa ravimite pakkumise andmebaasi ja liikmesriikide platvormide rakendamiskavaga hiljemalt ... [6 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Kava eesmärk on tagada, et Euroopa ravimite pakkumise andmebaas oleks täielikult toimiv hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].*

8. *Kui riiklik pädev asutus märgib, et esitatud teave sisaldab konfidentsiaalset äriteavet, siis peab ta sellised osad ära näitama ja selgitama selle põhjuseid. Amet hindab iga taotluse põhjendatust ja kaitseb konfidentsiaalset äriteavet põhjendamatu avalikustamise eest.*

9. *Arvestades Euroopa ravimite pakkumise andmebaasis esitatud äriteabe tundlikku iseloomu, on juurdepääs andmebaasile üksnes komisjonil, ametil, riiklikel pädevatel asutustel, kes esitavad andmeid andmebaasile, ja ravimite juhtrühmal.*

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja huvirühmi ravimite juhtrühma tööst.

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali **spetsiaalses rubriigis** ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja huvirühmi **õigeaegselt** ravimite juhtrühma tööst **ning reageerib vajaduse korral ravimite juhtrühma tööd puudutavale desinformatsioonile.**

Muudatusettepanek 99

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Ravimite juhtrühma poolt läbi viidavad menetlused on läbipaistvad. Ravimite juhtrühma päevakord ja protokollid, kodukord ja soovitusel ning vajaduse korral hääletustulemused dokumenteeritakse ja tehakse üldsusele kättesaadavaks, hõlmates ka võimalikke lahkarvamusi.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 100**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 14 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevaga moodustatakse ametis hädaolukordade rakkerühm. Rakkerühm kutsutakse rahvatervise **hädaolukorra** ajal kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek

1. Käesolevaga moodustatakse ametis hädaolukordade rakkerühm. Rakkerühm kutsutakse rahvatervise **hädaolukorraks valmistumise ja selle** ajal kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek 101**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 14 – lõige 2 – punkt f**

Komisjoni ettepanek

(f) teeb liidu asutuste ja ametite, Maailma Terviseorganisatsiooni, kolmandate riikide ja rahvusvaheliste teadusorganisatsioonidega vajaduse korral koostööd teaduslikes ja tehnilistes küsimustes, mis on seotud rahvatervise hädaolukorra ja ravimitega, mis võivad aidata lahendada rahvatervise hädaolukordi.

Muudatusettepanek

f) teeb **riiklike pädevate asutuste**, liidu asutuste ja ametite, Maailma Terviseorganisatsiooni, kolmandate riikide ja rahvusvaheliste teadusorganisatsioonidega vajaduse korral koostööd teaduslikes ja tehnilistes küsimustes, mis on seotud rahvatervise hädaolukorra ja ravimitega, mis võivad aidata lahendada rahvatervise hädaolukordi.

Muudatusettepanek 102**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 14 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Hädaolukordade rakkerühma kuuluvad teaduskomiteede, töörühmade ja ameti töötajate, direktiivi 2001/83/EÜ artikli 27 kohaselt loodud koordineerimisrühma ning määruse (EL) 536/2014⁽²¹⁾ artikli 85 kohaselt loodud kliiniliste uuringute koordineerimis- ja nõuanderühma esindajad. Vajaduse korral võib määrata väliseksperte või kutsuda vajadusest lähtuvalt osalema muude liidu asutuste ja ametite esindajaid. Tööd juhatab amet.

Muudatusettepanek

3. Hädaolukordade rakkerühma kuuluvad teaduskomiteede, töörühmade, **sealhulgas patsientide ja tarbijate töörühma ning ravimiameti/ inimravimite komitee tervishoiu spetsialistide organisatsioonide töörühma**, ja ameti töötajate, direktiivi 2001/83/EÜ artikli 27 kohaselt loodud koordineerimisrühma ning määruse (EL) nr 536/2014⁽²¹⁾ artikli 85 kohaselt loodud kliiniliste uuringute koordineerimis- ja nõuanderühma esindajad. Vajaduse korral võib määrata väliseksperte või kutsuda vajadusest lähtuvalt osalema muude liidu asutuste ja ametite esindajaid. Tööd juhatab amet.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/20/EÜ (ELT L 158, 27.5.2014, lk 1).

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 536/2014, milles käsitletakse inimtervishoius kasutatavate ravimite kliinilisi uuringuid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/20/EÜ (ELT L 158, 27.5.2014, lk 1).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 103**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 14 – lõige 5***Komisjoni ettepanek*

5. Esimees võib kohtumistele kutsuda liikmesriikide esindajaid, ameti teaduskomiteede ja töörühmade liikmeid ning kolmandaid isikuid, sealhulgas ravimite huvirühmade esindajaid, ravimi müügiloo hoidjaid, ravimite arendajaid, kliiniliste uuringute sponsoreid, kliiniliste uuringute võrgustike esindajaid ning patsiente ja tervishoiutöötajaid esindavate huvirühmade esindajaid.

Muudatusettepanek

5. Esimees võib kohtumistele kutsuda liikmesriikide esindajaid, ameti teaduskomiteede ja töörühmade liikmeid ning kolmandaid isikuid, sealhulgas ravimite huvirühmade esindajaid, ravimi müügiloo hoidjaid, ravimite arendajaid, kliiniliste uuringute sponsoreid, kliiniliste uuringute võrgustike esindajaid, **sõltumatuid kliiniliste uuringute eksperte ja teadureid**, ning patsiente ja tervishoiutöötajaid esindavate huvirühmade esindajaid.

Muudatusettepanek 104**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 14 – lõige 8***Komisjoni ettepanek*

8. Määruse (EÜ) nr 726/2004 artiklit 63 kohaldatakse hädaolukordade rakkerühma suhtes seoses läbipaistvusega ja rühma liikmete tegevuse sõltumatusega.

Muudatusettepanek

8. Määruse (EÜ) nr 726/2004 artiklit 63 kohaldatakse hädaolukordade rakkerühma suhtes seoses läbipaistvusega ja rühma liikmete tegevuse sõltumatusega. **Hädaolukordade rakkerühma liikmed ajakohastavad määruse (EÜ) nr 726/2004 artiklis 63 ette nähtud iga-aastast finantshuvide deklaratsiooni iga asjakohase muutuse korral.**

Muudatusettepanek 105**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 15 – lõige 3***Komisjoni ettepanek*

3. Hädaolukordade rakkerühm määrab ettenähtud teabekogumi ning andmete taotlemise ja esitamise korra. Sii kuulub ka teave selle liikmesriigi või nende liikmesriikide kohta, kus kliinilise uuringu loataotlus on esitatud või kavatsatakse esitada.

Muudatusettepanek

3. Hädaolukordade rakkerühm määrab ettenähtud teabekogumi ning andmete taotlemise ja esitamise korra **ja suunised**. Sii kuulub ka teave selle liikmesriigi või nende liikmesriikide kohta, kus kliinilise uuringu loataotlus on esitatud või kavatsatakse esitada.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 106
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Loa andmisel kliinilise uuringu taotlusele, mille kohta on antud teaduslikku nõu, võtavad liikmesriigid seda nõuannet nõuetekohaselt arvesse.

Muudatusettepanek

5. Loa andmisel kliinilise uuringu taotlusele, mille kohta on antud teaduslikku nõu, võtavad liikmesriigid seda nõuannet nõuetekohaselt arvesse. **Hädaolukordade rakkerühma teaduslikud nõuanded ei piira määruses (EL) nr 536/2014 sätestatud eetilise kontrolli kohaldamist.**

Muudatusettepanek 107
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 15a

Avalik teave kliiniliste uuringute ja müügiloo andmise otsuste kohta

1. Liidus tehtavate kliiniliste uuringute sponsorid teevad rahvatervise hädaolukorras järgmist:

- a) avaldavad uuringu alguses ELi kliiniliste uuringute registri kaudu uuringuprotokolli;
  - b) avaldavad ELi kliiniliste uuringute registri kaudu tulemuste kokkuvõtte ameti kehtestatud tähtaja jooksul, mis on lühem kui määruse (EL) nr 536/2014 artiklis 37 sätestatud tähtaeg.
2. Kui ravimile antakse müügiluba, avaldab amet:
- a) müügiloo andmise ajal ravimiteabe koos üksikasjaliku teabega kasutustingimuste kohta;
  - b) Euroopa avalikud hindamisaruanded võimalikult kiiresti ja võimaluse korral seitsme päeva jooksul pärast müügiloo andmist;
  - c) ametile taotluse toetuseks esitatud kliinilised andmed võimaluse korral kahe kuu jooksul pärast komisjonilt loa saamist ning pärast isikuandmete anonüümseks muutmist ja konfidentsiaalse äriteabe kustutamist;
  - d) riskijuhtimiskava tervikuna ja kõik ajakohastatud versioonid.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 108**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 16 – lõige 1***Komisjoni ettepanek*

1. Pärast rahvatervise hädaolukorra tunnistamist vaatab hädaolukordade rakkerühm läbi olemasolevad teadusandmed ravimite kohta, mida võib kasutada rahvatervise hädaolukorra lahendamiseks. Rahvatervise hädaolukorra ajal ajakohastatakse läbivaatamise tulemusi regulaarselt.

Muudatusettepanek

1. Pärast rahvatervise hädaolukorra tunnistamist vaatab hädaolukordade rakkerühm läbi olemasolevad teadusandmed ravimite kohta, mida võib kasutada rahvatervise hädaolukorra lahendamiseks. Rahvatervise hädaolukorra ajal ajakohastatakse läbivaatamise tulemusi regulaarselt, **sealhulgas juhul, kui hädaolukordade rakkerühm ja inimtervishoius kasutatavate ravimite komitee on neis müügiloa taotluse hindamise ettevalmistamisel kokku leppinud.**

Muudatusettepanek 109**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 16 – lõige 2***Komisjoni ettepanek*

2. Läbivaatamise ettevalmistamisel võib hädaolukordade rakkerühm nõuda ravimi müügiloa hoidjatelt ja arendajatelt teavet ja andmeid ning osaleda nendega peetavates esialgsetes aruteludes. Hädaolukordade rakkerühm võib võimaluse korral kasutada ka mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud terviseandmete vaatlusuuringuid, võttes arvesse nende usaldusväärsust.

Muudatusettepanek

2. Läbivaatamise ettevalmistamisel võib hädaolukordade rakkerühm nõuda ravimi müügiloa hoidjatelt ja arendajatelt teavet ja andmeid ning osaleda nendega peetavates esialgsetes aruteludes. Hädaolukordade rakkerühm võib võimaluse korral kasutada ka mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud terviseandmete vaatlusuuringuid, võttes arvesse nende usaldusväärsust. **Hädaolukordade rakkerühm võib lisateabe saamiseks ja andmevahetuseks teha koostööd kolmandate riikide raviametitega.**

Muudatusettepanek 110**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 16 – lõige 7***Komisjoni ettepanek*

7. **Amet avaldab oma veebiportaalis lõike 4 kohaselt vastuvõetud arvamused, sealhulgas kõik ajakohastatud andmed.**

Muudatusettepanek

välja jäetud

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 17 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja asjaomaseid huvirühmi hädaolukordade rakkerühma tööst.

Muudatusettepanek

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali **spetsiaalses rubriigis** ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja asjaomaseid huvirühmi **viivitamata** hädaolukordade rakkerühma tööst **ning reageerib vajaduse korral hädaolukordade rakkerühma tööd puudutavale desinformatsioonile.**

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 17 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Hädaolukordade rakkerühma liikmete nimekiri, töökord ning artikli 16 lõike 3 kohaselt esitatud soovitused ja artikli 16 lõike 4 kohaselt vastu võetud arvamused avaldatakse ameti veebiportaalis.

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 18 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) töötab välja ja hooldab elektroonilisi vahendeid teabe ja andmete, sealhulgas mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud elektrooniliste terviseandmete esitamiseks;

Muudatusettepanek

a) töötab välja ja hooldab elektroonilisi vahendeid, **sealhulgas koostalitlusvõimelise digiplatvormi**, teabe ja andmete, sealhulgas mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud elektrooniliste terviseandmete esitamiseks;

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 18 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) koordineerib **sõltumatuid vaktsiinide** tõhususe ja ohutuse jälgimise uuringuid, kasutades ametiasutuste valduses olevaid asjakohaseid andmeid. **Sellist koordineerimist tehakse** koos Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega ning eelkõige uue vaktsiinide seireplatvormi kaudu;

Muudatusettepanek

b) koordineerib **haiguse ravimiseks, ennetamiseks või diagnoosimiseks ette nähtud ravimite kasutuse**, tõhususe ja ohutuse jälgimise **sõltumatuid** uuringuid, kasutades ametiasutuste valduses olevaid asjakohaseid andmeid; **vaktsiinide puhul toimub selline koordineerimine** koos Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega ning eelkõige uue vaktsiinide seireplatvormi kaudu;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 115**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 18 – lõik 1 – punkt c***Komisjoni ettepanek*

(c) kasutab osana oma regulatiivsetest ülesannetest digitaristut või -vahendeid, et hõlbustada mujalt kui kliinilistest uuringutest saadud elektrooniliste terviseandmete kiiret kättesaadavust või nende andmete analüüsimist ning selliste andmete vahetamist liikmesriikide, ameti ja liidu muude asutuste vahel;

Muudatusettepanek

c) kasutab osana oma regulatiivsetest ülesannetest digitaristut või -vahendeid, et hõlbustada mujalt kui **sekkuvatest** kliinilistest uuringutest saadud elektrooniliste terviseandmete kiiret kättesaadavust või nende andmete analüüsimist ning selliste andmete vahetamist liikmesriikide, ameti ja liidu muude asutuste vahel;

Muudatusettepanek 116**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 19 – lõige 1***Komisjoni ettepanek*

1. Käesolevaga moodustatakse ametis meditsiiniseadmete juhtrühm. Juhtrühm saab kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi, kui on vaja valmistuda rahvatervise hädaolukorraks või selle ajal. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek

1. Käesolevaga moodustatakse ametis meditsiiniseadmete juhtrühm. Juhtrühm saab **korrapäraselt ja siis, kui olukord seda nõuab**, kokku kas füüsiliselt või korraldatakse kaugkohtumisi, kui on vaja valmistuda rahvatervise hädaolukorraks või selle ajal. Amet tagab rühmale sekretariaaditeenused.

Muudatusettepanek 117**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 19 – lõige 2***Komisjoni ettepanek*

2. Meditsiiniseadmete juhtrühma kuuluvad ameti esindaja, komisjoni esindaja ja üks juhtivesindaja igast liikmesriigist. Iga liikmesriik määrab oma esindaja. Liikmed võivad kaasata konkreetsete teadus- või tehnikavaldkondade eksperte.

Muudatusettepanek

2. Meditsiiniseadmete juhtrühma kuuluvad ameti esindaja, komisjoni esindaja ja üks **volitatud** juhtivesindaja igast liikmesriigist. Iga liikmesriik määrab oma esindaja. Liikmed võivad kaasata konkreetsete teadus- või tehnikavaldkondade eksperte. **Meditsiiniseadmete juhtrühma kuuluvad vaatejana ka patsientide ja tarbijate töörühma esindaja ning raviameti/inimravimite komitee tervishoiu spetsialistide organisatsioonide töörühma esindaja. Meditsiiniseadmete juhtrühma liikmete nimekiri on läbipaistev ja see avalikustatakse ameti veebiportaalis.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 19 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Meditsiiniseadmete juhtrühma tööd juhatab amet. **Esimees** võib **kohtumistele** kutsuda kolmandaid isikuid, sealhulgas meditsiiniseadmete huvirühmade esindajaid.

Muudatusettepanek

3. Meditsiiniseadmete juhtrühma tööd juhatab amet. **Meditsiiniseadmete juhtrühma iga liige** võib **teha esimehele ettepaneku** kutsuda **kohtumistele** kolmandaid isikuid, sealhulgas meditsiiniseadmete huvirühmade esindajaid, **näiteks tootjate ja teavitatud asutuste või muude meditsiiniseadmete tarneahelas osalejate esindajaid, samuti tervishoiutöötajate, patsientide ja tarbijate esindajaid, kui nende arvamused võivad meditsiiniseadmete juhtrühma aruteludele kaasa aidata.**

Muudatusettepanek 119

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 19 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6a. **Meditsiiniseadmete juhtrühma liikmetel ei tohi olla meditsiiniseadmete tööstuses finants- ega muid huvisid, mis võiksid mõjutada nende erapooletust. Nad peavad tegutsema avalikes huvides ja sõltumatul viisil ning esitama igal aastal oma finantshuvide deklaratsiooni ja ajakohastama seda iga asjakohase muutuse korral. Andmed kõigi kaudsete huvide kohta, mis võivad olla meditsiiniseadmete tööstusharuga seotud, kantakse ameti peetavasse registrisse, millega avalikkus võib taotluse alusel tutvuda. Huvide deklaratsioon tehakse avalikkusele kättesaadavaks ameti veebiportaalis.**

Muudatusettepanek 120

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 20 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Meditsiiniseadmete juhtrühm võtab kasutusele rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete pakkumise ja nõudluse jälgimiseks vajaliku teabekogumi ning teavitab sellest oma töörühma.

Muudatusettepanek

2. Meditsiiniseadmete juhtrühm võtab kasutusele rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete pakkumise ja nõudluse jälgimiseks vajaliku teabekogumi ning teavitab sellest oma töörühma. **Meditsiiniseadmete varude kogumisega tegelevaid liidu või riiklikke üksusi tuleb vastavalt teavitada.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 121**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 20 – lõige 3***Komisjoni ettepanek*

3. Amet avaldab rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelu ja selle ajakohastatud versioonid oma **veebiportaalis**.

Muudatusettepanek

3. Amet avaldab rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelu ja selle ajakohastatud versioonid oma **veebiportaali spetsiaalses rubriigis**.

Muudatusettepanek 122**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 20 – lõige 3 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

3a. Amet teavitab rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetellu kantud esmatähtsate meditsiiniseadmete nappusest artikli 6 lõikes 4a osutatud veebilehe kaudu.

Muudatusettepanek 123**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 22 – lõige 1***Komisjoni ettepanek*

1. Rahvatervise hädaolukorra kestel esitab meditsiiniseadmete juhtrühm komisjonile ja artikli 23 lõike 1 punktis b osutatud allvõrgustikule regulaarselt aruandeid oma jälgimistulemuste kohta. Eelkõige annab ta teada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikust või tegelikust nappusest.

Muudatusettepanek

1. Rahvatervise hädaolukorra kestel esitab meditsiiniseadmete juhtrühm komisjonile ja artikli 23 lõike 2 punktis a osutatud allvõrgustikule regulaarselt aruandeid oma jälgimistulemuste kohta. Eelkõige annab ta teada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikust või tegelikust nappusest.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 124

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 22 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kui **komisjoni** või artikli 23 lõike 2 punktis **b** osutatud allvõrgustik seda taotleb, siis esitab meditsiiniseadmete juhtrühm oma järelduste põhjendamiseks koondandmed ja prognoosid nõudluse kohta. Sellega seoses teeb juhtrühm koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, et saada epidemioloogilisi andmeid meditsiiniseadmete vajaduse prognoosimiseks, ning artiklis 3 osutatud ravimite juhtrühmaga, kui rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmeid kasutatakse koos ravimiga.

Muudatusettepanek

2. Kui **komisjon või üks või mitu riikide pädevat asutust** või artikli 23 lõike 2 punktis **a** osutatud allvõrgustik seda taotleb, siis esitab meditsiiniseadmete juhtrühm oma järelduste põhjendamiseks koondandmed ja prognoosid nõudluse kohta. Sellega seoses teeb juhtrühm koostööd Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, et saada epidemioloogilisi andmeid meditsiiniseadmete vajaduse prognoosimiseks, ning artiklis 3 osutatud ravimite juhtrühmaga, kui rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmeid kasutatakse koos ravimiga. **Meditsiiniseadmete juhtrühm jagab oma leide ja järeldusi ka ravimite ja meditsiiniseadmete varumisega tegelevate liidu ja riiklike osalistega.**

Muudatusettepanek 125

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 22 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. **Kui lõigetes 3 ja 4 osutatud soovitusi ei võeta arvesse või ei rakendata, esitavad komisjon, liikmesriigid, meditsiiniseadmete tootjad ja teavitatud asutused vajaduse korral sisulise põhjenduse.**

Muudatusettepanek 126

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 23 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) määrab rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelu koostamise korra;

Muudatusettepanek

a) määrab rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatahtsate seadmete loetelu koostamise **ja läbivaatamise** korra **ja kriteeriumid, tagades piisava konsulteerimise tootjate ja muude meditsiiniseadmete tarneahelas osalejatega ning tervishoiutöötajate, tarbijate ja patsientidega;**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 127**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 23 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) töötab välja elektroonilise jälgimise ja teatamise ühtlustatud süsteemid;

Muudatusettepanek

b) töötab **koostöös riiklike pädevate asutustega** välja elektroonilise jälgimise ja teatamise ühtlustatud süsteemid;

Muudatusettepanek 128**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 23 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

d) koostab meditsiiniseadmete tootjate, volitatud esindajate ja teavitatud asutuste ühtsete kontaktpunktide nimekirja ja haldab seda;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 129**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 23 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) loob rahvatervise hädaolukorra ajaks esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete tootjate ja teavitatud asutuste ühtsete kontaktpunktide allvõrgustiku ja haldab seda;

Muudatusettepanek

a) loob rahvatervise hädaolukorra ajaks esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete tootjate ja teavitatud asutuste ühtsete kontaktpunktide allvõrgustiku, **tuginedes ühtsetele kontaktpunktidele, mis lisatakse kõigi meditsiiniseadmete tootjate jaoks määruse (EL) 2017/745 artiklis 33 ja määruse (EL) 2017/746 artiklis 30 osutatud andmebaasi**, ja haldab seda;

Muudatusettepanek 130**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 23 – lõige 3 – punkt e a (uus)**

Komisjoni ettepanek

ea) olemasolevad varud;

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 131
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 23 – lõige 3 – punkt e b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

eb) juba tarnitud kogused;

Muudatusettepanek 132
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 23 – lõige 3 – punkt e c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ec) kavandatavad tarded;

Muudatusettepanek 133
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 23 – lõige 3 – punkt f

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) leevenduskavad, sealhulgas **tootmisvõimsus** ja **tarnemaht**;

f) *ennetus- ja leevenduskavad, sealhulgas teave tootmisvõimsuse ja tarnemahu kohta, et tagada jätkuv varustus ja vältida rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetellu kantud meditsiiniseadmete nappust;*

Muudatusettepanek 134
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Kui seda on vaja lõikes 1 sätestatud teatamiskohustuse täitmiseks, siis koguvad liikmesriigid tootjatelt, importijatelt, levitajatelt ja teavitatud asutustelt teavet rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetuelusse kantud meditsiiniseadmete kohta.

2. Kui seda on vaja lõikes 1 sätestatud teatamiskohustuse täitmiseks, siis koguvad liikmesriigid tootjatelt, importijatelt, levitajatelt, **tervishoiutöötajatelt** ja teavitatud asutustelt teavet rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetuelusse kantud meditsiiniseadmete kohta.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 135**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 25 – lõige 4 – punkt a***Komisjoni ettepanek*

- (b) kaalub määruse (EL) 2017/745 artikli 59 lõike 1 või määruse (EL) 2017/746 artikli 54 lõike 1 kohaselt vajadust näha liikmesriigi tasandil ette ajutised erandid, et leevendada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikku või tegelikku nappust;

Muudatusettepanek

- a) kaalub määruse (EL) 2017/745 artikli 59 lõike 1 või määruse (EL) 2017/746 artikli 54 lõike 1 kohaselt vajadust näha liikmesriigi tasandil ette ajutised erandid, et leevendada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikku või tegelikku nappust, **tagades samal ajal patsiendi ja toote kõrgetasemelise ohutuse;**

Muudatusettepanek 136**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 26 – lõik 1 – punkt a***Komisjoni ettepanek*

- (a) võtab talle antud volituste piires kõik vajalikud meetmed, et leevendada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikku või tegelikku nappust, sealhulgas teeb vajaduse korral määruse (EL) 2017/745 artikli 59 lõike 3 või määruse (EL) 2017/746 artikli 54 lõike 3 kohaselt liidu tasandil ajutisi erandeid;

Muudatusettepanek

- a) võtab talle antud volituste piires kõik vajalikud meetmed, et leevendada rahvatervise hädaolukorras kasutatavate esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete võimalikku või tegelikku nappust, sealhulgas teeb vajaduse korral määruse (EL) 2017/745 artikli 59 lõike 3 või määruse (EL) 2017/746 artikli 54 lõike 3 kohaselt liidu tasandil ajutisi erandeid, **tagades samal ajal nii patsiendi kui ka toote ohutuse;**

Muudatusettepanek 137**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 26 – lõik 1 – punkt b***Komisjoni ettepanek*

- (b) kaalub liikmesriikidele, meditsiiniseadmete tootjatele, teavitatud asutustele ja muudele üksustele mõeldud suuniste vajadust;

Muudatusettepanek

- b) kaalub liikmesriikidele, meditsiiniseadmete tootjatele, teavitatud asutustele, **tervishoiutöötajatele** ja muudele üksustele mõeldud suuniste vajadust, **kui see on proportsionaalne, põhjendatud ja vajalik;**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 138

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 26 – lõik 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

(e) teeb vastavalt vajadusele koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et leevendada esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete või nende komponentide võimalikku või tegelikku nappust, kui neid seadmeid või komponente imporditakse liitu ja võimalikul või tegelikul nappusel on rahvusvaheline mõju.

Muudatusettepanek

e) teeb vastavalt vajadusele koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et leevendada esmatähtsate seadmete loetelusse kantud meditsiiniseadmete või nende komponentide võimalikku või tegelikku nappust, kui neid seadmeid või komponente imporditakse liitu ja võimalikul või tegelikul nappusel on rahvusvaheline mõju, **ning teatab nendest meetmetest ja saadud tulemustest meditsiiniseadmete juhtrühmale.**

Muudatusettepanek 139

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 27 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja huvirühmi meditsiiniseadmete juhtrühma tööst.

Muudatusettepanek

Amet teavitab koostöös riikide pädevate asutustega oma veebiportaali **spetsiaalse rubriigi** ja muude asjakohaste vahendite kaudu üldsust ja huvirühmi **õigeaegselt** meditsiiniseadmete juhtrühma tööst **ning reageerib vajaduse korral meditsiiniseadmete juhtrühma tööd puudutavale desinformatsioonile.**

Muudatusettepanek 140

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 27 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Meditsiiniseadmete juhtrühma poolt läbi viidavad menetlused on läbipaistvad. Meditsiiniseadmete juhtrühma päevakord ja protokollid, kodukord ja soovitusel ning vajaduse korral hääletustulemused dokumenteeritakse ja tehakse üldsusele kättesaadavaks, hõlmates ka võimalikke lahkarvamusi.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 141**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 28 – lõik 1 – sissejuhatav osa***Komisjoni ettepanek*

Amet tagab **alates 1. märtsist 2022** komisjoni nimel rakendusotsuse (EL) 2019/1396 kohaselt määratud eksperdirühmade sekretariaaditeenused ja pakub tuge, et kõnealused eksperdirühmad saaksid tõhusalt täita oma ülesandeid, mis on sätestatud määruse (EL) 2017/745 artikli 106 lõigetes 9 ja 10. Amet teeb järgmist:

Muudatusettepanek

Amet tagab komisjoni nimel rakendusotsuse (EL) 2019/1396 kohaselt määratud eksperdirühmade sekretariaaditeenused ja pakub tuge, et kõnealused eksperdirühmad saaksid tõhusalt täita oma ülesandeid, mis on sätestatud määruse (EL) 2017/745 artikli 106 lõigetes 9 ja 10. Amet teeb järgmist:

Muudatusettepanek 142**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 28 – lõik 1 – punkt a***Komisjoni ettepanek*

(a) pakub eksperdirühmadele haldus- ja tehnilist tuge teaduslike arvamuste, seisukohtade ja nõuannete esitamisel;

Muudatusettepanek

a) pakub eksperdirühmadele haldus-, **teaduslikku** ja tehnilist tuge teaduslike arvamuste, seisukohtade ja nõuannete esitamisel;

Muudatusettepanek 143**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 29 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek***Artikkel 29a****Kaitse küberrünnete eest**

Ametile nähakse ette kõrgetasemelised turvakontrollid ja -protsessid küberrünnete, küberspionaaži ja muude andmetega seotud rikkumiste vastu, et tagada terviseandmete kaitse ja ameti normaalne toimimine igal ajal ning eelkõige rahvatervise hädaolukordade ja liidu tasandil toimuvate ulatuslike sündmuste ajal. Selleks järgib ja rakendab amet küberturvalisuse valdkonnas aktiivselt liidu institutsioonides, organites ja asutustes kehtivaid parimaid tavasid, et ennetada, avastada ja leevendada küberrünnete ning neile reageerida.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 144
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 29b

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad reeglid artiklites 10 ja 24 sätestatud kohustuste rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused, sealhulgas rahalised karistused, peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad nimetatud reeglitest ja meetmetest komisjonile hiljemalt ... [kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist], samuti teatavad nad komisjonile viivitamata kõigist neid mõjutavatest hilisematest muudatustest.

Muudatusettepanek 145
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Kui selles määruuses ei ole sätestatud teisiti ning ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1049/2001⁽²⁴⁾ ja konfidentsiaalsust käsitlevate siseriiklike õigusnormide ja liikmesriikide tavade kohaldamist, järgivad kõik osalised, kelle kohta käesolev määrus kehtib, oma ülesannete täitmisel saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsuse põhimõtet, et kaitsta järgmist:

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

1. Kui selles määruuses ei ole sätestatud teisiti ning ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1049/2001⁽²⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937 ning^(24a) konfidentsiaalsust käsitlevate siseriiklike õigusnormide ja liikmesriikide tavade kohaldamist, järgivad kõik osalised, kelle kohta käesolev määrus kehtib, oma ülesannete täitmisel saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsuse põhimõtet, et kaitsta järgmist:

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

^(24a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

Muudatusettepanek 146
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) isikuandmed kooskõlas artikliga 32;

välja jäetud

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 147**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 30 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) füüsilise või juriidilise isiku **konfidentsiaalne äriteave ja** ärisaladused, **sealhulgas** intellektuaalomandi õigused;

Muudatusettepanek

b) füüsilise või juriidilise isiku ärisaladused **vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/943^(1a), samuti muu konfidentsiaalne äriteave ja** intellektuaalomandi õigused;

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

Muudatusettepanek 148**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 30 – lõige 5**

Komisjoni ettepanek

5. Komisjon, amet ja liikmesriigid võivad vahetada konfidentsiaalset äriteavet **ja vajadust mööda tervise kaitse eesmärgil isikuandmeid** nende kolmandate riikide reguleerivate asutustega, kellega nad on sõlminud kahe- või mitmepoolse konfidentsiaalsuskokkuleppe.

Muudatusettepanek

5. Komisjon, amet ja liikmesriigid võivad vahetada konfidentsiaalset äriteavet nende kolmandate riikide reguleerivate asutustega, kellega nad on sõlminud kahe- või mitmepoolse konfidentsiaalsuskokkuleppe.

Muudatusettepanek 149**Ettepanek võtta vastu määrus****Artikkel 30 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 30a**Isikuandmete kaitse**

1. Käesoleva määruse kohase isikuandmete edastamise suhtes kohaldatakse asjakohastel juhtudel määruseid (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725.

2. Isikuandmete edastamiseks kolmandale riigile võivad komisjon, amet ja liikmesriigid määruse (EL) 2016/679 artikli 49 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/1725 artikli 50 lõikes 1 osutatud kaitse piisavuse otsuse või asjakohaste kaitsemeetmete puudumise korral vahetada isikuandmeid nende kolmandate riikide reguleerivate asutustega, kellega nad on sõlminud kahe- või mitmepoolse konfidentsiaalsuskokkuleppe, kui see on vajalik avaliku huviga seotud olulistel põhjustel, näiteks rahvatervise kaitseks.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 150
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 30b

Läbivaatamine

Komisjon esitab 31. detsembriks 2026 Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamisaruande käesoleva määruse toimimise kohta, millele ta lisab vajaduse korral seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks. Aruandes on eraldi uurimisteemaks kohaldamisala võimalik laiendamine veterinaarravimitele.

Muudatusettepanek 151
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Jõustumine

Jõustumine **ja kohaldamise kuupäev**

Muudatusettepanek 152
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

IV peatüüki kohaldatakse alates ... [jõustumise kuupäev + 12 kuud].

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0352

Liidu üldine keskkonnaalane tegevusprogramm aastani 2030 ***I

Euroopa Parlamendi 8. juulil 2021. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, milles käsitletakse Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (COM(2020)0652 – C9-0329/2020 – 2020/0300(COD))⁽¹⁾

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2022/C 99/44)

Muudatusettepanek 1**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 3***Komisjoni ettepanek*

- (3) Komisjon hindas seitsmendat keskkonnaprogrammi⁽²⁴⁾ ning järeldas, et programmi 2050. aastani ulatuv visioon ja esmatahtsad eesmärgid on ikka veel asjakohased, et programm on aidanud võtta prognoositavamaid, kiiremaid ja paremini koordineeritud keskkonnapoliitika meetmeid ning et selle struktuur ja tugiraamistik on aidanud luua sünergiat ning muutnud seega keskkonnapoliitika tulemuslikumaks ja tõhusamaks. Hindamisel jõuti ka järeldusele, et seitsmenda keskkonnaprogrammiga prognoositi ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030, sest selles rõhutati majanduskasvu ja sotsiaalse heaolu sõltumist heas seisundis loodusvaradest, ning et programm on hõlbustanud kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Samuti on programm võimaldanud liidul kõneleda üleilmsel areenil kliima- ja keskkonnaküsimuses ühel häälel. Seitsmenda keskkonnaprogrammi hindamise põhjal järeldas komisjon ka seda, et edusammud looduskaitse, tervise **ning poliitikavaldkondade lõimimise valdkonnas** ei ole piisavad.

⁽²⁴⁾ COM(2019)0233.*Muudatusettepanek*

- (3) Komisjon hindas seitsmendat keskkonnaprogrammi⁽²⁴⁾ ning järeldas, et programmi 2050. aastani ulatuv visioon ja esmatahtsad eesmärgid on ikka veel asjakohased, et programm on aidanud võtta prognoositavamaid, kiiremaid ja paremini koordineeritud keskkonnapoliitika meetmeid ning et selle struktuur ja tugiraamistik on aidanud luua sünergiat ning muutnud seega keskkonnapoliitika tulemuslikumaks ja tõhusamaks. Hindamisel jõuti ka järeldusele, et seitsmenda keskkonnaprogrammiga prognoositi ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030, sest selles rõhutati majanduskasvu ja sotsiaalse heaolu sõltumist heas seisundis loodusvaradest, ning et programm on hõlbustanud kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Samuti on programm võimaldanud liidul kõneleda üleilmsel areenil kliima- ja keskkonnaküsimuses ühel häälel. Seitsmenda keskkonnaprogrammi hindamise põhjal järeldas komisjon ka seda, et edusammud looduskaitse, tervise **ja keskkonnaküsimuste teistesse poliitikavaldkondadesse integreerimisega seoses** ei ole piisavad. **Samuti leidis komisjon, et seitsmendas keskkonnaprogrammis oleks võinud rohkem arvesse võtta sotsiaalküsimusi, tuginedes olemasolevatele seostele keskkonna- ja sotsiaalpoliitika vahel, näiteks seoses mõjuga haavatavatele rühmadele, töökohtadele, sotsiaalsele kaasatusele ja ebavõrdsusele. Lisaks märkis komisjon oma hinnangus, et hoolimata üha ambitsioonikamate keskkonnaalastest eesmärkidest paljudes poliitikavaldkondades on kulutused keskkonnakaitsele jäänud Euroopas paljude aastate jooksul madalaks (ligikaudu 2 % SKPst) ning et keskkonnaalaste õigusaktide rakendamata jätmine läheb liidu majandusele igal aastal maksma ligikaudu 55 miljardit eurot tervishoiukuludes ja keskkonnale avalduvates otseses kuludes. Hindamises märgiti, et seitsmenda keskkonnaprogrammi rakendamist oleks saanud tugevdada tugevama järelevalvemehhanismiga.**

⁽²⁴⁾ COM(2019)0233.⁽¹⁾ Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0203/2021).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

- (4) Euroopa Keskkonnaameti (EEA) aruande „Euroopa keskkond – seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks“ (edaspidi „SOER 2020“) kohaselt on liidul **2020. aastal** ainulaadne võimalus asuda kestlikkuse küsimustes juhtrolli ning **tegeleda pakiliste süsteemseid lahendusi nõudvate keskkonnaprobleemidega**. SOER 2020 järgi on **üleilmsed kliima ja ökosüsteemide muutused, mida on alates 1950. aastatest täheldatud, aastakiümnete kuni -tuhandete arvestuses pretsedenditud. Maailma rahvaarv on alates 1950. aastast kolmekordistunud ja linnaelanike arv neljakordistunud. Praeguse majanduskasvu mudeli juures kasvavad keskkonda mõjutavad survetegurid eeldatavasti veelgi, mis avaldab otse ja kaudselt kahjulikku mõju inimeste tervisele ja heaolule. See puudutab eelkõige suurima keskkonnamõjuga sektoreid – toiduained, liikuvus, energia ning taristu ja hooned.**

Muudatusettepanek

- (4) Euroopa Keskkonnaameti (EEA) aruande „Euroopa keskkond – seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks“ (edaspidi „SOER 2020“) kohaselt on liidul **järgmisel aastakümnel** ainulaadne võimalus asuda kestlikkuse küsimustes **üleilmsesse** juhtrolli, **asudes tegelema pakiliste keskkonnaprobleemidega, mis on enneolematud ja mida on võimalik lahendada üksnes süsteemsete muutuste tagamisega. Süsteemsed muutused hõlmavad põhimõttelisi, ümberkujundavaid ja paljusid valdkondi puudutavaid muutusi ning eeldavad suuri muutusi ja ümberorienteerumist süsteemi eesmärkides, stiimulites, tehnoloogias, sotsiaalsetes tavades ja normides, samuti teadmussüsteemides ja juhtimismeetodites.** SOER 2020 järgi on Euroopa püsivate keskkonna- ja säästvusprobleemide üheks kõige olulisemaks põhjuseks see, et need on lahutamatult seotud majandustegevuse ja elustiiliga, eelkõige ühiskondlike süsteemidega, mis täidavad eurooplaste selliseid vajadusi nagu kaubad, energia ja liikuvus. Poliitika sidususe tagamine olemasoleva keskkonnapoliitikaga ja selle täielik rakendamine viiks Euroopa oma 2030. aastaks sätestatud keskkonnaeesmärkide saavutamisele palju lähemale. Siiski on vaja ka süsteemseid pikaajalisi raamistikke, mis sisaldavad siduvaid eesmärke seoses kliima- ja keskkonnaeesmärkidega. SOER 2020s järeldatakse, et Euroopa ei saavuta oma kestlikkusega seotud visiooni „hea elu planeedi võimaluste piires“ lihtsalt edendades majanduskasvu ja püüdes tulla toime kahjulike kõrvalmõjudega, kasutades selleks keskkonna- ja sotsiaalpoliitika vahendeid. Selle asemel peab kestlikkus muutuma kogu ühiskonnas edasipüüdliku ja sidusa poliitika ja tegevuse juhtpõhimõtteks.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 3**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 5***Komisjoni ettepanek*

- (5) Euroopa **Komisjon võttis** SOER 2020s kindlaks tehtud probleemidega tegelemiseks **vastu** Euroopa **rohelise kokkuleppe** ⁽²⁵⁾, **st** rohe- ja digipööret **toetava uue** majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on kujundada liidus välja õiglane ja jõukas ühiskond, millel on konkurentsivõimeline, kliimaneutraalne ja ressursitõhus majandus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) ⁽²⁶⁾ on sätestatud liidu eesmärk saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

⁽²⁵⁾ COM(2019)0640.

⁽²⁶⁾ COM(2020)0080.

Muudatusettepanek

- (5) Euroopa **Komisjoni vastus** SOER 2020s kindlaks tehtud probleemidega tegelemiseks **on esitatud** Euroopa **roheli- ses kokkuleppes** ⁽²⁵⁾. **See on** rohe- ja digipööret **toetav uus** majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on kujundada liidus välja õiglane ja jõukas ühiskond, millel on konkurentsivõimeline, kliimaneutraalne ja ressursitõhus majandus, **ning kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali, parandades ühtlasi praeguste ja tulevaste põlvkondade elukvaliteeti. Prioriteet peaks olema kliima- ja keskkonnaneesmärkide kiire saavutamine, kaitstes samal ajal inimeste tervist ja heaolu keskkon- nariskide ja -mõju eest ning tagades õiglase ja kaasava ülemineku.** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) ⁽²⁶⁾ on sätestatud liidu eesmärk saada **hiljemalt** 2050. aastaks kliimaneutraalseks.

⁽²⁵⁾ COM(2019)0640.

⁽²⁶⁾ COM(2020)0080.

Muudatusettepanek 4**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 5 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

- (5a) Euroopa Parlament võttis 28. novembril 2019 vastu resolutsiooni, milles kuulutas Euroopas ja kogu maailmas välja kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra, ning nõudis tungivalt, et uus komisjon võtaks kiireid ja olulisi meetmeid, sealhulgas tegeledes vastuoludega liidu praeguses kliima- ja keskkonnakriisi alases poliitikas, eelkõige viies läbi põhjaliku reformi põllu- majandus-, kaubandus-, transpordi-, energia- ja taris- tuinvesteeringute poliitikas ning tagades, et kõik tulevased seadusandlikud ja eelarvealased ettepanekud oleksid täielikult kooskõlas eesmärgiga hoida globaalne soojenemine alla 1,5 °C ning et need ei soodustaks bioloogilise mitmekesisuse vähenemist.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 5 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (5b) Nii liidus kui ka kogu maailmas halvendab maa ja mulla seisundit endiselt mitmesugune inimtegevus, nagu maa halb majandamine, maakasutuse muutumine, jätkusuutmatud põllumajandustavad, maa kasutamata jätmine, reostus, jätkusuutmatud metsandustavad ja mulla katmine, elurikkuse kadu ja kliimamuutused, millega sageli kaasnevad muud tegurid, mis vähendavad maa ja mulla võimet pakkuda ökosüsteemi teenuseid ja funktsioone. Sellest hoolimata ei ole liit ja liikmesriigid praegu mulla ja maaga seotud rahvusvaheliste ja Euroopa kohustuste, sealhulgas ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsioonist tulenevate kohustuste täitmisel graafikus, et võidelda kõrbestumise vastu, taastada rikutud maa ja pinnas ning saavutada 2030. aastaks maailmas olukord, kus mulla seisund enam ei halvene. Kooskõlas Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta resolutsiooniga mullakaitse kohta on vaja mulla kaitse ja säästva kasutamise kohta kogu liitu hõlmavat ühist õigusraamistikku, milles järgitakse täielikult subsidiaarsuse põhimõtet ja käsitletakse kõiki peamisi mulda ohustavaid tegureid. Kõnealune raamistik peaks muu hulgas sisaldama mulla ja selle funktsioonide ning hea seisundi saavutamise ja säästva kasutamise kriteeriumide ühist määratlust ning vaheja lõppeesmärke, millega kaasnevad ühtlustatud näitajad ning seire- ja aruandlusmeetodid.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 6**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 5 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (5c) COVID-19 pandeemia, mis on toonud kaasa enneolematu majandus- ja tervishoiukriisi, on taas näidanud, kui oluline on kohaldada poliitikakujundamisel mitut sektorit hõlmavat terviseühtsuse põhimõtet, milles tunnistatakse, et inimeste tervis on seotud loomatervise ja keskkonnaga ning et terviseohtudega tegelemisel tuleb arvesse võtta kõiki kolme mõõdet. Selleks et muu hulgas zoonooside puhanguid ja toiduohutusega seotud ohte tulemuslikult avastada, neile reageerida ja neid ennetada, tuleks teavet ja andmeid jagada sektorite vahel ning tõhustada koostööd riiklikul ja piirkondlikul tasandil, et rakendada tõhusaid ja ühiseid meetmeid. Kaheksas keskkonnaprogramm peaks aitama kaasa terviseühtsuse põhimõtte täielikule integreerimisele poliitikakujundamise kõigil tasanditel.

Muudatusettepanek 7**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 5 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (5d) Vastavalt valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 2020. aasta aruandele bioloogilise mitmekesisuse ja pandeemiade kohta ^(1a) on pandeemiade peamised põhjused samad ülemaailmsed keskkonnamuutused, mis põhjustavad bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ja kliimamuutusi, sealhulgas maakasutuse muutus, põllumajanduse laiendamine ja intensiivistamine, looduslike liikidega kaubitsemise ja nende tarbimine ning muud tegurid. Kliimamuutused on seotud haiguste tekkega ja põhjustavad tõenäoliselt tulevikus märkimisväärset pandeemiaohtu, samal ajal kui bioloogilise mitmekesisuse vähenemine on seotud ka maastike muutumisega ja võib mõnel juhul suurendada haiguste esilekerkimise riski. Kõnealuse aruande kohaselt on tegevusetuse hind oluliselt suurem kui selliste ülemaailmsete pandeemiade ennetamise strateegiate rakendamise kulud, mis põhinevad looduslike liikidega kaubitsemise ja maakasutuse muutmise vähendamisel ning terviseühtsuse põhimõtte kohase kontrolli suurendamisel.

^(1a) IPBES Workshop on Diversity and Pandemics – Executive Summary, 2020.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 5 e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (5e) Järgmistel aastatel peaks keskkonnaseisundi halvenemine jätkuma ja kliimamuutuste kahjulik mõju veelgi suurenema, mõjutades kõige rängemalt arengumaid ja haavatavaid elanikkonnariühmi. Selleks et aidata suurendada vastupanuvõimet ja toetada kolmandaid riike nende jõupingutustes kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel ning kaitsta bioloogilist mitmekesisust, peaks liidu ja liikmesriikide rahaline abi kolmandatele riikidele edendama ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet^(1a) (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni 2020. aasta järgset ülemaailmset raamistikku ning olema kooskõlas kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkidega. Lisaks peaksid liit ja liikmesriigid tagama, et Pariisi kokkulepet ja muid rahvusvahelisi kliima- ja keskkonnakokkuleppeid rakendatakse viisil, mis kajastab võrdsuse ning ühiste, kuid eristatud kohustuste ja igaiühe võimete põhimõtet, nagu on sätestatud ka Pariisi kokkuleppe artikli 2 lõikes 2.

^(1a) ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

- (6) Euroopa rohelisel kokkuleppel põhineb taastekava „Next-GenerationEU“, millega edendatakse investeeringuid esmatahtsatesse rohelistesse **sektoritesse**, mis on vajalikud, et suurendada vastupanuvõimet ning luua majanduskasvu ja töökohti õiglasel ja kaasavas ühiskonnas. Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend, mis koos liidu 2021.–2027. aasta eelarvega aitab taastada liidu majandust koroonaviiruse kriisist, põhineb samuti Euroopa rohelises kokkuleppes seatud esmatahtsatel eesmärkidel. Peale selle tuleks kõigis taastekava „NextGenerationEU“ kohastes algatustes järgida Euroopa **rohelises kokkuleppes antud lubadust mitte tekitada kahju**.

Muudatusettepanek

- (6) Euroopa rohelisel kokkuleppel põhineb taastekava „Next-GenerationEU“, millega edendatakse investeeringuid esmatahtsatesse rohelistesse **ja digisektoritesse**, mis on vajalikud, et suurendada vastupanuvõimet ning luua majanduskasvu ja töökohti õiglasel ja kaasavas ühiskonnas. Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend, mis koos liidu 2021.–2027. aasta eelarvega aitab taastada liidu majandust koroonaviiruse kriisist, põhineb samuti Euroopa rohelises kokkuleppes seatud esmatahtsatel eesmärkidel. Peale selle tuleks kõigis taastekava „NextGenerationEU“ kohastes algatustes järgida **põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“**, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2020/852 (edaspidi „taksonoomiamäärus“) ^(1a). Taastekava pakub olulist võimalust kiirendada üleminekut kliimanetraalsusele ja keskkonnakaitsele.

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

- (7) Keskkonnaalaseid tegevusprogramme on ELi keskkonnapoliitika kujundamisel järgitud alates 1970ndate algusest. Seitsmenda keskkonnaprogrammi kehtivus **lõpeb** 31. detsembril 2020 ning selle artikli 4 lõike 3 kohaselt **peab** komisjon vajaduse korral esitama kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi (edaspidi „kaheksas keskkonnaprogramm“) ettepaneku õigel ajal, et seitsmenda ja kaheksanda keskkonnaprogrammi vahele ei jääks vahet. Euroopa **rohelises kokkuleppes kuulutati välja**, et **võetakse vastu uus keskkonnaalane tegevusprogramm**.

Muudatusettepanek

- (7) Keskkonnaalaseid tegevusprogramme on ELi keskkonnapoliitika kujundamisel **ja koordineerimisel** järgitud alates 1970ndate algusest. Seitsmenda keskkonnaprogrammi kehtivus **lõppes** 31. detsembril 2020 ning selle artikli 4 lõike 3 kohaselt **pidi** komisjon vajaduse korral esitama kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi (edaspidi „kaheksas keskkonnaprogramm“) ettepaneku õigel ajal, et seitsmenda ja kaheksanda keskkonnaprogrammi vahele ei jääks vahet. **Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises** Euroopa rohelise kokkuleppe kohta teatati, et **kaheksas keskkonnaprogramm hõlmab uut seiremehhanismi, millega tagatakse, et liit püsib oma keskkonnaeesmärkide saavutamise kursil. Samuti võttis komisjon oma teatise kohustuse võtta kasutusele tulemustabel, et jälgida Euroopa rohelise kokkuleppe kõigi eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) Kaheksas keskkonnaprogramm peaks **toetama** Euroopa roheline kokkuleppe **keskkonna-** ja **kliimameetmete eesmärke kooskõlas juba seitsmendas keskkonnaprogrammis seatud** pikaajalise eesmärgiga elada 2050. aastaks hästi, planeedi ökoloogiliste võimaluste piires. **Ta** peaks **aitama saavutada** ÜRO kestliku arengu **tegevuskava** 2030 ja selle kestliku arengu **eesmärke**.

Muudatusettepanek

- (8) Kaheksas keskkonnaprogramm **kui liidu üldine keskkonnaalane tegevusprogramm** peaks **tuginema** Euroopa roheline kokkuleppe **eesmärkidele** ja **edendama nende saavutamist kooskõlas** pikaajalise eesmärgiga elada 2050. aastaks hästi, planeedi ökoloogiliste võimaluste piires, **kooskõlas sellega, mis on seitsmendas keskkonnaprogrammis juba kehtestatud**. **Samuti** peaks **see olema täielikult kooskõlas** ÜRO kestliku arengu **tegevuskavaga** 2030 ja selle kestliku arengu **eesmärkidega, mis on integreeritud ja jagamatud, ning edendama nende rakendamist ja saavutamist ning olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja muude asjakohaste rahvusvaheliste kokkulepete eesmärkidega**. Kaheksas keskkonnaprogramm peaks võimaldama süsteemset muutust liidu majanduses, mis tagab heaolu planeedi võimaluste piires, kus majanduskasv on taastuv, ning samuti tagama, et keskkonna- ja kliimaalane üleminek saavutatakse õiglasel ja kaasaval viisil, aidates samal ajal kaasa ebavõrdsuse vähendamisele.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (8a) **Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsad eesmärgid seavad liidu poliitika kujundamise suuna ning tuginevad Euroopa roheline kokkuleppe strateegiatel ja algatustel võetud kohustustele, kuid ei piirdu nendega.**

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 13
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 8 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (8b) *Kaheksas keskkonnaprogramm on alus, mille põhjal täidetakse ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkides kindlaks määratud keskkonna- ja kliimaeesmäärke. Stockholmis asuva vastupanuvõime uurimiskeskuse Stockholm Resilience Centre välja töötatud mudeli kohaselt toetab keskkonna- ja kliimaalaste kestliku arengu eesmärkide saavutamise sotsiaalseid ja majanduslikke kestliku arengu eesmäärke, sest meie ühiskond ja majandus sõltuvad tervest biosfäärist ning kestlik areng saab toimuda üksnes stabiilse ja vastupanuvõimelise planeedi turvalises tegevusruumis. Kestliku arengu eesmärkide saavutamine liidu poolt ja tema toetus kolmandatele riikidele sama eesmärgi saavutamiseks on väga oluline, kui liit soovib näidata kestlikule majandusele ülemineku saavutamisel üleilmset juhtpositsiooni.*

Muudatusettepanek 14
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9) Kaheksas keskkonnaprogramm peaks kiirendama üleilmset *taastavale majandusele*, millega saab planeet rohkem tagasi kui tarbitakse. *Taastava majanduskasvu mudelis* tunnistatakse, et ühiskonna heaolu ja õitseng sõltub stabiilsest kliimast, heas seisundis keskkonnast ja rikkalikest ökosüsteemidest, mis tagavad *majanduse toimimiseks* turvalise tegevusruumi. Arvestades, et maailma rahvastik ja nõudlus loodusvarade järele aina kasvab, peaks majandustegevus arenema *selliselt*, et sellega ei tekitata kahju, vaid pööratakse tagasi kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine, *minimeeritakse saastust* ning aidatakse säilitada ja rikastada *looduskapitali*, tagades seega taastuva ja taastumatu loodusvara külluse. *Pideva* innovatsiooni, uute probleemidega kohanemise ja koosloomise kaudu tugevdab taastav *majandus* vastupanuvõimet ning kaitseb praeguste ja tulevaste põlvkondade heaolu.
- (9) Kaheksas keskkonnaprogramm peaks kiirendama üleilmset *taastava majanduskasvu mudelile*, millega saab planeet rohkem tagasi kui tarbitakse *kestlikku heaolu edendava majanduse kontekstis, mis võimaldab süsteemseid muutusi, ja mille puhul* tunnistatakse, et ühiskonna heaolu ja õitseng sõltub stabiilsest kliimast, heas seisundis keskkonnast ja rikkalikest ökosüsteemidest, mis tagavad turvalise tegevusruumi *planeedi võimaluste piires*. Arvestades, et maailma rahvastik ja nõudlus loodusvarade järele aina kasvab, peaks majandustegevus arenema *kestlikult*, et sellega ei tekitata kahju, vaid pööratakse tagasi kliimamuutused, *kaitstakse ja taastatakse ökosüsteeme ja bioloogilist mitmekesisust, peatades ja pöörates ümber nende hävimise, hoitakse ära* keskkonnaseisundi halvenemine, *kaitstakse tervist ja heaolu negatiivse keskkonnamõju eest, hoitakse ära saastamine või viiakse see miinimumini* ning aidatakse säilitada ja rikastada *loodusressursse ja bioloogilist mitmekesisust*, tagades seega taastuva ja taastumatu loodusvara külluse. *Pidevate teadusuuringute ja innovatsiooni, tootmis- ja tarbimisharjumuste ümberkuuldamise ning* uute probleemidega kohanemise ja koosloomise kaudu tugevdab taastav *ja kestlik heaolumajandus* vastupanuvõimet, *parandab looduse seisukorda* ning kaitseb praeguste ja tulevaste põlvkondade heaolu *ja nende õigust tervislikule keskkonnale*.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 15
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9a) *Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) andmetel on majandustulemuste ja ühiskondliku progressi mõõtmine väljaspool SKPd hästi juurdunud ning SKP kasutamine ainsa suunanäitajana ei anna poliitikakujundajatele piisavalt täpset ülevaadet sellest, kuidas majandus kodanike jaoks toimib või milline on majanduskasvu pikaajaline mõju kestlikkusele^(1a). Selleks et liit saaks töötada välja terviklikuma lähenemisviisi majanduspoliitika kujundamisele kooskõlas kestliku arengu eesmärkide, Pariisi kokkuleppe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooniga, sätestatakse kaheksandas keskkonnaprogrammis SKPd täiendavate näitajate tervikliku kogumi väljatöötamise nõue, nagu on nõutud seitsmendas keskkonnaprogrammis, et mõõta kestliku heaolumajanduse suunas tehtavaid edusamme ning tulevast poliitikakujundamist suunata ja teavitada.*

- (^{1a}) SDD 18. septembri 2019. aasta töödokument nr 102 „The Economy of Well-being – Creating opportunities for people’s well-being and economic growth“ (Heaolumajandus – inimeste heaoluks ja majanduskasvuks võimaluste loomine).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 9 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9b) 2020. aasta järgse ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse tõhusa raamistiku rakendamine sõltub bioloogilist mitmekesisust kahjustavate rahavoogude vähendamisest. Sellest hoolimata on OECD aruande kohaselt valitsuste poolt igal aastal tehtavad kulutused, mis võivad bioloogilist mitmekesisust kahjustada, viis kuni kuus korda suuremad kui igal aastal kogu maailmas bioloogilise mitmekesisuse edendamiseks tehtavad kulutused^(1a). Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidega kehtestati kohustus, et hiljemalt 2020. aastaks tuleks bioloogilisele mitmekesisusele kahjulikud toetused kaotada, järk-järgult lõpetada või neid reformida ning keskkonnakahjulike toetuste viivitamatu kaotamine liidu ja liikmesriikide tasandil oli ka seitsmendas keskkonnaprogrammis sisalduv kohustus. Selleks et liit saavutaks kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsad eesmärgid, sealhulgas kliimaneutraalsuse hiljemalt 2050. aastaks, on vaja järk-järgult kaotada kõik keskkonnale kahjulikud toetused, kaasa arvatud fossiilkütuste toetused. See peaks hõlmama kõiki otseseid ja kaudseid toetusi, sealhulgas maksuvabastuse kujul antavaid toetusi. Samuti tuleks välja töötada mehhanism, mille abil liikmesriigid saavad anda aru keskkonnakahjulike toetuste, mis ei ole fossiilkütuste toetused, järkjärgulisest kaotamisest. Kõigi keskkonnakahjulike toetuste järkjärgulise kaotamise puhul tuleks järgida õiglase ülemineku põhimõtet ning sellega peaksid kaasnema meetmed negatiivse sotsiaal-majandusliku mõju ennetamiseks või leevendamiseks liidu, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, tagades samal ajal, et kedagi ei jäeta kõrvale.

^(1a) OECD lõpparuanne, aprill 2020, „A Comprehensive Overview of Global Biodiversity Finance“ (Ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse rahastamise põhjalik ülevaade).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 17**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 9 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9c) Euroopa keskkonnaalase arvepidamise strateegia 2019–2023 üks prioriteete on laiendada Euroopa keskkonnaalase arvepidamisega hõlmatud valdkondade loetelu, kusjuures üks arendusjärgus olevatest valdkondadest puudutab keskkonnale potentsiaalselt kahjulikke toetusi või toetusmeetmeid. Ettevalmistava meetmega tehtava töö kaudu pakub komisjon sidusrühmadele vahendeid, et aidata neil kaardistada keskkonnale kahjulikud toetused ja seejärel esitada tõenditel põhinev põhjendus nende reformimiseks või kaotamiseks, tehes kindlaks nende järkjärgulise kaotamise sotsiaalsed, majanduslikud ja keskkonnamõjud.

Muudatusettepanek 18**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 9 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (9d) Mere- ja rannikuökosüsteeme, nagu mangroovid, korallrahud, sooldunud märgalad ja mererohuga niidud, kahjustatakse ja mõjutatakse negatiivselt selliste protsesside kaudu nagu eutrofeerumine ja hapestumine, mis mõjutavad nende elurikkust ning nende pakutavaid ökosüsteemi teenuseid ja funktsioone, samuti nende võimet toimida süsiniku sidujatena. Nende mere- ja rannikuökosüsteemide, sealhulgas merepõhja kaitsmiseks ja taastamiseks on vaja võtta kiireloomulisi meetmeid ning teadvustamine, et ookean on ülemaailmne ühine ressurss, võib hõlbustada teadlikkuse tõstmist, parandada ookeanide tundmaõppimist ning julgustada tegutsema ja võtma tõhusaid meetmeid ühiskonna kõigil tasanditel ja ühiskonna kõigi osaliste poolt.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 19**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 10***Komisjoni ettepanek*

- (10) Kaheksandas keskkonnaprogrammis tuleks seada temaatilised esmatahtsad eesmärgid **kliimaneutraalsuse**, kliimamuutustega kohanemise, **elurikkuse kaitse** ja taastamise, ringmajanduse, **nullsaaste eesmärgi** ning tootmisest ja tarbimisest **tulenevalt keskkonnale** mõju **avaldavate survetegurite vähendamise valdkonnas**. Samuti tuleks **selles** määrata kindlaks tingimused, mis võimaldavad kõigil osalejatel saavutada pikaajalisi ja temaatilisi esmatahtsaid eesmäärke.

Muudatusettepanek

- (10) Kaheksandas keskkonnaprogrammis tuleks seada temaatilised esmatahtsad eesmärgid **kliimamuutuste leevendamise**, kliimamuutustega kohanemise, **maismaa ja mere bioloogilise mitmekesisuse kaitsmise** ja taastamise, **miürgivaba** ringmajanduse, **nullsaastega keskkonna** ning tootmisest ja tarbimisest **tuleneva keskkonnasurve minimeerimise valdkonnas kõigis majandussektorites**. **Need temaatilised esmatahtsad eesmärgid, mis käsitlevad nii keskkonnakahju põhjustajaid kui ka mõju, on omavahel lahutamatult seotud ning seetõttu on nende saavutamiseks vaja süsteemset lähenemisviisi**. Samuti tuleks **kaheksandas keskkonnaprogrammis** määrata kindlaks tingimused, mis võimaldavad kõigil osalejatel **sidusal viisil** saavutada pikaajalisi ja temaatilisi esmatahtsaid eesmäärke, **ning koordineerida nende tingimuste saavutamiseks vajalikke meetmeid**.

Muudatusettepanek 20**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 10 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

- (10a) **Mõiste „ökosüsteemipõhine lähenemisviis“ on sätestatud ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis kui maa, vee ja elusressurside integreeritud majandamise strateegia, millega edendatakse kaitset ja säästvat kasutamist õiglasel viisil, et aidata saavutada tasakaal bioloogilise mitmekesisuse kaitse, säästva kasutamise ja tulu jagamise vahel, mis on konventsiooni kolm eesmärki**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 21
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 10 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10b) Euroopa Keskkonnaameti kohaselt on looduspõhised lahendused kliimamuutustega kohanemiseks ja katastroofiohu vähendamiseks meetmed, mis töötavad koos loodusega ja parandavad seda, et taastada ja kaitsta ökosüsteeme ning aidata ühiskonnal kohaneda kliimamuutuste mõjuga ja aeglustada edasist soojenemist, pakkudes samal ajal mitmesugust täiendavat kasu^(1a). Kuigi looduspõhised lahendused võivad anda majanduslikku kasu, tuleks tunnistada, et see võib realiseeruda üksnes pikema aja jooksul. Looduspõhised lahendused peaksid järgima teatavaid kriteeriume tagamaks, et nende rakendamine on kooskõlas kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkidega ega kahjusta neid. Kui looduspõhiseid lahendusi rahastatakse elurikkuse kompenseerimise mehhanismidest, peaksid need mehhanismid rangelt järgima leevendushierarhiat, tagades muu hulgas, et kompenseerimis-meetmeid saab kasutada üksnes viimase abinõuna.

^(1a) Euroopa Keskkonnaameti aruanne nr 1/2021 „Nature-based solutions in Europe: Policy, knowledge and practice for climate change adaptation and disaster risk reduction“ (Looduspõhised lahendused Euroopas: kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiohu vähendamise poliitika, teadmised ja tavad).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

- (11) Kuna keskkonnapoliitika on väga detsentraliseeritud, tuleks kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks võtta meetmeid eri valitsemistasanditel, st Euroopa, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil, tehes mitmetasandilisel valitsemisel koostööd. Poliitika väljatöötamise ja rakendamise lõimitud käsitlust tuleks tugevdada, et **majandus-, keskkonna- ja sotsiaaleesmärkide** sünergia oleks võimalikult suur, ning ühtlasi tuleks pöörata suurt tähelepanu võimalikele kompromissidele ja haavatavate rühmade vajadustele. Et kaheksas keskkonnaprogramm oleks edukas ja selle eesmärgid saavutataks, on tähtis kaasata läbipaistvalt ka valitsusväliseid osalejaid.

Muudatusettepanek

- (11) Kuna keskkonnapoliitika on väga detsentraliseeritud, tuleks kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks võtta meetmeid eri valitsemistasanditel, st Euroopa, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil, tehes mitmetasandilisel valitsemisel koostööd. **Tõhus järelevalve, rakendamine, jõustamine ja aruandekohustus on väga olulised ning poliitikavaldkondade sidususe tagamiseks on vaja tõhusat juhtimist.** Poliitika väljatöötamise ja rakendamise lõimitud käsitlust tuleks tugevdada, et **keskkonna-, sotsiaal- ja majanduseesmärkide** sünergia oleks võimalikult suur, hinnates süstemaatilisel võimalikke kompromisse nende vahel ning hinnates süstemaatiliselt ka haavatavate ja tõrjutud rühmade vajadusi. See integreeritud lähenemisviis peaks vastama kõigi piirkondade, sealhulgas linna- ja maapiirkondade ning äärepoolseimate piirkondade erivajadustele. Lisaks on kaheksanda keskkonnaprogrammi edu ja selle esmatähtsate eesmärkide saavutamise tagamiseks oluline juurdepääs keskkonnateabele, üldsuse osalemine keskkonnaalaste otsuste tegemises ja õiguskaitse kättesaadavus kooskõlas Århusi konventsiooniga ning läbipaistev koostöö avaliku sektori asutuste, valitsusväliste osalejate ja laiema üldsusega ja nende vahel kõigil otsustustasanditel.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 23**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 11 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Kaheksanda keskkonnaprogrammi raames tehtud mõjuhindangutes tuleks arvesse võtta kogu vahetut ja pikaajalist mõju keskkonnale ja kliimale, sealhulgas kumulatiivset mõju, samuti meetmete võtmise ja võtmata jätmise kulusid, ning selleks tuleb välja töötada vahendid. Need mõjuhindangud peaksid põhinema ulatuslikul ja läbipaistval konsulteerimisel ning komisjon peaks kaheksa nädala jooksul pärast avaliku konsulteerimise lõppu esitab süstemaatiliselt üksikasjalikku tagasisidet sidusrühmadega konsulteerimise käigus saadud vastuste kohta, eristades eri liiki sidusrühmade vastuseid. Lisaks tuleks mõjuhindang avaldada kohe pärast selle valmimist, et sidusrühmad saaksid seda kontrollida, võttes arvesse Euroopa Kohtu 4. septembri 2018. aasta otsust kohtuasjas C-57/16 P^(1a), ning see peaks olema piisavalt üksikasjalik ja sisaldama kogu teavet, mida kasutati järelduste tegemiseks, sealhulgas sotsiaal-majanduslikku mõju.

^(1a) Euroopa Kohtu 4. septembri 2018. aasta otsus kohtuasjas ClientEarth vs. komisjon, C-57/16 P, ECLI:EU:C:2007:660.

Muudatusettepanek 24**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 11 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11b) Liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamise meetmed tuleb ellu viia koos Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisega ning need peavad olema sellega kooskõlas.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 25**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 11 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (11c) ÜRO Keskkonnaprogrammis ja OECD ülemaailmsel keskkonnaprogrammil on rõhutatud, et keskkonnamuutustel on soopõhine mõju. Kuna meeste ja naiste soorollid on erinevad, on ka kliimamuutuste kahjulik mõju neile erinev, ning kliimamuutused süvendavad soolist ebavõrdsust. Seetõttu on vaja kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks seotud meetmetesse ja sihtidesse lisada sooline aspekt, sealhulgas kavandatud meetmete soolise mõju hindamine ja keskendumine soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ning soo aspekti arvestavatele meetmetele, et vältida soolise ebavõrdsuse põlistamist. Kaheksandas keskkonnaprogrammis tunnustatakse, et sooline võrdõiguslikkus on kestliku arengu ning kliima- ja keskkonnaprobleemidega tegelemisel parimate tulemuste saavutamise eeltingimus.

Muudatusettepanek 26**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 12**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (12) **Liidu** keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisel on määrava tähtsusega tõhustatud koostöö **partnerrükkidega**, hea **üleilmne keskkonnavalane juhtimine ning** liidu sise- ja välispoliitika **sünergia**.
- (12) **Kestliku arengu eesmärkide ning liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisel on määrava tähtsusega tõhustatud koostöö ja roheline diplomaatia kolmandate riikidega, sealhulgas arengumaadega, ning hea üleilmse keskkonnavalase juhtimise toetamine, sealhulgas teabele juurdepääsu, üldsuse keskkonnavalaste otsustamises osalemise ja neis asjus kohtu poole pöördumise edendamine. Samuti on oluline tagada kõigi liidu sise- ja välispoliitika valdkondade, sealhulgas kaubanduspoliitika ja -lepingute koostoime ja sidusus ning järgida poliitikavaldkondade kestliku arengu sidusust.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

- (13) Euroopa Komisjon peaks hindama, milliseid edusamme on liit ja liikmesriigid teinud kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide täitmisel, **et saavutada suurem kestlikkus, heaolu ja vastupanuvõime**. See on kooskõlas nõukogu⁽²⁷⁾ ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee⁽²⁸⁾ üleskutsetega mõõta majandustulemusi ja ühiskondlikku arengut ka muude näitajate kui SKP alusel ning hakata poliitika suunanäitajana kasutama heaolu, mida toetab ka OECD⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ vt nt <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10414-2019-INIT/et/pdf>.

⁽²⁸⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030>.

⁽²⁹⁾ Vt nt OECD Well-being Framework (OECD heaolu raamistik), OECD Framework for Policy Action on Inclusive Growth (OECD kaasava majanduskasvu poliitika raamistik), Better Life Initiative (parema elu algatus) ja New Approaches to Economic Challenges Initiative (algatus, mis käsitleb uusi lähenemisviise majanduslike probleemide lahendamiseks).

Muudatusettepanek

- (13) Euroopa Komisjon peaks hindama, milliseid edusamme on liit ja liikmesriigid teinud kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide täitmisel, **seoses õiglase ja kaasava üleminekuga kestlikkusele, heaolule ja vastupanuvõimele planeedi võimaluste piires**. See on kooskõlas nõukogu⁽²⁷⁾ ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee⁽²⁸⁾ üleskutsetega mõõta majandustulemusi ja ühiskondlikku arengut ka muude näitajate kui SKP alusel ning hakata poliitika suunanäitajana kasutama heaolu, mida toetab ka OECD⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ vt nt <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10414-2019-INIT/et/pdf>.

⁽²⁸⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030>.

⁽²⁹⁾ Vt nt OECD Well-being Framework (OECD heaolu raamistik), OECD Framework for Policy Action on Inclusive Growth (OECD kaasava majanduskasvu poliitika raamistik), Better Life Initiative (parema elu algatus) ja New Approaches to Economic Challenges Initiative (algatus, mis käsitleb uusi lähenemisviise majanduslike probleemide lahendamiseks).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

- (14) Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamisel tuleks arvesse võtta uusimaid arengusuundi andmete ja näitajate kättesaadavuses ja asjakohasuses. Hindamine peaks toimuma kooskõlas keskkonna- ja kliimapoliitika konkreetsemad aspekte hõlmavate seire- ja juhtimisvahenditega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega **1999/2018** ⁽³⁰⁾, keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisega ning ringmajanduse, nullsaaste, elurikkuse, õhu, vee, mulla, jäätmete või muu **keskkonnapoliitikaga** seotud seirevahenditega, ega tohiks neid piirata. Koos muude vahenditega, mida kasutatakse Euroopa poolaasta protsessis, Eurostati seires kestliku arengu eesmärkide saavutamise üle ning komisjoni aruandes tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta ⁽³¹⁾, **moodustaks see** hindamine sidusate omavahel seotud seire- ja juhtimisvahendite osa.

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77).

⁽³¹⁾ COM(2020)0493.

Muudatusettepanek

- (14) Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamisel tuleks arvesse võtta uusimaid arengusuundi andmete ja näitajate kättesaadavuses ja asjakohasuses **ning hindamine peaks põhinema usaldusväärsel, terviklikul ja läbipaistval meetodikal, millega mõõdetakse seda, kui kaugel ollakse seatud eesmärkide saavutamisest.** Hindamine peaks toimuma kooskõlas keskkonna- ja kliimapoliitika konkreetsemad aspekte hõlmavate seire- ja juhtimisvahenditega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega **(EL) 2018/1999** ⁽³⁰⁾, keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisega ning **mürgivaba** ringmajanduse, nullsaaste, elurikkuse, õhu, vee, mulla, jäätmete või muu **keskkonna- ja tööstuspoliitikaga** seotud seirevahenditega, ega tohiks neid piirata. Koos muude vahenditega, mida kasutatakse Euroopa poolaasta protsessis, Eurostati seires kestliku arengu eesmärkide saavutamise üle ning komisjoni aruandes tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta ⁽³¹⁾, **moodustaks kaheksanda keskkonnavalase tegevusprogrammi prioriteetsete eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude** hindamine **suuremate**, sidusate ja omavahel seotud seire- ja juhtimisvahendite osa, **mis ei hõlmaks ainult keskkonnavalaseid, vaid ka sotsiaalseid ja majanduslikke tegureid.**

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

⁽³¹⁾ COM(2020)0493.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (14a) **Võttes arvesse kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsaid eesmärke, eelkõige selle pikaajalist esmatähtsat eesmärki, on oluline arendada edasi teadusliku teadmusbaasi planeedi taluvuspiiride ja ökoloogilise jalajälje kohta, muu hulgas seoses asjakohaste näitajate kogumitega.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

- (15) Komisjon, Euroopa Keskkonnaamet ja muud asjakohased ametid peaksid pääsema juurde andmetele ja näitajatele, mille liikmesriigid on esitanud kohaldatavate liidu õigusaktide kohaselt, ning neid taaskasutama. Peale selle tuleks kasutada muid andmeallikaid, nagu satelliidiandmed ning töödeldud teave, mis on saadud Maa seire Euroopa programmi (Copernicuse programm), Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemi ja Euroopa üleujutuste häiresüsteemi või andmeplatvormide, nt Euroopa merevaatlus- ja andmevõrgu või kemikaalide seire teabeplatvormi kaudu. Nüüdisaegseid digivahendeid ja tehisintellekti kasutades on võimalik andmeid tulemuslikult hallata ja analüüsida, mis aitab vähendada halduskoormust ning parandada samal ajal õigeaegsust ja kvaliteeti.

Muudatusettepanek

- (15) **Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude nõuete kohaseks jälgimiseks on vaja usaldusväärseid ja sisulisi andmeid ja näitajaid.** Komisjon, Euroopa Keskkonnaamet ja muud asjakohased ametid peaksid pääsema juurde andmetele ja näitajatele, mille liikmesriigid on esitanud kohaldatavate liidu õigusaktide kohaselt, ning neid taaskasutama **ja neile tuginema**. Peale selle tuleks kasutada muid andmeallikaid, nagu satelliidiandmed ning töödeldud teave, mis on saadud Maa seire Euroopa programmi (Copernicuse programm), Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemi, **bioloogilise mitmekesisuse teabesüsteemi, maatükkide identifitseerimise süsteemi** ja Euroopa üleujutuste häiresüsteemi või andmeplatvormide, nt Euroopa merevaatlus- ja andmevõrgu või kemikaalide seire teabeplatvormi kaudu. Nüüdisaegseid digivahendeid ja tehisintellekti kasutades on võimalik andmeid tulemuslikult hallata ja analüüsida, mis aitab vähendada halduskoormust ning parandada samal ajal õigeaegsust ja kvaliteeti.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

- (17) Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks peaks Euroopa Keskkonnaametil ja Euroopa Kemikaaliametil olema piisav suutlikkus ja piisavad vahendid, et tagada usaldusväärne, juurdepääsetav ja läbipaistev teadmus- ja tõendusbaas, mis aitaks rakendada Euroopa rohelise kokkuleppe strateegilisi prioriteete ja hinnata programmi raames tehtud edusamme.

Muudatusettepanek

- (17) Kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks peaks Euroopa Keskkonnaametil ja Euroopa Kemikaaliametil olema piisav suutlikkus ja piisavad vahendid, et tagada usaldusväärne, juurdepääsetav ja läbipaistev teadmus- ja tõendusbaas, mis aitaks rakendada Euroopa rohelise kokkuleppe strateegilisi prioriteete ja hinnata programmi raames tehtud edusamme. **Vajaduse korral peaksid ka muud organid ja asutused olema kaasatud ning aitama kaasa nende strateegiliste prioriteetide rakendamisele ja edusammude hindamisele kaheksanda keskkonnaprogrammi raames.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 32**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 17 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (17a) **Komisjon peaks 31. märtsiks 2024 läbi viima kaheksanda keskkonnaprogrammi vahehindamise, et hinnata kaheksanda keskkonnaprogrammiga seotud edusamme ja anda teavet uue komisjoni prioriteetide kohta. Võttes arvesse vahehindamises kirjeldatud edusamme, peaks pärast 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi ametisse astuv komisjon esitama oma ametiaja esimese 100 päeva jooksul aruande, milles kirjeldatakse keskkonna- ja kliimaprioriteete, mille suhtes ta kavatses oma ametiaja jooksul meetmeid võtta, ning seda, kuidas nende meetmetega tagatakse kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide täielik saavutamine.**

Muudatusettepanek 33**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 18**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (18) Et võtta arvesse muutuvaid poliitikaeesmärke ja tehtud edusamme, peaks komisjon 2029. aastal kaheksandat keskkonnaprogrammi hindama.

- (18) Et võtta arvesse muutuvaid poliitikaeesmärke ja tehtud edusamme, peaks komisjon 2029. aastal kaheksandat keskkonnaprogrammi hindama. **Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamise tulemusi sisaldava aruande, millele ta lisab vajaduse korral seadusandliku ettepaneku järgmise keskkonnaalase tegevusprogrammi kohta. Selline seadusandlik ettepanek tuleks esitada õigeaegselt, et vältida lõhet kaheksanda ja üheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi vahel.**

Muudatusettepanek 34**Ettepanek võtta vastu otsus****Põhjendus 18 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (18a) **Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 191 kohaselt seab liidu keskkonnapoliitika, võttes arvesse liidu eri piirkondade olukorra mitmekesisust, eesmärgiks kaitsuse kõrge taseme ning rajaneb ettevaatusprintsibil ja põhimõtetel, mille järgi tuleks võtta ennetusmeetmeid ja keskkonnakahjustus heastada eeskätt kahjustuse kohas, ning maksma peaks saastaja.**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 35**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Käesoleva otsusega määratakse kindlaks üldine keskkonnaalne tegevusprogramm ajavahemikuks kuni 31. detsembrini 2030 (edaspidi „kaheksas keskkonnaprogramm“). Selles esitatakse esmatähtsad eesmärgid, nende saavutamist võimaldavad tingimused ning **raamistik, mille abil** mõõta, **kas liit** ja selle **liikmesriigid on nende** esmatähtsate eesmärkide saavutamisel **graafikus**.

Muudatusettepanek

1. Käesoleva otsusega määratakse kindlaks üldine keskkonnaalne tegevusprogramm ajavahemikuks kuni 31. detsembrini 2030 (edaspidi „kaheksas keskkonnaprogramm“). Selles esitatakse esmatähtsad eesmärgid, nende saavutamist võimaldavad tingimused ning **meetmed, mis on vajalikud saavutamist võimaldavate tingimuste täitmiseks. Sellega kehtestatakse järelevalveraamistik, et** mõõta ja hinnata liidu ja selle liikmesriikide **edusamme** esmatähtsate eesmärkide saavutamisel. **Samuti kehtestatakse sellega juhtimismehhanism, et tagada esmatähtsate eesmärkide täielik saavutamine.**

Muudatusettepanek 36**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Kaheksanda keskkonnaprogrammi eesmärk on kiirendada õiglast ja kaasavat üleminekut kliimaneutraalsele, ressursitõhusale ja **puhtale** ringmajandusele ning **sellega toetatakse** Euroopa **roheline kokkulepe** ja selle **kohaste algatuste keskkonna- ja kliimaeesmärke**.

Muudatusettepanek

2. Kaheksanda keskkonnaprogrammi eesmärk on kiirendada õiglast, **võrdset** ja kaasavat üleminekut kliimaneutraalsele, **kestlikule, mürgivabale**, ressursitõhusale, **taastuenergiapõhisele, vastupidavale ja konkurentsivõimelisele** ringmajandusele ning **kaitsta, taastada ja parandada keskkonna, sealhulgas õhu, vee ja pinnase kvaliteeti ning kaitsta ja taastada bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteeme. See tugineb** Euroopa **rohelisele kokkuleppele** ja selle **kohastele algatustele ning edendab nende eesmärkide saavutamist.**

Muudatusettepanek 37**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 1 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Kaheksas keskkonnaprogramm on alus, mille põhjal täidetakse ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkides kindlaks määratud keskkonna- ja kliimaeesmärke; selle seireraamistik **on** keskkonna ja kliimaga seotud osa **ELi** jõupingutustes mõõta edusamme **suurema** kestlikkuse, **sh kliimaneutraalsuse ja ressursitõhususe**, heaolu ja vastupanuvõime **saavutamisel**.

Muudatusettepanek

3. Kaheksas keskkonnaprogramm on alus, mille põhjal täidetakse ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkides kindlaks määratud keskkonna- ja kliimaeesmärke **ning asjakohaste mitmepoolsete keskkonna- ja kliimakokkulepetega taotletavaid eesmärke**; selle seireraamistik **toetab** keskkonna ja kliimaga seotud osa **liidu** jõupingutustes mõõta edusamme kestlikkuse, heaolu ja vastupanuvõime **suunas liikumisel**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 38**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 2 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Kaheksanda keskkonnaprogrammi pikaajaline esmatähtis eesmärk **aastani 2050 on jõuda selleni**, et **kodanikud** elavad hästi, planeedi ökoloogiliste võimaluste piires **ja taastava majandusega ühiskonnas**, kus ei raisata midagi, kus **puudub kasvuhooonegaaside netoheide ning kus majanduskasv on lahutatud ressursikasutusest ja keskkonnaseisundi halvenemisest**. **Kodanike** heaolu **põhineb heas seisundis keskkonnal, valitseb elurikkus ning looduskapitali** kaitstakse, taastatakse ja väärtustatakse viisil, millega suureneb vastupanuvõime kliimamuutustele ja muudele keskkonnariskidele. Liit näitab suunda praeguste ja tulevaste põlvkondade heaolu tagamisel kogu maailmas.

Muudatusettepanek

1. Kaheksanda keskkonnaprogrammi pikaajaline esmatähtis eesmärk on, et **võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2050. aastaks** elavad **inimesed** hästi, planeedi ökoloogiliste võimaluste piires **kestlikus heaolumajanduses**, kus ei raisata midagi, kus **majanduskasv on taastuv, kliimaneutraalsus on saavutatud ja ebavõrdsus on viidud miinimumini**. **Tervislik keskkond toetab kõigi inimeste heaolu ja tervist, elurikkus ja ökosüsteemid õitsevad ning loodust** kaitstakse ja taastatakse, **mis suurendab vastupanuvõimet** kliimamuutustele, **loodusõnnetustele** ja muudele keskkonnariskidele. Liit näitab suunda praeguste ja tulevaste põlvkondade heaolu tagamisel kogu maailmas **kooskõlas põlvkondadevahelise vastutusega**.

Muudatusettepanek 39**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 2 – lõige 2 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

2. Kaheksandal keskkonnaprogrammil on järgmised kuus temaatilist esmatähtsat eesmärki:

Muudatusettepanek

2. Kaheksandal keskkonnaprogrammil on järgmised kuus **omavahel seotud** temaatilist esmatähtsat eesmärki, **mis tuleb saavutada hiljemalt 2030. aastaks**:

Muudatusettepanek 40**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 2 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) vähendada liidus **pöördumatult** ja **järk-järgult** kasvuhooonegaaside heidet ning suurendada kasvuhooonegaaside sidumist looduslikes **ja muudes** neeldajates, et saavutada kasvuhooonegaaside heite vähendamise 2030. aasta eesmärk **ja saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks**, nagu on sätestatud määruses (EL).../...⁽³²⁾;

Muudatusettepanek

a) vähendada liidus **kiiresti** ja **prognoositavalt** kasvuhooonegaaside heidet ning **samal ajal** suurendada kasvuhooonegaaside sidumist looduslikes neeldajates, et saavutada kasvuhooonegaaside heite vähendamise 2030. aasta eesmärk, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/...⁽³²⁾ **kooskõlas selle kliimaja keskkonnaeesmärkidega, tagades samal ajal õiglase ülemineku, millega ei jäeta kedagi kõrvale**;

⁽³²⁾ COM(2020)0080.⁽³²⁾ COM(2020)0080.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

- (b) teha pidevaid edusamme **kohanemis- ja vastupanuvõime suurendamisel** ning **kliimamuutuste suhtes** haavatavuse vähendamisel;

Muudatusettepanek

- b) teha pidevaid edusamme **kohanemisvõime suurendamisel ja süvalaiendamisel, muu hulgas ökosüsteemipõhiste lähene-misviiside alusel**, vastupanuvõime ja kohanemise tugevdamisel ning **keskkonna ja ühiskonna ning kõigi majandussektorite** haavatavuse vähendamisel **kliimamuutuste suhtes, parandades samal ajal loodusõnnetuste ennetamist ja nendeks valmisolekut**;

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

- (c) liikuda **taastava majanduskasvu mudeli poole, mille järgi saab planeet** rohkem tagasi kui tarbitakse, **lahutada** majanduskasv **ressursikasutusest ja keskkonnaseisundi halvenemisest ning kiirendada üleminekut ringmajandusele**;

Muudatusettepanek

- c) liikuda **kestliku heaolumajanduse suunas, mis annab planeedile** rohkem tagasi kui tarbitakse, ning **tagada üleminek mürgivabale ringmajandusele, kus** majanduskasv on taastuv ja **ressursse kasutatakse tõhusalt kooskõlas jäätmehierarhiaga**;

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

- (d) püüda saavutada nullsaaste eesmärk, **milleks on tagada** mürgivaba keskkond, sealhulgas õhk, vesi ja muld, ning kaitsta **kodanike** tervist ja heaolu keskkonnaga seotud riskide ja mõjude eest;

Muudatusettepanek

- d) püüda saavutada nullsaaste eesmärk, **et saavutada** mürgivaba keskkond, sealhulgas õhk, vesi ja muld, **samuti valgus- ja mürasaaste seisukohast**, ning kaitsta **inimeste, loomade ja ökosüsteemide** tervist ja heaolu keskkonnaga seotud riskide ja mõjude eest, **muu hulgas rakendades ja edendades terviseühtsuse põhimõtet**;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 – punkt e

Komisjoni ettepanek

- (e) kaitsta, säilitada ja taastada elurikkust ning **tugevdada looduskapitali**, eelkõige õhu, vee, mulla ja **metsa, magevee, märgalade** ja **mereökosüsteemide valdkonnas**;

Muudatusettepanek

- e) kaitsta, säilitada ja taastada elurikkust, **sealhulgas peatades ja pöörates tagasi selle hävimise nii kaitsealadel kui ka neist väljaspool**, ning **parandada keskkonna**, eelkõige õhu, vee ja mulla **seisundit ning võidelda mere- ja maismaaökosüsteemide kahjustumise vastu**, eelkõige **rakendades ELi elurikkuse strateegias aastani 2030 ja asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud eesmärke**;

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 – punkt f

Komisjoni ettepanek

- (f) **edendada keskkonnasäästlikkust** ning vähendada **tootmisest ja tarbimisest tulenevaid** põhilisi keskkonda ja kliimat mõjutavaid survetegureid, eelkõige **energeetika, tööstusarengu, hoonete ja taristu, liikuvuse ning toidusüsteemi** valdkonnas.

Muudatusettepanek

- f) **tagada keskkonnasäästlikkus** ning **märkimisväärselt vähendada liidu tootmise ja tarbimise jalajäljega, sealhulgas liidu põhjustatud üleilmse raadamisega, seotud** põhilisi keskkonda ja kliimat mõjutavaid survetegureid, eelkõige **energeetika, tööstusarengu, hoonete ja taristu, liikuvuse, turismi, rahvusvahelise kaubanduse ja toidutarneahelate, sealhulgas põllumajanduse, kalanduse ja vesiviljeluse valdkonnas, võttes samal ajal arvesse ka kliima ja keskkonnaga seotud välismõju**.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 2 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- 2a. Lõikes 2 sätestatud temaatiliste esmatähtsate eesmärkide all mõistetakse eesmärke, mis hõlmavad Euroopa roheline kokkuleppe strateegiates ja algatustes sätestatud eesmärke, sihte ja meetmeid, samuti liidu õigusaktides esitatud sihte, mis aitavad kaasa nende eesmärkide saavutamisele. Neid eesmärke, sihte ja meetmeid võetakse arvesse kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamise seireraamistiku väljatöötamisel.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Programmi esmatähtsate eesmärkide saavutamist võimaldavad tingimused

Muudatusettepanek

Programmi esmatähtsate eesmärkide saavutamist võimaldavad tingimused **ja eesmärkide saavutamist võimaldavate tingimuste rakendamiseks vajalikud meetmed**

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) tagada liidu keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktide tulemuslik ja **tõhus** rakendamine ning püüelda keskkonnategevuse tulemuslikkuse tippaseme poole liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil, sealhulgas kindlustada **asjakohane suutlikkus** haldus- ja nõuetele vastavuse tagamisel vastavalt korrapärasele keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisele, **ning tõhustada keskkonnakuritegude vastast võitlust**;

Muudatusettepanek

a) tagada liidu keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktide tulemuslik, **kiire** ja **täielik** rakendamine ning püüelda keskkonnategevuse tulemuslikkuse tippaseme poole liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil, sealhulgas kindlustada **piisav lisasuutlikkus** haldus- ja nõuetele vastavuse tagamisel vastavalt korrapärasele keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisele;

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt aa (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) **anda paremaid juhiseid ja soovitusi ning tagada tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistused, sealhulgas trahvid, et vähendada keskkonnaõigusele mittevastavuse ohtu, sealhulgas looduslike liikidega kaubitsemise, jäätmeuritegude ja ebaseadusliku raie valdkonnas, ning võtta rohkem meetmeid keskkonnavastutuse valdkonnas ja tõhustada mittevastavusele reageerimist ning tugevdada süüdistuse ettevalmistamise ja õigusosalast koostööd keskkonnakuritegude valdkonnas ja keskkonnakuritegude vastast õiguskaitset, nagu on ette nähtud asjakohastes liidu õigusaktides, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/99/EÜ^(1a), samuti ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsiooni ja ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvates sätetes;**

^(1a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt ab (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ab) pidada esmatähtsaks liidu keskkonnaõiguse täitmise tagamist seal, kus rakendamine on puudulik, võttes rikkumismenetluste korral kiiresti ja süstemaatiliselt järeelmeetmeid, sealhulgas tagades, et selleks eraldatakse nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil piisavalt rahalisi vahendeid ja inimressursse;

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b – taane 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- artiklis 2 loetletud esmatähtsaid eesmärke võetakse liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil arvesse kõigis asjakohastes strateegiates, seadusandlikes ja **mitteseadusandlikes** algatustes, programmides, investeeringutes ja projektides **selliselt**, et need **ega** nende rakendamine **ei kahjusta ühegi artiklis 2 loetletud esmatähtsa eesmärgi saavutamist**;

- artiklis 2 loetletud esmatähtsaid eesmärke **ja kestliku arengu eesmärke** võetakse liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil arvesse kõigis asjakohastes strateegiates, seadusandlikes ja **muudes kui seadusandlikes** algatustes, programmides, investeeringutes ja projektides, **samuti liidu sõlmitud asjakohastes rahvusvahelistes kokkulepetes, tagamaks**, et need **strateegiad, seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused, programmid, investeeringud, projektid ja kokkulepped ning** nende rakendamine **aitavad asjakohasel juhul kaasa artikli 2 lõigetes 1 ja 2 loetletud esmatähtsate eesmärkide saavutamisele ning ei tekita kahju, sealhulgas kooskõlas taksonoomiamääruse artikliga 17**;

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b – taane 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- **pööratakse suurt tähelepanu sünergiale ja võimalikele kompromissidele majandus-, keskkonna- ja sotsiaaleesmärkide vahel, et tagada kodanike toitumis-, eluaseme- ja liikuvusvajaduste rahuldamine** kestlikul viisil nii, et kedagi ei jäeta kõrvale;

- **kõigi algatuste puhul hinnatakse süstemaatiliselt ja põhjalikult sünergiat ja võimalikke kompromisse keskkonna-, sotsiaal- ja majanduseesmärkide vahel tagamaks, et heaolu ja eelkõige inimeste õigus tervislikule keskkonnale ning taskukohasele, kvaliteetsele ja kättesaadavale veele, toidule, eluasemele, energiale, tervishoiule ja liikuvusele ning nende sellalased vajadused tagatakse** kestlikul viisil nii, et kedagi ei jäeta kõrvale;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b – taane 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *parema õigusloome suunistes ja vahendites võetakse vastu lähenemisviis „kõigepealt mõtle kestlikkusele“, integreerides ka taksonoomiamääruse artiklis 17 osutatud olulise kahju ärahoidmise põhimõtte ja rakendades seda;*

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b – taane 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *tagatakse, et liidu meetmed ja poliitika, sealhulgas valdkondlikud õigusaktid, liidu välistegevus ja liidu eelarve ning liikmesriikide poolt komisjonile esitatavad riiklikud ja piirkondlikud kavad, mis on seotud liidu õiguse rakendamisega, on kooskõlas artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkidega;*

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b – taane 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- hinnatakse korrapäraselt olemasolevaid poliitikameetmeid ja koostatakse uute algatuste kohta mõjuhinnangud, mis põhinevad ulatuslikel, usaldusväärse, kaasava, teabepõhise ja lihtsasti rakendatava korra kohaselt tehtavatel konsultatsioonidel ning milles võetakse **nõuetekohaselt** arvesse **prognoositavat** mõju keskkonnale ja kliimale;

- hinnatakse korrapäraselt olemasolevaid poliitikameetmeid ja koostatakse uute algatuste kohta **põhjalikud** mõjuhinnangud, mis põhinevad ulatuslikel ja **läbipaistvatel**, usaldusväärse, kaasava, teabepõhise ja lihtsasti rakendatava korra kohaselt tehtavatel konsultatsioonidel ning milles võetakse arvesse **igasugust kohest ja pikaajalist** mõju keskkonnale ja kliimale, **sealhulgas nende kumulatiivset mõju ning tegevuse ja tegevusetuse hinda;**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

- (c) lõimida **keskkonna-** ja **kliimaalane kestlikkus** tulemuslikult majandusjuhtimise Euroopa poolaastasse, sealhulgas riiklikesse reformikavadesse ning riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse;

Muudatusettepanek

- c) lõimida **kestliku arengu eesmärgid ning kliima- ja keskkon-naeesmärgid, mis hõlmavad ka elurikkust, ning sotsiaa-leesmärgid** tulemuslikult majandusjuhtimise Euroopa poolaastasse, **ilma et see piiraks selle algset eesmärki**, sealhulgas **riigipõhisesse soovitusesse**, riiklikesse reformikavadesse ning riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse, **et pakkuda liikmesriikidele analüüsi ja lisanäitajaid**;

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

- (d) kaasata kestlikud investeeringud avaliku ja erasektori allikatest, sealhulgas liidu eelarve alusel saadaolevatest fondidest ja vahenditest, Euroopa Investeerimispannga kaudu ja riikide tasandil;

Muudatusettepanek

- ca) luua kestliku heaolumajanduse poole liikumisel tehtavate edusammude mõõtmiseks ja kindlakstegemiseks üldine liidu raamistik, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkide, Pariisi kokkulepe ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooniga, ilma et see piiraks Euroopa poolaastat, ning mis aitab suunata uute ja kehtivate poliitikameetmete ja algatuste väljatöötamist ja koordineerimist, integreerides samal ajal ülemineku kestlikule heaolumajandusele, kus majanduskasv on taastuv, liidu poliitilistesse prioriteetidesse ja iga-aastasessse programmitöösse ning parema õigusloome suunistesse ja vahenditesse;

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

- d) kaasata **ja tagada piisavad** kestlikud investeeringud avaliku ja erasektori allikatest, sealhulgas liidu eelarve alusel saadaolevatest fondidest ja vahenditest, Euroopa Investeerimispannga kaudu ja riikide tasandil, **ning teha seda kooskõlas liidu kestliku rahanduse strateegiaga, sealhulgas meetmetega, mis on sätestatud taksonoomiamääruses, ning olulise kahju ärahoidmise põhimõttega, samuti tagada kõnealuste meetmete töökohtade loomise potentsiaali arvesse võttes liidu pikaajaline konkurentsivõime ja suurendada liidu majanduse ja ühiskonna vastupanuvõimet**;

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

(e) lõpetada järk-järgult keskkonnakahjulikud toetused liidu ja riikide tasandil, kasutades võimalikult hästi ära turupõhiseid ja roheline eelarvestamise vahendeid, sealhulgas neid, mis on vajalikud sotsiaalselt õiglase ülemineku tagamiseks, ning toetada ettevõtjaid ja muid sidusrühmi looduskapitali arvestamise standarditud tavade väljatöötamisel;

Muudatusettepanek

e) kaotada liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil viivitamata ja hiljemalt 2025. aastaks järk-järgult kõik otsesed ja kaudsed fossiilkütuste toetused;

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

ea) kaotada liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil viivitamata ja hiljemalt 2027. aastaks järk-järgult kõik otsesed ja kaudsed keskkonnakahjulikud toetused, mis ei ole fossiilkütuste toetused;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e b (uus)

Komisjoni ettepanek

eb) kasutada parimal viisil keskkonnamakse ja turupõhiseid vahendeid, samuti roheline eelarvestamise ja rahastamise vahendeid ning positiivse keskkonnamõjuga stiimuleid, sealhulgas neid, mida on vaja sotsiaalselt õiglaseks üleminekuks, ning toetada ettevõtjaid ja muid sidusrühmi looduskapitali arvestamise standarditud tavade kohaldamisel, tingimusel, et sellega ei asendata kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ja elurikkuse kaitsmise sihte ja meetmeid;

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ec) investeerida elurikkuse kaitsmisse ja taastamisse kooskõlas 2021.–2027. aastaks ette nähtud mitmeaastases finantsraamistikus kokku lepitud iga-aastaste kulutuste miinimumeesmärkidega (7,5% 2024. aastal ning 10% 2026. ja 2027. aastal), tehes seda kavatsusega suurendada neid eesmärke progressiivselt järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, samuti kooskõlas ELi elurikkuse strateegias aastani 2030 sätestatud rahastamisesmärgidega, mida jälgitakse usaldusväärse, läbipaistva ja tervikliku metoodika abil, milles võetakse arvesse liidu taksonoomia kriteeriume;

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ed) tagada kliima- ja elurikkuse küsimuste tulemuslik sivalaiendamine ja arvessevõtmine liidu ja riikide eelarvetes ning kliima ja elurikkuse rahastamise ühtsus;

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ee) tagada, et kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks võetavad meetmed viiakse ellu sotsiaalselt õiglasel ja kaasaval viisil, aidates kaasa Euroopa sotsiaalõiguste sambale ning käsitledes ja vähendades tulemuslikult sotsiaalset ebavõrdsust, sealhulgas soolist ebavõrdsust, mis võib olla tingitud kliima ja keskkonnaga seotud mõjust ja poliitikast;

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt e f (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ef) arvestada soolist aspekti kogu kaheksandas keskkonnaprogrammis, sealhulgas soolise mõju hindamise tegemise ja sootundlike meetmete võtmisega;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

(f) tagada, et keskkonnapoliitika ja -meetmed põhinevad parimatel kättesaadavatel teadusandmetel, ning suurendada keskkonnavalast teadmusbaasi ja selle kasutuselevõttu muu hulgas teadusuuringute, innovatsiooni, roheliste oskuste edendamise ning keskkonnaarvestuse ja ökosüsteemi arvepidamise arendamise kaudu;

Muudatusettepanek

f) tagada, et **liidu, riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi** keskkonnapoliitika ja -meetmed põhinevad parimatel kättesaadavatel teadusandmetel **ja tehnoloogiatel**, ning suurendada keskkonnavalast teadmusbaasi, **mis hõlmab ka põlisteadmisi**, ja selle kasutuselevõttu muu hulgas teadusuuringute, innovatsiooni, roheliste oskuste, **koolituse ja ümberõppe** edendamise ning keskkonnaarvestuse ja ökosüsteemi arvepidamise arendamise kaudu;

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f a (uus)

Komisjoni ettepanek

fa) luua teaduslik teadmusbaas eri ökosüsteemide suutlikkuse kohta toimida kasvuhoonegaaside sidujate ja varudena;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f b (uus)

Komisjoni ettepanek

fb) luua teadmusbaas süsteemse muutuse nõuete kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas tuvastada, mõõta ja hinnata muu hulgas keskkonna- ja sotsiaal-majanduslikes süsteemides murdepunktide, tagasiside silmuste, sõltuvuse, omavahelise seotuse ja põhjaliku muutuse takistuste mõju ning kuidas asendada kapseldunud ja valdkonnapõhine poliitikasuunitlus poliitikavaldkondade sidususe puhul süsteemse lähenemisviisiga ning kuidas vältida ja leevendada mis tahes kahjulikku sotsiaal-, majandus- ja keskkonnamõju;

Muudatusettepanek

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fc) kaotada lüügid niisugustes asjakohaste näitajate kogumites, mis on muu hulgas seotud süsteemse muutuse, planeedi ökoloogiliste võimaluste piiride ja liidu keskkonnajalajäljega, sealhulgas seoses tootmis- ja tarbimissüsteemide, juhtimise, kestliku rahanduse ja ebavõrdusega, ning optimeerida neid ja tagada, et need näitajate kogumid on kõigil poliitikakujundamise tasanditel võrreldavad;

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fd) tagada piirkondlike ja kohalike ametiasutuste täielik osalus ja nendega koostöö tegemine keskkonnapoliitika kujundamise kõigis mõtmetes koostööpõhise ja mitmetaandilise lähenemisviisi alusel ning tagada, et kohalikel ja piirkondlikel kogukondadel oleks kohapealseks rakendamiseks piisavalt vahendeid;

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fe) tugevdada kõigi liidu institutsioonide vahel kliima- ja keskkonnapoliitika valdkonnas tehtavat koostööd, sealhulgas koostööd, mida komisjon ja Regioonide Komitee teevad keskkonnaalase koostöö tehnilise platvormi raames, ning uurida, kuidas parandada dialoogi ja teadmiste koondamist;

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f f (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ff) austada täielikult ettevaatuspõhimõtet ja tagada selle kohaldamine, hõlmates ka põhimõtteid, mille kohaselt tuleks võtta ennetusmeetmeid, keskkonnakahjustus tuleks heastada eeskätt kahjustuse kohas ning saastaja peaks maksma, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 191;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f g (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fg) tegeleda maa kahjustumise probleemiga ning luua pinnase kaitseks ja kestlikuks kasutamiseks kogu liitu hõlmav õigusraamistik, mis hõlmab ühtlustatud näitajaid ning seire- ja aruandlusmetoodikat;

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f h (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fh) kujundada muu hulgas ühise põllumajanduspoliitika kaudu ümber toidusüsteem, et viia see kooskõlla kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkidega, nii et see aitaks muu hulgas kaasa elurikkuse kaitsmisele ja taastamisele nii liidus kui ka väljaspool seda, et selle raames vähendataks miinimumini keemilisi, antibiootilisi ja fossiilkütustel põhinevaid sisendeid ning et sellega tagataks loomade heaolu kõrge tase, tagades samal ajal, et üleminek oleks ka mõjutatud sidusrühmade jaoks õiglane;

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f i (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

fi) edendada niisuguste pestitsiidide üleilmset järkjärguliselt kasutuselt kõrvaldamist, mis ei ole liidus heaks kiidetud, ning võtta kohustus tagada, et pestitsiide, mis ei ole saanud liidus kasutamiseks heakskiitu, ei ekspordita ka väljapoole liitu, et tagada liidu sise- ja välispoliitika järjepidevus ning võrdsed tingimused;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 76
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt f j (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- fj) asendada kiiresti väga ohtlikud ained ja muud ohtlikud kemikaalid, sealhulgas endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid, väga püsivad kemikaalid, neurotoksilised ained ja immunotoksilised ained, ning käsitleda kemikaalide kombineeritud mõju, ainete nanovorme ja kokkupuudet toodetest pärinevate ohtlike kemikaalidega, hinnates nende mõju tervisele ja keskkonnale, sealhulgas kliimale ja elurikkusele, ning edendades samal ajal ohutute alternatiivide suuremat kasutamist ja taskukohasust ning kiirendades ja koordineerides jõupingutusi, mida tehakse loomakatsete alternatiivide väljatöötamise ja valideerimise edendamiseks;

Muudatusettepanek 77
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt g

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- g) kasutada ära digi- ja andmetehnoloogia võimalusi keskkonnapoliitika toetamisel, viies samal ajal **miinimumini sellise** tehnoloogia **keskkonnajalajälje**;

- g) kasutada ära digi- ja andmetehnoloogia võimalusi keskkonnapoliitika toetamisel, sealhulgas esitades ökosüsteemide seisundi kohta reaajas saadavaid andmeid ja teavet, tehes samal ajal suuremaid jõupingutusi selleks, et viia kõnealuse tehnoloogia keskkonnajalajälg miinimumini, ning tagada, et andmed ja teave oleksid läbipaistvad ning üldsusele juurdepääsetavad;

Muudatusettepanek 78
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 3 – lõige 1 – punkt g a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ga) tunnistada holistiliselt inimeste tervise, loomatervise ja keskkonna omavahelist seotust, võttes poliitikakujundamisel täielikult arvesse terviseühtsuse põhimõtet;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt g b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

gb) tunnustada Euroopa Liidu põhiõiguste hartas õigust tervislikule keskkonnale ja edendada sarnast õigust rahvusvahelisel tasandil;

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(h) kasutada kõigiti ära looduspõhiseid lahendusi **ja sotsiaalset innovatsiooni**;

h) kasutada kõigiti ära **ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise ja rohelist taristut, sealhulgas** looduspõhiseid lahendusi, **tehes samal ajal järgmist:**

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

— **maksimeerides ökosüsteemide ja taastamisest saadava kasu vahelisi seoseid ning luues koostoimet elurikkuse säilitamise ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise vahel;**

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 2 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

— **tagades, et nende rakendamisel tõhustatakse ökosüsteemi teenuseid ja funktsioone, ei kahjustata elurikkust ega ökosüsteemide terviklust, ei asendata ega kahjustata meetmeid, mida võetakse elurikkuse kaitsmiseks või kasvuhoonegaaside heitkoguste kiireks vähendamiseks liidus, järgitakse ettevaatuspõhimõtet, on selged ühiskondlikud kaasnevad hüved ning tagatakse täielik koostöö mõjutatud põlisrahvaste ja kohalike kogukondadega ning nende nõusoleku saamine;**

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 3 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *arendades edasi looduspõhiste lahenduste seiremeetodeid, hindamisvahendeid ja mõõdetavaid näitajaid ning koostades väljajäetud tegevuste loetelu;*

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 4 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *tagades, et juhul, kui looduspõhiseid lahendusi rahastatakse elurikkuse kompenseerimise mehhanismidest, rakendatakse, jälgitakse, hinnatakse ja jõustatakse neid mehhanisme asjakohaselt ning neis võetakse täielikult arvesse otsest, kaudset ja kumulatiivset mõju nii geograafilisest kui ka ajalisest seisukohast vaadatuna, järgides samal ajal rangelt ka leevendushierarhiat, millega tagatakse muu hulgas, et elurikkuse kompensatsioon võib kasutada üksnes viimase abinõuna;*

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 5 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- *tagades, et juhul, kui elurikkuse kompenseerimise mehhanisme kasutatakse looduspõhiste lahenduste rahastamiseks, tehakse neid mehhanisme käsitlev teave üldsusele veebis kättesaadavaks;*

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt h – taane 6 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- kasutades täielikult ära sotsiaalset innovatsiooni ja kogukonna juhitud meetmeid, et võimaldada üksikisikutel, kogukondadel ja VKEdel võtta meetmeid kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks;

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt i

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- (i) rakendada tulemuslikult rangeid läbipaistvuse, üldsuse osalemise ja õiguskaitsse kättesaadavuse norme kooskõlas keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooniga (Århusi konventsioon) ⁽³⁵⁾;

⁽³⁵⁾ <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/documents/cep43e.pdf>.

- i) rakendada tulemuslikult rangeid läbipaistvuse, üldsuse osalemise ja õiguskaitsse kättesaadavuse norme kooskõlas keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooniga (Århusi konventsioon) ⁽³⁵⁾ **nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil;**

⁽³⁵⁾ <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/documents/cep43e.pdf>.

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt j a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- ja) edendada liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil teavitustegevust, mille eesmärk on suurendada teadlikkust kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide tähtsusest ja võimaldada arutelu pidamist kõikidel valitsemis- ja ühiskonna tasanditel;

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt j b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- jb) vähendada märkimisväärselt liidu materjali- ja tarbimisjalajälge, et viia mõlemad võimalikult kiiresti kooskõlla planeedi ökoloogiliste võimaluste piiridega, sealhulgas kehtestades siduvad liidu eesmärgid vähendada märkimisväärselt liidu materjali- ja tarbimisjalajälge ning siduvad keskpikad ja pikaajalised eesmärgid vähendada esmase tooraine kasutamist;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 90**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k – taane 1***Komisjoni ettepanek*

-
- teha **partnerriikidega** koostööd kliima- ja keskkonnameetmete alal, kannustada ja toetada neid võtma vastu ja rakendama neis valdkondades eeskirju, mis on sama ranged kui liidu omad, ning tagada, et kõik liidu turule lastud tooted vastavad täielikult asjakohastele liidu nõuetele kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega;

Muudatusettepanek

-
- teha **kolmandate riikidega** koostööd kliima- ja keskkonnameetmete alal, kannustada ja toetada neid võtma vastu ja rakendama neis valdkondades eeskirju, mis on **vähemalt** sama ranged kui liidu omad, ning tagada, et kõik liidu turule lastud **või liidust eksporditud** tooted vastavad täielikult asjakohastele liidu nõuetele kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega;

Muudatusettepanek 91**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k – taane 1 a (uus)***Komisjoni ettepanek*

-
- edendada kestlikku äriühingu üldjuhtimist ja kehtestada kohustuslikud nõuetekohase hooldsuse nõuded liidu tasandil ning võtta neid nõudeid arvesse liidu kaubanduspoliitika rakendamisel, sealhulgas kaubandus- ja investeerimislepingute ratifitseerimisel;

Muudatusettepanek

-
- edendada kestlikku äriühingu üldjuhtimist ja kehtestada kohustuslikud nõuetekohase hooldsuse nõuded liidu tasandil ning võtta neid nõudeid arvesse liidu kaubanduspoliitika rakendamisel, sealhulgas kaubandus- ja investeerimislepingute ratifitseerimisel;

Muudatusettepanek 92**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k – taane 2***Komisjoni ettepanek*

-
- parandada kolmandate riikide valitsuste, ettevõtjate ja kodanikuühiskonnaga ning rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtavat koostööd, et luua keskkonnakaitseks partnerlussuhteid ja liite, ning edendada keskkonnavalast koostööd **G7s ja G20s**;

Muudatusettepanek

-
- parandada kolmandate riikide valitsuste, ettevõtjate, **sotsiaalpartnerite** ja kodanikuühiskonnaga ning rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtavat koostööd, et luua keskkonnakaitseks partnerlussuhteid ja liite, ning edendada keskkonnavalast koostööd;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k – taane 3

Komisjoni ettepanek

- **tugevdada Pariisi kokkuleppe**, bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja **muude mitmepoolsete keskkonnalepete rakendamist liidu ja tema partnerite poolt**, sealhulgas suurendades nende lepete alusel võetud kohustuste täitmisel tehtud edusammudega seotud läbipaistvust ja aruandekohustust;

Muudatusettepanek

- **näidata üles juhtrolli rahvusvahelistel foorumitel, muu hulgas liidu poolt kestliku arengu eesmärkide ja niisuguste eesmärkide saavutamise**ga, mis on kehtestatud Pariisi kokkuleppes, bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis ja **muudes mitmepoolsetes keskkonnalepetes, ning toetada kolmandaid riike samasuguses tegevuses**, sealhulgas suurendades nende lepete alusel võetud kohustuste täitmisel tehtud edusammudega seotud läbipaistvust ja aruandekohustust;

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 – punkt k – taane 5

Komisjoni ettepanek

- tagada, et liidu ja liikmesriikide rahaline abi kolmandatele riikidele aitab edendada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030.

Muudatusettepanek

- tagada, et liidu ja liikmesriikide rahaline abi kolmandatele riikidele aitab edendada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030, **Pariisi kokkulepet ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni 2020. aasta järgset ülemaailmset raamistikku ning on kooskõlas kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkidega.**

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- 1a. Et saavutada lõikes 1 sätestatud programmi esmatähtsate eesmärkide saavutamist võimaldavad tingimused, teeb komisjon järgmist:

- a) parandab ja laiendab 30. juuniks 2022. aastal ning pärast seda ajakohastab oma olemasolevat rikkumisotsuste avalikku andmebaasi, et liikmesriikide ja komisjoni poolt kõikide keskkonna- ja kliimaalaste rikkumismenetlustega seoses võetud meetmeid saaks jälgida selgel, arusaadaval ja juurdepääsetaval viisil;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

- b) hindab korrapäraselt liidu meetmete ja poliitika kooskõla artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkidega ning teeb selliseid hindamisi nii kavandatavate kui ka kehtivate liidu meetmete ja poliitika puhul; vastuolude tuvastamise korral viiakse kavandatav meede või poliitika kõnealuste esmatähtsate eesmärkidega kooskõlla enne nende avaldamist või kehtivate liidu meetmete ja poliitika puhul enne vajalike parandusmeetmete ettepanekute esitamist;
- c) töötab välja vahendid, millega hinnata kavandatavate ja kehtivate meetmete ja poliitika pikaajalist mõju keskkonnale ja kliimale, sealhulgas kumulatiivset mõju, ning nende võimalikku mõju sotsiaalsele ebavõrdsusele, sealhulgas soolisele ebavõrdsusele, ning tegevusetuse hinda;
- d) kaheksa nädala jooksul pärast avaliku konsulteerimise lõppu esitab süstemaatiliselt üksikasjalikku tagasisidet sidusrühmadega konsulteerimise käigus saadud vastuste kohta, eristades eri liiki sidusrühmade vastuseid;
- e) avaldab mõjuhinnangud kohe pärast nende valmimist, sealhulgas kogu teabe, mida kasutati nende koostamiseks;
- f) töötab välja näitaja, mille alusel hinnata iga riigi eelarve puhul lahknevust liikmesriikide eelarvete struktuuri ja Pariisi kokkuleppega kooskõlastatud stsenaariumi vahel, võimaldades seeläbi anda liikmesriikidele soovitusi kliimainvesteeringute kohta, mis on vajalikud selleks, et jõuda ja jääda trajektoorige, mis on vajalik Pariisi kokkuleppe ja sellega seotud kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks;
- g) esitab 30. juuniks 2022 aruande, milles esitatakse seosed liidu tasandil kasutatavate eri näitajate kogumite, seireraamistike ja -protsesside vahel, millega mõõdetakse sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnaga seotud edusamme, ning selgitatakse, kuidas neid saaks ühtlustada; sellest lähtuvalt töötab komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukoguga konsulteerides 30. juuniks 2023 välja tervikliku SKPd täiendavate näitajate kogumi, et tulevast poliitikakujundamist suunata ja selleks teavet pakkuda, ilma et see piiraks Euroopa poolaastat.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Selleks et saavutada lõike 1 punktis ea sätestatud programmi esmatähtsate eesmärkide saavutamist võimaldavad tingimused, esitab komisjon 2022. aasta detsembriks ja käimasoleva töö alusel hinnangu selle kohta, millised toetused on keskkonnale kahjulikud, ning koostab juhendmaterjalid niisuguste toetuste tuvastamiseks liidu, riikide, piirkondade ja kohalikul tasandil ning võimalikud tegevuskavad nende järkjärguliseks kaotamiseks. Liikmesriigid koguvad igal aastal teavet riigi, piirkondade ja kohalikul tasandil olemasolevate toetuste ja niisuguste meetmete kohta, mida nad võtavad selliste toetuste järkjärguliseks kaotamiseks. Liikmesriigid edastavad selle teabe kord aastas komisjonile. Komisjon koondab selle teabe kokku ühte aruandesse, kus esitatakse teavet liikmesriikide lõikes ja mis avaldatakse hiljemalt kuue kuu jooksul pärast vaatlusaasta lõppu, kusjuures esimene vaatlusaasta on 2023. Komisjon esitab selle aruande igal aastal Euroopa Parlamendile.

Muudatusettepanek 97

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Et kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsaid eesmärgi saavutada, on vaja saada laialdane toetus, kaasates kodanikke, sotsiaalpartnereid ja muid sidusrühmi ning kannustades riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi linna- ja maapiirkondades tegema koostööd kaheksanda keskkonnaprogrammiga seotud strateegiate, poliitikameetmete või õigusaktide väljatöötamisel ja rakendamisel.

2. **Kaheksanda keskkonnaprogrammi rakendamisel teevad avaliku sektori kõigi tasandite asutused koostööd ettevõtjate, eelkõige VKEde, ja sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna, kodanike ja teiste sidusrühmadega.** Et kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsaid eesmärgi saavutada, on vaja saada laialdane toetus, kaasates kodanikke, sotsiaalpartnereid ja muid sidusrühmi ning kannustades riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi linna- ja maapiirkondades ning äärepoolseimates piirkondades tegema koostööd kaheksanda keskkonnaprogrammiga seotud strateegiate, poliitikameetmete või õigusaktide väljatöötamisel ja rakendamisel.

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 3 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Asjaomased liidu institutsioonid ja liikmesriigid vastutavad artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete võtmise eest. Meetmete võtmisel võetakse nõuetekohaselt arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 5 kohaseid pädevuse andmise, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 99
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Seireraamistik

Muudatusettepanek

Näitajad, seireraamistik ja juhtimine

Muudatusettepanek 100
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon, keda toetavad Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet, hindab **korrapäraselt** liidu ja liikmesriikide edusamme artiklis 2 loetletud esmatähtsate eesmärkide saavutamisel, võttes arvesse artikli 3 kohaseid eesmärkide saavutamist võimaldavaid tingimusi, ning annab **nende** kohta aru.

Muudatusettepanek

1. Komisjon, keda toetavad Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet, **ilma et see piiraks nende sõltumatust, jälgib ja** hindab liidu ja liikmesriikide edusamme artiklis 2 loetletud esmatähtsate eesmärkide saavutamisel, võttes arvesse artikli 3 kohaseid eesmärkide saavutamist võimaldavaid tingimusi **ja meetmeid ning üldist süsteemse muutuse saavutamise eesmärki**, ning annab **edusammude** kohta **igal aastal** aru. **Komisjon tagab, et kõnealuse seire, hindamise ja aruandluse alusel koostatav teave on avalikult kättesaadav ja hõlpsasti juurdepääsetav, tagades seeläbi tehtud edusammude tulemusliku seire.**

Muudatusettepanek 101
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

1a. Pärast kõigi sidusrühmadega konsulteerimist esitab komisjon 31. detsembriks 2021 ühtlustatud raamistiku, mis seisneb ühtses tulemustabelis, mis hõlmab tulemusnäitajaid, mille abil seiratakse ja jälgitakse artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme, tuginedes olemasolevatele seireraamistikele ja -protsessidele.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Lõikes 1 osutatud hinnang sisaldab järgmist teavet:

- milliseid edusamme on tehtud artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks vajaliku süsteemse muutuse poole liikumisel, niipea kui seireraamistik seda võimaldab;
- kui kaugel ollakse artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks kehtestatud sihtidest;
- artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud esmatähtsate eesmärkide saavutamist toetav rahastus, mida jälgitakse usaldusväärse, läbipaistva ja tervikliku metoodika alusel;
- millised rakendusvahendid on liidu ja liikmesriikide tasandil kasutusele võetud, et tagada esmatähtsate eesmärkide saavutamine, ning kas need on piisavad; ning
- soovitusel ja suunised võimalike vastuolude kõrvaldamiseks.

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud hindamisel võetakse arvesse uusimaid arengusuundi andmete ja näitajate kättesaadavuses ja asjakohasuses ning tuginetakse liikmesriikides ja liidu tasandil kättesaadavatele andmetele, eelkõige andmetele, mida hallatakse Euroopa Keskkonnaametis ja Euroopa statistikasüsteemis. Hindamine **ei mõjuta** keskkonna- ja kliimapolitikaga seotud **olemasolevaid** seire-, aruandlus- ja **juhtimisraamistikke** ega **-tegevusi**.

2. Lõikes 1 osutatud hindamisel võetakse arvesse uusimaid arengusuundi andmete ja näitajate kättesaadavuses ja asjakohasuses ning tuginetakse liikmesriikides, **sealhulgas piirkondade ja kohalikul tasandil**, ja liidu tasandil kättesaadavatele andmetele, eelkõige andmetele, mida hallatakse Euroopa Keskkonnaametis ja Euroopa statistikasüsteemis, **et vähendada võimalikult palju halduskoormust**. Hindamine **tugineb** keskkonna- ja kliimapolitikaga seotud **olemasolevatele** seire-, aruandlus- ja **juhtimisraamistikele ja -tegevustele, on nendega kooskõlas ega mõjuta neid ning põhineb usaldusväärsel metoodikal, mis võimaldab edusamme mõõta**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon vahetavad kord aastas arvamusi lõikes 1 osutatud hindamise kohta ning määravad liidu iga-aastase programmitöö raames kindlaks seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud lisameetmed ja -tegevuse, kui esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks tehtud edusamme peetakse ebapiisavaks või kui on vaja kõrvaldada tuvastatud takistused.

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet toetavad komisjoni andmete ja teadmiste kättesaadavaks ja asjakohasemaks muutmisel ning täidavad selleks eelkõige järgmisi ülesandeid:

3. Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet toetavad komisjoni andmete, **näitajate** ja teadmiste kättesaadavaks ja asjakohasemaks muutmisel ning täidavad selleks eelkõige järgmisi ülesandeid:

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) koguvad ja töötlevad tõendeid ja andmeid ning annavad nende kohta aru, kasutades nüüdisaegseid digivahendeid;

a) koguvad ja töötlevad tõendeid ja andmeid ning annavad nende kohta aru, kasutades nüüdisaegseid digivahendeid, **parandades samal ajal andmete kogumise ja töötlemise ning ühtlustatud näitajate väljatöötamise metoodikat;**

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) tugevdavad ja toetavad alusuuringuid, kaardistamist ja seiret;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 108

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) teevad tööd asjakohaste seireandmelünkade täitmiseks;

Muudatusettepanek

b) *hindavad vajalikke ressursse ja* teevad tööd asjakohaste seireandmelünkade täitmiseks, *sealhulgas süsteemse muutuse mõõtmisega seoses*;

Muudatusettepanek 109

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) teevad poliitika jaoks olulisi ja süsteemseid analüüse ning aitavad viia ellu poliitikaeesmärke liidu ja liikmesriikide tasandil;

Muudatusettepanek

c) teevad poliitika jaoks olulisi ja süsteemseid analüüse ning aitavad viia ellu poliitikaeesmärke liidu ja liikmesriikide tasandil, *sealhulgas esitades soovitusi eesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude suurendamiseks*;

Muudatusettepanek 110

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ca) *koostavad vahendeid, näiteks prognoosimisvahendeid, mis võivad anda teavet ka selle kohta, kui kaugel ollakse sihtide saavutamisest*;

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) lõimivad keskkonna-, sotsiaal- ja majanduslikku mõju käsitlevaid andmeid ning kasutavad täielikult muid kättesaadavaid, nt Copernicuse kaudu saadud andmeid;

Muudatusettepanek

d) lõimivad keskkonna-, *tervise*-, sotsiaal- ja majanduslikku mõju käsitlevaid andmeid ning kasutavad täielikult muid kättesaadavaid, nt Copernicuse kaudu saadud andmeid;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 112
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 3 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

da) kõrvaldavad otsustava tähtsusega teadmiste lüngad ökoloogiliste murdepunktide valdkonnas;

Muudatusettepanek 113
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 3 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

db) töötavad välja mudelid, mille abil hinnata ja prognoosida keskkonna ja kliimaga seotud poliitika prognoositavat mõju tulevastele põlvkondadele;

Muudatusettepanek 114
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 3 – punkt e

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e) parandavad veelgi **andmete** juurdepääsu liidu programmide kaudu;

e) parandavad veelgi **andmete kättesaadavust, koostalitlusvõimet ja nende** juurdepääsu liidu programmide kaudu;

Muudatusettepanek 115
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 4 – lõige 3 – punkt g

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(g) aitavad kodanikuühiskonnal, ametiasutustel, **kodanikel**, sotsiaalpartneritel ja erasektoril teha kindlaks kliima- ja keskkonnariskid ning võtta meetmeid **nende** ennetamiseks, leevendamiseks ja nendega kohanemiseks, ning soodustavad nende osaliste kaasamist puuduvate andmete hankimisse.

g) aitavad kodanikuühiskonnal, **riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi** ametiasutustel, **üksikisikutel ja kogukondadel**, sotsiaalpartneritel ja erasektoril teha kindlaks kliima- ja keskkonnariskid, **hinnata nende mõju** ning võtta meetmeid **niisuguste riskide** ennetamiseks, leevendamiseks ja nendega kohanemiseks, ning soodustavad nende osaliste kaasamist puuduvate andmete hankimisse;

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 116

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 3 – punkt g a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ga) *ergutavad kodanikke keskkonnaprobleeme ja vastavusega seotud puudujääke jälgima ja neist teatama ning muu hulgas kasutama selleks aruandluse hõlbustamiseks veebimehhanisme ja mobiilirakendusi.*

Muudatusettepanek 117

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Komisjon kontrollib korrapäraselt andme- ja teadmistevajadusi liidu ja riikide tasandil, sealhulgas Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet suutlikkust täita lõikes 3 osutatud ülesandeid.

4. Komisjon kontrollib korrapäraselt andme- ja teadmistevajadusi liidu ja riikide tasandil, sealhulgas Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Kemikaaliamet **ning asjakohasel juhul muude Euroopa organite ja ametite** suutlikkust täita lõikes 3 osutatud ülesandeid **ning annab niisuguse läbivaatamise tulemustest aru, esitades ka ettepanekuid inimressursside ja rahaliste vahenditega seotud vajaduste rahuldamiseks või mis tahes muude puuduste käsitlemiseks.**

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 5 – lõige - 1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1. Komisjon koostab 31. märtsiks 2024 kaheksanda keskkonnaprogrammi vahetunnangu ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Vahetunnangus kajastatakse edusamme, mida on tehtud artikli 2 lõikes 2 sätestatud temaatiliste esmatähtsate eesmärkide saavutamisel, hõlmates ka Euroopa rohelises kokkuleppes sätestatud sihte, artiklis 3 sätestatud programmi esmatähtsate eesmärkide saavutamist võimaldavate tingimuste ja meetmete seisundit ning süsteemse muutuse seires ja hindamisel tehtud edusamme, ning selles lähtutakse kõige hiljutisemast artikli 4 lõikes 1 osutatud hinnangust ning avaliku konsulteerimise tulemustest. Vahetunnangus esitatakse soovitusel ja korrektsioonid, mis on vajalikud kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatähtsate eesmärkide saavutamiseks kuni programmi lõpuleviimiseni.

Neljapäev, 8. juuli 2021

Muudatusettepanek 119**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 5 – lõige - 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1a. Lõikes - 1 osutatud vahehinnangus kajastatud edusamme ning muid asjakohaseid poliitikamuutusi ja Euroopa Keskkonnaameti aruannet „Euroopa keskkond: seisund ja väljavaated“ silmas pidades esitab pärast 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi ametisse asuv uus komisjon oma ametiaja esimese saja päeva jooksul Euroopa Parlamendile ja nõukogule loetelu ja ajakava seadusandlike ja muude kui seadusandlike meetmete kohta, mida ta kavatseb oma ametiaja jooksul võtta, et tagada asjakohaselt 2030. ja 2050. aastaks kaheksanda keskkonnaprogrammi esmatahtsate eesmärkide täielik saavutamine.

Muudatusettepanek 120**Ettepanek võtta vastu otsus****Artikkel 5 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon hindab kaheksandat keskkonnaprogrammi 31. märtsiks 2029. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamise **peamisi** tulemusi sisaldava aruande, millele ta lisab seadusandliku ettepaneku järgmise keskkonnavalase tegevusprogrammi kohta, **kui ta peab seda vajalikuks**.

Komisjon hindab kaheksandat keskkonnaprogrammi 31. märtsiks 2029. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamise tulemusi sisaldava aruande, millele ta lisab **asjakohasel juhul** seadusandliku ettepaneku järgmise keskkonnavalase tegevusprogrammi kohta, **tehes seda piisava ajavaruga, et üheksas keskkonnaprogramm hakkaks kehtima 1. jaanuaril 2031, vältides seeläbi liinga teket kaheksanda ja üheksanda keskkonnaprogrammi vahel**.

Neljapäev, 8. juuli 2021

P9_TA(2021)0354

Erikomisjonide ja uurimiskomisjoni liikmete arv

Euroopa Parlamendi 8. juuli 2021. aasta otsus erikomisjonide ja uurimiskomisjoni liikmete arvu kohta (2021/2802(RSO))

(2022/C 99/45)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse esimeeste konverentsi ettepanekut,
  - võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta otsust vähktõvevastase võitluse erikomisjoni moodustamise ning selle vastutusalade, liikmete arvu ja ametiaja kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta otsust välissekkumist kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas väärinfot käsitleva erikomisjoni moodustamise, vastutusalade, liikmete arvu ja ametiaja kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta otsust tehisintellekti digiajastul käsitleva erikomisjoni moodustamise ning selle vastutusalade, liikmete arvu ja ametiaja kindlaksmääramise kohta ⁽³⁾,
  - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta otsust loomade kaitset liidus ja väljaspool toimuvate vedude ajal käsitleva liidu õiguse kohaldamisel ilmnunud väidetavate rikkumiste ja haldusomavoli uurimise komisjoni moodustamise, selle vastutusalade, liikmete arvu ja ametiaja kohta ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikleid 207 ja 208,
1. otsustab määrata erikomisjonide ja uurimiskomisjoni liikmete arvu kindlaks järgmiselt:
    - vähktõvevastase võitluse erikomisjon – 34 liiget;
    - välissekkumist kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni käsitlev erikomisjon – 34 liiget;
    - tehisintellekti digiajastul käsitlev erikomisjon – 34 liiget;
    - loomade kaitset liidus ja väljaspool toimuvate vedude ajal käsitlev uurimiskomisjon – 31 liiget;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus teavitamise eesmärgil nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0160.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0161.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0162.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0163.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET